

11. Fe.

TRACTATUS SELECTI

Viri Reverendi

DANIELIS WILLIAMS, S.T.P. K

Ex ANGLICIS LATINÈ versi,

Et Testamenti sui Jussu editi :

Quibus præfixa est

NARRATIUNCULA

De

De AUCTORIS

Vitâ et Scriptis.

LONDINI:

Typis JACOBI WAUGH.

M.DCC.LX.

3

TRACTATUS EFFECTI

Wm. R. ...

DANIELS WILKINS, S.T.P.

Ex. Amalio ...

Ex. Toffman ...

Quintus ...

31st Aug

LONDON

Thos. Jacobus Wagon

M. DCC. LXX.

NARRATIUNCULA

De AUCTORIS Vitâ et Scriptis. *

SECTIO I.

✱ ✱ ✱ ✱ *IR* Reverendus DANIEL WILLIAMS,
S. T. P. natus est Wrexhamiæ in comita-
tu Denbigenfi inter Cambro-Britannos bo-
reales, circiter Annum 1643 vel 1644.
✱ ✱ ✱ ✱ Constat eum Incommodis quibusdam obnoxium
fuisse dum adhuc in Scholis versaretur, quæ
quidem homini mediocris ingenii valde obstitissent, et ad al-
tiora aspirandi viam omnino præclusissent: Sed illi tanta in-
erat Vis et Robur animi, idque insigni labore atque indus-
triâ confirmatum, ut facile careret iis Adminiculis, quibus
plurimi à teneris annis sustentantur. Quod verò tam pa-
rum adjutus in tantum profecerit, id certè magno ejus me-
rite imputandum est, nedum ut inde minoris æstimetur.
Incommodum illud quod passus est, inde maximè apparuit,
quod eâ facilitate et puritate Stylus ejus careret, qui ju-
venilibus in annis vulgò effingitur.

* 2 2

Seriam

* Proëmii loco hæc Narratiuncula, ex Concione ejus funebri per Doctorem
Evans, et ex Doctoris Calamy Continuatione, vol. ii. pag. 568, et seq. præ-
cipue compilata, Editioni Operum Doctoris Williams Anno 1738. à Doc-
tore Harris præfixa est; unde, à Domino Jacobo Belsbam Latine reddita, huic
Volumini antepositur.

Seriam Religionem ex Juventute suâ amavit, et inter primos fuit Ævi orientis, qui Ministerii Opus susceperunt, post Ministrorum Ejectionem Anno 1662. De seipso (in Præfatione ad Defensionem Veritatis Evangelicæ,) dicit, "Se nulli rei nisi Studiis à quinto Ætatis anno operam dedisse; et cum decimum nonum nondum attigisset, ritè admissum esse in Præconem." Ultrò professus est, Se Nonconformitatem esse, tum temporis cum intelligeret, non posse fieri quin exinde magnis angustiis et difficultatibus obiceretur: Quum si, salvâ Conscientiâ, Ecclesiæ Nationalis terminis obtemperare potuisset, aderant ei tales animi Opes, cum singulari acumine et solertiâ, atque indefesso labore conjunctæ, ut Via ipsi ad Munera Ecclesiastica, tam facilis quam cuivis ferè Coætaneorum, sterneretur.

Cum per aliquot Annos Præconem obiter egisset in diversis Angliæ locis, et tempora Dissidentibus adeò minitabunda et difficilia comperisset, ut vix sine magno periculo Ministerium suum peragendum videret, opportunè ei facta est per Providentiam Copia fructum ferendi in Hiberniâ; ubi quidem, etiam iis temporibus, visum est Imperantibus longè alio modo tales tractare qui ejusdem cum illo erant sententiæ, inter agmina Papistarum superstitione inflatorum versantes, quàm Fratres eorum in Angliâ, aut eos ipsos postea in Hiberniâ. Dum fortè piam Dominam Wilbraham viseret is Westoniæ in Salopiâ, inopinatè accersitur à Comitissâ Meathienfi apud Hibernos, ut ei esset à Sacris: Huic Invitationi haud gravatè consensit; et hîc Refugium à Tempestate nactus est, et non exiguam operam navandi Opportunitatem.

Temporis intervallo ad Officium Pastorale vocatus est in Civitate Dublinensi, in Cœtu primario, qui Dei cultum in Vico Wood-street dicto frequentabant. In illo Regno ei data est publicè fructum ferendi Copia, per Annos ferè viginti, tum laboribus in Rostro, tum sapienti consilio, tum Usu illius Gratiæ quam apud summos Viros acquisiverat, tum aliis diversis modis quibus Providentiæ placuit eum in commune utilem facere. Hîc locum suum existimatione singulari implevit, magnâ in Concordiâ cum Symmictis suis, et a plurimis eorum quibus Protestantium Religio cordi erat, in honore habitus. Hîc primam duxit Uxorem suam, non solum insignis sapientiæ et pietatis Fœminam, sed honestæ etiam Familiæ, et Censûs non mediocris; unde, Deo favente, suppetebant ei Opes præ plurimis

Fratrum,

Fratrum, atque amplior per totam Vitam benefaciendi Facultas.*

In turbis Hibernicis, extremis regni Jacobi Regis temporibus, evitatis imminentibus quibusdam periculis à tyrannicis et violentis Imperantium Papistarum gestis, inde depulsus est. Romanenses enim, tum temporis, insolentiores ibi fuerant, quàm hic; et Ipse, per Papismi oppugnationem ejus vehementem, non parùm iis est objectus. Posteaquam diutius inibi tutò manere non posset, in Angliam transiit Anno 1687. et Londinum secessit, ubi notitiam hominum et laudem statim assecutus est. Hic in re valdè lubricà et momentosâ magno fuit usui. Quidam Procuratores Aulici hoc tempore conati sunt, ut Fratres Dissidentes in Urbe Libellum gratulatorium porrigere suaderent, cùm Rex de Legibus pœnalibus, ut loquuntur, dispensaret. In Collatione quâdam hæc de re, præsentibus quibusdam ex Procuratoribus, Dominus Williams fortiter professus est, "Se minimè dubitare, Protestantes Dissidentes sub Rege priore malè habitos fuisse, potiùs quòd illi Potestati arbitrarie obstitissent, quàm ob Dissensum suum religiosum; adeoque melius esse in pristinas angustias illos reduci, quàm consiliis Libertati Patriæ suæ pernicioso assensum dare; et se quod attinebat, citius illum Libertatem suam ad pedes Regiæ Majestatis depositurum esse, quàm offensuræ Libello gratulatorio quo dispensantem Potestatem adprobare videretur." Argumento huic tantà cum perspicuitate et vi instabat, ut omnes præsentis Propositioni abnuerent, et Emissarii frustrati abirent. Eodem quoque tempore Conventus erat non parvus Cleri Urbani, qui consiliorum horum Eventum sollicitè expectabant, et qui acri istà Sententiâ Ministrorum Dissidentium magnopere animati sunt et recreati.

Multum ille profuit iis, qui ex Hiberniâ post eum in hæc Loca excefferunt, quando ad extrema jam perventum esset, et continuum iis impenderet periculum, ne in Exitium traderentur ab immanitote Tyrconnelli, et Sicariorum ejus agmine. Ille non tantum ipse iis auxilio erat, sed et familiares suos, quos multos habuit et latè se diffundentes, ad misericordiam versùs eos pro viribus excitavit.

Post illustrem illam in Anno 1688 Revolutionem, cui nemo magis quàm ille gratanter assensit, non solum à GULIELMO Rege de rebus Hibernicis, quas probè nôrat,

* Videatur ejus imitatione dignum Exemplar, in Concione funebri à D. Etore Calamy delineatum.

nôrat, subinde habitus ad consilium est, sed etiam sapiens in Aulâ pro nonnullis audiebatur, qui inde aufugerant, et Imperantibus utiles esse poterant. Propterea cum rediret in Hiberniam Anno 1700. visurus veteres Amicos, et rem familiarem curaturus, multa accepit ob hanc causam testimonia et gratulationes; etiam à nonnullis qui primum eum reprehenderant, quod ex timiditate, vel nimia pro salute suâ solitudine, ex Hiberniâ festinâset.

Quum aliquandiu circa Londinum Præconem obiter egisset, omnibus gratus, multis charus, necnon ad Sedem figendam identidem sollicitatus, tandem Anno 1688 exeunte, post repentinam mortem Domini Johannis Oakes, ipse Successor ei electus est, numerosi Cœtus sui suffragio in Hand-Alley, in Vico vocato Bishopsgate-street. Huic Vocationi, cum unanimis esset, paruit, et apud eos in Ministerio Evangelii per viginti septem Annos remansit. Erat ille, tum temporis, florenti ætate, et solitus est dicere, "Se talem Vitæ statum concupiscere, in quo multum Laboris, parum Mercedis, esset habiturus."

Ex quo primum Londinum appulit, multum versatus est cum egregio Domino Richardo Baxtero, cui etiam fuit in deliciis; et nonnunquam Præconem ejus vice agebat in Lecturâ Mercatorum apud Pinners-Hall, cum is valetudine malâ uteretur. Mortuo Domino Baxtero, ipse ad Lecturam illam ejus loco electus est, Anno 1691. Contra ipsum non parva Contentio fuit pro Domino Woodcock, qui Vir doctus erat, et non ignobilis fuisset apud Cantabrigienses Tutor Academicus. Accidit ut Suffragia essent paria; et illico, consensu mutuo, ad Providentiam Divinam appellatum est per Sortem, quæ incidit in Dominum Williams, et a plerisque omnibus ei assensus est. Inde à quodam, [scilicet Domino Jeremiâ White,] qui homines bene novit, et in illum minime propensus erat, dictum est, "Se quidem Domino Woodcock operam dedisse, Amico nempe suo, et in disciplinis præstantiori; sententiâ tamen suâ Providentiam rem planè determinâsse, et Dominum Williams omnes ferè in Angliâ homines dotibus nativis superare."

Non multò post, frequentes incidérunt Discrepantiæ in Concionibus aliquorum Lecturæ Præconum, et Subscriptores in diversa ibant: Et quamvis sæpè fuerant tentati Conciliationis modi, illico tamen recruduerunt æstus. Tandem initum est Consilium dejiciendi Dominum Williams de Lecturâ, eo quod in articulos quosdam Antinomianos in Concionibus inveheretur, quibus nonnulli palam patrocinari

cæperunt. Id verò cum pateret, fortiter contra stabat longè major Pars Subscriptorum Lecturæ; atque hi denique, quando nullæ Pacis conditiones acciperentur, aliam Die-Martis-Lecturam apud Salters-Hall instituerunt. Tres de antiquis Lecturariis, Doctor Bates, Dominus Howe, et Dominus Alsop, Socios se Domino Williams præbuere; quibus duo alii adjuncti sunt, nempe Doctor Annesley, et Dominus Richardus Mayo: Sed inde enatæ sunt magnæ contentiones et rixæ.

Sub idem tempus recusa sunt, uno Volumine, Opera Doctoris Crispii, additis etiam quibusdam Tractatibus à Filio ejus, cum Testimonio aliquot Ministrorum Londinensium præfixo, quod scilicet Additamenta ista genuina essent: Sed ita res gerebatur, ut Suspicio oborta sit, ne Testimonium illud in malum verteret, et contra Testium voluntatem abuteretur. Hæc de causâ Dominus Williams, monentibus eum Fratribus quibusdam, scripsit Librum, cui titulus Veritas Evangelica definita et affirmata. Ibi ad certa Capita Controversiam reducit, et sub unoquoque horum singularim definit Veritatem et Errorem; tum posteriorem arguit Doctoris Crispii Sensum esse ex ipsissimis ejus dictis; et singularim etiam ostendit, quæ controversa non sunt, et quæ reverà controversa sunt: Dein confirmat Veritatem oppugnatam, Rationibus idoneis, et Testimoniis Synodi Westmonasteriensis et in Nova Angliâ, et Seniorum Congregationarium Sabaudicæ convocatorum, et singularium Scriptorum generaliter in pretio habitorum: Et postremo, unde ortus sit Doctoris Error demonstrat. Tractatum hunc in libello suo, cui titulus Reprehensio fidelis, &c. Dominus Alsop hoc elogio ornat, "Candidè scriptus est, rationibus confirmatus, accuratè ordinatus, et pio animo compositus."

Primò edita est Veritas Evangelica, in mense Maio Anno 1692. cum laudis Testimonio à præcipuis aliquot Ministris Londinensibus adjuncto. Altera Editio pluribus quidem manuum Subscriptionibus munebatur. Tertiæ autem Anno 1698, Postscriptum adjectum est, elucidandis quibusdam Veritatibus et Factis designatum. — Interim Anno 1693, Defensionem Veritatis Evangelicæ scripsit contra Doctorem Chauncy, qui prior eum magno impetu aggressus est. Responsio hæc hominibus peritissimis, imò nonnullis diversum ab illo sentientibus, tum magnâ Vi judicii, tum Christiano animo, scribi visa est. Articulus iste, Evangelium esse Legem Christi, validis Argumentis probatur, ac vindicatur. — Progressu temporis, Conciones duas de
ficatione

Justificatione edidit Anno 1694. sub hoc titulo, Homo justificatus; qui Liber singularem quandam et sibi propriam Sententiam continet, cum benè magnâ Appendice contra Dominum Mather. Ingentem in hoc Scripto prodit cogitandi amplitudinem, cum magnâ vi et efficaciâ conjunctam.

—Fuerat etiam aliquid Disceptationis inter eum et Dominum Stephanum Lobb, qui imputarat ei, quod liber ejus, Veritas Evangelica, Socinianismum oleret. Hoc peperit Anno 1697. Appellationem utrinque ad Doctorem Stillingfleet, tum temporis Episcopum Wigorniensem, et ad Doctorem Jonathanem Edwards Oxoniensem, qui sanè ambo magnâ cum Doctrinâ, magnâque hominum æstimatione, in illo Argumento versati sunt. Horum uterque, cum multâ Observantiæ significatione, eum honorificè ab hâc criminatione liberârunt. — Tandem Anno 1699, Disceptationi huic finem imposuit parvus Tractatus, cui titulus, Discordiarum Finis; ubi Sententiam Orthodoxam, Socinianam, et Antinomianam, de Satisfactione Christi, singulatim desinit. Sententiæ hîc Socinianæ abrenunciat; et postea à præcipuis quibusdam Ministris Congregationalibus Errorum Antinomianorum Renunciationem elicit. Quamvis autem hæc Controversia multarum illi turbarum atque obtrectationis esset Causa, gavisus est tamen operâ suâ Opinionibus Doctoris Crispii ingentem moram injici; atque interim libenter se permisit Dei Arbitrio, qui unicuique quid faciendum, quid patiendum sit, constituit.*

Negari non potest, Illum esse malè tractatum à quibusdam violentis hujus temporis hominibus. Vehemens Impetus in Famam ejus quoad Mores suos factus est. Fuere qui volebant in totam gestûs sui et factorum rationem curiosâ inquirere, ubicunque vixisset, ab ineunte etiam Adolescentiâ ejus. Ille verò Causam suam ad Commune Ministrorum Dissidentium in et circa Urbem remisit, qui in hanc rem Confessum assignârunt, ad audiendum quicquid contra eum allegaretur, et quæ ipse in sui Defensionem offerre poterat. Confessus ille multùm sudavit, omnium Allegationes exaudiit, et ferè octo Septimanas in hâc Causâ consumpsit; et tandem ad Communitatem Ministrorum remtulit, qui hâc de Causâ nominatim conventi sunt Aprilis die 8vo. 1695. et Sexaginta numero adfuere. Illi denuntiârunt, “ Quod sit unanimis Ministrorum unito-
rum

* Videantur plura de hâc Controversiâ, in *Vitâ Episcopi Bull* per Dominum Nelson, pag. 259, — 276.

“rum *Sensus et Determinatio, ex relatione Confessûs, et*
 “*ex ulteriori narratione eorum qui ex Confessu adfuerunt,*
 “*Dominum Williams ab omnibus Criminibus ei imputatis*
 “*prorsus infontem et innoxium esse.*” †

Quaquam Criminationis hujus Violentia magnis contra eum Præjudiciis in multorum animis causam præbuerit, peculiaris tamen Cœtus suus, per totum hunc Solitudinis curriculum, firmiter ei adhæsit; nec sanè defuerunt multi per totam Urbem cordati Amici, qui commiseratione et precibus ei adfuerunt, et pro viribus eum auxilio et solatio juvabant, dum interim malitia Adversariorum suorum adeo effervesceret. Multis id notatum est, Deum ei concessisse tantam Animi tranquillitatem et pacem, etiam præter naturam ejus indolem, eamque Mentis potestatem per omnem Criminationis hujus acerrimæ injuriam et exagitationem, ut in Honorem ei maxime cesserit, et Adversariorum molitiones contra eum funditus everterit. Imò, eousque vixit, ut plurimorum animos videret pacatiores factos, qui maxime in eum essent efferati; et non paucos convictos redderet, quantum errassent in Doctrinis disputatis, et in Opinione quam de se conceperant. Totum hoc Negotium in omnibus ejus circumstantiis, in genere suo pariter illustre Argumentum fuit, ac ullum ferè in ætate illâ, quàm violenta res sit Partium Studium; et quousque ex præservido Opinioni adamatæ Zelo rapiantur homines, ultra omnes rationis ac prudentiæ terminos, atque etiam omnes religionis et humanitatis leges.

Dominus Williams Anno 1701. Uxorem suam secundam duxit Dominam Janam, Domini Francisci Barkstead Viduam; sæminam benè dotatam, et moribus excellentem, cujus Pater amplum Patrimonium, quod Turoni habuit in Galliâ, præter Religionem reliquit.* Cum eâ vixit

† Vide pleniorẽ hujus rei Narrationẽ in *Postscripto ad tertiam Editionem Veritatis Evangelicæ.*

* Dominus Georgius Guill, Pater Domine Williams, hoc Memorandum manu suâ subscriptum in Bibliis suis domesticis reliquit. “Die *Jovis, Octob.*
 “*11. 1685. Stylo Gallico, decessimus Turono, et die Lunæ, 15. die mensis*
 “*illius, venimus Lutetiam. Die 17. evulgatum fuit Regis Gallie Edictum,*
 “*ut ejicerentur Protestantes, quibus id Lutetiæ innotuit, intra dies quatuor;*
 “*quod cum incidere in diem 21um, accidit ut esset ipse dies quo loci nostri*
 “*in Vehiculo Calteniensi retinebantur: Et pridie quidem mihi nunciatum est*
 “*à Turono per literas Amicorum diversorum, me per calumnias à Provinciæ*
 “*Procuratore aliisque Magistratibus queri, et literas ab illis ad Cancellarium*
 “*Gallie datas esse, ad me accersendum et in jus trahendum: Sed Deo vi-*
 “*sum est, quòd postquam ille subscripisset et signasset Declarationem palam*
 “*abrogandam*”

Proëmium de Vitâ

vixit circiter Annos quindecim, magnâ cum voluptate animi, et erga illam æstimatione singulari. Illa superstes etiamnum vivit, et memoriam Doctôris Williams magno honore prosequitur, et cœlestem felicitatem in Spe præstolatur. †

Quamvis in continuis prædicandi Laboribus et Officiis Ministerialibus assiduus esset, non tamen adeo Rostro vel Museo deditus est, ut non circumspiceret res mundanas, vel immotus negligeret injurias Communitati Fratrum Dissidentium illatas, (quorum equidem Causa valdè illi erat cordi,) aut conditionem Nationis quoad Religionem et Libertatem. Pro viribus egit, regnante Annâ, dum Billa (prout vulgò dicta est) contra Conformitatem occasionalem in Senatu hæreret. Non parùm est lætatus, cum bis ejiceretur; et cum tandem tertio nisu offensum obtineret, idque auxilio atque operâ eorum ipsorum, qui antea vehementer ei obstitissent, non potuit non molestissimè ferre. Hoc eò magis ipsi dolori fuit, quòd probè sciret Fratres Dissidentes meliora esse meritos ab iis, quibus nimirum cum occasio postularet, utilem operam navassent; atque id negotium vix cessurum esse in ullum Reipublicæ beneficium, præsertim iis temporibus, opinabatur. Quinetiam facile prævidebat fore, ut prompti in eâ re Actores posthac contemptui haberentur, ab iis ipsis quos tam officiosè coluissent, in Amicorum suorum damnum, qui nunquam istis in ullâ re dubiâ defuissent.

Gravius ei accidit, quòd Anno 1704. videret Preces impensissimas non posse obtinere quin Testatio Sacramentalis Dissidentibus in Hiberniâ imponeretur, qui hætenus ab eâ fuerant immunes. Ingerebatur hoc tanquam Clausula in Lege quâdam rogandâ, quæ speciosum gerebat Titulum, Securos reddendi Protestantes in Hiberniâ contra multitudinem et insolentiam Papiſtarum illic habitantium; quod certè Argumentum, in omni bonâ ratione, contraria suadere debuisset. Clausula hæc clam adjecta est, nec tamen dictu est difficile, cujus operâ id sit factum: Celata tamen res est, donec acta esset; et nulla dabatur Suffragio, donec serum nimis veniret Remedium; quum enim Lex

rogata

abrogandi Edicti Namnetensis, ipse extemplo ægrotaret, et mortuus est dum nos in Itinere fuimus. Sic mihi causa suspexit maxime notabilis, animadvertendi singularem Dei Providentiâ erga me et meos, in Periculis adeo imminentibus, ex quibus non sine miraculo nos liberavit.

† Postquam superiora primò scripta sunt, per annos viginti quatuor Virò suo superstes, Domina Williams obiit mense Januarii, Anno 1739-40.

rogata lecta fuit in Hiberniâ postquam ex Angliâ reportaretur, vel tota accipienda, vel rejicienda fuit. Sed et hoc tandem in honorem Dissidentium cessit; quippe Res debinc eò recidère, regnante Georgio primo, ut Domui Communium in Hiberniâ visum sit decernere, Nemine contradicente, “ Quod illi ex Regiæ Majestatis Subditis Dissidentibus in hoc Regno, qui accepissent Præfecturas in Militiâ, vel qui egissent sub Decreto de Militibus convocandis, eâ re opportunam operam navassent Personæ et Imperio Regiæ Majestatis, et Bono publico Protestantium in hoc Regno.” Et, “ Quod quisquis jure ageret contra Dissidentem, qui accepit, vel acceperit Præfecturam in Militiâ, vel in Militum convocatione, Hostis est Regi Georgio et bono publico Protestantium, et Amicus Prætendenti.”

Valdè probabat ille Unionem cum Scotiâ, Anno 1707. ut qui sciret, hinc maximè stabiliri Successionem Protestantem, et durationem Legis Nationalis Ecclesiasticæ in Britannîâ Septentrionali, contra Conatus eorum, qui omni studio eam oppugnaturi, vel pretio fortè eam proditura erant. Negotium conficiendæ Unionis magnoperè commendavit Amicis suis in Scotiâ; et valdè gavisus est, cum consummaretur et rata fieret, speravitque inde magnos et duraturos fructus orituros.

Anno 1709. Diploma pro Doctoris in Theologiâ gradu ab Academiis Edinburgenſi et Glasguenſi transmissum est ad illum, et eodem tempore ad Doctorem Oldfield, et Doctorem Calamy. Honorem hunc nec ambivit omnino, nec concupivit, sed (ut res erant,) beneſtè recusare non potuit. Religioſa commoda illius partis Magnæ Britanniæ semper studioſè proſequutus est; atque Eo Arbitro, omnes Ministerio addicti inter Dissidentes in Britannîâ Australi, saltem aliquâ ex parte, in unâ aut alterâ Academiarum illius Regionis, in literis instituendi erant. In hunc finem Schemati cuidam formando suffragabatur, quod deficiente unanimi Consensu, ad exitum produci non poterat.

Labentibus Regiæ annis, malè admodum ominabatur de Rerum statu, et valdè metuebat de Successione Protestanti. Liberè Mentem suam de hâc re explicavit Magnati isti qui tunc Rebus præfuit, [Roberto scilicet Comiti Oxoniæ,] qua cum longa erat ei familiaritas; et admonuit illum de Periculo suo, idque sive particeps esset Consiliorum istorum, sive exors. Si quidem particeps esset, instabat ut cogitaret, quàm inhonestum id esset, in calamitatem

tatem et servitutem Patriæ suæ conjurare, quod et in Sui ipsius et Familiæ suæ Exitium certissimè tandem erupturum erat. Quòd si exors esset, et id solummodò egerit, ut artem et calliditatem suam ostentaret, dum res permetteret in statione pendulâ manere, ut ipsius tandem Honori cederet Libram ancipitem castigare, et ex rebus maximè dubiis Rempublicam extricare; orabat ut cogitaret, quàm propè futurum erat, ut si aliquantò longiùs progredetur, non possent omni arte suâ Res in integrum restitui, quin ipse demum sit à Sociis suis victus et profligatus. Non quidem grata fuit Viro magno hæc Libertas ejus; sed ipse Conscientiæ suæ testimonio, et recti Animi solatio sese sustentavit.

Aliquandiu post, malè est illi Os illitum à quodam cui gratiam facere conatus fuerat, qui si pertenui admodum honoris aut beneficii recepti Sensu tactus fuisset, haudquaquam se tam turpiter et inhumano more gessisset. Hoc modo illud accidit: Solicitabatur Doctor literis ab Amicis in Hiberniâ, ut ad eos perscriberet, quid sibi videretur illo tempore de Summâ Rerum, et de propositis et rationibus eorum qui Gubernacula tenuerunt. Ille Responsum multâ cum Libertate descripsit, et in Hiberniam, Exemplari uno solummodò apud se conservato, per fidas manus transmisit. Exemplar hoc in oculis habebat, quando iret salutatum hominem quandam forensẽ; et cùm illud, inter alias complures chartulas, in ejus hospitio extraheret, accidit ut hoc post se relinqueret, etiam cæteris chartulis secum ablatis. Vir iste liberalis, comperiens inibi contineri plurimas nec fuatas Meditationes de rebus publicis, et quasdam Animadversiones in Magnatem illum prædictum, putavit se gratiam initurum apud eum, si illas literas cum eo communicaret; atque id utique fecit, et apud eum illas reliquit. Ille in Doctorem ita excaudit, ut nullum admitteret Veniæ locum. Hoc eo turpius factum est, quod Vir iste liberalis ei plurimum deberet, qui mutuam illi pecuniam suppeditaverat sub sænore modico, cùm nullâ aliâ ratione, si Fides ejus vacillavit, eam contrahere potuisset.

Nemo per totam Gentem majore quàm ille Gaudio perfusus est, quum Procella resedisset per Adventum Regis GEORGII ad Thronum Britannicum, et Successionem Protestantem locum habere datum est; quam ille firmiter speravit Fontem fore multorum durantium Beneficiorum, non hisce solummodò Terris, sed etiam toti Protestantium Rei publicæ. Die Septembris 28. Anno 1714. Libellum publicum Regi obtulit, præcedens Ministros Dissidentes

sentientes diversarum Denominationum in et circa Urbem Londini, ad gratulandum Regi de pacifico Adventu suo ad Thronum, et de Sui ipsius et Principis Regii felici Appulso, quem multis et obnixis Precibus impetratum fuisse gratus agnoscebat.

SECTIO II.

*I*ngenio singulari à naturâ præditus fuit ; atque illi inerant Judicium sagax, Inventio copiosa, Memoria fidelis, et fortes Animi Affectus ; quæ sanè multâ cogitatione, et sedulâ lectione, sunt exculta. Mens ejus intensissimam Assiduitatem ferre poterat. Si quando Disputationi se immisceret, aut Cosum Conscientiæ expediturus erat, illico rei cardinem arripiebat, Argumentum totum comprehendebat, et omnibus modis circumspectum, idque celeritate ac vi ferè sibi peculiari, distinctè exhibebat. Cum hæc Mentis indole, conjuncta est valida et vegeta Corporis compages, quæ usque eò duravit, donec extremis Vitæ temporibus Valetudo mala illi obreperet. A Variolis, unde maximè periculum illi imminere Amici metuebant, propter corporis temperamentum, quod corpulentum fuit et sanguine abundans, omninò immunis evasit.

Ad Rostri opus quod attinet, quanquam valdè politus haberi nunquam curaret, penetranti tamen meditatione, et mentis amplitudine, tantum valuit, ut pauci hominum politorum pares ei esse poterant ; adeòque valdè idoneus ad fines concionandi assequendos effectus est, et erudire itidem multum, et Affectus simul movere poterat. Argumenta Concionum ejus practica erant, et gravia ; Sententiæ ejus solidæ, et copiosæ ; et totum Argumentum comprehendens, quicquid ad rem fuit mirâ varietate attexebat. Ratione simplici et Scripturæ convenienti Argumentum suum tractabat, commissis partibus Doctrinalibus et Applicatoriis, cum magnâ proprietate atque animatione. Contendebant Lux et Fervor in ejus concionibus ; et rarò Concionem conclusit, sine particulari Applicatione ad Bonos et Malos, ut res ipsa ferebat ; vel etiam, sine Quæstionibus severis ad singulos adhibitis, unde domum redirent, religioso animo affecti. Ut Labores, ita et Fructus Laborum ejus insignes erant ; et Deus operâ illius multum utebatur, adeò ut abundè boni in animas hominum exinde redundaret, ad convertendum quosdam ab errore viarum, ad prævehendū et confirmandum

firmandum alios, et ad instruendum et consolandum plurimos. Per multos annos Concionem habuit unoquoque Christi die natali apud ingentem Cœtum juniorum hominum ex diversis Urbis regionibus collectorum; atque in causâ fuit iis temporibus, ut excitarentur et afficerentur Animi per plurimum. Multos ipse novi, qui, quàm fructuosa iis essent ea tempora in junioribus suis Annis, cum magno animi affectu atque voluptate recensent. Liber cui titulus Vanitas Pueritiæ et Adolescentiæ, exemplum præbet, quàm sapienter et vividè tum temporis Conciones haberet, et quàm graviter et fervidè cum hominibus ageret de rebus ad Animas suas pertinentibus. Præconem agebat continuè per quinquaginta circiter Annos; et cum incideret in Morbum septimo ante mortem suam Anno, dixit, "Sibi nunquam necesse fuisse, Præconis Opus intermittere per plures quàm quinque Dies Dominicos, ab ipso Ingressu suo in Ministerium."

Magnus erat Amicus et Patronus Ministrorum juniorum. Nemo benevolentius audiuit Conciones eorum publicas; nemo promptior fuit ad opem iis ferendam, ut publico quamprimùm prodesse; nec tamen quisquam magis amittè egit per benignas et necessarias Monitiones, quando tempus postulabat. Nihil magis illi odio et offensioni fuit, quàm Amor sui et Temeritas in Juvenibus; et persæpè inculcabat iis, quàm certum damnum attuleris Rerum Inexperientia.

Insignis erat Fortitudine et Audentiâ in agnoscendâ atque defendendâ Veritate illâ, quam momentosam esse judicavit, et fusque deque habuit quicquid Censuræ vel Oppugnationis occurrendum esset: Et quicquid illi videbatur esse Veritas præsentis temporis, sive Pars illa Christiani Systematis, quæ hoc vel illo temporis articulo maximè oppugnata erat, et quam putabat ad honorem Dei et ad salutem Animarum actu referre, ad hanc defendendam semper accinctus erat. Pro Veritate fortiter argumentatus est, sine malignis vel injurijs Suspicionibus in alios quosvis jactis: Artificium tam vile odio habebat.

Magnus erat Prudentiâ, et illi contigit Ingenium aptum ad negotia aptum; quod et notatum est à Viris amplissimi Ordinis, et in causâ fuit ut frequenter à multis in consilium adhiberetur in rebus maximo difficilibus et arduis. Carolus Wolseley, Baronettus, Vir sapiens et doctus, qui publicis in rebus fuit multum ipse versatus, ex Colloquio cum illo habito, dum in Hiberniam tenderet, pronuntiavit,

"Se

“ *Se miratum esse amplitudinem Scientiæ quæ in illo fuit*
 “ *de publicis Europæ rebus, et de Nationis statu; et sibi*
 “ *visum esse, eum sic differuisse tanquam esset Regi à pri-*
 “ *vato Concilio.*” Sed et in miribus erat ille pertinaci-
 ter probus, et ab omni Serpentis prudentiâ quæ convenire
 non potuit cum simplicitate Columbæ, prorsus abhorrebat.
 Nequaquam persuaderi potuit, ut ulli Fraudi Aulicæ, vel
 Simulationi politicæ accederet; nec Minis vel Blanditiis
 adduci potuit, ut in Consilia quævis Patriæ suæ pernici-
 osa conjuraret; et Familiaritati vel Amicitia cuiusvis,
 vel potentissimi Hominis, illicò renunciavit, si tale quid in
 eum aggrediretur.

Ad quemcunque locum occupandum vocatus est, constanti
 animo secundum dictamina Conscientiæ suæ seipsum rex-
 it; et cum apud se aliquid statuisset, exinde nullâ tempo-
 rali ratione dimoveri poterat. Quod rectum esse judica-
 bat, id simplici Integritate, et inconcussa Constantiâ per-
 sequebatur. Illi pro prævo erat, quod ab hominibus di-
 judicaretur. Et id quod ipse in suâ indole maximè ama-
 bat, Simplicitas nimirum et pia Sinceritas, per id ipsum,
 supra omnia, alios sibi commendatos habebat, etiamsi in
 hominibus infimis inesset, et pertenuibus animi dotibus
 comitatum, vel si in diversa ab illo sentientibus deprehensum
 esset. Hominem bonum in quo non erat Dolus, ubicunque
 occurrisset, ex animo amabat.

Non vulgari alacritate inimicissimis sibi ignoscere pro-
 pensus erat, et paucis hominibus major Occasio id faciendi
 occurrebat. In Salute eorum gavisus est, in Afflictionibus
 eorum compatiabatur; libenter eos postea Officiis bonis pro-
 sequebatur, nec male de iis libenter ipse locutus est, nec aliis
 aures adversus eos, nisi gravibus de causis, commodavit.
 Conscientiæ suæ testimonium in omni re, abundè ipsi satis-
 fecit. Quantumvis liberè Famam suam quidam tracta-
 verint, ille religiosè alienam colebat; præsertim Ministro-
 rum; ut qui calleret, quàm delicata res, et quanti mo-
 menti in rebus gerendis, bonum Nomen esset. — Benè
 quidem haberet, si tales seriò apud se perpenderent quan-
 tum Peccati sibi met ipsis contrahant, et quale Detrimen-
 tum aliis inferant, qui nec ad aliquid hujusmodi vocati,
 nec ullâ forsan validâ ratione nixi, in se suscipiunt, utrùm
 ex levitate, vel ex invidia vel malitiâ, de Famâ hominum
 utilium detrabere, ad occupandum contra eos hominum men-
 tes, et impediendum eorum apud populum existimationem, et
 commoda publica inde proventura.

Quamvis

Quamvis ex Conscientiâ ipse esset Nonconformista fixus, fraternum tamen animum gerebat erga Ecclesiam Lege stabilitam. Hoc in causâ erat, quare in temporibus Revolutionis valde cupidus esset Comprehensionis, eâ conditione, ut libera concederetur Toleratio talibus Dissidentibus Protestantibus qui comprehendi non poterant. Et quamvis Cleri pars valentior eo tempore ita animata esset, ut bonum inde ejus rei Eventum ille vix equidem sperare auderet; identidem tamen professus est, sibi persuasum esse, "Quod futurum sit ut Deus Protestantes omnes temperatos et moderatos inter se tandem propiore nexu alligaret, et viam aliquam inveniret quâ ab intemperantibus et violentis hominibus omninò secernantur."

Census ejus præcipuè in benefaciendo erogatus est. Quoad suam ipsius personam Frugalitatem colebat, fortasse nimiam; sed isthòc consilio id faciebat, ut ita aliis magis prodesse posset: Scilicet his verbis in Testamento suo utitur, "Quod ad Censum illum quem Deus mihi gratiose concessit, Ego modicos ex eo fructus ipse percepi, quo possem vivens et moriens aliis magis prodesse." Propterea Benedictio multorum pereuntium super eum veniebat. Porro, copia satis grandis Ministrorum et Studiis addictorum, qui angustiis premebantur, frequentes ab eo et munificas largitiones acceperunt. Quanquam ipse ex naturâ Indole esset frugi, et ex merâ Liberalitate vix paria facturus erat cum quibusdam aliis; ubi tamen Officii Conscientia, vel Utilitas prævisa postulaverant, assatim largiebatur, et promptus erat ad omne Opus bonum. Non parvæ erant Nummorum amissiones, quas ab iis passus est, quibus Pecuniæ Summas mutuas dederat animo benevolo, ad eos sustentandos, vel auxilio juvandos, ex Opinione boni nominis eorum, vel ex Spe promovendi alicujus utilius Instituti.

Studium ejus in rem Christianam per omnes partes longè latèque extendebatur, et paratus erat consiliis, opibus, et auctoritate suâ, eam promovere in remotis Regionibus. Non solum Anglia, sed et Scotia et Hibernia, imò, et Coloniarum Americanarum, subsidiis largis Attentionis suæ simul erant participes; adeò ut ad eum, pariter cum quovis ferè alio ordinario Ministro, id Dictum pertineret, quod Ecclesiarum omnium Cura in illum incumberebat.

In Ministerii sui Officio fungendo ad finem usque dierum suorum permansit, quamvis manifestò dilaberentur Vires ejus in extremis duobus vel tribus Vitæ annis, et ingravescen-

gravescentibus ætatis languoribus sensim deficeret, donec tandem exhaustus succumberet. Parumper domi inclusus per morbum Asthmaticum, stabili et inconcussa Fide et Spe, Deo se commisit, et obdormivit in Jesu, Januarii die 26. 1715-16. Anno ætatis suæ septuagesimo tertio. Sepultus est in Tumulo sepulchrali novo à seipso constructo, in Cœmeterio propè Bunhill-Fields. Sermo funebris in eum peroratus est à Doctore Evans, qui per undecim annos Cooperarius cum eo fuerat, et deinde ejus Successor. Epitaphium quod Monumento ejus inscribitur, à manu doctâ et peritâ Viri egregii Johannis Ward, L. L. D. his Verbis est compositum.

M. S.

DANIELIS WILLIAMS S.T.P.

WREXAMIAE IN COMITATV DENBIGENSI
INTER CAMBRO-BRITANNOS NATI

QVI A PRIMIS ANNIS

PIETATE AEQUE AC BONIS LITERIS FELICITER IMBUTVS
DIVINI VERBI PRÆCONIS MVNVS ADMODVM IVVENIS
IN MVLTIS ANGLIAE PARTIBVS NON SINE LAVDE PEREGIT
DEINDE APVD HIBERNOS PRÆCIPVE EBLANAE
VBI MEDIA AETATE CONSVMPA MAGNVN SVI DESIDERIVM
INTER OMNES REFORMATAE FIDEI CVLTORES RELIQVIT
TANDEM PONTIFICIA TYRANNIDE LONDINVM SE CONPERRE COACTVS
MAGNA IBI CELEBRITATE FAMAE PER MVLTOS ANNOS
AD MORTEM VSQVE FLORVIT

VIR AMPLISSIMA MENTE

IN QVO ACVTISSIMVM INGENIVM CVM IVDICIO SVBACTISSIMO
QVOD PAVCIS CONTIGIT CONIVNCTVM VIDEBATVR

IN OMNIBVS THEOLOGIAE

PARTIBVS SI QVISQVAM ALIVS VERSATISSIMVS
CONCIONATOR VEHEMENS IDEM ET ACER GRAVIS ET COPIOSVS
ASSIDVVS ET FELIX AD DOCENDVM PROBANDVM PERMOVENDVM
PROVT RES POSTVLABAT AEQUE ACCOMMODATVS
PASTOR DVBIVM PERITIOR AN VIGILANTIOR
AD CHRISTIANAM FIDEM PROMOVENDAM OPERA RE GRATIA
NON IN PATRIA SOLVM SED ETIAM APVD EXTEROS
SEMPER PARATISSIMVS

AD CONSILIA SIVE DANDA

SIVE EXEQVENDA PARITER INSTRVCTISSIMVS
IDEMQVE IN ARDVIS ATQVE DIFFICILLIMIS REBVS TVM PVBLICIS
TVM PRIVATIS PERAGENDIS NON MINORI PRVDENTIA
ET DILIGENTIA QVAM INTEGRITATE CONSPICVVS

IN OMNES CARITATE

ATQVE CANDORE ANIMI SINGVLARI
SIBI IN RE AMPLISSIMA PARCVS IN ALIOS VERO PAVPERES
PRÆCIPVE AC REM PVBLICAM VT SEMPER ALIAS
ITA TESTAMENTO MVNIFICENTISSIMVS

DENIQVE OMNIS VIRTVTIS

QVANTVM MORTALIVM CAPIT CONDITIO
DVM VIXIT STVDIOSISSIMVS EORVM QVAE ILLA NON ADMITTIT
ANNIS JAM ET LAVDE PLENVS IN COELESTI COETV
PARTICEPS FACTVS VII. KAL. FEB.
ANNO AETATIS SVAE LXXII. CHRISTI MDCCXVI.

Quemadmodum magnam Vitæ suæ partem in Benefactis impendisset, sicut eum Deus rebus secundis auxerat, ita constituit, idem etiam propositum illi fuisse cum moreretur, Censûs sui Summam tam multis et tam præstantibus Beneficiis impertiendis designavit, ad gloriam Dei, et humani generis bonum, qualia vix ab alio quovis uno Homine proposita occurrunt.

Præter Uxoris suæ Dotem ampliatam, et varia Con- sanguineis suis et Amicis, et quibusdam sibi notis Ministris Legata, largas etiam Donationes legavit Societati pro Reformatione Morum; et ad educandos Juvenes Dublinii, et ad itinerarium Præconem apud indigenas Hiberpos constituendum; et Pauperibus in Cætu apud Wood-street, simul ac in Cætu apud Hand-alley, quibus per Successionem Ministrum egisset; item Refugis Gallis, et Pauperibus in Paraciâ de Shoreditch ubi habitavit, atque diversis Ministrorum Viduis; item Nosocomio S^ti Thomæ, et Ergastulo Londinenfi; item Collegio Glas-cuensi, et Societati in Scotiâ ad Scientiam Christianam propagandam; item Societati pro Novâ Angliâ, ad Opem præbendam Ministris duobus qui Evangelium Indis prædicarent; item ad constituendas Scholas Eleemosynarias in Walliâ, et ad alendos Juvenes Studiis addictos.

Præcepit iis quorum fidei Testamenti sui curam commisit, ut Bibliotheca publica vel emeretur, vel edificaretur, cui Libros suos ibi reponendos legavit, cum Collectione exquisitâ Doctoris Bates, quam ipse hoc proposito cœmerat: Ea jam edificatur in Red-crofs-street extra Cripplegate, et multis deinde Accessionibus ditata est, ex diversis legationibus et donis tum Pecuniæ, tum Librorum. Mandavit etiam, ut Conciones suæ separatim editæ in unum colligerentur; atque ut Tractatus hi sequentes, nempe, Veritas Evangelica, Homo iustificatus, Responso ad Relationem, Discordiarum Finis, et Officium Ministeriale, in Latinum verterentur in usum Exterorum: Et ut Vanitas Pueritiæ et Adolescentiæ in Linguam Wallicam verteretur in usum quas instituit Scholarum, et sæpius etiam Anglicè ederetur in usum Pauperum.

Testamentum suum cum hac verendâ et solenni clausulâ concludit: "Deum benedictum obsecro, Jesu Christi gratiâ, Ecclesiæ suæ Capitis, ad quem Ego pertineo, atque cui Ego obsequi exopto, ut Testamentum hoc meum, per benedictionem et potentiam Ejus, Effectum suum can- sequatur,

“ sequatur, et fideliter Executioni detur : Obtestorque in
 “ Nomine hujus magni et justī Dei, omnes quibus hæc
 “ erunt curæ, ut quod Ego in ejus gloriam, et humani ge-
 “ neris bonum, statuo, id bono animo, sapienter, et diligen-
 “ ter, ad eos Fines dirigatur, sicut Ego per hoc Testamen-
 “ tum meum postremum, quantum quidem in me est, consti-
 “ tutum habeo.” *

* Pleniorē Testamenti ejus Enarrationem invenire est in Doctoris Calamy
 Continuatione, &c. Vol. II. pag. 983, et seq.

CORRIGENDA.

PAG. 35. lin. 23. *leg. mediatoria* p. 36. l. 8. *leg.*
justitia p. 37. l. 17. *personarum leg. personæ* ibid.
 l. 40. *personarum leg. personæ* p. 42. l. 3. *personarum*
leg. personæ p. 86. l. 24. *facti leg. facta* p. 177. l. 6.
dele, p. 250. l. 17. *huc leg. in hac re* p. 255. l. 4.
quidem leg. quidam p. 338. l. 4. *dele*, p. 353. l. 28.
 394. *leg. 393.* p. 369. *Tit. leg. Delegatis* p. 470. l. 11.
leg. ineluctabile p. 583. l. 5. *leg. custoditur* p. 585.
marg. leg. 1 Pet. v. 2. p. 596. l. 22. *leg. expectanda*

TRAC.

TRACTATUUM

Qui in hoc Volumine continentur

SYLLABUS.

- I. *VERITAS Evangelica definita et affirmata; contra Doctoris Crispii Errores.* 1692. Pag. 1.
- II. *Homo, justificatus per Christi Obedientiam; in Concionibus duabus apud Pinner's-Hall; cum Responsione ad Postscriptum Domini Matber.* 1694. Pag. 169.
- III. *Responsio ad Relationem, &c; cum Epistolis Episcopi Wigorniensis et Doctoris Edwards; et Animadversionibus in Domini Lobb Defensionem Relationis.* 1698. Pag. 351.
- IV. *Discordiarum Finis, sive Pax cum Veritate; cum Narratione verâ de Socinianismo quoad Satisfactionem Christi.* 1699. Pag. 443.
- V. *Officium Ministeriale, in duabus Concionibus; quarum prima in Ordinatione habita est Domini Ben. Grosvenor; altera in Ordinatione Domini Sam. Wright.* 1708. Pag. 537.

VERITAS EVANGELICA

Definita et Affirmata;

In quâ Quædam

Doctoris *CRISPII* Opiniones

Considerantur,

E T

OPPOSITÆ VERITATES

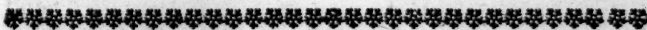
Perspiciuè

Explicantur et Confirmantur.

AUCTORE

DANIELE WILLIAMS, S.T.P.

Ex Anglicano in Latinum convertit Q. A.

Anglicè primùm edit. Anno 1692.

Latine 1740.

A

ARTIST'S EVIDENCE

THEORY OF ARTISTS
IN THE QUESTION
DOCTOR OF ARTS
OF THE UNIVERSITY OF
CAMBRIDGE

OPPOSITE VERTICES

THEORY OF ARTISTS
IN THE QUESTION
DOCTOR OF ARTS
OF THE UNIVERSITY OF
CAMBRIDGE

ARTIST'S EVIDENCE

THEORY OF ARTISTS
IN THE QUESTION
DOCTOR OF ARTS
OF THE UNIVERSITY OF
CAMBRIDGE

* * * * * OS quorum nomina sunt infra scrip-
 * * * * * N ta, reverendum nostrum fratrem *Ve-*
 * * * * * ritates et *Errores* in sequenti tractatu
 memoratos, quantum quidem ad rem facit,
 plene et recte definivisse judicamus: Et in
 hoc libro ecclesiæ Christi non aspernandam
 operam navasse censemus: Deum insuper
 precantes, (quod etiam speramus,) ut labori
 impenso prosperos det successus, ad eos qui
Erroribus hujusmodi periculosis irretiti sunt,
 corrigendos, eosque qui de quâvis harum *Ve-*
ritatum hæsitant stabiliendos.

<i>Gulielmus Bates,</i>	<i>Ricardus Stretton,</i>
<i>Joannes How,</i>	<i>Joannes Quick,</i>
<i>Vincent Alsop,</i>	<i>Samuel Slater,</i>
<i>Gulielmus Lorimer,</i>	<i>Abrahamus Hume,</i>
<i>Edwardus Lawrence,</i>	<i>Nicholas Blakey,</i>
<i>Ricardus Mayo,</i>	<i>Joannes Reignolds,</i>
<i>Joannes Shower,</i>	<i>Nathaniel Taylor,</i>
<i>Thomas Kentish, jun.</i>	<i>Nathaniel Oldfield.</i>

Adjecti sunt in editione secunda,

<i>Georgius Hammond,</i>	<i>Samuel Stancliffe,</i>
<i>Gulielmus Wickens,</i>	<i>Thomas Doolittle, sen.</i>
<i>Ricardus Bures,</i>	<i>Robertus Ferguson,</i>
<i>Gulielmus Rathband,</i>	<i>Joannes Jeames, sen.</i>
	<i>Joannes</i>

Joannes Starkey,
Henricus Godman,
Thomas Miles,
Ludovicus Calendrin,
Josephus Read,
Mat. Silvester,
Daniel Burges,
Daniel Evans,
Robertus Franklin,
Thomas Kentish, sen.
Obadiab Hughes,
Thomas Reignolds,

Daniel Alexander,
Nathaniel Stevens,
Samuel Moreland,
Thomas Saunders,
Samuel Pomfret,
Joannes Long,
Marma. Roberts,
Timotheus Rogers,
Elijah Barton,
Samuel Stephens,
Josephus Kentish,
Edmundus Calamy.

Totidem ferè penes me sunt veneranda nomina; qualia sunt D. *Woodbouse*, D. *Robinson*, D. *Hallet*, D. *Boyse*, &c. qui hoc opus suffragiis ornant. Hunc vero numerum sufficere existimem, ut omnibus fiat satis, ministros *Presbyterianos* deliramentis *Antinomorum* non patrocinari. Quinetiam certior factus sum, doctissimos quosque ministrorum *congregationalis* persuasionis ruri degentes, errores quos impugno improbare, et fratres qui in urbe sunt, hunc librum ægre ferre mirari.

LECTORI S.

A **NIMUS** a contentione abhorrens, diutius me ab hoc opere suscipiendo continuit; sæpius licet a nonnullis optimæ notæ Ministris rogatum. Pacem, rem maxime expetendam, lubens persequor; cui etiam, cum veritate conjunctæ, in hoc ipso conatu studeo.

Multum precatus, et attentius cogitans, persuasum habeo, eorum, de quibus dixi, errorum restitutionem, non modo illud ministerium, quod naturâ suâ, et ex instituto Christi, ad homines corrigendos, et vim religionis prædicam tuendam, maxime facit, tanquam legale exclusuram; verum etiam concordiam Christianorum inter se rem plane desperandam reddituram.

Quælibet concio ansam ad altercandum datura est, et mutæ censuræ, etiam gravissimæ, nullo modo sunt præcavendæ: His, conditiones evangelii, promissionibus et comminationibus in eo propositis, recte flagitantibus, quam ob rem tanquam Christo et gratiæ inimici postulantur: Illis, autem, nomen Christi et gratiæ, adversus imperium Christi et normam iudicii, inscienter efferentibus.

Plures his erroribus patrocinantes, pio gratiæ honoris studio ferri, lubens existimem; non tamen satis intelligere, quomodo Deus huic prospexerit, beneficia, more rectoris, ad normam evangelii dispensando.

Hoc prætextu Germaniam tantopere corrumpit Antinomianismus; ecclesiam in Nova Anglia pene evertit; cumque arcem religionis invaderet, pleraque apud Anglos rostra quasi classico ad arma evocavit. Quidam e præcipuis nostris scriptoribus his erroribus obvii occurrebant; nempe, D. Gataker, Rutherford, Antonius Burgess, Synodus provincialis Londinensis, alique multi; quorum laboribus visum est Deo adeo aspirare, ut inceptis D. Crispii, (quem et nominatim Theologi supradicti appellabant,) Saltmarsh, Denne, Eaton, Hobson, &c. plane viam præcluderent.

Dolentibus iis qui quò hæc tendant perspiciunt, nobis de novo insurgendum, ne plane veritatem quæ in Jesu est videtur tradituri.

Credo equidem, plures harum opinionum patronos adeo gratià esse instructos, ut adversus earum vim incolumes serventur: Oporteret autem considerare, ejusmodi antidotum plerisque non adesse; neque opus esse, ut suis ipsorum tentationibus vires ministrent, jacturamve faciant auxilii quod sapientia Dei, ne desides fiant et defectores, comparavit.

*Cui res mira videatur impiorum negligentia, quòdque loco conversionis ad Deum affectuum animalium motus habeatur? quòd etiam usitata adeo sit in officiis præstandis animi remissio? cum tam frequentes esse qui affirmant, "Peccata non esse fugienda, tanquam perniciofa, etiamsi gravissima" admittantur: Virtutes et sanctimoniam nihil prodesse: "Non esse cujus pessimum quemque, modo sit electus, Deus insimulet, magis quam vel sanctissimum in cælis versantem. "Electi neque spe neque metu aguntur, quippe quod leges Christi neque promissiones habeant, neque comminationes, quibus quis flectatur; præmia pœnasque nihil respiciunt, ut ad officia præstanda impellantur, aut a peccato conver-
"ventur, &c."*

In hoc veritati evangelii testimonio, perspicuitati operam dedi; et in eum finem, multa eorum quæ concedam sæpius repetivi, ne minus intelligentes errent, etiamsi non libitum fuerit omnia de novo proferre. Quantum quidem scio, Doctoris Crispi dogmata minime fallaciter exhibui, neque sum de vero ejus sensu hallucinatus: Plurima ex iis acriter defendit; singula multis facile arguerem; omniaque ab instituto suo necessario consequuntur, etiamsi nonnullis obiter dictis minime sint consentanea.

Instituti Doctoris ratio hæc est. "Ex mero electionis decreto omnia beneficia salutaria, Deo spondente, nostra sunt, nihilque præterea ut jure nostra sint omnino opus est. "In Christum crucifixum omnia electorum peccata transferantur, quæ exinde nullo modo sua ipsorum existunt. "Electi in ipso conceptionis articulo, in omnia decreta beneficia jus habent, quinetiam reapse possident; quapropter "nihil est electis quod agant, quo beneficiorum fiant compotes; "neque fas est in quovis opere, ut sibi, vel minimum, consulant: Non potest fieri, ut peccatum iis damno sit; neque æquum est, ut Deus, cujusvis flagitii causâ, ex eis pœnas exigat." Cæteræque suæ opiniones invicem connexæ sunt, ad Christum de folio deiciendum, legesque suas et expositiones labefaciendas, et magna redemptionis consilia impedienda;

dienda; utpote ipsi scopo evangelii, ministerio Christi, Prophetarumque et Apostolorum suorum, oppositæ.

In has opiniones nunquam adductus fuisset Doctör, si diligenter perpenderit, Decretum electionis non esse legitimam donationem, neque revera promissionem nobis factam. Decretum media complectitur et finem, ista in hunc statuens; et cum nihil omnino faciat præsens existere, non impedimento est, quo minus Deus, quæ rector, voluntate sua patefactâ, beneficia cum officiis connectat.

Ita porro, si advertisset Doctör, Christi perpeffiones remissionis quidem fundamentum fuisse, non verò ipsam remissionem; earum causâ peccata nobis, quandocunque id fiat, remittuntur, sine iis non potest fieri ut remittantur; et ideo passus est Christus, ut peccata omnium electorum credentibus remitterentur: Non tamen posteaquam passus est, continuò remissa sunt, neque hoc solum quòd passus fuerit; sed necesse fuit consilio divino, ut intermedia esset evangelica veniæ promissio; eaque vis Spiritûs Sancti, quæ remissionem consecuturus ad regulam promissionis conformaretur; et demum ita conformati judiciaria, secundum dictam promissionem, absolutio.

Ad hæc explicanda adverte sequentia.

1. Lex aliquando partem voluntatis Dei præceptivam significat, eam scil. quæ in fœdere operum sancita est. Vita in hoc fœdere inculpatæ obedientiæ promissa erat, et mors unicuique delicto denunciata, nec locus erat pœnitentiæ ut remitti posset. Postquam Adamus defecit, vitam per legem hoc modo sancitam non est ut quis assequatur: Eis igitur qui peccârunt, eam annunciare, iniquum esset et futile; nulla enim beneficia salutaria, ad hanc normam, cuilibet dispensantur.

2. Evangelium, primæ legis partem præceptivam, nempe moralem, complectitur; quibusdam præceptis annexis quæ nos defecisse ponunt, fide scil. in Servatorem propitiantem, et peccatorum pœnitentia. Non potuit fieri, ut hæc ab homine inculpato, ad normam qua felicitas et miseria dispensanda fuere, exigenterentur; neque esse ut vitam jure consequeretur necessaria, quippe quæ eum deliquisse assumerent. Evangelium late patet, cum quicquid de moribus præcipiatur, complecti dicitur; complectitur tamen, et præcepta sunt Christi quæ Redemptoris, (cui omne iudicium exercendi potestas data est,) æque ac Lex Creatoris.

3. Aliter evangelium, aliter fœdus opexum, quoad partem legis præceptivam, sancitum est. Quamvis nihil regulæ de recto et iniquo imminuatur, obedientiæ minus, absolutæ be-

beneficia promissa sunt; neque unicuique, vel minimum peccati, ut morti obnoxius maneat, et nihil beneficii speret, denunciatur, quod quidem in fœdere operum factum. Ecquis hanc gratiam esse promissionis evangelicæ dubitaverit? An omnibus, etiam turpissimis, et nequaquam pœnitentiam agentibus, vitam spondet? vel damnationem, eamque perpetuam, cuilibet revera pio, qui credit et respiscit, eo quod non sit omnibus numeris absolutus, minatur?

Hæc sanctionis mutatio, mortem Christi, et quod perfectâ sua obedientiâ legem honore affecerit, pro concessis sumit; quibus etiam gloriæ suæ Deus consuluit, cum vitam homini virtutis non absolutæ, per remissionem promittit; aliquem tamen obedientiæ gradum exigit, ad quod etiam, plane gratuitò, valentes reddit. Hoc, fœdus redemptionis electis certum præstat; etiamsi in eo facta concessio, a Christo, ut qui pro nobis stipulatus sit, solo vindicanda fuerit; et quod ipsi vindicemus, a fœdere evangelico, cujus Christus est Mediator, omnino pendet.

4. Sanctio hæc evangelica non minus certam de felicitate et miseriâ regulam, quam lex, quamvis non eandem, statuit. Cum enim unicuique credenti et pœnitentiam agenti veniam promittit, omnibusque qui contumaciter Christum et gratiam respuunt, aditum ad remissionem præcise negat; veram respiscientiam, et fidem non fictam, ut veniæ conditiones plane statuit: Similiter cum felicitatem cœlestem vere sancto, et in fide perseveranti promittit, sinceram sanctimoniam, et in fide perseverantiam, conditiones cœlestis hæreditatis adeundæ omnino constituit. Propterea, quicquid faciat fides, sanctitas, &c. ad hæc beneficia consequenda, non est quod præcepto congruant, sed quod regulæ promissionis convenient. Quod apprehendamus Christi iustitiam, eique confidamus, non magis esset nobis justificationi, quam sincera nostra sanctimoniam salutem, si hæc promissio evangelica non daretur, Deum scilicet omnes credentes, Christi gratiâ, iustificaturum.

5. Hinc factum est, quod, per gratiam evangelicam, multum sit discriminis inter fidem imperfectam, et plenam diffidentiam; sinceram inter sanctimoniam, animumque penitus profanum et impium; verum Dei amorem, et ab eo omnem omnino aversionem; officia spiritualia imperfecta, et negligentiam a contumaciâ profectam, &c. Lex operum, nihil esse sanctum quod non sit perfectum, statuit, &c. Sacram paginam consulas modo, si dari veram fidem, sanctimoniam, charitatem, &c. quæ sunt imperfecta, dubitaveris.

6. Deus,

6. Deus, cum quæ in evangelio promissa sunt beneficia dispensat, more judiciali de congruentiâ huic promissionis regulæ sententiam. Cum absolvit, veram homini inesse fidem more judiciali declarat: Cum in cælum admittit, revera sanctum esse et perseverantem, ut iudex pronunciat. Quemadmodum spectatis convivis suis, non habentem vestem nuptialem, (veram scil. quâ cum Christo conjungeretur fidem,) eiecit; similiter, more judiciali, non eiectos, sed convivio nuptiali dignatos, (viz. participes conjunctionis cum Christo factos, et quæ eam sequuntur beneficiorum,) verâ fide præditos, non eam præ se tantum ferre, edixit. Cum introitum negaret virginibus stultis, quod oleum in vasis suis non sumpserant, (Spiritus scil. gratiæ, et sanctimoniam perseverantem;) admittendo prudentes, iis Spiritum gratiæ et sanctimoniam perseverantem adesse, more judiciali pronunciarvit. Quis putet condonare, adoptare, gloriosos efficere, aut quævis alia beneficia viâ a se institutâ conferre, non esse Dei, ut Rectoris, acta judicialia? Si sic se res babeat, an hæc dispensat inconsulto et promiscue, non spectans an simus fideles, &c. an securi? et an fides nostra vera sit, necne? Quem non puderet hæc proferre?

Respectu ad ea, quæ superius dicta sunt, Evangelium Lex fidei, Lex libertatis, &c. nominatur; et quam maxime eam gratiæ et sanctimoniæ sinceritatem urget, quam necessariam facit promissionis regula, cum eos describit qui annexi beneficii participes sunt futuri. Et præcipuum est ministerii nostri, homines adhortari ut regulæ promissionum evangelicarum respondeant; et ea dissuadere, quæ quò minus omnia aut aliqua ejus beneficia consequantur impeditura evangelium denunciat; quin et auctam iri eorum miseriam, si gratiam ejus perpetuo averfati fuerint. Homines ut Deo reconciliantur exhortamur; quo effecto, Deum cum iis in gratiam redditurum certo scimus.

Hæc tibi, Lector, usui erunt quò recte sentias, modò semper memineris, Christi meritis hunc statum evangelicum acceptum esse referendum: Justitia ejus imputata est cujus gratiâ justificati et servati sumus, modò ad regulam promissionis nos conformemus. Neque hanc justitiam excipio, cum affirmo justitiam Dei (Phil. iii. 9.) præcipue intelligendam, de evangelica sanctitate hominis per Christi justitiam justificati; in utroque enim perfecti, per fidem in Christum, olim futuri sunt omnes qui corporis ipsius sunt membra. Hoc modo gratia Dei adeo gratuita proponitur, ac Dominio
sue,

suo, et distributioni præmiorum et pœnarum, more judicis et rectoris, convenire queat. Me, sanè, nemo divitiarum gratiæ indigentior.

Adverte, Lector, me in hoc libro de adultis, non de infantibus, perpetuo loqui. Cum dico, Contentio non est, quid ipse concedam profero; minime existimans Doctorem in iis omnibus mecum sentire. Ut, porro, quæ volo plâne perspecta habeas, non unicum, sed plura capitula inspicias oportet; quippe diversa capita, plus minus, ad idem argumentum spectant. Neque hoc tibi excidat, Doctorem sæpius in scriptis suis, compellare, quidem, homines ut fideles; quæ autem profert, omnia Electos respicere, viz. Eos pariter ad omnia beneficia salutaria jus habere, excepto quòd habere ignorent.

Diligenter cavi, ne Rev. Doctorem Crispium ignominiâ notarem, quem virum fuisse pium nullus dubito; multa etiam, quæ alioqui ad rem esset proferre, omisi, ut aliquo modo utilis hic Liber fiat iis quibus maxime opus est. Ut Pater luminum nobis sit dux viæ in omnem veritatem et charitatem, precatur tuus in Evangelio

Londini,
Mai. 4. 1692.

D. WILLIAMS.

Inter-

Interpres L E C T O R I.

NON multis morabor te in limine, pauca tamen liceat præfari.

De auctore libri quem tibi exhibemus sufficiat dicere, fuisse S. Evangelii ministrum *Londini*, ex iis qui vocantur *Presbyteriani*, et modeste ab *Ecclesia Anglicana* dissentiunt. Unde ortus et qualis fuerit, quasque varietates rerum expertus sit, docet a viro eruditissimo, et cui fides habeatur dignissimo, scriptum *Elogium*, quod in sepulchro incisum est, et in fine proëmii huic volumini præfixi exscribi visum est.

Quam ob causam scriptus fuerit hic liber, ipse Auctor in præfatione indicat. Perspexit vir sagacissimus, qui causas et consecutiones rerum vidit; opiniones eorum, quos *Antinomos* vocant, evangelio Christi plane repugnare, et omnem pietatem labefactare. Vidit multos quos Apostolus dicit *anaxus*, specie Christi honorandi, et gratiæ Dei efferendæ, in perniciosos errores illectos; ideoque rectissime animadvertit, opus fuisse ut periclitantibus fucurrere, et mentes piorum confirmare, operam darent recte sentientes. Quin et prudentiæ esse meritò existimavit, opprobria quæ suis dici solent refellere, et *Non-conformistas* nullo jure cum *Antinomis* annumeratos in vulgus indicare. Quod ut abundantius faceret, testimonia ministrorum tunc temporis maxime celebratorum adeptus est, et operi suo præfixit.

Quinetiam ut moderationem animi sui, et æquitatem ostenderet, de *Crispio*, et qui eum secuti sunt, candide judicavit: Illum, nempe, fuisse virum bonum, eosque imprudentes doctrinam exitiosam accepisse, cum multi rectius viverent quàm sentirent. Quod olim de *Epicuro* et ejus discipulis *Cicero*; "Ac mihi quidem, inquit, quòd
 "et ipse bonus vir fuit, et multi Epicurei fuerunt, et ho-
 "die sunt, et in amicitiiis fideles, et in omni vitâ constantes
 "et graves, nec voluptate, sed officio consilia moderan-
 "tes; hoc videtur major vis honestatis, et minor vo-
 "luptatis: Ita enim vivunt quidam, ut eorum vita probe-
 "tur, refellatur oratio; atque ut cæteri existimantur di-
 "cere melius quam facere, sic hi mihi videntur facere
 "melius quam dicere:" Idem sensit noster, exosus per-
 "versitatem eorum, qui maledictis insectantur eos, a quibus de
 veritate

De finibus
bon. & mal.
lib. 2.

veritate dissentiunt, (eundem audis Ciceronem;) quam tamen perversitatem ipse, prohi dolor! abundè expertus est.

Quo consilio libri interpretatio facta sit, sufficiat indicare, reverendi auctoris testamento cautum fuisse ut fieret. Hoc ostendit se non aliter sensisse quàm olim, et ad Dei tribunal mox profecturum conscium sibi fuisse, sincere se et sine fuce evangelium annunciasse. Fuit certe in animo, ut usui esset Theologiæ Studiosis, etiam exteris.

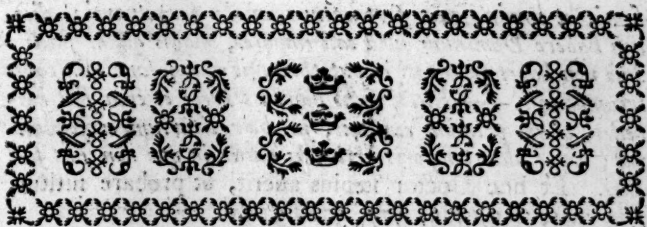
Quàm vellem peritorem nactum fuisse interpretem! Non sum nescius, multa vocabula minùs lætè sæpius usurpari. Ea quæ Philosophis et Theologis condonanda esse *ἡμετέριοι* iudicant, non erunt lectori fastidio. Siqua sunt alia, venia petenda est, et præcipuè siquid in *Priscianum* incuria deliquerit. De interpunctione sæpius errasse fatendum est. Quòd ad Stilum, norunt omnes interpretis sequi eum qui fuit auctoris.

Hoc unum sanctissimè affirmo, me semper, quoad ejus fieri potuit, sensum auctoris dedisse; nec unquam lectoribus fucum fecisse, mea, quicquid ipse sentiam, in locum suorum substituendo. Hoc præcipue erat in votis, ut fidem agerem interpretem; quod et consecutum fuisse, spero eruditos, qui in his studiis versati sunt, non ituros inficias.

Denique, fas sit monere Theologiæ studiosos, illos præcipue quorum profectui in bonis literis munificentia Reverendi Auctoris consuluit, ut semper in memoria insideat, Evangelium esse doctrinam secundum pietatem; et
1 Tim. vi. 3. *illuxisse gratiam Dei salutiferam, erudientem nos, ut ab-*
Tit. ii. 11, *negatâ impietate et mundanis cupiditatibus, temperanter et*
12. *juste et pie vivamus;* pro certo habentes, nihil esse a Deo, quod ad impietatem, recte et justa consecutione, tendat. Caveant porro omnes, ne satis esse existiment recta dicere, si non et faciant: Ne, quod olim philosophis, ministris Christi ohjiciatur, *Orationem*, scilicet, *cum eorum vitâ mirabiliter pugnare;* quod quidem, inquit Cicero, *mibi videtur turpissimum.* Sed quid hominem ethnicum? Audiamus ipsum Dominum, ante cujus tribunal nobis omnibus comparendum est: *Multi mihi dicent in illo die, Domine, Domine, nonne in tuo nomine prophetavimus, et in nomine tuo dæmonia ejecimus, et in nomine tuo multas virtutes edidimus? Tunc autem profitebor eis, Certe nunquam novi vos, abscedite a me qui operam datis iniquitati.*

Mat. vii.
22, 23.

VERITAS EVANGELICA

Definita & Affirmata.

CAPUT I.

De Statu Electorum ante vocationem efficacem.

VERITAS. Ex decreto Electionis facile Cap. I.
V apparet, omnes quos Deus elegit, tempore
 constituto, modoque ab ipso præscripto, justi-
 ficationem, adoptionem, & salutem adeptu-
 ros: Justificationis etiam, adoptionis, & vi-
 tæ æternæ tota causa meritoria & pretium perfectæ fuere,
 simul ac Christus opus satisfactionis absolverat. Nihilo-
 minus ipsi etiam Electi iræ filii, et condemnationi ob-
 noxii reapse sunt, donec efficaciter operatione Spiritûs
 vocati fuerint.

Error. Electi in nullâ vitæ parte Deum habent infen-
 sum, neque condemnationi sunt obnoxii si antequam cre-
 dunt morerentur; imò, peccato dominante, et dum sce-
 lera admittunt gravissima, Dei filii sunt & justificati, pa-
 riter ac ipsi sancti qui gloriam sunt consecuti.

Probatur hanc esse Crispîi Sententiam.

Ad hunc modum instituit sermonem: *Opinantur qui-* Pag. 363,
dam, si contingeret quemvis Electum mori, antequam Deus ad 364.
gratiam vocaverit, & ei ut credat dederit, talem omnino
damnatum iri; Electosque condemnationi obnoxios esse, quòd
in omni luxuriæ profusione versentur, antequam vocati sunt.
Liberè dicam, Dominum non habere quod electo imputet, ad-
buc scelera summa admittenti, & in profusione luxuriæ ver-
santi,

Cap. I. *santi, et omnia, quæ fert natura, mala perpetranti; dico, non habere Dominum quod tali imputet, magis quam fideli: Imò non habet quod tali imputet, magis quam sancto in cœlis triumphanti.* — *Electi sunt hæredes Dei; et cum sint hæredes, quam primum existunt, jus hæreditarium consequuntur; neque ullus temporis articulus datur in quo non sint filii Dei.* Et hoc Doctor sæpius asserit, et probare nititur, pag. 354, 355, 365, 577, 578, 579.

Pag. 368.

Sed objecturi sunt Lectores, proculdubio Doctorem nihil aliud velle, quam certò fore ut Electi justificentur et adoptentur, et Christum ut hoc consequantur fuisse meritum; non autem reipsa justificados et adoptatos esse antequam vocati sint.

Respondens. Doctor sæpe probare aggreditur, nos planè justificados esse antequam nati sumus, antequam baptizati, antequam credimus, antequam nos convertamus; et quod sentit in compendium confert, his verbis; *Sed quando Dominus hoc fecit? viz. nos justificavit: Respondet, Ab æterno, ratione obligationis: sed si executionem spectes, cum Christus cruci fuit affixus; si applicationem, dum infantes in utero gestantur.* Deinde monstrat eos falli, qui Deum, quo tempore nos convertamus, peccata remittere existimant. Aliàs inquit, *Nos reapse justificari, &c.*

Quæ controversa non sunt.

Contentio non est, (1.) An Deus ex æterno statuerit, quosdam ab eo gratuito electos justificatum et adoptatum iri. (2.) Neque, An electos eos, etiam in peccatis verſantes, Deus amore et benevolentia proſequatur. (3.) Neque, An Deus in consilio iis bene faciendi, ratione quam ipse statuit, permaneat; idque iis quibus irritatur non obstantibus. (4.) Neque, An Christus plenè peccatum expiaverit, et pro electis vitam æternam meritis sit, quam modo et tempore a Deo præſtituto consequentur; adeò etiam, ut nihil nobis, quoad propitiationem et meritum, agendum superesse voluerit. (5.) Neque, Annon multum discriminis sit inter peccatorem electum et alios, si quales aliquando futuri sunt spectemus. Hæc omnia affirmo.

Quæ reverà sunt controversa.

(1.) An Electi nondum vocati reapse absolvantur, et ad vitam sint adoptati. Hoc affirmat Doctor, ego contrà nego. (2.) An Electi, etiam in peccato et infidelitate mortui, filii sint iræ, lege damnati, et nequaquam per promissionem justificati. Hoc ipse affirmo, Doctor negat.

Veritas

1. Disertè docent S. Literæ, Electos priusquam efficaciter vocati sunt, esse *filios iræ*, Eph. ii. 2, 3. *inimicos*, Col. i. 21. *populum qui meus non erat, et quæ non dilecta*. Rom. ix. 25.

2. Evangelium omnes non credentes, et peccatores vitiiis immerfos, a remissione et adoptione excludit; iisque permanentem condemnationem denunciât, beneficia sua solis credentibus proponens. Joan. iii. 18. *Qui non credit, condemnatus est*: Ver. 36. *Ira Dei manet super eum*. 1 Cor. xvi. 22. *Siquis non dilexerit Dominum Jesum, anathema esto*. 1 Cor. vi. 11. *Et tales quidem nonnulli eratis, sed justificati estis*.

3. Si se ita non haberet, neque Spiritus neque Verbum Dei quidquam ad salutem eorum qui peccaverunt conferret, quod tamen sæpius de iis dicitur. Hoc manifestum est; quippe in tempore per ea animi nostri flectuntur, ex quo sequitur nos in statu salutis non prius fuisse constitutos. Vide Tit. iii. 5. *Nos servavit per lavacrum regenerationis, et renovationem Spiritûs*. Joan. v. 34. *Hæc dico, ut salvi sitis*. 2 Thess. ii. 10. *Veritatis amorem, quo fierent salvi, non admiserint*. Jac. i. 21. *Accipite sermonem, qui vestras animas servare potest*. Sed sine damno evangelio carere esset, si in utero sumus hæredes; ab irâ scil. liberandi, eo prorsus inaudito.

4. Beneficia evangelica, dari tempus in quo reipsa obnoxii et perdit sumus, præsupponunt. Non esset *remissioni* locus, si crimine non teneremur. *Inimici* fuerant, de quibus dicit Apostolus, *nunc reconciliavit*. Qui ab initio fuerunt filii, non aptè dicuntur tempore procedente *adoptari*, et a morte ad vitam transire. Rom. iv. 7. Col. i. 21.

5. Pari ratione colligeret Doctor, nos in utero sanctificatos, et cœlestem hæreditatem adiisse; quippe ad hæc etiam Deus elegit, æque ac ut veniam consequamur; et hæc etiam Christus meritus est.

Annon vides, Lector, Deum neminem *justificare* nisi quem *vocat*? Tantane futura esset in cœlis *lætitia*, si antea remissionem adepti, et incolumes fuissent? Quantum de ministerio nostro, et animarum studio, detrahi necesse est, si omnes quos exoramus antea fuerint condonati? Quis huiusmodi sententiæ consentaneas, contentiones Dei cum peccatoribus reddat? Alloquitur eos ut saucios, perditos, et miserrimos: *Respicite ad me, et servemini*: — *Avertite* Isai. xlv. 22.

Cap. I. vos, et vivite; cur enim moriemini? — Ne convertant sese et sanem eos; et similia. Mirum hæc sonarent, si omnia Ezek. xviii. ante eos natos perfecta fuissent.

31, 32.

Testimonia.

Synodus Westmonasterii habita, et *Seniores congreg. in ædibus Sabaudiensibus*, planè idem senserunt. “Omnes, inquit, quos Deus ad vitam prædestinavit, per Verbum et Spiritum, præstituto et accepto tempore, ex eo statu peccati et mortis, in quem naturâ prolapsi sunt, ad gratiam et salutem per Jesum Christum, evocare dignatur, mentes eorum illustrando, et cor lapsum ab iis auferendo, &c.” Utrique etiam, cap. xi. a. 4. dicunt, “Deus ab æterno omnes Electos justificare decrevit; et Christus, pleno illo tempore, propter delicta eorum mortuus est, et propter justitiam eorum revixit; nihilominus justitiam non adipiscuntur, usquedum tempore præstituto Spiritus S. Christum iis reapse confert.” Nemo qui legit *Synodi Catechismum minorem*, non potest videre, Spiritum tunc temporis cum efficaciter vocati sumus, Christum nobis impertiri.

Tractat. de Justif. pag. 305.

Rev. Dr. Owen disertis verbis etiam dicit, *Non obstante plenâ & perfectâ Christi satisfactione*, omnes homines ex æquo filii iræ etiamnum nati sunt; et non credentibus ira Dei imminet; obnoxii sunt, et legis executioni reverà subjecti.

Vide de hoc plura Cap. 11, et 12. ubi de *Unione*, quam vocant, et *Justificatione* dico.

Causa cur sic erret Doctor.

Non rectè sentit de naturâ Decretorum Dei. Quia Decretum rem certò futuram ponit, propterea præsentem existentiam consetre existimat. — Quia *Jacobus* electus, sive (ut loquuntur) amoris eligentis objectum, fuit etiam in utero; ideò etiam tum, reipsa, absolutionis fuit et adoptionis compos. — Quia filius natu maximus vel in utero fuit hæres; ideò Electus, qui tempore constituto adoptionem consecuturus est, etiam in utero hæres est; Etiam si S. Literæ disertè dicant, eos solos qui Christum acceperunt potestatem habere ut Dei filii fiant; Joan. i. 12. et *Vos estis filii Dei per fidem*. Gal. iii. 26.

C A P. II.

De Deo peccata in Christum conjiciente.

Veritas. QUAMVIS peccata nostra, quoad reatum, Christo imputata fuerint, eò ut jussu Patris, et ipso se volente, obligatus esset, quà Mediator, ut pro nostris delictis pœnas daret; easque, ad plenam satisfactionem justitiæ, et credentium remissionem præsentem, dederit; minimè tamen conjecta fuit in Christum peccatorum nostrorum turpitudine; neque omninò peccator est dicendus, aut qui a Deo blasphemus, homicida, &c. habeatur.

Error. Deus non modò reatum Christo imputavit, et ab eo pœnas criminibus Electorum debitas exegit; sed omnia peccata ipsa, quoad veram eorum turpitudinem et foeditatem, Christo imposuit; imò eousque, ut Christus factus sit ipse blasphemus, homicida, et peccator, talisque a Patre existimatus.

Hanc esse sententiam Crispini probatur.

Doctor hæc habet: *Est iniquitas ipsa, quam Dominus in Christum conjecit; non pœna nostra modò, sed et ipsum peccatum, &c.* Hæc peccatorum nostrorum, quam vocat, transactio in Christum, vera actio est: Nostra peccata adeò facta sunt Christi, ut ipse pro nobis peccator haberetur, et nos liberati essemus.

Obj. Sed solummodo de pœnâ fortasse dicat. *Resp.* Minimè; verba enim quàm maximè diserta selegisse videtur, quò de ipso peccato dicere manifestum fiat. Dicit enim, *Est iniquitas ipsa, quam Christo Deus imposuit; culpam volo ipsam transgressionis, &c.* Liberiùs dicam; *fuiſti tu Idololatra, fuiſti Blasphemus, fuiſti Homicida, Adulter, Latro, Mendax, Ebriosus?* Si quid tibi cum Domino ſit commune, iſta omnia tua delicta facta ſunt reverà delicta Christi.— Et alibi, *Neque adeò impiù ſumus, quòd Christus, pro nobis ſcilicet peccatum factus, non ſit, pariter ac nos, abſolutè impius factus; &c.—et Deus ipſe eum nefariis annumeravit.* Multis porrò probatum dare conatur, *ipſa noſtra peccata transacta eſſe in Chriſtum.* Quinetiam nonnullis concionibus hujusmodi, eſt titulus, *Peccata reverà in Chriſtum transacta.*

- Cap. 2. *Obj.* Sed annon voluisse eum, non nisi quoad reatum
 imputata, credendum est? *Resp.* Non; dicit enim, *Quic-*
 Pag. 436. *quid turpe, abominandum, et odio habendum in rebellione*
invenitur, Christi tergo impositum est; ipsum peccatum,
 Pag. 270, *æque ac dedecus et culpam, ipse fert.* Probare conatur hoc
 —273.
 280, 281. *verum esse, de ipso peccato a reatu diverso.* Porro, *Quod*
ad id quod objectum est, viz. Deum in Christum conjicere
reatum quidem et pœnam, non reapse peccatum; quantum
 Pag. 272. *quidem ego, inquit, percipio, stulta est objectio.* Imò affir-
mat, Siquis dixerit Deum conjecisse reatum peccati, non pec-
catum ipsum, eum contra S. Literas dicere; et negat ullam
 Pag. 286, *imputationem, quæ non si peccati (ut loquitur) transactio.*
 292. *Et his similitudinibus utitur; Canis vestigator tunicam ejus*
 Pag. 274. *qui feras surripuit cruentatam petit; et quæ clam surrepta*
sunt, apud amicum furis, non apud furem ipsum reperta
 Pag. 328. *sunt.— Deus, inquit, Christum non minus peccatorem,*
 Pag. 49. *quàm fuit ipse homo, constituit; et Deus ipsi imponit fela-*
niam furum, & homicidarum homicidium, &c.

Quæ controversa non sunt.

Non, (1.) An Christus pœnas peccatorum nostrorum
 sustulerit. (2.) Neque an Christus nostrorum delictorum
 reatum tulerit; qui est respectus iste peccati ad commi-
 nationem legis, unde factum est ut pœnis obnoxii simus.
 (3.) Neque an Christus ab hominibus legis violator ha-
 bitus, et eo nomine in jus vocatus fuerit. (4.) Neque
 an quæ Christus perpessus est, ex æquo ad tollenda pec-
 cata nostra efficacia fuerint, ac si ipsum nostrum pecca-
 tum transactum in eum fuisset. Hæc omnia ipse af-
 firmo.

Quæ reverà sunt controversa.

De his multum diversa planè sentimus. (1.) An pec-
 catum ipsum, quoad turpitudinem et culpam, in Chris-
 tum transactum fuerit. Hoc Doctor affirmat, ego nego.
 (2.) An Christus a Patre factus et existimatus fuerit, ipse
 legis Violator, Adulter, Blasphemus, &c. Hoc affirmat
 Doctor, ego nego.

Veritas confirmata.

1. Transferre ipsa nostra peccata in Christum, non
 habità reatûs ratione, est quod omninò fieri non potest.
 Divinam enim mentem erroris argueret, si illum nostra
 crimina commisisse censeret; aut Deum nostræ vitiosita-
 tis propagatorem poneret, quod æque à ratione abhorret.
 Et nulla alia ratio peccata nostra in Christum transferen-
 di, præterquàm quod imputentur, excogitari potest.

2. Neque

2. Neque est ad istos fines, quorum causâ peccata nostra conjecta sunt in Christum, necessarium. Conjecta enim sunt in Christum, eò ut perpeffionibus suis ea expiaret, et nos qui deliqueramus solveret. Quòd autem Christus se reatui, five ad pœnam obligationi, subjecerit, ex fœdere Redemptionis, satis fecit, nec aliquid aliud opus fuit. Nihil erat a quo immineret nobis periculum, præter comminationem legis; eaque omne quod peccatori esset exitio complectebatur. Ex quo sequitur, cum Christus ex instituto Patris se supplicio obnoxium fecerit, et reipsa quod in se susceperat perpeffus fuerit, prius pacto nos perpeffionis suæ gratiâ absolutum iri, nihil amplius opus fuisse. Quòd quid contra legem factum fuerit, non erit damno, ubi sanctioni factum est satis; neque necesse est illi qui ut sponsor patitur, ut in se recipiat spurcitiem criminis, quò satisfaciendo idoneus fiat. Vide *Gen.* xliv. 33. et *Philem.* ver. 18.

Cap. 2.

3. Translatio hæc nostrorum peccatorum turpitudinis in Christum, blasphemata est. Is qui curavit ne corpus suum corruptionem pateretur, multo magis abhorreret a Aâs ii. 31. spurcitiæ nostrâ admittendâ, quò necesse esset (verba sunt Doctoris,) *expirationem ejus fieri. Sanctus quippe fuit,* Heb. vii. 26. *ab omni malo remotus, sine labe, et a peccatoribus separatus.* Satis se demisit, quòd voluit ut peccator tractari; sed quàm odiosum est, ut ipsi peccato succubuisse censeretur? idque ipsum in os ei inspuere, quo pessimi eum conspurcârunt? Illos quidem a quibus afflictus fuit, a crimine liberaret, si reverâ fuerat qualem sententia Doctoris eum videtur exhibere.

4. Si a Patre ipse legis violator æstimatus fuisset, inutilis nobis quam fecit expiatio omninò dicenda est. Non potuit expiare, qui culpæ affinis habebatur. Eum qui nos erat liberaturus, *justum* esse oportuit, *pro injustis* Pet. iii. scil. *passum.* Cum seipsum pro nobis expiandis dedit, necesse fuit, ut ipse insons, et *a labe purus* haberetur: Heb. ix. 14. Omnes victimas typicas puras esse oportuit. Neque quis dicat, oportuit eum nihil criminis proprii habere: Nam si nostrorum peccatorum turpitudine in illum ipsum translata fuerit, ex æquo sua sunt ac si ab initio fuissent: Et Doctor affirmat, Christum per ea Patri odiosum fuisse; neque quidquam amplius fuisset, si scelus ipse perpetrâisset.

5. Ex hoc sequeretur, Christum pro suis propriis peccatis, non nostris, passum. Hoc liquet: Sententiâ enim Doctoris, peccata desierant esse nostra, et antequam

Cap. 2. passus est facta sunt sua; ei quippe imputata fuerant, priusquam propter ea supplicio affectus est. Sine hac peccatorum imputatione, (inquit Doctor,) *non poterat jure poenâ multari*. Sed nemini certè dubium est, quin poenas peccatorum nostrorum, non autem suorum, persolverit. *Heb. vii. 27.*

Testimonia.

Cap. viii.
art. 4.

Pag. 380.

Audiamus sententiam *Synodi*. Inspectâ *confessione*, nihil hujusmodi invenire est, singulatim licet enarrent omnia in quibus Christus se demisit; quorum præcipuum hoc, si res ita se haberet, esset, etiam *Crispio* observante. Et in *Catechismo majori* Quæstio est, *Quomodo munere sacerdotis Christus fungitur?* Resp. *In suâ ipsius oblatione Deo inculpati, ad expiandum peccata populi*. Certè inculpatum esse, omne peccatum et spurcitiem habenti multum repugnat.

De Justif.
pag. 234,
287.

Dr. Owen Reformatos ab hac *horrrendâ*, quam vocat, consequentiâ, viz. *Christum fuisse peccatorem*, tuetur, (quod objectum fuit, pag. 283.) dicitque, "Reatum esse externum peccati respectum ad sanctionem legis, quâ solâ ratione a peccato separari queat, et hoc solum fuisse Christo imputatum." Et fusè probat hanc imputationem reatûs Christo, esse quod vult *Apostolus*, cum dicit Christum *pro nobis peccatum factum fuisse*; et sic intelligendum quod *Propheta* dicit, *In eum omnium nostrum crimen conjecit*. Et pag. 511. addit, "Imputatio peccati Christo, nihil quod in peccato turpe *scdumve* fuit, quodque ei transfusione communicaretur, contulit; quod omninò fieri non potuit: Adeò ut nulla inde denominatio, quæ ea [turpe scil. et scdum] spectaret, oriri posset: Cogitatum hujusmodi impium est, et Filio Dei probrosum." Et mox colligit, "Christum nullâ ratione, Idololatram, Adulterum, &c. dicendum." Et aliàs reperies, Lector, D. Owen in hac re *Crispio* prorsus repugnantem, et verbis quidem disertissimis.

Unde sic Crispus erret.

Videtur de peccato tanquam de re positivâ, ut ità dicam, et materiali, loqui; neque Dei peccatorum nostrorum in Christum conjectionem physicam, a morali distinguit: Neque quid sit imputatio, sensu forensi, et in causis quas vocant criminales, intelligere videtur.— Ideò, quia impositio oneris ex materiâ in humerum, est impositio ipsius oneris ipsi humero; existimat Doctor, Deum

Deum ipsa nostra peccata sumpsisse, et in Christum imposuisse: Cum peccatorum nostrorum in Christum conjectio actio sit Dei moralis, quæ Rectoris; id est, concessit ille et statuit, Christum, poenas nostrorum peccatorum ut ipse sufferret, obligatum iri, quo nos veniam consequamur; quas poenas ab eo exactas ipse tulit. — Hinc etiam, quia cum quis Syngrapham alicui pro pecuniâ creditâ dederit, sit ipse debitor; opinatur ille, Christum cum passus fuerit pro Idololatri et Blasphemis, illum ipsum Idololatram et Blasphemum necessariò extitisse: Cum Christi nostrorum debitorum solutio, satisfactionis pro criminum reis, non solutionis pecuniæ, rationem habeat. Porro liquet, si ad solvendam pecuniam obstrictus essem, illius gratiâ qui ebrietate rem suam prodigit, non arguor ebriosus, eò quòd ad solvendum obligatus fuero, nèque creditoribus, cum debitam pecuniam numero, me talem prædicare fas est. — Quòd Christus *peccatum*, id est, sacrificium piaculare, *factus fuerit*, ex eo *Crispius* colligit, nostrum ipsum peccatum in eum ità fuisse conjectum, ut ipse impurus fieret. — Ut non amplius addam, Quia homines sceleratè eum tanquam Blasphemum in jus vocârunt, ideò Doctor eum talem fuisse a Deo existimatum putat.

Cap. 2.

C A P. III.

De Electorum a peccatis absolutione, eâ de causâ quòd Christo imputata sunt.

Veritas. **E**Xpiatio per Christum, Deo præstituente, est *Cap. 3.*
cujus solius gratiâ Electi veniam consequuntur. Electi autem non proximè, et nullâ aliâ re interveniente, absolvuntur, hâc ratione quòd pro eis Christum passurum præstitutum fuit, neque simul ac expiatio peracta fuit; neque est actus ille quo peccata in Christum transferuntur, ea ipsa actio Dei condonantis, quâ reipsa sumus absoluti.

Error. Actus ipse Dei peccata Christo crucifixo imponentis, est ipsa Electorum ab omnibus peccatis suis absolutio.

Hanc esse sententiam Crispîi probatur.

Sic sensisse adeò palam est, ut omnem paginam omnium ab eo scriptorum impleat, et fundamentum sit cui

Cap. 3. maxime superstruit. Disertè enim ait, *Dico omne pondus, et onus, et omne illud peccatum ipsum, Christo jam dudum impositum fuisse; et ista in eum impositio nomen tuum expedit, te remittit plenè et absolvit; neque ullum jam restat peccatum quod tibi imputetur.* (Vide etiam pag. 375, 281, 285.) Et hinc colligit, *Electos, antequam credant, justificatos esse; quod si non esset, ipse Electus propria sua delicta ferret, & eis oneratus esset.* Vide plura Cap. 9.

Pag. 298.

Pag. 616,
617.

Quæ non sunt controversa.

Non disputatur, (1.) An Christus peccata plenè expiavit. (2.) Neque an ista expiatio sit Electis, tempore constituto, in eorum remissionem (quam vocant) actua-lem, quæ inde profecta est, applicanda. (3.) Neque an ejus gratiâ adeò absoluti simus, ut Deus nihil piaculi queat postulare ab iis, qui viæ eam consequendi in evangelio præscriptæ se submiserint. (4.) Neque an legi adeò factum sit satis, et majestas Dei ita sit vindicata per hanc expiationem, ut peccata hominum vitæ et veniæ promissionem non omninò impediunt. (5.) Neque an cum veniam adepti sumus, expiatio ista sit remissionis tota causâ meritoria; et a peccatoribus hoc solum exigi, ut ad effecta ejus percipienda sint idonei. (6.) Neque an expiatio ista unica fuerit veniam conferendi ratio, quantum quidem nos intelligimus. Hæc omnia affirmo.

Quæ sunt de quibus disputatur.

Reverà de his dissentimus, (1.) An Electi reipsâ ab omnibus peccatis suis absoluti fuerint, eo tempore quo Christus expiationem præstitit. Hoc Doctor affirmat, ego nego. (2.) An is ipse actus Dei quo peccata Christo crucifixo imposuit, sit Electorum ab omni peccato absolutio. Hoc Doctor affirmat, ego nego.

Veritas confirmata.

De priori tractatum est Cap. 1, 9, 11, 12. De posteriori in hoc Capite dicturus sum, viz. Ipsam actionem conjicendi peccata in Christum cruci suspensum, non esse actua-lem quam vocant, et immediatam Electorum a peccato absolutionem.

1. Neque Dei, neque Christi, voluntas sive consilium fuit, ut impositio peccatorum nostrorum Christo, immediata esset Electorum absolutioni. Hoc ut opinor dabitur, viz. si non fuit Dei aut Christi consilium, eos per hanc impositionem absolutum iri, per eam non sunt absoluti: Et liquet, Deum ut ita fieret non voluisse. Disertè enim

enim

enim dictum est, Electum cum fide præditus fuerit esse absolvendum. *Hæc est voluntas ejus qui me misit, ut quisquis Filium videt, in eumque credit, vitam adipiscatur æternam.* Decretum ipsum sic ordinavit: *Electis ex præcognitione Dei Patris ad sanctificationem Spiritûs, per obedientiam et asperisionem sanguinis Christi.* Hoc etiam alias patet; iis nimirum in locis, quæ, ut probetur fidem et respicientiam exigi quò remissionem actualem consequamur, producantur; quæ etiam impenitentes et infideles veniam omnino carere disertè dicunt. Non enim existimandum est, voluntatem Christi in verbo suo patefactam, morientis consilio repugnare; aut quòd quæ essent absolutioni Electorum necessaria alia adjiceret, si vi mortis suæ continuò essent absoluti.

2. Sententia quam impugno, subvertit methodum sapienter institutam, quò effecta mortis suæ distribuerebantur. Res ita accommodatæ sunt, ut veniam dare Electis muneris Christi regii, æque ac sacerdotalis, effectus esset futurus: *Evektus enim est princeps et servator, ut det respicientiam et peccatorum remissionem.* Spiritûs Sancti est operari, quò merita Christi in remissionem applicentur: *Sed abluti estis, sed sanctificati estis, sed justificati estis, in nomine Domini Jesu, et per Spiritum Dei nostri.* Itaque ministerii evangelici finis est, *aperire hominum oculos, et convertere eos a tenebris ad lucem, et a potestate Satanae ad Deum, ut remissionem peccatorum accipiant.* Gratia est hæc methodo distributa; quæ planè evertitur, si ponimus Electos, tunc cum Christus mortem obiret, fuisse absolutos.

3. Ex errore cui adverfor sequitur, Electos, si Christus nunquam ex mortuis excitatus esset, absolvendos fuisse. Si enim sola peccatorum nostrorum in Christum conjectio Electos absolvit, detur Christum non suscitatum, nos nihilominus ab iis liberati sumus, et nostra esse desierunt; itaque non possent esse nobis condemnationi, ad nos scilicet denò reverfa, etsi Christus inter mortuos æternum mansisset; quin etiam, quòd non revixerit, nobis certissima fuisset remissio. Atqui *regeni sumus in spem vivam per resurrectionem Christi ex mortuis; et per eam servari dicimur.*

4. Si ablatio peccatorum ab Electis, et eorum in Christum conjectio, fuit iis remissio, ante perpeffiones et mortem Christi fuissent liberati. Hoc manifestum est: Imposita enim erant Christo antequam passus esset, et ex

Cap. 3. sententiâ Doctoris ablata fuere a nobis ut Christo im-
nerentur; et quòd imposita fuerint Christo, fecit ut
Christus jure poenas dederit. Unde necessario sequitur,
Electos hoc onere levatos fuisse Christo nondum passio:
Quin facile argueretur, liberatos fuisse ut ut nunquam per-
pessus fuerit.

5. Hoc errore posito, Doctrina Evangelica de remis-
sione per sanguinem Christi penitus evertitur. Remissio
reum indicat, estque actus Dei judicialis, quâ Rectoris,
et ad normam Evangelii agentis; et hoc ponit plenam et
consummatam Expiationem a Christo factam, et concessi-
onem ejus gratiâ datam. Doctore autem judicante,
Homo nullo tempore reus existit: Conjecta enim in
Christum peccata erant ante nos natos, eoque nunquam
super nos extitere. Non datur actus aliquis judicialis re-
gulam spectans: Evangelica enim concessio veniæ non
facta est Electis quâ sunt Electi, sed quâ resipiscentes fi-
deles. Neque etiam expiatio Christi nostrâ remissione
prior est ponenda: Fatetur enim Doctor, impositionem
peccatorum nostrorum Christo, ante expiationem factam,
fuisse; et nisi in Christum conjecta fuissent nostra pecca-
ta, non potuisse fieri ut jure supplicio afficeretur. Itaque
cùm nostra remissio sit peccati a nobis in Christum tran-
slatio, et hoc factum fuerit antequam Christus expiatio-
nem fecerat, sequitur nos absolutos esse, non expiationis
a Christo factæ gratiâ, nec per actionem Dei, istius ex-
piationis gratiâ, condonantis. Non opus est ut addam,
secundum hanc sententiam fieri posse, ut etiam Ethnici
sint absolutionis participes; nec necesse esse Evangelium,
Christive cognitionem, quò ab irâ Dei liberentur.

Testimonia.

Synodum et Seniores Sabaudia supra habuisti, Cap. I.
affirmantes, nos nequaquam justificatos esse priusquam
Spiritus in efficaci nostrâ vocatione Christum nobis appli-
casset. Unâ etiam sentiunt, "Deum ab æterno, popu-
lum futurum ei in semen, Christo dedisse, per eum
" statò tempore redimendum, vocandum, justificandum,
" sanctificandum, et glorificandum." Hic vides Re-
demptionem et Justificationem res esse discretas; et
Electos, in tempore vocari, antequam sint justificati.

In Catech. maj. Quæstio est, Quid Deus a nobis exigit,
quò iram ejus et execrationem nobis debitam effugiamus?
Respondet Synodus, "Quò effugiamus iram, &c. a no-
bis bis exigit resipiscentiam erga Deum, fidemque erga
" Domi-

“ Dominum nostrum Jesum Christum, ac diligentem Cap. 3.

“ mediorum externorum usum quibus communicat no-

“ bis Christus mediationis suæ beneficia.” Hic vides,

(1.) Fieri posse, ut ad tempus beneficiis Christi media-

tionis careamus. (2.) Quòd non obstante suâ media-

tionem, execrationi et iræ adhuc peccatis debitæ obnoxii-

sumus, usque dum resipiscamus et credamus. (3.) Fac-

tum est per media quibus sedulò utimur, et quæ utique

nos impellunt, ut beneficia mediationis Christi nobis

communicata sint, execratioque et ira auferantur. Quid

disertius enunciari potest, ne quis nos antequam resipis-

camus et credamus absolutum iri existimet?

Synodus in Novâ Angliâ hunc modum loquendi dam-

nat, viz. *Non sine periculo dicitur, nos per fidem justifi-*

catos esse : Dicendum est, nos justificari per Christum. Sy- Pag. 17, 18.

nodus affirmat, “ Dicere nos *per fidem* justificari, *sine pe-*

“ *riculo* esse : Sed contrà, dicere hominem justificari *ante*

“ *fidem*, vel *sine fide*, periculosum esse, eò quod sacris

“ *Literis* sit contrarium.” Eique se opponunt ut *Errori*

68. viz. *Fides non credentem justificat* ; hoc est, Fides Pag. 13.

quæ in Christo est, me, cui nulla fides inest, justificat.

Dr. Owen sic loquitur : “ Actus autem Dei, Christo De Justif.

“ peccata nostra imputantis, non facit ut jus habeamus, Pag. 306.

“ ea quæ fecit et perpeffus est, reipsà percipiendi : Non

“ ab eo immediatè, nec ejus ratione, *nostra* sunt, aut

“ *pro nostris habita* ; quippe quòd *aliquid insuper* præscrip-

“ *serit* Deus, non modò quòd hoc antecedit, sed ut

“ *medii* rationem habeat, ad sui ipsius gloriam.”

Unde ortus Doctòris Error.

Quoniam Dei actus fuit, constituere ut Christus pro

nobis pœnas daret, ut nos suo modo et tempore libera-

remur ; Doctòr ideò nos immediatè per illum actum li-

beratos existimat. — Quia Christi expiatio sola est causa

absolutionis meritoria ; ex hoc ille opinatur, Deum ab-

solutionem non differre usque dum aliquid animæ nostræ

indiderit, quod ipse nobis ad veniam consequendam ne-

cessarium fecit ; licèt causæ meritoriae rationem non ha-

beat. — Quia Caper emissitius in loca deserti abstulit

eorum peccata, qui fidem et pœnitentiam professi erant,

manus ei applicando, et peccata confitendo ; ideò putat,

crimina hominum per Christum auferri, iis adhuc neque

pœnitentiam agentibus, neque credentibus.

C A P. IV.

De Electis peccatoribus non annumerandis, ab eo tempore quo peccata sua Christo imposita fuere.

Cap. 4. **L**iceat, Lector, præfari — [1.] Homines esse peccatores, vel non amplius peccatores dicendos, diversis nominibus: (1.) Quòd ad turpitudinem et (quam vocant) obliquitatem peccati: Hoc nomine magis sunt aut minùs peccatores, pro modo innocentiae suae et Sanctimoniae. (2.) Quòd ad Reatum qui Legis sanctionem spectat, magis minùsve sunt peccatores, quantum sunt veniam adepti. (3.) Quòd ad factum ipsum malum, cujus insimulati sunt: Neque quòd postea sancti fiant, neque quòd veniam adepti sint, faciet ut qui deliquerit non fuerit peccator; sui ipsius enim factum fuit. Primo et tertio nomine propriè sunt peccatores; secundo sunt poenae obnoxii dicendi, sed non eà ipsà ratione peccatores. — [2.] Ex totà Doctoris sententià palam est, Electos, quā Electos, peccatores esse desiisse. Quapropter cū de Fidele loquitur, non omnino vult peccatorem eum fuisse antequam crediderat; tempus enim quo peccator esse desiit, statuit fuisse, cū Christus nostra peccata sibi imposita habuit, viz. cū cruci affixus fuit. — Titulo hujus Capituli exposito, pergo.

Veritas. Homo Electus non desinit esse peccator, statim ab impositione peccatorum Christo; id est, quoad reatum peccator est, donec crediderit. (De Adultis loquor.) Peccator etiam est quoad turpitudinem peccati, donec sanctificatus fuerit. Peccator porro est quoad factum quod ei objectum fuit, etiam post remissionem et sanctificationem. Nihilominus ab execratione liberatus est, simul ac veniam adipiscitur; et ab omni turpitudine peccati repurgatus erit, cū in perfectā fuerit sanctimoniam. Et quamvis Christus peccati nostri poenas tulerit, nostrum peccatum tamen fuit, nec unquam suum.

Error. Electi extemplò a morte Christi peccatores esse desierunt; et ex illo tempore, peccata non sunt sua, sed peccata Christi.

Probatur

Probatúr hanc esse Doctóris sententiam.

Cap. 4.

Ponit Doctor hoc modo objicientem, *An non oportet eum peccatorem haberi, qui peccatum committit? Respondeo*, Pag. 8.
Minimè: Peccet licet, non est peccator existimandus; sed peccata sua sibi ablata, &c. Homo in Deum scelus admittit; Deus peccatum suum pro suo non habet; Christi esse reputat, non ideo suum esse existimare potest. Hoc ut evincat ait, Siquid tibi est cum Domino Christo, (quod Electis etiam non credentibus tribuit,) tua hæc delicta omnia facta sunt reapse Christi delicta, eoque tua esse desinunt; ex illo tempore quo in Christum coniecta sunt, tu, ad extremum usque halitum, peccator esse desisti: Adeo ut jam non sis Idololatra, Fur, &c. tu ipse non es vitiosus, quodcunque crimen admiseris. — Itaque si de peccatore loquaris, posito eum de quo agis esse membrum Christi, (id est, Electum,) non loquendum est, de eo quod ipse manifestat, sed de eo quod Christus fuit. Pag. 270.

Quæ controversa non sunt.

Lis non est, (1.) Num peccator qui veniam adeptus est, futurus sit a condemnatione immunis. (2.) Neque an Deus, respectu ad Christum habito, peccatorem cui venia data est, tanquam nihil deliquisset, accepturus sit. (3.) Neque an remissio peccatum, quoad poenas debitas, auferat. (4.) Neque an expiatio a Christo facta, cum in solidum applicata fuerit, omnem omnino poenam procul datura sit, et omnem spurcitiem et sordes ab Electis sit ablatura. Hæc singula affirmo.

Quæ sunt controversa.

1. An, quia Christus ad plenam peccatorum nostrorum poenam ferendam se obstrinxit, ea igitur facta sint Christi ipsius peccata. Hoc Doctor affirmat, ego nego: De quo dixi, *Cap. 2.* (2.) An Christo ex cruce pendente peccata nostra remissa fuerint. Hoc Doctor affirmat, ego nego: De quo vide, *Cap. 1, 3, 12, &c.* (3.) An cum ii peccant, qui Christi sunt membra, ideo Legis violatores et peccatores dicendi sint, et peccata quæ admittunt sua sint. Hoc Doctor negat, ego affirmo.

Veritas confirmata.

Non egere probatione quisvis putaret, nisi in dubio esset, an Deo subditus ratione præditus, legem violans, sit legis violator; vel an qui mali quidquam facit, ejus Auctor habendus sit; sive an sua ipsius qui agit, actio sit: Argumentum tamen in his perquam evidentibus fitum est. An opus est ut addam quæ sequuntur?

1. Christus

Cap. 4. 1. Christus Fideles monet, ut veniam peccatorum suorum petant, ut quæ sua propria sint: *Remitte nobis peccata nostra*. Frustrà quis objiciat, eos ut manifesta fiat remissio rogare: Nam si ità se res haberet, esset nihilominus peccatorum quæ nostra sunt. Quàm parum decorum esset hoc modo orare, *Remitte nobis peccata Christi!*

Loc. xi. 4.

2. Pii, de quibus in Literis sacris, peccata sua esse reverà sua existimarunt, et se ipsos esse peccatores, cum crimen admisissent, aut propensionem ad malum sentirent. *Estis nos vitia nostra accusant*, Jer. xiv. 7. *Vitia nostra agnoscimus*, Esa. lix. 12. *Peccatum meum tolle*, Job vii. 21. *Da veniam meæ culpæ*, Psal. 25. 11. Nonne suam propriam culpam deflevit *Petrus*? Et cujusnam crimen adeò *Incestuoso* fuit dolori? Vide 1 *Joan.* i. 9. *Confitemur peccata nostra*.

3. Deus peccata Hominum esse sua propria peccata pronunciat, ut sua redarguit, ut sua etiam remittit. 1 *Joan.* ii. 12. *Jer.* xxxiii. 8. Sine dubio pauca ea quæ contra *Thyatiram* Deus habuisse dicitur, propria fuere istius Ecclesiæ peccata. *Apoc.* ii. 20. Annon erant *Laodicensium* ipsorum peccata, quorum ut pœniteret Deus eos monet? *Apoc.* iii. 19. Porro, Quorumnam peccatum fuit, de quo *Paulus* ne imputaretur eum deserentibus precatus est? 2 *Tim.* iv. 16.

4. Notetur porro quid hinc colligendum, viz. Neminem Electum, qui fidelium cœtus socius est, peccati causâ jure arguendum; nec fas esse quemquam Christianum, quomodocunque facinorosum, pœnis afficere, quia ipsi peccatores non sunt, nec sunt ipsorum peccata. Ex hoc Errore centum hujusmodi absurda oriuntur, unde fieret ut peccata et peccatores plane innocui existimandi essent: Ne dicam quid sit in eo *Papismi*, tanquàm turpitudine peccati per justificationem tolleretur.

Testimonia.

Quicquid posthàc ex scriptis Synodi et Seniorum Sabaud. prolaturus sum, ut evincam Deum in fidelibus peccatum cernere, et ejus causâ ab iis pœnas exigere, et quàm necessaria sit veniæ renovatio, hoc eorum consensu approbatum arguet: Et singula ea capita veritatem de quâ nunc agitur comprobabunt. De quo vide *Cap.* 1, 6, 17, 18, 19.

Pag. 19.

Synodus in Novâ Angliâ hunc Antinomistarum Sermone[m], ut in Deum contumeliosum damnat: Si Christo

non

non impediēte peccavero, ipse viderit; nominis sui existimatiōi tuendæ consulat. Istum etiam, Si sanctus fuero, nequaquam Deo acceptior futurus sum; si impius, nihilo sum deterior. Cap. 4.

Dr. Owen hæc habet, “Eo modo peccata nostra De Justif. Christo imputata animo effingere, ut ideo desinant pag. 284.
“esse nostra, et omnino sua ipsius fiant, est quod pos-
“tum fuerat tollere: Eo quippe sumpto, Christus pro
“peccatis nostris non passus esset.” Et paulo post,
“Ut peccata quoad pœnam non imputentur, non posse
“fieri, quin is cuius sunt, sit formaliter (ut loquuntur)
“peccator.”

Unde ortus sit Doctoris Error.

Existimat Deum, cùm peccata nostra ignoscendo tol-
lit, quo a pœnâ liberemur, facere etiam ut peccata nos-
tra non ampliùs sint nostra. — Quia nemo qui abso-
lutus est, damnationi est obnoxius; ideò opinatur non
esse a violatione præcepti peccatorem nominandum. —
Quia Christus peccatorum expiationem in se recepit, ni-
hil turpitudinis hære legis violatori, neque eum ob vio-
lationem legis, talem esse censendum, arbitratur.

Non opus est ut moneam, quomodo loquatur Doctor pag. 339.
de impositione peccatorum nostrorum in Christum, et
earum actuali (quam vocant) remissione, ac si eadem
esset hæc quæ illa; cùm sint res diversæ, ut patet
ex Cap. 3.

C A P. V.

*Quando peccata nostra in Christum imposita
fuere, et quamdiu ipsi incubuerint.*

Veritas. **O**bligatio Christi quâ pro peccatis nostris pœ-
nas dare tenebatur, initium habuit a primâ Cap. 5.
suâ muneris mediatori sui susceptione; et finem, eo tempo-
ris articulo quo expiationem perfecit. Pœna peccatorum
nostrorum Christo incubuit, a primo ad ultimum humi-
liationis suæ momentum.

Error. Tempus quo peccata nostra Christo fuere im-
posita, erat, quando in crucem sublatus fuit, Deusque
eum reipsa deseruit; et super eo, donec excitatus fuerit
a mortuis, extiterunt.

Hunc

Cap. 5.

Hunc Errorem fuisse Crispianus probatur.

Pag. 356.

Pag. 357.

Pag. 360.

Hæc profert : *Tempus fuit præstitutum, quo Deus eum iudicio usque ad executionem persecutus est, viz. cum hunc suum Filium deseruit, cum evocato peccatum imputavit. Et his addit, Nota executionem, seu potius manuum iniectionem; ea fuit peccatorum in Christum impositio : Eo temporis momento, quo cruci fuit fixus, hoc scelus ei impositum est. — Deus peccata hominum cruci Christi affixit, et exinde novum quidem imputandum, &c.*

De quo non disceptatur.

Non, an quod Deus se subduxerit, et Christus mortuus fuerit, sint præcipuæ partes et complementum propitiationis a Christo factæ. Hoc ego affirmo.

De quo reverà diversum sentimus.

An peccata nostra non fuerint Christo imposita, (ex sententiâ sacrarum Literarum,) antequam in crucem tolleretur. Et an ea quæ passus erat antequam cruci affigeretur, fuerant in nostrorum peccatorum expiationem. His affirmatio Doctoris refragatur, quæ tamen ipse assero.

Veritas confirmata.

Attende, Lector, ad dicta Cap. 2. "Turpitudinem peccati non fuisse Christo impositam;" et quod restat probandum, est, vel (1.) Christum, antequam cruci figeretur, obligatum fuisse, ut pœnam peccati ferret; vel (2.) Quod aliquam ejus pœnæ partem, antequam cruci figeretur, tulerit. Et an opus est, ut de alterutro multa dicam?

Heb. x. 7.

Joan. xii. 27.

Quod ad primum, satis est si dicam, Quicquid pactum Redemptionis fuisse evincit, Quæcunque salutarium beneficiorum cuius lapso peccatori facta est ante mortem Christi concessio, ejus fiduciâ se quod susceperat præstiturum; Omnia etiam quæ legimus hujusmodi, *Adsum ut voluntatem tuam exequar; Ideo veni in hanc horam*, et similia; obligatum fuisse probant, ut peccata nostra ferret, ut nobis sponsor, antequam cruci affixus fuerit.

De secundo, sufficiat si dixero, (1.) Totam eam in quam se submitit humilitatem, in pœnis quas pro peccatis tulerit habendam esse, adeoque partem satisfactionis quam præstitit fuisse. Nimirum, quod caro factus Angelis inferior fuerit, quod pauper, quod tentatus, quod lapidatus, laceratus conviciis, virgisque cæsus fuerit; ut et, quod in angore in horto fuerit, quod reus actus et damnatus, quod colaphis cæsus, sputo conspurcatus, et spinis coronatus,

natus, cum aliis multis; de quibus quæro, an pœnæ re- vera fuerint, necne? Si pœnæ fuerint, cujus causâ exactæ nisi peccati? Quî aliter his obnoxius fieri potuit, quàm ipsi morti? (2.) Effecta & emolumenta earum quibus satisfacit perpeffionum, aliis quæ passus est, æque ac supplicio crucis tribuuntur. *Propter vos pauper factus est, ut vos per paupertatem ejus ditiſceretis. Ejus vibicibus ſanati ſumus;* et sæpenumerò alibi. Imò existimare Christum aliquid passum, nec tamen peccata nostra ei fuisse imposita, etiam ex sententiâ Doctoris, totam Christianam Religionem everteret, et Socinianis esset patrocinio.

Cap. 5.

Testimonia.

In Synodi *Catech. minor.* Qu. *In quo consistit Christi humiliatio?* Resp. “In eo quòd natus fuerit, et qui-
“ dem humili conditione, factus sub lege; quòdque hu-
“ jus vitæ miseras, iram Dei, mortemque crucis exe-
“ crabilem subierit; quòd sepultus fuerit, et sub potes-
“ tate mortis aliquandiu commoratus.” Vides, quòd Christus caro factus fuerit, quòd natus, et alia cruci-
fixionem suam antecedentia, humiliationis suæ partes fuisse.

Causa Erroris Crispîi.

Quia vultus Dei occultatio, et in primis Sacrificium Christi morientis, ut partes præcipuæ, rem satisfactionis perfecerunt, & ad finem perduxerunt; ideò peccata nostra non antea imposita, is existimat.

C A P. VI.

De Deo, a Christo, cùm peccata nostra ferret, discedente et abhorrente.

Veritas. **T**Estatus licèt fuerit Deus quàm indignè pec- catum ferat, per horrenda ea quæ Christus animo et corpore in angore constitutus pertulit, et jucun- das Divinitatis cum Homine Christo communicationes aliquatenus intermiserit; nunquam tamen a Christo recessit, minimè omnium corpore in Sepulchro morante; neque unquam Christo Pater insensus fuit, multò minùs ab eo ut turpitudine affecto abhorruit.

Cap. 6.

Error.

Cap. 6. *Error.* Christus ratione turpitudinis peccatorum, dum ei incumbabant, a Deo separatus fuit, ipsique odio, et abominandus, et quidem usquedum ex mortuis excitatus fuisset.

Sic sensisse Crispian. probatur.

Pag. 294. Dicit, Imò hinc affirmo, Cum Christus peccatum nostrum tulerit, eo factum est, ut propterea Christus fuerit a Deo separatus, et Deus a Christo sejunctus; si ita non esset, Christus quod verum non fuit locutus est. Et ponit Doctor

Pag. 295. objicientem, Sed fortè, hæc derelictio ad breve quoddam tempus fuit. Ad hoc, inquit, respondeo, ad totum illud tempus fuit, quo ei peccatum incubuit. Si Christus ea hominum peccata quibus subsuit, non expirasset, nunquam postea Deum vidisset: Assumpto sibi peccato oportuit exonerari, prius quàm ad Deum accederet, &c. Christo morientii secessio & derelictio facta est; sed resurgente, congressio fuit, et cognitionis filii quædam quasi redintegratio. His

Pag. 408. addit, Majoris fuit Charitatis, quod Christus peccata hominum subierit, quàm quod pro hominibus mortuus fuerit, &c. Afflictio naturæ Dei non repugnat: Fieri enim potest, ut Deus eos benignè intueatur, qui probris maximè afficiuntur; &c. ubi autem Dominus peccatum imputat, ibi et abominatur. Rursus inquit, Christum despectui esse, imò, volente Deo, execrandam in cruce mortem subire, multo minus est quàm peccatum a Deo fieri; quippe fieri potest, ut ista omnia cum naturâ Dei congruant, vitium autem maximè omnium est Deo odiosum: Non adeo exosus est homini bufo, ac is

Pag. 379, 380. in quo iniquitas reperta est, in conspectu Dei. Et alibi, Omnis ea turpitudine et spurcicies quæ in nobis est, Christo imposita fuit, et ipse se habet tanquam a Deo detestatum.

Quæ non sunt controversa.

(1.) Non est, an animus Christi iræ Dei adversus peccatum effecta pertulerit; et ad ea obstupuerit, æque ac ad magnitudinem operis quod susceperat, et hostes cum quibus congressurus erat, sacrificiumque ad quod se præbiturus fuit, &c. (2.) Neque an Natura Divina ad quoddam tempus, dum in cruce fuit, communicationes sui jucundissimas aliquâ ex parte negaverit, neque eas, ut solita fuerat, humanæ Christi naturæ indulserit. Hæc verècundè et liberè affirmo.

Quæ sunt controversa.

(1.) An Christus a Deo separatus fuerit. Hoc affirmat Doctor, ego nego. (2.) An Christus unquam fuerit a Deo detestatus, aut ei odio, ut qui in turpitudine peccati

tati constitutus esset. Hoc asserit Doctor; ego, nego, Cap. 6.
 quin etiam detestor. (3.) An Christus, ratione turpitudinis peccati sibi impositi, separatus a Patre et illi odiosus extiterit, quo tempore in Sepulchro commoratus est. Hoc Doctor affirmat: Ego de isto, vel quovis alio tempore, nego; quod si ita non haberet, de toto tempore humiliationis prædicandum meritò esset.

Veritas confirmata.

1. Non potuit hæc separatio fieri, propter Divinæ et humanæ naturæ in unicâ personâ conjunctionem. Hæc conjunctio non potest dissolvi, neque, eâ manente, communicationes omnes solatii et virium a Divinâ naturâ provenientes cessare. Imò humana Christi natura subsistentiam (quam vocant) personalem de proprio non habuit; assumpta autem fuit a Sermone æterno, secundâ personâ, unius cum Patre essentia.

2. Pater Christo in omnibus cœptis suis et perfeccionibus auxilium promiserat, seque ei in solatium semper adfuturum. *Esa. xlii. 1, 4, 6. et Esa. l. 7, 8, 9.*

3. Minime omnium decuit *Crispium* hanc separationem asserere, cùm adeò fines transiverit ut dixerit, *Divina natura est quodammodo anima humanitati, quæ corpore constet et animâ, et est forma et vis utrique, &c. Divinitas dat Christo vitam, ideòque omnis iniquitatem perferendi potentia a Divinâ Christi naturâ provenit.* Et paulo antè, *Si iniquitas imposita fuisset humanæ naturæ, et ei Divina natura opem non tulisset, factum fuisset ut planè peccato succumberet.* Annon mirandum est, Lector, quòd Doctor postquam hæc dixisset, separationem, eamque toto illo tempore quo iniquitas Christo incubuit, factam fuisse contenderet?

4. Fieri non potuit, ut Dominus Jesus Deo esset detestatus et odiosus; in eo enim Deus semper *acquievit.* *Esa. xlii. 1.*
 Tunc etiam maximè obediens fuit, adeòque non erat *Mat. xvii. 5.*
 omninò quod Deus ei succenseret; imò *ob hoc ipsum* Deo *Joan. x. 17,*
dilectus fuit. Filius ipse æternum fuit Deo in deliciis; *18.*
 neque fieri potuit ut non esset. Oportuisset porò Christum, si Patri, et sibi ipsi invisum fuisse, cùm eandem *Prov. viii. 30.*
 sanctam essentiam quam Pater habuerit.

Quàm absonum esset, quàmque Christianorum aures perfringeret, si quis de Christo Deo *odioso*, et a Patre *detestato* loqueretur; et eâ quidem ratione, quòd turpis, detestabilis ad tempus et abominandus, fuerit peccator? Et profectò hoc argumento ea significari videntur, quæ,

Cap. 6. reverentiâ Doctoris adductus, nolim urgere, ut neque necessariè ab iis consequentia; quibus tamen multa quæ ponit innituntur.

5. Fieri non potuit, ut Christus hoc modo separatus, et a Deo, quasi, detestatus fuerit, quia, hoc posito, anima sua in *paradiso* esse non potuit, corpore in Sepulchro commorante; quod tamen affirmatur, *Luc. xxiii. 43.* Quis æquo animo ferret, (quod Doctor asserit,) Christum *toto eo tempore faciem Dei non vidisse?* Ubinam fuit? Imò quos animi dolores, etiam post mortem, sensisse putandus est, dum eo loci esset qui oculorum obtutum fugit? *Pontificii* quidem dicunt, *apud Inferos* fuisse; sed causas prætexunt Christo digniores, quàm quas Doctoris sententia exhibet. Summa fuisset *Gebenna*, Christum a Deo exulare, et toto illo tempore iræ suæ et odio subesse, animo etiam turpitudine peccati *pro suo habiti* misere cruciato. Nunquam sanè, conditionibus sibi adeò iniquis, munus Servatoris suscipere voluit.

Tota autem sententia S. Literis repugnat. Cùm enim maximè deficeret consolatio, Deum etiamnum suum, et sibi præsentem, profitetur; his namque verbis moriens compellavit, *Deus mi! Deus mi!* et magnâ voce clamans dixit, *Pater, in manus tuas commendo Spiritum meum;* et cùm hoc dixisset, *expiravit.* Dabaturne quidquam separationis vel odii, cùm Deum, ut suum Deum et Patrem, sic compellârat? Nunquàmne Deo eo omni tempore appropinquavit, cùm Deus spiritum suum accepit? An verò supplicentem averfatus est Deus? Hoc certè nunquam fecit; ipse enim testatur, *Tu me semper audis.* Vide *Psal. lxix. 13,—18. xxii. 18,—24.* Et disertè dictum est, *Heb. v. 7. Exauditus fuit;* quod ad hoc tempus spectat.

Testimonia.

Sententia cui repugno istiusmodi est, ut verba Doctoris *Oweni* satis sit proferre. “Non fuit causa, cur Deus Christum odio haberet, eò quòd nostri debiti solutionem in se receperat: Et si quis esset, qui heroicâ generositate præditus, alteri ἀντιπαρῆς fieret, et vitam suam ipsius pro eo ut sponsor sisteret; sævissimumne in toto terrarum orbe Tyrannus, qui illi vitam eriperet, eo nomine eum habere odio existimandus esset?” Deinde monet Doctor, “Vocem *Odium*, vel averfationem sive detestationem sonare, vel tantum consilium pœnas exigendi. Priori, inquit, sensu non erat causa, cur Christum Deus odio haberet, ratione reatus ei imputati: “Vitium

Mat. xxvii.
46.

Luc. xxiii.
46.

Joan. xi. 42.

De Justif.
pag. 286.

Pag. 287.

“ Vitium inhærens pollutum hominem reddit, et abominandum, quales solos Deus aversatur; sed Christus *sine labe fuit, &c* ” Cap. 6.

Causæ Erroris Crispii.

Non distinguit Doctor affectionem iræ, ab eo quod irâ effectum est. Quoniam Deus Christum quoad solitam consolationis mensuram deseruit, illum a Deo separatum fuisse existimat. — Quia quisquis est formaliter (ut loquuntur) peccator, odiosus est Deo; ideò putat Christum a Deo odio habitum, qui pœnas peccati tulit, simul cum obligatione ad has ferendas, suâ etiam voluntate; quorum neutrum peccati turpitudinem infert. — Nescio sanè, cur existimet Christum non accessisse ad Deum, priusquam ex mortuis excitatus fuit, nisi quòd opinatus sit, eum adeò turpitudine peccati obvolutum, ut Deus, donec *eam expirasset*, conspectum ejus ferre non poterit: Argumentum, quod horrescerem prosequi, quodque sententiæ de Mediatore pro aliorum peccatis omninò repugnat.

C A P. VII.

De Christi et Electorum personâ commutatâ, et Electis pariter ac Christus justis.

Veritas. **J**ustitia Christi meditatoria verè fidelibus adeò imputatur, ut ejus causâ veniam consequantur, et vitam æternam sint adepturi; iis tributa est, et in eos fines allegari potest, non minùs ac si ipsi fecissent et pertulissent, quæ Christus ut mediator pro iis præstitit; et per eam ab execratione liberati sunt, neque ulla alia expiatio, aut pretium quo bona salutaria emant, fas est ab iis exigi. Nihilominus hæc justitia mediatoria illis ipsis non inhæret, neque est eis et Christo personæ commutatio; neque sunt ii pariter ac ille justis; manent autem in eis labe et maculæ, usquedum Spiritu suo Christus inchoatam in iis sanctimoniam perfecerit; quod priusquam eos ad cœlum ducat, effectum dabit. Cap. 7.

Error. Unusquisque fidelis (siye Electus) pariter ac Christus justus est; et perfecta commutatio quoad personam et statum inter Christum et Electos datur. Ille fuit quòd nos sumus, viz. pariter ac nos vitio repletus; et nos

Cap. 7. nos quod ille est facti sumus, viz. penitus sancti, et sine labe vel maculâ.

Hanc esse Crispîi sententiam probatur.

Pag. 270,
271.

Dicit Doctor, *Diligenter adverte; Christus ipse non adeo perfectè iustus est, quod et nos pariter ac ille iusti non sumus; neque nos tam plenè vitiosi, quod Christus, peccatum nimirum factus, pariter ac nos vitio non sit repletus. Quinetiam nos sumus ea ipsa iustitia, quippe qui iustitia Dei facti sumus; et ea ipsa vitiositas quæ nos fueramus, Christus in conspectu Dei factus est. Adeo ut hic sit propriè dicta commutatio: Christus nostram personam et statum assumit, et nostro loco habetur; nos Christi personam et statum assumimus, et suo loco habemur. Quod Christum esse Deus vidit, et membra sua esse videt, &c. Adeo ut si rectè rationem ineatis, semper vos in alius, et alium illum in vestrà personâ, haberi existimabitis. Et rursus inquit, Deus dat Filium suum Christum, &c. Dat Deus hominibus Christi personam; quod est ac si diceretur, Deus dat Christum, ut sit loco hominum, et ut homines sint loco Christi. Itaque cum Christum donat, Deo visum est, quasi commutationem facere; et omne quod in Christi personâ amabile est, nos eo induimur, et illi pariter in deliciis sumus ac Filius ipse. Insuper ait, En personam in cruore volutantem, et omnino turpem, in se, et naturâ suâ; non deest tamen forma præstantissima, &c. Hâc ratione, inquit, coram Deo sistimur perfectè sancti. Et denuò addit, Christum in se attrahit, et exhalat, quicquid est impuritatis hominum; &c. Cumque fiunt homines sine maculâ, et omnino formosi, Deus eorum amore flagrat, &c. et Ecclesia nihil habet maculæ, nihil omnino imperfecti. De hoc vide plura, in Capite 11. De Unione.*

Pag. 180.

Pag. 158.

Pag. 428.

Pag. 419,
420.

Quæ controversa non sunt.

(1.) Non, an iustitia Christi mediatoria (habitualis, activa, et passiva,) salutem Electorum sufficiat, et in istum finem constituta sit. (2.) Neque an Justificatio nostra, et quæcunque alia beneficia adepti sumus, ab hac iustitiâ, ut solâ causâ meritoriâ, proveniant. (3.) Neque an Christi perpeffiones, et obedientia, loco nostro ita fuerint, ut Deus non possit aliam expiationem peccatorum, aut pretium quo emanantur beneficia evangelica, a nobis exigere. (4.) Neque an Christus iustitiâ suâ, pro omnibus Electis meritis sit, ut, tempore et viâ a se præstitutâ, salutaria ejus effecta consequantur; et non tantum concessionem conditionalem acquisiverit, istam scilicet propositionem,

tionem, *Qui credit servabitur.* (5.) Neque an, præterquam quod effecta hæc fiant nostra, ipsa iustitia Christi ex animo credentibus imputetur, ut quæ in illorum salutem suscepta fuerit et destinata, et jam nunc efficax sit ad peccata iis remittenda, et ut vitâ sint dignati; imò allegari possit, id esse a quo sua omnia pendent; et non minus ad eorum felicitatem confert, quàm si ipsi ea fecissent ac perpeffi fuissent, quæ Christus fecit, et perpeffus est. (6.) Neque an Christus iustitiâ suâ meritus sit, et per Spiritum suum membris suis cor novum præstet, et suo tempore adedò gratiam suam sit communicaturus, ut penitus sancti fiant, etiam sine labe et maculâ. (7.) Neque an labe et maculæ in pio quovis repertæ, justificationi ejus non repugnent, neque facturæ sint ut a Dei gratiâ planè excidat. Hæc omnia affirmo.

Quæ sunt controversa.

(1.) An sit personarum permutatio Christum inter et Electos, vel etiam inter Christum et Fideles? Hoc Doctor affirmat, ego nego. (2.) An iustitia Christi mediatrix nobis inhæreat (ut loquuntur) subjectivè? Hoc Doctor affirmat, ego nego; etiamsi, ut in Christo inest, concedam, omni suo semini ad bona quæque salutaria, non secus ac si ipsis inesset, imputari. (3.) An propriè et finè periculo dicatur, nos, pariter ac Christus, esse justos? Hoc affirmat Doctor, ego nego; concedam licet, nos illius iustitiæ causâ a reatu liberari, et jus in vitam ingrediendi habere, acceptosque Deo fieri nihilo omninò obstante. (4.) An quia Christus est omnibus numeris sanctus, nos etiam perfecti sumus ratione sanctitatis suæ nobis imputatæ? Hoc asserit Doctor, et ego nego. (5.) An Electus Fidelis, priusquam absolutè sanctus factus est, omninò labe, turpitudine, et maculâ careat? Hoc Doctor affirmat, et ego nego; etsi concedam, labe eas et maculas et turpitudinem, Christi causâ, execrationi et iræ Dei obnoxium non redditura, neque ex iis futurum esse ut beneficiis salutaribus excidat.

Veritas affirmata.

Brevitas cui studeo monet, ne tot argumenta fusiùs enarrem: Singula, igitur, paucis perstringam.

[1.] *Non datur Christum inter et Electos personarum permutatio.* Christus enim Servator fuit, neque unquam esse desiit; nos servati sumus, non servatores. Christus usque Redemptor fuit, nunquam autem redemptus; nos redempti sumus, minime verò Redemptores. Christus fuit,

Cap. 7. qui meritis suis nobis ignoscit, ipsi autem nunquam ignotum est; nos veniam adepti sumus, sed nunquam nobis fuere merita, quibus nobis ipsis, aliisve ignosceremus. Summæ est arrogantiae, illius praerogativam nobis vindicare; et blasphemiae, eum dehonestare, annumerando iis qui inimici fuere, sine viribus, et peccatores, quos morte suâ expiavit. Certè satis fuit, quòd pro nostris peccatis mortem subire voluit, iis tamen quæ Redemptori propria sunt sibi assertis. Sufficit sanè, nos ejus gratiâ veniam adeptos, et filios Dei factos, cum æternum angorem meriti essemus, nec quidquam expiationis facere penes nos esset.

[2.] *Mediatoria Christi justitia in nobis subjective non est.* Non jam loquor de *justitiâ* nobis inherente, cujus ipse non modò exemplar, sed causa est et effector. De eâ justitiâ solâ loquor, quæ Personæ Christi propria est, eo quòd legem mediationis suæ impleverit, et jus habeat ea præmia percipiendi quæ ex stipulatione ut Mediatori promissâ illi fuerant, legem nimirum eam exequenti, quam ad minimam quidem partem executum fuisse constat. Hæc justitia pro nobis fuisse habita est; et finis omnium quæ suscepit, fuit, ut Electos liberaret. Nihilominus non est in nobis subjective: Quia,

1. Non esset naturæ imputationis evangelicæ consentaneum. Huic imputare quod ille perpeffus est, est habere eum qui passus est illius alterius fuisse sponsores, et cum illò (altero) agere, tanquam ipse eadem perpeffus fuerit; imò, tanquam nunquam meritis fuisset ut poenas daret: Sed non omninò est, judicare ipsum, se, in propria personâ, passum fuisse; id, enim, falsum esset, et illius honori qui poenas dedit derogaret; præcipuè, si libenter alterius loco et commodo passus est, quod Dominus noster fecit. Multò minùs dicenda est hæc imputatio, justitiæ Christi in nos infusio, aut in nos, subjective, impositio.

2. Quandocunque justitiæ Christi quis confidit, eam, ut quæ sit in Christo, non in ipso credente, spectare debet. Annon absolum esset, si quis diceret? "Veniam aut consolationem me consecuturum confido, ejus justitiæ gratiâ quæ olim in Christo fuit, nunc autem mihi inest. In meipso causa meritoria est, quòd mihi peccata remittantur: In me ipso sòns est, quem oportet respicere, quo ablutionem et salutem consequar; non quatenus est in Christo, cui conjunctus sum, sed

"quate-

Eph. v. 25,
26, 27.

Rom. v. 6,
8, 10.

Phil. iii 9

Heb. ix. 15.
Gal. i. 4.

2 Pet. i. 1.
1 Joan. ii.
12.

“ quatenus mihi, ut subjecto ejus immediato, inhæret.” Cap. 7.
 Evangelium contrâ monet, ut *ad illum respiciamus, et servemur.* Fides, defensionis nostræ fundamentum in Christo Esa. xlv. 22.
 esse, agnoscit; ex quo venia ea, et jus vitæ, quæ justitiâ suâ pro nobis meritis est, oriuntur. *Hujus gratiâ* justificati sumus; propter illam justitiam quæ in Christo est, absoluti sumus, et adoptionem consecuti. In ipso Christo est meritum efficiens; quod autem per absoluti-
 onem judicalem, meriti illius gratiâ, efficitur, est in nobis. Justitia ea, cujus gratiâ absoluti sumus aut justificati, etiamnum est in Christo. Deus, *Christi causâ nobis* Eph. iv. 32.
condonavit, nihil quod in nobis ipsis sit spectans. Si ille, *pro nobis*, obediens et passus non fuisset, non potuissimus, ejus obedientiæ et perpeffionis gratiâ, absolvi. — Nunc autem absoluti, et *sensu forensi* justî facti, tam in eo gloriari licet, quàm absolutis et liberatis peccatoribus convenit. Justitiâ suâ justificati sumus, id est, propter eam absoluti, et ad vitam porrò, quâ multati fuimus, jus habemus: Sed neque facti, neque æstimati sumus *innocentes*, neque nos ipsi expiâsse existimamur. Christi justitiam usque apprehendimus, (sive agnoscimus et approbamus, ei confidentes, et nos legibus iis secundum quas tribuitur subjicentes,) ut per eam absoluti evadamus: Et in hoc sita est nostra *felicitas*, et justitia nostra Rom. iv. 7;
 evangelica; quam aspernantur, qui charitatem Redemptoris, existimatione propriorum meritorum ducti, repudiant, aut conditiones Evangelii detrectant, quæ ratione promissionis reddunt nos, meritorum Christi gratiâ, idoneos qui justificationem et salutem consequamur. Esse tamen *sua ipsius merita* non desinunt, etsi ad eò nobis applicata profunt, ut ab iis omnia nostra commoda proveniant.

3. Si justitia Mediatoris nobis subjectivè insit, omnia ea absurda, quæ Adversarii evangelicæ imputationi obijciunt, et Orthodoxi negant, admitti necesse est. Si *in nobis* reverà inest, æquè ac Christus *Intercessores* nos sumus, quin et eodem sensu, *viz.* vi meritorum quæ facta sunt reverà et (ut loquuntur) personaliter nostra. Datur in nobis justitia, quæ toti terrarum orbi salutem conferat, ut quæ ad omnium eorum justificationem imputari queat. Non opus est nobis veniâ, sed per fœdus operum salutem consequimur, ut qui vitam immediatè ab ejus sanctione jure postulemus, quod omni omninò remissioni esset repugnans; neque etiam imputatione Christi justitiæ opus est, quæ non omninò remissionem, sed plenam satisfacti-

Cap. 7. onem spectavit. Hoc nos *Servatores* denominaremur, ex eo momento quo justificati sumus, si non etiam antea : Cum semper veniā egeamus, et justificati perstemus per efficacem aliū justitiā, eamque ut uni Christo inhærentem per totam vitam respicere nos oporteat. Quod in statu justificationis perstamus, fit per beata justitiæ Christi effecta, ab initio ad finem non interrupta. Ab eā causā, quandocunque reatus supervenerit, aut necessitates aut facultates renouentur vel augeantur, suppetiæ proveniunt. *Redemptio* autem nostra usque est in Christo. Rom. iii. 24.

[3.] Quod nos pariter ac Christus *justi* sumus, *impropiè et periculosè dicitur*. Verum quidem est, absolutionem nostram, et quod Deo accepti sumus, res esse firmas et perennes, nec priusquam ipsa Christi justitia defecturas ; quæ justitia est earum causa meritoria et confirmatio, neque diminui possunt beneficia inde orta iis qui regulæ Evangelii, ad quam tribuuntur, congruenter faciunt. Neque tamen *pariter ac Christus justi* sumus. — Non, certè, quoad *sanctificationem* ; cum ille sit perfectè sanctus, nos non perfectè, etsi reverà, sancti. Notandum quidem est, Fideles in sacris Literis sæpius dici *justos*, 1 Joan. iii. 7. quod sanctificati sint ; *Qui iusta facit, justus est* : Et mirandum esset, si quis diceret Electos, etiam in cœno volutantes, pariter esse ac Christus sanctificatos. — Sed dato locutionem ad *justificationem* spectare, parum est idonea. Nam,

1. Christus *justus* denominatur, ab iis, quæ fecit et perpeßus est : Non ab alio justitiā accepit, sed primitus in se ipso habuit. Is est insigniter, *Ille justus* ; cum nos ex eo quod Christus fecit *justi* habeamur, non propter merita eorum quæ ipsi fecimus. Nonne ingratum esset, si peccator redemptus diceret, Ego non minus dignus sum quàm ille qui pretium redemptionis solvit ? aut vermiculus cui venia data est, Ego justus sum pariter ac is qui mihi ut condonarer meritis est ?

2. Christus *adèd justus* fuit, ut absolutionem omnibus qui sunt ex semine suo promeritus sit. Eo modo justus est, ut ab eo *multi fiant justi*, sive a comminatione incolumes, et jus ad præmia ex normâ Evangelii habeant : In nobis autem non est, nostrâ ut justitiâ quemvis alium justum præstemus, nequidem ut fratrem servemus. Psal. xlix. 7.

[4.] *Etiamfi*

[4.] *Etiam si Christus perfectè sanctus sit, non tamen ita Cap. 7.*
nobis imputatur sua sanctitas, ut nos perfectè sancti fiamus,
 Hoc patet, quippe,

1. Sanctitas ad Sanctificationem spectat, non verò ad Justificationem.

2. Sanctitas est congruentia præcepto, statuenti quid sit peccatum et officium; non autem sanctionem spectat, quæ præmia et pœnas constituit: Ideoque sanctum esse, et justum, diversa significant. Hisce prædictis sequitur,

3. Perfectè sanctos esse, dum nos ipsi in propriâ personâ imperfecti sumus, rem esse quæ fieri non potest, nullis rationibus nixam, et absurdam.

(1.) *Fieri non potest*, quia sententia est sibi repugnans. Esse perfectè sanctum et non perfectè sanctum, eodem tempore, se mutuò pellunt. Si qui pro comperto non habent, se nondum esse perfectè sanctos, Legem et semetipsos parùm norunt.

(2.) *Nullis rationibus nititur.* Objectum iri nullus dubito, hoc per *imputationem* fieri. Sed hujusmodi imputationem nescit Evangelium. Pariter colligendum erit, nos omnipotentes esse et omnia scientes, quia talis est Christus. Non me fugit, promissionem non perfectè sanctis impunitatem et jus ad vitam dare, ratione ad merita Christi habitâ: Ubi autem dixit Deus, se non perfectos pro *perfectis* habiturum, quòd ad ea in quibus non esse perfectos ipse indicavit? Unquamne Deus dixit, nos esse hoc modo perfectos? Fas est, ut cum Christiano sincero (qui dici *perfectus* præ aliis queat,) ac si esset perfectus agat, cum iustitiæ et honori suo per satisfactionem Christi, hoc agendo, prospexerit: Non tamen potest perfectè justum eum æstimare. Ipsa conjunctio quæ matrimonio facta est, habitus animi à viro in uxorem non transfert. Estne uxor stulta perfectè sapiens, eò quòd talis sit maritus? Minimè, licet ab ejus sapientiâ utilitatem percipiat.

(3.) *Absurdum est.* Sanctitas nobis restituta est, operâ Spiritus Sancti, non transfusione. Si sua ipsius Christi sanctitas in nobis inest, est sanctitas sua vel non creata, vel creata. Si *non creata*, Dii sumus, non homines; nihil enim est non creatum præter Deum. Si *creata* sanctitas humanæ Christi naturæ inest nobis, ab illo recedat necesse est, sive ei inesse definere, quantum in nos derivata est: Ea enim ipsa individua qualitas in duobus subiectis nequit eodem tempore inhærere, etsi iustitia ejusdem generis possit, — Si pariter ac Christus justus sumus, quidni

Cap. 7. quidni jure eundem etiam dignitatis et honoris gradum nobis vindicemus? Cùmque totum hoc *permutatione personarum* nitatur, eodem jure dicamus nos, etiam quemque Electum figillatim, *esse Christos*. Et si perfectam in nobis dari Sanctimoniam a conjunctione fidelium cum Christo inferendum existimaretur, hoc quidem non fieret *personæ permutationis*, sed sequeretur Christum et nos *unam naturalem personam* factos. Et iisdem nixi rationibus, quibus dicere queamus nos, pariter ac Christus est, sanctos esse, dicamus etiam nos ex æquo Deos esse, sapientes, et colendos, ac ipse est; nos omnia facere quæ Christus facit, five in cælis, five in terrâ; et illum eâ omnia quæ nos peccatores facimus, ipsum efficere; nos dare quod ille dat, illumque accipere quod nos accipimus. Distinctio personarum periit; Christus et nos nihil agimus, et nihil sumus, ut personæ reverà discreti. Mille hujusmodi necessariò consequuntur. Tantummodò addam,

4. Hæc Scopo sacrarum Literarum planè repugnant; Eph. iv. 15. in quibus monentur fideles, ut *in Christum adolescant*; ut 2 Cor. vii. 1. *sanctimoniam ad finem perducant*, et *crescant in gratiâ*. Rom. vii. 24. Sanctimoniam defectum omnes pii ægrè ferunt: *Ærumnosus* Phil. iii. 12, *fus ego homo*, inquit Apostolus; et *persequor*, &c. ac si dixisset, O si tam sanctus fierem, quàm Christus voluit, et in die resurrectionis sum futurus! Defectus etiam et imbecillitas sanctimoniam, sæpius a Deo in filiis suis reprehenditur.

[5.] Quantum quod probandum restat, hoc est, *Fideles non esse quoad sanctitatem sine labe, maculis, &c.* De hoc experientia testetur. In præsentī transeo, quippe de eo dicturus, Cap. 16.

Testimonia.

In Synodi Catech. maj. ad Quæstionem, *Qualis est communio in gratiâ, quæ membris Ecclesiæ invisibilis cum Christo intercedit?* Respondent, “Est eorum de virtute Mediationis Christi participatio in justificatione, adoptione, et sanctificatione, et quicquid aliud sit quod eorum cum ipso conjunctionem in hac vitâ manifestat.” Itaque, eorum judicio, *virtus* est Mediationis Christi quæ nos afficit, Justitia autem sua meritoria nobis non inest. — Seniores Sabaudia sic loquuntur, “Quos Deus effica-
“caciter vocat, gratuito etiam justificat; non infunden-
“do iis justitiam, sed peccata remittendo, eosque ac-
“ceptos pro justis reputando; non quidem propter quid-
“quam in iis productum aut ab iis præstitum, sed solius
“Christi

Decl. cap. xi.
art. 1.

“Christi gratiâ, &c. Christi activam (quam vocant) Cap. 7.
 “et passivam obedientiam iis imputando.” Eadem porro
 dicit Synodus, Conf. cap. xi. a. 1. Vides Christi justiti-
 am in remissionem imputari, non infundi. — Seniores Cap. xxvii.
 etiam Sabaudicæ monent, “Sanctos omnes Christo con- art. 1.

“junctos, etsi non inde fiant una cum Christo persona,
 “participes esse factos ejus virtutum, perfectionum, et
 “gloriæ, &c. et communionem donorum et virtutum
 “mutuò habere.” Sentis eos, nos non unam cum
 Christo personam per conjunctionem factos, existimare;
 et communionem esse, nostro bono, quam habemus vir-
 tutum, gloriæ, et perfectionum suarum; insunt autem
 ipsi, non nobis. Et alibi edisserunt, “Legem utilem Cap. xix.
 “esse fidelibus, ut vitia naturæ et vitæ iis reddat mani- art. 6.
 “festa.” Liquet igitur nos, eorum sententiâ, non esse
 sine labe aut maculâ. — Synodus etiam (Conf. cap.
 xxxii. art. 1.) et Seniores Sabaudicæ (cap. xxxi. art. 1.)
 suffragantur, “Post mortem tandem, animas nostras
 “perfectè sanctas fieri.”

Inter locutiones à Synodo in Novâ Angliâ damnatas
 hæc fuit: *Si Christus sit mihi Sanctificatio, quid porro in*
me ipso præterea respiciam, quò mihi constet me esse justifi-
catum? Ad quod respondent, “Non rectè hoc dici, Pag. 29.
 “quia eo modo Christum esse mihi sanctificationem po-
 “nit, ut non necesse sit aliquid justitiæ mihi ipsi inhæ-
 “rentis spectare; cum quidem Christus dicatur mihi
 “esse sanctificatio, eò quòd in nobis sanctificationem
 “efficiat.” Et insuper Errorem esse dicunt, Christum Pag. 63.
 eodem modo esse nobis sanctificationi, quo est justificationi.
 Alibi eos damnant, qui nostras (quas vocant) gratias sta-
 tuunt Christo inhærere.

Doctor Owen negat dicendum, “nos pariter ac Chris- De Justif.
 “tus esse justos;” et postea affirmat, “Dicere nos, P. 8. 509.
 “pariter ac Christus esse justos, esset comparare perso-
 “nalem justitiam nostram, personali justitiæ Christi, si
 “de rebus ejusdem generis fiat comparatio. Hoc autem
 “stultum esset et impium: Etenim, non obstante nostrâ
 “personali justitiâ, nos multa delinquimus; ille autem
 “peccatum non novit. Sin autem comparatio inter Christi
 “personæ inhærentem justitiam, et justitiam eam quæ
 “nobis imputatur, instituta sit; inhæsiō et imputatio
 “non sunt ejusdem generis; adeòque inepta est, et nul-
 “lius momenti. Christus justus fuit activè, nos passivè,
 “&c. Justitia Christi, quâ sua ipsius, fuit justitia Filii
 “Dei;

Cap. 7. "Dei; et eâ ratione infinitam perfectionem in se habuit, et valorem: Sed nobis tantum imputatur, ratione ad nostram inopiam habitâ; non eò quòd satis facturum fuerit pro omnibus, sed quòd animæ nostræ eâ indigeant, &c. Ab imputatione justitiæ Christi sequitur tantum, omnes quibus ea imputatur redemptos esse et servatos; nequaquam quòd sint Redemptores et Servatores." Imò disertè dicit, "Imputatio non est translatio aut transfusio justitiæ alterius (scil. Christi) in eos qui justificantur, ut per eam absolute in se justi fiant; nam non potest fieri, ut hujus justitia in illum ita transferatur, ut propriè sua ipsius justitia fiat, ipsi scil. ut subjecto inbærens." Et Doctor addit, "Justitiam Christi nobis imputari quoad effecta, hâc solâ ratione rectè dici, viz. quòd ea quæ efficit, imputatione facta sunt nostra: Eo modo imputatur, et pro nostro a Deo habetur, quòd reverà omnia quæ inde proveniunt nobis communicet." (Vide etiam, pag. 310, 311.) Quid disertius potuit adversus Crispium dici?

Orthod.
Evang.
pag. 305.

His possem adjicere Dominum Norton de Novâ Angliâ, qui dicit, "Eti Christus legi obtemperaverit formaliter, non tamen est ea formalis obedientia, sive præcepti conservatio, sed vis ejus et efficacia, quæ fideli imputatur." Quot testimonia facillè proferrem? Sed hæc pauca sufficiant,

Causa Erroris Crispii.

Quoniam Christus loco nostro passus est, ut perpeffionis suæ fructus nobis liberationi essent, et tandem salutis; idè putat ille, personæ permutationem factam esse. — Quoniam facti sumus justitia Dei, id est, remissionis compotes et juris in vitam, per expiationem a Christo factam, quæ sunt beneficia adèd insigniter a Deo excogitata et donata; idè ipsius Mediatoris justitiam nobis subjectivè inesse existimat. — Quia accepti sumus Deo Christi gratiâ, idè istius approbationis causam perfectam, omnem scil. omninò decorem, in nobismet ipsis inesse opinatur. — Quoniam Ecclesia jam nunc ita est sine labe, ut Christi gratiâ accepta sit, et non omninò Deo detestata; et sit, ob imaginem Dei inchoatam, Christo grata, et posthàc penitus sancta futura est, sine minimo maculæ, aut cujusvis hujusmodi; idè ille, etiâ nunc, sine labe aut imperfectione eam esse opinatur. — Quia perfecta Christi justitia est nostræ remissionis, et in vitam potestatis, confirmatio; idè putat, nos pariter ac ille esse

esse justos, ratione justificationis, quin et sanctificationis. Cap. 7.
 — Quoniam Christus a Deo factus est nobis sapientia, sanctificatio, &c. nos tam sanctos ac Christus est existi- 1 Cor. i. 30.
 mat: Cum quidem sensus istius loci hic sit, Christum nobis designatum et donatum esse, ut nos, merito suo et Spiritu, illuminaret, renovaret, et redimeret: Si sic non est intelligendus, nos æquè sapientes sumus atque est Christus; nobis enim factus est sapientia.

Adverte, Lector, Doctorem existimare, hæc quæcunque magna unicuique Electo, dum in sanguine suo constitutus est, et nondum regeneritus, æque ac cuiusdam fidei competere; cui tamen (fidei) datur, ut rem se sic habere sciat.

C A P. VIII.

De Fœdere Gratiæ sub Conditione.

CUM hoc sit argumentum magni momenti, prius de Cap. 8.
 nonnullis disquirendum est, quàm ad explicandum aggrediar.

Qu. 1. Quid est Fœdus Gratiæ?

Resp. (1.) Non est Fœdus Redemptionis inter Patrem et Spiritum ex hac parte, et Æternum Sermonem ex illâ, initum. Hoc fœdere ritè intellecto, multos probos se ab errore expedituros existimo. In eo fœdere, omnia quæ ad salutem hominum faciunt, accommodata sunt et salva præstantur. Christi est, satisfactioni et merito operam dare, cum hoc in se receperit: Quin in eo cautum est, Electos præceptis, quibus servandis vita promittitur, parituros, et salutem certò consecuturos: Imò, cum fœdus illud non initum sit cum Electis, licet eorum gratiâ, nihil est illis in hoc fœdere quod sub conditione agant. Et ad hoc respiciunt omnia gratiâ Dei promissâ, et prædicta sub nullâ conditione, ex eo, scilicet, quasi exscripta. Hoc fœdus Dr. Owen, a fœdere gratiæ planè distinguendum ponit. (2.) Fœdus gratiæ dico rationem eam evangelicam, quâ statuit Deus salutem a Christo paratam conferre, et ad quam ut se conforment, vires Electis est suffecturus. De Justif. pag. 268, 269.

Qu. 2. Quid sonat Conditio?

Resp. Respondeo verba proferendo Cl. Flavel, "Nihil aliud significat antecedens conditio, quàm quid a nobis De Erroribus, pag. 248.
 bis

Cap. 8. “bis actum; quod licet non sit omnibus numeris absolute, et nullo modo beneficio in nos collato dignum, neque propriis nostris viribus effectum; nihilominus, ex fœderis constitutione, a nobis exigitur, quò beneficia inde, vi promissionis, oriunda adipiscamur: Eaque de causâ, bona quæque gratuita in hunc modum concessa, non posse non differri, ab eo cuius est hæc donare et distribuere, donec quod exigitur effectum fuerit. Huiusmodi conditionem *Fidem* esse affirmamus.” Dicta est hæc a nonnullis *consequens conditio*; non autem volunt oriri a beneficio promisso, sed a Christi Sponsione, se scil. nobis ad illud peragendum vires suffecturum.

Advertas velim, *Lector*, (1.) Conditiones beneficia promissa non promerere. (2.) Conditiones non esse incertas; in se enim recepit Christus, Electos eas præstituros. (3.) Gratiâ Dei præstari, non vi naturæ. (4.) Ab hominibus fieri, non a Christo; sit licet a Christo quòd eas præstare valeant. Non est Christus qui respiscit, aut in servatorem credit, sed homines ipsi. (5.) Est a voluntate Dei promittentis, quòd conditiones esse statuantur res huiusmodi: Ipse officiis beneficia connexit. Elegerit licet conditiones maxime accommodas, quòd tamen essent accommodæ non valuisset, quòd nos horum beneficiorum particeps fieremus, nisi sic valituras ipse promississet. Fidelis pœnitentiam agens non nisi promissionis respectu servatus esset, etsi aliter affectos non esset Deo dignum ut servaret. (6.) Officii nostri est hæc conditiones exequi, neque eò minus, quòd eâ lege beneficia a Deo concessa sint obtinenda. (7.) Fœdus, ut ut sub conditione, dispositio est gratuita. Gratiæ est, vires ad conditionem præstandam sufficere, æquè ac beneficia largiri: Et quòd ad hæc obtinenda illam præceperit, gratiæ nihil omninò demit; sed Dei sapientiam manifestam facit, quòd beneficium conferat appositè ad naturam et conditionem hominum in hac vitâ, quorum æternus status nondum est definitus, sed adhuc in discrimine versantur. Quin ipsæ conditiones sunt, tantum quæ nos ad participanda beneficia idoneos reddunt. (8.) Placet hæc vox *conditio*, quòd maxime valeat enunciando quomodo se habeant homines ad Deum, dum nobiscum agit ut subditis, in discrimine versantibus quoad æternitatem. Christus ut Sacerdos, omnia meritis est; sed ut Rex, sive *sacerdos solio insidens*, omnia dispensat.

Con-

Conditiones præcipit, ut ferantur præmia; beneficia exhibet, ut conditiones libenter recipiamus. Cum hominibus agit ut subditis, quibus nunc *imperaturus* est, et posthac *judicaturus*. Quæ igitur vox æquè apta est ac *conditiones*, ad declaranda officia ut sunt media (quæ vocant) beneficiorum. Vox *conditiones* idem sonat, quod apud nostrates "*Terms of the Gospel*."

Pauci sunt melioris notæ Auctores, qui mecum in usu hujus vocis non faciunt, in quacunque sunt sententiâ; ex: gr. *Amesius, Twissius, Rutherford, Hooker de Novâ Angliâ, Norton, Preston, Owen, Synodus in Novâ Angliâ, Theologorum Conventus Westmonasterii, &c.* Nec scio cur quis de eâ dubitet, iis exceptis, qui nos, antequàm nati sumus, Christo conjunctos volunt et justificatos. His quidem necesse est, omnes hujusmodi enunciationes ineptas videri, quia negant Deum, more Rectoris, beneficia salutaria dispensare.

Qu. 3. Quid sonant beneficia Fæderis?

Resp. Bona sive privilegia iis promissa, quibus gratiâ Dei datum est, ut conditiones fæderis accipiant, eas præcipuè quæ sunt ad felicitatem necessariæ.

Qu. 4. Quomodo conditiones fæderis gratiæ, a conditionibus fæderis innocentiae, aut ut vulgò dicitur, operum, discernuntur?

Resp. (1.) Conditiones fæderis gratiæ, Christi gratiâ peccatoribus gratis datâ præstantur. Conditiones fæderis innocentiae, vi debitâ et inhærenti naturæ nostræ innocentis fuerant perficiendæ. (2.) Conditiones fæderis gratiæ præcipuè, reatum et miseriam eorum qui eas præstant indicant. *Resipiscencia* ponit nos turpes et reos, et *fides* in Redemptorem peccatores nos arguit et perditos. Neutri horum in iustitiâ nostrâ secundum legem, locus esse potuit, quippe quæ statui innocentiae sint prorsus repugnantia; neque iis multum loci in cœlis, ubi perfecti sumus futuri. Cum conditiones fæderis operum nihil præter innocentiam et felicitatem complectantur. (3.) Conditiones fæderis gratiæ nullius felicitatis nos compotes reddunt, præter eam quam Christus emit et paravit: Omnium pretium est ejus sanguis. Felicitas autem perfectæ obedientiæ data, fuit proximè a Creatore, neque expiationem aut Mediatorem spectavit. (4.) Beneficia sub conditionibus in fædere gratiæ promissa, sunt ex purâ gratiâ. Sunt alius gratiâ, non nostrâ: Donantur iis, qui lege operum sunt condemnati, et qui adhuc sunt obnoxii,

Cap. 8. ob imperfectionem quâ conditiones evangelii perficiunt. Imò remissio est, per quam tales fiunt beati: Cum per Rom. iv. 7. fœcta innocentis *Adami* obedientia faceret mercedem esse ex debito; quod a nobis, per remissionem beatis, est repudiandum. (5.) Vis et beneficium conditionum Evangelicarum, non sunt ab eorum cum præcepto leg. conformitate, (licet aliquo modo ea detur,) sed a conformitate cum regulâ gratiæ promissionis. Promissa enim est remissio per Christum fidei respicienti, et non alii cuiquam: Pœnitentia et fides necessariæ et utiles sunt conditiones hujus remissionis, per constitutionem Dei promittentis. Sed in fœdere operum, mera operatio jus ad præmium adipiscendum dedit, quatenus obedientia fuit præcepto, benignè quidem sancito, sed non omninò gratiam ejusmodi in se habenti.

His ductus rationibus nunquam metuam, nè conditiones fœderis gratiæ illud in fœdus operum permutet, dum restat probandum, Deum non posse promittere, aut quodvis beneficium a Christo coemptum peccatoribus largiri, sub conditione aliquid agendi quod ipse præcipit, quodque peccatori ut exequatur ipse gratuito vires sufficit. Et cum hoc probatum fuerit, Diem judicii et statum probationis præteriisse censendum est.

Hæc præfatus sum, ut, si fieri potest, errores eos amoliar, quibus nonnullorum proborum animi ferè flectuntur.

Veritas. Quod verum est dabo verbis Synodi: “Gratia Dei in secundo fœdere manifestatur, in quantum
“ peccatoribus gratuito parat offertque Mediatorem, ac
“ per eum vitam et salutem; atque, quò in illo jus obtineant, fidem conditionem requirens, Electis omnibus
“ Spiritum suum sanctum promittit et largitur, qui fidem
“ in iis illam unà cum gratiis aliis salutaribus univèrsis
“ operetur, eosque sanctæ omni obedientiæ pares reddat
“ et idoneos; ut quæ sit genuinæ ipsorum veræque fidei
“ et gratitudinis erga Deum argumentum, viaque illis
“ præscripta quâ Deus voluit ad salutem perveniri.” Vide Catech. maj. Qu. Quomodo in secundo fœdere manifestatur gratia Dei?

Non potes non advertere, Synodi sententiam fuisse, (1.) Quòd etiamsi Deus Mediatorem peccatoribus paraverit, nihil tamen eos habere cum Christo commune antequàm credant. (2.) Fœdus esse conditionale. Sine hæsitacione dicunt, fidem esse conditionem quâ Christum parti-

participemus, et salutem consequamur. (3.) Christum et salutem eadem conditione omnibus peccatoribus offerri, quamvis Deus Electis vires quibus accipiant conditionem sufficiat. Cap. 8.

Error. Fœdus gratiæ nullam habet conditionem quam homo ipse præstet, virtute licet a Christo suppetat: Neque est fides ipsa fœderis hujus conditio. Omnia autem bona salutaria hujus fœderis, reipsa nostra sunt priusquam nati sumus: Neque a nobis exigitur vel ut credamus, quò beneficia fœderis nostra fiant.

Probatur Crispium sic sensisse.

Ut hoc evincat, non unâ concione laborem impendit; dicitque, *Non est ulla conditio in hoc fœdere: Attendite* Pag. 81.
quæ dico; scio me nonnullis contraria locuturum, &c. —
Adverte, quæso, et manifestum erit, hominem nullo modo Pag. 82.
obligari ad aliquid perficiendum, modo conditionis ex parte
suâ observandæ; et nulla incumbit homini obligatio, quò
fœdus impleat, aut beneficia ejus consequatur. — Postea
 verò ponens quod objici poterat; *Etsi opera non sint* Pag. 84.
conditio fœderis, fidem tamen esse, speramus te daturum:
 Respondet, *Necesse est ut disertis verbis dicam, fidem non*
esse conditionem fœderis. — Sed opinetur Lector, Doctorem hoc tantum velle, quòd non sint ullæ conditiones meritoriae. Nequaquam; omnia excludit ab homine facta, aut illis insita, ut necessaria quò fœderis beneficia consequantur: Inquit enim, *Postquam fœdus cum Deo* Pag. 81.
pacti sumus, ille hæc ut fœderis effecta nobis donabit: Et
addit, Fœdus, quoad summam rei, homini ratum est, pri- Pag. 83.
usquam quidquam efficere potest, id est, ab æterno, et in
 utero. Alibi dicit, *Ante oculos apertos, &c.* Pag. 600.

De quibus non disceptatur.

(1.) Non, an Deus promiserit, et in fœdere redemptionis in se receperit, Electos credituros, et Christum possessuros, &c. Hoc affirmo. (2.) Neque an hominis sit, aliquid præstare ut conditionem sponcionis Christi, aut ut certa futura sint ea quæ in illo fœdere pacta sunt. Hoc nego. (3.) Neque an conditiones fœderis gratiæ sint propriis nostris viribus peragendæ, aut in dubio sint quoad Electos. Hoc nego. (4.) Neque an conditionum impletio Deum impulerit ad hoc fœdus faciendum, proponendum, et constituendum. Hoc nego; et porro dicam, Deum hoc fœdus pepigisse ante nos natos, et in eo partem hominibus, etiam dum in vitiis, sub æquis conditionibus offerre. (5.) Neque an quòd quis conditiones

Cap. 8. fœderis præstet, sit pretium quo emanatur, aut promereantur, bona sub iis promissa. Hoc nego; Christus enim solus pretium persolvit, et a promissione fœderis jus in omnia emolumenta consequitur quisquis sit qui ejus conditiones præstiterit. (6.) Neque an prima gratia, quâ possumus conditiones præstare, detur (ut loquuntur) absolute. Hoc affirmo; detur licet ferè iis qui diligenter dant operam ut eam consequantur, et eo modo quo homines ab ignaviâ arceantur, et ad usum Mediorum incitentur. (7.) Neque an omnes fœderis conditiones ad idem aptæ sint et destinatæ, aut pariter perfectæ conditiones bona præcipua consequendi. Hoc nego; Fides enim omnibus aliis conditionibus prior posita est, et per fidem Christo jungimur, &c. (8.) Neque an conditionibus præstitis, pactum fiat quodammodo absolutum, et jus in beneficia non ulterius dilatum. Hoc affirmo; Promissio enim jus confert, statim a peractis conditionibus quibus facta est concessio.

Reverà de sequentibus dissentimus.

(1.) An Electi reipsa salutaria beneficia possideant, etiam nondum credentes. Hoc affirmat Doctor, ego nego: De quo vide Cap. 10, 11, 12. (2.) An Deus beneficia fœderis salutaria sub conditione officia præstandi proponat; ex. gr. *Crede, & salvus fies*. Hoc ego affirmo, Doctor negat. (3.) An privilegia a fœdere oriunda, non eò usque differantur dum officia peracta fuerint; ex. gr. Annon Deus differt remissionem, usque dum credamus? Hoc ego affirmo, Doctor negat. (4.) An Deus spondeat se beneficia in fœdere promissa omnibus daturum, qui, gratiâ suâ, conditiones præstant. Hoc ego affirmo, Doctor negat. — Summa est, An quòd credamus, et assentiamur fœderi gratiæ, sit omninò necessarium ex præcepto et promissione Dei, quò salutaria fœderis beneficia consequamur. Hoc Doctor negat, ego affirmo.

Veritas confirmata.

1. Singula fœderis beneficia sub conditione hominibus oblata sunt, non absolute. Hoc modo Dei populo annumerandi sumus: Si ex institutis meis vivetis, meaque præcepta conservabitis, inter vos ambulabo, ac ero vobis Deus, et vos mihi populus. Hoc ad Novum fœdus referre patet ex 2 Cor. vi. 16. — Eodem modo Christo jungimur, et beneficia inde orta participamus: Veniant oportet ad cœnam nuptialem, qui participes ejus fieri volunt.

Lev. xxvi. 3,
12.

Mat. xxii. 3,
9, 10.

volunt. — Ita se res habet quoad remissionem peccati, et jus in vitam, adoptionem, et salutem. Rom. x. 9. *Si ore Dominum Jesum confessus fueris, et animo credideris, &c. servaberis.* Rom. iv. 25. *Quibus futurum est ut imputetur, si credimus in eum qui suscitavit Dominum nostrum Jesum.* Gal. iii. 7. *Qui ex fide sunt, illi sunt Abrahamæ filii.* — Vide de his plura, Cap. de *Unione, Justificatione, &c.* Et adverte, quòd omninò esset iniquum, novas condiciones horum beneficiorum superaddere, si ex fœdere, quà absoluto, antea essent nostra.

2. Si fœdus non esset conditionale quòd ad hæc beneficia dispensanda, sequeretur, (1.) Omnes quibus oblata sunt, ea jure consequi. Ni ita esset, non seria foret propositio; neque etiam reverà propositio, cum in se non haberet veram et mutuam inter beneficium et officium connexionem. (2.) Fidem ipsam non magis esse necessariam quòd primùm hæc beneficia consequamur, quàm quævis alia virtus; imò, quàm ipsa infidelitas. Nemo objiciat *signum* esse; sic enim est quælibet virtus: Tale etiam fieri posset descriptio *Pauli* per nomen, per domum, quin et per peccatum suum, viz. quòd populum Christi persequeretur: *Paulum* persecutorem, hujus ætatis aut loci, appellare, æquè eum esse justificatum evinceret, ac quòd fuerit fidelis. Multa hujusmodi consecutaria non possunt evitari, quæ ad evertendum evangelium, et omnem omninò religionem, facerent.

3. Dicuntur homines fœdus cum Deo *inire*, (Deut. xxix. 12, 13.) fœdus *facere*, (Psal. l. 5.) fœdus *conservare*, (Psal. ciii. 18.) fœdus *exequi*, (2 Par. xxxiv. 31.) *tenere* fœdus, (Esa. lvi. 4, 6.) *Deo mentiri*, quòd non erat rectum cor eorum cum Deo, (Psal. lxxviii. 36, 37.) *dereelinquere* fœdus, (Dan. xi. 30.) et fœdus æternum *violare*. (Esa. xxiv. 5.) — Vide etiam Jer. l. 5. *Conjungen- te Domino fœdere nunquam obliterando*; et Ezek. xx. 37. *Transmittam vos sub virgam, et adigam vos ad vinculum fœderis.* — Hæc omnia dicta evincunt, restipulationem dari ex parte hominis; et quòd sit fœdus, respectu *stipulationis mutuae*, Dei scil. et nostræ. Si ponamus fœdus esse actum solius Dei, idque merè absolutum, hæc dicta inepta essent et de rebus quæ fieri non possunt. An potest dici, nos fœdus *facere* et *servare*, ubi datur tantum Dei absoluta concessio? Ejus fuit, hoc fœdus statuere, et nos idoneos reddere qui faceremus et conservemus: Ejus est, ex suâ parte restipulari: Sed negare fœdus quoad ipsa beneficia

Cap. 8. beneficia esse conditionale, esset Deum solum stipulatorem ponere, &c.

1 Pet. iii.

24

4. Attendite ad *Sigilla* fœderis, viz. Baptismum et Cœnam Dominicam; eritque in promptu judicare, quòd non absolutè obsignant, sed conditionaliter. Si absolutè, unusquisque eorum particeps servatus est: Si sub conditione obsignant, oportet fœdus esse conditionale; per ea enim fœdus renovatur, et beneficia ad normam ipsius fœderis sunt exhibita. Non obsignant nobis, nos habere eam gratiam cui promissum est beneficium; sed obsignant beneficia fœderis, hoc posito quòd gratia illa nobis insit. Appositè ad hoc, *Baptismus qui nos servat, non est quo sordes carnis abjiciuntur*, (id est, ablutio externa,) *sed stipulatio bonæ conscientiae apud Deum*, id est, sincerus cordis assensus voto et professioni in baptismo factis. Si ad hoc adverteretur, scil. quòd homo merè electus, etsi per revelationem talem esse pateret, nondum verò regeminitus, ad Cœnam Dominicam participandam jus non habet; inde certè non possent non colligere, hujusmodi quemvis non reverà partem in fœdere habere ejusque beneficiis, quàm diu talis existit.

5. Facile esset demonstrare, infidelitatem, et quæcunque peccata contraria sunt iis rebus quæ in fœdere exi-guntur, sola esse quæ peccatorem a beneficiis percipiendis arcant; et per hæc fœdus *rejicere* dicimur, et *recusare*. De hoc abundè habent S. Literæ: Quòd remissionem non assequantur, infidelitati hominum ut causæ culpandæ imputant, &c. Non opus est ut monstremus, quomodò ex hoc fœderis beneficia esse conditionalia colligatur.

6. Promissio evangelica, cùm via sit per quam Christus beneficia salutaria peccatoribus donare statuerit, easdem quas habet fœdus gratiæ regulas non potest non habere. Evangelium *suum est Testamentum*, et idem quod hoc fœdus: Beneficia eadem sunt, neque fœderi inesse potest ut donet hæc beneficia modo huic Evangelio repugnante. Hoc autem Evangelium sive Fœdus docet, (1.) Promissionem primæ gratiæ Christo pro Electis factam; et quòd vi istius promissionis Electi fœdus amplectuntur. (2.) Hoc Evangelium, sive fœdus, medium esse quo fides illa effecta est. (3.) Hoc Evangelium exigere, et per vim Spiritus efficere, fidem illam quâ salutaria beneficia consequantur; quæ beneficia credentibus, iisque solis promittit. (4.) Hoc Evangelium, sive fœdus,

foedus, credentibus ea salutaria beneficia reapse donat. (5.) Certam reddit fidelibus perseverantiam suam in verâ illâ fide, et in iis quæ eam necessariò consequuntur, eoque ne iis beneficiis excidant præstat. Christus autem nequaquam in Evangelio remissionem, vel salutem, nisi fidelibus solis legavit aut promisit; neque etiam illius remissionis aut salutis durationem, nisi posito fidem istam perdurare. Sin autem promissio evangelica nihil ejusmodi dicat, pro certo habeo neque dixisse foedus.

7. Quod de foedere dicitur unde quis colligeret esse absolutum, id ipsum hanc connexionem conditionalem inter officium exactum et beneficia promissa planè insert. Vide *Fer.* xxxi. 31, 32, 33. *Heb.* viii. 10, 11, 12. x. 16, 17. *Fer.* xxxii. 40. et *Ezek.* xi. 19, 20. Alia sunt loca, quæ ad restitutionem captivorum referunt. Insistam ei, quæ habetur, *Fer.* xxxi. 31, & seq. *Faciám cum Israeliticâ Judæâque domo novum foedus: Post illos dies, meam legem in eorum pectora dabo, inscribamque cordi, et ero eis Deus, et ipsi mihi populus erunt: Nec jam inter se docebunt alius alium, ad Jehovah cognoscendum cohortantes, quia universi me, parvi juxta ac magni, cognoscent; quippe eorum culpæ ignoscam, et peccati eorum non amplius recordabor.* Hoc citatur, *Heb.* viii. 10, 12. et x. 16, 17.

Quod ut intelligamus, consideranda sunt, [1.] Quibuscum hoc foedus percussum sit. Et [2.] Quid ab hac foederis constitutione non sit inferendum.

[1.] Cum quibus factum. Cum domo Israeliticâ et Judæâ: Non cum iis qui tunc extiterunt, sed cum olim futuris. *Post illos dies faciám;* itaque post exitum foederis *Mosaici*: Et non potuit esse unicum foedus gratiæ; quippe illud a lapsu initium habuit, et beneficiis ejus sinceri *Israelitæ* per dispensationem Mosaicam non exciderunt; sicut argumentatur Apostolus, *Gal.* iii. 17. Nunc ideò quaeritur, quinam fuerint hi *Israelitæ* et *Judæi*? (1.) Vel fuerunt homines *Judæi*, qui in illis diebus quos respicit hæc promissio victuri essent; vel (2.) Verè fideles, qui sunt intrinsecus *Israel*. *Rom.* ix. 6.

(1.) Si eos solos qui naturâ sunt *Judæi* spectat hic locus, maximè facit ad evincendam istius populi futuram conversionem; cujus etiam amplitudinem describit, viz. *universis*; ut et modum, viz. per vim nullâ aliâ re intercedente, maximâ ex parte, editam: Et *remissio culpæ* eorum ad peccatum cruci Christum assignantium spectat, propter quod contigit eis ista cæcitas, quæ tunc temporis

Cap. 8. auferenda est. Si hoc sensu sumatur, datur tamen *Lex cordi inscripta*, quæ *fidem* complectitur, quò Deum habeant suum proprium, et peccata remittantur.

(2.) Si verè fideles, qui sunt *intrinsecus Israel*, intelligantur, (ut Rom ii. 29.) manifestum est, *fidem* omnibus iis inesse qui Deo fœdere juncti sunt. *Filii sunt Abrahamæ per fidem*; et hâc ratione nulli infideles sunt *Israelitæ*. Si hoc modo sumas, locus hic significat perseverantiam, multam sanctimoniam, et in puritate et scientiâ magnos progressus, multum familiares et acceptos esse Deo, &c. beneficia esse firmata, et in *tempora sub Novo Testamento* futura reservata; et hæc omnia permultis.

[2.] *Non potest* ab hâc novi fœderis constitutione inferri, (quod Doctor vellet,) Deum nullum omninò officium exigere, ut conditionem eorum beneficiorum quæ se collaturum promisit; quippe hic habemus *legem Dei cordi inscriptam*, priusquam populus Dei facti sumus, aut peccatorum remissionem consequimur. Et quamvis hic locus ea quæ efficit fœdus, et ex quibus constat, complectatur, non tamen totam fœderis *formam* describit; aliis enim in locis Deus *cor novum* exigit ut conditionem vitæ. Ezek. xviii. 31. *Abjicite a vobis quæcunque peccata commisistis, et vobis cor novum mentemque novam comparate; nam quare moriemini, Domus Israelis? Avertite vos, et vivite.* Vide et Jer. vii. 23. &c. Imò administratio nostra, quæ est *Novi Testamenti*, in hoc versatur, ut moveamus homines fide et resipiscentiâ peccatorum remissionem assequi. Nostri est munus, beneficia fœderis promittere omnibus qui ad latas conditiones accedunt; et palam facere, omnes qui eas repudiaverint ab iis beneficiis exclusos fore; ut videre est, Cap. 10, 11, 12, 21.

Testimonia.

Suprà, pag. 48.

Declar. Cap. vii. art. 3.

Jam jam audivistis *Synodum* dicentem, *fœdus gratiæ* esse conditionale; et *fidem* esse *conditionem* sub quâ Christum et salutem lucremur, atque hæc sub eâ *conditione* peccatoribus promitti. — *Seniores Congreg. Sabaud.* idem affirmant; “Visum est Deo secundum fœdus facere, vulgò dictum *fœdus gratiæ*, in quo peccatoribus vitam et salutem per Jesum Christum gratuito exhibet, *fidem in illum ab iis exigent ut serventur.*” Vides hos sensisse, in fœdere vitam esse oblatam, iis quibus in animo est credere; et Deum fidem exigere, quò vitam istam consequamur.

Synodus

Synodus in Novâ Angliâ Errorem 28. refutat, qui fuit Cap. 8. hujusmodi, Si quis affirmet fidem necessariam esse ex parte hominis, quô fœdus recipiat, is Christum submovet. Hoc dictum Synodus ait adversari Marc. xvi. 16. — Error 38. fuit, Non posse dari conjunctionem cum Christo, per promissionem sub conditione enunciata factam. Synodus dicit hoc esse falsum, et contrarium Esa. lv. 1. Matt. xi. 28. Marc. i. 5. additque, “ Si ipsum Evangelium in promissione sub conditione factâ exhibetur, si Apostoli et Prophetæ promissiones hujusmodi apprehenderunt; ut ad conjunctionem pervenirent; inde sequitur, posse fieri veram cum Christo pactionem in promissione, quæ qualificationes (quas vocant) et conditiones habeat diserte enunciatas.” — Notam itaque incurrunt Errori 48. Promissiones conditionales esse legales: Et Errori 81. Ubi fides a ministris exhibetur, tanquam conditio fœderis gratiæ ab homine præstanda, &c. ibi panem qui satis fit non dari; quod hoc modo Synodus refellit, “ Hæc thesis videtur negare fidem ullatenus esse conditionem, aut quæ ullâ ratione agat; itaque si hic loci conditio significat qualificationem homini a Spiritu Sancto inditam, sine quâ promissiones ad homines non attinent, repugnat Joan. vi. 48.”

Doctor Owen hæc habet: “ Christus in se recepit, De Justif. eos qui in hoc fœdus admitterentur, gratiâ donandos, pag. 264. quâ valeant accipere et implere conditiones ejus, et obedientiam in eo præceptam præstare.” Quam frequenter hoc asserit, “ Nostrium jus in beneficia fœderis pendere ab eo, quod conditiones evangelii impleamus? ” Et alibi sic nos docet: “ Fœdus non ex puro dominio vim habet; non fit fœdus, sine assensu eorum cum quibus pactum est. Quapropter, (inquit,) nihil cuius oritur emolumenti, aut a veteri fœdere liberatis, ex hac constitutione, si non reipsâ amplexus fuerit, et ei assenserit, eoque factus sit ejus particeps.”

Dom. Norton affirmat, “ Evangelium antequam quis credat, salutem proponere, indefinitè, non definitè; generatim, non singulatim; sub conditione omnibus sine conditione nemini. Itaque propositio hæc indefinita, Quicumque credit servabitur, præceptum habet, et singularem sive particularem promissionem conditionalem, &c.” Sæpe probat fidem esse primam conditionem. — Vide etiam Turretin. Instit. Theol. part. ii.

Cap. 8. pag. 203. ubi probat *foedus gratiæ esse conditionale*. Et quantillus est eorum numerus qui negant?

Causa Erroris Crispini.

Pretium esse quo ematur beneficium, id omne esse opinatur, quod est assensio adhibita methodo quâ se donaturum Deus statuit; cum detur *emptio sine pretio*, quæ scilicet nostra vitæ acceptio eâ conditione sub quâ Deus eam exhibet. — Opinatur, quoniam Deus Christo promisit fore ut Electi *credant*, non posse eum facere, ut *fides* sit cujusvis beneficii *conditio*, quod post fidem ordinatim conferre decrevit. — Existimat, quia Christus *datus est in foedus*, id est, sponsor factus est, qui in se recepit fines magnos *foederis absolutos et firmos* fore; ideo nihil exigi ab hominibus, quod fiant beneficiorum *foederis* participes, licet hoc auxiliante Christo præstetur. — Putat, ab eo quod Christus constitutus sit ut fidem donet, quod cum illo consociemur, et alia emolumenta consequamur, sequi nos reapse participes Christi fieri, antequam hæc fides adest. — Quia omnis gratia a Christo provenit, postquam ei conjuncti sumus, ut *reipsa* capite nostro facto; Doctor existimat, Christum non posse per Spiritum suum aliquid boni in nobis efficere, ut caput nobis *designatum*. — Quia Deus absolute decrevit, quæ beneficia conferre voluit; iste opiniatur, nullam methodum, quæ regentem decet, a Deo constitutam esse, in quâ ut Rector ea beneficia exhibeat. — Quia *foedus æternum* est, (quoad futura;) existimat, non posse dari *conditiones* ex parte hominis; non advertens ad hoc, quod *foedus* firmam præstat perseverantiam nostram in iis conditionibus implendis.

C A P. IX.

De naturâ Fidei salvificæ.

Cap. 9. *Veritas.*

Confess.
et Decl.
cap. xiv.
art. 2.

QUOD super hac sentio, proferam verbis Synodi, et Seniorum Congr. Sabaud. de *fide salutari*: “Hac fide credit Christianus, verum esse quicquid in verbo revelatur, propter auctoritatem inibi loquentis Dei; et variè quidem in illud agit, (tum obsequendo mandatis, tum ad minas contremiscendo, tum etiam promissa Dei, seu præsentem hanc vitam
“ seu

“ seu futuram spectent, amplexando,) pro variâ nempe Cap. 9.
 “ ratione illarum rerum, quæ in singulis verbi partibus
 “ continentur. Verùm *fidei salvificæ* actus illi sunt præci-
 “ pui, Christi scil. acceptatio et receptio, in eumque solum
 “ recumbentia, pro justificatione, sanctificatione, ipsâ-
 “ que adeò vitâ æternâ, virtute fœderis gratiæ conse-
 “ quendis.”

Perpende, Lector, hanc sanam fidei descriptionem; ad quam si ritè adverteretur, nullâ essentiali parte omisâ, cum *fides* ut cujusque beneficii conditio consideratur; quantum inanis altercationis, et periculi animis misellis, amoveretur? Et videtur non opus esse, ut quis probatum eat, non esse *fidem salutarem*, ubi aliqua pars essentialis deest; et oportere ut *fidem salutarem* velimus, eum fidei mentionem facimus quatenus est cujusvis beneficii salutaris conditio, sive Instrumentum morale.

Error. Fides salutâris nihil aliud est quàm persuasio, et certa in nobis ipsis conclusio, peccata nostra remissa, et Christum esse nostrum.

Sic sensisse Crispium probatur.

Hæc habet Doctor, *Tota fidei essentia non aliud est*, Pag. 493.
 quàm *Echo cordis, referens Spiritum et sermonem gratiæ præcedentem.* Peccata tua tibi ignoscuntur, inquit Spiritus et verbum gratiæ: Peccata mea mihi ignoscuntur, refert fides. Et is qui hoc modo a Spiritu et verbo gratiæ potest assumere, totâ habet fidei essentiam. Cum etiam Doctor de fide explorandâ monet, hæc verba facit; *Qui sciam* Pag. 107.
me in Christum credere? Respondet, *An cor meum hâc veritate nititur? An compertum habeo, me credere? Vel ex adverso, hanc veritatem rejicio et repudio? Si ita sit, non credo.* Sin autem incumbatis huic veritati et innitamini, si admittatis eam et reverâ credatis, omninò colligere licet, *Christum esse vestrum.* Et alibi, *Iterum dico, si cui dederit Do-* Pag. 296.
minus, ut huic veritati fidem adhibeat, suam scil. esse iniquitatem quam Christo Dominus imposuit, ipse Deus ne unum quidem peccatum potest homini huic imputare. Et Pag. 158.
Gradu hujus persuasionis vult infirmum fidelem valido distare. Vide plura, Cap. 10, 11.

De quibus non disceptamus.

(1.) Non, an *certitudo* (quam vocant) a fide proveniens, sit in hâc vitâ assequenda. (2.) Neque an peccator debeat sibi applicare, imò reipsâ applicet, Christum, et vitam generaliter oblatam, accipiendo ea sub conditionibus quæ positæ sunt in Evangelio: Postquam enim totum Christum

Cap. 9. Christum verè amplexus sum, meus fit, vi promissionis evangelicæ, quam Deus præstabit, Christum et vitam donando omnibus qui eum accipiunt eo modo quo in evangelio proponitur. (3.) Neque an peccator sibi conscius, primùm et præcipuè spectet ad munus Christi sacerdotale et perpeffiones, ut quæ sint fontibus maximè accommodata. (4.) Neque an omnibus quæ in S. Scriptis habentur, eodem studio curâ et confidentiâ immorari non debeamus, ac iis quæ fœderis vitæ sunt essentialia. (5.) Neque an fides in se complectatur, quòd confidamus Christo ut unico servatori, et satisfactioni meritisque suis, ut quæ sola remissionem et gratiam nobis comparaverint; æquè ac quòd (re quasi ob oculos positâ) veritati assentiamur, et sincerè Christo fidamus, et eum omninò, quoad omnia sua munera, accipiamus. Hæc omnia ipse affirmo.

De quibus reverà dissentimus.

(1.) An tota essentia fidei salvificæ in hoc posita sit, quòd intùs persuasos nos habeamus, peccata nostra remissa esse, et Christum esse nostrum. Hoc Doctor affirmat, ego autem nego; imò, quòd sit omninò de essentia fidei, nego. (2.) An fides salutaris in se non complectatur illam verbo assensionem efficacem, eamque fidentem et volentem Christi acceptionem, ut Prophetæ, Sacerdotis, et Regis; ut et quòd meritis suis acquiescamus, et Deo obtemperemus; quæ in *Veritate* suprâ memoratâ posita sunt. Hoc Doctor negat, ego autem affirmo.

Veritas confirmata.

[1.] *Fides non est certa notitia, sive interna persuasio, Christum esse nostrum, et peccata nostra remissa esse. Et enim,*

1. Hoc persuasissimum habere, poterit iis contingere Mat. vii. 22. qui nequaquam credunt ad salutem. Illis de quibus Christus loquitur, ita persuasum fuit, cùm clamarent, *Domine, Domine!* Nec desuit hæc confidentia virginibus fatuis, quæ dixerunt, *Aperi nobis.* Imò ab eâ sceleratissimi quique, securi in exitium suum facti sunt, nempe a generali de gratiâ sermone.

Ma. xiv. enit.

2. Multis verè fidelibus hæc persuasio deest. Consulatur de hoc experientia.

3. Qui hanc persuasionem habuere, *crimen* (ex sententiâ Doctoris) *exitiale infidelitatis* admittunt, si quando Christi se participes esse dubitent; præcipuè, si non esse participes

participes sese iudicent. Quàm dura in multos pios sententia! Cap. 9.

4. Hæc persuasio debet præsupponere nostram in Christo partem; non autem dare eam censenda est. Male colligitur Christum esse meum, priusquam ita factus est: Et an fas est, ut magna salutis conditio sita sit in mendacio? Oportet quòd nos ipsos pertentemus, an fide 2 Cor. xiii. 5. fidei præditi, itaque an Christus sit in nobis, antequàm fidenter eum in nobis esse affirmamus. Ubinam Deus hanc propositionem, viz. *Peccata mea in Christum coniecta sunt*, objectum fidei salutaris posuit? Hæc propositio neque est Dei, neque Christi; neque ulla est sacramentorum Literarum pars; nisi generalem esse redemptionem ponamus, quò etiam omnis peccator reipsa liberetur. Et quemadmodum Verbum gratiæ non nisi fideli veniam pollicetur, ita non nisi fideli Spiritus annunciat, et quatenus fideli.

[2.] *Fides salvifica omnia supra memorata essentialia complectitur*; assensionem, scil. fidentiam, approbationem, Christi acceptionem, et in eo acquiescere, &c. Quod hinc liquet,

1. Fides nihil esse potest minus quàm *animæ responsio* 2 Pet. i. 3. Deo efficaciter vocanti: Et in hunc finem omnia hæc adesse necessarium est.

2. Scripta fidem salutarem hisce omnibus actionibus describunt. Ea est, quæ *subsistunt quæ sperantur, et demonstrantur quæ non cernuntur*. Est *acceptio Christi*; quæ Heb. xi. 1. fieri debet eo modo, quo Deus eum donat; isque est, ut Joan. i. 12. sit *testis, dux, et præceptor* populo, et ut nobis benedicat, Esai. lv. 4. *unumquemque a pravitate sua avertendo*. In eo *gentes spem* Act. iii. 26. *habebunt*: Hic *se Jehovah esse dicet*; et alius *manu sua Domino scribet*; quæ assensum notant. Rom. xv. 12. Esai. xlv. 5.

3. Christum ut Servatorem non est ut accipiamus, aut ut viam peccatoris ad Deum, si fides omnia hæc magna non complectatur. Non fit *Servator*, si quidquam quod sui sit muneris excluderis; et oportet nos ut *absolutum* Mat. i. 21. *Servatorem* eum accipere. Ecquis eum ut *Prophetam* accipere potest, qui doctrinam suam ut veram non admittit? Ecquis ut *Regem*, qui imperio suo non vult subjici? Minime; etenim *nolumus hunc in nos regnare, vox fuit* Luc. xix. 14. *infidelitatis, et non credentibus exitio*; eodemque vocabulo [*ἀπειθήσα*] significantur *non obtemperantes, et non credentes*. Rom. x. 21. Ecquis ad Christum ut *Sacerdotem* potest accedere, qui sacrificio suo ad veniam obtinendam non confidit?

Cap. 9. dit? Sacrae Literæ dicunt, nos *per ipsum Deum adire*: Sed quis hoc fieri posse putet, si nosmet ipsos Deo non consecramus, &c? O si adeo saperent homines, ut intel-
 Heb. vii. 25. ligerent quid sit Rectorem, aut Doctorem, accipere! Quantum hoc ad pacem faceret!

4. Fides sine his essentialibus nequaquam ea magna efficeret, quæ fidei tribuuntur. Qui *cor purum redderet*, et *clypeus* adversus tentationes fieret? qui *per charitatem operetur*, nosque *sanctos faceret*? Fide porro *cum Christo resurreximus*. Estne autem fides ea *operans*, quæ hæc non efficit, et citra hanc consistit? Ecquis dicat, id in quo hæc non insunt, esse principium obedientiæ, omnem in se gratiam virtualiter (ut loquuntur) complectens? Ne dicam, quam non apta sit fides cui hæc defunt, ut conditio beneficiorum salutarium fiat, eo, nimirum, qui sapiens est et sanctus Rector, constituyente.

5. Qui oculos mentis habet illuminatos, et denuò natus est, non potest, citrà hæc quæ dicta sunt, ad Christum ferri, cum in conspectu primum positus est. Non iterum genitus est, qui his contraria admittit. Si animus sit novæ generationis particeps, in hisce singulis, Christo in salutem exhibitò, sese indicabit, dicens, *Domine, quid vis me facere*? Sine dubio, principium novæ generationis propensionem ad hæc omnia in se continet; et primus Christi aspectus ea suscitabit, et eliciet.

Testimonia.

Vidistis Sententiam Synodi, et Seniores Sabaud. cum Veritas suprà definita fuit. Utrique etiam affirmant,
 Confess. et Decl. cap. xviii. art. 3, 4. “ Certitudo infallibilis non ità spectat *essentiam fidei*, “ quin verè fidelis expectare quandoque diutiùs, et cum “ variis difficultatibus configere, priùs possit, quàm illius “ compos fiat.” — Et in Synodi Catech. maj. ad hanc Qu. *An omnes certi sunt?* &c. Respondent, “ Cer- “ titudo de *essentiâ fidei* non est, &c.”

Unus Errorum, quorum Ecclesia Bostonii in Novâ Angliâ Dominam Hutcheson arguebat, fuit, Nullam esse fidem Elektorum Dei, præter certitudinem.

De Justif. pag. 111, 112. Doctor Owen negat “ plenam persuasionem remissi- “ onis peccatorum, five, quòd quæ Christus præstitit et “ perpeffus est ut noster Mediator, *fecisse eum pro nobis* “ *figillatim*, aut quòd nos misericordiam specialem nobis “ applicamus, &c. esse de *essentiâ fidei*; etsi omnes “ qui veram fidem adepti sunt, huic operam sunt “ daturi.”

Causa

Quoniam fides est demonstratio eorum quæ non cernuntur, (id est, admittit vera esse, quæ obtutum fugiunt,) ideo existimat fidem non aliud esse, quam credere nos ipsos reverà veniam esse consecutos. — Quia verbum gratiæ omnibus verè fidelibus justificationem promittit, ideo credere est certò scire me esse justificatum: Cum planè necesse sit me prius esse fidelem, ut veniam consequar, quàm jure possim, aut debeam, me eam consecutum credere.

C A P. X.

De Christo peccatoribus gratis oblato, et qualificationibus (ut vocantur) præparatoriis.

Veritas. **C**hristus gratuitò offertur, ut fiat caput et servator sceleratissimis quibuscunque, modò veritati evangelicæ scienter assentiantur, et, sibi conscii peccati et miseriæ dum procul a Christo, fracti sint animi, et reverà omnia idola et vitia repudiare volentes; semet ipsos quoad carnem et merita abnegantes, et Christum eo modo quo in evangelio offertur accipientes; in eoque uno ut justificationem, sanctificationem, et vitam æternam consequantur, acquiescentes. Cap. 10.

Adverte Lector, (1.) Christum proponi gratuitò pessimis mortalium, quò eum accipiant modo in evangelio præscripto. (2.) Non autem sic offertur, ut quilibet peccator eum sibi in salutem habeat, antequàm se abnegare, et omnibus peccatis et idolis ex animo renunciare voluerit; quin antequàm accipiat, et in eo ut perfectò servatore secundum conditiones evangelii, acquiescat. Non potest fieri, ut Christus accipiat, nisi peccatis et idolis renunciatur, et nosmet ipsos quæ carnales, et propria merita, ut ei opposita, abnegamus: Et contrà nihil conferet, quòd peccato et idolis renunciamus, et nos ipsos abnegamus, si Christum non accipimus, et in eo acquiescimus. (3.) Mentionem facio rerum nonnullarum, quæ (ut loquuntur) antecedenter necessariæ sunt, quò peccato et idolis renunciemus, et Christum accipiamus, et in eo acquiescamus: Nempe, cognitio, assensus, peccati conscientia, et quædam animi demissiones, quæ non fucatis

Cap. 10. fucatis (quas vocant) convictionibus necessariò conjunctæ sunt. Hæc sunt *qualificationes præparatoriæ*; non quòd Christi participatio ea semper sequatur; animum autem ad Christum accipiendum, quicquid repugnent rivaless, præparant, et ad illud ipsum quodammodo sunt necessaria. (4.) Quòd Christus peccatoribus sit oblatus, eo planè consilio factum est, ut Christum hoc modo accipere velint, adeoque ejus participes fiant.

Error. Christus blasphemis, homicidis, et gravissimè peccantibus offertur, ita ut in ignorantia, stupiditate, et ferocia perstantes, et certi in eis permanendi, se Christi plenè participes esse statuunt; etiam ex hoc solo quòd oblatus est, Christum esse suum secum reputando.

Probatur Crispium ita sensisse.

Huic probando sufficit monere, quòd palàm et sæpè comprobare laborat, Electos omnes esse Christo conjunctos antequàm credant, quin et antequàm nati sint; quod Capite proximè sequenti videbitur. Itaque tantum eo fine Christus hominibus offertur, ut eorum prius fuisse constet: Posita enim Quæstione, *Annon infidelitas participationi Christi impedimento est?* Respondet, *Quò minus Christus spiritui manifestetur impedimento est, sed participationi Christi non obstat.*

Obj. Sed hoc urgere videtur Doctor, ut homines ad Christum accedant, et eum excipiant. Sic enim dicit, *Fig. 206. Nihil omninò quod poni queat, adeò hominis statum exaggerare putandum est, si statum suum æquè infelicem credat ac ipsorum Dæmoniorum, quin, si accessio fiat, non possit Christus eum, vel summi sceleris ratione, rejicere. Et iterum, Qualiscunque fueris, ebriosus putà, scortator, sæpè et temerè dejerans, blasphemus, inter impios insanissimus; si venire posses ad Christum, VENIRE, inquam, VENIRE modò, non refert quòd nihil omninò muteris, cum ad Christum accedis.*

Resp. 1. Venire, aut credere, ex sententià Doctoris nihil aliud sonat, quàm persuasum et certum habere Christum esse nostrum; etiam non ut noster fiat, sed ut ita factum esse sciamus. Disertè enim inquit Doctor, *Fig. 106. Necessè est ut vobis dicam, nullà alià ratione certius scietis vos esse Christi participes, quàm respicientes ad promissionem evangelii generalem, inde omninò vestrum esse colligendo; &c. Vobiscum reputate, (neque ut quid contrà dicatur admittite, cum Christus peccatoribus quàm peccatoribus se exhibuerit,) Mibi aqua in Christo pars est ac aliis quibuscibet.*

In

In hoc acquiesce; ne dubita, sed crede, &c. Committas ei Cap. 10.
rei animam, nihil ulterius quod te præstet incolumem qua-
rens. Sed forè dicas, Non est meus. Cur non tuus? Pec-
catorum est, quæ peccatorum; et si in te nihil pejus vitiosi-
tate, rebellione, et inimicitia insit, tibi est, æquæ ac cuiquam
in orbe terrarum versanti.

Resp. 2. Non credere, sive non accedere ad Christum,
ex sententiâ Doctoris nihil aliud significat, quàm non sta-
tuere apud animum meum, Christum esse meum. Hæc
enim habet, *Gratum esset iis certiores fieri, sanguinem ejus esse* Pag. 203,
iis redemptionis pretium, et per eum peccata sua esse deleta;
Nondum tamen audent Christum amplecti; non audent in
hâc conclusione acquiescere; semper autem restat aliquid quod
summoveatur, priusquam Christum esse suum Christum
certò colligant. Meum autem est, monere hujusmodi homi-
nes, qui sibi dicunt, Si palàm esset, sibi sine periculo licere
Christum esse ipsis saluti dicere, et in hoc acquiescere; &c.
non audent tamen, aliquid deest, non audent Christum am-
plecti, et arrogantia est, in hoc quòd Christus est iis, Chris-
tus acquiescere. Vide pag. 36, 44, 432, 490.

De quibus non disputatur.

(1.) Non litem movemus, An Christum penes sit ea
vis meriti et gratiæ, quâ pessimos quosque fervare possit.
(2.) Neque an Christus etiam flagitiosissimis offeratur,
modò ad eum juxta conditiones in evangelio latas velint
accedere. (3.) Neque an homines turpissimi sæpè a Deo
efficaciter vocati sint, quò fiant Christi participes. (4.)
Neque an dari possint cognitio, assensus, compunctio,
humiliatio, et fucata proposita, in iis qui nihilominus
Christum non adipiscuntur; quoniam verè se non conver-
tant, etiamsi hæc aliquam spem faciant. Hæc omnia
ipse affirmo. (5.) Neque an omnes ex æquo compuncti
sint, et animo fracti. Hoc nego. (6.) Neque an qua-
lificationes præparatoriæ veram gratiam promereantur;
etiam, an fides ipsa et pœnitentia, ut Christi simus par-
ticipes, mereantur. Hoc nego; et dico, quòd ea ex usu
sunt, pendere ab institutione Christi. (7.) Neque an
cuiquam fas sit Christum, ut prophetam, sacerdote, rem-
gemque, repudiare, quia non tam compunctus et animo
fractus est, quàm cuperet aut expectaret. Hoc nego.
(8.) Neque an hæc qualificationes præparatoriæ a commu-
ni gratiâ Spiritûs fiant. Hoc affirmo. (9.) Neque an
proximus harum rerum impulsus hoc agat, ut hominum
animos præparet ad sinceram illam et voluntariam Christi
accep-

Cap. 10. acceptionem; a quâ, per hæc, minùs sunt averfi, et ad quam magis propenfi fiunt. Hoc affirmo; imò, Doctor De Justif. Owen addit, "*Neminem cui hæc defunt, subjectum esse justificationis capax.*"

pag. 109.

De quibus reverà dissentitur.

(1.) An ad Christum accedere, sit persuasum habere Christum esse meum. Hoc Doctor affirmat, ego nego: De quo vide Cap. 9. *De Fide salutari.* (2.) An Christus peccatoribus offeratur eo consilio, ut pro certo habeant se ejus esse participes, priusquam a Spiritu regnantur, et ad salutem credant. Hoc Doctor affirmat, ego nego. (3.) An animus peccatoris, quoad propensionem et propositum, imperio inimicitiae, rebellionis, et turpitudinis subjiciatur, usquedum Christum in salutem participet. Hoc Doctor affirmat, et ego nego. Dico enim, hanc propensionem in efficaci nostrâ vocatione permutari; et non posse fieri ut quis ad Christum reverà veniat, ut remissionem, præcipuè ut sanctificationem, consequatur, sine eo de quo dixi proposito. (4.) An quidam compunctionis et humiliationis gradus necessarii sint, ad veram acceptionem Christi quò ignoscatur. Hoc negat Doctor, ego autem affirmo.

Veritas confirmata.

Præcipuum rei caput, ex iis quæ dixi de *fide salutari*, jam judicatum est: Quippe, si accedere non sit persuasum esse, et *fides salutaris* sit ad Christum participandum necessaria, exiguum est quod probandum superfuerit. De posteriore vide Cap. 11. *de Unione*, et Cap. 8. Tantum advertas, non posse fieri ut Christus nobis offeratur sub ullâ minori conditione, quàm ea est per quam ex concessione evangelicâ noster factus est. — Restat igitur, ut paucis veritatem, quemadmodum in tertiâ et quartâ Quæstione exhibita est, probem.

[1.] *Peccatoris animus, quoad propensionem et consilium, imperio inimicitiae, rebellionis, et turpitudinis non subjicitur, usquedum Christum in salutem participet.* Vides me non loqui de gradibus sanctificationis, neque de vitæ ratione immutatâ; sed de propensione cordis, et mentis consilio. Hæc veritas ex sequentibus evidens est.

1. Vocatio efficax hanc animi mutationem facit; et hæc vocatio ad Christum participandum necessaria est. *Seniores Sabaud.* et *Synodus* consentiunt, hanc vocationem in his constare, viz. "Mentes eorum illuminando, ut modo spirituali et salutari quæ Dei sunt intelligant; tollendo"

Decl. et

Confess. cap.

2. art. 1.

“ tollendo eorum cor lapideum, donandoque eis cor car- Cap. 10.
 “ neum ; voluntates eorum renovando, ac pro potentia
 “ suâ omnipotente ad bonum determinando ; atque eos
 “ ad Jesum Christum trahendo efficaciter ; ita tamen,
 “ ut illi nihilominus liberrimè veniant, volentes nempe
 “ facti per illius gratiam.” Et paulò post, “ Donec Ibid. art. 2.
 “ per Spiritum sanctum vivificati et renovati, potes
 “ indè facti sint vocationi huic respondere, gratiamque
 “ inibi oblatam et exhibitam amplexari.” — Vides,
 quanta mutatio in corde et mente facta sit per hanc voca-
 tionem efficacem ; et responsum nostram huic voca-
 tioni, (quæ in assensione mutationi huic consentaneâ con-
 sistit,) medium esse quo oblatam gratiam consequimur,
 Christum scil. et omnia ejus beneficia. Vocatio est *ad* Joan. v. 25.
Vitam ; et mortui *audient vocem Filii Dei*, et qui audive-
 rint *reviviscunt*. Vocatio est *ad sanctimoniam* : Hinc dicta 1 Thess. iv. 7.
 est *vocatio sancta* ; et vocatio *ad lucem*. Siquis dubitave- 2 Tim. i. 9.
 rit, an vocatio nostra in causâ sit, quòd Christum parti- 1 Pet. ii. 9.
 cipemus, videat *1 Cor. i. 9. Fidelis est Deus, per quem*
vocati estis ad communionem Filii sui Jesu Christi Domini
nostri.

2. Quàm non consentanei sunt huic vocationi, et ge-
 nerationi novæ, animi tam pravè affecti ? Siccine se habet
vocatio cælestis ? Quid referret hujusmodi *vocationem ra-* Heb. iii. 1.
tam facere ? Hoccine est *nasci, non ex voluntate carnis, sed* 2 Pet. i. 10.
ex Deo ? An pravæ huic propensioni, et consilio contuma- Joan. i. 13.
 ci, convenit *regeneratio, et cordis circumcisio* ?

3. Non potest esse vera fides, sive Christi acceptio, quæ
 tam fœdis propensionibus convenit, et quæ a proposito se
 corrigendi aliena est. An is dicendus est Christum acci-
 pere, qui (ut Doctor loquitur,) *manu cultrum tenet, et* Pag. 210.
corde meditatur, quò Christum interficiat ; neque vel arma
abjicit ? Quid, si non hoc, est Christum repudiare ? Quid
 dicere, *Nolumus hunc in nos regnare* ? Annon ei cupidi-
 tates nostras anteponimus ? et an hoc modo fieri potest,
 ut ejus conjuges fiamus ? Imò quàm inanes cœlestium, et
 nostri ipsorum amatores, nos esse hæc fides argueret ?
 Hoc esset Christo uti, quòd simus extra periculum, dum
 in rebus abominandis versamur, quibus nosmet subicere
 constat, sine ullo quò ab iis liberemur desiderio.

[2.] *Quidam compunctionis et infracti animi gradus ne-*
cessarii sunt, quò Christum in remissionem verè accipiamus.
Videmus laborantes esse et onustos, quos Christus ad se vo- Mat. xi. 28.
cat, ut requiem inveniant. Ipse etiam dicit, Non veni Luc. v. 31.

Cap. 10. *vocatum iustos, (id est, sibi placentes et securos,) sed peccatores, ad resipiscentiam.*

Ad fidem Christianam conversi in S. Scriptis memorati, hoc in se senserunt, qui *animo compuncti erant, et dixere, Quid faciemus?* Eadem animi solitudine *Custos carceris affectus fuit, cum tremefactus dixit, Quid me oportet facere ut server?* Et Paulus ipse, quis hic tremor fuerit, benè novit: Ita et Zaccheus, et iste prodigus. Ubi etiam Verbum Dei vel incipit esse efficax, arguitur homo ab omnibus, *disjudicatur ab omnibus; quæ occulta sunt in ejus animo manifesta fiunt, et in faciem prodidit, &c.* Æquum est enimverò, ut homines aliquâ ex parte hoc obsequium Deo præstent, et ad hunc modum quòd ab eo defecerint dolore afficiantur, ad ejus gloriam quem lacefferunt. Imò omninò necessaria sunt hæc, ut quis ad Christum lubens feratur. Si nihil daretur oneris, aut angoris, si nulla esset peccati et miseræ perceptio, Christus minime curaretur, nedum exciperetur. Imò, quòd quis ad Christum veniat, non posset esse res voluntatis, cum ea in contrarium feratur, et intellectus practicus contra statuatur.

Testimonia.

Protulimus suprâ sententiam Synodi, et Seniorum Sabaud. Habemus etiam in *Catech. maj.* hanc Qu. *Quid est fides justificans?* ubi dicunt, “ peccatorem qui Christum accipit, convictum esse peccati sui et miseræ.” Et in *Directorio*, ubi agitur de ægrotis visendis, monent, “ ut Christus et ejus merita fidelibus qui pœnitentiam agunt exhibeantur;” et prius tentandum est, “ ægrotantes, conscientia reatus suæ, et iræ Dei, frangere, &c.”

De Justif.
pag. 133.

Dr. Owen hæc profert: “ Nihil est in totâ hac doctrinâ, quod arctius tenebo, quàm hoc, Convictiones scil. veram fidem antecedere.” Quòd sint necessaria,

Pag. 98, 99.
Pag. 102,
103.

et fidem remissionemque antecendant, alibi probat; idemque etiam monstrat de displicentiâ, dolore, metu, liberationis desiderio, aliisque quæ necessariò a veris convictionibus oriuntur. Et porro inquit, “ Quòd credamus peccata nostra esse remissa, non proponitur nobis in primâ evangelii annunciatione, ut quòd imprimis credere debeamus. — Neque fieri potest, ut hâc fide quis credat ad justificationem, nisi animus sit ad obedientiam universalem præparatus, inclinatus, et defixus.”

Orthod.
Evang.
pag. 129.

Dom. Norton de *Novâ Angliâ* fusè probat, “ Opera quædam præparatoria, inter carnalem animi in statu peccati

“ peccati quietem, et vocationem efficacem, venire; Cap. 10.
 “ live Christum, in usitatâ evangelii dispensatione, pec-
 “ catores non quâ peccatores vocare, sed qualificados
 “ peccatores, ut sine morâ credant.” Hæc sunt sua ip-
 sius verba, quæ etiam probat a pag. 129, ad 140.

Causa Erroris Crispi.

Quoniam qui ad Christum vere accedunt, sunt eum participaturi; ex sententiâ Doctoris, quicumque persuasum habere potest se Christum participare, ad eum reverâ accedit. — Quia nonnunquam homines maximè flagitiosi præparati sunt et efficaciter vocati, Deo nimirum efficiente; ideò ille existimat, hos peccatores moneri ut assumant se factos esse Christi participes, antequàm quicquam huic vocationi obtemperent. — Sed præcipua Erroris causa est, quòd opinetur pessimos quosque, modò sint Electi, pariter ac sanctissimos Christum participare. Ideò sanè, non ampliùs fide opus est quàm ut hoc sciant, idque ipsum plenâ persuasione efficiendum est. Quoniam, scilicet, Christus peccatores ad resipiscentiam vocat, ideò Christus eorum est, etiam si eos non pœniteat.

C A P. XI.

De Unione cum Christo ante fidem.

Veritas. **U**Nusquisque extrâ Christum est, sive Christo Cap. 11.
 non conjunctus, donec efficaciter vocatus fuerit. Cum autem, in hâc vocatione, Dei Spiritus propensum quem et idoneum reddit ad Christum, ut caput et servatorem, accipiendum; eo ipso fit ei unitus, et impulsio eorum et privilegiorum particeps quæ membris Domini Jesu propria sunt.

Error. Omnes Electi reipsâ uniti sunt Christo, antequàm Spiritum Christi habeant, vel minimùm in eum credant, etiam antequàm nati sint, imò suâ ipsorum voluntate repugnante.

Sic sensisse Crispium probatur.

Concidi 14. titulus est, *Christus noster est, antequàm in* Pag. 430.
nobis dantur gratiosæ qualificationes. — At certò in animo fuit Doctòri, ut opera, non fidem, excluderet. *Resp.*
 Nequaquam: Loquitur enim de periculosis consequentiis

Cap. II. *quæ futuræ sunt, si homines non unirentur Christo, et justificarentur, priusquam crediderint: Et addit, Non est, inquam, ea vis in fide, ut uniat, coagmentet, connectat, quod fiat aut fieri debeat instrumentum, per quod animus Christo jungatur.*

Pag. 616,

617.

Pag. 609.

Pag. 614.

et seq.

Pag. 104.

Obj. Sed fortè nihil aliud vult, quàm ut meritum aut efficientiam fidei elevaret; non quòd insit, aut a Deo in eum finem instituta sit, negaret. *Resp.* Minimè: Fidem præsentem esse negat; multumque temporis impendit, ut probet, *Christum nostrum esse, antequàm ad eum veniamus; et ex hoc quòd ad Christum non accefferimus, non sequi nos non esse Christo unitos.* Et dicit, *Ex æquo credas quæpiam posse sine capite videre, ac posse oculos habere spirituales, (seu oculum fidei quo Christum conspiciat, sive oculos mæstitiæ quibus miseriæ suæ illachrymetur,) antequàm ei Christus caput reverà præsens sistatur, et tanquam caput corpori huiusmodi jungatur.*

Obj. Annon autem Spiritum donari necesse est, antequàm Christo uniamur? *Resp.* Doctor ponit, nos participes Spiritus fieri, tantum virtute huius Unionis; quod probare nititur similitudine a vite ductâ, eaque malè usurpatâ, pag. 599. et pluribus in locis.

Pag. 101.

Obj. Certè hoc tantum vult, scil. hanc Unionem ante fidem fuisse decretam. *Resp.* Hoc ut anteoccupet, sic loquitur: *Non volo, ut quidam, Deum reverà decrevisse Christum futurum fore Christum quibusdam, antequàm eis istas qualificationes indiderat: Verum ego porro dico, Deum reapse possessionem huius Christi dare, et hunc talem Christum reapse occupare, antequàm ulla qualificatio existat.* Et si quæretur, quo tempore Electi Christo uniuntur? Dicit vobis Doctor, *Ante eos natos.* (Vide etiam pag. 597, 609, 611, & seq.) — De accessione ad Christum renitente voluntate, vide finem huius Capituli.

Pag. 617.

Quæ non sunt controversa.

(1.) Non, an Deus omnes Electos Christo unitos fore decreverit. (2.) Neque an Deus statuerit, et Christus in fœdere Redemptionis pactus fuerit, se servatorem Electis in tempore futurum; et quòd quicquid Christus fecit et perpeffus est, secundum illud fœdus, eo consilio fuerit, ut Electi bona salutaria consequerentur. (3.) Neque an omnis ea vis quâ credimus, et Spiritus qui in nobis fidem efficit, a Christo pretio ematur, et donetur. (4.) Neque an a Christo hunc Spiritum donante, initium ducat hæc Unio; et Spiritus ad effecta salutaria datus, hanc fidem

fidem quâ ea unio absoluta est, efficiat. (5.) Neque an Cap. 11.
Christo fides uniat, Deo statuyente, et non propriâ vir-
tute aut merito, quâ actus est physicus. Hæc omnia
affirmo.

Quid est de quo reverà disceptatur.

(1.) An Electi, antequàm sunt nati, Christo reapse
uniantur. Hoc Doctor affirmat, ego nego. (2.) An
Electi Christo uniantur, antequàm efficaciter vocati sunt,
et verè credunt. Hoc affirmat Doctor, ego nego.

Veritas confirmata.

1. Scriptura disertè prædicat omnes non vocatos, non
renatos infideles, esse non unitos Christo, et ab eo se-
junctos. Fideles *Epheſii* antequàm conversi erant, fuere^{Eph. ii. 12.}
sine Christo. An semper uniti Christo fuerunt, de qui-
bus *Paulus* dicit, *Ante me fuerunt in Christo?* vel an *Rom. xvi. 7.*
Paulus ipse nunquam non in Christo fuit? Nonne extra
Christum fuere *Romani*, dum *oleaster* erant, et antequàm *Rom. xi. 17,*
in veram oleam inferebantur? quod eis conversis, fac-^{19.}
tum est.

2. Spiritus Christi, et in eum fides, ea sunt per quæ
Deus statuit nos Christo uniendos. *Per unum Spiritum* ^{1 Cor. xii.}
nos omnes in unum corpus baptizati sumus: Et habitat ^{12, 13.}
Christus per fidem in nostris animis. Quapropter dicimur ^{Eph. iii. 17.}
Christum accipere: *Colof. ii. 6.* Et *filius Dei sumus per*
fidem. *Gal. iii. 26.*

3. Hæc Unione carere dicuntur omnes, qui non ha-
bent Spiritum, et sunt infideles. *Siquis Spiritum Christi* ^{Rom. viii. 9.}
non habet, is non est ejus; id est, sit Electus necne, qui-
cunque fuerit, si Spiritum non hæbeat, non est, in hæc
Unione, Christi. Et hoc docet parabola illa de *cænâ* ^{Mat. xxii. 3,}
nuptiali; eos scil. *qui invitationem non accipiunt*, quive ex^{—13.}
animo et spiritualiter a Christo oblata non admittant,
nequaquam Christo unitos fore, nèque *cænâ nuptialem*
participaturos.

4. Necessaria et proxima hujus Unionis effecta planè
ils desunt, qui non habent Spiritum, et fidei sunt exper-
tes. *Qui adhæret Domino, unus Spiritus est*. Quisquam-^{1 Cor. vi. 17,}
ne miser infidelis se ejusdem esse cum Christo spiritus ob-
tendere potest, cum propensiones suæ, consilia et mores,
adeò ei repugnent? Porro, *Siquis in Christo est, is est* ^{2 Cor. v. 17.}
nova creatura; q. d. Quisquis fuerit, Christo non est
unitus, si non est nova creatura. Nemini opinor du-
bium erit, illum non esse novam creaturam, qui carnalis
est, et *novum illum hominem* ignorat qui *secundum Deum* ^{Eph. iv. 24.}
conditus.

Cap. II. *conditus est ad iustitiam et veram sanctimoniam. Scriptura,*
 cum ponit aliquem esse in Christo Jesu, eum (saltem
 Gal. v. 24. proposito) *carnem unā cum libidinibus et cupiditatibus cru-*
 Rom. viii. 1. *cifixisse* prædicat; et non secundum carnem, sed secundum
Spiritum ambulare. Non dictum est, Qui crucifixerunt
 carnem, sunt in Christo; quod nonnulli ponerent, esse
 tantum signum et indicium conjunctionis suæ cum Chris-
 to; sed hæc Scripturæ loca, omnes alios aliquam in hac
 Unione partem habere in præsentia, negant. Facile
 Gal. iii. 27. esset his plura addere: *Quicumque in Christum baptizati*
 Rom. viii. 9. *fuiſſis, Christo fuiſtis induti; et si Christus in vobis est,*
 10. *corpus mortuum est propter peccatum, &c.* Hæc autem,
 eheu! et his similia, non tantum infidelibus desunt, sed
 iis planè contraria apud eos valent et regnant; quorum
 singula, secundum normam evangelii, homines iis mise-
 riis obnoxios reddunt, quæ membris Christi minimè in-
 cidunt: *Nam si secundum carnem vixeritis, futurum est ut*
 Rom. viii. 6. *moriāmini; et quod sapit cævo, mors est.*
 13.

5. Conſectio cum Christo vocationi nostræ efficaci
 præcisè tribuitur; quippe quæ sit medium, et tempus,
 1 Cor. i. 9. hujus beneficii conferendi. *Fidelis Deus est, per quem*
vocati estis ad communionem Filii sui Jesu Christi. Qua-
 2 Cor. xi. 2. propter vocationis nostræ ministri, nos Christo respondere
 1 Cor. iv. 15. dicuntur, et Christo etiam *gignere.* Hoc privilegium re-
 generato Christi femini proprium est, et aliis nullo modo
 potest obtingere.

6. Infideles non sunt membra universalis invisibilis Ec-
 clesie, quæ est corpus Christi. *Etenim per unum Spiritum*
 1 Cor. xii. *baptizati estis in unum corpus, et omnes poti estis in*
 13. *unum Spiritum.* Præſens est vis efficax in omni parte hu-
 Eph. iv. 16. *jus corporis; per vim hujus Spiritus facti sumus partes*
 Eph. ii. 18. *sancti hujus templi, et concives sanctorum; et unumquodque*
 —22. *membrum fidei et gratiæ mensuram habet.* Nihil horum
 Rom. xii. 3. hominibus in peccato mortuis tribui potest: Neque membra
 4, 5. *Christi possunt illi esse, qui corporis ejus membra non sunt.*
 1 Cor. xii. 27.

7. Si qui cum Christo uniti sunt a fide deficerent, fie-
 ret ut hac Unione exciderent. Siqui fideles esse desine-
 rent, membra etiam esse Christi desinerent. Ad hoc fa-
 ciunt quæ Christus ipse dicit, *Nisi quis in me manserit,*
 Joan. xv. 2. *abjectus extra vineam, ut palmes areſcet: Omnem palmitem*
 —6. *in me non ferentem fructum, tollit.* Et ammon palam est,
 Apostasiam hominem in majorem infidelitatem non im-
 mergere, quàm quæ in eum antequàm quicquam crederet
 dominata fuit?

8. Error dictis oppositus ea conciliaret, quæ Spiritus Cap. II. Dei prorsus esse secum pugnantia declarat. Sic frustra quærit Apostolus, *Quæ concordia Christo cum Belial?* 2 Cor. vi. *Quæ portio fideli cum infideli? Et quæ consensio templi Dei cum simulacris?* &c. Ex hac sententiâ, Christus et Belial esse, et securi habitare, in eodem homine per multos annos possunt; et qui credit, cum infideli, ex æquo summum privilegium, Unionem scilicet Christo, participabit: Nempe in suâ ipsorum immunditiâ Deus omnes pariter excipit, et est illis pater, etsi stet iis sententia se non separatum iri. Possunt scilicet homines, (ut ut dicat Deus non posse,) mensæ Domini participes esse, et mensæ dæmoniorum: Unio enim, et communio cum Christo, caput sunt beneficiorum, quæ mensæ Domini participes consequuntur.

Hæc perpende, Lector, et vix animo consequi poteris, cui actioni Dei Unio ante fidem tribui queat. Non decreto, quippe illo tantum futurum fore statuitur. Non huic, quod Deus Christum Mediatorem constituerit, et ille conditionem acceperit; hōc enim in se recepit semen in tempore comparare, quod Deus in illo, cum præstitutum tempus adfuerit, summam colligeret. Eph. i. 10. Non ei, quod Christus humanam naturam assumpserit; per hoc enim omnes homines, pariter ac Electi, illi uniti sunt. Et quæ Dom. Sterry alique loquuntur de Unione radicali cum Christo, quatenus is est ramus supremus, sive Spiritus universus rerum creaturarum, in naturâ a divinâ et humanâ suâ diversâ; hæc, inquam, sordent iis, qui non plures quàm duas in Christo naturas agnoscunt; quæ si darentur, inde non possent confici quæ de Unione actuali Doctor sentit.

Testimonia.

Synodus et Seniores Sabaud. affirmant, “ nos Jesu Christo Confess. cap. xxvi. art. 1. et Decl. cap. xxvii. art. 1. to per Spiritum ejus et fidem uniri.” Seniores tantum addunt, (art. 5.) “ Non eo nos unam cum Christo personam fieri.” — Catechismus minor hanc habet Quæstionem: *Quomodo nobis applicat Spiritus redemptionem a Christo acquisitam?* Resp. “ Fidem in nobis efficiendo, et per eam nos Christo in efficaci nostrâ vocatione uniendo.”

Synodus in Novâ Angliâ hoc ut Errorem 37, redarguit, viz. *Absolute Christo uniti sumus, antequàm fides per Spiritum sanctum effecta sit, etiam sine eâ.* Summa refutationis hujusmodi est, “ Si non potest fieri ut Christus in

Cap. II. “ nobis habitet, neque ut nos ad eum veniamus, *enim* recipiamus, ei nubamus, ante fidem et *sine* eâ ; sed “ prius verum est, &c.” — Error 16. cujus Ecclesia *Bostoniensis* Dominam *Hutcheson* infimulavit, hic fuit, *Unio cum Christo non fit per fidem.* — Error 38. quem Synodus refellit, ita se habet, *Vera ad Christum accessio non potest fieri in promissione sub conditione expressâ.* — Atque hic est Error 69. *Et si probare quis posset bonum opus in se effectum, et Christum illud effecisse, si tamen inde colligeret Christum esse suum, nihil hoc esset nisi fundamentum in arenâ jactum.*

Orthod.

Evang. pag.

201, 181,

289.

Ille Doctorem *Owen* nunquam legit, qui disertè hoc ponentem non advertit. — Dominus *Norton* dicit, “ Unio ordine naturæ, quamvis non temporis, vocati-
“ onem sequitur.” Et rursus, “ Unio non datur sine
“ actu fidei ;” atque “ est per Spiritum et fidem.”

Causæ Erroris Crispii.

Quoniam Christus constitutus et datus est, ut corpus, ab æterno ad hoc electum, fuscitaret ; *Doctores* idèò putat, Electos hoc corpus esse antequàm fuscitentur. — Quia omnis subsequens gratia est a Christo, ut *actuali* nostro capite ; is existimat, Christum non posse primam gratiam, per Spiritum suum, ut caput nostrum *destinatum* impertire. Cum sit Spiritus, qui facit ut simus *Dei domicilium* ; est certè quod miremur, si quis opinatus fuerit, Christum non posse in mortuam animam agere ut Unio fiat, quin homines colligant hanc Unionem ei actioni præire. — Quoniam corpus *naturale* sine capite videre nequit ; idèò scil. Christus non potest peccatorem convertere, ut in corpus suum *mysticum* eum inferat. Satiùs esset in hunc modum colligere, caput sine corpore non potest videre, et corpus non minùs videt quàm caput, et caput non magis videt quàm corpus ; et hinc statuere, Christum non posse aliquid videre, donec unusquisque Electus membrum fiat ; et singula membra tam acutè cernere quàm Christus ; et cujusque membri caliginem oculos Christi, pariter ac suos, caligantes reddere. — Quia Christus *dona* pro contumacibus accepit, ut *Deus in eis habitaret* ; idèò scil. Deus in iis habitat, antequàm ea dona operentur, aut sint communicata : Cum Apostolus dicit, *hæc dona* ea esse, quibus Electi convertuntur et fideles fiunt, eoque Unionem, et omnia eam propriè consequentia, participant. — Quoniam (ut videtur a parabolâ de vite colligere,) cultor horti surculum arbori inferit,

Psal. lxxiii.

18.

Eph. iv. 2,

— 12.

rit, antequàm succus sit aut fructus; idcirco ille hominem putat esse in Christo, priusquàm Deus eum Christo per fidem et Spiritum inferat; quæ sola est *ea insertio* de Rom. xi. quâ Scriptura loquitur, præter externa ecclesiæ privilegia. 17, 19.

Pariter statuerem, necesse esse membro Christi ut mala opera semper faciat, quia furculus sui ipsius generis fructum, non arboris cui insitus est, semper producit. Quàm malum est parabolæ et metaphoras contra scopum evangelii torquere et abuti, eo quòd Deus quasdam veritates per eas explânare dignatus sit? Tanquam quicquid ad metaphoram attinet, doctrinam traderet aut probaret; quia unum argumentum, cujus gratiâ Deus eâ est usus, per eam illustratur. Si hoc concessum fuerit, quàm omnia homines inepti conturbabunt? — Quoniam electi sumus in Christo ab æterno, id est, ut vitam per eum ut Mediatorem consequamur; idè scil. uni cum illo sumus, nullo Unionis vinculo præcedente.

Omitto, Lector, naturam hujus Unionis exhibere, qualis a Doctore posita videtur, pag. 104, 105, 615, 648, 649. quòd sperem eum rectius quàm verba sonant sensisse. Sed tuâ interest scire, nos ut primùm credimus beneficiorum evangelii participes fieri, eorum scil. quæ metaphoræ in re Unionis usurpatæ significant. Ille cui uniti sumus, nos amat, ditat, et honore afficit, eo modo quo uxorem maritus: Nos dirigit, moderatur, et vivificat, ut caput membra: Gratiam ministrat ad fructum ferendum, ut radix furculis. Imò, hanc Unionem indissolubilem præstabit; quin et ille ipse Spiritus quem humana sua natura plenè accepit, in omnibus ejus membris manet, et ei similes vitæ et moribus reddit; et tandem, in quantum mentes eorum capiant, absolutos dabit.

Ne autem tibiingas, nos esse cum Deo factos Deos, aut cum Christo Christos, vel cum eo unam naturalem personam; tanquam ei esset natura angelis superior, quæ se haberet ad modum animæ communis, aut fore ut nostram propriam personalitatem amittamus; cum multis aliis figmentis, quæ imperii divini et omnis judicii argumenta convellerent. Cave hominem cum Deo commisceas, vel Christum ponas nostrarum virtutum subiectum, qui earum auctor esse agnoscitur.

Obj. Dixisti autem, cùm de *Errore* moneres, homines dici *ipsis repugnantibus* Christum accipere. Resp. Imò sic Doctor loquitur: *Prima*, inquit, *fit nostra Christi acceptio*, cùm Christus, donante Patre, ad hominem venit in cordis

Cap. 11. *dis sui contumaciâ adhuc versantem, Paterque vi spiritum ejus recludit, et Filium suum ei plane invito infundit.*
 Pag. 98. Iterum dicit, *Fit ut cum medicus faucibus infundit medicinam, quæ nolenti alvum cieat.* Et rursus, *Primus noster ad Christum accessus se habet ad modum currus, qui ad urbem dicitur accedere, cum ad urbem tantum attrahatur.*
 Pag. 612.

De hoc satis sit monere, Doctorem non distinguere quid fumus ab impulsu Spiritus separati, ab eo quod fumus illo impellente. Patimur in vocatione efficaci, quatenus ea est Dei in nos actio; in hac autem, nulla vis voluntati nostræ adhibetur, mens enim dictat, quæ in hac operatione salutari ea eligit. Et in eo quod patimur, non sita est accessio nostra ad Christum: sed per effecta actionis Dei in animum nostrum et voluntatem, vocationi paremus; eoque fit prima nostra accessio, et per hoc Christum accipimus, et non prius. Nobis non obtruditur; sed accipitur, luce eum commendante, et voluntate eum expetente: Nempe, ne cubitum quidem procedimus, dum eum repudiamus et detrectamus. Miror tamen, cur loquatur de quavis accessione primâ *repugnantem voluntate*, cum suâ sententiâ, uniti fumus Christo, ut maxime ferò, eo momento quo in utero concepti sumus.

C A P. XII.

De Justificatione per fidem, cum digressionem de Resipiscentiâ.

Cap. 12. *Veritas.* **D**E justitiâ justificante dixi, Cap. 7. Hic addo, — Quamquam fides sit nullo modo peccatori causa justificationis meritoria; promisit tamen Deus, se omnes qui crediderint justificaturum; et fidem exigit, ut qualificationem planè necessariam omnibus quos Christi meritorum gratiâ justificabit; denunciâns infidelitatem impedimento fore, non modò ne homines se justificatos esse sciant, sed etiam, dum quis in eâ versatur, ne justificetur.

Nota, Lector, (1.) Datur justitia cujus causâ homo justificatur. Hæc est sola Christi justitia. Huic fundamento nititur promissio, estque quæ beneficia promissa meretur: Nihil ei addere, nihil cum eâ misceri potest: Sufficit, etiam sola sufficit, ad justitiæ faciendum satis, ad reatum

reatum expiandum, et ut acceptionem vitamque promereatur. (2.) Considerandum est, quis sit status hominis, cui hoc beneficium promittitur. Is sanè est, qui hanc veræ fidei gratiam habet, eamque actuosam. Exigitur hæc gratia et præcipitur, ut prorsus necessaria ad remissionem participandam. Christi iustitia in hunc finem, nisi credamus, non imputatur; nihilque quò hoc beneficium vindicemus impedimento erit, si in Christum credimus; est enim promissio inviolabilis. Et cùm hæc fides sit congruentia regulæ promissionis, *iustitiam subordinatam* quidam nuncupant; non ideo volentes eam esse iustitiam *cujus causâ* peccatum remittitur, sola enim est Christi iustitia propter quam Deus nos justificat: Est autem nostra congruentia regulæ, secundum quam Christum iustitiam suam ad remissionem et jus in vitam impertit; suaque promissio nostri juris est fundamentum. — His prædictis ad veritatem explicandam, pergo.

Error. Nihil aliud agit fides quoad justificationem, nisi quod manifestet nos prius fuisse justificatos; fidesque non omninò necessaria est ut peccatorem in statu justificationis constituat, neque ad eum finem quovis modo utilis.

Hanc esse sententiam Crispini probatur.

Doctor hanc objectionem ponens, *Annon ad justificationem impii exigitur ut credat?* Respondet, *Impius, postquam justificatus est, credit. Dices autem, Actionem Christi esse per fidem:* Respondeo, *Ex hoc sequi, Christum solum non justificare, &c. Quin amplius dico, Christum justificare hominem antequàm credat, &c. Non potest id credere, quod non est; et si non sit justificatus antequàm se esse credat, quod falsum est credit; sed prius justificatus est quàm credit, deinde se justificatum esse credit. Deinde quærit Doctor, Cui autem rei fides prodest?* Respondet, *Ex usu est ut manifesta fiat ea justificatio, quàm Christus ipse solus homini impertivit. — Iterum dicit, Non credimus quòd justificemur, sed quia justificati sumus. Imò, Deus ne minime quidem remissionis addit credenti, quàm ad fidem non converso. Et postea, Fides, inquam, quæ iustitiam Christi apprehendit, hanc iustitiam homini non adfert; solum autem declarat eam iustitiam adesse, quæ quidem ante fidem adfuit. Ibidem negat fidem, esse causam etiam instrumentalem justificationis. Sæpius disertis verbis docet, nos non modò potentiâ, sed et actualiter esse ante fidem justificatos. Si quæris, quo tempore putet Electos justificari? Doctor dicit,*

Cap. 12. cit, fuisse ab æterno; sub mortem Christi; et novissimè, *antequam nati essemus.* (Vide p. 101, 255, 361, 362, 616, et seq.) Videantur plura, Cap. 1, 2, 3, 11.

Non disputatur,

(1.) An fides, aut quævis alia virtus, sit vel minimè pars justitiæ illius meritorix propter quam justificati sumus. (2.) Neque an fides, aut alia quæpiam gratia, quidquam pretio meritorum Christi adjiciat. Hæc nego; imò, insuper addo, si fieri posset ut justitia Christi donaretur turpissimo peccatori in remissionem antequàm crederet, illum justificaret; Deus autem declaravit, non imputatum iri non credentibus. (3.) Neque an eo ipso momento justificemur quo in Christum verè credimus, et collatio beneficii non amplius differatur. Hoc affirmo; quoniam Deus nos promissione justificat, ut suo instrumento; et hæc promissio declarat, illum unumquemque credentem justificaturum: Est Christus verè a nobis creditus, qui nos justificat; et Christus ita verè creditus, non potest nos non justificare. (4.) Neque an Electus semel justificatus, Christo curante, in statu justificationis sit servandus. (5.) Neque an Deus decreverit, Electos pro certo credituros, eoque justificados fore. (6.) Neque an vera fides certissimum sit justificationis signum. Hæc quatuor modò dicta affirmo.

Controversia est,

(1.) An antequàm credamus, justificemur. Hoc Doctor affirmat, ego nego. (2.) An hoc solum præstet fides in justificatione, ut nobis nostram justificationem manifestet, quam scil. antea habuimus. Hoc Doctor affirmat, ego nego: Et hoc addo, fides nos justificat Christum accipiendo, edque Dei instituto convenit, qui se credentem justificaturum promisit, Christi justitiam, in hoc scil. gratioso ejus effectû, homini reo impertiendo.

Veritas confirmata.

Quæ dixi Cap. 1. de Statu Electorum, et Cap. 11. de necessitate Fidei ad Unionem cum Christo, et Cap. 3, 4, 10. faciunt ut non opus sit copiosius dicere. Addam tamen,

Rem. v. 1. I. *Justificati sumus fide*, verba sunt a Spiritu Sancto
Gal. ii. 16. frequenter usurpata. Quidnam verò est *fide justificari*, si
et alibi. ante fidem justificamur? Confert sanè ad justificationem,
Rom. iii. alioqui verba, etiam in rebus maximi ponderis, nihil va-
30. lent. *Deus justificat circumcisionem ex fide, et præputium
per fidem.* Nonne oportet fidem saltem adesse? Non
potest

potest fieri, ut quidpiam agatur per id, quod ipsum non extat. Cap. 12.

2. Fides præcepta est ut medium necessarium justificationis per Christum, quo etiam in eum finem omnes conversi utuntur. Act. xvi. 13. *Crede, et salvus eris.* Rom. x. 9, 10. *Si corde credis, servabere; corde enim creditur ad justitiam,* non tantum ad exploratam rei notitiam. Justificatio beneficium fuit, quod Paulus cæterique conversi credendo spectabant. *Credidimus, ut justificemur fide* Gal. ii. 16. *Christi.* Beneficium justificationis solis fidelibus concessum est, et iis in conditionalibus et indefinitis clausulis exhibetur: *Nobis imputabitur* (ad justitiam,) *si credamus* Rom. iv. 24. *in eum qui Christum ex mortuis suscitavit; et quisquis in* Act. x. 43. *eum credit, peccatorum veniam consequetur.* Quam absolum esset dictu, Fides a Deo præcipitur, ut beneficium percipiatur; et hæc fides, ductu Spiritus, ad participandum hoc beneficium ut instrumentum agit; et hoc beneficium omnibus offertur, et præfinitur, ratione disertè habitâ ad eam fidem; hoc tamen beneficium nostrum est, antequàm fides existat?

3. Evangelium denunciat et declarat omnes *condemnatos*, donec credant; declarat factum, et denunciat futurum. *Qui non credit in Filium, is vitam non videbit; sed* Joan. iii. 35. *ira Dei manet super eum: Et qui credit in eum, non con-* Ver. 18. *demnatur; sed qui non credit, jam condemnatus est.* Hoc in loco sunt omnes ab Adami delicto; *condemnati sunt, et iræ obnoxii*: Hic verò habemus viam quâ releventur, nempe *Christum creditum*. Iis qui credunt, rescissa est condemnatio: Hic autem status est uniuscujusque non credentis, *Ira super eum manet*: Judicium damnatorium manet; et homines vel condemnati sunt, vel justificati, quatenus vel credentes sunt, vel non credentes. Quàm dolendum est, esse qui sentiant totam hanc iram quæ manere dicitur, non aliud esse, quàm quòd nos esse justificatos non pro certo sciamus! Majoris certè periculi res est: *Nisi enim me eum esse credideritis, in peccatis vestris mori-* Joan. viii. 24. *emini*: Et, *Qui non crediderit, condemnabitur.* Necessè Marc. xvi. 16. est igitur, eos qui non credunt esse condemnationi obnoxios, alioqui non possent propter infidelitatem condemnari. Opposita planè sunt *condemnari et justificari*; utrumque nemini simul potest tribui: Quin ipse Deus non potest justificare, quem etiamnum simul condemnat.

4. Infidelitas in causâ est, quòd hominibus denegetur justificatio, et quòd miseræ obnoxii maneant. *Non vultis* Joan. v. 40.

Cap. 12. *tis venire ad me, ut vitam adipiscamini. Quid Judæis*
 exitio fuit? *Non potuere ingredi, propter infidelitatem.*
 Heb. iii. 19. Si verò infidelitas non obstaret, quò minus vitam jure
 Heb. iv. 1, quis consequatur, perperam Apostolus inferret, *Quam-*
 2, 3. *obrem metuamus, nequando derelictâ promissione intro-*
eundi in requiem ejus, videatur aliquis ex vobis illâ fuisse
per tarditatem exclusus; &c. Introimus enim in requiem,
nos qui credidimus.

Quàm facile esset hoc arguere, a naturâ justificationis, quatenus est actus Dei judicialis secundum regulam evangelicam, positâ Christi satisfactione? Ut etiam, a proximis justificationis fructibus, quæ omnia quoad *infideles* differuntur? Deus hoc modo se erga eos habet, ut sententiam justificantem non exequatur; sed e contrario, in multis annos peccato et Satanæ servos, Spiritûsque sui expertes relinquat; ad nullam sui participationem eos admittens, preces eorum repudiâns, a mensâ suâ arcens, ut ipsi maledicant, et probro afficiant, permittens, et ut aliis in execrationem sint et pestem. Siccine cum *justificatis* agit Deus? Quænam, cis infernum, est execrationis executio, si hæc non sint?

Ipse judices, Lector, an hæc omnia *fidem* non amplius utilem reddant, quàm ut nobis bona nostra monstret; quæ etiam antea non minus nostra fuere, excepto quòd sic se rem habere nobis non pateret? An in hoc uno consistit *ea immutatio* credendo effecta, quæ grandibus adeò dictis effertur? An quòd *nunc abluti sumus et justificati*, nihil aliud est, quàm quòd ita rem esse nos *nunc* pro certo habeamus? An ab hac *certâ scientiâ* unicum argumentum ducendum est, quo peccatores ad credendum *probè* hortemur? Et quòd hac *carituri sint*, id omne periculi est, quod bono consilio iis interminemur, ne in infidelitate permaneant?

Testimonia.

Confess. et
 Declar.
 Cap. xi.
 art. 4.

Audivistis suprâ *Synodum*, et *Seniores Sabaudie*, dicentes, “Electos non prius justificatos esse, quàm Christum
 “ iis in tempore suo opportuno Spiritus Sanctus actu ap-
 “ plicuerit.” Vide *Cap. I. de Statu Electorum*, in quo hoc citavi. — In *Catech. min.* ad Qu. *Quænam beneficia in hac vitâ consequuntur ii qui sunt vocati efficaciter?*
 Resp. “Qui vocati sunt efficaciter, justificationem, adoptionem, &c. consequuntur.” Videtis *Synodum* vocationem nostram ante justificationem statuere, et justificationem beneficium esse ex eâ profluens. In proximè sequenti

sequenti Responsione dicunt, “ Nos justificados esse, Cap. 12.
 “ Christi justitiam per fidem solam apprehendendo : ”
 Itaque non ante fidem.

Synodus in Novâ Angliâ hoc modo refellit dictum illud Antinomorum, viz. Dicere nos per fidem esse justificados, locutio est parum tuta : Ad hunc modum loqui oporteret, Justificati sumus per Christum. Synodus hoc falsum esse liquidò probat, additque, “ Dicere hominem justificatum “ esse ante fidem, vel sine eâ, periculosum est, et a locutione S. Scripturæ abhorret.”

Dr. Owen dicit, “ In memoriam revocandum est, nos De Justif.
 “ postulare fidem evangelicam ordinē naturæ antecedentem, pag. 299.
 “ ut per imputationem Christi justitiæ nobis justifice-
 “ mur; quæ etiam est conditio sub quâ perpetuanda est.”
 Hoc maximè evidens est, et quod sæpius probat, pag. 306, &c.

Causæ Erroris Crispii.

Quia Deus justificat impium, id est, hominem qui eo momento quod anteivit fidem ejus ad justificationem fuit impius; imò, et qui adhuc sententiâ legis operum est impius, et cui opus est quotidianâ per gratiam remissione; idcirco Deus illum justificat, qui postea per quinquaginta annos omninò in impietate perseverat. — Quia Christus solus justificat, quatenus satisfactio ejus et merita sunt sola ea justitia propter quam justificati sumus; ideò existimat Doctor, nihil aliud justificationi nostræ adesse; non advertens ad hoc, scil. quòd Deus justificat, Spiritus justificat, promissio Evangelica justificat, sensu a Christi justificatione diverso; quod etiam Fides facit, non ut quæ mereatur, sed ut quod promissio exigit in omnibus quos Deus propter Christi merita est justificaturus. — Quia Christus objectum fidei justificat; ideò fides in illud objectum ad justificationem non est necessaria: Disertissimè licèt dicat Verbum Dei, Christum quatenus in eum creditur justificare: Sine Christo fides non potest, sine fide Christus non vult, hoc præstare; sed simul ac credimus, Christus certò faciet. — Quia ut compertum habeamus nos veniam consecutos esse, necesse est ut credamus peccata nostra reipsa esse remissa; ideò credere nos reipsa absolutos esse, objectum est istius fidei per quam veniam consequimur: Itaque ille [scil. Crispus] remissionem nostram ipsam, in locum Dei, Christi, et promissionum evangelicarum substituit, quæ Scriptura fidei justificantis objecta esse docet. — Quoniam fides est

Cap. 12. est *demonstratio* rerum quæ non cernuntur, et non nunc apparent; ideo hoc unum facit, ut remissionem nostram declaret, antequàm ea reverà existat.

Object. Multum nititur *Doctor* iis quæ dicta sunt *Ezek.* xvi. 6. et sæpè his aliisque suis opinionibus inde patrocini-um quærit.

Resp. Sic quidem non rarò facit, sed nullà prorsus ratione. Nam,

(1.) In eo Capite non definitur, quid Deus cum quopiam ad salutem agat; sed quid cum *Israele*, ut corpore politico, per fœdus speciale egerit. In eo prædicatur, quàm humilis, et idololatriâ infamis, isti genti origo fuerat; quàm gratuitò Deus eos elegerat, et super reliquos orbis terrarum incolas, multis privilegiis dignatos evexerat; inter cætera, fœdus cum eis peculiare pangendo. Hoc autem fœdus vitam æternam non spectabat; Nam *ver.* 59. fœdus fuit, quod ipsi violaverunt; et *ver.* 61, 62. vocatur fœdus tuum, ex adversò meo fœderi. Quis dixerit omnes hos *Judeos* ablutos fuisse, vivificatos, justificatos, &c? quæ tamen singula de toto corpore in hoc Capite verè affirmantur. Vide quid de indole et moribus eorum post hæc omnia dicatur, quod certè cuiuspiam justificato, et gratiâ ornato, convenire non posset. (*Vide a ver.* 14. ad *ver.* 23.) — Porro si *Doctor* hoc Caput considerasset, plerasque suas opiniones refutatas invenisset, eadem certè ratione, quâ unum et alterum versiculum sibi favere existimat. Nam *ver.* 3, 4, 8. eo ipso die quo nati erant, illoti fuere, et inamabiles, et non fœderati; quid ideo fiet de justificatione, &c. ab æterno, vel a conceptu? Cùm *ver.* 23. postquam abluti et fœderati fuerant, Deus propter impietatem væ, væ tibi, denunciat; nonne igitur de irâ Dei apud Electos sermo est habendus? Cùm etiam *ver.* 38, et 43. *Ego te*, inquit, *judicabo, et sanguinem in furore dabo, et mores in caput istud ulciscar*; an fideli peccatum nihil obest? Nullane est in Deo versus Electos propter peccata Displicentia? eùm *ver.* 43. Deus dicat, *Exacerbasti me, &c.* Et cùm postea addit, *ver.* 58. *Tu tuum flagitium et scelera luisi*; potestne verum esse, neminem Electum suum ipsius peccatum luere? vel quòd non debeat sibi imputare? vel quòd Deus ei non imputet?

(2.) Demus partum infantis bene repræsentare modum quo *Israel* primum factus est populus Dei fœderatus, in *Abrahamo*, aut ad *Montem Sinai*: Demus etiam viam quâ

Quâ hic populus factus fuit populus Dei, exemplar esse Cap. 12. cujusque Electi restituendi: Nihilominus hoc solum inde inferetur, scil. Electum istum fœdum esse, miserum et reum, cum Deus ut eum efficaciter vocet advenit. Dicitur quidem, ver. 6. *Cum in cruore tuo volutares, dixi tibi, vive*: Quid autem hoc ad justificationem ante fidem? Deusne quemquam vivificat, priusquam lavet? Et annon tales credunt? Quænam est ea vita, quæ fidem excludit? Vivificatus quisque, ut primum vivificatus est credit; et locus hic monet, vivificatum esse antequam abluatur.

Digressio de necessitate Resipiscentiæ ad remissionem.

Cum Doctor opinetur nos justificados esse antequam credamus, nil mirum quòd dicat, *peccatum remitti, antequam confiteamur*, aut *resipiscamus*. Mihi autem in hac digressione negotium est cum iis, qui rectius quidem sentiunt, de hoc autem argumento videntur dubitare. Rem igitur de quâ disceptatur proponam.

De quibus non est controversia.

(1.) Non est, An fides aut resipiscentia sit pars aliqua justitiæ promerentis, *propter quam* justificati sumus. (2.) Neque an habitus fidei et resipiscentiæ eodem tempore fiant, et in principio regenerante comprehendantur. (3.) Neque an sentire se perditum, et quædam animi demissio et dolor, necessaria sint, ut hominem ad Christum adigant. (4.) Neque an necesse sit dari actum fidei *assentientem*, priusquam ullo modo agatur pœnitentia virtute sermonis Dei, cui quidem fides aliquatenus est habenda, priusquam ad hæc efficienda operetur. (5.) Neque an sincerus de peccatis dolor, is scilicet qui a cognitione remissionis oritur, eam remissionem sequatur. (6.) Neque an resipiscentia, quatenus in *fructibus* idoneis consistit, manifestâ scilicet correctione sui, vitâ frugiferâ, et similibus, remissione necessariò sit posterior; cum repugnet sensui promissionis, remissionem differri per tantum temporis, postquam homo crediderit, et pœnitentiam ex animo egerit. (7.) Neque an justificatio fidei et pœnitentiæ ex æquo tribuatur: Dictum enim est, nos fide esse justificados; unde colligitur, pœnitentiam non aliud esse quam conditionem *præparantem*, fidem autem esse conditionem *accipientem*. Pœnitentia sine fide nihil valet, quemadmodum fides sine pœnitentiâ non potest esse: Fides omnia perficere, et omnia quodammodo

Cap. 12. complecti videtur. In his Theologi Orthodoxi consentiunt.

De quo dissentire videntur.

An *sincerum cordis propositum* ab idolis ad Deum revertendi, sit omnino ad remissionem peccati necessarium. — Quod ad alias resipiscentiæ partes, de iis, ut ex dictis patet, non quæritur. Hæc autem ea est, quam Verbum Dei præcipue exigit. Eoque resipiscentia vocatur *μετάνοια*, *mentis* scil. *sive consilii mutatio*: Et ad hoc spectat conversio, ut quod in eâ sit primum.

Mat. iii. 8.

Probatur resipiscentiam, quatenus in sincero proposito a vitiis et idolis ad Deum revertendi consistit, ad remissionem esse necessariam.

Act iii. 19.

— ii. 38.

Luc. xxiv.

47.

1. Resipiscentia ea, quam Deus tantopere exigit quod veniam consequamur, nihil minus quam hoc potest complecti. *Resipiscite igitur, et convertite vos, ut deleantur peccata vestra*: Et *resipiscite, et baptizamini in nomen Jesu Christi, in remissionem peccatorum*. Christus Discipulis suis mandavit, ut *resipiscentiam et remissionem* prædicarent. Nec quisquam dubitare potest, quin antequam de ipso Messia passim apud homines disceptaretur, hortatio ad resipiscentiam præcipuum fuerit argumentum mandati divini.

Marc. i. 4.

Luc. xiii. 3.

Act. v. 31.

Heb. vi. 6.

2. *Resipiscentia* virtus est, cui *venia promissa est*; eâque effectâ, remissio datur: Contumacia autem, ubicunque dominatur, reatum reddit permanentem. Quantum S. Scripturæ oporteret exscribere, si omnia ea loca quæ hoc evincunt citarem? Ezek. xviii. 30. Act. iii. 19. et xxvi. 18. *Ut convertas eos a tenebris ad lucem, et a potestate Satanæ ad Deum, ut peccatorum remissionem consequantur*, &c. Prædicatus fuit *baptismus resipiscentiæ ad peccatorum remissionem*: Et disertè dictum est, *Nisi resipiscatis, omnes peribitis*. Evectus fuit Christus, ut daret *resipiscentiam et remissionem peccatorum*. Quin eâ ratione, *peccatum in Spiritum Sanctum* inexpressibile est, quia non potest fieri, ut qui id patraverit *ad resipiscentiam renovetur*. Hæccine consentanea sunt ei sententiæ, quæ remissionem poenitentia priorem esse ponit? Potestne fieri, ut quis, eodem tempore, sit poenæ obnoxius, et remissionem consecutus? An potest fieri, ut Deus resipiscentiam præcipiat, veniamque resipiscenti promittat, simulque admittat, necesse esse ut antea veniam sim consecutus? Estne *conversio cordis* a potestate Satanæ ad Deum, in hunc finem præcepta

et

et destinata ut accipiam remissionem, cujus ne minima pars Cap. 12.
conversionem meam sequatur, sed tota antecedit?

3. Non est fides salutaris, quæ hanc animi destinationem in se non habet. An fieri potest, ut fidenter me Christo credam, si non steterit sententia me vitiis renunciaturum? Doctor Owen benè probat, “Fidem justifi- De Justif.
cantem non posse extare, ubi non est propositum ani- pag. 140
“mi Deo in omnibus obtemperare:” Et hæc addit,
“Neque fieri potest, ut sit *quivis* fidei actus, nisi ubi
“animus ad omnem omnino obedientiam comparatus
“sit, propensus, et obfirmatus.” Vide sis *Synodi et Se-
niorum dicta de fide salutari*, suprâ Cap. 9. pag. 57.

4. Sine hac destinatione, non accipimus Christum ut
viam ad Deum. Mirandum sanè esset, si præcipua vitæ
conditio in Christo terminaretur qui *medium* est, et non
ad Deum qui *finis* est respiceret; cùm Christus *possit eos* Heb. vii. 25
servare qui per ipsum Deum adeunt, aliosque neget se ser-
vaturum. Deus non fuit in hunc modum neglectus, cùm
Paulus testificabatur *resipiscentiam in Deum, et fidem in* Act. xx. 21.
Christum. Et reverà, sine hoc proposito, Deo vocanti
non respondetur; adeò ut necesse sit, nos remissionem
consecutos esse, priusquàm efficaciter vocati sumus.

5. Sine hac sincerâ resipiscentiâ, non potest fieri ut
Christum in Regem accipiamus. Christum ut in nos
regnet accipere, est omnibus qui jus ipsius iniquè usurp-
ant renunciare, ipsiusque voluntati nos obtemperaturos
statuere: Eumque necesse est ut in Regem et Dominum
accipiamus, alioqui non est ipse Christus quem ita acci-
pimus: *Sicut accepistis Christum Jesum, Dominum*. Deus Col. ii. 6.
eum *Ducem* dedit, et *Præceptorem*: Et eo modo oportet nos accipere, si per eum remissionem speramus. Esa. lv. 4.

6. Sine hac destinatione animi, nemo Christum acci-
pit in sanctificationem. *Synodus, et Seniores Sabaudia*, Cap. xiv.
dicunt, “Fidem salvificam Christum accipere pro sanc- art. 2.
“tificatione.” Certò scio, Deum dedisse Christum qui Act. iii. 26.
vobis benediceret, unoquoque sese a pravitatibus suis aver-
tente. Potestne autem fieri ut credat ad remissionem,
qui eum hoc modo non accipit? Estne etiam ut quispiam
eum sic accipiat, cui non steterit a peccato ad sanctimo-
niam reverti?

7. Propositum cordis in defectione a Deo perseveran-
di, *sempiterno supplicio obnoxios reddit*, quicquid homines
obtendant. Non necesse arbitror, ut probem hanc, aut
contrariam animi destinationem, inesse singulis qui cum

Cap. 1°. Christo de salute agunt. Et puto me evicisse, propositum in rebellione perseverandi unicuique impedimento futurum, quo minùs Christum consequatur. Vide suprâ Cap. 10.

8. Non admittendum est, non esse necessarium peccatis ex animo renunciare quò remittantur, cùm propriis etiam meritis et iustitiæ necesse sit ut renunciemus. Estne hoc Christo repugnans, et non etiam illud? an hoc reddit nos aversos a Christo accipiendo, et non illud? Si hoc quò minùs servatorem approbemus impedit, istud non minùs. Christi enim est munus, a *dominio* æque ac reatu peccati servare; et qui se ei non submiserit utrumque poscens, ad neutrum debito modo eum accipit.

Porro hoc evincerem ab eo, quòd remissioni necessariò idonea sit resipiscencia. Non est naturæ et regno Dei congruens, ut peccatori, cui stat rebellare et non revertere, veniam concedat: Hoc honori suo non satis prospicere videtur, &c. Quin fidem nostram ex amore nimio nostri ortam argueret, et omne obsequium non esse aliud quam *impunitatis* desiderium; dum peccare statutum est, et dominium Dei aspernamur, et Christi consilium de imagine Dei restituendâ nihili habemus, eique repugnemus. Facile esset ostendere *resipiscenciam* et *fidem* ad eò esse propinqua, et mutuò se complecti, ut fere synonyma sint; cùmque ad hanc, etiam ad illam vocati sumus.

Judicium aliorum.

Confess.
cap. xv.
art. 3.

Synodi sententia est, “Etsi resipiscentiæ nobis fidentum non sit, ac si ea esset quævis aut pro peccatis satisfactio, aut causa remissionis peccatorum, (quæ gratiæ Dei in Christo gratitæ actus est,) est nihilominus *cunctis* peccatoribus usque ad eò *necessaria*, ut sine ea nulla *civis* unquam remissio sit expectanda.” Vides eos, jure licet meritum et efficientiam *resipiscentiæ* negent, affirmantes, et multis S. Scripturæ locis evincentes, *necessariam esse* quo quis remissionem consequatur, et ne quis sine ea veniam speret monentes. Et in *Directorio* de *ægotantibus visendis* hortantur, “ut tempestivè Christus ejusque merita proponantur,” nemini verò nisi “*resipiscenti fideli*.”

Declar.
Cap. xv.
art. 5.

Seniores Sabaudia dicunt, “Nullum flagitium ad eò atrox esse, ut sempiternum supplicium inferat iis qui ex animo resipiscunt; ex quo fit, ut perpetua resipiscentiæ prædicatio sit necessaria.”

Dr. Owen sic ait, “*Ante primum fidei justificantis* Cap. 12.
 “ actum, dantur conscientia, pudor, timor, dolor, aliz-
 “ qui animi affectiones perturbantes; et exinde sequitur De Justif.
pag. 299.
 “ *propositum* a peccato abstinendi, unà cum sinceris in
 “ eum finem conatibus, &c.” Imò, hoc modo loquitur,
 “ Sine hoc, secundum ordinationem evangelicam, pars Pag. 302.
 “ in eâ (scil. in justitiâ Christi) non est obtinenda, &c.”
 Et iterum, “ Fides justificans integrum evangelicæ pœ-
 “ nitentiæ principium in se complectitur; aded ut non
 “ possit fieri, ut quispiam sit vere fidelis, qui non *eodem*
 “ *temporis puncto* ex animo resipiscat: Ideoque sæpius in
 “ S. Scriptis, ut *unum* et eodem tempore præstitum offi-
 “ cium, conjuncta sunt. Quinetiam vocatio quæ fit in
 “ evangelio ad resipiscentiam, est vocatio ad fidem per
 “ resipiscentiam agentem, &c.” Deinde ait, “ Primus Pag. 301.
 “ fidei actus qui gratiam Dei in Christo spectat, non
 “ intelligitur *prior esse tempore* eo quo quis moleste se
 “ fert, secundum Deum dolet, et a peccato ad Deum
 “ se omninò convertit.” Hæc affirmat Doctor Owen,
 quamvis nihil quoad remissionem, modo causæ, *resipis-*
centiæ tribuat; a quâ sententiâ nemo abhorrebit, qui negat
 ullam in homine virtutem esse remissionis causam: Ad
 quam sententiam me etiam accedere profiteor. Vide
 Dom. Antonii Burgessii argumenta, quibus probat resi-
 piscentiam necessariam esse ad remissionem: *Vera Doctr.*
Justificationis, lib. i. pag. 157.

Ita hanc controversiam missam facio; quæ (ut spero)
 magis in verbis est, quàm quidam inconfulti opinantur.
 Plerique etiam Theologi mecum sentiunt.

C A P. XIII.

*De necessitate et utilitate Sanctimoniz, et bo-
 norum operum, et in eis perseverantiæ.*

ADverte, Lector, quicquid in hoc Capite dicturus Cap. 13.
 sum de quâvis virtutis actione, exceptâ resipiscen-
 tis fide, non ad remissionem peccati, aut peccatoris in
 statum justificationis admissionem, respicere. Beneficia
 de quibus hic ago sunt, a veniâ non excidere, cœlestia
 adipisci, et quædam alia privilegia; qualia sunt, pacis in-
 crementum, quod Deus preces exaudiat, gaudium, &c.

Cap. 13.

Veritas. Etsi sanctimonia, obedientia sincera, sive bona opera, peccatum non expient, et minimè sint ea iustitia meritoria quæ salutis causa est, et cuius gratiâ hoc aut quodvis beneficium nobis *ex debito* datur: Sicut tamen Spiritus Christi omnem sanctimoniam nobis gratuito impertit, et bonis operibus reddit idoneos; ita Dominus Jesus, ex gratiâ et propter suâ ipsius merita, ad cœlum ducere eos promisit, qui veræ sanctimonix sunt participes, sincerumque obsequium præstare, et bona opera facere perseverant; et hæc constituit, ut via sint et media, quibus fideles salutem et alia beneficia consequantur; hæc officia animique affectiones exigens ab iis omnibus, quos ipsi in animo est hoc modo servare et beatos reddere; exclusis omnibus iis, quibus hæc defunt aut sunt despectui, aut qui ætatem agunt subditi iis quæ sunt his contraria; ut sunt impietas, rebellio, et omnis omnino infœcunditas.

Error. Nihil habent homines quod agant, quò salutem consequantur; neque vel minimum confert sanctificatio, ut quis sit cœli particeps; neque virtutes aut officia fidelium, ne ipsa quidem fides, quidquam emolumenti adferunt, aut cuivis malo occurrunt; neque ullo modo ad pacem eorum aut consolationem faciunt; nequidem si Christo accepta referantur, et virtute Spiritûs Sancti facti sint: Neque fas est fidelem existimare se eo gratiorem esse Deo, quicquid virtutis agat, aut boni efficiat; neque expectandum est, ut quovis bono, propter submissionem, supplicationem, aut emendationem civium, respública afficiatur.

Hanc esse sententiam Crispîi probatur.

Pag. 41, 42.

Dicit Doctor, *Cum omnia nobis a Christo constituentur gratuito, quicquid agimus pro ipso Christo sit: Dico, quod facimus Christo est, non nobis ipsis. Si nobis ipsis facimus, supervacuum est labor: Si quis centies mille passuum iter facere propter pecuniam destinaret, eaque ipsa pecunia antequam exeat foras offeratur, iter inutile esset, quippe quòd antequam exiret, eam accipere poterat, &c. Advenit verò Christus, et Justificationem, misericordiam, salutemque affert; ea ponit, offert, et in animum indit; cum impii sumus, nobiscum fœdus init, quo sui fiamus: Quò igitur omnis hic labor propter vitam et salutem, cum jam nobis adsint? Cum nihil nobis lucri adferat, &c.*

Obj. Atqui, certè, hoc tantum vult Doctor, ea scilicet, quæ præstamus nihil promereri; non verò non esse instituta

tuta ut media et viam, quò ea beneficia consequamur. Cap. 13.

Resp. Certiores nos facit Doctor, se posterius æquè ac prius velle: Unum monebo, inquit, antequàm progrediar, quo hoc argumentum eluceat. *Vulgò credi solet, obedientiam* Pag. 45, 46.

nostram viam esse ad cælum; et quamvis, inquirunt, non sit causa regnandi, via tamen est ad regnum, &c. Hoc ipsi minimè placet; dicit enim, Oportet vos moneam, omnem hanc sanctimoniam vitæ, non esse justificato cuiuspiam viam ad cælum, &c. Sic se res habet: Cùm redemptio per Christum administratur, Dominus obedientiam nostram in alios fines, quàm ut salutem consequeremur, instituit. Salus non est cuius gratiâ aliquid boni facimus. — Dicetis forsan, (ut sibi ponit objici,) Ex æquo tum prodesset quiescere: Si quis Pag. 151.

totum diem operatur, et nihil lucratur quod mane non haberit, perinde est ac si quiesceret, et nihil ageret. Respondet, Monendi estis, quòd occurrere malo, si quid reverà inest mali; et consequi bonum, si sit reverà bonum; pax animi, gaudium in Spiritu Sancto, remissio peccati, certos fieri vos non male successuros, vultus Dei lumen; quòd hæc omnia inquam, quæ quæritis, vobis abundè parata sunt, et propria vobis facta, solâ Dei gratiâ in Christo, prius quàm vos quidpiam efficiatis. Cui bono autem fines sibi quis statuat, cum antequàm statuantur, voti sit compos? Et quo consilio, igitur, nobis ea labore et industriâ consequi animo destinamus, quæ nostra sunt, priusquàm vel minimum laborem impendamus? &c. — Estne ut homines laborent quò hæc acqui- Pag. 152.

rant, acsi ratio bonè vel malè se gerendi haberetur, ita ut secundum opera successus esset futurus? &c. Dominus nihil agit suis sub aliquâ in illis conditione; neque vult nos quidpiam per obedientiam obtinere, quo si deficiamus excidamus, &c. Quod oportet eos facere, non debet ab iis fieri proprium commodum spectantibus, cum id totum jam iis confectum sit, priusquàm quidquam ipsi fecerint; sed purè propter gloriam Dei, ut ætati suæ, atque ita Deo, inserviant, &c.

— Cùm Deo obedientiam præstatis, supplicationi incumbitis, vigiliis, jejuniis, luctui, et sui abnegationi operam datis, sabbata colitis, justitiam exequimini, &c. quem vobis ab his profectum quæritis? nimirum, ut Deus vobis bona largiatur, ut Deus sit erga vos benignus, ut Deus animis vestris pacem eloquatur: Inde sequitur, Vitam ob oculos vobis versari, et illam respicientes vos operari, &c. Hæc est justitia illa ex lege. — Mittite igitur cupiditates coer- Pag. 13.

cere, quò pacem habeatis. Imò, disertè dicit, Cùm bene Pag. 73.

Cap. 13. *agendo emolumentum spectatis, Deum, quantum in vobis est, insensum redditis.*

Obj. Sit, tamen, sanctimoniam et obsequium nobis quoad salutem non prodesse, annon fieri potest ut quodam modo profint? *Resp.* Doctor ait, *Minimè*; et his verbis addit, *Neceffe est vobis dicam, nullum est quod præstatis officium cum ad summum veneritis, quod quovis modo valeat, ut vobis ipsis vel minimum bonum afferat. Dico iterum, nihil posse a vobis fieri, unde fas est ut quidquam lucri expectetis.* — Idem ponit Doctor de emendatione tan-

quam Reipublicæ prorsus inutili: *Siqui verò plenis velis navigant, vento aëti incitatione Spiritus Sancti, cum ab eo commotionum animi quasi fluenta prodeunt; si summâ contentione clamant, et accuratiōe quâdam rectam viam insistant, ut doleant et orent validè, Spiritu etiam opem ferente; annon inde fiet, ut mira præstituræ sint hæc exercitationes? annon per has remissionem consequentur, et res spirituales, civiles, naturales, ut et publicas, disponent? Hæc ratione Dei iram placari, quidam existimabunt; &c.* Quoad hoc autem monet, *Et si hæc fiant ab iis qui sunt in Christo, Spiritu etiam Christi adjutis, et Christus palam hanc opem tulisse prædicetur; justitia tamen hujusmodi nihil ad quicquam a Deo impetrandum valet, &c.* Sic etiam pag. 425, 426, 124, 125. Et sæpius hanc loquendi formulam usurpat, *Non oportet nos propter vitam, sed a vitâ operari.*

Obj. Sed fieri potest Doctorem hæc de officiis externis loqui, non de bonis animi affectionibus. *Resp.* *Minimè*: Facile enim possem ostendere eadem de iis omnibus affirmantem. Satis est in exemplum proferre quod de fide dicit: *Hoc est quod Deus fidei dedit; non ut aliquid efficiat nostro bono; tantum autem, ut id boni nostræ menti testetur, et quod antea obscurum fuit illustret.* — *Obj.* Sed nonne Deo propter virtutem gratiores sumus, &c. *Resp.* Audi Doctorem, *Si quid præ aliis operando valetis, ne subeat vobis in mentem ex hoc melius de vobis ipsis sentire, tanquam idèò magis accepti sitis Deo, aut ei gratiores.*

De quibus non disputatur.

(1.) Non, an Deus decreverit Electos, sanctos et obedientes, eoque beneficiorum salutarium participes, futuros. (2.) Neque an cujuscunque sit generis opus, frustrâ futurum sit quoad salutem infidelis, qui Christi non est particeps. (3.) Neque an Christus pretium, quoempta sunt omnia beneficia temporalia, spiritualia, et æterna,

æterna, perfolverit. (4.) Neque an essentialia evangelii Cap. 13. beneficia ad fidelem, simul ac Christo unitus est, jure perveniant. (5.) Neque an ab impulsu Spiritûs sit, quod sancti, obedientes, et ad omne opus bonum valentes, fiamus. (6.) Neque an propter Christi merita et suffitum, et ex merâ gratiâ, fiat, ut virtuti cuivis vel officio nostro præmium tribuatur, aut quod per ea nos aliquid boni consequamur. *Hæc singula affirmo.* (7.) Neque an quævis sanctimonia, interna vel externa, quævis obedientia, opus, aut officiû, ullo modo promissum mereatur; sitve causa, vel iustitia, propter cujus meritum quidvis beneficii promissi donetur. Hoc nego, et omnia esse *gratis data* confiteor, dentur licet modo nostræ conditioni congruo, qui subjecti sumus, et in statu probationis versamur. (8.) Neque an Lex sit officii norma. Hoc quidem Doctor mecum affirmat; neget licet, quoad Electos, quamvis dari promissionem, vel comminationem, quibus Lex Dei confirmetur. (9.) Neque an Electi debeant esse sancti, et proposito tales futuri sint. Hoc Doctor agnoscit; decreto autem, et Christo prospicienti, omninò tribuit; negans Deum hoc ut planè necessarium præcepisse, quo quidquam beneficii Electis promissi adipiscamur; ponitque Christum vice nostrâ omnia præstitisse, et nihil nobis præcepisse agendum ut bona quælibet consequamur. (10.) Neque an fidelis resipiscens servandus sit, etiam si moriatur antequàm detur tempus quo plenius mandata Dei conficiat? Hoc ipse affirmo.

In quibus reverà discrepamus.

(1.) An fides et resipiscencia necessariè a nobis exigantur, ut propter merita Christi justificati simus. Hoc ego affirmo, et Doctor negat: De quo dixi, *Cap. 12.* (2.) An sanctimonia et sincera obedientia, et in iis perseverantia, via sint ad cælum, et ut conditiones salutis obtinendæ, præcepta sint Electis: Sive an cælum promittatur, modò in sanctitate permaneant; et jactura cæli denuncietur iis, qui impii et inobsequentes esse durant, aut postquàm gratiâ præditi fuerint a fide deficiunt. Hoc Doctor negat, ego verò affirmo. (3.) An bona opera fidelium mercede digna sint, ex gratiâ, et Christi causâ. Hoc ego affirmo, Doctor negat. (4.) An unusquisque profanus, omninò inobtemperans, et qui contumaciter bona opera negligit, ex evangelio, ad cujus rationem sententia est ferenda, supplicio sit addicendus. Hoc ego affirmo, Doctor negat. (5.) An Deus plura bona (quæ non

Cap. 13. non sunt ipsa vita aeterna) promiserit iis qui in virtutibus quibusdam se exercent, et quaedam officia praestant; exempli gratia, virtutis incrementum, iis qui minori augenda student; fervidè invocantibus Deum, precum exauditionem; pacem conscientiae, iis quibus animus ardet, et qui accuratè ex praescripto se gerunt; se adfuturum, iis qui religiosè ad cultum ejus incumbunt; quodque a resipiscentibus et se convertentibus, mala imminetia sit averfurus; quod egenos bonis expleturus sit, &c. Hoc Doctor negat, ego verò affirmo. (6.) An ex hac in hujusmodi virtutibus exercitatione, et rectà officiorum peractione, fidelis quispiam non debeat, vi hujusmodi promissionum, dicta beneficia expectare; et ex contrario, ne de hisce rebus incuria eorum participationi impedimento sit, timere. Hoc Doctor negat, ego affirmo: Simul hoc concessio, Deum nonnunquam pro suà auctoritate quaedam beneficia fidelibus donare posse, etsi ad has regulas se non conformaverint; et, ad quoddam tempus, ut patientiae periculum faciat, ea à bene affectis detinere; aut si bonum sit minùs expetendum, quod est praestantius, loco ejus, conferre. Affirmo tamen, ad hanc normam nos semper debere, et sperare, et timere; et Deum *usitatè* sic cum hominibus agere. (7.) An Deo non magis acceptus sit quisque, cum in his virtutibus et officiis se exercet, quàm cum ad hac incumbere negligit, et contrariis studet. Hoc ego affirmo, Doctor verò negat.

Veritas confirmata.

Argumenta adeò multa sunt, ut de eis copiosè dicendi non sit locus; et pleraque adeò manifesta, ut iis totum Sacrae Scripturae scopum excidere memorià oportet, qui ea negant. An potest fieri, ut duo vel tria loca (eaeque malè interpretata,) perpetuum Sacrae Scripturae consilium irritum reddant? Et annon mirum est, omnem religionem, et humanam ipsam naturam in statu probationis, oportere convelli, ex hac opinione absurdissimà, Deum scil. non posse praescire et decernere ea quae eventura sunt, quin simul imperium in subditos ratione praeditos irritum faciat, et quò minùs praelia et poenas ad normam ordinatam tribuere impediatur? Quàm sapientiae Dei injurium esset, ut et gloriosae Redemptoris operis et regni methodo, si quis diceret, eum non posse bona pro peccatoribus pretio emere, si a proponendis iis ut ad obedientiam incitantibus non abstineat? Quinimò omnes ejus cum

cum hominibus argumentationes gravissimæ irrisoris esse habendæ sunt, ne scilicet agnoscatur modo *Reſtoris* beneficia tribuere. Nihil ut *Sacerdotem* promeritum fuisse contendetur, si more *Regis* quidquam *distribuerit*; neque peccatores ad agendum idoneos reddere existimabitur, si quidquam agendum præcipiat ut mercedem ferant.

Cum opus fuerit quorundam verborum mentionem facere, de quibus te nollem errare; scias, Lector, me per *sanctitatem* velle, renovationem animi interiorum, et versus Deum pietatem, unâ cum sanctis iis actionibus quæ inde oriuntur. Per *bona opera* intelligo, omnes in virtute exercitationes voluntati Dei serio conformatas; exempli gratiâ, Deum amare et vereri, Christo confidere, benè destinare et statuere, &c. Hæc sunt bona opera, quæ dicuntur *interna*. Sunt etiam bona opera *externa*; qualia sunt, oratio, sacris concionibus adesse, rectè versari, pauperibus largiri, et quicquid præterea est in quo Deo per verbum suum præcipienti obtemperamus, a fide profectum, et ad Dei gloriam salutemque nostram spectans. Verbo [*agere*] eas ipsas actiones noto: Ideoque Deum *amare*, est agere; imò, *credere* in Christum, est agere; quoad nos actio est, in eo etiam quod quis Christum *accipiat*; sit licet a Deo institutum ut hoc modo accipiamus, et Christi nobis exhibiti participes fiamus.

Hisce rebus prædictis, ad veritatem probandam progredior, quod summatim in sequentibus fiet.

I. *Peccatoribus multum est quod faciant, ut salutem consequantur.* Raræ sunt in Bibliis paginae, unde hoc non colligatur: Scopus est omnium quæ Deus homini a lapsu patefecit. Verum quidem est, nihil esse nobis quod agamus modo expiationis aut emptionis: Sed ex æquo verum est,

1. Multum esse quod nos oportet *facere*, ut ea quæ Christus pretio emit, ipsi participemus. Oportet nos *respicere*, quò peccata nostra deleantur: Et *credamus* Act. iii. 19. — xvi. 31. oportet, ut salutem consequamur. Diserte dicit Dominus noster, *Si hæc nōstis, beati estis si ea præstatis.* Quæ Joan. xiii. 17. in evangelio revelantur, *patefacta sunt ad obedientiam fidei.* Et *supplicium æternum* irrogaturus est Christus, Rom. xvi. 26. iis omnibus qui *evangelio non obediunt*; neque Christus, 2 Thess. i. 8, 9. neque evangelium eos incolumes præstabit. Quæ igitur Deus hominibus patefecit, non sunt *meræ officii* et beneficiorum *descriptiones*; sed *præcepta* de officio, beneficiis connexa;

Cap. 13. connexo: Si ore enim *Dominum Jesum confessus fueris*, et animo credideris, servabere.

Rom. x. 9. 2. Ostendere possem, nullum omninò bonum salutare in peccatorem conferri, nisi hoc posito quòd *ipse operatur*. Vide de hoc plurima, Cap. 8, 10, 11, 12. et Cap. 21, 22. Christus merita sua, ut essent *nostro bono*, nunquam applicanda destinavit, quin ut essent nobis ad officium nostrum præstandum incitamento.

3. Impulsus Spiritus Dei, et instituta Divina, nihil faciunt ad salutem nostram, si nihil est hominibus quod *agant* ut serventur. Palàm est, salutem *Spiritui*, ut et *instrumentis gratiæ*, tribui; neutri verò tribuitur expiatio, vel salutis pretium; unde colligitur, utrumque hoc modo esse *saluti*, quòd mentem ad *agendum* impellant. Et hoc fieri necesse est, quatenus accommodum est ad viam, per quam nos salutem participaturos statutum est.

Heb. x. 39. 4. Quà ratione dictum est, nos *credere ad animæ salutem*? Et *Resipiscencia ad salutem* est ipsius Dei Spiritus locutio. Quo sensu hæc et talia intelligi possunt, quatenus contrariis ut perniciem inferentibus opposita sunt, si nihil est hominibus quod *agant* ut serventur? Vide *Fac. ii. 14. Num potest eum servare fides*? Quin quæram,

1 Tim. iv. 16. 5. Quid vult Spiritus S. cum sic loquitur, *Hoc faciens, et teipsum servabis, et Auditores tuos*? Certè non valet argumentum, si verum est, nos ad salutem nihil posse.

6. Exitium peccatorum, sub evangelio, semper tribuitur huic, quòd scil. *non agant*. Per legem damnantur; sed *damnati manent*, et certa est eorum miseria, (itaque sunt *bis mortui*;) eo quòd aliquid non faciunt. Joan. v. 40. *Non vultis ad me venire, ut vitam adipiscamini*. Quoties exitium hominum huic imputatur, quòd se *non convertant*, non resipiscant? &c.

7. Si nihil habent homines quod *agant* quo serventur, sequitur Christo deesse *regulam* ad quam judicet eos qui sub evangelio vixerunt. Neminem opinor dicturum, sententiam judicis in homines quatenus *electos* aut *non electos* pronunciatum iri. An convenit tribunali in die cognitionis, ut dicatur, *Peribis, quòd non fueris electus*? Hoccine est, quod Sacra Scriptura docet? Annon ad morum et mentis diversitatem spectat? Vide parabolam de *talentis*: Qui suis *usi sunt talentis*, servati dicuntur; qui in *sudario* seposuit, idèò damnatus. Quamlibet diei novissimi descriptionem considera, et reperies, Deum et servare

servare et damnare, hoc spectantem, num repudiaverint Cap. 13.
homines evangelium, vel ei obtemperaverint.

8. Facile ostenderem, si nihil habent homines quod agant ut servantur, inde sequi, ministerium Christi et Apostolorum, et id ministerii quod ad hunc usque diem maximè idoneum est, et hominibus fructuosum, totum planè vanum esse et falsum. Frigidæ sanè sunt expositulationes, quæ a vitâ et morte vim non habent. Tolle beneficia salutaria, et exitii periculum, ita ut non sint ab eis argumenta ducta quò voluntati Christi morem geramus; et cuius facile est colligere, quid huiusmodi ministerium sit effecturum. Quin iis argumentis uti, quibus homines ad resipiscentiam et fidem impellantur, si nihil est quod ut cælum consequamur nobis incumbit agendum, apertè falsum est et nugatorium. Tremendum est advertere, quam nonnullorum applicatio (ut ita loquar,) doctrinæ suæ sit repugnans: Ut benè se res habet, in iis compellationibus quibus nondum conversos urgent, tantum inesse veritatis.

II. *Vera sanctimonia, sincera obedientia sive bona opera, et in iis perseverantia, via sunt ad cælum, adeoque ad salutem credentis necessaria, ut sine iis nequeat servari, et in iis persans sit salutem consecuturus.* Hoc multis argumentis probari posset.

1. Non est fides salutaris, quæ ad hæc efficienda non agit. Vera esse definit, quandocunque non omninò cor purificat, et per charitatem operatur. Multi affirmant, virtutes omnes in fide, seminis modo, inesse. Eos oportet concedere, fidem, ut primò nos accipientes Christum et illi confidentes justificat, ita pergere nos justificare, eas actiones continuando, et se in aliis operationibus naturæ suæ congruis exercendo. Et hoc modo quidam interpretantur *Jac. ii. 20, 24.*

2. Obedientia, bona opera, et perseverantia, immunes nos præstant a contrariis malis, quæ homines condemnationi obnoxios reddunt. *Corpus meum subigo*, dicit Apostolus, *ne fortè, cum alios docuerim, ipse sim reiectaneus.* 1 Cor. ix. 27. Hisce addam in subsequenter quibusdam capitibus.

3. Constitutio evangelii promissionibus suis et comminationibus, perseverantiam in sanctimonia, obedientiam sive bona opera, statuit viam esse ad cælum necessariam. Hæc sunt non modò naturalis, sed etiam moralis cælo convenientia. — Quò argumentum hoc evidens fiat, ostendam, [1.] Constitutionem evangelii in se habere pro-

Cap. 13. promissiones et comminationes, quæ nos omnes spectant, ut norma ad quam felicitas nobis aut miseria reddenda est; norma est electis, etiam fidelibus, æque ac aliis. [2.] Quod per hanc constitutionem, perseverantia in sanctimoniam, sincera obedientia siue bona opera, sunt ad salutem necessaria.

[1.] Constitutio evangelii in se habet promissiones et comminationes, quæ nos omnes spectant, utpote norma felicitatis et miseriæ distribuendæ. His Deus homines regit; et hisce spes eorum et metus, ut ad normam, sunt dirigenda. Hoc non observato, Dr. Crispius in eos errores incidit quæ omni licentiæ ostium aperiunt, ipse licet hoc meditatus non fuerit. Tota sua methodus assumit, *Christum non distribuere beneficia vel pœnas secundum quamvis regulam quæ humanas actiones spectat.* Ego contrarium probavi, Cap. 8. et 12. Nam si fœdus gratiæ sit sub conditione, et fides et pœnitentia sint ad remissionem necessaria, summam rei concedi necesse est. Sed pauca argumenta addam.

1. Pleraque in Sacris Literis promissiones & comminationes, quæ scil. conditionem animæ spectant, sunt evangelicæ. Non sunt legis innocentibus datæ sanctio, sed gratiæ evangelicæ. De hoc quis dubitet? si advertat, 1. Fœdus innocentiae nulli citra peccati expertem et perfectam obedientiam, vitam promissit. 2. Comminationes fœderis innocentiae nequaquam *resipiscentiæ* aditum dederunt, aut *reis naufragis tabulam* indulserunt: Unicuique legem violanti *execrationem irrevocabilem* posuere. 3. Nulla conditionis vitæ propositio, vel spei ingressus, vel ad conversionem incitamentum a spe gratiæ, cuius peccatori, ex legalibus iis minis et promissionibus, colligi potuit. *Convertite vos, convertite vos, cur moriemini?* non fuit istius fœderis dicendi ratio. Minimè: Si quis semel peccaverit, nihil aliud loqui potuit lex quàm hoc, *Periisti*, siue *conversus* fueris, siue non. — Cùm sic se res habeant, moneo ut animum advertas ad singulas Dei per Christum *vocationes*, post Adami delictum, hominibus factas: Expende promissiones et comminationes, quibus Deus vocationibus iis vim addit: Vide an vel unica harum vocationum ad fidem et resipiscentiæ, his promissionibus et comminationibus confirmata, non sit evangelica. (1.) An in hisce vocationibus, Deus vitam non nisi inculpatæ et perfectæ obedientiæ promittit? An æternam mortem iis qui citra perfectam obedientiam con-

consistunt, minitatur? (2.) An his vocationibus adjectæ Cap. 13.
 comminationes, omnem futuram resipiscentiam exclu-
 dunt? Vide Ezek. xviii. 21. Nonne est illud Evange-
 lium, *Siquis impius ab omnibus suis quæ commisit peccatis*
recesserit, &c. certe vivet; mentio de peccatis ejus non fiet?
 (3.) Nonne istæ vocationes cum promissionibus et com-
 minationibus, ad peccatores spectant, quò convertantur et
 restituantur? Annon in iis Deus peccatores alloquitur?
 et nonne est, ut sanentur et serventur? Annon in pro-
 missionibus remedium offertur? Nonne comminationes
 eo fine factæ sunt, ut peccatores repriment, et ne oblata
 respuant commonefaciant? Non prolatae sunt, ut execra-
 tionem ratam faciant; sed ut ab eâ liberemur, Redemp-
 tori nimirum obtemperare moniti. *Hodie si vocem ejus* Heb. iii. 7, 8.
audieritis, nolite indurare corda vestra, &c. Quicquid — iv. 7.
 Deus minatur quò nos convertamus, est comminatio
 evangelica.

2. Quale imperium Christo tribuere possumus, si præ-
 cepta sua nullam habeant sanctionem? *Crispius sæpe*
monet, sanctionem sæderis operum sublatam esse, et execra-
tionem quoad Electos evanuisse. Verum quidem hoc est,
 si tantum vult, absolutam obedientiam nunc non esse
 viam ad vitam; et quòd quantulacunque ab ea defectio
 non adeò morti addicit, ut liberationi nostræ per Evan-
 gelium sit impedimento. Sed quid inde? Nullæne sunt
 Redemptori promissiones et minæ quibus homines regat?
 Et nihil ad salutem aut supplicium confert, quòd obtem-
 perent vel quòd repugnent? An necesse est, ut vel omnes
 servet, vel omnes damnet, ne habere rationem personarum,
 in iis quæ ut judex tribuit, dicatur? Siccine peccatores
 post lapsum alloquitur Deus? An hoc modo Christus,
 dum in terris versaretur, concionatus est? An etiam de
 cœlo sic loquitur? *Videte ne recusetis eum qui loquitur;* Heb. xii. 25.
nam si illi non effugerunt, qui recusarunt illum divinitus
loquentem in terra; multo magis nos non effugiemus, si de
cœlis loquentem aversamur: Et, *Quomodo nos effugiemus,* — ii. 3.
si tantam neglexerimus salutem, quæ primùm enarrari cœpit
per ipsum Dominum, &c? Confirmat nobis Dominus
 noster, peccata hominum aggravata esse, et graviores
 pœnas illatura, quòd vocationi suæ per contumaciam et
 infidelitatem repugnent. Inde est quòd dicit, *In peccatis* Joan. viii.
vestris moriemini: Et, *Quanto acerbiorè supplicio dignus* 24.
consequetur, qui Filium Dei conculcarit, &c. Precarium Heb. x. 29.
 est enimverò Christi imperium, si neque præmia sunt ei
 neque

Cap. 13. neque pœnæ, quibus, ut auctoritati suæ aliquid deferant, hominibus persuadeat. Legite Sacra Scripta, vel diem iudicii expectate, et rem aliter se habere comperietis.

3. Quàm incongruens est præsentī hominū conditioni, Christum sine promissionibus aut comminationibus nos regere? Is Rex est, et nos ejus subditi. Etiam sumus, (1.) Subditi in statu probationis, seculum futurum spectantis. (2.) Multæ sunt in nobis vitiorum reliquæ, ut et extra nos illecebræ. (3.) Etiamnum naturæ nostræ insunt spes et metus, quæ forma imperii Christi ponit, et ad quæ accommodata est. Utrumque horum argumenta quæ nullâ ratione contradicerentur, quibus hoc probatum darem, mihi suppeditaret; cùm error oppositus statueret homines esse machinas, aut animalia bruta, vel ad summum infantes; alioqui dies iudicii dudum præterit. Imò, quàm ineptæ essent exhortationes, admonitiones, reprehensiones et incitamenta, quorum Sacra Scripta plena sunt? Deus ipse, et omnes gratiæ rationes, fordidis adeò conceptibus, mirum in modum ludibrio habentur. Ille nos admonet, ut metuamus, ne quando videamur promissione excidere: *Ne effertor animo*, inquit, *sed metue: Cum tremore et timore vestram ipsorum salutem conficite: Is qui arat, debet sub spe arare: Et, Spe servati sumus*, &c. Cui hæc omnia, si satis constat quid facturi sumus et futuri?

Heb. iv. 7.
Rom. xi. 20.
Phil. ii. 12.
1 Cor. ix. 10.
Rom. viii.
24.

4. Non necesse est, opinor, ut evincam promissiones et comminationes evangelii normam esse ad quam Christus cum hominibus agit. De hoc dubitare, criminationi obnoxium redderet graviori, quàm pius quisquam sustinere vellet. Nobis certè comprimendis sufficit, quod dixit, *Ne errate, Deus non eluditur; nam quod quisque severit, idem metet*. Hoc dictum est credentibus, et de redemptis verum est.

Gal. vi. 7.

[2.] Per constitutionem hanc evangelicam sanctimonia perennis, obedientia sincera sive bona opera, sunt ad salutem necessaria. Ille ipse qui fidem fecit necessariam ad justificationem, obedientiam etiam necessariam fecit ad salutem. Ex æquo promisit pio cœlum, ac credenti remissionem; et quòd perseveremus in sanctimonia et obedientiâ, nobis certa est ad gloriam via, siquid perspicuè Sacra Scripta poterant ostendere. Nihil horum cœlestia promeretur; sed is qui cœlum promeritus est, disertis verbis hæc præcipit quòd eò adducamur: *Non enim injustus est Deus, ut obliviscatur operis vestri, et laboriosæ charitatibus*,

Heb. vi. 10,
21, 12.

vis, &c. Cupimus etiam ut unusquisque vestram idem stu- Cap. 13.
dium ad finem usque ostendat, ad plenam spei certiorationem;
ut ne sitis segnes, sed imitatores eorum, qui per fidem, et
patientem animum, hæreditario jure obtinent promissiones.
Singula verba ad hanc veritatem confirmandam valent:
Sed nonnulla alia proferam.

1. Christus in evangelio denunciavit, eos cœlo exclu-
sos fore, et æternum perituros, qui a fide deficiunt, qui
impii sunt, inobsequentes, et inutiles; idque quod sint
tales. Hoc judicium non est legis innocentiae; quippe
non pronuntiatur de quavis defectione, sed de apostasiâ;
non de quâlibet pietatis imperfectione, sed de impietate;
non propter quemvis obedientiae defectum, sed propter
contumaciam; non propter quamcunque omissionem fructum
ferendi, sed propter eam sterilitatem quâ in effætorum et
mortuorum numero nos esse arguimur. Adeone imperi-
tus es, Lector, sacrarum Literarum, ut hæc non memi-
neris? Siquis se subtraxerit, non est acceptus animo meo; Heb. x. 38,
nos verò non ii sumus qui nos subtrahamus ad perniciem, sed
qui credamus ad animæ salutem. Annon hæc est commi-
natio? annon Christus cum hominibus congruenter actu-
rus est? Nonne omnes spectat? Ne dicas, Electum fide-
lem se non subducturum: Ipse idem sentio; sed an non
pariter verum est, illum si se subduxerit periturum? Imò,
per has comminationes annon Deus præstat, quod illi ne
deficiat usui sit? Te ipsum interroga, Annon hujusmodi
comminatio ostendit, quid expectandum sit si a fide de-
sciscamus? — Sic etiam, Sine sanctimoniâ Dominum — xii. 14,
nemo videbit. Hoc argumento monemur, sanctimoniam
sectari; et quid minus arguere putes quàm hoc, Estote
sancti, aliter faciem Dei nunquam videbitis? Impietas
vos a Dei conspectu arcèbit. Loca hujusmodi conside-
rate, Propter hæc venit ira Dei in contumaces; et, Si Eph. v. 6.
secundum carnem vixeritis, moriemini. Rom. viii.
13.

2. Salus perseverantiæ, veræ sanctimoniæ, sinceræ
obedientiæ sive bonis operibus, promissa est; et quæ pro-
missa sunt eis, hæc præstare justitiæ esse dicitur. Hæ
sunt promissiones evangelicæ, quia sub conditione a per-
fectione longè remotâ. Innumera sunt loca, in quibus
eas promissiones habemus: Esto fidelis ad mortem usque, Apoc. ii. 10.
et tibi dabo coronam vitæ. Præclarum certamen certavi; 2 Tim. iv.
cursum absolvi; fidem servavi; quod superest, reservatur 7. 8.
mibi justitiæ corona, quam mihi reddet in illo die justus
judex. Si Spiritu actiones corporis mortificetis, vivetis. Rom. viii.
13.

Cap. 13. *Non injustus est Deus, ut obliviscatur operis vestri, &c. Justum est apud Deum, reddere iis qui affligunt vos afflictionem; vobis verò qui affligimini, requiem nobiscum, &c.* Ubi notandum est, quod de *justitiâ* dicitur, ad veritatem promissionis spectat, non ad operis proportionem.

Heb. vi. 10.
2 Thess. i.
6, 7.

Obj. *His denotantur ii quos Deus servabit.* Resp. Rectè; sed non ut signis merè *naturalibus*, sed *moralibus* et institutis. Conditiones sunt, quas Deus vult esse necessarias ad beneficia participanda: Non sunt promerentia, sed per promissionem necessaria, quò hæc dona consequamur; quibus etiam neglectis a beneficio exclusi essemus.

Obj. *Hæc eos, quibus Deus daturus est salutem, comitantur.* Resp. Eodem modo quo proximè objecto, etiam huic occurrerem: Et subjicio, Hæc non sunt *loco Christi*; non possunt iis quæ Christo propria sunt, quidquam addere; neque sufficient *sine fide*, aut participatione Christi, aut remissione peccatorum. Multo tamen magis valent, quàm ut merè *comitantia* dicantur, ut quibusdam videtur. Non ejusmodi sunt, quod *natale solum, nomina, parentes, mors, &c.* quæ ipsa unumquemque servatum comitantur: Rationem autem habent ad descriptionem in promissione exhibitam; atque ea sunt, *sine quibus* norma evangelica homines a cœlo arcebit, et ad infernum damnabit, quicquid fuerit quod obtendant. *Beati qui præcepta ejus præstant, ut sit eis jus in arborem vitæ, et per portas intrent in urbem: Foris quidem erunt canes. Et, Nisi abundaverit vestra justitia amplius quàm scribarum, &c.*

Apoc. xxii.
14.

Mat. v. 20.

3. Advertite quam relationem bona opera in sacris Literis ad gloriam habere dicantur. Sunt, quod *semen* est ad *messiem*; Gal. vi. 7, 8, 9. quod *via* ad locum quem petimus; Eph. ii. 10. quod *instrumentum* ad finem; Mat. v. 8. quod *opus* ad mercedem; Mat. xx. 1, 7. quod *fundamentum* ad ædificium; 1 Tim. vi. 19. &c. Haud secus, ut docet Scriptura, bona opera cum gloria connectuntur, etsi nihil promereantur.

4. Pronunciavit Deus obedientiam et bona opera fidelium esse, ex gratiâ propter Christum, *mercede digna*. Mecum ambulabunt in albis vestibus, *utpote digni*; Apoc. iii. 4. Multa vobis *in cœlo merces* est; Mat. v. 12. Si volens hæc facio, *mercedem assequar*; 1 Cor. ix. 17. Col. iii. 24. Apoc. xxii. 12. Adeste *benedicti patris mei, &c.* Nam quum esurirem, dedistis mihi comedere, &c.

Mat.

Mat. xxv. 34, 35. Est quidem *merces* a benignitate patris, non ex merito operis; oritur a dispositione promissionis, quæ Christi meritis accepta referenda est, non quod operis gratiâ sit vindicanda. Tantopere etiam benignitatis suæ gloriæ in hoc consulit Deus, ut secundum locum in iis quæ credimus hoc teneat, Deum *præmia* retribuere iis qui ipsum requirunt. *Heb. xi. 6.*

5. Perseverantes in hisce exercitationibus, *nostram ipsorum salutem* oportet *conferre*; *Phil. ii. 12. vitam sempiternam* prehendere; *1 Tim. vi. 19. parare in cælis thesaurum*; *Luc. xii. 33. currere ut certaminis præmium assequamur*; *1 Cor. ix. 24. et dimicare ut coronam obtineamus*; &c. An eodem redit cessare, ac ad hæc incumbere, ut cælum consequamur? — Serio hæc perpende, *Lector*, et vide an sanctimonia permanens, et obedientia, habenda sint pro nihilo. Adeo nihil ad nos beatos reddendos faciunt, ac Doctor ponit? Quantum sacrarum Literarum deleri oportet, prius quàm ad ejus sententiam fas sit accedere? Norim licet, eam partem nostri quæ corrupta est, nimis gratum habituram, si hoc esset indultum, ut non necesse esset contendere quod per angustam portam intraremus.

III. Tertiò oporteret me probare, *multa alia esse beneficia*, præter meram æternam vitam, quibusdam virtutibus exercitis et officiis præstitis promissa. Sed hoc adeo in promptu est, ut vel maximè insciis, qui propriis oculis Biblia legerint, committam. Quid volunt loca hujusmodi? *Multum valet deprecatio iusti efficax*: An preces nullæ, *Jac. v. 16.* aut frigida, tantum valebunt? — *Hæc si in vobis in-* *2 Pet. i. 8.* *erunt et abundabunt, non otiosos vos aut infructuosos efficient in agnitione Christi*: An idem præstabit virtus nulla, aut minor quàm esse debet? — Sic etiam, *Studete vocatio-* *2 Pet. i. 10,* *nem et electionem vestram firmam facere, &c.* Ita enim *11.* *amplè subministrabitur vobis introitus in æternum regnum Christi*: Potestne quis sine diligentia hæc explorata et comperta habere? An etiam plenis velis ad cælum se appellere dabitur, iis qui negligentes sunt et incerti? — Atque iterum, *Qui largè seret, largè etiam metet; qui parcè* *2 Cor. ix. 6,* *seret, parcè etiam metet*: An ideo æquè largè metemus, si non omninò vel parcè seramus? Ubi sistam, cum sacræ Literæ adeo exemplis abundant? — Et certe non opus est ut probem, resipiscentiam et preces ardentes ad servandam rempublicam valere, cum ad ea toties in hunc finem Deus exstimulet; cum horum gratiâ liberationem

Cap. 13. promiserit, et præstiterit; cum sæpius, quod hæc desint, sibi necesse esse ut perdat queratur; et excidium populi hisce neglectis imputet: *Jer.* xviii. 7,—10. *Esa.* i. 5, 15,—19. &c. Sic etiam res ecclesiarum se habere manifestum est, ex *Apocal.* cap. ii, iii.

IV. *Spes et metus hominum temperanda sunt, quatenus eorum mentes et mores regulæ promissionis sunt congruentes.* Est enim infidelitatis, non expectare bonum promissum, cum conditionem præstiterimus: Et pertinacis est duritiæ et stuporis, malum denunciatum non expectare, cum conscii sumus peccati et negligentiae ad quæ comminatio spectat. Spes metusque nisi sint huiusmodi, justam causam non habent; sed *enthusiasmo* tribuenda sunt. Consilio Dei, hoc modo patefacto, non aliter responderi potest. Omnem spem, quam ad hanc regulam non habemus, Deus sæpius arguit ut inanem; et ad hanc normam quique Dei cultores se solent componere. Ad tam perspicua confirmanda, non opus est ut loca ex sacris Literis proferam.

V. *Deo magis grati sunt sui, cum virtuti et sanctimoniae dant operam, quam cum hæc negligunt, et contraria faciunt.* Quid sentire illos putandum est de Deo, virtute, et vitio, quibus opus est ut hoc probetur? Annon studio gratiae et sanctitatis nos ipsos Deo probatos sistimus? Annon talibus victimis delectatur Deus? Nonne per fidem suam, et eo quod se ex voluntate divinâ gesserit, *Enochus Deo placuit*? Quid vult Apostolus, cum dicit, *Accepistis a nobis, quomodo oporteat vos ambulare, et placere Deo*? *Eleemosyna sanctorum dicitur odor bonæ fragrantiae, hostia Deo accepta et placens.* Præcipitur nobis ut nos geramus sicut *Domino convenit, ut ei omnino placeamus.* Quod liberi auscultent parentibus, dicitur *Domino placere.* Quam magnifica etiam de oratione, gratiarum actione, aliisque operibus bonis, prædicantur? cum Deus peccato nostro et incuriâ angatur, dolore et molestiâ afficiatur, ad iram etiam et averſationem commotus sit. Qui existimemus Deo nos æquè gratos esse, cum inimicitias, ac cum amorem testamur? cum auctoritatem suam aspernamur, ac cum voluntati suæ obtemperamus? Eodemne loco habet fructum Spiritus, et carnis? An paritor acceptos ei nos reddit, quod congruentes simus imagini Satanæ, ac si ipsum et Filii sui vitam referremus?

Obj. *Est a Christi suffitu quod hæc grata sint Deo.*
 Resp. Suffitus autem Christi non peccata nostra, sed virtutes

virtutes et officia, spectat; unde constat, hæc Deo præ
istis grata esse. Hæ porro sunt virtutes, et hæc officia, Cap. 13.
quæ Christi gratiâ sunt accepta: His suffitus ejus mini-
mè negabitur, et per eum grata fiunt Deo, et nos ac-
cepto reddunt. *Davenant de Justitiâ actuali*, et alii,
multo plura dicunt.

VI. *Sanctimonia, virtutes, perseverantia, obedientia et
bona opera fidelium, multum iis prosunt, et in rem suam
sunt.* Relege quæ prolixius disserui, et, si potes, dubita
an profint, cum sint ad cœlum via, instrumenta felicitatis,
&c. Qui sapit, *sibimet ipsi commodare potest*, etiam si Job xxii. 2.
non Deo. *Pietas est ad omnia utilis, ut quæ promissiones* 1 Tim. iv. 8.
habeat vitæ præsentis, et futuræ. Hæc sunt hominibus Tit. iii. 8.
utilia; non modò aliis, sed præcipue nobis ipsis. Etti
omnem fidem habeam, *charitatis expers nihil sum*; et 1 Cor. xiii.
quicquid perpeffus fuero, *sine hac nihil mihi prodest.* Cir- 2, 3.
cumcisis et præputium *nihili sunt, sed observatio præcep-* 1 Cor. vii.
torum Dei: Hoc certè non est nihil, quippe in iis obser- 19.
vandis amplum est præmium; atque erit gloria, honor, et Pſal. xix. 11.
pax, omni rectè facienti; *Judæo imprimis, tum etiam* Rom. ii. 10,
Græco; non est enim personarum acceptio apud Deum. 11.
Malè causam agebant *Neemias et Ezechias*, si verum esset,
nihil esse inde lucri: Et supervacua esset Sanctorum cura,
ut actiones suas regulæ promissionis congruas præstent;
cum tamen moneantur, *Sic currite, ut comprehendatis*; 1 Cor. ix. 24.
ac si certet etiam aliquis, *non coronatur nisi legitime certa-* 2 Tim. ii. 5.
verit. Parùm commoti fuissent *Galatæ*, cum iis diceretur,
Adeò amentes estis? &c. *tam multa passi estis frustra?* Gal. iii. 3, 4.
si modò etiam frustra. Estne pro nihilo *pax conscientiæ?*
pro nihilo etiam *gaudium internum?* Quomodo autem
Paulus hæc consecutus fuerit, ipse dicit, *Gaudium enim* 2 Cor. i. 12.
nostrum hoc est, testimonium scil. conscientiæ nostræ, quòd
cum simplicitate et sinceritate Dei, non cum sapientiâ carnali,
sed cum gratiâ Dei, versati sumus in mundo. Et quomodo
gaudium hoc et pacem nos consequamur, ostendit, *Opus* Gal. vi. 4.
suum probatum reddat unusquisque; et tunc in semet ipso
sola gloriationem habebit. — Non ero tibi molestus,
Lector, arguendo virtutem, sanctimoniam, et obedi-
entiam ad mala arcenda valere. Ac tuæ ipsius experientiæ
remitto, si vir bonus sis; et si malus, ad id quod olim
es perpeffurus. Si nihil aliud est, *venienti peccato occur-*
runt, quod Cap. 17. spero me probaturum, non adeò
esse innocuum ut nobis nihil oblit.

Cap. 13. Ut verò summatim, *Lector*, dicam, te iudicem appello, (1.) An Deus a peccatoribus quò servantur quidquam aliud exigit, nisi quòd in Christum credant, resipiscant, et in verà sanctimoniâ, sincerâ obedientiâ, sive bonis operibus internis et externis, perseverent? et si hoc modo nos geramus, potestne fieri ut pereamus? Annon Christus cætera prospexit? Et annon si hæc præstiterimus, promissio vitam certò pollicetur? (2.) Siquis peccator neque credit, neque resipiscit, unquamne Christus ei salutem pollicitus est? An decretum quodlibet, vel Christi merita eum salvum præstabunt? Siquis porro fidelis resipiscens, a fide defecerit, impius factus fuerit, Deum odio habuerit, aut Deum proximumve diligere penitus neglexerit, &c. hiccine salutem consequetur? Annon Christus contrarium edixit? An per fidem quam prius habuit servabitur? — De his duobus rectè sentire secundùm sacrarum Literarum scopum, præcipuam hujus controversiæ partem dirimeret. Hæc regulam dispensationum Christi ut Rectoris conservant; neque se interponit decretum iis imperii sui rationibus, quibus spes nostræ et metus sunt dirigenda.

Testimonia.

Confess.
et Decl.
cap. xix.
art. 6.

Ibid. cap.
xvi, art. 6.

Cap. xviii.
art. 2.

Decl. cap.
xv, art. 2.

Cap. i.
art. 7.

Synodus et Seniores Sabaudia hæc habent, “ Promissiones (legis scil.) demonstrant iis, obedientia Deo quàm accepta sit et approbata; et quæ beneficia, eâ ritè præstitâ, fas sit expectare, licet non tanquam lege debita ex fœdere operum: Adeo ut quòd quis bonum præstat invitante lege, a malo autem abhorreat lege deterritus, nullo prorsus argumento sit, eum *sub lege* esse, non *sub gratiâ*.” Utrique etiam dicunt, “ Acceptis per Christum fidelibus, eorum etiam *bona opera* per eundem *accepta* sunt; non quòd in hac vitâ sint omnis culpæ prorsus immunia, quæque in conspectu Dei nullam reprehensionem mereantur; sed quòd illa Deus respiciens in Filio suo, quod *sincerum* est accipere et remunerari, multum licet ei desit, dignetur.” Et alibi edisserunt, “ Promissiones *gratias* (ut loquantur) factas esse.” *Seniores* item dicunt, “ Fideles peccantes per resipiscentiam ad salutem renovari.” — De necessitate et usu fidei quid senserint, prius dixi. *Synodus et Seniores* dicunt, “ Omnia ea quæ ad salutem necessaria sunt cognitu, creditu, et observatu, perspicuè proponi.”

In Synodi Catech. maj. ad Qu. *Quomodo Christus Regis Cap. 13. munere defungitur?* Respondent, (Inter alia,) "eorum
 "obedientiam remunerando, eosque peccantes castigando." Ad Qu. *Quomodo gratia Dei in secundo fœdere patefacta est?* Resp. (Inter alia,) "Quòd fidem exigat,
 "ut conditionem sub quâ ejus participes fiant; et quod
 "Spiritus suum Electis donet, &c. ut sanctæ omni
 "obedientiæ idonei reddantur, quæ sit genuinæ ipsorum
 "fidei argumentum, viaque illis præscripta quâ Deus
 "voluit ad salutem perveniri." Et ad Qu. *Quid a nobis
 "exigit Deus, quò iram ejus et execrationem effugiamus, &c?*
 Resp. "Quò iram Dei et execrationem effugiamus, a
 "nobis exigit resipiscentiam erga Deum, fidemque erga
 "Dominum nostrum Jesum, et diligentem Mediorum
 "usum, &c." Videtis ex eorum sententiâ, bona opera
 esse mercede digna, virtutem colere nobis utile esse, obedi-
 entiam viam esse ad salutem, et multum nobis esse quod
 agamus, idque quò iram et execrationem effugiamus.

Transcribam partem eorum quibus Synodus in N. Angliâ eam Antinomistarum sententiam refutat, viz. *Si sanctus sim, nihilo gratior Deo fuerim: Si impius, nihil mihi oberit: Hoc persuasum est mihi, Eum qui me elegit oportere ut me servet.* Ad hoc respondet Synodus: "Hu-
 "jus sententiæ significatio est, Piissimè licèt et sanctissi-
 "mè quis vixerit, non est quòd ideò plura Dei benigni-
 "tatis et dilectionis testimonia expectet; contra quod
 "est *Psal. l. ult. et Joan. xiv. 21.* Hinc etiam colligere
 esset, "Turpissimi licèt fuerint alicui mores, non est ut
 "metuat, aut expectet Deum ullo modo ei infensum
 "fore; contra 2 *Paral. xv. 2.* Quin et Deum, neque
 "justitiam amore, nec vitium odio habere, nec obedi-
 "entiâ suorum delectari; contra *Psal. xlv. 6, 7. et*
 "cxlvii. 11. &c. Verum est, fundamentum electionis
 "firmum stare; neque minus verum est, Deum eos quos
 "elegit, statuere ad salutem per sanctificationem Spiritûs
 "perductum iri. 2 *Thess. ii. 13, 14.*" — Inter Er-
 rores etiam qui a Synodo damnantur, sunt Error 19.
*Omnia præcepta in sacris Literis Lex sunt, non via ad vi-
 tam.* Err. 43. *Maximè in sanctis Spiritus agit, cum ipsi*
minimè adnituntur. Err. 48. *Promissa sub conditione sunt*
legalia. Et Err. 50. *Pauperes Spiritu sunt, qui virtute*
præditi sunt, et eam sibi non inesse vident.

Doctor Owen hæc habet, "Concedimus, (1.) Deum De Justif.
 "necessariò ab eo (homine scil. justificato) exigere, ut pag. 222.

- Cap. 13. " in propriâ personâ obediat, quæ *evangelicâ* ejus *justitia*
 " dici potest. (2.) Deum approbare, et propter Chris-
 " tum hanc *justitiam* sic præstitam acceptam habere.
 " (3.) Hoc modo fidem nostram quâ justificati sumus,
 " *evictam*, probatam, et testatam esse, *in conspectu Dei*
 " et hominum. (4.) Hanc *justitiam allegari* ad absolu-
 " tionem, si cujus nos Satanâs, homines, aut propria
 " conscientia infimulet. (5.) Quod *hanc habentes*, in die
 " novissimo *justi* nuncupabimur; et *sine eâ* nemo. Et
 " si cui videbitur hinc colligere *evangelicam justificationem*,
 " aut quodd Deus acceptam habeat nostram *justitiam* eo
 " nomine significare, per me licet. Quandoque *quæstio*
 " est, non, &c. sed quomodo *evangelicam* in Christo
 " fidem professi causa cognita erit; quomodo de eo ju-
 " dicio feretur, et, quâ talis, justificabitur? concedimus
 " fore, idque necessario, *per suam ipsius sinceram obedi-*
 " *tiam*." Pag. 156. " Insuper addit, " Vulgò dictum est, Fidem et
 " novam obedientiam esse *conditiones* novi fœderis; &c.
 " Si hoc nihil aliud vult, quàm quodd Deus in novo fœ-
 " dere a nobis hæc necessario exigit, ut sibi ipsi sit glo-
 " ria, et nos omnia omnino ejus *beneficia consequamur*,
 " sine controversiâ verum est." Imò, " Tota nostra
 " obedientia, ex instituto ejus benigno, *condecens* habet
 " *mercedem dignam* ad vitam æternam." Alibi dicit,
 " Hæc officia adedò necessaria sunt ad justificationis nos-
 " træ perpetuitatem, ut status justificationis *non possit*
 " cum peccatis et vitiis oppositis convenire. Itaque
 " Apostolus affirmat, *Si secundum carnem vivamus, ne-*
 " *cesse est nos mori*." Pag. 207. " Et rursus, " Si hoc sit quod vo-
 " lunt, cum dicunt propriam nostram obedientiam et
 " opera bona *conditiones* esse justificationis nostræ conti-
 " nuandæ; nempe, Deum ab omnibus qui justificati
 " sunt *necessario* bona opera et obedientiam *exigere*, ita
 " ut status justificationis harum rerum negligentæ *prop-*
 " *rius repugnet*; facile concedimus."

Causa Erroris Crispii.

Existimat Deum, quia ab æterno decreverat nos dona-
 re omnibus beneficiis, viâ a se præstitutâ, idedò nihil ho-
 minibus præcipere, ut eorum beneficiorum participes
 fiant: Cum, hac ratione, Christus ipse per decreta pos-
 set excludi, utpote qui non sit electionis causa, sed effi-
 ciendi instrumentum: Quin operam dare vitæ, salutis,
 opibus, &c. eodem argumento supervacuum foret; quo-
 niam Deus præstituit quàm diu victuri, et quàm divites
 futuri

futuri sumus, &c. — Quia peccator nihil per *foedus* Cap. 13. *operum* consequi potest; ideò quicquid fidelis fecerit, nihil per *gratiam* novi *foederis* valebit. — Quia Christus omnia promeritus est ut *Sacerdos*, eique jus et in animo est Electis ea impertire; ideò non potest invenire viam quā Electis sibi subditis ea donet, ita ut ad obtemperandum ei ut *Regi* moveantur. — Quia Christus nos a lege quæ secundum opera pœnas et præmia statuit, nos liberos fecit; ideò non sunt ei promissiones et comminationes, quibus nos in hoc statu probationis regat. — Quia Christus unica est expiationis et emptionis *via*; nulla igitur alia est a se ipso instituta, quā ea quæ emerit consequamur. — Quia nihil *ex debito* operantes promeremur; ideò nulla sunt nobis laborum *ex gratiâ* emolumenta, etsi Deus *promiserit*. — Quia nihil ut vitam consequamur, modo *emptionis*, possumus; ideò nihil præstare licet propter vitam utpote *finem*, quem spectantes ad ea quæ necessaria sunt incitamus. — Quia Deus misericordiâ suâ nos *tandem* servabit; ideò non *interim* nos, ut salutem consequamur, *reget*. — Quia non possumus remissionem *promereri*; ideò Deus nihil virtutis vel officii ordinare potest, ut sit beneficio aliquo, per Christum, *modo mercedis* dignum.

C A P. XIV.

De spectando ad proprium animæ nostræ commodum, in iis officiis quæ præstamus.

Veritas. **E** Tiamsi ad Dei gloriam, ut ultimum finem, Cap. 14. in omnibus officiis spectare debeamus, iisque amorem et gratum animum erga Deum ostendere, multum etiam publica commoda respicere: Licet tamen, et oportet, virtuti studere, in eâ proficere, et rebus sacris operam dare, ad nostra propria commoda spiritualia et æterna spectantes.

Error. Nemo debet sibi ipsi emolumentum quidquam proponere, quodcunque officii præstet; neque intendere ut animæ suæ profit, cum Christiani munere fungitur: Frustra enim est, et nefas, quilibet præstare, spirituale nostrum aut æternum commodum intuentes; omnia licet ad gloriam Dei per Christum referamus,

Probatur

Cap. 14.

Probat hanc esse Crispianae sententiam.

Pag. 150.

Quæ superiore Capite citavi sufficerent, sed pauca addam: Nihil est (inquit,) quod facere poteritis, unde aliquid vobis emolumenti sperare debeatis, &c. Christus nos redemit, eo ut posthac, non nobis ipsis, sed ei qui pro nobis mortuus est, vivamus; &c. Hoc abunde testantur Sacrae Litteræ, neminem scilicet fidelem, pro quo Christus mortuus est, debere, ne minimam quidem ex parte, sibi suave commodum consulere, ad quodcumque opus incumbendo.

Obj. At certè nihil aliud vult, quàm consilium prome-
rendi, aut commodum nostrum gloriæ Dei anteponendi,
excludere. Resp. Nequaquam: Vetat enim, ne com-
modum nostrum respiciamus, etsi gloria Dei præcipue
ob oculos versetur, et nihil meritis nostris tribuamus.
Hæc namque addit, Opinentur nonnulli, homines officia
detrectaturos, si nihil iis sint profutura. Respondeo, Ubi
datur animus ingenuus, æque studebunt Dei gloriæ, et ho-
minum commodis, ac si sibi ipsis facerent. Non minus prop-
ter beneficia dudum accepta laborabunt, quàm si ea proprio
labore essent acquirenda. Scimus profectò, homines non
posse Deo gloriam mereri; et proprio commodis quid-
quam consulere, illiberalis esse et arrogantis, contendit.
Non est quòd hæsitetis, inquit, quia nihil omninò lucris vobis
inde oriatur; quicquid autem stimulus, aut irritamentum
officii fieri potest, jam pridem gratuito et benignè vobis
præstitum est et paratum; &c. Cum humiliationi, orationi,
et sui ipsius abnegationi, datis operam, quid speratis? &c.
Hoc, dicit aliquis, nempe ut plurima et gravia mala quæ
mibi imminent effugiam: Alius, pacem conscientiæ, gaudi-
um in Spiritu sancto, remissionis peccatorum certam cogniti-
onem, quæro; hæc assequi velim, ad instituta Dei incum-
bendo, eique dies et noctes, viam quam ipse designavit, in-
serviendo. Diserte vobis dico, nihil horum ad ea obtinenda
quæ vobis ipsis proponitis, aliquid conferre. Insuper ait,
Pessimè se res habent, quòd obedientia, animi fervor, et
Dei desiderium, nihil planè fuerint, nisi si quis sibi ipse
obtemperando commode; &c. Dico, si ad officia præstanda
non incumbatis in commune bonum, missis his opinionibus de
lucro ex iis faciendo, vos non esse ex iis, qui eo modo commu-
nem Spiritum adepti, et veteri Spiritui mortui sunt, quo
Christianis convenit. Et rursus, Cum operam datis orati-
oni, et ut Deum habeatis præsentem, hac ratione ut eum
flectatis, quòd propitius vobis fiat, et vobis bona obtingant,
&c. vos dico in his, non Deo, sed vobis ipsis inservire, &c.

Pag. 149.

Pag. 425.

De quo non disceptatur.

(1.) Non, an quicquid facimus oporteat nos imprimis ad gloriam Dei respicere. (2.) Neque an debeamus publico bono impensè studere. (3.) Neque an beneficia Dei, quæ grato animo recordamur, quicquid obsequii possumus præstare mereantur; et charitas Dei plurimum in consiliis nostris et actionibus apud nos valere debeat. (4.) Neque an repudianda sit omnis spes quidquam beneficii a Deo, per quæ a nobis facta sunt, promerendi. (5.) Neque an amor sui, qui in vitio est, et voluptatum, divitiarum, honorumque studium, &c. præ spirituali et æterno commodo, sit id criminis quo plerique pereunt. Hæc omnia ipse affirmo.

In quo reverà discrepamus.

(1.) An animorum cultura, et salus, nos ad sacra officia et studia jure impellant. Hoc Doctor, negat, ego affirmo. (2.) An nostri ipsorum animis prodesse non adeò cum gloriâ Dei connectatur, ut utrique, scopo utpote vitæ et laborum, studere debeamus.

Veritas confirmata.

I. Superiore Capite, virtutes et officia nostra prodesse, Deumque ea instituisse ut beneficia assequamur, probavi: Hoc posito, Institutum Dei despectui habemus, cum harum rerum satagimus, ea beneficia non respicientes; si verò ad ea spectamus, voluntati ejus obtemperamus.

2. Omnes promissiones et comminationes quæ in sacris Literis inveniuntur, quatenus sunt ad obediendum incitamenta, planè inepta sunt, si non licet ad proprium commodum obtemperando spectare. Quomodo valeant argumenta a proprio commodo ducta, si non liceat in officio præstando id commodi respicere quo impelli me oporteret? Cùm Christus dicit, *Accedite ad me, et dabo vobis requiem*; annon accedentem oportet ad eam requiem spectare? Cùm Deus dicit, *Convertite vos ad me, et vivite*; annon ad eum convertam oportet, ut vitæ compos fiam, si nolim vim istius argumenti negare? Citò Sathanas in vitiosam incuriam nos ducet, si rationes quibus Deus homines urget hoc modo poterit convellere. Optima quæ Deus invenit sanctimonie nostræ et sedulitatis auxilia, frustra proposita sunt, si non fas sit emolumenta ea officiorum et obsequii, quæ promisit, ob oculos habere. Quomodo *corona gloriæ* apud ministros ut fideles sint valeret, si non ad eam in laboribus suis liceat spectare? Quid faciunt hujusmodi argumenta? *Si unà toleramus,*

Mat. xi. 28.

Ezek. xviii.

32.

1 Pet. v. 2, 4.

2 Tim. ii.

mus, 12.

Cap. 14. *mus, unà etiam regnabimus; si abnegamus, et ille abne-*
bit nos. Quid est quod nos ad tolerantiam animet, si
non licet tolerantem regnum spectare? Hoc totus Scrip-
turæ scopus abundè probat: Col. iii. 3, 4, 24. 1 Tim.
iv. 16. &c.

2. Spiritus Dei, quòd sancti ad proprium commodum
 Heb. xi. 26. spectent, disertè approbat. *Moses intuebatur in præmii*
retributionem: Et hæc causa esse dicitur, quòd maiores
duxerit divitias probrum Christi, quàm Ægyptiorum the-
sauros; Intuebatur enim, &c. His rationibus *Paulus*
 1 Cor. ix. 17, 25. *etiam ductus fuit: Nam si volens hoc faciam, mercedem*
habeo: Illi quidem, ut corruptibilem coronam accipiant, nos
autem incorruptibilem; hoc est, Illi continentes sunt, qui
certant ut corruptibilem coronam consequantur; nos
continentes et diligentes sumus, ut æternam obtineamus.
 2 Cor. iv. 36, 17. *Propterea non segnescimus; &c. nam illico præteriens le-*
vitæ afflictionis nostræ, excellenter excellentis gloriæ pondus
æternum nobis conficit. Si ad vitam spectantes agere, et
mercedem laboris ob oculos ponere, legale (ut loquun-
tur) et impium adedò esset, ac quidam volunt, proculda-
bio benedictus ille Jesus discipulos suos increpasset, et
 Mat. xix. 27, — 29. *non eo modo respondisset, ut cum Petrus dixit ei, Ecce*
nos relinquimus omnia, et secuti sumus te; Quid ergo erit
nobis? Jesus autem dixit eis, Amen dico vobis, — Se-
debitis vos in thronis duodecim, iudicium ferentes de duodecim
tribubus Israel, &c.

4. Quod *Doctör* arguit, supervacuum planè esse, lu-
 crum ex labore et officiis nobismet proponere, eo quòd
 jamjam concessa sunt omnia et donata; hoc sanè est, per
 decretum efficere ut Christi imperium concidat, et omnes
 conditiones ab eo peccatoribus oblatas levitatis aut falsi-
 tatis arguere. Annon peccatorum est, in quantum po-
 terunt, supplicare, a vitiis abstinere, secum altiùs cogi-
 tare, et ad Verbum Dei advertere, quo convertantur?
 Cur eos hoc monet Deus? Nonne oportet eos præstola-
 ri, et niti ut credant et resipiscant, quo remittantur iis
 peccata, et ipsi iram Dei effugiant? Quod ni ita se ha-
 beret, cur Deus, hæc sub tali conditione offerendo, eos
 hortaretur; et infidelibus denunciaret, se hæc beneficia
 receptioribus delictis repudiare? — Atqui ex *Doctöris*
 sententiâ, Electis otium agere licet; et qui non sunt electi
 optimè se gerunt, cum spem omnem projiciunt; nulla
 enim est horum beneficiorum cum his virtutibus et officiis
 connexio. Itaque qui non sunt electi in eodem sunt loco
 quo

quo *Cacodæmones*, cum nihil gratiæ iis sit oblatum; imò *Cap. 14.* in *pejori*, conditiones enim oblatae sunt, non alio consilio quam ut iis gravior fiat condemnatio. Quin etiam quicquid isti delinquant est *peccatum in Spiritum Sanctum*; hoc est, omne peccatum, ex æquo, est quod remitti non potest, et non sola in Spiritum Sanctum blasphemia. Denique, hinc sequitur, Christum non habere normam iudicii, secundum quam præmia et pœnas tribuat, aliam ab æterno suo decreto; et spectare ad promissa beneficia vetamur, etiam cum ad ea spectare imperio suo inferuiat, omnibusque regiminis sui rationibus præsupponatur.

5. Et quid, fodes, Dei gloriam, rem Christi, aut aliorum commoda, animo intenderemus? Annon hæc, æquè ac nostra salus, certa sunt? Annon Deus gloriæ suæ satis prospexit? Christusne nostris officiis, magis quam nos ipsi, indiget? Ecquis alius a Deo plus boni accepturus est, quam quod ei Deus jam dedit et paravit? Quid est quod aliis magis studeamus in officiis a nobis præstitis, quam proprio nostro commodo? Eadem ratio excusatos nos omninò ab omnibus haberet, ideòque nihil in animo intendere necesse esset. — Demonstrare possem, si locus esset, non posse fieri ut nobis ipsis rectè consulamus, quin eo ipso Dei gloriæ rationem habeamus. Neque unquam Deus præcipit ut gloriæ suæ consulamus, quin unà ad propriam salutem spectemus.

Testimonia.

Capite superiore habuistis, quid senserint *Synodus* et *Seniores Sabaudicæ*; nos scil. non eo minùs *sub gratiâ* esse, quòd promissionibus ad rectè agendum incitemur, &c. Res adeò manifesta est, ut satis sit proferre sententiam plerorumque Reverendorum Theologorum quorum *nomena fronti operum Doctoris Crispii* inscripta sunt; quam quidem inscriptionem imperiti quidam contra mentem inscribentium interpretantur. Suprà memorati Theologi, in *præfatione* ad librum Domini *Flavel* contra *Antinominismum*, (quem librum comprobant,) hæc habent, “ Siquis dixerit, Salutem non esse finem cuiuslibet boni operis; sive nostrum esse, a *vitâ* agere, non ad *vitam*; hoc esset, humanam naturam repudiare; violationem magnorum præceptorum evangelii docere; et assumere, necesse esse ut plus pro aliorum salute quam propriâ nostrâ faciamus: Ineptas redderet comminationes æternæ mortis, et æternæ vitæ promissiones, quas in

“ *evan.*

Cap. 14. “ evangelio habemus, quatenus incitamenta sunt ad istam
 “ effugiendam, et hanc obtinendam: Et quæ Sacra
 “ Scripta habent de optimorum virorum moribus et elo-
 “ giis, hæc sententia ponit in vitio.” Hoc si ma-
 turius vidissem, nonnullas quas adhibui rationes omi-
 sisssem.

Causa Erroris Crispii.

Quoniam nihil ex amore sui *vitioso* facere debemus; idcirco ex eo amore, qui est *rationi* consentaneus et *spiritualis*, nihil agendum est. — Cùm Christus nos redemerit, quò non, ut nostri ipsorum domini, nobis viveremus; ideò ei obtemperantes, præmia quæ ut Dominus noster promisit, respicere non debemus. — Quia ad Dei gloriam *præ omnibus* spectare oportet; ideò ad propriam felicitatem in hoc Deo fruendo non licet *omniò* spectare. — Quia *aliorum* commodò studere necesse est; idcirco *proprio* studere non licet. — Quoniam Deo ex animo grato, et charitate, oportet nos obtemperare; ideò ex spe, vel timore eo qui filiorum est, non est ut ei pareamus. — Quia Deus se vitam et felicitatem Electis donaturum promisit, cùm militiam et opus perfecerint; ideò scil. in quâlibet militiæ et operis parte, ad eam felicitatem spectare nequaquam licet.

C A P. XV.

De ratione Certitudinem adipiscendi.

Cap. 15. *Veritas.* **V**IA usitata quâ legitimam *certitudinem* consequimur, non est per immediatam *objectivam* (ut loquuntur) revelationem; sive per vocem quasi intus dicentis, *Peccata tua tibi remissa sunt*: Sed cùm fidelis mentem et mores ad Dei Verbum exigit, animus a Spiritu Sancto illustratur, ut in eo percipiantur fides, charitas, cæteræque (quas vocant) qualificationes, quæ certissima esse regenerationis indicia Sacra Scripta testantur: Eam insuper vim suppeditat conscientiæ testanti eas virtutes reverà inesse, quæ animo gaudium ingenerat, utpote sentienti se Deo esse reconciliatum, aliquamque præbet suavem immunitatem ab istâ anxietate quæ Christianum hærentem torquere solet: Et pro ratione harum
 virtutum

De Certitudine acquirendâ.

III

virtutum evidentia, magis vel minus firma est certi- Cap. 15.
tudo.

Error. Non acquirenda est *certitudo* per indicia, five notas Sacris Literis consentaneas; aut a Spiritu testante se nobis sanctas aliquas qualificationes indidisse: *Certitudo* autem nostra fit a voce Spiritûs Sancti intus dicentis, *Peccata tua tibi sunt remissa*, et quod ex hoc Peccata nostra esse remissa credamus.

Hanc esse sententiam Crispîi probatur.

Dicit Doctor, *Visne certò scire, Dominum peccata tua in* Pag. 491.
*Christum coniecisse, hoc modo necesse est ut scias: Imprimis, Estne vox tibi a tergo, vel intus dicentis ipsi tibi speciatim, Peccata tua tibi remissa sunt? Videsne hanc vocem Verbo gratia congruentem? id est, Videsne hoc turpissimis et miserrimis, inter quos te reputas, esse propositum? Et ex hac voluntatis Dei patefactione, secundum illud Verbum, dat Deus tibi testimonium illud Spiritûs accipere, et in eo acquiescere, nil dubitans tuum ipsius esse? Si illud testimonium secundum illud Verbum amplecteris, ecce tibi evidentiam te hujus esse reverà participem. In hoc prolixus est Doctor: Et Concione 15. probatum it, Charitatem in Pag. 446.
fratres, obedientiam universalem, sinceritatem et simplicitatem cordis, et omnes quæcunque insunt qualificationes, non esse indicia ex quibus de conditione nostrâ sententiam ferre debeamus. Concioni 16. titulus est, Patefaciens testimo- Pag. 462.
nium Spiritûs; et hanc immediatam patefactionem probare nititur. Hoc verò sibi objici ponit: Non imus in- Pag. 473.
scias, quod ad rem satis fit vox Spiritûs; at si hujusmodi vocem audiam, &c. hic hæsito: Si ipsum Dei Verbum huic singulari voci Spiritûs testimonium daret, persuasum me haberem Spiritum Dei locutum esse; at si Verbum hanc Spiritûs vocem non firmat, &c. non ausim ei confidere: Respondet, Pag. 474.
Hanc vocem semper esse verbo congruentem. Hæc autem postea habet: Verbum cui consentaneum Spiritus Domini Pag. 475.
*loquitur, cum pacem suis promittit, Verbum est gratia: Et Verbum illud gratia non aliud quidpiam est ab hoc; Deum fuisse in Christo mundum sibi reconciliantem, et eorum peccata non imputantem: Hoc est ipsum Verbum gratia, secundum quod loquitur, mundum sibi reconcilians; mundum scil. ipsum, etiam dum homines planè sunt mundani. Vides, Lector, vocem Spiritûs verbo congruentem non aliud esse ab hoc, viz. Christum venisse ut peccatores servaret: Ideoque si cui impio hanc internam vocem habere contigerit, vox ista est Verbo consentanea, regeneritus sic necne.**

Doctor

Cap. 15. Doctor deinde ad hunc modum loquitur : Si vox hæc regulæ generali convenit, non est ut per aliud quidpiam eam expendamus, aut de eâ dubitemus : Et subjicit, *Exempli*

Pag. 476. *gratiâ ; Datur vox Verbi gratiæ, Ex gratiâ ejus gratis justificati sumus ; est etiam in animo hominis hæc vox annuncians ei secundum hoc Verbum, Peccata sua esse remissa : Qui sciam, inquit, hanc vocem esse vocem Spiritus Dei ? Ut respondeam, hoc solum quæro, Estne usquam Spiritu ipso quidquam fide dignius ? Et, Cavete ne ponatis fidem Spiritûs in voce suâ a Verbo pendere.*

Obj. Sed videtur certitudinem fidei tribuere. Resp. Pag. 491. Quoad hoc dicit, *Non est ut testimonium patefaciens, neque testimonium efficiens ; est autem testimonium recipiens, quatenus recipit id testimonium quod Spiritus dicit, &c. Fides id occupat, quod Spiritus patefacit cuiquam, et manifestum reddit ; &c. atque jus nostrum, quod prius fuit, declarat, &c. Et rursus, Fides est resonantia cordis voci Spiritûs. Quod Doctor vult, ut satis patet, hoc est, Fidem non testari remissionem, quatenus est virtus animo per Spiritum indita, sive ut sanctâ qualificatio ; at tantum quatenus huic internæ voci assentitur, et in eâ acquiescit.*

Obj. Videtur autem concedere sanctificationem nonnihil esse testimonii. Resp. Disertè dicit quo modo, viz. Pag. 482. *Postquam testimonium Spiritûs per fidem recipitur, animusque testimonio Domini acquiescit ; ex eo tempore dona Spiritûs Dei, unâ cum Spiritu Domini et fide credentis, testantur. Vides, necesse esse ut certitudo præcedat, et postea hæc testimonium dicunt ; non ut spes nostras ducant, sed modo auctarii. Imò alibi dicit, Haud aliâ ratione certiùs sciretis, vos esse Christi participes, quàm ex generali evangelii propositione, eum esse vestrum, omnino vos persuasos habere.*

Pag. 100.

De quo non disceptatur.

(1.) Non, An Spiritus, per opera miraculi plena, Christo et evangelio testimonium dederit. Hoc enim verum est, et multorum locorum, quæ Doctor citat, sensus. (2.) Neque an Spiritus, quatenus gratiæ in nobis auctor, sit gloriæ arrhabo, et de conditione nostrâ testetur. (3.) Neque an Spiritus per conscientiam et unâ cum eâ testetur, in virtutum nostrarum patefactione, quò certitudinem consequamur. (4.) Neque an possit fieri ut Spiritus Dei, si quid præter consuetudinem evenerit, testimonium voce, aut impulsu quodam idem valente, dicat,

dicat. Cùm autem hoc fit, vera est in corde virtus, de Cap. 15.
quo antea dubitatum fuit; neque quidquam quod veræ
virtuti penitus repugnat, in animo est, aut conscientiæ
palam sit. Hæc omnia ego affirmo.

In quo sita est differentia.

(1.) An nemini hæc certitudo obtingat, nisi per hanc
vocem Spiritûs, annunciantis peccata esse remissa, sinè
veræ virtutis et sanctificationis patefactione. Hoc affir-
mat Doct̃or, ego nego. (2.) An usitata certitudinis ac-
quirendæ ratio sit per conscientiam, periculo facto, cer-
nentem et judicantem eas inesse virtutes et indicia, qui-
bus manifestum sit hominem beatum esse, et condona-
tum, secundum evangelium. Hoc ego affirmo, et Doc-
tor negat.

Veritas confirmata.

1. Hæc ratio certitudinis acquirendæ a Deo instituta
est. *Vos ipsos pertentate, an sitis in fide; vossip̃os explorete;* 2 Cor. xiii. 5.
annon agnoscitis, Christum in vobis esse, nisi rejectanei estis?
Debemus, nimirum, pertentare: Et de quo præcipuè
tentandum est? An simus in fide? Quod vel ad fidem in-
sitam, vel ad doctrinam fidei quam profiteamur, spectare
potest. Statuitur, oportere eos Christum in se esse colli-
gere, nisi vilis inesset eis animus; vel essent ipsi, quoad
animi mentem, a Deo improbat; hoc enim vult *ἀδοξίμους*.
Iterum, *Studete vocationem vestram et electionem firmam* 2 Pet. i. 10.
efficere. Et quomodo hoc efficerent? *Adjiciendo virtuti* Ver. 5,
virtutem, et iis abundando, et ut hæc in nobis insint dispi- 3
cientes. seq.

2. Hoc modo Sancti, de quibus in Sacris Literis, cer-
titudinem adepti sunt. Justificationem ex sanctificatione,
et pacem cum Deo ex virtutis veritate colligebant. *Sci-* 1 Joan. iii.
mus, nos translatos esse ex morte ad vitam, quia diligimus 14
fratres. Et per hoc cognoscimus, nos ex veritate esse, et Ver. 19.
coram ipso secreta reddemus corda nostra: Atque unde hoc,
ex antè dictis patet; *Ne diligamus verbo, neque lingua,* Ver. 18.
sed facto et veritate: Et per hoc cognoscimus, &c. Hoc
modo David, Paulus, alique Sancti, se securos esse col-
legerunt.

3. Conscientiæ est, unumquemque in quibus his vir-
tutibus repugnantia reperiuntur, condemnare; quin, ubi
eæ prorsus absunt. Si res ita non fuerit, *conscientia est* 1 Tim. iv. 2.
inusta; et non est *lucerna Domini in nobis.* Nulla igitur Prov. xx.
potest dari certitudo ubi conscientia aliquem condemnat; 27.
quemadmodum arguit Apostolus, 1 Joan. iii. 19, 20, 21.

H

4. Spi-

Cap. 15. 4. Spiritus unâ testatur cum spiritu nostro, *συμμαρτυρεῖ*. Non testatur priusquam testatur spiritus noster: Non separatim agit; sed cum nostro spiritu conspirat, tanquam operæ particeps. Nostri spiritus testimonium dant in lumine Spiritûs: Attestante mihi simul conscientia meâ per Spiritum Sanctum.

Rom. viii.
16.

Rom. xi. 1.

5. Testimonium Spiritûs remissionem indicans sine exploratâ virtute, non est secundum Verbum gratiæ: Verbum enim gratiæ peccatores condonatos esse nunquam pronunciat eos, qui non credunt et resipiscunt. Non est quæ merè peccatores sunt, quòd iis remissionem Verbum polliceatur: Quippe omnes quos peccasse non pœnitet, et qui non sunt fideles, omninò damnat, et eos sub peccati reatu relinquit; quod probatum dedi, Cap. 8, 12. Qua propter si vox daretur, verè vox Dei, in se perspicua, quæ diceret, *Peccata tua sunt remissa*; eodem tempore, et eâdem voce, virtutis nostræ veritati attestaretur; quoniam non nisi eâ præditos, secundum Verbum evangelii, liberat. Et sicui non resipiscenti Spiritus diceret, *Tu es condonatus*, cum talis manet; non esset promissio evangelii, nec ei consentanea; nova autem promissio, et ex Verbo Dei non cognoscenda: Cumque Verbi illius Scriptores magis Spiritu instructi fuerint, quàm quivis alius præ se nunc ferat, periculosum certè esset in eâ voce tanquam divinâ acquiescere, quum examen Verbi formidet, &c.

6. Si ratio certitudinis obtinendæ ea esset quæ in *Errore* opposito statuitur, multa periculosa sequerentur. Plerisque piis spes et certitudo adimerentur, quippe qui hâc voce nunquam fuerint potiti; notas licet insigniores Spiritûs habuerint, quantum quidem novi, quàm quispian eorum qui hanc vocem ostentant. Omnem omnino disquisitionem inutilem reddit et vanam. Destruit etiam unum ex magnis illis finibus, quibus Deus in sanctificatione animi consulit. *Certitudinem* infert nullo modo nisi per hanc vocem miram esse obtinendam; quæ [vox] parum faciet certiozem eum, qui nullâ est omnino sanctitate præditus. Nimis *enthusiasmum* sapit, quàm ut in re sic constitutâ valere queat. Usui esset Diabolo, peccatores illicienti ut improbè vivant; et piis laqueum injiceret, si de hâc voce subeat dubitare. Quinetiam Spiritum sibi ipsi opponit, si quis per hanc vocem de *certitudine* gloriari poterit, contra fidem evangelii cujus notis omnino careat.

Testimo-

Testimonia.

Cap. 15.

Synodus sic loquitur: "Hæc certitudo est infallibilis quædam fidei certitudo, fundamentum habens, divi-
 "nam promissionum salutis veritatem; gratiarum, qui-
 "bus promissiones illæ fiunt, internam evidentiam;
 "testimonium denique Spiritûs adoptionis, unâ cum
 "spiritibus nostris testificantis nos esse filios Dei." Et
 postea dicunt, "Verè fidelis ordinariorum usu debito
 "mediorum, absque revelatione ullâ extraordinariâ, eam
 "potest adipisci, Spiritu nempe, quæ Deus illi gratuito
 "donaverit, cognoscendi facultatem subministrante:
 "Proindeque tenetur quisque, quò vocationem suam sibi
 "et electionem certam faciat, omnem adhibere diligen-
 "tiam, unde cor suum habeat pace et gaudio in Spiritu
 "Sancto dilatatum; &c." Hoc etiam dicunt *Seniores*
Congreg. Sabaudicæ. — Utrique item monent, (art. 4.)
 quomodo certitudo per sanctimoniam animi reficiatur.

Synodus in *Novâ Angliâ* sæpius *Error* oppositum re-
 fellit, qui quidem videtur multam eis molestiam attulisse:
 Atque inter *Errores* hi notantur: *Error 44. Nulla res creata*
potest esse certum divini amoris indicium. Error 47. Config-
natio Spiritûs immèd.atum Spiritûs testimonium solum spectat;
neque attestatur cuiquam sanctimonie parti, aut conclusioni
per syllogismum. Error 67. Non potest fieri ut quis ex suâ
sanctificatione se esse justificatum probet, quin suâ sanctificationi
inædificet et confidat. Error 72. Error est qui animam in
perniciem agat, si quis sanctificationem indicium esse justifica-
tionis posuerit. Error 77. Sanctificatio ad eò non evincit
quempiam esse salvum, ut potius tenebras negotio offundat;
et magis perspicuè Christum quis cernere poterit, cum nihil
sanctimonie videt, quàm eam videndo faciet: Quo obscurior
mibi sanctificatio, eo clarior mibi justificatio. Fusè docet
Synodus quantum hæc singula S. Scriptis repugnent. Et
inter alias hanc sententiam refellit, Scire queam me esse
Christi, non quòd cupiditates carnis crucifigam, sed quia in
Christum credo, qui meas mibi cupiditates in passione suâ cru-
cifixit. Videantur Error 63, et 69.

Unde fuit quod *Doctör* sic erravit.

Quia Spiritus Dei est, qui consolatur; idcirco non po-
 test nobis solatium præbere, ea monstrando quæ nobis
 gratia suâ præstitit, eo fine ut de beneficiis suis lætemur.
 — Quia Spiritus erat, mundum arguere de *justitiâ*
Christi, ut quæ sola vitæ causa fit; idèò hominibus dicit,
 se eam participare, nec tamen indicans animos eorum

Cap. 15. esse mutatos. — Quia id acturus erat, ut de *Christi plenitudine* fumeret, et discipulis suis exponeret; idcirco pacem immediatè eloquitur cordibus illorum, qui ei sunt, saltem videntur, *certi inimici*. — Quoniam per Spiritum adoptionis clamamus *Abba*, pater; ergo non necesse est, ut ullam Dei charitatem inveniamus, quò nos esse filios suos certò sciamus. — Quia Spiritus *unà cum nostro spiritu* testatur, nos esse filios Dei; idèò scil. *solus* testatur, ne quidem spiritibus nostris patefaciens, nobis filiorum *ingenium* adesse: Cùm multa et magna fuerint *Sancti Spiritus effecta* manifesta in animis eorum quos Apostolus alloquitur, *Rom. viii. 11, — 16.* quin et scopus loci est, magis ut dignitas nostra denotetur, et libertas quā Deum accedimus, quàm mera remissionis certitudo. — Quia *animalis homo* non potest opulentiam promissionum percipere, et eum qui est *spiritualis* Spiritus Sanctus suā institutione potentem reddit ad naturam earum percipiendam; idèò scil. voce immediatā *homini animali* ea quæ promissa sunt esse sua demonstrat, etiam dum manet et palàm est animalis. — Quoniam virtutes viri sancti sunt *imperfectæ*; ergo *vi Spiritus*, non potest sentire eas esse *genuinas*, nisi vox detur immediata.

C A P. XVI.

De Deo peccatum in Fidelibus vidente, et an rei teneantur, &c.

Cap. 16. *Veritas.* **P**ECATA fidelium habent in se turpitudinem; quam Deus novit, et propterea perpetrantes habet sibi obnoxios: Eorum etiam se ipsos debent insimulare, ut ad poenitentiam se stimulent, et fidem repetant in Christum, quò remissionem consequantur. Nihilominus se de statu iustificati excidisse arbitrari non oportet, nisi in quantum ex iis quæ deliquerint causam habent suspicandi, peccatum ipsis dominari, et primam in Christum fidem non fuisse genuinam.

Error. Deus nihil peccati in fidelibus videt, etsi factum videat; neque alicujus criminis eos insimulat; neque fas est ipsis se insimulare, neque tristitiā affici; neque confiteri, poenitentiam agere, vel aliud aliquid præstare, quò condonentur, aut de remissione certiores fiant, etiam

etiam cum homicidium, adulterium, vel pessima quæ-Cap. 16.
que scelera admiserint.

Probatur Crispium sic sensisse.

Adverte, *Lector*, Doctorem hæc ferè omnia loqui de homine quàm *Electo*; etiam si vocabulum *Fidelis* nonnunquam usurpet, quoniam ipse solus se Electum esse novit, ex eo scil. quod sic rem esse credat. Ut ut (inquit,) qui Pag. 436.
tales sunt, ea ipsa quæ sunt rebellium faciunt, fœditas tamen, et quod in hac rebellione abominandum est et odiosum, Christi tergo impositum est; peccatum ipsum ille fert; æque ac culpam et ignominiam, &c. Et eâ unâ ratione, Deus cum iis qui crimen admittunt habitare potest; quippe quod omnis criminis eorum fœditas, ab iis (ut loqui amat) in Christi tergum transacta est. — Objicit autem sibi, Pag. 168.

Qui fieri potest, ut Deus omne quod fidelis admittit peccatum sciat, nec tamen meminerit? Post multa, respondet, Etsi quæ fecisti Deus meminerit, non tamen quâ tua sunt eorum meminit, &c. probe enim recordatur, non esse tua; et cum in Christum transfulerat, tua esse amplius desierunt. —

Alibi dicit, *Ne unum quidem peccatum habet Deus cujus Electum insimulet, a primo quo conceptus fuit, ad ultimum vitæ momentum: Quinetiam, peccatum originis non est ei imputandum, nam dudum illud Deus Christo imposuit.* Pag. 364.

Imò, *Unumquodque vas a Deo Electum, ex eo momento quo cœpit existere, tam immune est reatûs in conspectu Dei, quàm futurum est in gloriâ.* Itaque, *Vox est mentientis in* Pag. 298.

vobis Spiritûs, quæ dicit, Vos qui fideles estis, habere peccatum conscientias vestras devastans, et ut onus cui non estis sufferendo incumbens, &c. Obj. Annon fuit David justificatus, et peccatum tamen suum tulit? cum dicit, Peccata mea caput meum super gressa sunt, &c. Post multa respondet, Dicam oportet, Davidem hic omnia a seipso loqui; et omnia quæ a seipso locutus est, vera non fuerunt; &c.

Errare poterat David, existimando Deum peccata sua sibi imputare, &c. — Insuper addit, *Verbo dicam, prius-* Pag. 213.

quam fidelis peccata sua confessus fuerit, tam certus fieri potest ea remissa esse, quàm post confessionem: Par, inquam, est ratio, considerare peccata esse fideli remissa, cum ea primum admisit, etsi solenni modo non fuerit confessus, ac credere sic se rem habere, postquam omnem omnino pœnitentiam egerit; &c. Fidelis securus esse de veniâ potest, cum primum quidvis peccati commiserit: (Peccata de quibus loquitur, sunt adulterium et homicidium.) — Dicetis Pag. 215.

autem, Omnes veniæ promissiones sub hac conditione factas

Cap. 16. *esse, nempe, ut quis se humiliet; et si hoc vel illud agunt homines, remissionem consequuntur, non aliâ ratione. Ab hujusmodi doctrinâ vobis cavete. — Dicit enim verò,*

Pag. 52. *Nihil est præter gaudium et lætitiâ. Obj. Sed dicent nonnulli, Fideles aliter se rem habere sentiunt; neque adeò datur gaudere et lætari, ut non sint tristitiâ animi et dolore affecti. Resp. Non datur in quovis fideli ulla tristitiæ accessus, in quo ut Christi particeps a viâ non erret; &c. Dico, animo prius factum satis esse de remissione, quàm verus et genuinus dolor in iis qui fideles sunt sentiatur. Imò; differtè asserit, Deus non ampliùs iratus aut insensus est, etiamsi fidelis, postquam fidelis factus est, sæpiùs delinquit. Neque hoc mirandum est, cùm post paucas interjectas lineas dicat, Nisi Deo lubet offendi, ubi causa non datur, (quod blasphemica esset,) non offendetur fidelibus: Non enim, inquam, habet quòd fideli succenseat; quippe qui non habeat compertum, peccatum fidelis suum esse, sed peccatum Christi. Vide plura pag. 413, 416, 418, 419, 425, &c.*

De quibus non est dissensio.

(1.) Non, an fidelis ratione peccatorum recens admissorum, a statu justificationis excidat. (2.) Neque an Deus crimina recentia spectans, peccata antea remissa more judicis Christiano imputet; etiamsi quedam antea præsentia sistat, animo quò ulterius frangatur. (3.) Neque an fidelis de justificatione suâ debet hærere, quorumvis peccatorum causâ, unde, non meritò, suspectum habeat, se esse peccati dominio subiectum, vel fidem suam non fuisse genuinam. (4.) Neque an peccata aliqua præterita, et primùm credenti præsentia, non sint remissa. (5.) Neque an repetita fides, humiliatio, pœnitentia, jejunia, aut vitæ correctio, remissionem mereantur. (6.) Neque an principia vitæ nobis primùm conversis insita, se in debitâ animi demissione, cùm quid atrox sæpiùs perpetratur, manifestare penitus cessatura sint, ut et in sanctis consiliis. (7.) Neque an eadem contritionis mensura sit omni crimini, et personæ, et tempori necessaria. (8.) Neque an turpe aliquod delictum id facere debeat, ut fidelis omne quod expertus fuerit repudiet, et virtutes omnes suas fucatas fuisse colligat. *Hæc singula nego.* (9.) Neque an qui persuasum habet sibi remissa esse peccata, non debeat eo nomine mœrore affici et solvi. (10.) Neque an quidam veram pœnitentiam agentes, non interdum nimis de peccato doleant et angantur. (11.) Neque an actiones fidei et pœnitentiæ generales,

generales, regulæ evangelicæ de remissione non conveniant, quòd ad peccata ex ignorantia, infirmitate, aut rei improvisæ interventu orta? *Hæc tria posteriora affirmo.* Cap. 16.

De quo reverà disceptatur.

(1.) An peccator Electus unquam sit obnoxius condemnationi apud Deum. Hoc Doctor negat; ego affirmo, et probavi, *Cap. 1, 3, 7, 12.* (2.) An reliquiæ peccati nos inquinant. Hoc ego affirmo; et negat Doctor contra omnes Reformatos, qui probant hoc de peccato originis contra Pontificios. (3.) An justificatus quispiam scelera perpetrans gravia, eò turpis reddatur, et obnoxius fiat condemnationi. Hoc negat Doctor, ego affirmo. (4.) An Deus flagitia fidelium repetita, non peccantis esse, sed Christi reputet. Hoc affirmat Doctor, ego nego; quod etiam evici, *Cap. 3, 4, et 7.* (5.) An qui justificatus est, cum crimina nova admisit, a Deo ut obnoxius condemnationi et contaminatus habeatur; et se sic obnoxium esse et contaminatum judicare debeat, eatenus ut viâ quam Deus præscripsit resipiscat, credat, fœdus renovet; et a Deo veniam enixè poscat. Hoc negat Doctor, ego affirmo. (6.) An omnia peccata, præterita, præsentia, et futura, sint reverà simul et semel remissa. Hoc Doctor affirmat, ego nego. (7.) An Deus exigit a suis, ut de novo credant et resipiscant, ut præsentem remissionem consequantur. Hoc Doctor negat, ego affirmo. (8.) An fidelis perinde certus de remissione peccatorum recens admissorum esse debeat, *antequàm* se submisit, et de novo ad Christum se per fidem contulit, fœdus redintegravit et per Christum remissionem rogavit, ac *postquàm* hæc omnia præstitit. Hoc Doctor affirmat, ego nego.

Veritas confirmata.

Tam multa dixi ad hujus argumenti illustrationem, *Cap. 3, 4, 8, 10, 12, et 13.* ut nunc tantum ea quæ minus considerata fuerant seligam.

1. Videt Deus et fideli objicit nova sua flagitia, ut *sua ipsius peccata*, non Christi. Sic enim *David* a Propheta redarguitur, *Quare Dei mandatum contemptui habuisti,* ^{2 Sam. xii. 9.} *ut hoc mali in conspectu suo faceres?* Malum fuit, et in conspectu Dei, et a Deo *Davidi* objectum. Et *Moses*, uti spero, non hallucinatus est, cum dixit, *Posuisti iniquitates nostras in conspectu tuo.* Omnes equidem Dei suorum reprehensiones propter peccatum, omnia monita ut

Cap. 16. se corrigant, omnesque contra eos ob peccatum declarationes, argumenta sunt quibus hoc probetur: Imò, omnia quæ minatur, omnis sua ira, et omnes castigationes, hoc testantur. Certè hæc omnia non sunt a peccatis Christi.

2. Fidelem oportet se insimulare criminum, quorum est sibi conscius. Præcipit hoc Deus, quodocunque ad confessionem vocat, et sui submissionem, &c. Annon
 1 Cor. v. 2. *Corinthios reprehendit Paulus*, quòd hæc parùm curarent? Ecquem in Sacrà Scripturà sanctum reperisti, qui delicti sibi conscius se reum in conspectu Dei negaverit?
 Psal. li. 4. Annon *Davidem* audis confitentem, *In te peccavi, et malum coram te feci?* Et prodigum, *Peccavi in cælum, et in tuo conspectu?* Lege *Esdraë*, *Neemias*, et *Danielis* confessiones.

3. Nova delicta novâ remissione indigent, neque sunt omnia peccata simul et semel remissa. Ne dicam quàm non sit possibile, credo sanè Christum suos non monituum ut *quotidianam veniam* poscerent, si eâ non indigerent, et fieri non posset ut repeteretur: An aliter orare eos docuisset, *Remitte nobis debita nostra?* Quàm sæpè videmus Dei servos iterum atque iterum supplicantes, ut remissionem consequantur? Deum sæpius orant, quòd
 Mat. vi. 12. *deleat eis peccatum* quasi debitum; quòd *eluat* ut maculam, ut culpam *remittat*, et ut tanquam criminis, poenæ obnoxios reddentis, *nollet reminisci*. Queritur Ecclesia, *Rebelles fuimus, et tu non ignovisti*. Lam. iii. 42. Ita etiam *Job vii. 21*.

4. Humiliatio, confessio, cordolium, certa consilia de novo inita, recipere se ad Christum ut sanentur, hæc, inquam, sunt officia Sanctorum cum recens delictum est, quæ præcipit Deus quò de novo illis ignoscat. Hæc licèt ipsa non faciant nos remissionis participes, sunt tamen
 Jer. xxxvi. 3. *via quâ Deus promittit se condonaturum: Si fortè Jebudæ domus audiat, &c. ac desciscat a pravo suo instituto, atque ita eorum culpæ peccatoque ignoscant*. Imò, disertè
 1 Joan. i. 8, 9. dictum est, *Si confitemur peccata nostra, ille ita fidelis est et justus, ut nobis peccatorum veniam det*. Se ipso non excepto, Apostolus dicit eum *mentiri*, optimus licèt sit, qui se peccasse et veniâ egere negaverit. Confessionem iterari oportet quoties delinquitur, eaque adeò valet ad remissionem secundum promissionem, ut remittere sit fidelitatis Dei. Itaque, *Si ipsi nos dijudicaremus, non judicaremur*: Quod ab Apostolo dictum est *credentibus*, qui
 mensæ

mensæ dominicæ non ritè accubuerant. Lege Sacra Cap. 16. Scripta, et comperies Sanctos poenitentiam agentes, et fidem iterantes, ut veniam consequantur; Deumque ab eis hæc in eum finem exigentem, et his neglectis eis adversantem. Siquis ter punctus esset, nonne opus esset ut ter ad serpentem æneum quo sanaretur respiceret? Vide Solomonis orationem, typum scil. interpellationis Christi, quatenus templum spectabat; et hic comperies quibus venia dabatur: 1 Reg. viii. 33, 34, 35, 38, 39, 48, 49.

5. Fidelium est, magis persuasum habere se veniam adeptos, et ex eo lætari, postquam de novo resipuerint et crediderint; quàm cum primùm lapsi sunt, et antequam his operam dederunt. Ni ita esset, repugnaretur dispositioni Dei, quâ sapientissimè reverentiæ sibi debitæ prospexit, et ut homines qui proclives sunt ad offensam sibi caveant. Si pater ejus in faciem ejus conspuisset, annon septem diebus verecundaretur? excludatur ex castris in septem dies. Qui Dei sunt, paroxysmos eos sive accessus lugubres, quos Doctor improbat, frequentes senserunt; et prosectò, cum flagitiosè peccaverint, ut ita sit maximè decet. Aliter esse sub reatu animatos, Paulo est inflari; qui etiam Corinthios, ut lugeant, exhortatur: Studium insuper, et indignationem, zelum, vindictam, et tristitiam quæ est secundum Deum, laudat: Et donec in his abundaret, incestuosus non restauratus fuit. Et sanè, cum Deus solvat aut liget in cælis, perinde ut Ecclesia sua iustè facit in terrâ; aut venia non agentis poenitentiam dilata est, aut censuræ frustra fiunt. Estne ut vos moveam, quid David expertus sit? Equidem cum tacitus totos dies ingemiscerem, sublabebantur membra mea: Quumque me manus tua dies noctesque premeret, peccatum meum tibi declaravi; meumque delictum Jehovæ confitendum esse dixi, et tu peccati mei culpæ ignovisti. En multas tenebras et animi angorem, antequàm confessus fuerat; en postea remissionem; estque culpa peccati cui ignoscitur, non mera actio ipsa a turpitudine separata: Et ver. 6. apparet, hoc quod ipse fecerat exemplo futurum omnibus piis, quibus quid consimile accideret: Hanc ob rem pii omnes precabuntur, &c.

Testimonia.

Synodus, et Seniores congregacionales, sic utrique pronunciant, “Deus peccata justificatorum pergit remittere; et quamvis nunquam possint ex statu justificationis excidere, fieri tamen potest, ut propter peccata sua iræ Dei

Num. xii.

14.

1 Cor. v. 2.

2 Cor. vii.

9, 11.

Psal. cxlii.

3, 4, 5.

Confess.

et Decl.

cap. xi.

art. 5.

Cap. 16. “Dei paternæ sint obnoxii; et cùm sic se res habeant,
 “nequaquam usitatè lumen vultus ejus restituitur, do-
 “nec se demittant, peccata confiteantur, et poscant veni-
 “am, fidemque et pœnitentiam suam iteraverint.” Et
 Ibid. cap. xv. art. 6. “rursus dicunt, “Tenetur quivis peccatâ sua privatim
 “Deo confiteri, et pro remissione eorum precibus con-
 “tendere; quod si fecerit et a peccato destiterit, miseri-
 “cordiam consequetur, &c.”

Pag. 16. Synodus provincialis Londini hunc ut unum ex Errori-
 bus Crispit damnat, Ne unum quidem peccatum habet Do-
 minus, quod Electo imputet, &c. Alius est, Siquis certò
 sciat se esse in statu gratiæ, ebrius licet fuerit, aut homicidii
 crimen perpetraverit, nihil in eo peccati Deus videt.

Synodus in Novâ Angliâ hunc Errorem, scil. 64. refu-
 tat, Oportet hominem neque ad peccatum suum, neque ad
 pœnitentiam quam pro eo egerit, animum advertere. Item-
 que hunc ut Errorem 20. damnat, Dubitare an Deus sit
 mihi charus Pater, cùm flagitia atrocia patravi, (homici-
 dium, ex gr. aut incestum, &c.) evincit hominem in fæde-
 re operum versari.

De Justif. Dr. Owen etiam fusè asserit, “Peccata non esse reipsâ
 pag. 202, remissa, priusquam commissa sunt; per nova peccata
 & seq. reatum contrahi; conscientiam fidelis premi, et ipsum
 “se demitti; et ab eo ut resipiscat, et de novo credat
 “exigi, ut nova peccata remittantur.”

Unde fit quòd Doctor ita erret.

Quia peccata nostra in Christum conjecta fuerant, quò
 Deus in gloriam suam ea remitteret, viâ a se institutâ;
 ergo scil. reipsâ sunt remissa, antequam Deus eâ viâ re-
 mittit, aut priusquam in eam viam infistitur. — Quia
 Deus delet, eluit, non meminit, peccata quæ remissa
 sunt iis qui resipiscentes credunt; idcirco eluit, delet,
 non meminit, peccata quæ non sunt iis quos nequaquam
 pœnitet remissa; cùm nemo sit ex iis quibus istæ promif-
 siones dantur, quem non antea peccati infimulaverat.
 — Quia Deus Israël jubet, ut se pœnitentiâ purum
 redderet; idè scil. sine eâ puri sumus. — Quia Deo
 nihil commune cum peccatore potest esse sine Christo;
 idè nihil habet commune cum fidei imperfecto in
 Christo.

C A P. XVII.

De Damno quo peccatum Fideles afficit.

Veritas. **D**E fidelibus manifestum est, eos ipsos, si peccatum iis dominaretur, obnoxios fore condemnationi: Et quamvis gratia Dei ne peccatum cuivis fideli electo dominetur prospiciet, et hoc modo ab æternâ morte servabit; fieri tamen potest, ut verè fideles multa sibi incommoda peccando accersant, quæ etiam formidare debent; atque est, cur partem in malis publicis expectent, prout in publico scelere partes fuerint. Cap. 17.

Error. Gravissima peccata quæ fieri potest ut fideles admittant, nequaquam sunt eis obfutura; neque est quod vel minimum incommodi extimescant, ratione peccatorum quæ ipsi admiserint, vel quæ ad communitatem pertinent, etiamsi ipsi eorum immunes non fuerint.

Hanc esse sententiam Crispianus probatur.

Disertè dicit, *Non est quod peccata reformident, cum Deum habeant suum; nullum quod admittunt peccatum, potest eos damno afficere: Quapropter cum peccata sua nihil poterint iis obesse, admissa non debent iis timorem incutere, &c.* Nullum peccatum, neque omnia conjuncta, fideli damno esse possunt. Hoc probare conatur ex Rom. vii. *Quidam dixerit, Hic est metus peccati: "Miser ego homo, quis me a corpore mortis hujus liberet?" Sed fas sit monere, Apostolum in hoc loco, ut ego quidem existimo, personam scrupulosi induere, et non quod ipse de se senserit loqui, &c.* Obj. Proculdubio Doctor vult hoc tantum, scilicet peccatum eis exitio non futurum. *Resp.* Audi quomodo rem ponat: *"Dices, Nulla quidem condemnatio in Gehennâ; cum autem fuerint reliquæ peccati in iis qui Dei sunt, aliquid certè mali ob peccati admissionem eventurum est."* Summatim respondet hoc modo, *Cum peccatum fideli condemnatum sit, nihil ei potest nocere.* Imò, *Peccata nihil aliud sunt quàm terribilia et larvæ, quibus insipientes pueri terreantur; sed quæ viris, res perpendere valentibus, simulata apparent; &c.* Certo sciendum est, rem esse fictitiam: Non est quod quis metuat a peccatis fidelium; omnem terrorem et metum peccati, Christus ipse exhausit; &c. *Peccatum mortuum est, neque, magis quam Leo mortuus, formidandum.* Pag. 510.
Pag. 511.
Pag. 513.
Ostendit

Cap. 17. tendit postea, *Peccata nationis populo Dei non posse officere, etiamsi ipsi eorum non sint immunes.* Alibi dicit, *Esne tu flagitiosus ratione vitii prævalentis? Ne tibi in mentem subeat, te esse aliis vel peiorem vel minorem.* Imò, *Quotiescunque homines pœnam expavescunt quòd peccatum commiserint, toties gratiam Dei calumniantur.* Vide etiam pag. 413, 510, 559, 562.

Pag. 515.

Pag. 429.

Pag. 522.

De quibus non disceptatur.

(1.) Non, an Deus electos fideles ab æternâ pœnâ fervaturus sit, ne iis peccatum dominetur prospiciendo. (2.) Neque an homo justificatus sit ab execratione legis liberatus, sive a sanctione fœderis operum. (3.) Neque an oporteat fidelem æternum exitium formidare ullâ aliâ ratione, quàm quòd de integritate suâ quæstionem peccata moveant, aut ad malam securitatem vel apostasiam ducant. (4.) Neque an Deus pro summâ suâ clementiâ pœnas eas aliquando non exigat, sive quæ ad privatum sive quæ ad nationem attinent, quæ viri etiam pii peccatis debentur. (5.) Neque an apud Deum sit, peccatum fidelis ad eò moderari, ut tandem sit ei beneficio. *Hæc omnia affirmo.* (6.) Neque an afflictiones piorum sint execrationis damnatoriæ Legis executio, vel aliquid faciant ad satisfactionem, aut peccati expiationem. *Hoc nego; et addo, Christum solum iustitiæ satis fecisse.*

De quibus reverà dissentimus.

(1.) An secundum normam evangelii, si fidelis se imperio peccati subiceret, foret ut periret. *Hoc affirmo; Doctor negat, contra ea quæ disertè fidelibus dicuntur, Rom. viii. 13. et alibi.* (2.) An fidelis facinora perpetrans, qualia sunt idololatria, homicidium, &c. non debeat sibi terrorem incutere, habens ob oculos ultimum supplicium; et si in his diutius persistat, statum animi sui ut Gehennæ obnoxii suspectum habere. *Hoc affirmo; Doctor autem negat; eoque, omnes comminationes evangelicas a S. Spiritu animis fidelium objectas, tanquam ineptas ponit.* (3.) An Christo liceat justificatum quempiam propter gravia delicta excruciare, etsi eas pœnas quæ animum perderent detur evitare. *Hoc affirmo, Doctor negat.* (4.) An fidelis, postquam gravia commiserit peccata, propter ea debeat metuere præsentis a Deo correptiones. *Hoc affirmo, Doctor negat.* (5.) An peccata gravia fideli reverà noceant, et sæpè præsens damnum inferant? *Hoc affirmo, Doctor negat.* Quòd ad peccata ad nationem pertinentia, eodem modo atque

atque de his statuendum est, quemadmodum alibi Cap. 17.
dixi.

Veritas confirmata.

Præcipuum quod probare oporteat, hoc est, *Peccata* scil. *fideli obesse*; ex hoc cætera sequuntur. Quippe quòd noceant, ab iis qui rectè de rebus sentiunt certè sunt metuenda: Et quòd aliquid mali secundum comminationem inferant, hinc sequitur, Christo restare potestatem ad hunc modum comminandi et puniendi: Utrumque probavi, *Cap. 13.* Facilè, putem, probatur, quod omnium sensus et experientia testatur: Pauca tamen argumentorum capita leviter attingam, quæ dici possent uberiorius.

I. Peccatum ipsum *multum eis nocet* qui id admittunt, Jer. viii. 21.
aut eo tenentur: Sic enim Sacra Scripta monent. *Vulnus* est, quod *ni esset*, quid opus sanatione? *Pollutio* est, si non, quid est cur abluamur? *Crimen* est, aliter quid facit remissio? *Error* est, si non, quid est quòd revertamur? *Imbecillitas*, aliter, supervacuum est restitui. Nihilne id *nocet*, quod nostræ naturæ labes est, animorum morbus, statusque nostri perturbatio, si Deum vel nosmet ipsos ut ab eo pendentes spectamus? — Si nihil est a peccato damni, cur deprecamur? Cur Deus ut ab eo caveamus perpetuò monet? Cur adeò gratia ei se opponit? Cur ei obnititur Spiritus? Cur Deo gratias agimus, quòd id præverterit? Quare exigit Deus a magistratibus et parentibus, ut ideò puniant? et a ministris, ut delinquentes censurâ afficiant? Si adeò innoxium suis factum est, cur tam sæpè Christus de eo queritur? Cur etiam ipse Doctor moneret, ut ante admissionem metuamus, quamvis non postea? Cur pii, ut a peccato liberentur, cælum expetunt? — Idne *leve malum* dicendum, quod Deum dedecorat, Christi nomen contumeliâ afficit, Spiritum Sanctum contristat, Diabolo placet, bonis est scandalum, et eos quibus cor tenerum est adeò afficit, ut non solum sua ipsorum peccata *lugeant*, sed et aliena? Si peccatum nihil nocet, virtus certè et sanctimonia nihil profunt; neque quicquid ei occurrit, beneficii loco habendum est. Ubi desistam? Singula tamen hæc ad peccata eorum qui Dei sunt attinent, et quædam magis id quòd ipsi peccant, quàm quòd alii, spectant.

2. Multum incommodi iis qui Dei sunt ex peccato admissio evenit. Annon Deus faciem suam subtrahit, et Spiritus illapsus suos minuit? Nonne conscientiæ sæpè indu-

Psal. cxix.
136.

Cap. 17. inducitur callus? cor minùs verbo Dei movetur? animus in officiis quasi constrictus? magna virtutis immutatio, neque ante obitum sæpiùs restituenda? Multi officiis parùm idonei redduntur, per contumeliàm peccati causà factum, sive per paupertatem, morbos, &c. — Quis non expertus est a peccato, quod necesse sit *damnum* nuncupare? Quos scil. dolores, amicorum jaçturam, rei familiaris imminutionem, consiliorum frustrationes? Annon *detrimeto* sunt, bella, pestis, incendia, institutis divinis carere, fames, propinqui execratione digni, &c? Certè non adeo frequentes in hanc sententiam ibunt, atque in eam de transubstantiatione. — Quid verò huic favet?

Obj. Deus hæc omnia faciet, ut fidelibus feliciter cedant; propterea nequaquam sunt eis nocitura.

Respondeo, *primò*, Ubi Deus peccatum nobis non obsuturum promiserit, ego planè nescio. Naturà suà non est bono idoneum, neque aliud boni potest præstare quàm ut sibi ipsi occurrat. Dicitur quidem, *Omnia in bonum conferent*, &c. Sed hoc dictum est de afflictionibus Christi causà, non de peccatis adversus eum: Et quamvis Deo moderante fiat, ut aliquid boni inde eliciatur, exoptandum potius esset ut alià ratione idem boni obtingeret.

Resp. secundò, Etiam si peccata, vel afflictiones quibus castigamur, divinà providentià nobis sint beneficio, non inde sequitur, non esse damno. Hoc evinci potest, non modò ex eo quòd majoris esset gratiæ ut id boni alià ratione consequeremur, de quo, nisi obstaret peccatum, nos adepturos constaret: Quinetiam, (1.) Quidquid interminatus est Deus, quo a peccato nos deterreat, necesse est ut habeat rationem *damni* sive detrimenti. Non est eomminatio, si nihil *damni* ferat; et contumeliàm faciunt Deo Rectori, qui aliter sentiunt. Quam confusionem, promissionum cum minis, hoc inferret? Nonne in animo habet Deus, ut metu alicujus *damni* homines coerceat, cùm dicit, *Memento*, &c. *sin minùs movebo candelabrum tuum a loco suo?* et cùm hoc eis accidit, annon fuit damno? Multa hujusmodi loca facile esset proferre. (2.) Sancti, Deo etiam approbante, lugent et deprecantur peccata, et propter ea pœnas, ut quæ reverà *damno* sunt futura. *Quare indurasti cor nostrum, ne timeremus te?* &c. *Propter Calamitatem filiæ mei populi, pullatus sum, et stupore correptus.* Liber *Threnorum*; et *Hemanis David-*

Rom. viii.
28.

Apoc. ii. 5.

Esa. lxiij.

17.

Jer. viii. 21.

Davidisque lamenta, videntur e memoriâ excidi. Lege *Cap. 17.*
 quæ *Paulus* de semetipso et aliis queritur. (3.) Deus ipse hæc supplicia populo suo *noxia* esse reputat; dicit enim *tolerantiæ suæ* esse, et *tarditatis ad iram* quod ab eis infligendis abstineat. Sæpius ait se suorum *misereri* dum ea patiuntur, et non amplius *misereri* quando infligit. *Esa.* lxiii. 9. *Joel.* ii. 8. *Fer.* xiii. 14. Quod hæc auferat, *misericiordiæ suæ* et benignitati tribuit. Legendo prophetas, invenies quibus vocibus hæc significantur; *vulneratione* scil. *percussione*, *vastatione*, &c. Sæpius ab eo damnatur, hæc esse mala et *noxia non sentire*; et ea se aucturum minatur, quò peccatorum et pœnarum sensu magis commoveantur. — Certè non opus est ut addam, his opposita *beneficia* esse, et quæ ut talia promissa sunt: Et quicquid boni in pœnitentiâ inest, *damnum* a peccato et effectis ejus arguit. Si hæc non arguerint peccata *damno* esse, *patientiam* sanctorum virtutem non esse planè dicamus, vel novam quid in mundo sit *damnum* definitionem reperiamus. Ad hoc quidem Doctor nos provocat, cùm peccatum adeò *innoxium* ponit, et gratiæ majoris in præsentis retentionem habet loco *beneficii*; quod asserit, *pag. 541.* — Adjiciam, peccato gradus gloriæ Sanctorum in futuro seculo posse minores reddi: Quippe, qui *parcè* seret, *parcè* etiam metet: Itaque, Qui ^{2 Cor. ix. 6.} *vel minimum horum præceptorum violaverit, minimus nu-* ^{Mat. v. 19.} *merabitur in regno cælesti: Imò, Id est vobis inutile.* Heb. xiii. 17.

Testimonia.

Synodus, et *Seniores congreg.* dicunt, “Comminationes *Cap. xix.*
 “legis usui esse regenitis, quòd indicent quid etiam ipso- *art. 6.*
 “rum peccata promereantur, et quas in hac vitâ afflic-
 “tiones ea propter expectent, utcunque a maledictione
 “quam lex minatur liberentur.” Atque iterum, “Cer- *Cap. xviii.*
 “titudo salutis verè fidelibus multifariâ concuti potest *art. 4.*
 “et imminui, &c. lapsu in peccatum aliquod insigne,
 “quod conscientiam vulnerat, Spiritumque contristat;
 “tentatione aliquâ vehementi; Deo vultus sui lumen
 “subducente; &c.” Et denuò, “Fieri potest, ut Sanc- *Cap. xvii.*
 “ti in peccata gravia incidant, in eisque ad tempus *art. 3.*
 “commorentur; unde iram Dei sibi ipsis contrahunt,
 “ejusque Spiritum sanctum contristant, gratiasque suas
 “et consolationes quadantenus et quoad gradus nonnul-
 “los amittunt; corda sibi habent obdurata, et vulnera-
 “tas conscientias; aliis nocumento sunt et offendiculo;
 “sibimet

Cap. 17. "sibi met ipsis denique accersunt judicia Dei temporalia."

Inst.

Theol.

par. ii.

pag. 650.

Turretinus monet, "Dum fidelis in atrociam incidit peccata, indignationem Dei paternam incurrit, dispositionem ad regnum cœlorum amittit, et reatum damnabilem contrahit; ita ut dum in eo statu impœnitens manet, debeat statuere se morti esse obnoxium, et certò moriturum nisi convertatur."

Nonne Theologi plerique statuunt *Davidem*, si se atrocium delictorum non pœnituisse, periisse? — *Dr. Owen*, pariter ac plurimi demonstrat, quid peccata fidelibus noceant. Vide etiam *Dom. Ant. Burgesis*, de *Iustificatione*, lib. I. a pag. 240. ad pag. 245.

Causa Erroris Crispini.

Quia in æternam condemnationem fidelis non incurret; nulla est igitur præsens fideli afflictio pœnalis: Cum multa sint quæ noceant citra gehennam; et quòd ultimo supplicio fidelis non afficiatur, non fit ex hoc quòd peccatum sit innoxium, sed ex gratiâ Dei, quâ ad pœnitentiam agendam movetur, et fidem in Christum, ut remissionem consequatur. — Quia omnes Christi causâ afflictiones simul adjumento sunt; ideò scilicet peccata in Christum nihil efficiunt. Sed assumpto, peccata æque ac pœnas peccatorum includi, sic se habet argumentum, Quia Deus his adeò moderatur, ut aliquid ex iis boni tandem eliciatur; igitur interea nihil omnino nocent. — Quia fidelis ab execratione legis damnatoriâ liberatus est; ideò nulla Christi comminatio potest ad eum pertinere. — Quia pii quidam nonnunquam animo franguntur, et vigiles fiunt, per peccatum quâ malum est; ideò illis non est malum.

C A P. XVII.

De Deo peccatis offenso, cum suos castigat.

Cap. 18. *Veritas.* **E**tiam si Deus propter peccata non adeò suis succenseat, ut eos gratiâ fœderis sui multet; peccatis tamen eorum adeò est insensus, ut eorum causâ filios corripiat, etiam si castigando erudiat.

Error. Nullæ fidelium afflictiones, ne minimum quidem, indicant Deum iis ob peccata irasci.

Hanc

Hanc esse sententiam Crispini probatur.

Cap. 18.

Afferit Doctor, *Nisi sine causâ Deus offensus erit, fidelibus non succensabit: Dico enim, Causam non esse, quod fide-* Pag. 15.
li succensat; quia non comperit peccatum fidelis esse revera suum ipsius, sed compertum habet esse peccatum Christi. Si dicat aliquis, Nonne autem sunt afflictiones fidelium propter peccata sua? Respondeo, Minime: Afflictiones fidelibus sunt a peccato, non propter peccatum; id est, Non hoc est quod Deus spectat, ut scilicet eos pœnâ afficiat, peccati eorum meritum nunc tribuendo, quippe illud in Christum coniectum fuit; affigit autem, quod a peccato sint immunes; &c. Itaque cum Deus fidelem castigat, non spectat peccatum, ac si propter peccatum castigaret, &c. Imò, Dico, quoad pec- Pag. 18.
cata commissa, quæ suspecta habet, ne gutta quidem minima iræ Dei, aut effectus huius iræ, illum invadit: Quod probare conatur. Sæpius his similia reperi; Eo tempore Pag. 19.
quo Deus te castigat, nullius peccati a te admissi memor est; ad hæc animum non advertit. Iterum, Christo ob peccata Pag. 561.
nostra castigato, nihil nobis nisi pax restat, &c. Et, Si Pag. 559.
fidelibus dicamus, Nisi hoc et illud officii præstant, nisi ita sanctè se gerant, et hæc et illa bona opera exequantur, in iram incurrent; vel tertè succensabit eis Deus: Quid hoc est, quàm sacris Literis abuti? Infecta reddimus quæcunque Christus fecit, fideles injuriâ afficimus, et Deo in os suum mentimur.

De quo non disceptatur.

(1.) Non, an Deus fidelem peccantem diligere cesset.
 (2.) Neque an afflictiones quæ fideles premunt, a iustitiâ Dei, more inimici ulciscntis, proveniant. Hæc nego.
 (3.) Neque an penes Deum sit efficere, ut pœnæ peccatorum etiam gravissimæ, fidelibus feliciter cedant. Hoc affirmo; etiam si, si peccata non essent, id boni viâ leniore efficere: Et multum quidem dubito, an unicuique pio omne genus afflictionum sit commodo: Non enim quævis boni mensura par est damno; et nonnunquam Deus peccato peccatum punit. (4.) Neque an nonnulla valde adversa piis ipsis non accidant, non tam ut luant peccata, quàm ut in virtute se exercent, peccato arceantur, aut Deo gloriam afferant veritatem testando. Hoc affirmo: Opinor autem Martyras ipsos non adeo de pulchrâ perpeffionum causâ gloriatos, ut semper omiserint secum reputare, quo suo peccato Deus iustificaretur, tanquam causâ non apparente miseriarum quibus affecti fuerunt.

(1.) An Deus vel minimùm sit in fideles offensus, eorum causâ quæ turpissimè fecerunt. Hoc affirmo, Doctor negat. (2. An Deus quovis tempore, vel quibuscvis afflictionibus, suos sibi propter peccata displicere significet. Hoc affirmo, Doctor negat.

Veritas confirmata.

Scias, Lector, hæc omnia *Crispium* velle de *Electis nondum conversis*. Illorum enim peccata super Christo sunt et non ipsis, pariter ac fidelium. Illorum peccata non iis nocent; neque eis succenset Deus, quamvis Deus dicat *se impiis quotidie irasci*. — Sed argumenta consideremus, quatenus *fideles* spectant.

1. Affirmo, Deum fidelibus propter facta eorum detestanda succensere. Si unquam succenseat, propter peccata fieri necesse est: Se autem offensum iis, etiam *propter peccata*, sæpè affirmat; atque exigit a suis ut hoc fateantur, iique cum magno animi dolore agnoscunt. O *Deus, repulisti nos, iracundè dissipasti nos; reconciliare nobis! Tyos duriter tractasti, tetrum vinum bibere nos cogens!* Annon disertè dicitur, *Quod David fecerat, displicuit Domino?* Et legere est, quàm ei interminatus fuerit, et quas pœnas exegerit. Annon *exarsit ira contra Moysen?* Exod. iv. 14. et *contra populum suum?* Esa. v. 25. *Deus iratus fuit mihi*, inquit *Moyses*: Deut. iv. 21. Et, *Deus valde iratus fuit Aaroni*. Deut. ix. 20. Christus sæpè discipulis suis succensuit. Et quoties dicitur *Deus irasci suis*, iraque contra eos exardere? Porro dicitur *se a furore iræ suæ retrahere*. Nonne *ira sua* contra eos est, quæ *momento* temporis durat, et avertenda est? Sperem Doctorem agniturum, iram Dei contra peccatum nunquam cessare. Quinetiam *furor* et *ira sua* sæpiùs dicuntur esse contra ipsos servos suos. Lege *Ezek.* cap. xvi. (cujus uno et altero versiculo Doctor adeò abusus est;) *In his omnibus exacerbasti me, &c.* Annon fieri potest, ut più *Spiritum Sanctum contristent?* Quid sibi vult *Ecclesiastia*, cum dicit, *Indignationem Dei feram, quia in eum peccavi?*

2. Deus multis afflictionibus, suos sibi per peccata displicere, testatur. Superiore Capite probavi, *peccata fidelibus nocere*; et quicquid ibi dictum est, hoc etiam probat, quatenus Dei manu plectimur. Præterea hæc perpende;

Heb. xii. 11.

Deus sæpè dicitur suos *corripere* et *castigare* propter peccata: Neque eo minùs sunt *paternæ castigationes*, si in *præsentia*

Psal. lx.

1, 3.

2 Sam. xi.

27.

Ezek. xvi.

43.

Mic. vii. 9.

præsentia sunt dolori, quod postea fructum tranquillum ju- Cap. 18:
stitiæ reddant. Huic non adversatur magna fœderis pro-
missio: Si filii ejus legem meam deseruerint; &c. eorum Psal. lxxxix:
noxam virgâ, et eorum culpam plagis vindicabo; sed meam 30, — 34:
erga eos benignitatem penitus non auferam, &c. Annon
hæ plagæ sunt propter peccatum? Nonne sunt castigati-
ones? Imò, et aded a Dei indignatione, ut dictum sit,
non penitus benignitatem meam auferam; et quod ultra
non progrediatur, sit fœderis gratiâ. Quoties dicit Deus,
se ecclesiam suam propter peccata quæ commiserint punire,
et hanc causam ponit? Quid sentiendum de hoc, quod
Deus dicatur, iniquitates populi sui visitare? Fuitne
propter rem innocuam, quod Christus Petrum corripuit? Marc. viii:
Annon quod tepidi fuerunt, Deus eos Laodicensis quos 33:
dilexit, corripuit et castigavit? Nonne peccati causâ fac- Apoc. iii. 19:
tum fuit, quod dictum est, Propterea, apud vos multi sunt 1 Cor. xi. 30.
ægri et infirmi, et frequentes obdormiverunt? Quid vult
quod Deus dicit, se sanctificatum iri in filiis suis qui de- Lev. x. 3.
linquunt? Non potest fieri, ut propter peccata faciem
suam abscondat, vel ob ea impulsus gratiæ suæ imminuat,
quin simul se offensum peccatis eorum quos deserit, osten-
dat. Quàm impiè plurimi pii se gesserunt, cum submissè
peccata sua agnoverunt causam esse cur Deus eos relique-
rit et castigaverit, si quod assero non sit verum? Et
quàm miranda sunt loca ejusmodi? Tantummodo vos ag- Amos iii. 2,
novi ex omnibus familiis terræ, idcirco animadvertam in vos
omnes iniquitates vestras. Quis igitur est, qui audet Deo
in os suum mentiri? &c.

Testimonia.

Vidistis Capite superiore Synodum et Seniores Sabaudicæ,
disertè hanc veritatem affirmantes, quos iterum consulatis.
Vid. etiam Catech. majorem, Qu. Quomodo Regis munere
defungitur Christus? Resp. inter alia, "Obedientes re-
munerando, et (suos) peccantes castigando."

Synodus provincialis Lond. mentionem faciunt Erroris
tunc temporis, inter alios, grassantis; Deum scil. non
castigare quemquam suorum propter peccata; neque sit per
peccata populi Dei, quod in nationem animadvertat.

Causa Erroris Crispiani.

Quoniam Deus peccata nostra Christo imposuit, quò
Electis peccata, cum resipuerint, remittantur; non fieri
igitur potest, ut ea propter Electis succenseat, etiam si
nunquam pœnitentiam egerint. — Quia Deus odio
non habet fidelem peccantem, ac si ei esset omnino infen-

Cap. 18. *sus*; ideò *ne minimùm* quidem ei propter peccata gravissimà succenset. — Quia is qui purgat aurum, ei non succenset, (quippe quod nunquam potuit displicere,) cùm in ignem injicit; ideò Deus sanctissimus nequaquam irascitur eis qui ratione præditi peccant, cùm, ut se corrigant, castigat. — Quia Deus non adeò infensus est fideli, ut eum ultimo supplicio afficiat; ideò non potest fieri, ut suis adeò succenseat ut *more Patris* eos castigare sustineat. — Quia Deus affligit, ut *peccatum amoveat*; ideò non propter peccatum corripit; quasi non posset propter præterita punire, nisi statueret eos non futuros in posterum emendatiores. — Videtur etiam, Doctorem in hunc errorem incidisse, quòd non animadverterat *iram* et *simultatem* in Deo non esse animi inimici affectiones, sed voluntatem affligendi; quæ etiam a speciebus gradibusque afflictionis denominantur.

C A P. XIX.

De Pulchritudine sinceræ Sanctimonie.

Cap. 19. *Veritas.* ETiam si sanctimonia ea quâ nunc præditi sunt fideles, non sit, secundùm Verbi Dei præscriptum, perfecta; neque secundùm legis innocentie sanctionem, ullius pretii; neque ulla delictorum expiatio; et usquè nobis opus sit remissione, et meritis Christi, quò sit accepta: Nihilominus, quantum prævalet, suâ naturâ amabilis est; et Deo placere, et non *stercus* esse sive turpe quiddam, existimanda est.

Error. Summa fidelium sanctimonia, quamvis in iis per Spiritum Sanctum effecta fuerit, merum est *stercus*, putredo, et turpitude, quatenus in eis invenitur.

Hanc esse Crispii sententiam probatur.

Pag. 232.

Scitote, inquit, *impulsus et adjumenta Spiritus pura esse; et sancta, et sine spumâ, in fonte, scil. in se; cùm, verò, impulsus isti et auxilia per canalem cordis nostris transiverint, et multis nostris corruptionibus operando permista sunt, opus ipsum totum pollutum fit et turpe. Nostra turpitude purorum Christi Spiritus impulsuum naturam mutat; Sc. non secus ac unica veneni gutta potioni ad cardiacos levandos accommodatæ infusa, totam eam, unamquamque etiam guttam, mortiferam reddit. Itaque nisi nostrorum operum optimum quodque,*

quodque, per nos, sine minimâ mixturâ defectûs vel polluti-
onis, transferit, non potest non esse stercus, &c. Et si du-
rum hoc videatur, id ipsum scil. quod a Spiritu profectum
est, in eo quod hominis est itâ involvi, ut pro stercore ha-
beatur; scias velim, quicquid nostræ turpitudini miscetur,
non amplius esse Spiritûs, sed nostrum fieri. Spiritûs erat,
cûm inficeretur; sed nostra caro, cûm sit similis Ventriculo
vipertino, optimam escam in venenum mutat; vel habet se ad
modum tumoris ulcerosi, qui spiritus purissimos, et carnem
fanissimam, in putredinem convertit: Et carnis hujus ulcer-
osæ aliquid apud optimos quosque in terris reperitur, opti-
mis se miscens officiis, totumque in suam naturam permutans.
Item alibi dicit, Omnes nostræ virtutes sunt turpes, men- Pag. 414.
sualis panni similes, pessimis sordibus oppletæ.

Ne dicas eum velle, nostras virtutes imperfectas adeo
esse, ut nequeant ea iustitia fieri quâ iustificati simus.
Minimè; plus eum voluisse necesse est: Eâ enim ratione
non fierent stercus vel putredo, aut cessarent esse Spiritûs;
tantum esse imperfectas argueret, &c. Multas usurpat
hujusmodi locutiones, quibus sanctimoniam rem sordidam
esse ostendat; quemadmodum superius, quò peccatum
Electis innoxium esse probaret, multa dixerat.

De quo non disceptatur.

(1.) Non, an sanctimoniam, vel opera sanctorum opti-
ma, ea sint, aut adeo perfecta, ut peccata ipsorum expi-
ent. (2.) Neque an sanctimoniam nostra possit nos Deo
gratos reddere, sine Christo. (3.) Neque an actio sanc-
tissimi cujusque, vel sanctissima, ea sit cui veniæ non sit
opus. (4.) Neque an secundum sanctionem legis (quæ
dicitur) innocentiae, sincera sanctitas pro verâ sanctitate
habenda sit. Hæc omnia nego; et postremum quidem
hæc de causâ, quòd nihil omninò præter integram præ-
cepto obedientiam, fuit sanctitas existimanda: Cûm gra-
tia evangelii multum statuit discriminis inter veram, licet
imperfectam, sanctimoniam, et quod formaliter (ut lo-
quuntur) malum est; inter genuinum amorem, et inimi-
citiam; inter sinceram fidem, et absolutam increduli-
tatem.

De quo diversa sentimus.

(1.) An fidelium vera mentis et morum sanctimoniam
sit reverà stercus et putredo. Hoc Doctor affirmat, ego
nego: Nihilominus ita reputandum censeo, si Christo
comparetur, et valere ad justificationem promerendam
dicatur. (2.) An vera sanctitas, quantum in corde et

Cap. 19. vitâ vigeat, sit ipsa amabilis, et Deo accepta, secundum gratiam evangelii, et nullo modo *stercus*. Hoc affirmo, et Doctor negat.

Veritas confirmata.

Adverte, Quicquid dictum est de sanctimoniâ cujusvis, qui merus homo est, in terrâ versantis, post lapsum, de *sincerâ sanctimoniâ* dictum est: Perfectam enim sanctimoniam nemo habuit. Expostulandi tantum locus est. Idne *stercus*, quod a regeneratione animi et actuum provenit? Id *stercus*, quod tam sæpè nomine ipsius Spiritûs addito honestatur, et appellatur *Spiritus charitatis*, *Spiritus supplicationis*? &c. Annon illud pulchrius est quam ut *stercus* audiat, quod *divina natura* dicitur? Quàm amabile oportet sit, quod est *novus homo secundum Dei imaginem*? quod est *Cor novum*? quod est *Lex Dei in corde*, et *Dei gratia*? Eane pro *stercore* habenda sunt opera, ad quæ creati sumus in *Jesu Christo*, et ad quæ efficienda per *Spiritum* potentes reddimur? Idne turpe est, quod sanctos reddit *præstantes in terrâ*, quin et imitatores Christi? Annon propter hoc de *Calebo* dictum fuit, *alius* ei fuisse *animum*? et annon hoc est, cujus gratiâ pios nos oportet diligere, ut a *Deo genitos*? Nonne Deo gratum est illud, cui tot et tanta pollicitus est; propter quod *Mosen*, *Davidem*, et omnes sanctos adeo prædicat; appellans eos qui tales sunt, *populum* quem *sibi ut proprium vindicat*? &c. Non leve est, quo Christus in sponsâ suâ tantoperè delectatur, ut videre est in *Cantico Solomonis*. Potestne fieri ut *stercus* sit, quod *gloriæ idoneos* reddit, quod Deo est honori, et religioni decorum? Qui potest esse *Deo per Christum acceptum*, si *stercus* sit, et naturam carnis nostræ et corruptionis mutatum induat? *Impietas* nunquam a Deo per Christum accepta erit, ut ut *imperfecta pietas* hoc consequatur. Lege quæ dictæ sunt de *sinceritate*, *integritate*, &c. et vide quomodo *veneno mortifero* conveniant? Quàm Christo ignominie est, *vitam ejus* in nobis, et *initium gloriæ*, hoc nomine dehonestare? quin *triumphos ejus* in nobis adeo deprimere, ut omne ad quod membra sua evexerit, non aliud sit quam *turpitudô*? Benè habet, si ipsa Oracula sacra *pura* sint evasura, si omnia quæ Spiritus operatur adeo *sordida* esse censeantur, eo quod per homines permeent. Minus autem miror D. *Crispium* ita loqui de *justitiâ Sanctorum*, quatenus in iis inest; cum adeo fortiter asserat, *inimicos Christi* sinceritatem posse et simplicitatem cordis habere

erga

erga Deum, certumque propositum et propensionem ad Cap. 19. omnem voluntatem Dei; quinetiam ei penitus obedire; ideoque nihil horum certum esse indicium participationis Christi. Vide pag. 450, 451, 452.

Testimonia.

Lege quæ habent Synodus et Seniores Sabaudia, de vo- Cap. x, xiii, catione efficaci, sanctificatione, et bonis operibus; atque xvi. de fide etiam, et resipiscentiâ.

Synodus in Novâ Angliâ ut Errorem 36. refutant: Omnis potentia agendi in fide est ad peccandum. Et ut Err. 35. Efficacia mortis Christi est, ut omnem vim virtutum in membris suis disperdat, quò omnia in omnibus ipse agat.

Lege Doctoris Owen tractatum de Sanctitate, ei de Spiritu annexum.

Causa cur Doctor ita erret.

Quoniam bonum nostrum ad Deum, ut ei sit commodo, non pertingit; ideo non pluris facit quàm stercora et fordes. — Quia in quibuscunque morem gesserimus, servi sumus Deo inutiles, minùsque utiles quam deceret; idcirco sanctimonia nostra ei ad modum stercoreis est offensæ. — Quia Deus novilunia et sabbata hypocritarum oderat; ideo sincera piorum obedientia ei est fastidio.

Obj. Annon Israel dicit, Esa. lxiv. 6. Omnes virtutes nostræ sunt menstrualis panni similes? — Resp. Dictum est de personis, non de verâ sanctimoniâ; sicut alibi dicitur, Eorum optimus est ut paliurus: Et rursus, A vestigio pedis ad caput, ulcera sumus purulenta: Sacerdotes ipsos invaserat corruptio, plerosque etiam qui optima professi erant, quique iustissimi videbantur. Et quòd locus citatus homines ipsos spectet, vide ver. præcedentem; Ades ultrò tu quidem iis, qui æquum facere gaudent, &c. Enimverò et tu sævis, quia nos peccavimus: q. d. Si æquum faceremus, tu nobis adesses, et nos lætaremur; sed cum non ita sit, sed peccavimus, tu sævis. Vide et ver. 7. Non est qui nomen tuum invocet, sese ad te comprehendendum excitans: q. d. Remissi sumus, et optimis vix vacat precari. Imò vide ipsum ver. 6. Cuncti ut immunda sumus, nostræque virtutes ut panni menstruales; cuncti cadimus ut folia: q. d. Universi defecimus, et degeneres facti sumus. Sed detur, de iustitiâ ipsâ ut qualitate, dictum esse; an sequeretur, quia umbra iustitiæ in populo adeò deficiente et polluto, panni esset instar menstrualis, ideo de vividæ virtutis actionibus ab impulsu

Cap. 19. Spiritus profectis, quòd sint *menstruales panni*, aut panniculi lacerati, dicendum est?

Obj. Apostolus dicit, *Phil. iii. 8. Propter quem omnium jacturam feci, et pro stercoribus duco, ut Christum lucrificiam, et comperiar in eo, &c.* — *Respondeo*, (1.) Si in hoc loco agatur de *justitiâ evangelicâ*, quam ut suam *pro stercore duxit*, non inde sequitur, sanctitatem *stercus esse*: Omne quod inferri potest, est, quòd præ Christo lucrificato *pro stercore habebatur*. Et quis non fateatur, præ Christo lucrificato omne quod apud nos est *sordere*, justitiæ suæ comparatum? Non ideo necesse est, ut in se sordeat. Si Christi sint æmuli, odio habendus est pater et mater: Anne igitur sequitur, patrem et matrem esse in se detestabiles? Minimè; eos diligere oportet, nisi si cùm Christo comparentur. Non est ut plura addam, quò Doctoris argumentum refellam. Et si autem imputationem justitiæ Christi ad nostram justificationem agnoscam, at huic tamen loco eam sententiam superstruere veritati detrimento fore existimem: Ideoque — *Respondeo*, (2.) Sanctimoniam sive *justitiam evangelicam* hoc loco per *stercora* non designari. Ista quæ aspernatus est *σκυδα*, iis canibus (quo nomine Ethnicos notare solebant) reliquit, ut in eis gloriarentur; *ver. 2.* Quinam autem erant, quos *canes* appellat? *Concisio* certè, (ad *Baalis* sacerdotes alludens,) sive *Judæi*, qui Christum repudiabant, credentes aliquid eximii præ illo esse in ritibus *Judaicis*, et (quæ abutebantur) *Mosis* disciplinâ. Quænam ideo fuere, quæ *pro stercoribus duxit*? *Respondeo*, *Privilegia Judaica*, et *justitia ista* quam ipse sibi *sine Christo* finxerat, quam etiam antea magni fecit, eo modo quo *canes* isti eo tempore fecerunt. Non verò fuit ea *sanctimonia evangelica*, cujus jam, gratiâ Christi, particeps factus fuit.

Obj. Unde utrumque horum constat? *Respondeo* disertè, A toto Capitis scopo; ex quo liquet,

[1.] *Privilegia* erant et *justitia* quæ *sine Christo* habuit, quæ *stercora* appellat. Nam, (1.) Sermône suo caveri jubet a *Judæis*, qui evangelium pervertebat, et ei se opponebant: *Ver. 2. Cavete canes, cavete malos operarios, cavete concisionem.* (2.) Comparisonem instituit quâ eis se opponit, et in eâ oppositione magnam partem sanctitatis evangelicæ comprehendit. *Ver. 3. Nos enim sumus circumcisio, qui Spiritu colimus Deum*; non scil. secundum carnem, et cum egenis elementis, quòd illi faciunt: *Et gloriamur in Christo Jesu*; q. d. verum et solidum gaudium

dium sentimus, in et per Christum, quo necesse est ut ii Cap. 19. careant, qui eum repudiant; quin etiam reatu et metu anguntur, eorum enim via non potest qui eam insistant perfectos reddere. *Nec confidimus in carne*; id est, — quod fuerint Abrahamo nati, non semen ejus per fidem spirituale; neque enim quia sunt semen Abrahami, ideo Rom. ix. 7, omnes sunt filii; hoc est, non qui filii carnis, ii sunt filii Dei; &c. — sive, quod Judaica participarent privilegia; ut de quibus dictum est, *Quicumque volunt speciosi apparere in carne, ii vos cogunt circumcidi*. In his erant, a quibus ut caverent, Christianos monet Apostolus: Nos autem per evangelium, majora et certiora sperare edocti sumus. (3.) Ea enumerat quæ Judæi sibi vindicabant, in quibus sibi æquè fas erat, ac istis suis inimicis, gloriari. Ver. 4, 5, 6. Ex gente erat Judæus, non merè profelytus; cum primis circumcissus; sectæ exactissimæ, pariter Christo infensus ac ii ipsi; et quod ad ceremonias nulli cedens, quod ad justitiam quæ est in lege irreprehensibilis. Non voluit, omnibus numeris absolutam obedientiam, neque evangelicam sinceritatem; sed mores secundum normam Judaicæ institutionis non improbandos, iis scil. judicibus qui propè intuerentur. (4.) Hæc ad Christum conversus se repudiare profitetur: Ver. 7. *Quæ mihi erant lucra*; id est, ea quæ ipse magni feci, ut nunc illi, duxi propter Christum damnum esse. Postquàm se obvium mihi in viâ dedit, et rectius de se atque meipso sentire docuit, continuò ipsum, gratiam suam, beneficia, et institutionem suam, his omnibus prius habui. Et Ver. 8. *Quinetiam certè duco omnia damnum esse*, &c. hoc est, neque de eo quod elegi hæreo; idem planè adhuc sentio; mihi etiamnum vana sunt et nihil, si cum iis, quæ in et per Christum novi et expertus sum, conferantur. Imò, propter illum æquo animo, non modò hæc Judaica repudiavi, quin et omnibus me multavi; viz. famâ, amicis, re, otio, et ipsâ vitâ, certo scil. instituto, et omnia pro stercorebus duco ut Christum lucrifaciam. Ea in quibus Judæi isti gloriantur, et quæ mundus adeò magni facit, etiam omnia mihi sunt stercore, &c. ut Christum plenè possideam, et suscepti sui integra effecta, perfectam scil. pacem, sanctimoniam et gloriam, quorum initia in me inesse jam nunc sentio. Satis etiam patet, [2.] Non fuit sanctimonia evangelica, quod duxit pro stercore sive damno. Nam, (1.) Hæc non fuit justitia sua in lege, quatenus ei opposita quæ est per fidem Christi.

Quin

Cap. 19. Quin hæc *sanctimonia evangelica*, est *per fidem Christi* :
 ~~~~~
 Act. xv. 9. Corda enim nostra *fide purgantur* ; ad hanc *creati sumus*
in Christo ; et ab eo *per fidem* in omnibus ejus membris,
 qui omnes in eo sunt, *effecta est* : Et in eâ conjunctione
 perdurare, et plenè ejus effecta percipere, maximè ex-
 peto. (2.) Hanc sanctimoniam adeò *non repudiât* ; aut
 ejus *jacturam facit*, ut etiam sedulò *persequatur*, et se
 consecuturum speret. Hic scopus est *Ver. 10, 11, 12,*
13, 14. Ut cognoscam eum, viz. perfectè, in personâ et
 impulsibus suis ; et *vim resurrectionis ejus*, in Spiritu scil.
 et vitâ absolute novâ ; et *conformis fiam morti ejus*, id est,
 totus peccato mortificatus et mortuus : Si *quo modo deve-*
niam ad resurrectionem mortuorum ; tam sanctus scil. et
 beatus constitutus, quàm tunc futurus sum, hoc est, *sine*
maculâ aut rugâ, aut quovis ejusmodi : Si *apprehendam*,
cujus rei causâ apprehensus fui a Christo ; id est, tam sanc-
 tus et beatus sim, quàm ipse me voluit esse, cùm in ini-
 tio conversum me apprehendit : *Ad ea quæ a fronte sunt*
contendens ; non certè justitiam imputatam, quam nempe
 priùs habuerat in primâ justificatione ; sed perfectam
 illam sanctimoniam et gloriam, quam in Christo post
 hæc expectabat. Et hic scopus est *ad præmium supernæ*
vocationis Dei in Christo ; viz. quod Deus voluit, cùm
 me in Christo vocavit ; et quod ego spectavi, cùm vo-
 canti obtemperavi. Age igitur, nonne horum pars maxi-
 ma est *sanctimonia* ? quam non modò non repudiat, sed
 dicit se quovis modo ei *instare*, sedulò *persequi*, et *versus*
ferri ; quæ omnia supervacanea erant, quòd ad ea quæ
 jam tunc habebat. Quin etiam, (3.) Agnoscit lugetque
 imbecillitatem et infirmitatem *hujus justitiæ præsentem*,
 et si eam persequeretur. *Ver. 12. Non quòd jam appre-*
benderim, aut jam sim consummatus : Et *Ver. 13. Ego*
meipsum non reor apprehendisse, ea quæ a tergo sunt oblivis-
cens. Potestne fieri, ut hoc de *justitiâ imputatâ* verum
 sit ? Annon eam priùs *consecutus fuit* ? Annon ea *per-*
fecta, cùm primò justificatus est ? Et an hanc *oblivisci*
 vellet *Paulus* ; et si parvam Sanctitatis suæ præteritæ
 mensuram oblivisci adeò posset, ut minore non prohibe-
 retur quòd ad majorem contenderet ?

Obj. Veruntamen *Ver. 8. Paulus* in præsentì tempore
 dicit, *Duco omnia damnum esse* ; ideòque non spectat *Ju-*
daica sua privilegia priora. *Resp.* Actum fuisse præsen-
 tem, sed in rem præteritam ; idemque esse ac si dixisset,
 Etiam nunc duco ea vana esse : Quin ad omnia præsentis
 seculi

seculi emolumenta extendi posset, vitam, dignitatem, Cap. 19.
rem, &c. quasi dixisset, Nihil mihi æquè in pretio est
ac Christus crucifixus, *ut eum plenè cognoscam*, eoque,
ut membrum vivens, æternum fruar. Neminem verò
spero existimaturum, per *lucrificationem Christi* significari,
primam Christi communicationem, aut imputationem
justitiæ suæ ad justificationem; hæc enim se jam assecu-
tum lætus sensit, et non esse nunc perseveratione et vi
crescente adipiscenda. Multo minùs quis putaret, *Paulum*
sanctimoniam *pro stercore* habuisse: Quicquid enim
ulteriùs a Christo expetivit, fuit ad perfectionem sancti-
moniae, in se per Christum inchoatæ: Et si quod incep-
tum erat perdidisset, frustra uberiores Christi partici-
pationem, ad sanctimoniam vel gaudium, expectasset. Hæc
justitia *quæ a Deo est per fidem*, ea est eximia sanctitas
quam expectavit, et quam, si in Christo compertus foret
conjunctiōe permanente, novit se consecuturum.

C A P. XX.

De Prædicatione evangelicâ.

Veritas. **P**Rædicatio evangelica fit, cùm legati Christi Cap. 20.
prolapsis peccatoribus bona nunciant, de sa-
lute per Christum obtinendâ, viâ scil. in Verbo suo insti-
tutâ; gratuitò offerentes iis salutem, sub conditionibus
ab ipso dictis; vehementer obtestantes, et præcipientes
hominibus in nomine Christi, ut eas condiciones accipi-
ant, si velint ex præsentī miseria evadere, et ea quæ præ-
tio emit beneficia possidere; quoscunque monentes, ut
ab ipso vires expectent, eumque unicum Mediatorem,
ejusque obedientiam et perpeffiones unicam peccatorum
expiationem, omniumque beneficiorum causam meritori-
am, agnoscant; docentes eos omnem quam Deus pate-
fecit veritatem, et rationibus ex evangelio ductis instantes
eis, ut omni voluntati Dei obediānt, ut quæ sit officii
norma; præcipuè autem ut sinceri sint et integri, et ad
perfectionem contendant.

Error. Prædicatio evangelica est, cùm quis doceat
homines, se ex æquo veniam adeptos et Deo gratos sem-
per fuisse, ac cùm regenerati sunt; et dum impii perma-
nebant, periinde Dei et Christi participes fuisse, ac cùm
credant;

Cap. 20. credant; neque fieri posse, ut peccatum sit quoquomodo salutis vel paci suæ impedimento; neque esse quod ipsi porro agant, quò alterutrum promoveant, cùm Christus pro iis omnia fecerit, et seipsum eis donaverit, priusquam in iis quævis sancta qualificatio vel conatus detur.

Probatur hanc esse Crispîi sententiam.

Pag. 159. *Quanto magis, inquit, lux et gloria evangelii in vero Dei proposito de suis elucet, tanto magis est ut latentur et gaudeant. Quidni igitur dicat fidelis, Dominus fuit mihi benignus; Deus omnia fecit in Christo, et ea omnia ademisti quæ pacem et consolationem meam interturbent? Imò disertè*

Pag. 186. *ait, Hic primum habemus liberationem; deinde obedientia fructus est liberationis, non liberatio obedientiæ. Sensus Legis est, Prius facito, deinde vivo: Evangelii verò, Prius vive, deinde facito; &c. Ne existimate, Christum a Deo sub conditione donatum. Alibi dicit, Multi hanc*

Pag. 559. *veritatem extenuatum eunt, dicuntque, "Si Deo adhæreas, a peccatis abstinens, præcipue si qua sunt atrociora, Deus te diliget, atque hæc et illa promissa tibi ipsi vindicare fas erit." Deus autem disertè dicit, Cùm nihil boni vel mali fecissent, Jacobum dilexi. Gratia Dei hominibus donata est, quæ impiis; &c. Hæc est gratia Dei patefacta, et sit gratuitò eam hominibus exhibuit. Deusne nos ut hoc evangelium prædicemus legavit? &c. Et denuò addit, Qui per Christum liber est, hæc libertate gaudet; Christus omnia opera sua pro eo, æquè ac in eo facit; &c. Christus pro eis omnia agit, quæ Deus vult agenda. Vide plura Capite seq. Pleraque autem hæc esse ex sententiâ Doctoris fuse in variis Capitibus probavi.*

In quo non discrepamus.

(1.) Non, an nostrum sit Christum manifestare in personâ suâ, naturis, muneribus, perfectionibus, intercessionibus, et quicquid quàm gloriosus sit, congruens, utilis, &c. doceat. (2.) Neque quòd oporteat docere, Christum omnia beneficia salutaria pretio emisse, et homines debere eum spectare, ut auctorem salutis, et istius gratiæ largitorem quàm conditiones vitæ præstamus. (3.) Neque quòd necesse sit prædicare gratiam Dei, quòd Filium suum pro nobis dederit, Spiritumque suum qui nos vocaret, et omnia ea beneficia quæ vocationi illi obtemperantes consequimur. (4.) Neque quòd nostri sit, salutem quoad omnes ejus partes describere, ut sanctos consolemur, et iis qui peccant persuadeamus. (5.) Neque quòd debeamus Christum et beneficia sua, etiam flagitiosissimis,

lissimis, proponere sub conditionibus evangelicis; certio Cap. 20.
res eos facientes, nihil eorum per eum felicitati impedi-
mento fore, modò eum omnia sua officia exequentem
accipere non recusent. (6.) Neque quòd eos monere
fas sit, Deum definitum hominum numerum elegisse,
quos conditiones vitæ præstituros in se Christus recepit,
adeò ut non frustra futurum omnibus sit evangelium: Ità
tamen, ut nullius auditoris res adeò sint, ob hoc quòd
quidam eligantur, desperatæ, ut si resipuerit et crediderit,
non sit salutem consecuturus; Deus enim nos omnes per
voluntatem suam nobis patefactam, non per decreta sua,
est iudicaturus. (7.) Neque quòd optimos quosque mo-
nere debeamus, ut omnem quam habent virtutem, et
quicquid boni præstent, repudient, eatenus, ut ne mini-
mum quidem, peccatum expiare, aut vitam pretio com-
parare, aut merito Christi quidquam conferre, aut in
partem eorum quæ sunt ipsi propria venire, ullo modo
existimentur. Hæc omnia affirmo.

De quibus reverà dissentimus.

(1.) An evangelium quidpiam virtutis aut officii exi-
gat, quòd beneficia salutaria reipsà participemus. Hoc
Doctòr negat, ego affirmo; quod etiam in pluribus Ca-
pitibus probavi. (2.) An sit prædicantis evangelium,
docere homines, se perinde participes esse Christi, veniæ,
et vitæ, dum sceleratissimi sunt, ac quivis pius; et feli-
citatem suam non omninò a virtutibus suis vel vitiis pen-
dere. Hoc Doctòr affirmat, ego nego; pro certo habens
unumquemque talia prædicantem, evangelio Christi et
ipsi veritati se opponere; quod fusè probavi, Cap. 1, 3,
4, 7, 8, 10, 11, 12, 13, 15. (3.) An Christus omnia
pro fidei faciat, quæ Deus a fidei exigat. Hoc Doctòr
affirmat, ego nego; etsi concedam, Christum omnia in
nobis efficere, sive nos idoneos reddere ad ea quæ Deus
præcipit agenda. (4.) An præcipuus *prædicationis evan-
gelicæ* finis sit, in nomine Christi persuadere, et pro im-
perio peccatoribus præcipere, ut quærant et exercent
eas virtutes, quæ beneficiorum salutarium promissiones
habent; eis, si morem gesserint, salutem confirmare;
sin autem recusent, non fieri posse ut ferventur, quin
etiam pœnas duros graviore, affirmare. Hoc ego af-
firmo, Doctòr negat.

Veritas confirmata.

1. Christus non omnia *pro fidei*, æquè ac *in eo* facit.
Non pro nobis resipiscit, neque pro nobis conditiones
evangelii

Cap. 20. evangelii præstat, vel sibi ipsi ut Servatori pro nobis confidit. Næquam hæc exequi dicitur; vires autem supeditantur, et a nobis exigitur ut hæc ipsi faciamus, ne pereamus. Non potest fieri, ut Christus hæc faciat, quippe personæ suæ minimè convenientia. Estne ut ille consilium mutet, ad se revertatur, et ad Deum a quo discesserat se convertat, diversa sentiat, et mores suos corrigat? quæ omnia insunt in Resipiscentiâ. Christus neminem fervabit, merè quâ Christus est, sed quatenus est Christus in quem creditur. Sic enim dicit, *Nisi ederitis carnem Filii hominis, et biberitis ejus sanguinem, non habetis vitam in vobis: Qui edit carnem meam, et bibit sanguinem meum, habet vitam æternam.* Itane, ut Christus suam carnem edat, fieri potest? An hoc vult, Si me homines hoc modo non vescantur, moriuntur? id est, si ipse me non comedam. Christus eorum vice servabitur ipsis interea pereuntibus, qui Christum confidunt pro eis crediturum, ipsique infideles perseverant. Omnia pro nobis præstat, quæ sunt Redemptoris; sed oportet nos omnia facere virtute suâ, quæ a redemptis exigitur.

Joan. vi. 53,
34.

2. Ea est evangelii prædicationis, quam descripsi: Et quia iis quæ dixi de propositione beneficiorum sub conditione officii plurima objicentur, probaturus sum, esse prædicationis evangelicæ, homines ut credant et resipiscant vocare; et iis affirmare, si hæc præstiterint, Deum peccata, Christi gratiâ, eis remissurum; sin secus fecerint, peccata sua super eos manere; persuadere etiam, ut Deum diligant, timeant, eique in verâ sanctimoniâ obtemperent, cum veniam adepti et fidem professi fuerint; quòdque si in his præstandis perseverent, per Christum salutem consequentur; si secus, fore ut extremo supplicio afficiantur.

Hæc probavi esse veritates evangelicas; ea igitur prædicare, est evangelium prædicare. Quòd hoc sit una pars evangelii, quæ alibi postulantur non itidem esse evangelii partes minimè evincit. Alia autem subnectam argumenta.

[1.] Hoc modo Christus, et Apostoli ejus, evangelium prædicari voluerunt. Spiritum Christi prophetas veteris Testamenti impulisse, ut in hunc modum prædicarent, nemo qui Biblia versare solet potest negare.

Marc. xvi.
15, 16.

Christus cum in terris fuit, hanc rationem præscripsit; discipulis suis dicens, *Profecti in mundum universum, prædicate evangelium omni creaturæ: Qui crediderit et baptizatus*

natus fuerit, servabitur; qui verò non crediderit, condemnabitur. Et quemadmodum gratia hæc sub vitæ et mortis functione mandanda fuit, eodem modo adjicitur, *Docentes eos exequi, quodcunque vobis præcepi*: In quibus præceptis proculdubio comprehensum est, quod Apostolis cum primùm delegati erant dixit; *Et quicumque non exceperit vos, neque audierit sermones vestros, exeuntes domo aut urbe illâ, excutite pulverem pedum vestrorum: Amen dico vobis, Tolerabilior erit conditio terræ Sodomorum et Gomorrhæorum in die judicii, quam urbis illius*. Deinde addit, *Quisquis me agnoscet coram hominibus, agnoscam et ego eum coram Patre meo qui est in cœlis: Quisquis autem abnegaverit me coram hominibus, abnegabo eum et ego coram Patre meo qui est in cœlis*. Et postea, *Qui amat patrem aut matrem suam, non est me dignus: Et qui non accipit crucem suam, ac ponere me sequitur, non est me dignus: Qui recipit justum nomine justî, mercedem justî accipiet*. Hæc sunt inter ea quæ Christus dixit Apostolis, cum primùm eos ut prædicarent misit: Et Paulum ut in hunc modum prædicaret, a cœlo docuit. — Vide etiam quomodo Paulus Timotheum prædicare erudierit. (1.) Plurima enumerat officia, ad quæ præstanda impellere et hortari debuit: Et, (2.) Sæpius præcipit ut his monitis vim adderet, promissionibus factis iis qui parerent, et comminationibus in contumaces. Pauca notabo; *Pietas ad omnia utilis est, promissiones habens et præsentis et futuræ vitæ: Certus est hic sermo, et summâ approbatione dignus*. An igitur pietati factæ sunt promissiones? Certè; etsi nonnullis minime sit certus sermo. Præcipit item in sequentibus, *In- tentus tibi ipsi esto et doctrinæ; id enim si feceris, et teipsum servabis, et eos qui te audierint*. Habemus hic officii postulationem, cum vitæ promissione. Iterum monet, *Est autem quæstus magnus pietas, cum animo suâ sorte contento: Qui verò volunt ditescere, incidunt in tentationem et laqueum, et cupiditates multas amentes et damnosas, quæ demergunt homines in exitium et perniciem*: Et his addit, *Denuncia, &c. ut sint benefici, faciles ad impertiendum, congerentes sibi pro thesauro fundamentum bonum in posterum, ut apprehendant vitam æternam*. Denique edisserit, *Certus est sermo: Si simul mortui sumus, simul etiam vivemus: Si unâ toleramus, etiam unâ regnabimus: Si abnegamus eum, ille quoque abnegabit nos*. Putet quis, nos non debere eo modo homines hortari, et prædicare, quem Christus

Cap. 20. Christus et Spiritus præcipiunt? An verò voluit, quod non est voluntatis suæ et evangelii nos prædicare?

[2.] Hoc modo Christus, et Apostoli sui, evangelium prædicabant. Lege sermonem Christi in monte habitum: Nonne ad officia illic hortatur, promissione beneficiorum, et contrariorum comminatione? De priori nemo est qui dubitet; nec minus certum est posterius.

Mat. v. 13. *Sal, si infatuatus fuerit, ad nihil valet amplius nisi ut abjiciatur foras: Qui solverit unum ex mandatis hisce minimis, et ita homines docuerit, minimus vocabitur in regno cælorum: Et nisi abundaverit vestra justitia plus quam illa Scribarum et Phariseorum, nequaquam ingressuri estis in regnum cælorum.* De aliis dicitur, *obnoxios eos fore gehennæ ignis; et in custodiam si conjiciantur, nequaquam illinc exituros.* Quod si oculus tuus dexter facit ut tu offendas, erue eum, et abjice a te; expedit enim tibi, ut pereat unum ex membris tuis, ac non totum corpus tuum conjiciatur in gehennam. Vide etiam parabolas de semine, de talentis, de virginibus, et de cænâ nuptiali. Nonne a

Ver. 19. Ver. 20. Ver. 22. Ver. 26. Ver. 29.

Christo dictum est, Ei qui non credit *ira Dei imminet?* Si non credideritis, *in peccatis vestris moriemini:* Et si non resipueritis, *futurum est ut pereatis.* O ineptos! qui putant se posse Christum in prædicando antecellere; eorumve modum prædicandi esse evangelium, cum iis ipsis rebus ad quæ ministerium ejus institutum fuit planè repugnet. Ipse qui totam veritatis constructionem novit, expiationem suam ut magnum obedientiæ incitamentum proposuit, non ut quod eam in proprio loco supervacaneam redderet. — Apostoli Christo obtemperaverunt, eumque imitati sunt. Primus Petri sermo hoc complexus est: *Resipiscite, et baptizetur unusquisque vestrum, in remissionem peccatorum, &c. vobis enim facta est promissio;* et liberis vestris, et omnibus quos advocaverit Dominus Deus noster: Aliisque sermonibus plurimis obtestabatur et exhortabatur, dicens, *Servamini ex gente istâ pravâ.* Lege quas scripsit Epistolas, et adverte quàm comminationibus et promissionibus ad officia excitet. Apostolus Paulus

Joan. iii. 36. — viii. Si non credideritis, in peccatis vestris moriemini: Et si non resipueritis, futurum est ut pereatis. O ineptos! qui putant se posse Christum in prædicando antecellere; eorumve modum prædicandi esse evangelium, cum iis ipsis rebus ad quæ ministerium ejus institutum fuit planè repugnet.

Luc. xiii. 5. Ipse qui totam veritatis constructionem novit, expiationem suam ut magnum obedientiæ incitamentum proposuit, non ut quod eam in proprio loco supervacaneam redderet. — Apostoli Christo obtemperaverunt, eumque imitati sunt. Primus Petri sermo hoc complexus est: *Resipiscite, et baptizetur unusquisque vestrum, in remissionem peccatorum, &c. vobis enim facta est promissio;* et liberis vestris, et omnibus quos advocaverit Dominus Deus noster: Aliisque sermonibus plurimis obtestabatur et exhortabatur, dicens, *Servamini ex gente istâ pravâ.* Lege quas scripsit Epistolas, et adverte quàm comminationibus et promissionibus ad officia excitet. Apostolus Paulus

Act. ii. 38, — 40. summam eorum quæ prædicavit Ephesus tradit; ut nihil subterfugerit eorum quæ iis conducere; testificans Judæis simul et Græcis, conversionem ad Deum, et fidem quæ

Act. xx. 21. est in Jesum Christum: Ideo, inquit, purus sum a sanguine omnium; non enim subterfugi quo minus annuntiarem vobis

Ver. 26, 27. omne Dei consilium. Is est qui dicit, Si quis non amat

1 Cor. xvi. 22.

Domi-

Dominum Jesum Christum, sit anathema maranatha: Quic Cap. 20.
quid seminaverit homo, hoc et metit: Et revelatus erit
Dominus Jesus cum flammante igne, infligens ultionem iis Gal. vi. 7.
qui Deum nesciunt, neque auscultant evangelio. Et 2 Thess. i. 8.
quicquid dicat de Gratia gratuitâ et Christi justitiâ, ut ho-
minum meritis se opponat, nequaquam cum iis pugnat
quæ affirmat de usu virtutum et officiorum, ut sunt con-
ditiones beneficiorum quæ Deus eis promisit. Apostolus
Jacobus item hæc disertissimè ponit: Lege ejus Epistolam,
et, si potes, dubita: Videtur autem scripta contra quos-
dam homines dissolutos, qui Doctrinam Gratiæ a Paulo
traditam pervertebant. Petrus quoque disertè dicit de 2 Pet. iii.
ejusmodi hominibus, quòd Pauli Epistolas in hoc ipso 16.
argumento detorquebant; quod facilè probarem. Lega-
tur etiam Epistola Judæ, qui cum cæteris sentit, et ad
sanctimoniam comminationibus et promissis excitat.

[3.] Ubi evangelium dictum est annunciari, invenies
 virtutes et officia prædicata cum sanctione evangelicâ.
 Ita cum Petrum Deus misit, *ut per os suum audirent* Gen-Act. xv. 7.
tes sermonem evangelii; quis nam hic fuerit, patet ex
 eorum quæ concionatus est tenore: *Verè deprehendo,* Act. x. 34.
Deum non respicere personam; sed in quâvis gente accep- 2 Jeq.
tum ei esse quemvis, qui eum timeat et operam det justitiæ:
Sermonem quem Deus significavit filiis Israelis, evangelizans
pacem per Jesum Christum, (is est omnium Dominus,) &c.
mandavit nobis ut prædicemus populo, et testificemur eum Ver. 42, 43.
esse qui definitus sit a Deo judex vivorum ac mortuorum:
Huic etiam omnes Prophetæ testimonium dant, remissio-
nem peccatorum accepturum quemvis, qui crediderit in eum.
 Apostolus Joannes itidem testatur, *Vidi alium Angelum* Apoc. xiv.
volantem per medium cœli, habentem evangelium æternum, 6, 7.
ut evangelizaret incolis terræ, &c. dicentem magnâ voce,
Timete Deum, et ei tribuite gloriam, nam venit hora judi-
cii ejus; et adorete eum qui fecit cœlum et terram. Sic
etiam cum de Paulo dicitur et Barnabâ, quòd illic prædi- Act. xiv.
cabant evangelium, ejus pars fuit, annunciare ut ab idolis 7, 15.
ad Deum se converterent.

[4.] Ipsa natura evangelii exigit, ut in eo ministrando
 hæc comprehendantur, et hoc modo annuntiaretur. Est
 enim *Evangelium regni;* et *Lex Christi,* cui omne judi- Mat. iv. 23.
 cium datum est: *Lex libertatis* item dicitur, et *Lex fidei,* Gal. vi. 2.
 &c. Præcipuus ei finis est, ut imperium Satanæ destruat, Jac. i. 25.
 et ad Deum miseros peccatores reducat. Ideò salutem Rom. iii. 27.
 in Christo obtinendam ostendit, modò per eum ad Deum

Cap. 20. veniamus, simus licet quoad nos ipsos perdit. Est etiam *vox Dei in Christo*, quâ moniti sumus ut ad eum veniamus, et illum exaudiamus. Imò est *mandatum Christi*, qui eò quòd mortuus fuerat, factus est mortuorum et viventium Dominus. His positis quis existimare poterit, multa officia non æquè partes evangelii esse, ac ipsam fidem? aut Christo non suppetere rationes a beneficiis et periculis, a promissionibus et comminationibus, quibus mandatis suis vim addat? In manu ejus est *lex omnis*, quâ præcipit; eaque quæ jubet, et ad quæ vocat, pro auctoritate suâ fiunt. Si ita non esset, quid sonet obedire evangelio, minùs obsequentem esse evangelio, obedire veritati, obedientiâ fidei? et ejusmodi multa. Dari autem comminationes et promissiones evangelicas, quibus præcepta ejus muniantur, fusè probavi: Et facile ostenderem, summam omnis obedientiæ dici obedientiam legi, veritati, et sermoni Christi. Si ita se res habeat, putemusne nos non annunciare evangelium, cum ad officia hortamur? five non evangelizare, cum ad ea officia, promissionibus comminationibusque evangelicis adhibitis, incitamus? tanquam omnia Christi præcepta nihil essent aliud quàm mera consilia. Non possumus pro auctoritate dicere, hoc omisso: Si hoc negligatur, institutum evangelii nequaquam assequimur: Sine hoc, nullo modo aptum est ministerium ut homines ad Christum ducat. Aliud specimen prædicationis suæ nobis exhibet Apostolus: Quem nos annunciamus, admonendo quosvis, et quosvis docendo cum omni sapientiâ, ut quosvis sistamus perfectos in Christo Jesu. Quid vult, homines eripere ceu torres ex incendio? et eos cogere intrare? &c. Quibus rationibus utuntur Apostoli? Rom. xii. 1. 1 Pet. iv. 17, 18. 2 Pet. iii. 11, 12, 14. &c.

[5.] Evangelium nequaquam prædicant, qui contrâ hujus veritatis scopum loquuntur; neque ii quidem debito more, qui secundùm eum evangelizare negligunt. Nunquam peccatoribus nuntiavit Christus, Eos fuisse semper veniam adeptos, et adoptionis participes; nec opus esse, nisi ut credant, et rem se sic habere sentiant. Nunquam eis dixit, Nihil esse quod agant, quò salutaria beneficia participant; se autem ipsum pro iis credidisse et resipuisse; &c. Væ iis, qui periinde vivunt ac si hoc crederent! Minimè ignoravit Christus, quo modo honori gratiæ suæ consuleret, sine throni sui everfione. Ad hunc modum concionari, quorundam fortasse affectus cieat; atqui,

nisi

nisi interfit quid miraculi, animam nunquam convertet; Cap. 20: quin antidoto eget, quam, ut spero, quidam habent qui hæc tenent. Idem planè dicit Tentator, argumentatur Caro, et eo sibi placent præfidentes flagitiosi. An fieri potuit, ut qui ad ostium pulsarunt excluderentur, aut quin- Luc. xiii. 25: que virgines fatuæ quæ obviâ sponso ibant, non admitte- Mat. xxv. rentur, si verum hoc esset? Quis vos commonefecit, ut fu- 12: turam iram fugeretis, dicet Spiritus eis qui non respue- 11: rint. Is mihi frater est, (inquit Christus,) qui voluntatem Marc. iii. patris mei fecerit. Et, Siquis diversa doceat, neque accedat 35: sanis sermonibus Domini nostri Jesu Christi, et ei quæ secun- 1 Tim. vi. dum pietatem est doctrinæ, is inflatus est, nihil sciens, &c. 3, 4: Qui de Christo prædicando verba facit, et nihil profert de legibus ejus, et jure ih nos dominii, de conditionibus ab eo oblati, et modo gratiæ ejus percipiendæ, nomen illud sanctum violat et ludificatur.

Testimonia.

Synodus et Seniores Sabaudia quid fenserint, habuimus in iis quæ suprâ citata sunt in Capitibus, de conditionalitate fœderis; de necessitate fidei, quò Christo jungamur; de justificatione; de Christo gratis peccatoribus oblato; et de necessitate sanctimonie. Vide locos. — Con- sulte etiam Catech. maj. Qu. Quid a nobis Deus exigit, ut iram ejus et execrationem devitemus? Resp. "Exigit a nobis resipiscentiam erga Deum, fidemque erga Do- minum nostrum Jesum, et diligentum mediourum ex- ternorum usum, &c." — Seniores Sabaudia item dicunt, "Patefactio evangelii peccatoribus, multifariam Declar. et particulatim data, additis promissionibus et præcep- cap. xv. tis, requisitæ obedientiæ causâ, &c." — Sed non art. 3. possum fufius dicere; quod ni ita esset, ostenderem, quàm Doctor Owen huic ordinationi evangelicæ patrocinetur, et ei inesse comminationes et promissiones evincat.

Vide quæ dixerit Synodus in Novâ Angliâ, in superio- ribus Capitibus. Citant Errorem 33. Vi aut modo obedi- entia præcepto agere, legale est: Et hoc resutantes aiunt, "Est etiam evangelicum: Myfterium enim Evangelii patefactum esse dicitur ad obedientiam fidei: Rom. xvi. 25. Et Dominus auctor est æternæ salutis omnibus sibi obedientibus. Heb. v. 9. &c." Error 29. Domine Hutebeson hic fuit, Exhortationes hujusmodi, "Salutem vef- tram cum timore conficite; studeate vocationem et electio- nem vestram firmam efficere," iis fieri qui fœderi operum subjecli sunt.

Cap. 20. Dom. Norton dicit, "Fideles evangelio parent perfectè, perfectione partium. Evangelium est Lex
 Orthod. "Christi: Norma justitiæ est eadem in lege et evange-
 Evang. "lio, utut modus et finis obtemperandi mutantur."
 pag. 211. Et iterum, "Obedientia piorum præmium habet, per
 pag. 165. "promissionem præcepto annexam." — Vide quid
 hi omnes dicant, *Cap. 8. de conditionalitate fæderis.*

Unde sit quòd Doctòr sic erret.

Quoniam Christi perpeffiones salutem comparaverunt, et iis qui evangelio parent, asserunt; ideò, nihil est in evangelio cui est parendum. — Quia Lex opera exegit, ut perfectam justitiam cui vita deberetur; ergo evangelium nihil præcipit agendum, quò salutem eam, quam Christus promeritus est, participemus. — Quia legale est, legis innocentiae sanctionem prædicare; ideò evangelicum non est, sanctionem evangelii inculcare. —
 Tractat. de Rev. Dom. Cole affirmat, "Satis esse legis in evangelio:
 Regen. "Evangelium periculum monstrat, ut et remedium."
 pag. 101. Hanc veritatem si *Crispius* annotasset, multis erroribus occursum fuisset.

C A P. XXI.

De Prædicatione legali.

Cap. 21. **A**Ntequam progrediar, moneam te, Lector, *legali*
prædicationi sonum esse incertum. Nam, (1.) Si *legale* non aliud est, quàm præcepta et revelationes Dei in Christo, ad homines perditos convertendos et regendos, additis comminationibus et promissionibus evangelicis, prædicare; hâc significatione esse *prædicatores legales*, (ut legis hujus prædicatores,) officii esse nostri, et honoris, ducimus. Omnes Prophetæ, etiam ipse *Esaias*, quin Christus et Apostoli sui, *prædicatores fuere legales*. Lex, hâc notione, est quæ converit, consolatur, medetur, et servat. Quicquid laudis tribuitur *verbo, veritati, præceptis* Dei et Christi, de lege sic intellectâ dicitur: Imò, idem est cum evangelio, quod *Cap. 20.* probavi. Iique Christo et animis hominum inimici sunt, qui dedignantur hujusmodi *prædicatores legales* nuncupari. Sed (2.) Datur *prædicatio legalis*, quæ evangelio opposita est, et reverà crimen habet: Et cum vox est vituperantis,
 hoc

hoc oportet sonare, si sentiant homines de quo dicunt. Cap. 21.
Et hanc hoc Caput spectat.

Veritas. Prædicatione legalis est, prædicare legem, tanquam fœdus innocentiae, sive operum; vel *Mosaicum* sive *Judaicum* fœdus peculiaritatis (ut loquuntur,) annunciare. Non autem est *legalis prædicatione*, cum exigimus et suademus fidem, sanctimoniam, aut officia, promissiones et comminationes adhibendo secundum gratiam evangelii, et homines ut congruenter metuant aut sperent monemus.

Error. Prædicatione est legalis, si quis homines moneat, ut quod est virtutis aut officii agant, tanquam instrumentum salutis vel internæ pacis percipiendæ præscriptum; mortem etiam aut afflictionem quamvis minitari, quod terror incutiat, si vel atrocissima flagitia perpetrant, aut a religione desciscunt; quin etiam quidvis eis beneficii, si Christi præceptis obtemperaverint, promittere; vel comminationes proponere, quod peccatores credant et resipiscant.

Sic sensisse Crispium probatur.

Si homines, inquit Doctor, non sunt Christo conjuncti, Pag. 616.
et justificati priusquam credant, &c. nota quid secuturum sit, nempe fœderis operum renovatio. Si verò quis objiciat, Quomodo hoc sequitur? Respondeo, Ob hoc necesse est, ut stimulis hisce vos excitetis: "Oportet me laborem impendere, " ut in Christo vitam consequar: Credendum est mihi, " nulla enim est vita donec credidero." Si igitur prius sit credere, oportet actionem antecedere vitam. — Hoc etiam, Pag. 561, am penitus destruit eam argumentandi viam, quam insti- 562.
tuunt nonnulli, ut ad sanctimoniam homines impellant; nempe, " Si illa et illa bona opera non præstatis, et peccata " non repudiatis, necesse est ut iræ Dei subjiciamini, &c." Charitas Dei fideles constringit, non iræ metus; non metus iræ venturæ, sed persuasio nos ab eâ liberari. Insuper addit, Dicant autem nonnulli, "Terrores legis, iramque Dei Pag. 559, " et pœnas infernales prædicare, tutior est via homines a 560.
" peccatis abstrahendi, quàm gratiam et remissionem prius " annunciare, &c." In responsionem dico, Si iram et condemnationem denunciamus, aut oportet nos certiores eos facere se esse iræ obnoxios, iramque istam certò venturam; aut iis confirmare, si sit ira, non iis ipsis superventuram. Si igitur eis de irâ et condemnatione disserimus, et quod ab eâ immunes sunt dicamus, utpote non ad eos pertinente; cui bono de irâ loquimur? Æquè utile esset prorsus silere; &c.

Cap. 21. Quinetiam ostendit, quomodo *reductio sit fæderis operum*, si quis dixerit, *Deum iis insensum fore, si peccata admisserint, aut officia illa et illa neglexerint.*

De quibus non disceptatur.

(1.) Non est, an sit *legalis prædicationis*, si quis officia et sanctimoniam ita prædicet, ut ponet eos qui non perfectè credunt et obediunt certò perituros. (2.) Neque quòd sit *legalis prædicationis*, iram et gehennam denunciare, ut mala a quibus non detur liberatio per Christum ex instituto evangelii. (3.) Neque *legalem* esse *prædicationem*, fidem, resipiscenciam, aliaque officia ab hominibus exigere, perinde ac si suâ virtute, sine gratiâ Christi, impulsuque Spiritûs, præstanda essent. (4.) Neque quòd sit *legalis prædicationis*, salutem cuius actioni promittere, si is cuius est non sit regenitus, fueritve infidelis et contumax. (5.) Neque quòd *prædicationis* sit nimium *legalis*, si quis semper ea officia quæ ad legem naturæ spectat inculcet, et prædicationem fidei in Christum, resipiscenciæ, regenerationis, &c. neglexerit; et hâc ratione, auditoribus suis non curet ea proponere quæ attinent ad personam, officia, perpeffiones, et intercessionem Christi, ut et quemadmodum *ad eum* pertineamus, et *ab eo* pendeamus quatenus est Mediator, cum aliis quæ sunt evangelii mysteriis. (6.) Neque quòd *prædicationis* sit *legalis*, si quis dixerit, fidem nostram, sanctimoniam, et bona opera, eundem habere locum, quem perfecta obedientia sub lege tenuerat, viz. facere ut merces sit *ex debito*, aut esse ipsam iustitiam meritoriam per quam iustificati sumus. (7.) Neque quòd sit *legalis prædicationis*, affirmare optimam nostram obedientiam iram non mereri, secundum legem pœnas et præmia statuentem: Vel quòd veniâ non indigeat, sitve Christi iustitiæ quidvis supplementi: Quinetiam, non monere omnes, ut omnia sua repudiant, tanquam expiationem peccatorum et veniæ causam; Christumque spectare ut unicum piaculum, et omnium nostrorum beneficiorum emptorem, cuius etiam gratiâ nos et officia nostra Deo sint accepta. (8.) Neque *legalis* esse *prædicationis*, si quis negligat homines incitamenti evangelicis monere ut obediunt; quòd scil. Christus passus fuerit, quòd Deus nos in eo dilexerit, quòd plura beneficia contulerit, nos adjuvet, et in suorum numero nos habere dignatus sit, et similia. (9.) Neque quòd *legale* sit, si quis ob oculos hominibus sistat miseriam et pravitatem, nec tamen viam salutis evangelicam

iis ostendat. (10.) Neque quòd sit nimiùm *legale*, si- Cap. 21.
 quis negligat pios quosvis ad obedientiam ingenuam hor-
 tati, argumentis æquè a charitate Dei ac a timore sancto
 petitis. (11.) Neque quòd *legale* sit, eum timorem in-
 cutere, qui vitam faciat plenam cruciatu, spemque nos-
 tram et gaudium extinguat; tanquam quodvis delictum
 nos incertos de salute redderet, etiamsi peccatum in nos
 dominari non sit quod suspicemur. (12.) Neque *legalem*
 esse eam *prædicationem*, quâ *Judaismus*, sive *Pædagogium*
Mosaicum, revocetur; viz. si quis asserat Circumcisio-
 nem, sacrificia, foedus peculiaritatis, sacerdotium Judai-
 cum, sabbatum, vel abusum legis, ut Christo oppositæ,
 qui est Servator noster, et omnium tyorum scopus, &c.
Hæc omnia ipse affirmo. Atque hæc quidem eam *legis præ-*
ditionem constituunt, quæ Christo, gratiæ, et evangelio
 repugnat.

De quo reverà disputatur.

(1.) An sit *prædicationis legalis*, quòd homines monea-
 mus ut resipiscant, et credant, quò peccata sua Christi
 gratiâ remittantur. Hoc nego; Doctor autem affirmat,
 contra scopum evangelii; sicut probavi, Cap. 8, 10, 12,
 20. (2.) An sit *prædicationis legalis*, homines ad sanctimo-
 niam, et obedientiam impellere, eo quòd sint ad salutem
 cujusvis justificati necessaria. Hoc Doctor affirmat; ego
 nego, rationibus allatis, Cap. 8, 13, 17. (3.) An *le-*
gale sit, eas poenas minari, quæ non comprehendunt ul-
 timum supplicium, iis delictis, quæ sinceritati quidem
 non sunt penitus contraria, curâ tamen debitâ et diligen-
 tiâ possent evitari. Hoc affirmat Doctor; ego nego: De
 quo vide Cap. 13, &c. (4.) An *legale* sit, iis minitari iram
 et æternum supplicium, qui penitus non credunt, non
 resipiscunt, inimici sunt Deo et profani, a fide desciscunt,
 et prorsus bona opera negligunt; ita tamen ut istiusmodi
 comminationes ingerantur, quò excitentur homines ad
 Christum accipiendum, et ut ei se sincerè subjiciant; et
 via evangelica quâ hæc evitentur, patefacta sit et propo-
 sita. Hoc Doctor affirmat, ego nego; quia persuasum
 habeo, Christum et Apostolos hoc modo prædicasse, et
 comminationes tales alioqui vanas esse, postquam primi
 parentes a Deo desciverunt; quod probavi, Cap. 13, 10,
 &c. (5.) An *legem prædicare* is censendus sit, qui hor-
 tatur etiam pios, ut sanctè metuant ea mala quæ Deus
 minatur, quantum locus est suspicandi peccatum in ipsos
 dominari, aut periculum esse ne a Deo deficiant, vel

Cap. 21. prava securitas ingruat. Hoc Doctor affirmat, ego nego.

Veritas confirmata.

Consule Cap. 20. et prius dicta, in quibus comperies, eam prædicandi rationem quam Doctor appellat *legalem*, esse ipsius evangelii institutum, et *veritatem quæ est in Jesu*. Est quod Synodus affirmat, esse gratiam *novi fœderis*, et non ad *fœdus operum* pertinere: Via est, per quam restituendi sunt qui peccaverunt, non quâ homines infontes regantur. Nihil restat, nisi ut hoc evincam, nempe, esse Dei voluntatem, ut nos *metum sanctum* majorum eorum quæ minatus est incutiamus, nec *impiis* modò, sed et *piis* dum hic peregrinantur.

Obj. Fatetur *Crispius*, Reverentiam Deo deberi, ratione infinitæ rerum creaturarum a se distantiae. *Resp.* Fatetur quidem, sed non aliam quàm in cœlis ipsis futurum est. Dico igitur, nos oportere ita prædicare, ut *metum* injiciamus quo sibi a periculo caveant; non quidem, ut spem dignam præcidamus, aut gaudium extinguamus; non ut charitatem exclusam velimus, vel *Spiritum servitutis*, sive horrorem cruciantem, inducamus; sed ut securitati obviam eamus, et sedulitati faveamus, donec cessaverit periculum, et bellum nostrum confectum fuerit. Etenim,

1. Hujusmodi *metus* nostri est officii, virtute præcepti evangelici. *Metuamus igitur, ne quando derelictâ promissione introcundi in requiem ejus, videatur aliquis ex vobis illâ exclusus.* Malum est quod oportet metuere, metumque notitia periculi excitat: *Ne quis in idem incidat contumaciæ exemplum: Ideò cavete, ne quis vos fallat.* Hoc officium adjectum habemus, cùm securitas et consolatio statûs nostri præsentis plenissimè describitur; hortatur Heb. xii. 15. enim Apostolus, ut *prospicientes* simus, *ne quis deficiat a Dei gratiâ*: Et postquàm dixisset de immunitate temporibus Novi Testamenti propriâ, addit, *Videte ne recusetis eum qui loquitur; nam si illi non effugerunt, qui recusarunt divinitus loquentem in terrâ, multo magis nos non effugiemus, si eum qui de cœlis est averfaremur*: Quapropter Ver. 28, 29. *gratiam teneamus, per quam ita colamus Deum, ut ei grati simus, cùm verecundiâ et reverentiâ; etenim Deus noster consumens ignis est.* Hic habemus reverentiam, a periculo ortam: *Multo magis nos non effugiemus, si eum &c.* Ne dicas, Sanctos non averfatueros; quippe comminatio hîc est terribilis si averfati fuerint, et *metus* quo tepentur est eo

eo consilio injectus, ut ab averfando cohibeantur. Et Cap. 21. in hunc finem cautiones istæ adhibentur: *Cum timore ac tremore vestrum ipsorum salutem conficite: Ne effector animo, sed metue: Et, Ne pecca amplius, ut nequid deterius tibi fiat.* Phil. ii. 12. Rom. xi. 20. Joan. v. 14.

2. Sine hoc metu a perceptione periculi orto, multis ex præcipuis religionis officiis non esset locus. Quid est quod cor tenerum dicatur, nisi quod misto timore et charitate urgeatur? Quis animo fractus, nisi qui dicta Domini formidat? Annon cavere, sollicitè curare, et vigilare, sunt magni momenti officia? Metu autem excluso, an possunt fieri? Imò, cum ad hæc Deus vocat, facit ostendendo periculum quod sit formidandum, eoque metum procreando: *Videte, ne quis vos fallat; multi enim venient in nomine meo, &c. Vigilate igitur, &c. ne cum repentè venerit, inveniatur vos dormientes. Et, Cave vobis, nequando graventur corda vestra, &c. et repentè superveniat vobis dies ille; nam ut laqueus invadat, &c. Excubate igitur, omni tempore deprecantes, ut digni habeamini qui effugiatis ea omnia quæ futura sunt, et consistatis coram Filio hominis. Iterum, Videte, nequando sit in ullo vestrum cor malignum, incredulum, desciscendo a Deo vivo; sed exhortamini alii alios, &c. nequis ex vobis induretur deceptione peccati. Nam si Deus naturalibus ramis non pepercit, vide ne tibi quoque non parcat. Et, Ne alius adversus alium ingemiscite, ut ne condemnemini; ecce, iudex ante fores adstat. Annon hæc omnia dicta sunt, quò metum incutiant? Annon ducta sunt incitamenta, a perceptione periculi? Argumentatur Dominus, ut metuamus, ne a fide deficiamus; ne imparati simus, et in adventu Christi rejiciamur; ne excindamur, et condemnemur; Deusque exhibetur, ut qui sit non modò nobis longè major, sed et iudex noster, et ignis consumens.* Esa. lxvi. 2. Marc. xiii. 5, 6. Ver. 35, 36. Luc. xxi. 34, 36. Heb. iii. 12, 13. Rom. xi. 21. Jac. v. 9.

3. Metus hic in optimos quosque cadit, et in eis approbatur. *Contundo corpus meum, (inquit Paulus Apostolus, in servitutem redigo, ne quo modo, cum aliis prædicaverim, ipse rejectaneus sim. Nullusne fuit hic metus, a percepto periculo ortus? Noachus veritus, construxit arcam. Et David de seipso dicit, Horrui a timore tui caro mea, et a judiciis tuis timui. Imò, Beatus homo est, qui semper pavet. Quòd hoc iis deerat, notantur virgines, quæ dormitarunt omnes dormieruntque. propheta etiam Habacuci trepidatio, et fides, inter se non repugnabant.* Apo. i. Cor. ix. 27. Heb. xi. 7. Psal. cxix. 120. Prov. xxviii. 14. Hab. iii. 16, 18.

4. Metus

- Cap. 21. 4. Metus hicce Sanctis, in peregrinatione suâ, est plane necessarius. Quales essemus, metu extincto? Quod nos agerent vitiositatis nostræ reliquæ, multæ illecebræ, terrestrium oblectationum vis magna, dum æterna obtutum oculorum fugiunt, si *metus* hic non daretur? An qui defecerunt se restituerent, si nihil timerent? Vel etiam homines ærumnis gravati perseverarent? Conditionem nostram perspectam habuit Deus, cum dixit, *Et si Patrem invocatis eum, qui citra personarum respectum judicat ex cujusque opere, cum timore versamini commorationis vestræ tempore.* Hic locus malè ad sententiam Doctoris quadrat; nempe, *Nos nihil habere quod, æterna spectantes, agamus,* ac si dies ille judicii elapsus esset; *procul esto* scil. iræ periculique metus, tanquam jam cœlo essemus potiti. Potest fieri, ut pii nonnulli fingant sibi ingenuam charitatis vitam, excluso omni, dum in terris versantur, timore; etsi verò iis ut per eam in tuto esse contingeret, non inde sequeretur, idem *omnibus* piis expectandum; atque *his* ideò consilium Christi est annuncian- dum. Vereor autem, ut se suaque corda parùm admodum norint et observarint, qui talia præ se ferunt; et si peccatis multis et negligentia, hac opinione freti, implicantur, Deus monet ut de statu suo metuant: *Istorum præscii cum sitis, cavete ne illorum nefariorum errore cum illis abducti, excidatis a propria stabilitate.* Is certe tutissimè in charitate ambulaturus est, et confidentiam retenturus, qui metu percellitur, quantum sentit vitia augeri, et virtutes suas imminutas fieri. — Facile ostenderem, omnes Dei comminationes pro nihilo haberi, ubi hic *metus* deest; quinetiam, eum judicem nostrum futurum susque deque haberi, instituta sua imperii sapientissima negligi, unumque ex præcipuis ad salutem adminiculis amitti, si hunc *metum* repudiamus. Christus ipse monet, ut illum metuamus, qui animam et corpus potest in gehennam conjicere: Et Paulus itidem, *Si quod malum est feceris, formida.* Quin si magistratus, ut minister iræ Dei, formidandus est; quanto magis *ira æterna*, si nostra peccata indicant nos eos esse quibus evangelium æterna supplicia minitatur. Licet enim evangelium non idem dicat quod lex, omnes scilicet peccatores damnatos fore; dicit tamen omnes peccatores qui non resipuerint, ultimo supplicio afficiendos. Et hoc nostri est prædicare; et nequaquam, Diabolo morem gerendo, facere ut homines pereant. Eis autem instat periculum, quibus hic mos præ-

1 Pet. i. 17.

1 Pet. iii.
27.

Luc. xii. 5.

Rom. xiii. 4.

prædicandi levior videtur: Quin securitas prava, et morum licentia, et impedimenta conversioni peccatorum, valebunt, quantum hujusmodi prædicatione obsoleverit. Liceat mihi, porro, huic sententiæ patrocinantem bis terve concionantem audire, et ostendam ipsum suam opinionem mendacii arguentem, dum *metum* incutit argumentis a periculo ductis; aut si secus fecerit, omnibus se præbebit deridendum, cum a peccando dehortatur.

Testimonia.

Adeò multa recitavi ad hoc argumentum spectantia, Cap. 1, 8, 11, 12, 13, 16, 17, 19, 20. ut satis sit nonnulla ad Caput ultimum annectere. Inter *Error*es a Synodo in Novâ Angliâ damnatos, hi notantur; viz. Error 32. *Post Spiritus patefactionem, neque Diabolum, neque peccatum penes est, facere ut homo dubitet.* Error 48. *Promissiones sub conditione sunt legales.* Error 52. *Legale est dicere nos agere, etiam virtute Christi.* Error 56. *Nemo efficaciter conversus est, antequàm confidat.* Error 57. *Delectari sancto Dei cultu, est meretricio more ab eo descere.* Error 59. *Nemo monendus est ut quodlibet officii præstet, quia virtute quâ agat non est præditus.* Error 70. *Quòd sit frequens et longus in sanctis officiis peragendis, aut quòd mens eorum neglectorum conscia attonitum eum habeat, indicia sunt sub fœdere operum constituti.* Error 68. *Fides justificat Infidelem, id est, ea fides quæ est in Christo, justificat me qui in meipso nihil fidei habeo.* Error 76. *Fieri potest, ut Diabolus, et natura, operis gratiosi sint auctores.* Hæc omnia Synodus ista refellit; illum etiam sermonem, *Si Christo libet, me ut peccem sinere, ipse viderit, honori ejus ipse prospiciat.* Hisce opinionibus, *metum* et curam amandantibus, illi conturbabantur.

Dr. Owen asserit, "se multa scripsisse de naturâ et usu De Justif. " *comminationum* in evangelio, et de metu illo, qui cor. pag. 52. " *dibus hominum ab iis incuti debeat.*"

Cur Doctor sic erraverit.

Quia *lex operum* vitam statuit esse *ex debito* perfectæ agentibus; ideò *legale* dicendum censet, siquis homines hortetur ut faciant quæ Christus præcipit, quòd ea beneficia, quæ ex gratiâ novi fœderis obtemperantibus promisit, consequantur. — Quia *legale* est, iram denunciare tanquam *inevitabilem*; ideò *legale* est, siquis iram denunciaret, quòd *evitetur*. — Quia Deus suis non irascitur, propter ea peccata quæ resipiscentibus remisit; ideò non est ut moneantur, iram ejus formidare, ut a peccato

Cap. 21. peccato absterreantur, vel ad pœnitentiam postquàm peccaverint, impellantur. — Quia non possumus dicere, Electos ultimo supplicio tandem afficiendos esse, cùm Deus eos ad fidem et pœnitentiam, ut ferventur, deducturus sit; idcirco *legale* est dicere, eos condemnationi esse obnoxios, si non crediderint et resipuerint, etsi Christus sæpius idem dicat. — Quia fidelis non habet Deum infensum; idè *legale* est eum monere, ne a fide deficiat, illius iræ metum urgendo, cui per defecti-
onem foret obnoxius. Nota, Lector, quæcunque tremenda de *Apostasiâ* dicta sunt, imprimis *verè fidelibus* dici. — Quia spem et gaudium modesti et vigilantis Christiani non debemus imminuere; idcirco *legale* est, dormitantem, oscitantem, deficientemque Christianum perterrefaciendo excitare.

C A P. XXII.

De Christo extollendo.

Cap. 22. **N**ON me fugit, ea quæ his opinionibus prætexuntur esse, quòd *Christum* et *gratiam* extollant. Sub hoc umbraculo *Antinomianismus* in Germaniâ crevit. Plus quinquaginta abhinc annis, clamor hujusmodi ortus est in *Angliâ*. *Synodus Novæ Angliæ* hunc sermonem notat eorum quos *Antinomos* appellat: *Commotiones miræ excitantur de virtutibus, et cordibus explorandis; mihi autem donetur Christus: Non virtutes requiro, sed Christum: Non promissiones volo, sed Christum: Non sanctificationem peto, sed Christum: Noli verba facere de meditatione et officiis, dicas autem mihi de Christo.* Huic argumento Doctor *Crispius* sæpius insistit, ac si quæcunque dixisset, *Christi* et *gratiæ* honorem spectarent. Videbo igitur, an *Crispii* opiniones, quasve ego definivi *Veritates*, magis fuerint Christo et gratiæ honori.

Pag. 19.

Sufficeret si dixerim, me opiniones suas *Errores* esse probavisse, et quas ipse posui *Veritates* esse. Hisce veris *Christus* certè magis extollitur. Non enim illi opus est mendaciis quibus se efferat, et probè novit quæ gloriæ suæ prospiciat, per ea quæ significavit. Sed ut res luculentior fiat, ostendam,

1. Quomodo *Christus* dicatur *extolli* per evangelium. Cap. 22.
 Non est id quod nos opinamur ei futurum honori, sed quod ipse dicit sibi laudi fore, quod gratum in eum finem, acceptumque habiturus est. Is qui non permittit ut homines eum colant eo modo qui sibi ipsis sanctissimus videtur, sed quem ipse præscribit, et quem transire est pravæ superstitionis; Is inquam, multo minus permittet nostræ inscitæ, quid sit ei gloriæ, expendere, cum nobis proclive sit veram ejus gloriâ imminuere, quando eum efferri existimamus. Is est *honor*, qui sese suaque officia decet, quem sibi vindicat, non qui cæcis affectibus nostris illustris videatur. Gloria ejus Divina non augenda est, sed declaranda. Atqui est tantummodò gloria Christi quâ *Mediator* est, de quâ jam dicam. Quod ad hanc, *Christus extollitur*, cum ad eum omne genu se flectit; cum constitutus est princeps et servator, ut det resipiscentiam et remissionem peccatorum; cum imperium ejus profertur; cum populi sui fructibus justitiæ repleti sunt; cum virtutes eorum complentur; cum tolerant, et strenuè ejus causâ laborant; cum munus ejus sacerdotale et regium agnoscimus; priori innitentes, ut per quod satisfactum fuerit, et omnia beneficia peccatoribus comparata sint; regio etiam nos subjicientes, utpote per quod meritorum suorum effecta applicet; cum nos submittimus Verbo divino, ut omnis cogitatio Christo subdita fiat, et mōitis ejus ducimur. Gloria Christi fumus, cum in opere suo laboramus, et nomine suo digni versamur: Is est omnia in omnibus, cum Judæi et Gentes induti sunt novo illo homine, qui secundum Deum conditus est ad justitiā et sanctimoniam veram; et cum ei vivimus et mortem obimus, ut Domino nostro summo, et omnes nostræ actiones ad gloriā suam ut earum finem spectant. Disertè docent hæc loca, Christum hoc modo extolli; ea consule, et rem se sic habere comperies.

2. Hoc modo *Veritates* quas proposui ad Christum extollendum faciunt; neque dubitandi locus est, an ei gloriōsæ sint, ut *Regi*. Nihil aliud objici potest, quam quod non satis eum extollam, quatenus est *Sacerdos*. Ad quod respondeo, Me Scripturâ duce locutum, et ex animo agnoscere quicquid hominem deprimat, et Christum extollat, quatenus unica est nobis propitiatio, et qui solus nobis omnia beneficia comparavit, solus nos Deo gratos acceptosque reddit, auctorque est omnis virtutis et perfectior. Nihil est, quod satisfactioni quam ipse præstitit, vel

Cap. 22. vel plenitudini suæ addat; venia, pax, vita, omnia sunt ab ejus solius meritis. Omniz oportet nos in ejus nomine facere; ejus virtute agendum est; isque ut omnia nobis suppeditet est rogandus, et eum, ut accepti simus Deo, respicere oportet; sine cujus suffitu fieret, ut optimus quisque, et actio præstantissima, res esset detestabilis. Pro imperio suo nunc causam dico, tam sapienter constituto, ad beneficia sua hominibus in statu probationis conferenda.

Fig. 51,
57.

3. Opiniones Doctoris Crispini, quatenus his Veritatibus repugnant, non possunt Christum extollere; quin, quòd ex dictis liquet, unaquæque Christo probrum ingerit. A te quæro, Christusne extollitur, cum dicitur esse ipse Blasphemus, et turpitudine peccati oneratur, eòque Deo exosus donec exudaverit? Christusne extollitur, quando peccatum adeò innoxium esse Electis dicitur, id admittentibus, ut quamvis ipsorum sit actio, forma tamen ejus turpis non ipsorum sit sed Christi; adeoque non sunt eo polluti, sed sunt tam sancti quàm Christus, tam amabiles quàm Christus, etiam cum patrant homicidium? &c. An homo deprimitur, et effertur Christus, posita permutatione personæ Christi et Electorum, unde scilicet factum est, ut nos æquè ac ille justi simus, et ille æquè ac nos turpis; et non sit quòd nosmetipsos criminis arguamus, flagitia licet atrocissima perpetremus? — An extollitur Christus, ut Rex, cum omnia ejus præcepta merè esse consilia prædicantur? Rex est, scilicet, sed neque promissiones neque comminationes legibus suis adjectas habet. Non jure potest castigare eos qui delinquant: Beneficia proponit sub conditionibus, causam agit sedulo, Spiritum et ministros suos qui certent legavit; neque tamen Spiritus suus, aut Verbum, aliquid ad nos fervandos confert. Quòd vocanti obtemperamus, non est usui; quòd refragmur, nihil impediti. Nihil est quòd de summis flagitiis doleamus, quò veniam consequamur; neque in eum finem, in Christum ipsum credamus. Minimè nocitura sunt peccata; neque est ea sanctimonia quam is sæpissimè exigit, omninò ad coelos via. — An effertur Christus, ut Caput, qui membra habeat, reipsa membra, sexaginta sæpè annos Diabolo mancipia, sibi ipsi suisque inimica, Spiritus sui expertia, nec ipsum ne minimum quidem referencia; quæque etiam sunt mala communia? &c. — An Honos tribuitur Christo, ut Mediatori, si dicantur homines omnia fœderis

fœderis beneficia possidere, ablutos esse, et jus adoptionis Cap. 22.
 consecutos, priusquam Deum illum agnoscant ad quem
 Christus est via, aut inimico ei Diabolo renuncient, aut
 peccata confiteantur, se vel minimum correcturos statu-
 ant, aut Christo sibi opus esse sentiant, aut eum timere
 vel amare in animo habeant; quin contraria apud se sta-
 tuunt? — Estne Christo *laudi*, ut sanctissimo *Redemp-*
teri, quod dicatur adeò ad nostram impunitatem incum-
 bere, ut sanctimonix nostræ parum consulat? Pro nobis
 scil. poenitentiam agit, et credit, nec quidquam à nobis
 exigit quò beneficia comparemus: Sanctimonia ea ad
 quam optimos quosque evehit, non est aliud quam ster-
 cus et colluvies: Etiam si præ se ferat hortari, expostu-
 lare, et redarguere, Electos tamen ut jumenta gubernat,
 neque spe eos neque metu impellere fas est. Nullam
 habet normam per quam eos judicet, præter Electionis
 decretum; etiam si nos sæpius de diei novissimæ solenni-
 tate nos moneat. Neminem oportet, in officiis obeun-
 dis, sui ipsius commodo studere: Etiam si multa de mer-
 cede quam daturus est dicat, illa tamen minimè spectat
 nostras actiones; ex æquo nobis, quantumcunque neg-
 lexerimus, dabitur. Consolationes quæ ab ipsâ fiducia
 oriuntur, ad nulla indicia renovationis spectant; sed ad
 vocem quandam intus dicentem, peccata nobis esse re-
 missa; et hoc ipsum ea est *fides*, quam evangelium tant-
 operè prædicat. — Plurima proferre possem, quæ
 Christum ponunt inglorium; et veritatem, sapientiam,
 sanctitatem, et justitiam suam infamiâ aspergunt, ut et
 imperii sui constitutionem, divinum redemptionis con-
 silium, summam etiam scopumque verbi sui et evan-
 gelii.

C A P. XXIII.

De honore Gratiæ Dei gratuitæ.

PAUCIS perpendam, an sententia Doctoris *Crispii*, aut Cap. 23.
Veritates quas proposui, *gratiam Dei* magis extollant.
 In hunc finem sequentia attingam.

I. Oportet certò sciamus, gratiam eam de quâ loqui-
 mur, esse *ipsius Dei gratiam*; nempe, charitatem, mi-
 sericordiam, benignitatemque Dei erga homines. Ut de
 hac

Cap. 23. hâc rectè sentiamus, notandum est, Non esse reipsâ *gratiam Dei gratuitam*, quicquid sub hâc denominatione prædicent nonnulli, aut eam esse opinentur. Nequaquam: Oportet enim, ut sit *gratia gratuita*, naturæ Dei congruens, et quibuscunque sanctis suis perfectionibus conveniens; imperio suo non repugnans, eoque modo quem ipse instituit exhibita; quoad personarum numerum, et qualificationes in verbo suo expressas, definita; et ad omnia gloriosa redemptionis consilia exequenda faciens. Hæc est *gratia Dei gratuita*; *gratia Dei in veritate*; *vera Dei gratia*, quam Petrus fusè expresserat. Congruit hæc gratia, cum expiatione a Christo factâ, ut et comminationibus in evangelio denunciatis; cum exiatio omnium infidelium, descipientium, impiorum peccatorum; et cum præscripto Dei, conditiones evangelicas omninò exigentis, sub quibus beneficia sua dispensentur: Si etenim non ita est, Gratiae suæ cum Verbo minimè conveniret, &c. Non eo minùs fit *gratia Dei gratuita*, quòd non sit *perindè gratuita* ac nobis somniantibus videri possit. Quidam enim opinantur *magis gratuitam* fuisse gratiam, si expiationem Deus non exegisset; vel si omnibus hominibus, juxta ac quibusdam, concessa esset; aut si Diabolis extensa esset, æquè ac hominibus; aut si Electos absolutè sanctos et beatos, simul ac nati essent, reddidisset, omni labore, dolore, peccato et tristitiâ exemptos. Gratiam autem hujusmodi videmus *non esse Dei gratiam*, videatur licèt vana sibi fingentibus, esse *magis gratuita*; ac si plus gratiæ esset, (quod gratiæ Dei minimè conveniret,) ut privilegia sine ullâ certâ regulâ tribueret; et Deus ex æquo eos quos non pœnitet, ac respicientes, veniâ et salute gratis esset donaturus.

2. Antèa definitæ quas proposui *Veritates*, hanc *gratuitam Dei gratiam* agnoscunt et extollunt. Affirmavi, et disertissimis verbis exponi vellem, in his constare *veram Dei gratiam*; nimirum, Meræ est gratiæ quòd peccatores aliquos ad vitam elegerit, nullâ impellente aut prævisâ conditione; eam tamen ut per sanctificationem *Spiritus* in obedientiam, et sanguinis *Jesu* asperisionem, consequantur. Ex merâ charitate adversus peccatores, minimè meritis, Filium suum dedit, ut pro iis mortem obiret; qui etiam in se suscepit omnes Electos servatum iri, viâ de quâ ipsi cum Patre convenerat. Sine ullo hominis merito, dedit Evangelium, et in eo, Filii sui sanguinis gratiâ, remissionem et vitam æternum unicuique verè

verè credenti et resipiscenti proponit; neque quisquam Cap. 23.
resipiscens et in fide perseverans, per defectum hujus promissionis, de spe vitæ decidet. Gratuitò, et ex merâ gratiâ, fidem et resipiscentiam donat; quin et Spiritum suum, ad hæc, et opus unumquodque bonum, in iis efficienda, indignis planè et abjectissimis peccatoribus largitur. Et quamvis non dignaturus sit eos veniâ, qui usque credere et resipiscere recusant, neque impium quemquam, inertem, aut deficientem, sit servaturus; venia tamen et vita sunt grâs data, neque ea promeretur ulla omninò virtus aut officium, cum ista non aliud sint quam conditiones sive media, dona Dei per Christum participandi: Itaque hoc modo imperii sui honori consulit, neque omninò hominum gloriationi favet.

3. Commenta D. Crispîi, quantum his *Veritatibus* repugnant, *gratiam Dei* non extollunt. Opiniones ejus *indefinitam* quidem *gratiam*, tanquam cæcam, exhibere, quæ idèò impiis et insipientibus arrideat, videri queant: Minimè tamen sunt sanctæ naturæ, sapienti imperio, et voluntati patefactæ Dei convenientes; sed gratiæ Dei sunt, magis quàm nunc dicam, injuriæ. — Estne *Dei gratiæ* laudi, quòd omnes Spiritûs sui virtutes sint ad beneficia promissâ planè non necessariæ, cum iis ipsis ea beneficia promiserit? Estne *sancti Dei gratia*, non censere hominem *pollutum*, qui maxima patravit flagitia; et interea temporis, sui ipsius imaginem in Sanctis suis, tanquam *stercora* averfari? Estne *gratia Dei gratuita*, Electum quemvis in maximis sceleribus versantem, tam purum et amabilem censere, quàm est Sanctus gloriâ potitus; cui tamen pèr plures annos Spiritum suum negat? — Estne *gratia Dei*, quòd præceptis suis sanctionem nullam addiderit, cum execrationem legis abstulerat? Nunquam succensere etiam maximè irritantibus, imò cum castigat? Nihil boni malive respicere, cum more judicis res dispensat? Homines, qui adèò sunt imperfecti, tot tentationibus obnoxios, in statu probationis relinquere, omni metu cautionis liberos, et in se nihil habentes quod ad perseverantiam in sanctimoniâ impellat, præter *gratum animum*, cum etiam sit eorum charitas infirma?

An fieri potest ut sit *gratia Dei*, quòd non oporteat subditos suos ad præmia et pœnas spectare, neque iram ejus extimescere cum delinquant, sed persuasos se habere

Cap. 23. maxima ipsis remissa esse peccata, antequam se peccasse confiteantur; quod nunquam metuant, ne propter peccata castigentur, aut quidvis damni faciant; quin eorum causâ dolere nefas ducant, Deus licet ipse stuporem damnet, et Spiritus ejus has animi commotiones efficiat? — Eane est *Dei nostri gratia*, quâ notatur ut *personarum acceptor* quoad actiones suas judiciales, ut rector et judex omnium, quoniam, more Domini supremi, virtute gratuito nos donat? Non potest fieri ut sit *ipsius gratia*, qui adeo sapienter regnum gratiae suae construxit, ut ignaviae et socordiae hominum non minus ac gloriati-
oni occurrat, et os obturetur peccatori, sibi ipsi scil. exitium comparanti quod Christum praefractè aversatus est; aequè ac gratuitae misericordiae suae agnitionem, ab omnibus qui servandi sunt, salvam praestet. — Eane ea *ipsius gratia*, quæ omnes comminationes suas irritas reddit, omnium praeceptorum vim labefactat, omnesque suas cum hominibus argumentationes verba inania, quin et fallacia, esse ponit?

An ea *gratia Dei* dicenda est, quæ ordinem quo gratia se exerit, omnibus Dei perfectionibus convenientem, subvertit? Gratia Dei primum nos vocat, eoque nos Christo conjungit; primum vivos facit, deinde dignos reddit; primum dat fidem, et deinde absolvit, &c. Atqui sententiâ Doctoris, hic ordo eversus est: Omnia privilegia peccatori concessa sunt, priusquam gratia eum quidquam mutaverit.

Non est *gratia Dei*, quæ decretum, voluntati ejus patefactæ repugnans, statuit; quos ipse condemnatos denunciat, absolvit; ministerium evangelicum enervat, conscientiam cauterio urit, desidiam animi fovet, ab obedientiâ deterret, pietatem probro afficit, tentatori auxilio est, normam judicandi subvertit; repugnatque communi et aperto Scripturarum scopo, experientiae Sanctorum, ut et naturæ hominis ut ratione præditi, aequè ac respectui quem ad Deum habet ut vitæ æternæ candidatus.

Non potest esse *Dei gratia*, quæ homines reddit perinde de æternis securos, si nunquam Evangelium audierint, ac si audierint. Si enim in utero matris Christo conjuncti sint et veniâ condonati, Evangelio opus est, tantum ut certiores de privilegiis suis fiant, non ut ea jure teneant; ut sententia mutetur, non conditio. — Quot alia sunt, et plurima

plurima sanè graviora, quæ obijci possent, quibus ar- Cap. 23.
gueretur eam *non esse gratiam Dei*, quæ Doctor *Crispius*
ejusque Discipuli *gratiam gratuito datam esse* prædi-
cant?

Usque dum vivo, adorare velim *divitias istius gratiæ*,
quæ gratuito ad virtutem et gloriam tot lapsos peccato-
res, in Christo (cui executio propositi imprimis debetur,) *elegerit*; quæ vitam maximè inimicis, sub conditionibus
evangelicis gratuito offert, unà cum eâ auxilii mensurâ,
ut meritò dicantur contumaces suâ ipsorum culpâ perire;
quæ Spiritum gratuito largitur, quo mortui et impii con-
ditiones evangelicas accipiant; quæ gratuito per pro-
missionem, propter Christum, fidei relapsiienti remissi-
onem donat, et tam admirabilem dignitatem eis quibus
vires suppetat ad perseverandum in fide et sanctimoniâ,
eo modo quo regula promissionis exigit. Hanc *gratiam*
veneror, fateorque optimos quosque nihil omnino pro-
mereri; quin meritò omnibus multandos, et secundum
legem operum ultimo supplicio jure afficiendos: Repu-
dio etiam omnia quæ Sancti habeant, vel faciant, tan-
quam ullam peccati expiationem, aut minimi beneficii,
præsertim salutis, pretium.

Nego tamen, quamvis gratiam esse *Dei gratiam gra-
tuitam*, quæ non vult beneficia ab eo data, esse ad officia
incitamento; quæ etiam negat universum officiorum
neglectum, iisque contraria mala, nobis impedimento
esse, quo minùs ea beneficia consequamur, quæ iis offi-
ciis in evangelio promisit Deus; quæque etiam officia
exigit, quò, more rectoris, hæc beneficia dispenset; sa-
pienter enim constitutum est, quoad hujus gratiæ dis-
pensationem, ipsum nos recturum et judicaturum, re-
spectu habito nostræ ad eum relationi, et naturæ nostræ
ratione præditæ, ut qui sumus in statu probationis ad fu-
turam nostram conditionem spectantis.

Plures sunt, *Lector*, Doctoris *Crispii* Errores, quo-
rum exempla facile proferrem. Hujusmodi sunt, Com-
mentum ejus de naturâ *nostræ cum Christo conjunctionis*,
nos scil. et Christum in unam personam naturalem coa-
lescere: Descriptio quam habet *novæ creaturæ*, quasi Pag. 90.
non nisi in novo ad Christum respectu posita esset:
Quàm magno in discrimine habeat *viam salutis* ante et Pag. 254.
post Christum natum: Illis remissio peccatorum fuit, — 258.
eâ lege, ut bona opera præstarent, neque concessa fuit

Cap. 23. ea tota simul; multae sordes manebant, et flagellis ob peccata obnoxii fuere; nunc verò foedus, quoad hæc omnia, diversum est. Quàm hæc contraria sunt sententiæ Synodi et Seniorum Sabaudia? “Justificatio fidelium sub veteri Testamento, quoad isthæc omnia, una eademque fuit quæ est justificatio fidelium sub novo.” Non meminit, pleraque argumenta sua a veteri Testamento petita esse; (qualia sunt, *Ezek. xvi. &c. Jacobus in utero dilectus, &c.*) neque videtur sentire, quid distet foedus gratiæ foederi peculiaritatis. Hos autem et alios Errores omitto.

Cap. xi;
art. 6.

APPENDIX.

HIC ea repetam, quæ in Oratione, quam habui in ædibus vulgò dictis *Pinner's-Hall*, non ita pridem dixi, quæque ægrius ferre visi sunt nonnulli; et cujuslibet, partium studio non abrepti, judicium esto, ex iis quæ proposui de Doctoris *Crispii* sententiâ, an iniquè eos qui cum illo sentiunt insinulaverim.

Post mecum sentientes absolutos *Pelagianismi*, *Socinianismi*, et *Arminianismi*, quorum nos postulant *Antinomi*, adjeci,

His hominibus non fit satis, quòd electos nos ab æterno ad virtutem et gloriam statuamus; non etiam dato, nos reverà Christo conjunctos esse et justificatos, vel ab æterno, vel in utero. — Non sufficit, quòd dicamus Christum, in fœdere redemptionis, in se recepisse Electos, viâ et tempore præstitutis, servatum iri; si non etiam affirmemus, nullum aliud dari fœdus quo Christi beneficia consequamur, in quo Deus fidem et resipiscentiam ut remissioni planè necessaria exigit. — Non satis est, quòd fateamur, Christum sine conditione Electos pretio redemisse, ita ut eis virtutes salutares, pariter ac beneficia, certissimè donanda sint; si non et reliquos omnes in statu Dæmoniorum esse contendamus, tanquam vita eis sub conditionibus evangelicis non reverà esset oblata, salusve iis credentibus et resipiscentibus, dari nequaquam posset. — Non sat habent, quòd affirmemus, poenam peccatorum nostrorum, quin et reatum quatenus est ad poenam obligatio, in Christum sponsores nostrum fuisse conjecta; nisi dicamus, ipsa nostra peccata, etiam quoad maculam et turpitudinem, in Christum (ut loqui amant) transacta fuisse. — Non satis est, quòd agnoscamus, justitiam Christi nobis pariter usui esse, ac si nostri ipsorum esset, nobisque semper fuisse

destinatam, et eo modo imputatam esse ut sit veniæ et vitæ jure obtinendæ causa, neque aliam peccati expiationem aut vitæ pretium a nobis exigere; nisi addamus, Deum nos fecisse et perpellos esse æstimare, quæ Christus fecit et perpellosus est. — Non sufficit, quod dicamus, nos per Christi merita solummodo justificatos esse, ut quæ sola sit causa comparans, sive justitia per quam justificamur; si non negamus, fidem et poenitentiam necessarias esse conditiones, vel qualificationes, iis quibus merita Christi ad justificationem imputantur. — Non sufficit, nos affirmare fidem justificantem eam esse, quæ in Christo acquiescit, ut Sacerdote et unico expiatore; si non porro negaverimus, fidem oportere esse totius Servatoris, id est, Christi ut Prophetæ, Sacerdotis, Regisque, acceptionem. — Non satis est, quod dicamus, resipiscentes nos et credentes in statu justificationis esse positos, priusquam quidquam aliud opus fecerimus; nisi porro dicamus, obedientiam nostram præceptis singulis præstitam, nihil nobis prodesse; Deumque sincere facta, more judicis, non approbare, secundum regulam promissionum evangelicam de iis beneficiis constitutam. — Non facit iis satis, quod affirmemus, promissiones quæ sine conditione factæ sunt Christo, esse in commodum Electorum, et ab eo allegandas; nisi inficias eamus, evangelium esse præceptum auctoritate firmatum, ut homines credant, etiam sub evangelicâ sanctione vitæ et mortis; adeo ut qui credit salvandus, qui non credit ultimo supplicio sit afficiendus. — Non placebit, quod fateamur, Christum omnem gratiam nobis pretio emisisse, et per Spiritum suum in nobis efficere; nisi hoc etiam ponamus, quod pro nobis crediderit et resipuerit, et omnia ita præstiterit, ut nihil nobis sit agendum quod salutem consequamur. — Non facit satis, quod agnoscamus, virtutem eam, per quam quicquid sit officii præstamus, esse a Christo, et beneficia cuique officio promissa esse Christi gratiâ; nisi etiam connexionem, officii cum beneficio, ordinatam negaverimus.

Dicunt, nos *hominis justitiam* prædicare, cum moneamus ut sancti sint, et æquum faciant, eoque se recreare hortamur, ut quod sit indicium gratiæ et participationis Christi, et regulæ promissionum evangelicarum congruat; etiam si asseramus, oportere ut sint membra Christi, et propter eum accepti, siquid beneficii salutaris inde se sperent

Ex istorum fententiâ, *Concionatores fumus legales*, si fidem et refipifcentiam, ut quis remiffionem confequatur, flagitamus; ut ut fidem et refipifcentiam a Chrifto donari agnofcamus, et quòd remiffio non fit ab his virtutibus effecta, fed a promiffione virtute fanguinis Chrifti, five a fanguine ejus per promiffionem ad remiffionem adhibito. — *Concionatores fumus legales*, fi fâctimoniam fuadeamus, ut quæ fit, ex præfcripto Chrifti, via ad falutem; quamvis affirmemus, non effe ullo modo extra Chriftum, fed refpectu ad Chriftum, quòd fit accepta, nempe quod regulæ promiffionis evangelicæ conveniat. — Quàm fugillant nos ut *legales*, fi quos comminationibus urgeamus, non aliâ licèt ratione faciamus, quàm ut ad Chriftum veniant, et in eo ambulent! Quæ tamen comminationes, cùm ad hunc finem fpectent, et malum imminens fub conditionibus evangelicis evitare poffit, et ad homines lapfos erigendos proponantur, evangelicæ funt, non legales.

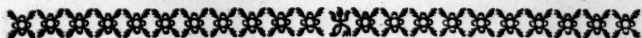
In his, quadantenus, quæ illos inter et nos disputantur explicui. Verum est, in quibusdam minutis, esse quan-

quandam de verbis inter Orthodoxos discrepantiam: An verò fas est, ut ideò iis Erroribus ansam præbeamus, qui Christi imperium et evangelium, prætextu *Christi* et *gratiæ* extollendi, evertant? Æquo animo accipite, quæ Christi causâ, et animam agentis religionis, ausus fui proferre; non ut quempiam irriterem, sed ut quosvis institutam, præcipuè nonnullos errantes, sed homines minimè malos. Dissimulare conscientia vetat, etiamsi prævideam futurum, ut nonnulli me contumeliâ afficiant, quos deceret advertere ad illud, quod visum est Spiritui sancto eos monere qui de fide sine operibus gloriabantur, et quod etiamnum ad rem facere videtur, viz. *Siquis sibi videtur religiosus, neque tamen linguam suam frænat, sed animum suum fallit, hujus vana est Religio.* Jac. i. 26.

F I N I S.

HOMO JUSTIFICATUS
per CHRISTI Obedientiam;

S I V E

CONCIONES Duæ

Habitæ in Ædibus vulgò dictis

PINNERS-HALL,

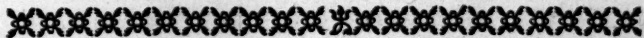
Cum Amplificationibus, &c.

ITEM

Animadversiones aliquot ad Postscriptum

Domini *M A T H E R*, &c.

Ex *Anglicano* in *Latinum* convertit J. B.

Anglicè primùm edit. Anno 1694.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Howe Street
New York

CONCERNING THE

Business of the

RIVERSIDE

Company

1888

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

✱✱✱✱ N Chartulâ quâdam subscriptis no-
 ✱ I ✱ minibus *Geo. Griffith, Tho. Cole,*
 ✱✱✱✱ *Nath. Mather, Isa. Chauncy, Rob.*
Trayl, Rich. Taylor; et postmodum
 excusâ per Dom. *Chauncy* in Libro cui Titu-
 lus, *Neonomianismus revelatus, parte iii. pag.*
96. sic me inculant: "Docet iste, Justitiam
"Christi imputari tantum quoad Effecta, ac-
"quisitâ concessione conditionali, istâ scilicet
"Propositione, Qui credit salvabitur. Verit.
"Evang. pag. 36."

Mea verba hæc sunt: "*Non disceptatur,*
 "(4.) An Christus justitiâ suâ pro omnibus
 "Electis meritis sit, ut, tempore et viâ a se
 "præstitutis, salutaria ejus effecta consequan-
 "tur; et non tantum concessionem condi-
 "tionalem acquisiverit, istam scil. proposi-
 "tionem, *Qui credit servabitur.* (5.) Neque
 "an, præterquàm quòd effecta hæc fiant
 "nostra, ipsa justitia Christi ex animo cre-
 "dentibus imputetur, ut quæ in illorum sa-
 "lutem suscepta fuerit et destinata, et jam
 "nunc efficax sit ad peccata iis remittenda,
 "et ut vitâ sint dignati; imò allegari possit,
 "id esse a quo sua omnia pendent; et non
 "minùs ad eorum felicitatem confert, quàm
 "si ipsi ea fecissent ac perpeffi fuissent, quæ
 "Christus fecit et perpeffus est. Hæc om-
 "nia affirmo." *Pag. 36, 37.*

Potestne

Potestne aliquid esse magis contrarium ?
Aiunt me affirmare, quod disertis verbis nego;
et negare, quod disertè affirmo.

Dom. *Mather* in Postscripto ad duas ejus
Conciones de *Justitiâ Dei per fidem*, &c.
pag. 72. hunc meum esse ait Errorem exiti-
osum: “ *Hic ille est, qui Unionem cum Christo,*
“ *quòd hâc justitiâ induamur, et per eam justi-*
“ *ficemur, nobis donari vult per modum præ-*
“ *mii ob opus aliquod a nobis præstitum.*”

Mea verba ad quæ bis respexerat, solum-
modò hæc sunt: “ Beneficia evangelica non
“ sunt *præmia ex debito*, et nihilominus con-
“ feruntur *per modum præmii*: Non *propter*
“ nostram Fidem beneficia conferuntur, ta-
“ men *ad fidem*; nec ad eam tanquam *me-*
“ *ritariam* conditionem, tamen ad eam qua-
“ tenus ejus præsentia necessaria fit per
“ *Evangelium*, cùm hoc fidem mandaverit,
“ et ad eum qui credat beneficium restrinx-
“ erit.” *Defens. Veritat. Evang. pag. 362.*
His et aliis Incusationibus respondi.

Patet, quomodò dicam *Beneficia* indefinitè:
Quod a nobis hic agitur, est tantum *credere*:
Et quando dicitur, *per modum Præmii*, hoc
est tantum præstatio Promissi Evangelici,
quod exhibetur ut incitentur peccatores, et
alliciantur ad fidem.

A D

LECTOREM.

QUUM est, quòd Deus (cujus sumus,) ad
E exequenda sua Consilia nobis utatur, haud ani-
 mo nostro gratis licet in Laboribus, et inscrutabile
 quamvis sit in præsentiâ voluntatis ejus proposi-
 tum. Pax certè meum studium est gratissimum,
 cogar licet ab importunis hominibus in arenam descendere.
 Nec sanè ab initio calamum strinxissem, nisi præter Libros
 hic illic scriptos, et Conciones Antinomiano Errori ex indus-
 triâ patrocinales, fermentum illud etiam in publicum effe-
 buisset, vituperando optimum prædicandi genus quasi Legale
 esset, cum periculo animarum & pacis nostrorum cætuum, nec
 sine Scandalo in commune Dissidentibus Fratribus im-
 pacto.

Cùm editum esset Testimonium in Libro cui Titulus, Ve-
 ritas Evangelica definita, statui non ultra progredi; quippe
 certò sciens, id sufficere ad illos instruendos, quicunque istis
 non essent planè dediti Erroribus, quos solos illic oppugnave-
 ram. Adactus verò scripsi Defensionem Veritatis Evan-
 gelicæ, manifestò scilicet detortis a Dom. Chauncy meis
 Principiis, cum ejus maledicta ex trivio facile contemni po-
 tuissent. Tres Libros postea conscripsit, responsione non om-
 nino dignos; cùm illi certum sit in ipsa Quæstione statuendâ
 semper falli, adeoque non est ut non utatur Ratiociniis a sa-
 pientibus spernendis, et tantùm idoneis ad confirmandum bo-
 minum ineptorum animos, quos tæderet responsionem legere.
 Hunc secuutus est quidam Dom. Edwards, priori in judicio
 etiam longè impar, impetu autem par; cujus duabus paginis
 lectis constabat nihil agere qui ultra pergeret, quàm Gehennæ
 formam conspiciari, hoc est, Ignem ardentem et spissas Tene-
 bras. Cagnominis hujus Auctor eruditus Crispianismi re-
 velati,

velati, commiseratione, item ut ego, responſionem ejus respexit. Liber cui titulus Bellum inter Angelos, adeo mendacium et impietatem ſapit, ut ſubmoneatur ne Reſponſum paret, quicumque Antinomianam Preculam conſingere vereatur. Oſtendit animus quem omnes iſti ſpirant antichriſtianus, mandata Chriſti non fuiſſe iis commiſſa.

Quando rabies et artiſcium Fautorum hujus novi Evangelii, quod et præceptis et minis careret, in publicam perniciem viſa ſunt erumpere, diſtractis nempe haud tempeſtivè Nonconformiſtarum animis, diligenter egi quidem ut hos æſtus ſedarem; at ſtatim comperi, priores illos Concordiæ hoſtes nequaquam deſituros ab opere ſuo, quin partibus adverſis adhuc ſtarent. Quamvis igitur exorati ſua nobiſcum ſubſignarant nomina Conſenſioni in Articulis Fidei, adeoque fidejuſſimus utrinque, Pacem ut coleremus, nec alter alterum traduceret; vix tamen tres tranſierant ſeptimana, quin novi Libri eduntur, et Pulpita eorum, nobis ne verbo laceſcentibus, antiquis conviciis reſonant; quaſi ſic reputarent, ſeſe liberos eſſe, cum nos ſubſignatione factâ ſilentium nobiſmet mandaſſemus.

Bono publico motus, hæc ego diſſimulabam, atque etiam Domini Cole vehementes criminationes, et noſtri ſenſus detorſiones apud Aulam Aciculariorum, idque ſerè per Annum integrum, nec verbo replicabam: Cum verò in Concione ibidem habitâ inclamaret Librum illum Verit. Evangel. deſinit. eſſe ipſum Phariſæum in Parabolâ; tum denique putabam officii eſſe mei, meâ proximâ vice, oſtendere mitiſſimis verbis, illum Librum nihil habere commune cum Phariſæo; imò, in jus vocari ea tantum propter, quod ſtrenuè exhiberet exemplum Publicani humiliter & pœnitenter ſe gerentis ut veniam obtineret, et talem animi deſtinationem ad peccati remiſſionem urgeret eſſe neceſſariam, (id quod iſte Frater perpetuò cavillatur :) Suadebam etiam, neceſſe eſſe finem diſſidio ſtatui. Nihil ultra egi, et abſtinui me ab inſectando myſticas ejus ineptias, cum abundè eſſet materiæ, tum in Libris ejus, tum in Concionibus. Ille interim cum ſociis ſuis, (quâ ratione nescio,) nefarium eſſe arbitrantur in me facinus, noſmetipſos ſemel vindicaſſe contra falſas criminationes; quum ipſius quam multi, non minùs inepti quàm iracundi clamores, rectè ſe habeant ſcilicet, imò dum nobis imputat quæ maximè averſamur.

Aliquamdiu quies erat, quam diuturnam fore Spes mea fuit: Sed magnus Concordiæ hoſtis D. Mather, comperto ſe non poſſe jam ad excitandos ignes alienâ uti operâ, ipſe
occa-

occasionem nactus (uno ex sextumviris præconibus ægrotante,) occupat Aulam Aciculariorum, ibique (ut ipse in Præfatione suâ fatetur,) datâ operâ et consultò lites refuscitat. D. Baxter, atque ego identidem, sæpius penè nomine appellati sumus; imò Ministri nostri generatim Sociniani erroris arguuntur, et opinionum animabus perniciosarum (si alicubi tales sint, vel unquam extitere,) ab isto insimulantur; et Christi justitiæ reverà Hostes, et Papistis deteriores, inter alias hujusmodi venenatas contumelias, apud eum audiunt. Atque inter cætera hujus farinae, mandavit ille populo sub Damnationis periculo, ut crederent Incarnationem Christi nequaquam esse partem Humiliationis suæ; et quemque fidelem, non similiter tantum, sed pariter etiam, justum esse ac ipse Christus; et alia, quibus hicce tractatus immoratur. Hæc ille sæpè apud suos prædicaverat, et Ministerium nostrum in odium trahere apud ipsius Auditores diu conatus est: Ego tamen conticui. At verò cum propositum conatus sui, et apertum ejus in Aula Aciculariorum impetum, seriò cogitarem, tum demum necesse habui, quum meæ vices ibidem prædicandi redirent, in præcipua insistere sequentium Concionum capitula, quæ quidem apud meos in quatuor Orationes excreverunt. Tantum tamen mihi erat Pacis studium, ut ab omni maledictò abstinere, neque mentionem cujusvis Adversarii facerem; et nunquam in vulgus edidissem, nisi ipse prius suas publicasset, idque impactò nobis odioso scilicet Semifocinianorum cognomento.

Hæc contentiones sanæ mentis homines jure reprehendunt; sed eorum appello conscientias, Ubinam hæreat vitium? An possumus fideles esse Christo, Ministerio nostro, Animabus opis egentibus, aut Nomini nostro qui Ministri sumus, si hujusmodi calumniis et detorsionibus succumbamus? Quanquam equidem, si modò propriis ipsorum figmentis tantum studuissent, Pacis causâ eos neglexissem; quum tamen huic operæ perpetuò incumbant, populos ut alienos reddant a fidelissimis Ministris, et Factionis gratiâ in caliginem animi inducant, hoc in certamen evocare, et summâ cum industriâ opponendum esse, prorsus existimo.

Si verò posuletur, Quid sit quod in nobis impetunt? Respondedo, (1.) Quòd quamvis veram imputationem justitiæ Christi agnoscimus, negamus tamen, Deum sic existimare nos fecisse et passos esse id quod Christus. (2.) Quanquam agnoscimus, Deum nihil a nobis requirere quod sit meritoria et legalis Justitia, vel expiatio pro peccato; asserimus tamen, Deum, per modum Gratiæ imperantis, aliquod

Officium

Officium requirere ex parte nostrâ, (ipso vires suppeditante,) ex quo effectû salutaria et fructus Justitiæ Christi nobis applicet, secundum Promissâ eò pertinentia; et ad Officia hæc præstanda nos hoc modo incitat, et spes metusque nostros regit. Et hoc est id ipsum, quod in Controversiam venit: Illi enim existimant nullum Officium, quâ Officium est, medium fieri ad beneficium aliquod obtinendum ex instituto Dei: Nullam Legem agnoscunt, nisi Legem operum, quæ nihil minus requirebat quàm perfectam et integram obedientiam: Et quando nequit homo id præstare, tanquam meritoriam Vitæ Conditionem secundum pactum Justitiæ; idcirco scilicet nihil oportet eum facere, tanquam Conditionem quælibet beneficia, Christi jure, obtinendi secundum pactum Gratiæ per modum Auctoritatis; et cum nequit esse absolutè perfectus, nihil est an sit sincerus. (3.) Agnoscimus Fidem solam esse acceptricem Justificationis Conditionem; imò insuper dico, eam esse solam in Evangelio nunciatam Conditionem Imputationis Justitiæ Christi ad remissionem obtinendam: Sed nihil proficimus, quoniam Pœnitentiam ad remissionem actu obtinendam dicamus esse necessariam.

Dom. Mather falsò præ se fert, suorum Opiniones ipsam esse Veritatem ab Ecclesiis post reformatam Religionem amplexatam. At multis Testimoniis contrarium probavi in meâ Defensione Veritatis Evangelicæ; et eorum qui meum libellum subsignaverant Apologia illa valde limata et erudita plura adhuc adjecit. Ego ex centum aliis duos tantummodò Testes adducam.

Unus est Dom. Perkins, in libro cui Titulus, Ordo et Causæ Salutis, &c. cap. 36. "Quæst. Num Fides justificans in Lege requiritur? Resp. Requiritur in Lege Fidei, nempe in Evangelio, non verò in Lege Morali. Rom. iii. 27." Rationes quas subneclit hæc sunt, "1. Quod Lex non patefacit, id non præcipit; Lex verò adeo non patefacit Fidem justificantem, ut eam non agnoscat. 2. Adamus ante lapsum Legem Moralem in corde suo perfectè gerebat inscriptam; at Fidem justificantem quæ Christum apprehendit, non item possidebat." Responsonem deinde parat adversus Argumenta, quæ probarent Evangelium non esse quadantenus Legem.

Alter est Dom. Anton. Burgefs, qui in suâ Doctrinâ Justificationis, Part. i. pag. 161. negat, "Pœnitentiam inesse homini, tanquam signum tantummodò Remissionis:" At verò, "Necesse esse ultra progredi, et asserere,

“ rere, ipsam esse Medium et Modum a Deo institutum
 “ antequam Remissio fiat, adeò ut altero antecedente, al-
 “ terum consequatur.” *Sex Argumentis hoc confirmat, et*
Liber ille rogatu Synodi Lõndinensis edebatur.

*Hiscæ tantum adjiciam, Calvinum quoque sæpè Evange-
 lium, agnoscere ut Legem quandam; et in suis Commenta-
 riis in Jonam, cap. iiii. 10. pag. 359. ait, “ Gratuita
 “ peccati est Remissio; quoties autem Veniam proponit
 “ Deus peccatoribus, simul additur hæc Conditio, ut re-
 “ sipiscant.” Hujus propositi rationes subdit, et Legem
 vocat, quâ Deus Pœnitentiam requirit ut peccata remittantur,
 quanquam non Causa sit remissionis impetrandæ.*

*Dedi operam in hoc Libello perspicuam reddere Doctri-
 nam Justificationis; et miror Fratres nostros adhucdum
 dicere, sentire me planè contrarium ejus quod loquor. Hoc,
 ut opinor, inde est, quòd ex Principiis nostris ipsi tandiu
 aliquot malè intellexerint et malè tractaverint, ut ne putent
 posse fieri, ut sint quod reverà sunt: Saltem suspectos nos
 habere tanquam stolidos et mendaces malunt, quàm videri se
 tandiu in Errore versatos esse confiteri: Posulo igitur a
 D. Mather, si modò mihi responderit, mea verba ut integra
 citet, et paginam subnotet, sicut ego feci; hætenus enim
 mea ipsius verba eorum Calumnias prostrassent: Illi ego ade-
 ro, dum Dei munere vita suppetat. Ait, “ Se non longè
 “ abesse ab illo loco, ubi fessi quiescunt, et impii turbare
 “ cessant.” Vellem pœniteat eum vulneris ejus quod tam
 multis immeritò inflixit, hominibus magis idoneis ad inservi-
 endum ætati suæ quàm ipse est aut ego: Et dum vita illi
 condonetur, (quod utinam ad Utilitatem diu sit,) minùs in-
 defessum esse velim ad impediendum et abrumpendum beatam
 illam Concordiam, tam auspiciatò initam: Piget me tamen,
 jactare illum pacificum suum animum, tot aliis dum rixam
 et molestias creat. Aliqui utrisque nostrum noti, obviam illi
 erunt in cœlesti gloriâ, quibus verba ab illo memorata solatio
 erant, cum non tam æquo animo ferrent ejus impetus, quàm
 ego Dei gratiâ tuli. Interea, dum officio obsequens acriter
 invehor in ejus conatum evertendi tot Ministrorum famam,
 ipsâ vitâ cariorem; attamen ex corde ignosco, et lætus ex-
 ciperem eum agnoscentem se hallucinatum esse, et detorsisse
 principia nostra; adeoque consentiamus ambo, regnum Christi
 et commune nostrum bonum promovere, nec amplius ludibrio
 simus iis qui in nostris infirmitatibus gloriantur.*

*Dignum notatu est, Lector, magis tutam esse nostram
 methodum quàm Adversariorum. Nos enim Justitiæ Christi*

ad ea omnia impetranda, et in omnes usus quibus destinatur, confidimus; ad Satisfactionem nempe *Iustitiæ* divinæ, ad remissionem Peccatorum omnium et Omissionum, ut Personarum nostrarum et omnium Officiorum ratio habeatur apud Deum, imò ad Meritum omnis boni, et ad legalem nostram et prolegalem *Iustitiam*; renuntiantes omni gratiæ atque operi nostro ad ullum ex his finem assequendum. Nihil his amplius profitentur isti. Si autem sit hoc verum, Christum nequaquam constituisse quoad *Iustitiam* suam, ut staret loco veræ Fidei et Pœnitentiæ, sinceri Amoris in Deum et Homines, et Perseverantiæ in verâ Pietate et Utilitate; adeoque nos secundum hæc judicaturum esse Christum, utpote requisita ad promissa Beneficia per ipsius *Iustitiam* reverà assequenda; tum quidem ii qui hæc persequuntur, et per gratiam obtinent, tutiore sunt loco quàm qui ea contemnunt. Sanè D. Mather ipse agnoscit, pag. 67. "Hæc sunt tua debita Officia; quæ porro si neglexeris, damnabit te Deus." Facile esset ostendere, ut hi Homines alter alteri contradicant, ut et sibi met ipsis; sed parco incusationibus. Ut Deus luminum et caritatis in viam Veritatis et Pacis nos omnes deducat, ex animo precatur

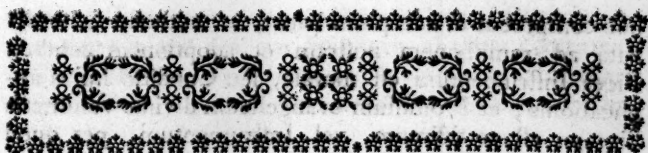
Servus tuus in Regno

et Patientiâ Christi,

D. WILLIAMS.

Qui advertunt quibuscum mihi negotium est, excusatum habebunt, quòd sæpius easdem res repetam; et quòd nonnunquam utar vocibus minùs accuratis, ut Objectum pro Subiecto, cum in animo sit stricte discernere inter *Iustitiam* iustificantem cum ejusdem causis, & Personam ejus participem.

CONCIO

CONCIO I.

De CHRISTI Obedientiâ.

ROM. V. extrema verba versic. 19.

— *Ita per Unius Obedientiam iusti constitu-
entur multi.*

STENDUNT nobis quæ in his verbis Conc. I.
dicta sunt,

O *Primò*, Privilegium & decus salutare: *Iusti constituti*. Implicatur nos injustos esse, antequàm iusti fiamus; adeòque maledictioni obnoxios, donec absolvamur, sicut & Evangelio immorigeros donec in melius mutemur. Vox *uñs ad nōs* sæpiùs, non equidem semper, actum auctoritatis notat; ut, *Matt. xxv. 21. Luc. xii. 14, 42. Act. vi. 3. &c.* itaque satis commode in materiâ subjectâ adhibenda. *Iusti constituimur* juridicè, cæteraque beneficia in hac voce *Iusti* comprehensa, more auctoritatis conferuntur, secundùm pactum divinitus institutum, uti postea videbimus.

Secundò, Solam Causam acquisitivam huius Privilegii: Et hæc est *per Unius Obedientiam*. Hic unus est Dominus Jesus. Ille solus potuit homines lapsos per Obedientiam suam justificare, et hoc tantùm modo Peccatores constituuntur iusti. Misericordia restitutionem hominis miseri dictabat: Sapientia, ut hoc fieret, hanc ut potentem, efficacem, et ad hunc finem percommodam, exco-
gitavit viam: Et quatenus Judex et Rex noster, Deus

Conc. I. hoc comprobat et acceptum habet, et methodo suâ ordinatâ ad remissionem nostram et adoptionem adhibet. Fides Instrumentum est morale, seu Conditio hujus applicationis; et Promissum evangelicum divinæ voluntatis Signum est certissimum, vel Instrumentum, per quod hoc confert Deus: Sed nihil horum impedit, quo minùs totum causale Meritum huic Obedientiæ debeatur. Deus justificat, regenerat, et servat; sed respectu ad hanc, hanc inquam ut solam acquisitivam Causam, semper habito.

Tertiò, Subjectum, hujus beneficii actu particeps: *Multi*. Homines sunt, non Dæmones; lapsi homines, non insontes: *Multi*, non per se *pauci*; nec tamen *omnes*, quanquam non nisi ob impenitentiam et incredulitatem finalem ullus mortalium condemnatus permaneat. Hi *multi* totidem sunt, quot per omnia secula fuere eruntque pii et fideles homines.

Quartò, Certò futurum hoc quod dicitur: *Justi constituentur multi*. Horum utrumque indicat vox in futuro tempore, καὶ ἄρτις οὖν.

1. Indicat futurum hæc locutio. Quòd ad consequentiam peccati *Adamici* dicitur καὶ ἄρτις οὖν ἀμαρτάνοι, *constituti erant peccatores*. Reatus in totam propaginem ejus traductus est, et macula, simul atque existunt, in omnes derivata; imò constat omnes fuisse peccatores, et corruptos in *Adamo*, quippe cùm seminaliter in eo omnes essent. Sed per Christi Obedientiam asseritur, multos *constitutum iri justos*; id est, quando ea applicatur, non verò ante id factum. — Electi ab adventu Christi *injusti manent* dum et increduli, Christi justitia licèt jamdudum completa sit; sicut et omnes credentes ante Christi adventum *justi facti erant* per hanc Obedientiam, nondum tamen actu præstitam. Ratio utrinque eadem; nempe, non esse *justos factos* eodem momento quo Christus obedierit, nec dum acta aguntur, sed ipso Deo ista applicante per Verbum evangelicum, et opus sui Spiritus.

Rom. iv. 22.

Idcirco *Abrahamus* credens *justus factus est*, multis seculis ante peractam Christi obedientiam; et *Corinthii* electi,

1 Cor. vi. 11.

nondum justificati dum increduli, Christi opere interim jamdudum peracto. Promissum evangelicum justitiam confert ad justificationem, in omnes credentes, et credentes solos; etiamsi Christi obedientia id sit, propter quod solum justificantur quando credant. Offeritur hæc Justitia omnibus auditoribus conditionibus evangelicis,

et

et statuit Deus eam certò conferre in omnes Electos: At Conc. I. verò nec Oblatio ista, nec Statutum, aliquem constituunt justum; sed alteram oportet esse actionem, (Imputationem scilicet,) quæ in neminem incidit nisi in credentem.

2. Indicat etiam hæc locutio *certitudinem*; quasi dictum esset, Multi certò futuri sunt justi. *Posse fieri* justum, modò credas, hoc sanè Privilegium est Hominum supra quod Dæmonibus conceditur: Sed *posse fieri* tantum, Sanguinis Christi nimis exile est Pretium, neque convenit Obedientiæ tam admirabili. Mirum esset, Vitæ Dominum mortem obire pro Peccatoribus, et tamen haud certò constare, an vel eorum unus æternas ejus laudes prædicaverit, aut per Meritum ejus beatus sit futurus. Quod verò in his Verbis dicitur, Oraculum est minimè fallax, perpetuò adimplendum, quoad redierit Christus ad mundum judicandum. Pro certo itidem declaratur, *Semen suum videbit*, quos *cognitione sui justificabit*: Non equidem Institutionem evangelicam violabit, Esa. liii. 10, 11. ut credentem justificet propterea quòd electus sit; sed eredent Electi, ut justificationem per ejus Obedientiam consequantur. Consiliùm illud æternum finem suum fortietur, secundùm normam a rectrice Gratiâ constitutam. Sed in his Verbis adhuc videmus,

Quintò, Notam redditivam, ad priorem Versiculi particulam respicientem: *Oñe, Ita*. Dixerat Apostolus, *Sicut per Unius Inobedientiam peccatores constituti sunt multi; ita &c.* Ubi hoc potissimùm vult adfirmare, Omne renatum *Christi semen* tam certò fore justificatos per ejus Obedientiam, quàm naturale *semen Adami* per ejus Inobedientiam factos fuisse peccatores; hæc in unam, alterâ in alteram partem, pariter efficacibus. *Adamus*, ver. 14. *Christi figura* nuncupatur: Duæ fuerunt scilicet communes Personæ; quâ ratione, sicut omnes per *Adami* lapsum peccatores constituti sunt, ita quidem omnes qui quovis tempore efficiuntur justi, per *Christi* Obedientiam justī facti sunt. Hic est præcipuè scopus Apostoli, in comparatione primi et secundi *Adami*: Non tamen absolutam intelligi vult similitudinem *Christi* et *Adami*, quos inter tam magni interest; imò, hoc ipso in Capitulo nonnulla hujus discrepantiæ exempla proferuntur,

CONC. I.

Doctrina. *Per Obedientiam Christi, Dei et Hominis, Redemptoris nostri, multi constituentur justi.*

Euge, perduto mundo felix nuncius ! Esse pereuntibus nobis quâ posteris *Adami*, opem in *Christo repositam*, qui ad servandum potens est. Ratio initur eruendi nos ex puteo aquis destituto, et ex servitute istâ liberandi, quâ aliâs ingratiis ope opibusque nostris in æternum permanisset. Atque quodnam solamen peccantibus datur, prædicari Justificationem conditionibus evangelicis ; rationem prædicari, quâ parentes simus hisce conditionibus ; et certo certiores esse factos, nostrum plurimos, lapsos, projectos, et miseros homunciones, procul omni dubio hæc ratione justificatum iri ? Nec parum accedit lætitiæ nostræ, quod per Christi Obedientiam hæc omnia peraguntur : Inde scilicet, fortissimè confirmantur hæc beneficia ; et ut supra modum splendida sint oportet, cum pretio inæstimabili consent, quod ille qui est ipsa Sapiencia pependit. Nos porro, post Christi resurrectionem, Sanctis qui sub antiquo Fœdere vixerunt, præstamus, eo quod nobis notiora sint, et Persona præstans, et Obedientia præstita ; imò, eam esse jam consummatam : Omnia, inquam, ab ipso reverà facta sunt, quæ Legislator læsus exigeret, ad sarciendam injuriam reatrici Justitiæ a peccato illatam, atque ad acquirendum nobis felicitatem, et Jus nostrum ad omnia salutaria beneficia promerendum. Merito sanè nuncius hic ab Angelo, his verbis proclamatus est, *Ecce, ego vobis ingentem nuncio lætitiâ, toti populo futuram ; videlicet, vobis hodie natum esse Servatorem, qui est Christus Dominus.*

Luc. ii. 10,
21.

Jam verò si in Doctrinâ hæc hærerem, transcurrerent hi Sermones limites propositos. Reducam ergo quod dicendum est, ad Quæstiones duas.

I. Quænam sit illa *Christi Obedientia*, per quam multi constituentur justi ?

II. Quid sit *justum esse constitutum* per Obedientiam Christi ?

I. Quænam est illa *Christi Obedientia*, per quam multi constituentur justi ?

Resp. Hanc *Obedientiam* cum dicimus, intelligendum est, id omne quod fecit Christus et passus est, jubente Deo,

Deo, ad salutem Peccatorum, vel per modum Satisfac-
 tionis, vel per modum Meriti. Summam ejus videre
 licet in solenni Christi Oratione ad Patrem: *Ego gloriam* Joan. xvii. 4.
tuam in terrâ illustravi; opus absolvi, quod tu mihi facien-
dum mandaveras. Eadem Prolepsis quidem hîc conspicitur,
 quæ et in Cænâ Domini; *Hoc est Corpus meum, quod*
pro vobis fractum est, opere scilicet nondum peracto. Ita
 et hîc, *Opus absolvi;* hoc est, jamjam facturus sum: Et
 jussus equidem omnia peregit, tanquam Servus; quasi
 dixisset, *Hoc mihi tu mandasti, ut patefiat Gloria tua*
per Peccatum tenebris obducta, et vindicetur illa Gloria
in conferendis omnibus beneficiis quorum participes Pec-
catores esse voluisti. Vox hæc *Obedientiâ,* in Græco est
ὑπακοή, et consonat istis Christi verbis, *Aurem meam ape-* Esaï. 1. 5, 6.
ruit, et non fui rebellis, nec reluctatus sum: Tergum expo-
sui percussoribus, &c.

In paucas reducam Propositiones, quæ huic capiti explicando sufficiant.

Prop. I. Deus est secundum essentiam justus: *Non illi* Psal. v. 4, 5.
volupe est iniquitas. Ex essentiali Dei *Justitiâ* Leges Na- Nah. i. 2, 3.
 turæ, pariter ac Positivæ, oriuntur. Necessitas vel sa-
 tisfaciendi pro Peccatis, vel Peccatoris moriendi, hoc
 fonte derivata fluxit: Tum verò hæc habentur per Veri-
 tatem Dei rata, quando ipse apud homines minis agere
 instituerit. Ista violari non conceditur ab ullis Dei In-
 stitutis, quippe quæ ad ea accommodantur; atque om-
 nes Voluntatis ejus significationes, et Providentiæ suæ
 operationes, ad eorum gloriam faciunt.

Prop. II. Placuit Deo reëctricis *Justitiæ* suæ gloriam
 insigni modo patefacere, in *Fœdere operum* cum integro
 homine inito: Patuit certè ejus *Sanctitas* in Præcepto,
 ut in Regulâ morum; et *Bonitatis* suæ erat, Deum con-
 ceptis verbis Fœdus cum homine inire, in quo Obedien-
 tiæ præmium polliceatur, et horrorem Peccati augeat,
 dum minas intentet.

Poterat sanè homini solum Naturæ lumen concessisse,
 et in eum uti mero Dominii jure, ut Creator suus et
 Dominus. Libitum est Deo tamen, Rectoris induere
 Personam, quod ex Dominio ejus jure potuit. Ut Rec-
 tor itaque Legem operum sciscit, et Justitiam suam
 ostendit instituendo normam, quâ præmia distribueret et
 poenas. In lance Justitiæ pendebantur et præmia et pœ-
 næ; aliter enim Pactum illud non Lex Operum fuisset,
 sed Lex Gratiae; et homo obediens non tulisset præ-

Conc. I. mium Obedientiæ suæ, sed alterius potius rei; quod Apostolo contrarium est, cum dicit, *De eâ quidem Justitiâ quæ in Lege sita est, scribit Moses, Hominem qui iussa præstiterit, victurum esse per ea*; ubi ratione concludit, Obedientiâ daturam fuisse homini Jus ad vitam: Addatur Rom. x. 5. etiam quod alibi dicit, *In operante quidem merces, non gratiâ, sed debiti, locum habet*. Præmium non tantum certum fuisset ex Veracitate Dei, (quod de evangelicis beneficiis dicendum,) verum etiam debitum ex Pacto, conceptis verbis scilicet legali: Præmium quippe erat omnino legale, æquâ lance pensitatum, et compositum a rectrice Justitiâ; quæ statuebat utique, Officium peragendum Justitiæ satis esse facturum, et supremi Rectoris fines assecuturum, ad rationem Præmii ob illud Officium propositi. Aliter nullum locum haberet rectrix Justitiâ in Lege operum quoad Præmium, tantummodo autem quoad Pœnam; accommodasset enim Pœnam peccato, non Præmium obedientiæ. Tantilla verò si Justitiæ erat ratio in conferendis præmiis, poterat divina Bonitas, etiam sub illâ Lege operum, præmium proponere, absque ullâ conditione Obedientiæ; adeoque non fuisset per se necesse, Christum pro nobis cœlestem gloriam promereri; at sola ejus Expiatio peccati satisfecisset rectrici Justitiæ, quippe quæ pœnam tantum, non item præmium æquâ lance pependisset; præmio nempè ad meram gratiam accommodato. Hoc modo infirmaretur quoque præcipuum argumentum, quo probatur Necessitas imputationis activæ Christi obedientiæ, ut jure cœlestem gloriam adipiscamur: Nam si rectrix Justitiâ non requisivit Obedientiâ ad hoc jus obtinendum, sed in illo Pacto præmium erat ex merâ gratiâ; tum sanè nulla est Justitiæ violatio, si gloriam obtineamus, peccatis remissis, sine Obedientiâ imputatâ. — Sic igitur de Lege cogitemus quemadmodum decet, perinde ut docemur, quòd *Lex est sancta, et iusta, et bona*; sancta in præceptis et prohibitionibus ejus, iusta in sanctione suâ, et bona in ejus usu et proposito.

Rom. v.
12.

Prop. III. Homo per Peccatum rectricis Justitiæ relativam seu reputativam gloriam violavit, et Dei Imperium contemptui habuit; eoque maledictioni obnoxius factus est, jus omne ad Præmium amisit, quin et ad illud jus recuperandum per fœdus operum inhabilis reddebatur.

Rom. v. 18.

Reatus enim venit in omnes homines ad condemnationem: — iii. 23. Et, Omnes peccaverunt, ac destituuntur gloriâ Dei: Imò,

In

In omnes homines pervasit mors, quatenus omnes peccaverunt. Rom. v. 12. Conc. I.

Prop. IV. Ne detrimentum patiatur reëtrix Justitiæ Gloria, dum peccatoribus salutem dat, oportet Satisfactionem fieri pro delictis admissis, simul et Pretium reddi meritorium boni obtinendi. Dei administratio non est ante Angelos, vel Homines, infirmitatis arguenda: Nec patitur Justitia divina, ut sustentetur Contumacia, peccata dimittendo impunita; nec ut hujusmodi ansa Inobedientiæ præbeatur. Per *Satisfactionem* sentio, id quod plenissime vindicat reputativam gloriam Justitiæ, aded per peccatum offensæ, et quod administrationis divinæ fines adsequitur. Per *Meritum* intelligo, id quod reëtrix Justitiæ statuit æquale esse beneficiis in peccatores conferendis.

Prop. V. Cùm Peccatores non essent solvendo, Deus Legislator noster, consentiente Christo, in Redemptorem et Servatorem perditorum hominum constituit et recepit eum, ut pro peccatis satisfaceret, et promereret in eorum gratiam Beneficia amissa, atque his multo majora. Hinc legimus de eo *qui ipsum constituit*. Actio hæc quippe fuit Legislatoris, quâ Lege superior est; non verò pars est Legis operum: Imò, de Lege operum remisit Deus, quando Perfectiones et Obedientiam Christi satisfactorias et meritorias pro reis esse voluit. Lex enim ista *vicariam* Obedientiam vel Pœnam nequaquam agnoscebat: Hæc autem Legis fuit vox, *Anima quæ peccat, ipsa morietur*, non verò alius quivis in illius loco. Grâta tamen et Auctoritas divina hîc se ostendunt, ad exequendum fines Legis, substituendo perditarum animarum Servatorem.

Prop. VI. Pertinet hoc ad Fœdus Redemptionis, quo constitutum et consensus est, quidnam foret satisfactorium et meritorium, adedque ad servandos Peccatores idoneum. Videtis *Esai.* liii. 10, 11, 12. *Psal.* xl. 6, 7, 8. *Zech.* vi. 13. et *Joan.* xvii. 4. Fœderis hujus sunt Personæ, Pater et Spiritus ex unâ parte, et ex alterâ Filius. Quicquid in tempore passus est Christus, et omnis quam præstitit Obedientia, Conditiones erant illi dictæ, et ab illo acceptæ. In hoc *Volumine* scriptum est, quodnam futurum esset Opus ejus, et Præmium; et ad hoc posterius Salus membrorum ejus pertinebat. Quicquid enim verò in hoc fœdere in se receperat, id omne, fide datâ, perficere tenebatur: Quicquid item promissum est,

Conc. I. est, id omne illi pertinebat, et jure suo vindicabat. Per hoc pactum ille se dedit in Subditum et Servum, atque inde orta est obligatio Legis mediatoriæ: Et per hoc pactum Obedientia ejus et Perpeffiones in Satisfactionem cefferunt, aliàs non valituræ. Vox *Satisfactionis* id significat, quod ante pactum abnui poterat: Atque hinc videre est, quod etsi Christus solverit quod ratione pretii omnimodò tantidem fuit, non tamen genere omninò idem fuit quod Homo debebat. Prospexit sanè Justitia, omnia quæ ad suam gloriam factam testam tuendam necessaria essent, in Fœdus inferri, a Christo peragenda. Inferebatur igitur Summa Legis operum, a Christo vi Pacti peragenda; scilicet, *Obedientia* integra in humanâ Naturâ præstanda, quæ summa est Præcepti; et *Mors* eadem in naturâ obeunda, quæ Comminationis summa est. Quædam verò in Comminationibus in illum non cadebant; nempe, mors spiritualis, odium Dei, &c. Multa quoque ex Præceptis conditionem ejus non decebant: Omnia hæc ideò sunt omiſſa. Multa enimverò quæ Lex operum homini non mandaverat, Redemptori erant necessaria; quapropter hæc adjiciebantur. Ab hoc Fœdere orta est immediata Christi obligatio ad omnem Obedientiam suam, pariter ac norma ejus et modus. Hinc quoque petendum est jus suum ad omne Præmium, cujus magnam partem Lex operum in sanctione ejus quoad præmium non est stipulata, adeòque exinde jus nullum oriebatur.

Catech. maj.
2. 31.

In hoc Fœdere proculdubiò perpensæ sunt Redemptionis applicandæ hominibus Conditiones, quas exigit Fœdus evangelicum. Hoc est, opinor, quod sentit *Synodus*, ubi Fœdus Redemptionis cum Fœdere evangelico componunt, dicentes, "illud cum Christo, ut cum *se- cundo Adamo*, initum esse." Non possunt autem intelligere, Christum fide suâ obstrictum fuisse, ut omnes applicationis beneficiorum suorum Conditiones ipse per se præstaret, sicut et impetrationis eorundem Conditiones præstandas in se suscepit. Nequaquam profectò fidem dedit, se poenitentiam acturum et crediturum esse pro nobis, sicut pro nobis moriturum se spondebat: Quinetiam, ut Sponsor Fœderis evangelici in se recepit, Electos fore poenitentes et fideles, et perseveraturos; veruntamen beneficia fœderis hominibus tum applicanda esse, cum ipsi crederent; adeòque ipsi per Evangelium ad hanc fidem obstringuntur, eòque suas partes in Fœdere evangelico

gelico suscipere. Hic scopus est *Confessionis* et *Catechismorum Synodali*; ut cum in *Catechismo* majore dicunt, "Fides per fœdus requiritur, ut *conditio* Christi participandi." Et deinde, "Quò iram et maledictionem Dei propter transgressionem legis nobis debitam effugiamus, exigit a nobis Deus resipiscentiam erga Deum, fidemque erga Dominum nostrum Jesum Christum, simul ac assiduum mediolorum externorum usum, quibus beneficia mediationis suæ Christus nobis impertitur." Idem habetur et in *minore Catechismo*. Sæpius etiam loquuntur, de Promissionibus ad exercitium gratiæ applicandis. His et pluribus liquet, *Conditiones* hominibus esse præceptas.

Prop. VII. Cum satisfaciendum sit innumeris pro peccatis, et non tantum Beneficia amissa, verum his multo majora, promerenda, idque pro multis; necesse est, Obedientiam Christi superare id, quod ab hominibus Lex operum exigebat, ut conditionem sui Præmii.

Quicquid a singulis hominibus, ut unusquisque pro seipso redderet, exigebatur, id ab uno homine præstitum non potuit, per legalem Justitiam, pro omnibus sufficere: Jam verò Lex Obedientiam ab omnibus omnino hominibus exigebat. Id sanè, absque quo nec insons homo jus ad Præmium potuit acquirere, non potuit Peccatoribus sufficere ad idem jus promerendum: Fuit enim verò necesse homini, si nunquam peccaverat, quò mandatis Legis pareret, quò præmium obtineret. Id etiam quò Justitia rectoris sanctione statuebat minori tantum præmio æquale esse, non potuit promereri præmium majus: Quicquid autem Lex operum exigebat, minora tantum ejus præmia æquabat. *Minora* dico; quanquam enim concedam ea fuisse, æterna in futuro ævo gaudia, non tamen fuere, Unio cum Christo, nec tanta Assimilatio ad ejus gloriam, &c. multò minus eo nomine veniunt præmia ipsi Christo ob Obedientiam proposita, nempe, *Nomen supra omne Nomen, omne Judicium et Auctoritas*, cum cæteris pluribus, quæ præmium sunt Obedientiæ Christi. Quòd ad Expiationem peccati per poenam, ad placandum iratum Deum, non hoc præcepit Lex, neque tale quidquam innuit. Ejus comminatio fuit *Mors*, et quidem *Mors æterna*: Æternum duraturæ erant cuiusque peccatoris ærumnæ, nec possunt amoveri nisi per dispensationem Legislatoris; idque propter rationes Justitiæ pariter honorificas, ac si æternum durassent peccatorum

Conc. I.

Catech. maj.

Qu. 32.

Qu. 153.

Conc. I. torum Poenæ; non unius inquam Poenæ, sed ut minimum dicam, illorum omnium quotquot servandi sunt qui peccaverunt.

Hæc et similia cogitate, et videte, num Lex operum (cui omnes subjiciuntur,) omnem eam Obedientiam requisivit, quam præstiturus erat Christus ad obtinendam ejus mercedem, cujus pars tantum est Salus hominum; præsertim cum Justitia rectorix severissime agens, isthoc præmium non nisi perfectissimo merito addiderit. Hæc dico, ut videatis quam periculosum sit coercere Obedientiam Christi intra illud *idem*, quod homo debebat, vel quod homini promissum est. Heu! jacturam maximam sic pateremur: Nihil enimverò amplius sperandum esset Felicitate quam Lex operum promiserat. Imò, Redemptio illa Peccatorum per modum Justitiæ, obnoxia magis esset, ut opinor, rationi, quam putant aliqui, qui multum audent, quia parum prospiciunt. Sponsio Christi, intra fines Fœderis operum cohibita, nimis esset inamænum Dogma.

Obedientia verò Christi non tantum illud omne superabat quod homini per Legem incumbabat, sed et omnibus præmiis in Fœdere Redemptionis promissis æquipollebat. Personæ ejus majestas, res ab eo factæ et perpeffæ, Obedientiæ ejus vis, ipsumque non fuisse ad ista obstrictum, nisi ut gloriæ Dei inserviret satisfaciendo pro peccato, et viam aperiret quâ Dei gratia in Peccatores efflueret; hæc scilicet, et plura his conjuncta, ejus Obedientiam supra modum amplificant. De hisce verò plura posthac.

At si aliquis quærat, Annon Personæ ejus majestas per sponsonem sufficiat ad conferendam nobis omnem felicitatem, etiam in Fœdere operum? *Respondeo*, Minime: Ego tamèn quæro, Ubinam majestatem hanc Lex operum requirat in Personâ obedientiam præstiturâ? aut, quomodò possit tanti æstimare quod nequaquam requisiverat, aut imputare nobis majestatem eam quam nunquam exegisset? Si verò possit, ostendatur ubi multa ex antedictis præmiis in ejus Sanctione promittuntur: At si in ejus Sanctione non continentur, quomodò potest illud Fœdus nobis ad ea præmia jus præstare? Melius sanè prospexit Deus, et suæ gloriæ, et nostro bono; cui quidem ea propter debemus laudes et gratias sempiternas. Redemptionis fœderi intexuit ille Summam Legis, et hanc adjecit ad alios adjectos articulos; pollicitus

nempe

nempe Christo *semen*, iisque summam felicitatē, atque Conc. I.
 ipsi præmia secundum humanam naturam, si modò his
 articulis steterit. Quicquid præstandum erat ad hæc
 obtinenda Christus in se suscepit, et ad ultimum perfecit:
 Et quod hoc modo acquisivit, ipse impertitur ratione
 evangelicâ, Gratia scilicet, itidemque Auctoritatis: Ipse
 est itaque (sit nomen ejus benedictum,) *Sponsor pro nobis*
 apud Deum, nos non violaturos conditiones Fœderis
 evangelici; itemque *Testis pro Deo*, nos adepturos esse
 Bonum in Fœdere promissum.

Prop. VIII. Justitiæ rectricis gloriam Redemptor nos-
 ter plenissimè vindicavit ab injuriâ per peccatum illatâ,
 atque ejus auctoritatem, per Obedientiam suam, hono-
 rificam reddidit; non obstantibus illâ remissione, et illis
 beneficiis, quæ in quosvis peccatores Christi jure per
 Gratiâ conferenda essent.

Remissio beneficium est, a Diabolo nequaquam præ-
 scitum; imò, Dei in se judicia reputans, ne suspicari
 quidem potuit tale quid futurum, cum probè norit Deum
 nihil facturum ad injuriam Justitiæ vel Sanctitatis suæ,
 nec passurum vilescere Auctoritatem suam, aut fines Im-
 perii sui in periculum vocari, si modò reis venia conce-
 datur. Ille igitur tentabat hominem, certus eum peni-
 tūs periturum, si ab Officio deficeret. Satisfactionem
 vicariam minimè intelligebat: Sed infinita Sapientia Ve-
 teratori illudit, et Triumphos ejus evertit. Remissionis
 rationem Deus excogitat, quâ, nullâ peccandi licentiâ
 oblatâ, ipse summè justus ostenditur, dum Peccatoribus,
 quoad opus est, gratiam faciat; imò, Peccati horror, et
 divinæ Administrationis veneratio, magis hæc Satisfactiōe,
 quàm pœnâ omnium peccantium adaugentur. Inde est,
 quod ipse dicitur, *hoc tempore justitiam suam demonstrare*, Rom. iii. 26.
ut sit ipse justus, et eum qui in Jesu fidem habet justificans.
 Apostolus antea affirmaverat, veniam peccatorum ante
 Christi adventum admissorum, pariter ac post admissor-
 um, in *Christi Propitiatione* causam habuisse: Atque his
 addit, Deum in Propitiatione per quam peccata remittit,
justum ostendi, dum remittit; justificato enim homine
 credente, ipse luculentissimè *justus*, in ea Propitiatione
 per quam justificat,prehenditur.

Prop. IX. Dominus Jesus Dei gloriam illustrabat,
 quatenus satisfecit et meruit, in perfectâ ejus Obedien-
 tiâ voluntati Dei præstitâ, et in omni parte Humiliati-
 onis suæ, præsertim cum se in hostiam piacularem per
 mortem

Conc. I. mortem Crucis offerret. *Activa* ejus et *passiva* Obedientiâ per totam Redemptionem concurrebant.

1. Christus voluntati Dei adamussim paruit. Quicquid officii nomine constitutum est ut faceret, ille perfecit: Legislatoris auctoritatem patefecit, et perfectam Legis sanctitatem repræsentavit. Sanctitatem inculpatam coluit, atque succum et sanguinem præcepti in Obedientiâ suâ activâ expressit. *Sanctus* enim fuit, et vitii expertus, *Heb. vii. 26.* *sine labe, et a fontibus alienus: Omni justitiâ perfunctus est,* *Mat. iii. 15.* non detrectans parere Institutioni per *Joannem Baptistam* administratæ. Legem moralem exequutus est; imò Cereimoniali Legi paruit, et omnia humana Officia adimplevit. Non tantùm ea fecit, quæ nobis incumbunt; sed etiam quæcunque ipsius conditionem decebant. Non Majestatis suæ excusatione utebatur, nec quidquam illi nimis abjectum, quidquam durum habebatur. Perpetuum divinæ voluntati obsequium, quasi Linea, totam ejus vitam perducit, ad omnes occasiones oblatas accommodatum. Hæc omnia porro tanto cum amore, studio, et libentiâ comitata sunt, ut illustrissimis Angelis exemplo esse possint; et eos docere justitiâ, æquitatē, bonitatem, excellentiam devotissimi Servitii, cum ipse *Esa. xlii. 21.* *Deus in carne eousque serviret.* Ita Legis, adeoque Legislatoris ipsius, *gloriam illustravit.*

2. Dejectus est, et extrema passus, quæ vel Justitiâ exigeret, vel Deo lubitum est ad expiandum peccatum requirere. Incarnatus est, eoque *seipsum exinanivit*; atque *vir ærumnosus* fuit, quasi ita naturâ factus; et *tristitiâ callens*, quasi usu intimo familiaris. *Opprobria sustinuit*, adeo ut exclamârit, *cor suum disruppi.* Conditionis fuit tam abjectæ, ut se *vermiculum*, haud continem, nuncupârit. Aliorum beneficio *vitam suam sustentavit*; quod familiari sermone, nempe, *beatius esse dare, quàm accipere,* innuere videbatur. *Angelorum ministerio* solatium cepit. Quoties ab hominibus maledictus et illusus est, a discipulis contristatus, ab amicis desertus? Sæpe fusus est sanguis ejus; in circumcisione, in flagellatione, in coronatione spineâ; deinde, cum cruci affigeretur, novissimè, cum lanceâ trajiceretur, et ex ipso corde sanguis emitteretur. Eheu, diri dolores, quibus obstupfactus, et grumis sanguinis expressis, *ad mortem usque mæstitiâ obrutus est!* Deus vultum ab eo abscondit; et mortem, tam execrandam quàm ignominiosam, gustavit et perpeffus est. Aliquantisper in Sepulchrô remansit, postea-

Joan. xix.

34.

Mat. xxvi.

38.

poſteaquàm maria ſanguinis, et pudoris, et terroris per- Conc. I.
natâſſet. Heu! quis ſando aſſequi poteſt, quantum ſuf-
tinuerit, cùm ex intimis animi ſenſibus in immenſum
dolores excreverint! Tam illuſtre Nomen adedò dejectum
iri! tam carum Deo caput adedò abdicatum! &c.

Quale miraculum, videre Chriſtum in cruce ſuſpenſum!
Huic miraculo, prorsùs neceſſe eſt, quòd Conſilia divina
ſunt adæquanda. Et hoc agnoſcendum veniet, cùm ple-
niùs tandem intelligimus juſtitiam et ſanctitatem Dei,
malignitatem Peccati, divinæ Adminiſtrationis compa-
gem, Remiſſionis et æternæ Vitæ pretium, Mediatoris
dignitatem, et exemplum Obedientiæ ſuæ reſertiſſimo
Angelorum choro deinceps æmulandum.

Jam nunc videmus Remiſſionem cùm Juſtitia conve-
nire. Peccati poenam Dominus noſter tulit, ut illuſtre-
tur Dei nomen, dum Peccator emergit. Hoc modo ju-
ſtitiam Adminiſtrationis ſuæ oſtendit Deus, dum viola-
toribus Legis veniam dando manifefſtavit gratiæ ſuæ glo-
riam. Obedientia Chriſti *uſque ad mortem* illuſtravit
Legem ſupra id omne, quod ab hominibus præſtari in
conditione ſua potuiſſet; imò, et deſpectui eam eripit,
dum homo poenitentiam agens a maximis flagitiis exſol-
vatur. Itaque Deus, quæ Rex noſter, honori ſuo per
Chriſti ſervitutem adedò conſuluit, ut nihil ex eo pereat,
ſiquidem omnes ſervandi impunè et feliciter agant. Imò,
Chriſtus moriens eſt omnium exemplorum longè maxi-
mum, ad metum Peccati omnibus incutiendum, et ac-
curatiſſimam Legis obſervantiam eliciendam.

Porro ad hanc rem magis elucidandam, tres ego Quæſ-
tiones jam exhibebo.

Qu. 1. *An Chriſti Perpeſſiones in parte ejus Obedientiæ,
per quam nos juſti ſumus facti, ponendæ ſint?*

Reſp. Omnino ita eſſe. Nullum magis Præceptum
animi iplius obſequium pertentare potuit, quàm ut Ani-
mam ſuam redderet hoſtiam pro peccato. Hæc ratione om-
nium, quicunque unquam fuerunt, Fidelitatem exupera-
vit. Alia quædam Argumenta adducam, ut Chriſti Per-
peſſiones evincam in parte Obedientiæ ejus ponendas eſſe.

1. Quicquid paſſus eſt Chriſtus, id ei inter Præcepta
impoſitum eſt, ſiquidem Redemptoris munus ſuſtinere
voluerit. Subditus et ſervus ex pacto factus eſt; et ex Heb. v. 9.
iis quæ paſſus eſt Obedientiam didicit; atque ut Mediator
auctoritatem Patris uſque agnoſcebat. Hoc præceptum, Joan. x. 18.
inquit, *accepi a Patre meo*: Et, *Non ut ego volo, ſed ut* Mat. xxvi.
Tu, 39.

Conc. I. *Tu*, voces ejus erant, eouſque quoad humanam naturam renitentis, ut amaritudinem ſumendi poculi haud obſcurè ſignificaret.

2. Perpeſſiones ſuas ſubivit Chriſtus, tanquam obedi-
Eſa. i. 5, 6. ens: *Obedivit*, in omnibus quæ paſſus eſt. "*Aurem me-*
"*am aperuit Dominus Deus, et contumax non eram: Ter-*
"*gum meum percufforibus obtuli, &c.*" Et quum adve-
nerat Perpeſſionum hora, tum maximè obediens fuit,
Phil. ii. 8. inquit, *Fiat voluntas tua*: Itaque ad mortem obediens
fuit. Lex Mediationis hoc exegit, et voluntas ejus pa-
ruit, etiam *animæ deditiōem* faciendo.

3. Perpeſſiones Chriſti plurimū valebant, ex eo quòd
obedienter fiebant. Si paſſus eſſet invitus, vel poenitentiam
Pacti ſui egiſſet, homines ſalute excidiſſent. Qua-
propter in mundum ingrediens dicit, *En adſum, ut exſequar,*
Heb. x. 9, *Deus, voluntatem tuam; quā voluntate ſemel luſtrati ſumus,*
10. *per corporis Jeſu Chriſti oblationem.* In voluntate Dei
mandantis et accipientis hanc propitiationem, et in vo-
luntate Chriſti parentis, et libenter peragentis hæc quæ
mandata ſunt, in his ſita eſt noſtra Salus. Animus
Chriſti ad omnia promptus rem totam efficit. Hic cardo
rei verſatur, quòd *lubenti animo* opus peregit: Hinc
Gal. i. 4. dicitur, quòd *ſeipſum dedit*, et *ſeipſum obtulit*. Hoc teſta-
Heb. vii. 27. tus eſt, eo quòd ipſe *Sacerdos* eſſet ſemetipſum offerens,
pariter ac *Victima* oblata.

Hæc tam ſtupenda Obedientiæ exempla multū ad
illuſtrandam Dei adminiſtrationem faciebant. Quam
ſancta auctoritas iſta, et quā valida ejus mandata, qui-
bus Dei Filius in carne parere voluerit, etiam in tantis
doloribus tolerandis et perferendis! Duriora ſunt hæc
mandata, quā Deus ab omni ævo vel Angelis, vel
Hominibus, uſquam præceperit: Quā alacri deinde ani-
mo debent illi præceptis mitioribus et facilioribus obedi-
entiam reddere; præſertim cū in eos jure domini
Deus in his præciendis utatur? Chriſtus verò, niſi
ſponte ſuā, nulli Legi obnoxius eſſe poterat. Siquidem
igitur *Perpeſſiones* Chriſti in parte *Obedientiæ* ejus ponan-
tur, ſequitur, nos per eas *juſtos eſſe factos*, niſi ſi per
unam tantum partem Obedientiæ ejus juſtificemur; id
quod, opinor, non concedendum erit.

4. Perpeſſiones Chriſti pars ſunt *Juſtitia ejus merito-*
riæ; atque inde liquet, fuiſſe eas partem *Obedientiæ ejus*,
et nos per eas *juſtos eſſe factos*: Ni quis opinatus fuerit,
nos *juſtos fieri* per aliud quid in Chriſto, præter *Obedien-*
tiam

tiam ejus; vel meritoriam ejus *Justitiam* nihil ad nostram Conc. I. Justificationem facere. Christi verò Perpeffiones partem fuisse Justitiæ ejus, multis Argumentis probari potest; nempe, (1.) Ad *pactum* pertinebant, ex quo jus Efa. liii. 11, ad Remissionem et Salutem impertiendam Christus acquisivit. (2.) Perpeffiones suas ut *Advocatus noster* Christus adducit, et per has Deum obtestatur, causamque agit Peccatorum. (3.) Disertis verbis dicimur *per sanguinem ejus justificari*. (4.) Perpeffiones ejus meruerunt Beneficia nobis collata. Sed de his plura ad tertiam Quæstionem dicenda venient.

Qu. 2. *An Christi Incarnatio in parte Humiliationis ejus ponenda sit?*

Resp. Ita sanè ponenda est. Hoc ut evincam, monendi estis, hoc dictum secundum rem natam intelligendum esse. Putarem esse Quæstionem nullius momenti, nec ad vos pertinere, Utrum Christi *Incarnatio* Humiliationis ejus pars fuisset, si Naturam nostram in integrâ, non verò in lapsâ conditione induisset, vel si alio modo, non per partum Virginis, carnem assumpsisset? Quanquam *Scholasticos* aliquos *Romanos* gratis affirmare sciam, Christum adsciturum fuisse sibi nostram Naturam, etiamsi non esset *Adamus* lapsus, (adeoque non futurum fuisse hujusmodi Humiliationi locum;) facile tamen esset, opinor, argumentis ostendere, magnum fore exemplum Humiliationis, si quoquo modo æternum Verbum incarnatum fieret; et nisi accidisset aliquid quod humilem vitæ conditionem requireret, nunquam ille humanam Naturam induisset. Sed nihil ad nos sunt hæc Figmenta. Christus in carne fuit; Naturam nostram induit; et per Dei verbum nobis liquet, quâ demum ratione, et quibus de causis, et quâ vitæ conditione, hoc fecit. De hac re igitur jam dicendum est, non aliter quàm gestum est; et utcunque res recidit, nos sane decet, si nec fallere nec falli volumus, intra terminos præscriptos mentes nostras coercere.

Proferam ego Argumenta aliquot ad probandum, Christi *Incarnationem* esse partem *Humiliationis* ejus.

Arg. 1. Verbum Dei disertis verbis hoc asserit, *Phil. ii. 7. Sed seipsum eousque ad nihilum redegit, ut sumptâ servili formâ, factus sit hominum similis*. Ad eruendam hujus dicti vim, advertite, [1.] Antecedentia verba. [2.] Ipsas hujus versiculi voces. [3.] Argumentum quod ex octavo versiculo in contrariam partem

N

adduci

Conc. I. adduci potest. Nam si *antecedentia* eò spectant ut hoc ipsum probare videantur, si in *versiculo citato* disertis vocibus hoc asseratur, denique si nihil sit per totum quod contrarium suadeat, tùm demum Argumentum constat: Concedite modò, ut citem *versiculum septimum* magis ad *Græcum* exemplar expressum, cùm apud nos obscuriùs legitur: Christus *exinanivit seipsum, formam Servi assumens, in similitudine hominum factus.*

[1.] Antecedentia perpendamus. Mandaverat Apostolus (*ver. 3, 4.*) sui abnegationem, caritatem, et modestiam. Hoc mandatum commendat exemplo Christi, *ver. 5. Sic animati esse debetis, ut etiam Christus Jesus:* Et hoc exemplum ut magis illustret, (1.) Gloriam Christi quatenus Dei ostendat; *ver. 6. Qui cùm in Dei formâ esset, non rapinæ habuit parem esse cum Deo.* Æquè illustris fuit: Qui nostram Naturam induit, et in eâ passus est, pariter eminuit, et radiis gloriæ pariter effulsit, ac ipse Deus; cùm esset illi eadem Essentia et Natura atque Deo, nec aliam Naturam præter Divinam haberet. (2.) Pergit enarrare, ut Ille tam illustris *se humiliaverit*, et dejicerit; *ver. 7.* quâ de re mox dicendum. Ostendit igitur quàm pulchrum et idoneum sit, sese ut libenter *abnegent*, abjectique et *humiles* fiant, quando Christus, infinitis modis excellentior, haud ægrè passus sit se tam *humilem* tamque abjectum fieri, ut nostram Naturam induat, in eâque patiatur. Videtis itaque ex antecedentibus consequi, ut omnia in hoc *septimo versiculo* enarrata, ad *Christi dejectionem* pertineant; nec aliter confisteret Apostoli ratio, qui suadet homines ut *seipsos abnegent*, per exemplum Christi qui *seipsum humiliavit.*

[2.] Hujus *septimi versiculi* voces jam proximè cogitandæ veniunt: *Seipsum in nihilum redegit, εἰς τὸν ἐκεῖθεν.* Hæc prima est locutio; quæ si ad fontem revocetur, huc redit, "Sic de se egit, quasi illustris ejus gloria et " perfectiones pro nihilo essent." Similiter vox *κεῖθεν* Anglicè redditur [*make void.*] 1 Cor. ix. 15. Apud *Tertullianum* redditur, *Se exhaust.* Hoc modo etiam *Beza* idem explicat, *Quasi ex omni seipsum ad nihil redegit:* Et *Zanchius* adhuc plenius, *Se evacuavit omni gloriâ, et æqualitate cum Patre.* Quisnam sanè potest mente percipere vim hujus *Exinanitionis*? Oportet equidem voces has ad *Incarnationem* ejus referri, unde capax scilicet et habilis ad patiendum factus est.—Proximæ voces

voces sunt, *sumptâ servili formâ*; vel, *formam Servi* Conc. I. *assumens*. Hoc verò quânam fecit? Respondeo, assumendo nostram Naturam: Nam sic *Dei Servus* factus est, et illi subiectus quasi non sui juris, quanquam homini servus nunquam fuit. *Qui fuit in formâ Dei*, id est, reverâ Deus, *factus est in formam Servi*, id est, reverâ Servus. — Hoc confirmatur proximis vocibus; et *factus hominum similis*. Non [*similis*,] quasi non ita reverâ esset, sed quia consors hujus Naturæ, et ejus facultatum, factus est: Ipsammet Naturam nostram induit. — Simplex igitur ordo et scopus harum vocum hic esse videtur: Dominus *Iesus* seipsum magnoperè exinanivit et humiliavit, *assumendo nostram Naturam*, eoque *Servus* factus est. At ne fortè putetis per has voces, *Servi formam assumens*, intelligi aliquam dejectionem post assumptam humanam Naturam, non verò ipsam Incarnationem, Apostolus adhuc magis idem explicat; nam *factus hominum similis*, sequitur has voces, *Servi formam assumens*. Imò, ne quis negaverit Incarnationem suam partem fuisse ejus Humiliationis, ordinem vocularum invertens, pergit enarrare, ver. 8. *Et figurâ* (sive habitu) *repertus ut homo, sese dejecit*; quasi diceret, Cùm sic exinanitus et dejectus sit Naturam nostram assumendo, et communem sortitus sit hominum conditionem, hujusmodi Perpeffiones, quibus humana Natura est obnoxia, subire perrexit. Hinc tractanda venit,

[3.] Ratio a ver. 8. deducta: *Et figurâ repertus ut homo, sese adeò dejecit, ut obediens fuerit usque ad mortem, et quidem mortem crucis*: Unde objici potest, Humiliationem ejus restringi ad mortem suam in humanâ Naturâ, quam priùs assumpserat. Respondeo, Humiliationis suæ magnam certè partem mortem ejus fuisse, nec tamen inde sequi omninò in eâ totam collocari. Christi mors, et commoratio in Sepulchro, Humiliationem ejus consummârunt; at non inde sequitur, et initium ei dedisse. Initium habuit in ejus Incarnatione; quamvis perrexit eam consummare per obedientiam ad mortem. Vox *ἐκένωσας* quæ de Incarnatione usurpatur, pariter humilitatem significat, ac vox *ὑπακούσας*: Sanè et multo profundius aliquid notat, si vim Vocis attendatis. Summatim dicam, Non video quâ posset Apostolus magis disertè affirmare, Incarnationem Christi fuisse partem ejus Humiliationis: Imò in hoc magnoperè incumbit, multimodis ostendens, in eo situm esse maximum miracu-

Conc. I. lum, quòd Christus humanam Naturam assumeret. Papæ ! illum qui gloriâ Patrem æquabat, pati eam adeò constringi ut Homo fieret ! Summonere vos velim, *Socinianos* gratiam cuiquam habituros, qui nolit hunc contextum sic explicari quemadmodum jam explicavi.

Arg. 2. Christus per ipsam Incarnationem suam, Deo obtemperans, illustrem ejus gloriam sponte suâ occultandam dedit, et in suspenso habendam, ut subire posset ultimas pœnas quas suscepisset perferendas.

Hoc argumentum clariùs elucebit, si per partes expendatur, et videamus, [1.] Qualis erat hæc occultatio et suspensio illustris ejus gloriæ, in ipsâ Incarnatione facta. [2.] Quòd consensus Christi, in hac re Deo obtemperantis, et fines Incarnationis suæ persequentis, reverà fuit unus Humiliationis gradus. Deinde, [3.] Ad argumentum replicabo, quò disputatur Filium Dei humiliationem pati non posse.

[1.] Fuit equidem magna occultatio et suspensio illustris Christi gloriæ in Incarnatione suâ. Assumpta est Natura nostra tanquam Velum ; et quidem sic assumpta est, ut Velum hoc sit admodum densum. Hoc ex sequentibus manifestum fiet.

1. Christus in utero mulieris conceptus est, et per tempus consuetum ibi retentus. Natus est, et in imbecilli statu infantiae et pueritiae temporis sui partem consumens, idoneus fiebat *ad proficiendum in Sapientiâ*. Hoc ad modum Incarnationis suæ respicit. Nullane hîc est gloriæ ejus occultatio, nulla abjectio ? Papæ ! *Deum-Hominem* imbecillem esse factum, instar *Embryonis* vel *fœtus* informati in utero ! *natum esse ex muliere*, percurrere infantiae imbecillitatem, et cætera ad Incarnationem suam attinentia ! Hæc certè fuit gloriæ suspensio. *Eva* quidem magis illustri modo formata est ; cum tamen de

Luc. ii. 52. Gal. iv. 4. Christo Apostolus prædicat, eum esse *ex muliere natum, et sub lege factum*.

2. Christus in ipsâ Incarnatione suâ Naturam humanam assumpsit, cum jam dejecta esset, post Lapsum inquam, et multis exinde casibus obnoxia. Non assumpsit illustre corpus, non spirituale, non immortalitate donatum ; sed corpus fami, siti, labori, quin et morti obnoxium. Hoc Apostolus indicat, *Quòd si Christum secundum carnem cognovimus, at nunc non amplius eum ita novimus*. Porro, quale Velum hoc fuit, Naturam nostram assumere post hominis Lapsum, post condemnationem

ejus,

ejus, post Sententiæ latæ executionem, aliquâ saltem ex Conc. I. parte? Oportuit sanè nasci Christum modo prorsus infolito, ut ab reatûs contagio immunis evaderet. Obnoxius fuit Dominus noster dolori, timori, mærori, tentationibus externis, &c. adeoque nostris omnibus *infirmatibus* Heb. iv. 15. *bus, peccato duntaxat excepto.* Fuitne hîc nulla Humiliatio? Ipsa ejus Incarnatio assumptio fuit corporis ita constituti, ut hisce *infirmatibus* laboraret, non ut ab iis immune esset: *In carne enim fuit fontis simili.* Rom. viii. 3.

3. Christi Incarnationi imputat Apostolus, quod infra Angelos factus fuit: *Paulo Angelis minorem cernimus Jesum factum, propter mortis perpeffionem, &c.* Quamquam Exinanitio sua Naturam nostram assumendo, non erat tota hæc *Minoritas*, pars tamen magna ejus fuit, quod Naturam assumpsit infra Angelicam; in potestate quamvis esset suâ, illicò eam supra Angelos elevare, cum in formâ hâc assumptâ opus suum absolvisset: Inde est quod aliqui reddunt *Ἐραχυν, ad brevis tempus.* Constat verò, humanam Naturam infra Angelicam in se esse positam; adeoque assumptâ *hâc inferiori Naturâ*, hucusque humiliatus fuit, et eousque a gloriâ suâ recessit. Denuò,

[2.] Quod Christus a gloriâ suâ recesserit, assumptâ his conditionibus Naturâ nostrâ, Deo obtemperans, et fines illos respiciens quos in assumendo tali corpore habuit, hoc, inquam, reverà fuit unus Humiliationis gradus. Ut *corpus sibi adaptatum* Christus assumeret, unum Heb. x. 5. ex Præceptis fuit cui ille parebat. *Debitum* erat, quod ille persolvit; *opere, debuit fratribus similis fieri.* In Heb. ii. 16, carnatus itaque fuit, idque modo prædicto, ut posset omnes illas Peccati consequentias pati, ut *pro omni mortem gustaret, ut tentaretur*, et reliqua. Si nostram carnem non induisset, nihil horum in eum cadere poterat: Imò, si humanam Naturam in istâ humili conditione non adscivisset, et si non gloriam suam velari passus esset, supra Solarem illum fulgor ipsius Orbem perstrinxisset, nec ullus eum voce manuve impetere ausus esset. Verùm profectò Dominus tali modo iucarnatus est; et humana quam assumpsit Natura, fuit in hoc humili, non in sublimi statu, nec post assumptionem ejus humiliari cœpit. Gloriam suam deposuit, cum carnem nostram conceptione suâ indueret; unde hoc modo precatur, *Me eâ gloriâ illustra, quâ apud te præditus eram, antequàm mundus esset.* Et hoc Apostolus in gradu ponit Humiliationis ejus, quod *ex muliere natus, et sub lege factus* fuit. Gal. iv. 4.

Conc. I. Imò, ratione evinci posse puto, hoc ipsum maximum fuisse Humiliationis suæ gradum, quòd Dominus divinam suam gloriam lubens occultaverit, et in conceptione suâ, et dum nasceretur, et per totam denique vitam suam. Quis jam locus est negandi *Incarnationem* ejus, hoc modo præsertim factam, cùm sic obediret Deo, et gloriam suam occultavit, ut sese adeò dejiceret, *partem* esse Humiliationis suæ? nisi fortè ob hanc Rationem, quæ jam consideranda venit.

[3.] Si modò quærat aliquis, *Quinam possit Divina Natura Humiliationem pati?* Sufficit hæc *Responsio*, Illum qui humiliatus est, fuisse æternum Verbum, vel secundam personam; cujus Incarnatio gloriam suam occultavit, sicut antè explicatum est. Namque, (1.) Natura Divina per se, neque deprimi potest, neque elevari; nullius additamenti, nullius detrimenti capax. (2.) Nec poterat, Divina Natura, sicut humana, dolore Perpeffionum tangi, cùm sit omninò Passionis expers. Attamen, (3.) Poterat æternum Verbum illustrem suam gloriam deponere, et seipsum in hac re submittere voluntati Patris secundum pactum Fœdus; ut sic ipsi copia fiat calicem illum ebibendi, cùm induisset carnem hanc, his modis gloriæ suæ occultricem. Mirabilius est, hoc in dubium vocari ab illis, qui Christo tribuunt actiones mediatorias ante Incarnationem ejus.

Arg. 3. Christus propter ipsam ejus Incarnationem, inter cætera, auctoritatem pro Præmio retulit: Nam *Joan. v. 27. Pater ei potestatem dedit etiam judicium exercendi, quoniam est Filius hominis.* Si dicas, Hoc illi non competere ut donum nisi quâ *Filius hominis* est, etiam hoc innuit gradum aliquem Humiliationis; quòd ille cui omnia debentur ob Divinam ejus Naturam, aliam Naturam velit assumere, ut sit in eâ capax hanc auctoritatem ut donum assequendi. At verò voces hæc causam designant Doni hujus conferendi, *ὅτι υἱὸς ἀνθρώπου ἐστίν.* Est igitur auctoritas, inter alia, præmium Incarnationis suæ: Et si hæc præmium condonatum habet, certè ad Humiliationem ejus spectat; omnes enim meritoria Christi actiones sub hoc nomine Humiliationis suæ veniunt, nec actiones evectæ ejus conditionis propriè dicuntur meritoria.

Alia possem adferre *Argumenta*; nempe, ab illâ servili conditione cui Christus factus est obnoxius, eo quòd nostram induisset Naturam; et ab eâ ratione quâ Personæ Christi gloria Perpeffionibus humanæ suæ Naturæ pretium

pretium dederit, &c. Sed quod jam dictum est, suffi- Conc. I.
cere opinor.

Si vero disputet aliquis, *Fore ut si Incarnatio Christi in parte Humiliationis suæ sit ponenda, tum esse eum nunc in conditione humili, cum jam in Cælis sit.* Respondeo,

(1.) Fieri potest, ut in Naturâ quam assumpsit Christi perduratio, quum in altum eam evexit, non sit Humiliationis suæ pars, cum tamen eam semel assumpsisse ita interpretandum veniat. Aliud est actio assumentis, ab actione perdurantis; atque aliud item est Natura ista in conditione humili, qualis in Christo eam assumente fuit, ab hac Naturâ per gloriam consummatâ, qualis nunc est in Cælis. Naturam nostram etenim non *de novo* assumpsit Christus in Cælis; tantummodò in Unione illâ quam in utero contraxit, adhuc remanet: Et jam conditio hujus Naturæ *gloriosa* est, quæ *ingloria* fuit cum assumpsit eam. Demittat se Rex aliquis, ut nuptam ducat mendicam, ignobilem, deformem, ægram; non tamen inde sequeatur, ultrâ se demissurum, quòd perseveraverit in fœdere maritali, etiam cum nobilem, formosam, sanam, et opibus abundantem, Sponsam suam reddiderit. Imò,

(2.) Cum dictum sit, humanam Christi Naturam esse jam in Cælis in conditione *elevatâ*, hoc est dicere, *depressum* fuisse Christum cum Naturam nostram, qualiscunque tum fuit, assumeret. Hæccine foret Christi corporis conditio elevata, si jam in eâ esset formâ, quam in primâ conceptione habuit? Hæc autem in articulo Incarnationis suæ ejus forma fuit. Num elevata esset humana Christi Natura, si jam nascitura erat? Talis autem fuit, cum eam Christus assumeret. Num elevata esset ejus conditio, si infantilis adhucdum, vel puerilis erat? Hoc tamen postulabat ratio Incarnationis Christi. An elevata putanda sit hæc Natura, si etiamnum lassitudini, dolori, mærori, fami, ignominia, tentationi, imò morti, esset obnoxia? Talis effingebatur verò, quando eam induit Christus. Tantum itaque interest inter terrestre Christi corpus, et cœleste, ut fateamur necesse est, illum *humiliasse se* cum illud assumeret; ni arbitremini, primitus quidem fuisse in assumptione ejus, *gloriosum corpus*; deinde verò, postquam assumpsisset, ab hac gloria *dejectum*, et humile factum; et postea iterum *elevatum*: Sed mitto has ineptias.

Conc. I. (3.) Hoc quoque adjicere licet, quòd quamvis elevatum Christi corpus magis idoneum jam sit Instrumētum ad demonstrandam Divinam Gloriam, et quanquam nobiles illi Fines per durationem Unionis hypostaticæ assequendi omne hoc compensent; ipsa tamen humana Natura, quodammodo est etiamnum *Velum quoddam* super Christi ut æterni Verbi gloriam, quantumvis eleve-
tur humana Natura. Videbis 1 Cor. xv. 28. Sed ista tam inscrutanda, verendo silentio præterire optimum est. Ne plura dicam, sufficit quod modò enarratum est, ut moneamur rectius de nobis tanquam homines sentire; ita saltem ut ne opinemur, nullum fuisse Humiliationis actum, quòd Dominus gloriæ *factus fuit homo*, dum in humanâ formâ sit conceptus, et in eâ natus; quòd ille infans sit et puer, carnemque induat lassitudini, dolori, mærori, languoribus, tentationibus, morti, &c. obnoxiam; quòd mundi Conditor in personalem sibi met ipsi conjunctionem adsciscat animalium omnium ratione præditorum infimum; et Dominus gloriæ subditus et fervus fiat.

Synodi
Catech.

Mantissæ loco hîc apponam Sententiam *Synodi Westmonasteriensis*, in eorum *Catechismo minore*: Qu. 27. *In quo constitit Christi Humiliatio?* Resp. "Humiliatio Christi in eo constitit, quòd natus esset, et quidem humili conditione, factus sub Lege, &c." Eos sentire manifestum est, partem fuisse Humiliationis Christi quòd natus esset; et non tantummodò constare eam in ærumnis id consequentibus, vel in humili conditione quâ natus erat. Atque in *Catechismo majore*, in Resp. ad Qu. 46. "Humiliationis Christi status erat, illa humilis conditio, quâ scilicet in nostram gratiam gloriâ suâ semet exinanivit, formam Servi assumens, cum in conceptione et nativitate, tum in vitâ et morte; atque etiam a morte usque ad ejus resurrectionem." Et in Resp. ad Qu. 47. "Christus in conceptione et nativitate suâ semet ipsum humiliavit, eo quòd cum esset ab æterno Filius Dei in sinu Patris, in plenitudine tamen temporis Filius hominis fieri dignatus sit; factus ex muliere humilis conditionis, et ex eâ natus, cum variis demissionis haud vulgaris circumstantiis." Videtis, hoc ipsum quòd Filius hominis fieret, et ipsa Conceptio quâ incarnatus fuit, ad Humiliationem Christi pertinere. Adhuc enimverò quæri possit,

Qu. 3.

Qu. 3. *An Chriſtus per Mortem et Perpeſſiones ejus a* Conc. I.
liquid promeruit, idque pro nobis ?

Reſp. Promeruit ſanè, etiam ſalvifica dico Beneficia, eaque *pro nobis*. Hic jam *imprimis*, aliquid dicendum eſt ad hoc elucidandum ; et *deinde*, argumentis rem ipſam confirmabo.

[1.] Hoc antediſtum habeatur, quòd ex unâ parte, Mors et Perpeſſiones Chriſti primò tanquam ſatisfactoriæ conſiderandæ veniunt, tum ut meritoriæ ; at ex alterâ parte, activa Chriſti Obedientia primò quidem tanquam idonea ad merendum venit, deinde tanquam ſatisfactoria. Prioris dicti ratio hæc eſt : Si quidem mors et perpeſſiones Chriſti non in Satisfactionem oblatæ fuiſſent, nequaquam Deus accepiffet eas, vel approbaſſet, tanquam Beneficii alicujus meritorias ; imò, improbaſſet potiùs, quàm meruiſſe eas aliquo modo Beneficia exiſtimàſſet. Poſterioris verò ratio eſt ; Quòd ſi activa Chriſti Obedientia non fuiſſet omni parte abſoluta, adeòque ad *merendum* idonea, non poterat ſatisfacere, aut paria referre pro hominis Inobedientiâ, ad vindicandum læſam majeſtatem Dei Regis juſtiſſimi. Deſectâ etenim Obedientia magis incitâſſet homines ad peccandum, quàm Deo ſatisfaceret pro Peccato. Jamque adeò,

[2.] Evincam, maximè *meruiſſe* per mortem ſuam et perpeſſiones Chriſtum, idque *pro nobis*. Rem tam perſpicuam parvo opere conciam.

1. Id propter quod recepit præmium Chriſtus, et in ſeiſpo, et in nobis, hoc verè *meritorium* eſt, idque *pro nobis* : Jam verò Chriſtus pro morte et perpeſſionibus ſuis præmium recepit, et in ſeiſpo, et in nobis ; &c.— Extra dubium eſt, Chriſtum recepiſſe pro morte et perpeſſionibus ſuis præmium *in ſeiſpo*. In hanc enim ſententiam dicit Apoſtolus, *Quapropter eam Deus ſummopere* Phil. ii. 9.
extulit, et nomine donavit ſupra omne nomen. Per foedus Redemptionis hoc conſtitutum eſt ; hoc ſæpè Chriſtus ut ex jure poſcit ; et idem ſæpè Pater ut ex jure dicitur tribuere. Tum quoque *in nobis* præmium tuliffè Chriſtum liquet. Omnia quæ nos recipimus ſalvifica Beneficia, ſunt præmii Chriſti pars, eaque ratione nobis tribuuntur. Sic enim denunciatum eſt, *Videbit de ærumnâ* Eſa. liii. 11.
animæ ſuæ, et fiet illi ſatis ; cognitionis ſui juſtus ille Servus meus juſtificabit multos ; namque peccata eorum feret : Itaque ſortem illi tribuam cum magnis, et cum fortibus prædam partiètur ; quoniam profudit animam ſuam ad mortem,

Conc. I. *mortem, &c.* Mox beneficia hac ſalvifica, quæ propter
 ~~~~~ Christi perpeſſiones obtinemus, enarrabo.

2. Id quod eſt Pretium Redemptionis noſtræ, hoc eſt pro nobis *meritorium*: Christi verò mors et perpeſſiones Pretium ſunt Redemptionis noſtræ; &c.—Ita nam-

1 Cor. vi. 20. que dicit Apoſtolus, *Pretio empti eſtis*: Et, *Non cadu-*
 1 Pet. i. 18, *cis rebus eſtis redempti, ſed Christi pretioſo ſanguine, &c.*

19. Et de *Eccleſiâ Dei* diſertè dicitur, quòd *ſuo proprio ſanguine*
 Act. xx. 28. *eam comparavit*. Nemini dubium eſſe poteſt, quin id
 cujus pretio comparati et empti ſumus, *meritum* habeat:
 Juſtus Deus tanquam reos nos detinuit, donec per
 mortem ſuam Chriſtus ejus Gloriam reſarciret.

3. Id quod eſt Pars Juſtitie Chriſti, per quam nos juſti facti ſumus, hoc eſt pro nobis *meritorium*: Sed Chriſti mors et perpeſſiones, *Pars* ſunt (ut minimum dicam,) ejus Juſtitie per quam nos juſtificamur; &c.—

Rom. v. 9. Nam *Sanguine ejus juſtificati ſumus*: Sanguine ejus ſcilicet, ut beneficii hujus cauſâ procurante: Hic enim eſt *Propitiatio* pro peccatis noſtris; atque inde eſt quòd

1 Joan. i. 7. *sanguis ejus ab omni peccato nos expurgare* dicitur. Spero vos hoc in dubium non vocaturos, quin id propter quod juſtificamur, ſit Pars ſaltem Juſtitie Chriſti.

4. Si Chriſti paupertas pro nobis divitias promeruit, tum perpeſſiones ejus pro nobis *meritorie* erant: Sed Chriſti paupertas pro nobis divitias promeruit; &c.—
 2 Cor. viii. 9. *Cognoſcitis enim Domini noſtri Jeſu Chriſti beneficentiam, qui propter vos pauper factus eſt, cùm dives eſſet, ut vos ejus paupertate ditaremini*. Ille quidem omnia jure proprio poſſidebat; ſed ad tempus de jure ſuo quodammodo recéſſit, ut *opes* pro nobis acquireret, qui facultatum omnium multam commiſeramur. Ille vel *tuguriolo* deſtitutus erat quo decumberet, ut *manſiones* pro nobis acquireret.

5. Id per quod Chriſtus poſtulat, et tradit, ea quæ nos accipimus ſalutaria Beneficia, hoc eſt pro nobis *meritorium*: Sed Chriſtus per mortem et perpeſſiones ejus poſtulat ac tradit hæc Beneficia; &c.—Ita legimus, *Ingreſſus eſt in Sanctuarium, id eſt, in cælum ipſum*; ibique illam præfert *oblationem*, quam in terris perfecerat; hoc eſt, eapropter poſtulat et præſtolatur, ei promiſſa et per eum merita Beneficia. Suum eſt, iſta conferre; et nihil horum nobis vel datur vel accipitur, niſi propter iſtam *oblationem*. Aliquot eorum recensens, oſtendam ſingula ad Chriſti mortem et perpeſſiones referri. Remiſſio et Sanctifi-

Heb. ix. 12,
 24.

Sanctificatio disertis verbis inde derivari dicuntur: Nam Conc. I. per sanguinem ejus redemptionem habemus, peccatorum scilicet remissionem; sanguinem nempe illum, qui pro remissione peccatorum effusus est: Itidem Jesus, ut suo sanguine populum sanctificaret, extra portam passus est. Reconciliatio item ex eodem fonte fluit: Vos enim reconciliavit, in corpore illo carnis suae, per mortem, ut sistat vos sanctos, &c. Aeterna quoque Vita, quae est omnium bonorum promissorum Summa, hanc ipsam ob causam donatur: Ut mortis interventu, ad transgressionem sub priore pacto redemptionem, qui vocati sunt promissam hereditatem sempiternam acciperent. Potestne aliquis jam opinari, Remissionem, Sanctificationem, Pacem, et Hereditatem sempiternam nos adepturos esse per Christi mortem et perpeffiones; eumque pro his aliisque Beneficiis, virtute sanguinis sui apud Deum agere; nec tamen per mortem suam haec omnia meruisse?

6. His adjicere possem id quod Apostolus dicit, Christum unicâ oblatione consummâsse in perpetuum eos qui sanctificantur: Unde liquet, Christi mortem et perpeffiones non tantum pro nobis meritoria esse, verum etiam omnia salutaria Beneficia exinde, ut ex causâ meritoria, promanare.

Denique, Si ex adverso dicatur, Christi mortem et perpeffiones ad solutionem Debiti tantummodo referri, adeoque nullius fuisse meriti: Respondeo,

(1.) Annon Obedientia nostra Debitum erat? Fuit sane, idque propriè loquendo, magis quam Peccata vel Poena nostra. Peccata per Figuram Debita vocantur, veruntamen nequaquam Deo debentur a nobis, sed Defectio sunt ab illâ Obedientiâ quam Deo debemus, itaque nos poenae obnoxios reddunt. Poenae quoque Debitum vocantur, non quòd eas nos Deo debemus, aut ille nobis; sed quòd nos illis obnoxii sumus propter Inobedientiam, siquidem Deo jure nobiscum agere placuerit. Non autem adeò poenas nobis infligere tenetur, quin illi liberum sit Remissionis exercere jus, eo scilicet modo quem infinita ejus Excellentia constituerit. Si verò quod ex adverso dicitur probatum dederit, Christi mortem nihil meruisse, eò quòd in solutionem Debiti passus sit; magis inde sequetur, activam Christi obedientiam nihil meruisse; hæc enim non minus, imò magis propriè, solutio Debiti vocanda est. Dicendum erit posthac de caligine illâ, quâ mentes hominum tardiorum per hanc vocem

Conc. I. vocem *Debiti*, præſertim *Debiti pecuniarii*, in hoc Satisfactionis negotio offunduntur.

(2.) Mors et perpeſſiones Chriſti, in illo erant *Obedientiæ actiones*, adeoque meritoria. Nos ſi *pœnas* dederimus, hoc non in nobis *obedientiam* præſtare fuiſſet, verum coactos ultionem pati. Non hoc eſt ex mandato Dei in officio noſtro, ſed nobis eſt per ſanctionem Legis debitum. Per Comminationem patiendum fuit, non verò per Præceptum nobis in hac re obtemperandum erat. Mori mortem ſpiritualem; vel exoſum eſſe Domino et deteſtabilem, hoccine actio eſt obedientiæ noſtræ? Imò, *æternum damnatos* eſſe, hoccine officium eſt a miſeris Deo impenſum? Jam verò quicquid Dominus Jeſus paſſus eſt, obediens ille et lubens id ſuſtinuit. Hoc etenim *præcepit ei Deus*; et in eo ſummam obedientiam præſtans, fuit in hoc Deo gratus: *Ideò*, inquit, *Pater me diligit, quia depono animam meam*; et Apoſtolus diſſertè ait, quòd *obediens fuit uſque ad mortem*. Quòd ſponte ſe demiſerit ad auctoritatem et conſilium Dei in hac re, hoc perpeſſionibus ejus vim nervosque indidit. Mors Chriſti ſumma quidem fuit actio obedientiæ; nec parem huic præſtat quod a nobis dicitur *obedientia ejus activa*. Quòd ſi Obedientia Chriſti meritoria fuit, neceſſe eſt quòd mors et perpeſſiones ejus *meritoria* ſint, quippe quæ maximè propriè *obedientiæ actiones* fuerunt: Iſta eum perpeti, obediens animi et præcepto obſequentis teſtimonium fuit.

Joan. x. 17.

Phil. ii. 8.

(3.) Quanquam nobis utpotè peccatoribus Mors fuit *debita*, non tamen debita fuit *Chriſto*, niſi quâ ſatisfactoria et meritoria eſſet. Hanc ob cauſam Deus hoc illi propoſuit, et huic ille conſenſit. Paſſurus erat, ut pœnam daturus in Satisfactionem reſtrictis Juſtitia, et ad Veniam pro Peccatoribus promerendam: Perpeſſiones ejus *pretium Remiſſionis* erant. Nullum ille crimen admiferat; nullamque adeò pœnam meritus eſt, et nullâ illi Veniâ opus erat. Sed criminum noſtrorum pœnas ſuſtinere dignatus eſt, ut Remiſſionem noſtram eo modo promereretur, quo Dei Virtutes et divini Imperii majeſtas optimè promoverentur. Inde dicitur, quòd *caſtigatio pacis noſtræ impoſita illi fuit*: Hic etenim propoſitus illius caſtigationis finis fuit. Propter peccatum quidem hoc factum eſt; nec enim alioqui, vel neceſſarium, vel pœnale fuiſſet: At verò ſalutis noſtræ acquirendæ gratiâ hæc

Eſai. liii. 5.

hæc castigatio fuit, alioqui non eam pertulisse ipse concensisset. Conc. I.

(4.) Perpeffionum Christi virtus ipsa et potentia hinc sanè profluunt, quòd illæ meritoria sint. Mors Christi *satisfecit* Deo, alioqui non ut meritoriam habuisset eam, ad pacem et alia beneficia ejus gratiâ nobis communicanda. Justitia et Imperium divinum per peccatum læsa, Peccatori obstabant; imò omni merito alicujus boni nobis conferendi planè obstabant. Itaque *propitiatio* opus erat propter peccatum, versùs Deum; atque hoc semel factò, in pretium Redemptionis ab illo imputatum est, et ratione meriti in Peccatorem transit, virtute illius Satisfactionis. Christi sanguine redempti sumus, tanquam Redemptionis pretio; et per eum servamur, ut qui salutem promereatur: Etsi etiam tanquam *Propitiatio* oblatus est; atque eo nomine venit, si ejus gratiâ ulli hominum Salus obtingat.

(5.) Indecorum hoc esset Patri et Christo, Peccatoribus verò perniciosum, si supponamus Christum morte et perpeffionibus suis nihil pro nobis *meruisse*. Mirum, si velit *Deus* infontem Filium suum mori pro Peccatoribus, nec tamen mortem ejus Remissionis meritoriam esse reputandam. Non est hoc æstimare Christum pro Sapientiâ suâ, qui *animam suam pro peccato hostiam poneret*, nec rationem iniret, Peccatores in libertatem vindicandi. Peccatoribus verò quid prodest, Christum mortuum esse ad vindicandam Justitiam, nisi per hoc ipsum eorum veniam, adoptionem, et gloriam promeruisset? Si sic reputemus, Christum quidem mortuum esse pro nobis, non tamen esse meritum, nos ne moriamur, sed vivamus; sequitur inde, Christi Satisfactionem nihil aliud egisse, nisi ut locus fiat, salvo Dei honore, credentes servandi, at non ut credituri *certò* forent servandi: *Credituri* inquam, nam mortuus est Christus, nemo ut certò servaretur nisi crediturus; quanquam pro Electis fidem promeruerit, (quâ Felicitas eorum tam certa redditur, ac si nullis sub conditionibus acquisita esset,) et pro omnibus qui Evangelium audiunt, infucatam Salutis optionem sub conditionibus evangelicis.

His ego de causis spero futurum, ut sentiatis mortem et perpeffiones Christi salutaria Beneficia nobis promeruisse. Concedam licèt, *activam Christi obedientiam* fuisse meritoriam, atque etiam sano sensu *satisfactoriam*; si tamen oportet, (quod non est necesse,) ut Salutis me-

ritum

Conc. I. ritum vel ad activam ejus, vel ad passivam obedientiam restringatur, multo tutius existimem ad passivam restringi; quod fecerunt *Piscator, Wendelinus, Gatakerus, Pitegirnus*, alique plurimi ex nostris Theologis clarissimi.

Breviter jam super dictis appellabo vos, et, quod proficit, hæc Doctrinæ Consequentias conscientis vestris commendabo.

1. Quantum et quàm grave Malum est Peccatum! Præter labem ab eo illatam, naturæque nostræ rationalis dejectionem, et reatum inde contractum, ex ante dictis patet, quàm contrarium sit sanctissimæ Dei Naturæ, et quàm injuriosum majestati ejus Imperii. Hæc est Offensa ista, propter quam essentialis Justitia propitiationem exigebat, et Sapientiæ divinæ visum est, pœnæ quam promeruit exemplum in ipso Filio gravissimum statuere. Qualis etenim Offensa, cujus etsi remissio Bonitati infinitæ placuit, tamen cæteræ ejus virtutes impunitam non sinebant, ne Divina Auctoritas hominum impunitate læderetur? Dolores et mors Redemptoris nostri, non minus demonstrant malum Peccati, quàm damnatorum ejulationes, imò plurimas ob causas multò magis. Hoc *Heb. ix. 22.* est illud, cujus *absque sanguinis effusione non fit remissio*; imò verò, cui *propitiando* sanguis Christi solus sufficere potuit: Ejus solius, qui Deus fuit, *sanguis*, ex libris Dei illud eluere, et ex conscientis nostris labem ejus purgare potuit. Quicquid miraculi in modo Redemptionis patfactum est, malignitatem et pravitatem Peccati proclamat. Suppliciter igitur offensas nostras præteritas deprecemur; stupori sit, potuisse nos *Peccatum vilipendere*; angamur animis, usquedum venia nobis obsignetur; vigilemus, et in posterum Peccatum omne extimescamus; et pigeat nos, si hoc, malorum omnium pessimum, locum habeat in cordibus nostris, vel in vitam effluendi anam arripiat.

2. Rectrix Dei Justitia maximè severa, atque Auctoritas ejus sacra, hæc ratione veniam concedendi deprehensa est. Deus est equidem Clementiæ infinitæ, sed minimè in damnum Justitiæ. Electis sanè benè voluit; sed non vult per eorum remissionem Imperium suum obscurare. *Justus*, etiam in remittendo, erit. Filius ejus, necesse est, ut in naturâ nostrâ obedientiam præstet, si nos præstare eam deficiamus: Illum oportet in nostrâ carne

Rom. iii.
25, 26.

carne mori, si nos peccantes veniam obtineamus. In Conc. I. contumaciâ suâ sine remedio pereunt *Angeli*, quia nulum habent in eorum naturâ Deum, qui pro illis litaret. Heb. ii. 14, Si impunè sit *Homini* peccanti, hoc fit per Satisfactionem^{16.} in eorum naturâ per Christum factam, ut Sponsorem suum : Sed de hoc plura posthac. Dei justitiam et auctoritatem in memoriâ habentes, leges ejus veneremur ; ad comminationes ejus contremiscamus ; quodcunque præcipit, demisso animo accipiamus ; et colamus eum reverenter et religiose ; nam Deus noster ignis edax est. Heb. xii. 28, 29.

3. Quàm stupendus est ille Patris Amor, qui pro nobis Filium tradidit ; et pariter Filii Amor, qui seipsum pro nobis tradidit ! Odium Peccati, et Amor Dei erga Peccatores, se invicem in hac re æmulantur. Amorem ejus opportunè explicat, honorem Justitiæ suæ vindicturus : Nam Deus suum erga nos Amorem in eo commendat, quòd cum adhuc Peccatores essemus, Christus pro nobis mortuus est. Non tantùm hinc certiores nos facit Amoris sui, sed infinitum eum esse, et Angelis, et Hominibus ostendit. Omnium maximè hoc modo proclamat, in quantum assurgere possit ejus Amor. Dubiumne hoc cuiquam esse potest, si meminerit quàm odiosum illi sit Peccatum ; si perpenderit præstantiam Filii, et Patris erga eum caritatem, conditionem humilem ab eo sustinendam, et stupendos dolores in illâ conditione tolerandos ; idque propter viles vermiculos, et securos audacesque hostes ? Rectè Apostolus, In eo Amor est, non quòd nos Deum, sed quòd ipse nos amaverit, misitque Filium suum pro peccatis nostris piaculum. Heu ! omnis hominum Amor versùs Deum nihil est, ad Amorem ejus versùs nos. Quantum hinc accrescit nostræ malignitati ? quonam nostræ assurgere debeant mirabundæ cogitationes ? quousque incenderetur Amor noster ? quàm arctè animis illi adhærendum ? in illo super omnia adamando enitendum ? illi ad amissum et libenter obtemperandum ? illius honori et Imperii sui commodo studendum ? Non debet negligi Patris Amor, quod faciunt quamplurimi, dum intuentur eum solummodò tanquam exactorem Satisfactionis, non verò tanquam Christi datorem, et auctorem ei ad Satisfactionem præstandam.

Pariter admirandus est, et supereminens, beati nostri Redemptoris Amor. Non erat nescius, quàm arduum foret hoc Opus, quod suscipiebat ; scivit, quonam erat deprecandus ; probè novit totam Calicis illius amaritudinem, quo-

Conc. I. quousque infigendi erant illi clavi, quàm graviter feriret Ira Divina, et quanta sui Divini Splendoris obscuratio fieret: Sed vicit Amor, ut hæc omnia fusciperet, hæc omnia præstaret. Non fluctibus doloris obruebatur ejus benignitas, nec eorum magnitudine immutatus est ejus animus. Calice amaro in manum sumpto, amplexatus est illos, quorum in gratiam eum ebibiturus erat; et, *sciens Jesus horam suam venisse, cum suis qui in mundo erant amavisset, ad finem usque eos amavit.* Quemadmodum iis invigilavit? Infirmitatis carnis eorum quam rationem habuit? Quàm benigne certos fecit æternarum mansionum, hisce blandis verbis, *Quòd si secus esset, vobis dixissem?* Quàm vehementer pro iis orat? Quàm citò revisit eos, nec scdam eorum defectionem ipsis objectat? *Ec.* Imò, et in Cœlis eundem versùs nos amicum gerit animum, post omnes in terrâ perpeffiones ejus: *Semper enim vivit, ut interpellat pro nobis;* quasi hoc ipsum sit negotium et finis, quapropter ille vivit. Quàm carus ideo nobis esset Christus? *Nobis vivere, Christus esse debet:* Agnoscendum est ejus Imperium, atque Lex ejus observanda, qui tanti Imperium suum acquisivit. Illi penitus subijciamur; pro illo libenter omnia sustineamus; nam *sanguine illius redempti sumus.* Sedulo eum imitemur; ita namque quanti eum faciamus liquebit, atque suscepti operis ejus Fines optimè assequendi erunt. *Rom. viii. 29. Tit. ii. 14.*

4. Illis qui salutem per Christum aspernantur, *gravior illa Pœna* in Evangelio intentata, justissima est. *Quanto graviore putatis afficiendum pœnâ, qui Dei Filium proculcaverit, fœderisque sanguinem per quem lustratus fuerat, profanum duxerit? Ec.* Æquum est eos in Peccatis mori, non obstante medicinâ, qui eam recusaverint; et *Iram Dei super eos manere,* qui Amorem ejus conciliatricem nihili faciunt. Sed amplius aliquid restat; æquantur Comminationes evangelicæ adauctis criminibus Incredulitatis et Impœnitentiæ. *Non accedere ad Christum, ut vitam per eum acquisitam obtineamus,* pejus est quàm prior ista Defectio. Hoc enim est conculcare Christum tanquam invisum, et sanguinem ejus vilem et profanum æstimare. Viscera miserantissima ita calcamus, et Gratiâ amplissimam spernimus. Defectionem nostram approbamus, et catenas nostras amplectimur. Planè Deo in os objectamus, Nos malle damnari, quàm per Christum fervari. Quid mirum, si tales hœc maneat gravior

vior ruina, flammæ ardentiores, et conscientia crucia-
 tus penetrantiores? *In igne flammante supplicium irroga-* Conc. I.
bit Christus istis qui Deum nesciunt, et Domini nostri 2 Theff. i.
Jesu Christi Evangelio non obediunt, qui æterno exitio 8, 9.
pœnas dabunt Domino, ejusque gloriosæ potentia. Plaga
 in istos designata major est, quam possit ab aliquo creato
 Instrumento infligi; adeoque ab ipso Domino efficietur;
 quodque magis verendum sit, elato potenti Dei brachio
 hoc fiet. Id certè prodigiosum esse oportet, in quo Deus
 virtutis alicujus suæ vim exerere constituit: Graviter
 adeò luent illi, in quos Deus, Potentiæ suæ vim per æter-
 nas pœnas illustrando, æternam gloriam huic virtuti
 comparabit. Heu! *Evangelicam ultionem contremiscite,*
et Evangelicis minis fidem habetote; ne fortè experti
 discatis, Christum non tantum inutilem vobis fore, ve-
 rum etiam terribilem! Quò recident res, ubi ille pro
 sanguine suo spreto pœnas reposcat, et id quod est *Dam-* Joan. iii. 19.
natio ipsa exequetur! Scias verò, præfracte Peccator,
 exitium tuum non magis atrox, quam certum fore.
Quomodo enim nos effugiemus, si tantam neglexerimus Heb. ii. 3.
salutem? Nulla est effugii facultas, conscientia teste, si
 modò vigiles. Estne Deo alter Filius sibi carior, quem
 pro te tradat? Num mentietur pro te Deus, et pejera-
 bit? Hoccine ullo modo est sperandum? Nec tamen ali-
 ter effugias, cum toties denunciaverit, imò juraverit,
Infidelem impœnitentem nequaquam in Requiem suam in-
gressurum. Ne vosmetipsos spe lactetis inani, absque ul-
 lo hujusmodi Dei verbo, sanè et contra totidem diserta
 verba, quod multa Peccatorum millia jam experièntiâ
 confirmant. Obtemperandum est Evangelio ad Salu-
 tem, vel æternum diræ ejus Ultioni succumbendum.

5. Fides et Gaudium veri Christiani recto pede con-
 sistunt, non obstantibus multis ejus offensis et defectioni-
 bus. Peccata nostra multa sunt et magna: Potestne De-
 us eis ignoscere? Ego quidem maximè indignus sum;
 quo pacto Deus mecum tanquam cum filio agat, vel ad
 coronam gloriæ me admittat? Hoccine sperandum, vel
 cum gaudio cogitandum? Quæstiones hujusmodi ne-
 cessariæ sunt, modò *Salutis pretium* ignoretur. Sed co-
 gita, Homo, remissionem tuam, et æternam gloriam,
 per *Obedientiam* Filii Dei in Naturâ nostrâ esse *acquisitas*,
 et per *Fœdus*, virtute sanguinis Christi factum et stabili-
 tum, tibi confirmatas. Peccata tua non adeò sunt in
 Deum contumeliosa, ut non pari honore afficiatur per

Conc. I. Redemptoris tui perpeffiones et merita. Id enim a Christo factum est et fufientatum, quod in Juftitiæ lance, omni quod tibi remittendum est et condonandum, planè præponderat. Nulla Dei virtus læditur, quæcunque tandem præmia hominibus per Evangelium deftinentur. Sis ideo fidelis, infirmus quanquam, fi modò pius; et licet tibi in Deo gloriari per Dominum noftrum Jefum Christum, per quem nunc reconciliationem fumus affecuti.

Rom. v. 11.

Primâ hâc Quæftione jam relolutâ, nempe, Quænam fit illa *Christi Obedientia*, per quam jufti facti fumus? altera refat, nempe, Quid fit *juftum effe factum* per Obedientiam Christi? quod in Sermone altero confiderandum veniet.

CONCIO

C O N C I O II.

De Justificatione per CHRISTI Obedientiam.

*****

ROM. V. posterior pars versic. 19.

— *Ita per Unius Obedientiam iusti constitu-
entur multi.*

PRIMUM ex his verbis ortam Quæstionem Conc. II.
 P jam transegi, et ostendi, “ Quænam sit illa
 “ *Christi Obedientia*, per quam multi consti-
 “ tuentur iusti?” Restat altera, ut amplectar
 omnia in hac re dicenda.

Q. II. Quid est *justum effici* vel *constitutum esse* per
Christi Obedientiam?

Resp. Vix aliqua in Sacris Literis occurrit vox, quæ
tam latè extenditur quàm hæc vox *Justitia*. Ego verò in
id incumbam, quod præcipuè in hoc loco Spiritus Dei
spectat. Itaque *justos effici* vel constitui *per Christi obe-*
dientiam, hoc est,

Primò, *Esse a condemnatione liberatos*, quasi nunquam
peccasset, et *jus acquirere ad favorem Dei et æternam*
gloriam, quasi totam Legem implisset; et utrumque
propter Christi obedientiam, Fidelibus pœnitentibus im-
putatam ad remissionem et adoptionem. Non verò id
significat, ut hominès fiamus qui nunquam peccaverunt,
quod impossibile est; nec ut existimemur ipsi totam Le-

Conc. II. gem servasse, hoc enim falsum esset; quorum utrumque monstrat remissionis gratia: Remissio enim inobedientes nos fuisse probat. Vel sic *effici justos* hoc est,

Secundo, Per Christi Merita et Spiritum *Evangelio moveros esse factos*, saltem iis in rebus, quas Christus ex gratiâ constituit tanquam *Conditiones* fruendi salutaribus Beneficiis, utpote ex solâ Christi Justitiâ fluentibus.

Priore sensu, *Justi efficiuntur* in *Justificatione* nostrâ, quæ est actio forensis, et relativam Statûs nostri mutationem implicat, quâ scilicet ex reis condonati, ex improbatis probati, et ex indignis digni æternæ hæreditatis, sumus facti. *Posteriore sensu*, *Justi efficiuntur*, modò *Vocatione* nostrâ *efficaci*, modò *Sanctificatione* nostrâ *progressivâ*, et *Perseverantiâ*. Hoc fit per efficaciam Spiritûs Christi, trahentem nos, et vires sufficientem ad *Conditiones evangelicas* præstandas: Ille enimverò vires sufficit, ut credamus ad Justificationem, ut resipiscamus ad Remissionem, ut in Fide et Sanctitate perseveremus ad æternæ Gloriæ possessionem. Atque hæc utraque *per obedientiam Christi* fiunt. Ejus Satisfactio et Merita causalem habent in utrumque *Influxum*, quanquam variis modis hæc effecta proveniunt. Non restringenda est vis *Justificationis* nostræ *per Christi Obedientiam*, infra *Condemnationem* nostram *per Adami Inobedientiam*: Eousque enim *justi efficiuntur per Christum*, quousque *per Adamum* Peccatores efficiuntur; aliàs redditio non constaret. Tam certò *per Christi* obedientiam absolvimur, quàm *per Adami* inobedientiam rei sumus facti; et tam certò *per Christi* obedientiam renascimur, quàm *per Adami* inobedientiam corrupti sumus. — *Priore sensu*, a maledictione Legis, nobis ut peccantibus debitâ, liberamur: *Posteriore*, conservati sumus, ne impœnitentes impii et infideles fiamus, quos Evangelium a maledictione nequaquam liberat, sed Legis sententiæ subjectos relinquit, imò majores adhuc pœnas denunciat. — *Priore sensu*, plenâ justitiâ coram Deo fruimur, non obstante quod a Lege Innocentiæ requisitum fuit, omnibusque nostris peccatis et delictis: *Posteriore*, Objectâ vel Subjecta reddimur plenæ illius Justitiæ secundum Promissum Evangelicum, quod instrumentum est per quod Deus eam largitur. — Sed de his plenius dicendum, ubi res postulat. In *priore* illo capite maximè hærendum est.

PRIMO,

PRIMO, Per Christi obedientiam *justos effici* hoc est, *A condemnatione liberatos esse*, quasi nunquam peccâssemus, et *jus acquirere ad favorem Dei et æternam gloriam*, quasi totam Legem implêssimus; et utrumque *propter Christi obedientiam*, Fidelibus pœnitentibus imputatam ad remissionem et adoptionem.

Conabor quàm brevissimè potero, naturam et partes hujus capitis in sequentibus Propositionibus complecti.

Prop. I. Omnes Naturâ sunt injusti: *Non est justus*, Rom. iii. 10. *ne unus quidem*. Omnes nos Legis violatores sumus, adeoque vindictæ obnoxii: Nam *totus mundus Deo fit obnoxius*; ὁποδίκας τῷ Θεῷ, et potuit illeprehendere, et supplicium de omnibus sumere. Quamprimùm abesset Innocentia, Legis sententia succedebat; et subjectio ærumnis, sine spe effugii, insequuta est. Implicat hoc amissionem Juris ad felicitatem per Legem operum: Et certò quidem constat, quandoquidem per Comminationes ejus damnemur, non posse nos per Promissiones ejus mercedem consequi; siquidem Inobedientia nos inidoneos faciat ad perfectè implendam Legem, quod est conditio mercedis ejus. *Propterea ex operibus Legis nulla caro justa fiet in conspectu Dei*; *ex Lege enim oritur cognitio Peccati*. Per eam Deus nequaquam potest Peccatori pacem jubere, neque reum absolvere; quoniam secundùm eam ob minimum peccatum reum arguit, et vitam nemini nisi Legem implenti pollicetur. Per Legem hanc, Peccatum non tantùm *cognoscitur ut Peccatum*, verùm etiam cognoscitur tanquam damnationis causâ, et felicitatis impedimentum. Hinc fit, quòd licèt Christi obedientia perfectâ sit secundùm Legem, credentem tamen non *per Legem* Deus denunciât *justum*, sed per Evangelium. Nam *in Lege non posita est Justitia*; et Gal. ii. 21. *nemo Lege fit justus*. — iii. 11.

Exh. Doloze igitur afficiamini propter conditionem illam injustam, in quâ pridem vos fuistis, et impœnitentes adhucdum remanent. Adeòne parùm est, quòd Rebelles fuistis sanctæ Legi Conditoris vestri? An parvi ducitis, quòd *sub maledictione* sitis, quod maximam significat ærumnam? Hoc sanè, quasi Gladius ignitus, te ab arbore vitæ cohibet, et vi ineluctabili ultioni subicit, dum sine Christo vivas. Ad te collineat, tanquam personam ream, Ira Divina; et nullum jus ad Dei gratiam interea tibi competit, nullum jus ad Deum vel

Conc. II. salutare aliquod beneficium. In hac conditione vestrum optimi *pridem fuistis* : Et quamnam fuit Gratia, quæ ex Eph. ii. 12. hac miseriâ vos exemit ? Quis potest eam pro merito celebrare ? Sed qualis est horum inter vos stupiditas, qui securè in conditione injustâ dormire possunt ? imo, et tamdiu liberationem ab eâ rejicere et aspernari ? Gehenna singulis momentis vobis debita est ; et si in eâ conditione moriamini, quod absque ullâ post jam datam et neglectam præmonitione contingere potest, neque Dei clementia, neque Christi merita, ab æternis cruciatibus vos solutos præstabunt.

Prop. II. Tam *justus* est Deus, et tam severus imperii sui Vindex, ut nequaquam constare possit cum summâ ipsius *Clementiâ*, ut vel unum peccatum remittatur, vel unum salutiferum beneficium conferatur in eos qui vel minimum ab Officio deficiunt, nisi adsit *Justitia* ad rectoris suæ Justitiæ præscriptum *adamussim conformata*. *Justitia Obedientiæ* oportet sit, tam perfecta quam per Legis præceptum ab hominibus requirebatur ; et *Justitia Satisfactionis*, quâ Poenæ serantur tantæ, quæ comminationi Legali in Peccatores æquipollere possint. Et quoniam hæc Lex, in præceptis et comminationibus suis, Lex erat *Hominibus* data, et qui eam violabant *Homines* erant ; idcirco, secundum Justitiam, ille qui Legem implere et pati voluit, *Homo* esse debebat. Oportebat igitur ipsum Dei Filium *carnem nostram assumere*, si modò Redemptor esse volebat. *Satisfactio* illa tantum in honorem Justitiæ cedere debet, quantum a Peccato detractum est : *Meritum* illud in lance Justitiæ æquare debet Beneficium collatum, idque in Peccatores, adeoque id quod *Christo* incumbere superare debuit, id quod Lex *Hominibus* præcipiebat. Jam de his egi, et agendi iterum locus erit. *Justitia sua demonstratur*, et ipse *justus* ostenditur, cum in *Jesu* fidem habentes *justificet*. Moriente enim Christo tanquam hostiâ pro peccato, in *Carne* ejus *condemnatum est peccatum*, ut *Legis Justitia* in nobis *perageretur*, qui non *Carni* obtemperamus, sed *Spiritui*.

Exh. Auctoritatem et Justitiam Dei veneramini, quamvis in peccatorum remissione tam manifesta sit gratuita ejus *Clementia*. *Justitia* sua declaratur *Expiatione factâ*, neque per omnem Gratiae ejus ostentationem diminuitur. Adeo subjecti sumus Deo, quasi nunquam nobis pepercisset ; atque ille pariter justus est, ac si omnes mortales damnarentur. Si Imperium ejus detrecte-

tis,

ris, aciem Gladii ejus sentietis : Si Expiationem asper- Conc. II.
nemini, severitati Justitiæ ejus in exemplum cedetis.
Videte igitur, ne Dominum in æmulationem provocetis. 1 Cor. x. 22.

Prop. III. Nulla gratia vel actio hominis sanctissimi
pro minimo delicto fieri potest *Satisfactio*, vel *Justitia*
talis quæ vel minimum beneficium mereatur. Sancti
omnes peccaverunt ; imò, Peccata et Vitia vel optimis
adhærent eorum Officiis. Actiones nostræ accuratissimæ
non possunt pro crimine anteacto *litare* ; quia nihil plus
in se habent, quàm id quod omni tempore debemus.
Officia imperfecta nullum habent *Meritum* ; quia in
lance rectoris Justitiæ appensa, non sunt etiam infimis
beneficiis æqualia. *Mercēs ex debito* nemini nisi illi Rom. iv. 4.
competit, qui non omninò peccavit, et obedientiam om-
nibus numeris absolutam præstat ; quanquam *mercēs ex* Psal. lviii.
gratiâ sinceris promissa est. *Cùm omnia fecerimus*, quæ 11.
nunc quidem facere possumus, *inutiles tamen Servi su-* Luc. xvii.
mus ; et per Legem operum, *piorum operum nostrorum* 10.
pravitas satis est ad nos damnandos.

Exh. Animadvertite quòd vobis opus sit alienâ Justi-
tiâ supra eam quæ vestra est, et rationi institutæ illam
applicandi vos subjicite, ut illa in vos transeat. Ne sitis
illis similes, qui *ignorantes Dei Justitiam, et propriam* Rom. x. 3.
justitiam constituere studentes, Justitiæ Dei non fuerunt
subjecti. Illi Justitiam illam ignorantes, quam invenis-
set Deus et in salutem lapsi hominis constituerat, superbe
opinati sunt, per Operum seriem, ex operosis et pretio-
sis Sacrificiis compositam, se posse apud Deum *vitam pro-*
mereri ; atque ex hac opinione, Christum crucifixum,
tanquam minimè necessarium spreverunt ; credere in
Christum, ut per ejus Merita justificarentur, detrecta-
runt ; et in Impoenitentiâ perseverârunt, Remissionem
per sanguinem ejus non omninò curantes : Quæ scilicet
impœnitens eorum et obstinata Christi rejectio, id ipsum
fuit quod illis imputatur, *non subjici Justitiæ Dei*. Heu,
quam periculosum est, Cor habere tam superbum, et vo-
luntatem adeò contumacem, ut nequeat Christo, et E-
vangelio ejus subjici ! Heu, nimis breves sunt vestes
nostræ, quàm ut nos contégant ; et nisi totum Christum
accipiamus, nudi erimus, licèt amplissima sit stola ejus.
Vibices ejus minimè nos sanabunt, si non ad hunc Pæda- 1 Pet. ii. 24.
ram, et animarum nostrarum curatorem, nos convertamus. 25.
Justitiam acceptabilem, aut vitæ meritoriam, nos ela-
horare non possumus : At verò, sit in æternum Deo

Conc. II. gratia, *Christus est finis Legis ad justitiam cuius credenti ; finis Legis cæremonialis*, quatenus per typos significaretur ; et finis *Legis operum*, quatenus ejus scopus et complementum fuit. Enimverò si Homo eam perfectè implevisset, jus inde ad *impunitatem*, et ad æternam vitam tanquam *ejus mercedem*, totum fuisset quod ab hâc Lege homo innocens consecutus esset : Atqui, sit Deo gratia, horum utrumque obedientiâ suâ Christus *promeruit* ; et omnes veri fideles ex Christi jure hæc obtinebunt ; quamvis per opera eorum propria, nec impunitatem nec gloriam consequi possent. Versiculos sequentes si modò perlegatis, inveniatis Deum nos *omni curâ liberâsse* ut ne dubitemus de Christo et potentiâ ejus, apud quem plenitudo est Justitiæ ad salutem Peccatorum : Hoc autem est quod *nobis curæ esse* debet, nempe, ut Evangelio nos submissè auscultemus, adeò ut per Justitiam ejus nos

Rom. x. 4.

Rom. x. 9,

10.

servemur. *Quòd si Dominum Jesum ore tuo confessus fueris, et in eum a Deo ex mortuis suscitatum corde tuo credideris, servabere ; nam corde creditur ad justitiam, et ore fit confessio ad salutem* : Absque his verò, neque Christi adventus moriendi causâ, nec resurrectio ejus a mortuis, ad salutem nostram proficere possunt. Accipite igitur Christum, et ei vosmet dedite, atque, uti decet, eum cordatè tanquam Dominum vestrum prostitemini.

Prop. IV. Christus, per gratiosam Dei Legislatoris nostri dispensationem, ut hæc perficeret adscitus est, et in naturâ nostrâ tam *perfectè* rectoris Justitiæ mandatis obtemperavit, ut in ipsius gloriam illa patiatur Gratiâ Dei patefieri, in remittendo eis qui fideles sunt peccata sua, et beneficia salutaria conferendo eis per Christi Justitiam. Non erat etenim tam parvi res momenti, quàm quidam opinantur, Justitiam cum Clementiâ saluiferâ conciliare ; atque Dei Rectoris honorem conservare, et Peccatores credentes, sententiâ Legis morti condemnatos, ad salutem perducere. Quum verò Propositionem hanc ex parte jam in Sermone priorì tractavi, quod restat ad sequentia capitula, breviter exponenda, reducam.

I. In nostrâ fuit peccatrice Naturâ quòd Justitiæ postulatis Christus satisfecit, quanquam non in nostrâ Personâ. Nam *Deus Filium suum misit, in carnis peccato obnoxiiæ similitudine*. Si poterat, absque hoc, Imperium Dei generatim vindicari ; non tamen quod a Christo factum est, si humana Natura non esset assumpta, Vindicatio

Rom. viii. 3.

dicatio fuisset Imperii divini in homines speciatim; nec Perpeſſiones ejus absque hoc, fuissent in Satisfactionem pro humanis delictis, eâ ratione quâ humana sunt. Conc. II.

2. Nihil omninò Christo remittebatur, quod a rectrice Justitiâ requisitum fuit. Magnalia Legis intra fines Obedientiæ ejus activæ et passivæ comprehensa sunt, et operam suam ad mercedem ejus Justitia accommodavit. Nullum spondetur, vel præstatur cuiquam beneficium propter ejus Obedientiam, quin tanti æstimanda sit ejus Obedientia; imò, excedant licet isthæc beneficia quicquid amiserat Adamus; adeoque superare necesse est ejus Obedientiam, quicquid per Legem operum homini præceptum fuit.

3. Imperium et Justitia Dei non tantum vindicata sunt per Christi Obedientiam, verum etiam multum splendoris iis accessit. Euge, quantum decus exinde in Leges Dei recidit! Nunquam auctoritas præceptorum Dei tam regio fulgebat ornatu, quam cum Deus in carne ita ad amissum iis paruiſſet; eousque ut pro Peccatoribus moreretur. Nunquam pœnalarum Dei sanctionum majestas tam clara evaſit, ac in lachrymis, sudoribus, angoribus, et sanguine inclyti ejus et dilecti Filii. Nullum datur sanctionis Dei remunerativæ exemplum, par iis præmiis quæ Christus accepit. Quantopere effertur super Angelos humana ejus Natura! et quanta ejus sunt in membris suis præmia! Imò, nullum lapſo homini Beneficium condonatur, nisi propter ipsum. Quum diceret, Pater, *illustra nomen tuum!* qualis de Coelis vox repercutitur? *Et illustravi, et rursus illustrabo.* Quod

ad se attinebat, Christus jam antè elocutus est, cum aggregatam vim terrorum ipsum circumſidentium aspiceret: *Nunc est turbata anima mea, et quid dicam?* Pater, me libera ab hac horâ! sed idè veni in hanc horam: Quasi dixisset, "Quantumvis graviter incumbat mihi, quantumvis horrendum sit, quod jam paſſurus sum, tamen, Pater, *illustra nomen tuum!* Nihil demas ab eo quod in gloriam tuam cedat, mea licèt caro contremiſcat, et anima mea perturbetur: Esto tu magnus, quantumvis ego humilis fiam: Ne parcas ob lachrymas meas, et nihil deme ab eo quod faciat ad Auctoritatem tuam ſanciendam, vel Justitiam vindicandam." Respondet Pater, "Honori meo ego hætenus consului, in tuâ humiliatione, paupertate, ignominia, doloribus, opprobriis, tentationibus, et cruciatibus, quibus jam

Conc. II. jam finis adest : Gladius meus extremam plagam intentat ; et deinde te efferendo et remunerando, honorem
 “ mihicomparabo : Justitiam meam remunerativam pariter in triumphis tuis vindicabo, ac in humiliationibus
 “ tuis Justitiam meam punitivam vindicavi.” Ita ipse
 Joan. xii. Christus hoc postea interpretatur : *Nunc hujus mundi*
 31, 32. *princeps ejicietur foras ; et ego, si a terrâ eversus fuero, omnes ad meipsum traham.*

4. Quamvis omnia a Christo impleta sunt, quando ad hoc destinaretur, factum est tamen per benignam Dei tanquam Legislatoris dispensationem, quod Christus admitteretur ut hanc Justitiam pro salute Peccatorum elaboraret. Legislator est supra Legem : Et quamvis Lex nullam agnosceret Sponsorem, cujus Obedientia veniam impetrare et reum liberare poterat ; alius secundum eam aliud fuit, estque vox ejus, *Noxa caput sequitur* ; in Peccatorem cadere debet poena, aliusque nemo eam sustinere Lege teneretur ; et ut Peccatori imputeretur quod ab alio toleratur, id supra Legis fit dictata : Deus tamen, Legislator, non totam voluntatem suam per Legem operum notam fecerat. Privilegium sibi retinuit, per quod honori Imperii sui consulere poterat, dum rebellantibus parceret, Justitiae satisfacere, nec tamen Peccatorem delere ; et pariter illustri dum remitteret poenata, ac dum puniret, videri. Illi *Satisfactio* fiebat, et ab illo accipiebatur : Atque inde fit, ut non illico liberetur Peccator, quamprimum Satisfactio redditur, sed quando et quomodo Legislator ipse et Sponsor inter se conveniant ; imò, et per modum condonationis remissio, quando fit, in Peccatorem transit.

Heb. x. 7.

Exh. Sapientiam et Gratiam Dei veneramini. O, quanam est hæc Gratia, quæ poenam a Peccatore transfert ! Quanam Sapientia, quæ talem rationem invenerit, ut satisfaceret Deo, et Gratia tamen sua esset gratuita ! ut servaretur Peccator, nec tamen ad rebellandum via aperiretur ! ut ille qui poenas subiret, mercedem meritis suis dignam in Cælis reciperet ; et qui redempti sunt, demisso essent animo tanquam condonati, quamvis hæc condonatio æquâ æstimatione facta tantidem impetrata fuit ! atque ut tali modo exhiberetur donum, ut Auctoritas in eo partes suas vendicet, et Virtutis studium pernecessarium reddatur ; nec tamen aliquid ex parte accipientis præbeatur in hujus doni pretium, quo minus gratuito, et ad gloriam Clementiæ divini, omnia peragantur !

gantur! Summatim hæc ab Apostolo enarrantur, *In quo* Conc. II. *redemptionem habemus per ejus sanguinem, remissionem sci-*
licet delictorum, pro divite ipsius gratiâ, quâ erga nos tam Eph. i. 7, 8. *largè abundavit, cum summâ sapientiâ atque prudentiâ.*

Prop. V. Justitia Christi, quâcunque ratione considerata sit, omninò perfecta est, et absoluta; diversas tamen denominationes, ob varias istas rationes, sortitur. Nec tamen adeò diversimodè nos eam concipimus, quin ea sit omnimodò perfecta, et vitio carens, et omni exceptione major.

1. Perfecta est, si consideretur quatenus est Obedientia accurata ad partem præceptivam Legis moralis; quâ ratione idem est quòd *Sanctitas*. Fuit enim *sanctus*, Heb. vii. 26, *et vitii expers, sine labe, et a fontibus alienus*. Supra Adamum fuit habitu animi sanctus; imò, et supra Angelos: Nemo tam *gratiæ veritatisque plenus* fuit, quàm ille: Nulla Joan. i. 14. mens tam lucis plena, *in actu primo*, ab origine ipsâ; neminis cor adeò divinâ imagine intinctum, et amore inflammatum, ut illius. Supra mensuram ille *Spiritum* Joan. iii. 34. fortitus est: Ne minima mali labe in Naturâ ejus hæsit; etiam in utero ille erat *Sanctum illud*; et quando eum Luc. i. 35. Tentator aggressus est, *non habuit in eo quicquam*. Mo- Joan. xiv. rigerum se supra modum gessit, in omnibus sibi mandatis, vel Personæ suæ convenientibus; idque absque omni defectu, et ad *Iota* ultimum præcepti. Adeò perfecte *sanctus* Christus fuit; quæ Sanctitas in materiam Justitiæ suæ transiit, et persæpè ita vocatur: Deo, ut sancto Legislatori, ad summum obsequens fuit.

2. Perfecta est Justitia, quatenus est impleta *Conditio mercedis* cum illo pactæ in Fœdere Redemptionis. Quicquid cum illo pactum est, vel pro seipso, vel pro membris suis, sub certis pactum est *Conditionibus*; in quibus erat, ut gravissimas *Perpersiones* in Lege operum intentatas ritè subiret; atque alias, quæ ab illo perficiendæ erant, *activa ejus obedientia* complectebatur. Sanctio quidem pœnalis, si fidem falleret, locum habere non potuit in Lege mediatoriâ, quia fidem fallere nequebat; adeoque Jus impunitatis nullum habet locum. Verùm *activa* Christi et *passiva* obedientia *Justitiâ integram* formaliter efficiebant; quandoquidem id quod egit et passus est, accurata fuit Impletio *Conditionis* quâ ad mercedem pactam Jus haberet. Naturam nostram assumpsit, animam suam posuit in hostiam pro Peccato, Legi honorem reddidit, Deum illustravit, *totum opus ei* com-

Conc. II. commissum peregit, et sœces Calicis propinati ebibit?

Ut verbo dicam, *Omnem Justitiam implevit*; omnem, *Mat. iii. 15.* inquam, ob quam Ipse elevandus erat, vel Semen suum beandum: Nihil ei remissum, nihil omisum erat.

3. Hæc Christi Justitia, quatenus est impleta Conditio mercedis, est item *sæderalis Justitia*, quæ *supra eam* est per quam sub Lege operum Homo justus erat futurus; quod fieri non potuit, ni *Conditiones* a Christo in Fœdere Redemptionis susceptæ, et *aliæ* essent, et *maiores*, quàm *Adamo* per Fœdus operum latæ sunt. Pauca ex multis exempla proferam *Conditionum*, Christo in Fœdere Redemptionis latarum, *supra id* quod Lex operum postulabat. — Non postulabat Lex operum, ut qui obedientiam præstiturus vel passurus esset, ipse æternus esset *Dei Filius in naturâ nostrâ*: Hoc verò per Fœdus Redemptionis necesse erat. Si nihil ultrâ dicerem, hoc satis esset ad probandum hoc argumentum. Sed et illud insuper addo, Legem operum non postulâsse *obedientiam* talem, quæ *superaret* id quod *Adamus* insons præstare poterat: Hoc verò fecit Fœdus Redemptionis; atque in naturâ nostrâ talem obedientiam Christus præstitit, (nec sine causâ quidem) ut percellerentur summi Angeli, cum ita multis modis Justitiam suam superari viderent. — Fœdus operum Pœnam usque ad mortem non ab illo poscebat, qui quidem *perfectam obedientiam* præstaret: Hoc verò Fœdus Redemptionis fecit. — Lex operum *vicariam* pœnam vel obedientiam a *Sponsore* loco aliorum, nec postulabat, nec constituebat; sed utrumque hoc ad eos solos præfinitum fuit, qui Legi erant ab initio subiecti: Illud autem Fœdus Redemptionis constituebat. — Lex operum nullius requirebat Perpeffiones, tanquam *conciliatricem Propitiationem*: Lex verò Mediationis id requirebat. Patet enimverò, quòd Lex operum, per Minas ejus, ultionem pro Peccato edixit; id tamen non per Præceptum fecit, cui obtemperando ille qui perpeffus est pacem et gratiam apud Deum promereri posset: Lex Mediationis autem mortem Christi *præcepit*, tanquam *Sacrificium propitiatorium*; et ille, dum moreretur, summam *obedientiam* Præcepto præstitit, idque *ut pacem cum Deo conciliaret*. — Fœdus operum obedientiam, tanquam *Conditionem* impunitatis et præmii, nulli alii Legi præstari jussit, nisi ei cui *Adamus* fuit subiectus; Legi scilicet operum, et positivo de non gustandâ *Arbore scientiæ boni et mali* mandato:

Joan. xiv.
31.

Heb. ii. 17.

Col. i. 20.

mandato : At verò Fœdus Redemptionis obedientiam Conc. II. jussit Legi cæremoniali, &c. — Lex operum non aliam requirebat obedientiam, nisi quam reëtrix Justitia, quâ talis, præmiis illius Fœderis accommodasset : Cùm verò ad Fœdus Redemptionis majora præmia pertinerent, *Conditiones* item istis æquales in hoc Fœdere sunt institutæ. — Lex operum nullam substituit obedientiam post Peccatum, tanquam *Conditionem meritoriam* amissa beneficia obtinendi : Hoc verò Fœdus Redemptionis fecit.

Facile ex his percipiendum est, *Conditiones* Redemptori nostro latas, *multum differre* ab iis quas Lex operum requirebat ; quando igitur Christus hisce omnibus satisfecerit, ejus Justitia fœderalis totum illud *superabat*, quod per Legem operum exigebatur. Si verò quæritis, Quare Justitia Christi id *superare debuit*, quod Lex operum jussit ? Respondeo, Quia plus est reum redimere, quàm homini insonti jus suum ad impunitatem saluum conservare : Atque plus etiam est majora beneficia pro eo acquirere qui omnis boni jacturam fecit, quàm beneficia minora, quamvis equidem aliquatenus aucta, illi conservare qui nullam jacturam fecit : Imò, et multo difficilius redintegratur Pax læsa, quàm illæsa Pax conservatur.

4. Christi Justitia perfecta est, quatenus ipsius ea fuit *jus constitutum* in mercedem suam, propter *Conditiones* prædictas ab eo præstitas. Debitio mercedis ut ex merâ Justitiâ ad Christum pertinentis, est ipsa ejus Justitia, seu *jus ad præmium*. In illum collata merces est, ex Justitiâ, non ex Gratiâ ; quia Justitia conditiones adæquabat mercedi, et mercedem conditionibus : Aliter quidem reëtrix Justitia nunquam seipsam illustravit, vel patefecit, in præmiis constituendis.

Ut hunc Articulum absolvam, animadvertite, (I.) Quòd merces ea quæ Christo jure contingit, omnia complectitur quæ vel Christo, vel aliis, propter ejus Satisfactionem et Merita promissa sunt. Non hoc solum complectitur, ut *elevaretur* ipse, et *nomen* obtineret *supra* Phil. ii. 9. *omne nomen*, gloriamque simul et cultum *ei tanquam Servatori* exhibendum : Sed et omnia complectitur, quæ pollicitus est Pater, atque ipse legavit *membris suis* ; nempe Justificationem, Adoptionem, Spiritum sanctificantem, Perseverantiam, et æternam Gloriam, renato ipsius Semini deferendas ; ut et Regenerationem et Fidem Electis

Conc. II. Electis omnibus donandas, ut Semen ejus fiant, atque illi adunati sint. Notetur etiam, (2.) Quod solenni modo judicatum est, Conditiones omnes Dominum Jesum implevisse, et ad omnem hanc mercedem jus obtinuisse. Justitia ejus perfecta censebatur, atque ille (ut prædictum fuit,) *justificatus est*. Deus hoc per vocem proclamavit: Sed magis hoc apparuit in Resurrectione ejus, atque adhuc magis in collocatione ejus super Solium

Heb. viii. 1. *in Caelis, ubi confedit ad dextram Dei*: Imò, *potestas ei data*
Joan. v. 27. *est*, suum ipsius Jus exequendi.

Exb. Lætamini et gloriamini in perfectâ Christi Justitiâ. Illam videtis omnimodò completam esse. Lex Redemptionis eas imposuit Conditiones, quas decebat essentialem Dei Justitiam proponere: Atque iisdem rectrix Justitia debitam annexuit mercedem, Conditionibus peractis: Et sanctissimus Jesus jus habebat ad totam mercedem, et solenni modo judicatus est Conditiones perfecisse, adedque hoc jus ad mercedem acquisivisse. Jus itaque illius in absolutâ Conditionum præstatione fundatur; quæ summam Legis operum complectitur observantiam, atque aliquid longè majus. In hoc igitur nobis gloriari licet; in ejus enim Opere nihil est labis, in ejus Jure nihil vitiosum. Quid aliud Peccatoribus necesse esse potest, quàm ut hoc applicetur? Hoc etenim ad ea omnia sufficit, quibus destinatur. Hoc ideo venerare, Christiane, huic ex animo incumbens ad spem et solatium omne, ac supra omne aliud bonum, hoc tibi confirmare studens. Reatum hoc, et infirmitatem, tollit; imò, et omnium rerum deficientiam, præter eam, sine quâ hoc ad te non potest applicari, nec effecta ejus percipi, poenitentialem scilicet Fidem. Quando *ob peccatum corpus tuum mortuum sit, et putrescat in sepulchro, anima tua tuta erit, et æternum vivet, propter hanc Justitiam*: Huic ergo justâ cum lætitiâ animam tuam concedere potes.

Rom. viii.
10.

Prop. VI. Dominus Jesus in Personâ suâ propriâ, jam nunc possidet, et semper possidebit hanc Justitiam. *In*
Mai. xlv. 24. *Domino justitia omnis est, et robur.* Et hujus rei gratiâ
Rom. iii. 24. dictum est, *Redemptionem nostram esse in Christo, per quam justificamur.* Præterierunt actiones meritoriae, quatenus actiones; sed Meritum ipsum nunquam cessat. Perpersiones ejus transierunt; sed Justitia per eas acquisita permanet. Nec est tantummodo virtus earum quæ per se durat; verum etiam Justitia, seu Jus in iis fundatum,

datum, etiamnum manet. Jus ille retinet ad Fidem omnibus Electis nondum vocatis exhibendam; jus ad Veniam dandam omnibus verè credentibus; jus ad Gloriam æternam omnibus perseverantibus Sanctis conferendam. Inde Jus nostrum maximè firmatur. Nos per *justitiam* quæ in Christo est, absolvimur, et adoptionis jure fruimur; et ei nos continuò incumbere debemus.

Exh. Peccatores et Sancti, Christum respicite, ut in se habentem plenam Justitiam. Vestris amplexibus et fidei, hoc eum commendet. Hæc ipsa ratione vobis, Peccatores, illo opus est, ut, ut pro vestra injustitiâ satisfaciât. Omnes ejus compellationes et vocationes, hæc impellente causâ apud vos valere debent, eò quòd illi sit perfecta Justitia. Aliter, frustra in eum crederetis; et vana foret pœnitentia, et conversio ad eum. Si propter hanc Justitiam non esset *potens ad servandum* vòs, non foret expectandum ut vocationi ejus vos obtemperetis. Verùm hoc certò scitote, Eum esse *Fontem* satis abundantem ad *immunditias* vestras eluendas. *In alis suis* *sanitatem* habet *Sol justitiæ*, et pacem et gloriam in potestate suâ. Fidere licet *Promissionibus*, per quas ad Christum Evangelium vos allectat; etenim quamlibet ampla sint ea beneficia quæ in iis continentur, tamen per ejus Justitiam *in ipso sunt Etiam, et in ipso sunt* Amen. Videte autem, ne Personam ejus a Justitiâ ejus separetis: Recipiendus est *Christus totus*, si quid ab ejus Justitiâ speretis; et constanti, nisi Fides in eum fingenda est, cum summâ animi subjectione; quin aliter, vobis futurus est adedò inutilis, ac si nullâ tantâ plenitudine Justitiæ præditus esset.

Conc. II.

Zech. xiii. 1.

Mal. iv. 2.

2 Cor. i. 20.

Prop. VII. Omnes Gratia, et Beneficia salutaria, hominibus exhibentur in Christi Justitiâ. Ille per Satisfactionem ejus, cum Dei virtutibus constare fecit, ut cæcas animas lumine suo illustraret, et mortuos ad vitam spiritualem excitaret. Christi gratiâ, descendit Spiritus, ut cum rebellibus contendat, et exsuscitet dormitantes: Regenerantes ejus motiones meritorum Christi sunt Effecta; et tanquam Christi Spiritus ille agit. Non dico, Justitiam Christi hominibus imputari ad operandum in iis Fidem, sicut ad Remissionem imputatur: Equè dicendum esset, imputari eam hominibus, ut Evangelium iis prædicetur; nam et hoc est Justitiæ Christi Effectum: Sed hæc a divinâ constitutione pendent, in quâ agnoscitur Christus, sed nullum in hominibus jus

sup.

Conc. II. supponitur. Prima etenim gratia absoluta est, et si jus Peccatoris spectes, actus est arbitrarius. Et quanquam Christus jure postulet ut Electi ad Fidem adducantur, hoc tamen jus non transfert ille ad Electos, qui, donec ipsi credant, non sunt illi adunati, adeoque a Justitiâ ejus alieni sunt. Respicit verò Deus Christi merita in omnibus concessionibus et donis suis, a primis ad ultima, a minimis ad maxima. Proinde cum peccata remittit, hoc est

Eph. iv. 32. in nos conferre quod per Christi sanguinem acquiritur, atque id quod ille emerat impertiri: Imò, et nos sumus

Apoc. i. 6. Reges et Sacerdotes facti, in debitam Christi mercedem, et in signum ejus Justitiæ.

Exb. De omni beneficio salutari, et de gratiis omnibus, agnoscite, *Hoc ego accipio, quia Dominus Jesus perfectam habet Justitiâ.* Cœli Æs tantum forent, quoad vitales influxus, si hoc non ita esset; et Verbum ipsum, sine hoc, *littera mortua* et damnatoria foret. Peccata mea in thesauris suis æternum consignata essent; Pignora amoris sui Anima mea nunquam percepisset; Preces meæ rejectæ, Spes et Consolationes non communicatæ essent; nisi Christus justus fuisset, idque perfectè. Sed quia magna est Justitia ejus, Sanationes ego, cum vulneratus, expertus sum; Vires, cum imbecillis essem; Preces meæ frequenter exaudiatæ sunt; nec Deus mihi communionem secum negavit: Peccata mea, tanquam nubes transierunt: In Dei benevolentia lætor; in ejus plenitudine glorior; et Spes vegetas foveo, ejus in secula seculorum fruendi. Et annon hoc in omnibus a nobis animo grato agnoscendum sit, cum hujus ratione omnia conferantur?

Prop. VIII. Justitia Christi variis modis applicatur, et diversè operatur, sicut Evangelium promissa beneficia distinguit, secundum diversas eorum condiciones quibus Promissiones addicuntur. Hoc ut perspicuum fiat, animadvertatur,

I. Promissiones Evangelicæ beneficia distinguunt quæ per Christum veniunt, et Objecta cujusque designant. Multiplices sunt Promissiones; atque omnes illæ *Promissiones Evangelicæ* vocantur, quæ lapsò homini propter Christum fiunt. Ut fiat lapsò homini Promissio, nec tamen Evangelica; ut propter Christum sit promissum, nec tamen Evangelicum Promissum; hæc minimè constare nequeunt. Promissionum multiplicitas manifesta est; Personæ autem quibus fiunt, non eodem modo designantur.

tur. Quædam uni gratiæ fiunt, quædam alteri; quædam sub unâ conditione, quædam sub alterâ. Justificatio *credentibus* promissa est; Remissio *pœnitentibus*; Pre-
Marc. i. 4.
Jac. v. 16.
Gal. vi. 9.
2 Cor. ix. 6.
Mat. v. 6.
cum responsiones illis qui *fervide et in fide* orant; Gloria *perseverantibus*; Gloria copiosa, vel *larga messis*, illis qui *large serunt*, id est, qui frugibus abundant; qui *esuriunt justitiam*, illi *saturabuntur*; et similia. Promissiones singulæ in Christi jure factæ sunt; nec aliud sunt, quàm Christi jurium Catalogus; imò, propter ejus Merita fiunt. Si poterat Deus beneficiorum salutarium *Promissionem facere* Peccatoribus, sine respectu ad Satisfactionem Christi, ut Promissionis faciendæ rationem; vereor, nè inde penè probari possit, Illum sine respectu ad Satisfactionem ejus *istam Promissionem persolvere* posse. Objectio hæc non valet, si tantum supponatur merum Decretum, vel Consilium, hujusmodi beneficia in Christo, et per Christum, conferendi; hoc enim Consilium nulli omnino jus ad beneficium dat, sed Promissio tale jus dat: Et si in Peccatore supponamus jus aliquod extra Christi justitiam, hoc labefactabit, ut videtur, necessitatem Satisfactionis et Meritorum ejus, qui *exhibetur tanquam Fœdus*; hoc est, cujus gratiâ factum est Fœdus, et per quem stabilitur et conficitur: Quantumvis verò multiplices sint Promissiones, in Christi jure valent; in Testamento ejus continentur, et ab eo sunt legata; adeoque probant, Beneficia in iis comprehensa proprias esse ejus opes, per Promissiones tanquam donorum ejus Instrumentum exhibitas, atque iis conditionibus quibus inter Patrem et ipsum conventum est; scilicet, ut eorum qui eas participarent is sit Status, qui summè sapientibus et sanctis consiliis maximè conveniret.

Esa. xlii. 6.

2. Christi est Justitia, quæ se exerit, et operatur, singula beneficia conferendo in his multiplicibus Promissis comprehensa. Hæc se in omnes illos alveos effundit, et omnibus his modis effectum suum sortitur. Beneficium collatum Merita ejus dispandit, ut quæ sunt causa ejus meritoria, quicquid id sit quo res efficiatur, vel quomodo-
P
cunque fiat. Christi Justitia in remissione applicatur, in adoptione, in perseverantiâ Fidelium pœnitentium. Hæc applicatur in responsione ad omnem Orationem: Nec minùs certò applicatur in omnibus *incrementis gratiæ* Sanctis aliquibus concessis, quàm in quâvis portione omni Sancto datâ; imò, tam certò in auctissimis *gloriæ gradibus*, quàm in Statu gloriæ. Hinc, extra dubium,

nili

Conc. II. nisi dicamus, aliqua dari spiritualia et cœlestia Beneficia, nec tamen per aut propter Christi Justitiam; vel ejus Justitiam æqualiter applicari, nec tamen æquales edere Effectus; concludendum est, Christi Justitiam non eodem gradu omnibus applicari, quibus tamen salutari-
 ter applicari potest. Nemini verè credenti applicatur, quin eum salvum a Gehennâ præstet, officia sua atque ipsum acceptabilem reddat, perseverantiam det in fide, et regnum denique cœlestis conferat: Num verò omnes, tam dilecti sunt, quàm fuit *Daniel*? tam potentes apud Deum, quàm *Moses*, vel *Jacobus*? Num qui in *quinque Urbes* potestate donatus est, tanto erat honore præditus, ac ille cui *decem Urbes* sunt concreditæ? Certè in his rebus excellentia illa, Justitiæ Christi applicatæ debetur. *Apocal. i. 5, 6.*

Luc. xix.
17, 19.

Exb. Operam date, et studete, ut compertum sit vos esse horum quæ expetatis beneficiorum *Objecta designata*, quemadmodum in Promissionibus Personæ designantur quibus factæ sunt; attamen per Christi Justitiam *singula beneficia præstolamini*, quandoquidem vos eorum secundum constitutionem evangelicam Objecta estis designata. Frustrà beneficium promissum speretis, si non *Personæ* sitis quibus Promissio fit; nam eum rejicit Promissio ad quem non pertinet, non minùs quàm eum certum facit beneficii obtinendi ad quem reverà pertinet. Jam verò, quomodò Promissio te *Personam* esse monstrat ad quam pertineat? Non certè per nomen tuum, verùm per mores, qui te designant talem esse, cui Christus per Promissionem beneficium decernit. Vis itaque tu *impleri*? vide, ut *justitiam esurias*. Vis per Christum *remissionem* obtinere? vide, ut sis *fidelis et pœnitens*; talibus enim solis Christi Justitia ad remissionem promissa est. Vis *largè metere*? sit tibi cura *largè serere*; si enim inter eos sis qui *parcè serant*, non tibi dicit Deus, *te largè messurum*. Idem est dicendum de omnibus Promissionibus conditionalibus; nam in his Deus nos per beneficia ad officia vocat: Ad id cui repugnamus nos allicit, per id quod amamus et cupimus. Electio quidem nomina nostra dignoscit; Promissiones verò titulum nostrum indicant. Ne putes idèò, posse te ad obtinendum bonum promissum Christi Justitiam allegare, si non sis talis quem Promissio monstrat: Nam in his Promissionibus edendis Christus rationem constituit, quâ Justitiæ ejus conferenda sunt Effecta; et secundum earum terminos

2 Cor. ix. 6.

Spes

Spes nostras duci vult, nec aliter ille Finem suum in iis *Cone. II.*
edendis consequeretur.

Si verò, per Gratiam et Spiritum Christi, tu ipse designatus ille homo sis ad quem Promissio spectat, tum quidem *benedictionem sperato*, tanquam Christi Justitiæ, non tuæ, Effectum. Non ad te, nisi ob eam causam, Promissio pertinisset: In illius jure confertur beneficium, quandocunque aliquis fit ejus particeps; quod quidem, non tantum certitudinem, verum etiam dulcedinem ei adjicit. Spiritus *Vas* effingit; at Christus *Oleum* præbet. Tu itaque per operationem Spiritus Sancti Objectum Promissionis designatum redderis; at verò Christum intueri in omni beneficio, tanquam Auctorem ejus Boni, quod ex Promissione in te derivatur. Sed de his posthac ampliùs.

Prop. IX. In Justitiâ Christi, et per eam, illi omnes qui reverà credunt, adeò ex remissione Dei a *Damnatione liberantur*, quasi nunquam peccassent; adeoque sunt accepti, et jus ad Gloriam vindicare possunt, pariter ac si totam Legem implevissent. Etenim *nulla jam est Condemnatio iis qui sunt in Christo Jesu, qui non secundum Carnem ambulant, sed secundum Spiritum.* *Rom. viii. 1.* Hi jam in illo statu sunt, ut in eos Maledictio nullam obtineat potestatem: Imò, *hæredes sunt Dei, et cohæredes Christi.* *Rom. viii. 17.* Fœdus evangelicum est eorum juris Diploma, quod per Christi mortem confirmatur, atque per Dei juramentum, et per Signa sacramentalia. Mors Christi consideranda venit, non tantum quâ fœderalia beneficia acquisiverit, (de quibus antea sum locutus,) verum etiam quâ Fœdus nostræ fidei *ratum fecit*. Per mortem, irrevocabile est, tanquam *Testamentum*; et quòd certum sit necesse est, nec enim aliàs ipse Gloriæ Dominus mortuus esset ut illud confirmaret. Nimiùm magna res est ejus Mors, quàm ut dubitari possit de illo Diplomate, cui Effecta ejus mortis debentur. Quando igitur Christiani ita sint liberati, ita accepti et tanti juris compotes, apparet eos esse justos.

Exb. Bono fitis animo, quamvis delinquentes et infirmi estis, si animi vestri in Dei Fœdere recti sint. Quodcunque non impedit quo minùs fides vestra sit sincera, efficere non debet, ut maledictos vosmet esse censeatis, aut spem gloriæ deponatis. Delicta tristitia parere possunt, quòd tam *imperfecti* simus; cum non debeant tamen in *perditionis metum* nos conjicere: Os enim idem,

Conc. II. quod *maledictionem* in Peccatores eloquutum est in *Lege*,
 Gal. iii. 13, *remissionem* quoque per Evangelium edixit, et redemptionem
 14. credentibus (peccatoribus licet) applicavit. Si modò jam *delicta* vestra obijciantur, Christus pro eis satisfecit : Si gratiarum *infirmetas* obijciatur, Christus reparationem fecit : Si beneficiorum evangelicorum *magnitudo* obijciatur, Christus est qui ea acquilivit ; atque ea conferuntur, non propter gratias tuas, sed propter Christi obedientiam, quamvis talibus præbentur quales vos estis, si modò sitis verè poenitentes. Regula enim evangelica tantum Personas denotat qui beneficia accipiunt ; non verò postulat, nos pro peccatis remittendis Satisfactionem facere, vel Gloriam obtinendam pretio acquirere. Et annon vos finetis Christum, sua legata Legatariis ejus suis legibus conferre ? Nonne in his donis lætabimini, si vos ii estis ad quos pertineant ? Si cœlum Peccatoribus quàm Peccatoribus spondisset, annon tu ut Peccator cum gaudio acciperes ? Jam verò ille omnibus fidelibus Sanctis cœlum spondit, quantumvis imperfectis, annon tu lætus hoc sperabis, nec spes eas depones, dum Sanctus fidelis esse non desinis ? Imò, amplius gaudio tuo consuluit, quòd per hortationes, per Sacramenta, per jugem gratiæ suppeditationem, animam tuam a defectione conservabit, adeò ut in fide perseveres.

Prop. X. Cùm credant homines, hoc modo justifunt, nempe per Christi Justitiam in Justificatione suà iis imputatam ; et hanc Imputatione durante, justifmanent.
 Rom. iii. 26. Quamprimùm credimus, et ex fide Jesu sumus, justificamur ; et manet Imputatio Justitiæ Christi in credentes, ad conservandam Justificationem suam. Si homines quidem credere desinerent, desineret et Deus imputare eis Christi Justitiam : Si autem desineret Deus hanc imputare, desinerent homines justificari ; et si definamus justificari, damnationi jam subjiceremur. Verùm, Deo gratiæ, ille faciet, ut verus fidelis in Fide perseveret ; adeoque in statu justificato remanebit. Deus enim verò habitum Fidei conservabit : Ille potestatem dabit Fidem frequenter exercendi, et providebit ne ingruat damnans
 Luc. xxii. 32. Incrudulitas : Ille te conservabit, ne deficiat Fides tua et Christum ut Servatorem rejicias, et ne contumacia adversus Christum ut Dominum prorsus in te dominetur.

Doctrinam hanc insignem, de Justificatione per Justitiam Christi imputatam, jam explicabo ; quæ ex sequentibus illustrari potest.

[I.] Justif

[1.] Justi effecti sumus, quum nobis *jus collatum est* Conc. II. ad remissionem, absolutionem a maledictione, acceptationem, et adoptionem; quod fit, credenti *imputando* Christi Justitiam. Oportet etenim quòd *justi fiamus*, antequàm Deus hoc denunciaret, vel nos tanquam justos tractet: Oportet quòd sit *jus ad remissionem*, priusquam Deus peccata remittat. Hoc verò *jus ad remissionem*, per *Imputationem* Justitiæ Christi exhibetur; atque illius actionis Effectum, primum videtur esse quod notetur in mutata conditione justificatorum.

Ut melius hoc concipiatur, recordamini, quòd antehac observatum fuit, Justitiam Christi posse considerari, (1.) Tanquam ea est absoluta *completio conditionum* Fœderis Redemptionis, quæ summam Legi operum obedientiam complectebatur, atque etiam aliquid amplius. Et, (2.) Tanquam ea est mercedi promissæ *jus adjudicatum*, ob conditiones has impletas. Jam verò horum utraque credenti *imputantur*, hâc primâ ratione, quâ credenti *jus confertur* ad remissionem, &c.

(1.) Christi Justitia, quatenus est *completio conditionum* Salutis nostræ, credenti *mediate imputatur*. Deus, id quod Christus fecit et passus est ad remissionem Peccatorum actualem, reverà eum fecisse et passum fuisse *pro nobis* judicat. Reverà pertinet hoc ad nos; et nos Objecta sumus designata quibus paratur actualis hæc *Remissio*, cujus pro nobis impetrandæ gratiâ Obedientia illa Christi præstita fuit. Sic etenim dilexit Deus mundum, Joan. iii. 16. ut Filium suum unigenitum dederit, ut quisquis in eum credat, non pereat, sed vitam habeat sempiternam. Videmus hic, Deum dedisse Filium suum, ut ea faceret et pateretur, quorum causâ *credentes* non perirent, sed æternum viverent. Jamque ideò, cum per gratiam *credamus*, ut *jus* obtineamus, non pereundi, sed vivendi, hoc ipsum quod Christus deditus fecit et passus est, nobis imputatur, et pro nostro habetur. Deus enimverò id quod Christus fecit reputat, tanquam *pro nobis* factum; et nos *credentes* respicit, tanquam eos pro quibus id Christus fecit: Adeòque per ejus misericordem institutionem, nos ii ipsi sumus, quibus *jus* competit *ad remissionem* illorum peccatorum, quorum causâ damnationis rei, et vitæ exsortes facti fuimus. — Id ipsum itaque, quòd Christus conditiones has perfecit, nobis (ut dixi) *mediate imputatur*, ad hunc scilicet modum: Si mihi Libertatem quis concesserit, quam sponte suâ mihi mag-

Conc. II. ni acquisiverat, ille *mediatè* in me collocat id quod pro meâ redemptione persolverat, quanquam *immediatè* Libertatem tantum meam et jus ad eam accipio; cum Pretium illud redemptionis *Creditori meo* persolvatur, cujus in potestate fueram: Sic itidem *Deo* Christus Satisfactionem fecit, et Pretium illud meritorium persolvit; ita tamen *credenti* et applicatur et imputatur, ut eadem beneficia inde accipiat, ac si ipse id persolvisset; quoniam ut illi acquiratur hæc beneficia obtinendi jus, ideo Christus id persolvit. Sanè et per hanc Imputationem id quod a Christo factum est ut qui in eum credat salvus sit, beneficia omnia salutaria illi pro certo spondet; et quicquid inde credentibus acquiritur, a Deo poscere non minus ille potest, quam si ipse passus esset et fecisset id quod fecit Christus; quandoquidem sic statuit Deus, eum ipsum esse, cujus in loco Christus mortuus est et obedientiam præstitit, ut ille credens jus ad vitam acquireret, et mortem evaderet; quum nempe Christus *est pro nobis mortuus, ut nos simul cum eo vivamus.* — Hæc etenim ratione nos beneficia mortis ejus lucramur, atque *mors ejus* hæc beneficia nobis spondet; imò, et adeò nostri juris fundamentum est. Exinde dicimur *redemptionem et remissionem per ejus sanguinem sortiri; per quem nunc* [καταλλάξιν] *reconciliationem assecuti sumus.* Atque hoc modo nobis applicatur sanguis ille conciliator; quando quidem effusus sit, et apud Deum valeat, *tanquam Propitiatio per fidem in eo.* Sanguinis hujus virtus adhuc remanet, quamvis effundendi actio dudum præterit; et sanè ipsa illa effundendi actio usque adeò respicitur, in conferendis beneficiis in eos pro quibus effusus est, ut adhucdum nuncupetur *sanguis aspersiois*; non quòd nos eo jam conspergamur, materiali tanquam sanguine; verum quòd illa *meliora loquitur, pro nobis* scilicet in Christi Intercessione, atque *ad nos* in Promissionibus; et quòd *accedimus ad eum*, credendo in hunc sanguinem tanquam sponsonem pro omnibus quæ accipimus beneficiis; cum ideo sit pro nobis effusus, ut *jus ad remissionem* per eum tanquam causam meritoriam consequamur. *Deo* in Satisfactionem offerebatur; at *nobis* applicatur, tanquam Sanguis Christi in nostrâ pace triumphos agens. Quamvis enim verò non judicat Deus, per eum tanquam *suum ipsorum sanguinem* credentes satisfecisse, tamen ita imputat, ut quòd *pro iis* satisfiat, quum in hoc ipsum ordinatus et acceptus fuit; quapropter in eo jus habere ad

remissionem censentur. Eodem modo de *Adoptione*, Conc. II. *Ec.* loqui possem; sed unum sufficit exemplum.

Hinc itaque manifestum est, Christi Justitiam, activam scilicet et passivam ejus obedientiam, quatenus illud *Simulacrum* est, seu præstatio conditionum legalium vitæ et remissionis, applicari eo modo quo quidem applicari est reverà capax. Hic nempe patefit, et operatur, virtus ejus ac meritum; et finis ejus propositus obtinetur: Deus disertè illud agnoscit, et remuneratur, in collatis ab eo beneficiis; a credente item agnoscitur, qui et in eo confidit tanquam pacis pretio, atque omnis boni merito; imò et animæ fit securitas, et argumentum quo nituntur omnes spes ejus et fruitiones, quum inde scilicet in omnes *Rom. v. 18.* *redundet beneficium ad justificationem vitæ.* Adeoque,

(2.) Christi Justitia, cum sit ejus *jus adjudicatum* ad Seminis sui remissionem, absolutionem a maledictione Legis, acceptionem, et adoptionem, credentibus *immediate imputatur*, tanquam regenerato ejus semini, et corporis sui mystici membris. Hoc jus a Deo reputatur, imò et fit *eorum jus*; neque in eos beneficia tantum conferuntur, verum et juris Christi ad ea beneficia compotes fiunt. Christi Justitia suum est *jus adjudicatum ad præmium*: Jus ad mercedem ille acquisivit, et adjudicatum est jus illud eum habuisse; adeoque ex perfectâ obedientiâ suâ *justificatus* erat. Mercedis verò pars hæc fuit, Omnes Electos actuale ejus semen fore, et credentes futuros; atque etiam, totum actuale ejus semen, credentes scilicet, remittendos esse, absolvendos, adoptandos, *Ec.* Jus igitur Christo tam ad hoc competit, quam ad exaltationem suam; imò, est Gloriæ ejus pars. Jus hoc in cœlos secum intulit: Jus hoc in Intercessione suâ allegat, non per modum actionis novæ, sed quasi jam actum et adjudicatum; sed tamen adhuc perfungendum, et beneficia exinde debita dispensanda sunt. Credentes igitur non tantum remittuntur, nec tantum jus ad remissionem habent, per promissionem credentibus factam; verum et Christi jus ad remissionem illam habent, *adjudicatum* scilicet *ejus jus* quòd remissionem assequuntur omnes qui crediderint. Porro est hæc Justitia *magis immediate* communicabilis, quam ipsæ actiones quibus hoc jus est acquisitum, adeò ut in eos transferatur, nec tamen Christus eam abjudicat. Hæc itaque significatur per illud *justitiæ donum*, et est illa *Simulacris* *Luc. 19.* de quâ lo- *Rom. v. 17;* quitur Apostolus. Breviter dicam, Obedientiâ ejus tum *18.*

Conc. II. inefficax foret, et Jus ejus abrogatum, si viva ejus membra remissione carerent; cum ex Articulis Foederis ejus cum æterno Patre, unus mercedem hanc illi promittat, ut

Esa. liii. 11. *cognitione sui justus ille Servus meus justificabit multos, namque peccata eorum feret.*

Totum hoc fortè melius intelligetis, familiari hoc Exemplo. Censum ad mille Libras annuas acquirit quidam pretio satis grandi, et secundum pacta conventa jure legitimo eum possidet: Ille qui pretio acquisivit, donationis jure ad me transfert hujus censûs partem ad viginti Solidos per annum, sic ut ab eo, et per ejus jus, ego id teneam. Hic quidem *mediate* mihi tradit ipsos quibus illa pars censûs venit nummos; *immediate* tradit ipsam censûs partem, et sui ipsius jus mihi spondet, ne precario eam possideam. Jus acquisitum est *ex pretio*, quòd ad eum attinet qui mihi donavit: Jus verò est *ex dono*, quoad me, quia nihil scilicet solvi: Non enim aliquid ego dici possum *Venditori solvisse*, quanquam per donum *jus illud* mihi spondetur, quod is qui mihi dedit solutione suâ acquisivit; ab eo tamen hoc etiamnum teneo, qui totum persolvit, et summam censûs habet, illiusque primarias pactiones per se possidet. Hæc luculenter satis nobis conveniunt; nisi quòd Deus ipse tam verè dicitur omnia nobis dare, quàm Christus eadem dedisse dici potest; cum Deus *proprium suum Filium dedit*, qui nos redimeret, et omnia nobis acquireret. Non opus est ut hanc Similitudinem ultrà deducam, quàm ut dicam, quòd quemadmodum Christus remissionem nostram et acceptionem acquisivit, sic nos ad ista possidemus *ejus jus ipsum* ad nos salvos præstandos. — Hoc totum ab Apostolo repræsentatur, cum dicit, *Christus pro*

2 Cor. v. 21. *nobis peccatum factus est, qui non novit peccatum, ut in eo nos efficeremur justitia Dei.* Christus *peccatum factus est*; non quòd adjudicatus est peccatum commisisse, vel turpitudinem inde contraxisse; at verò quòd fiebat *pœnæ obnoxius*, et ad eam patiendam devinctus; atque ita *hostia pro peccato* fuit, quòd sæpè in Scripturis *Peccatum* vocatur. Hæc obligatio ad pœnam patiendam est *reatus pœnæ*; aut si dicas, *reatus culpæ quoad pœnam*, penè ad idem redit, quamvis asperior sit locutio: In hoc tamen Christus non insimulatur, quasi peccatum commisisset. Sic nos *in eo justitia Dei efficimur*, hoc est, Nobis *illud Christi jus* applicatur, quod ille tenebat ad omnia quæ credentibus sunt promissa; et quod a Deo excogitatum est

est et institutum, ut esset ipsa ratio Salutis in nos con- Conc. II.
ferendæ. *Debitum pænæ* propter peccata nostra, in eum
transibat : *Debitum præmii* itaque propter ejus obedien-
tiam, nostrum fit. Nos verò *juris* vel *tituli illius* non
magis *pretium solvimus*, quàm Christus ipsa *peccata com-*
misit, quorum pœnas subire in se recepit. Ille *peccatum*
factus est, id est, *morti additus fuit* tanquam *hostia pro*
peccato; cui ex nostrâ parte id respondet, quòd nos *in eo*
justi efficiamur, hoc est, *jus ejus consecuti sumus*, ad ob-
tinendum beneficia *ei promissa pro nobis* in Fœdere Re-
demptionis, et *nobis propter eum promissa* in Fœdere E-
vangelico, cùm crediderimus.

Hucusque id quod primum est in *Justificatione* definivi,
et ab hoc pendent cætera. Hoc modo scilicet *per jus-*
titiam Christi nos sumus *justi facti* : Quamvis non simus
personaliter insontes, attamen Christi justitia, quæ Legi
perfectissimè congruit, modo judiciali applicatur, ita ut
jus certum nobis competat æternâ vitâ fruendi, quasi in-
sontes ac perfecti essemus ; quod illud est, quo maximè
sit nobis opus, et cujus solùm compotes esse possumus,
cùm Peccatores simus, nec redemptionis pretium nos
paravimus, nec eum qui id ipsum solvit nos surrogavi-
mus. Atque jam,

[2.] Deus exinde remissionem *actu* concedit, adoptat,
et arrhabonem gloriæ confert in credentes, jam indutos
Christi justitiam, idque propter illam justitiam. Hæc est
in parte *Justificatio executiva*, et omnia quidem beneficia
quæ membrorum Christi propria sunt, hâc ratione exe-
cutivâ conferuntur ; nisi si ea beneficia quæ Remissionem
et Adoptionem *sequuntur*, eo modo concipiamus ad Jus-
tificationem referri, quatenus *jus adjunctionis* complec-
tuntur, ab actione Dei remittentis et adoptantis ortum.
Hoc idcirco dico, quia *Remissio* confert jus ad impunita-
tem, et *Adoptio* ad filiorum privilegia ; adeoque quòd ad
remissionem et adoptionem, ille qui credit *justus* vocari
potest, et sæpè in Scripturis ita vocatur, intellectâ tamen
Christi justitiâ tanquam *causâ* remissionis et adoptionis.
Tanti nimirum est *Remissio* in Justificatione, ut propter
eam *beati* appellemur : Porro autem totam sæpè com-
plectitur Justificationem ; (*Rom. iv. 6, 7, 8.*) atque
hoc sensu usurpatur in Oratione Dominicâ ; (*Luc. xi. 4.*)
Imò et in Symbolo fidei.

[3.] Deus credentes, Christi justitiæ jam participes,
atque inde remissos et adoptatos, *judiciali sententiâ* eos
esse

Conc. II. esse statuit, quibus *jus* competat ad impunitatem, benevolentiam, et gloriam; et tanquam tales amplectitur, criminationibus et accusationibus quibuscunque minimè obstantibus. *Quis crimina intentabit adversùs Dei Electos?* *Deus est qui justificat: Quis est qui damnet?* *Christus est qui mortuus est, imò potius qui suscitatus est, qui etiam est ad Dei dexteram, et qui pro nobis supplicat.* Non tantum hoc it obviam Persecutorum accusationibus, contra eos qui *electi* sunt ad patiendum; verum etiam omnibus occurrit criminationibus contra quemvis credentem, a Spiritu e mundo evocatum secundum æternam Dei Electionem. Namque in Electos *nondum conversos*, Deus ipse multas habet allegationes; atque in eos allegat per damnatoriam Legis sententiam: Quod verò ad *conversos* attinet, habemus in hoc loco provocationem universalem, atque amplam earum rerum enumerationem quæ ad eorum defensionem pertinent. Deus eos *justificat*, idque propter *Christi mortem*; mortem illius scilicet *qui suscitatus est*, qui suscitatus in throno collocatus est *ad dexteram Dei*, et qui in throno collocatus *per Intercessionem suam* securitati eorum prospicit. Sanè si allegetur, *fuisse eos Peccatores*, hanc allegationem veram esse fatendum est. Quid verò? An *moriendum* iis est pro peccato suo? Nequaquam: Deus absolutos eos esse denunciat, idque ob Justitiam Legi operum plus quam æqualem; estque iis non minor à reatu suo Securitas, quam Christi ipsius *Jus*, qui *mortuus est*, ut Peccatores credentes *non moriantur*, sed vivant. At si allegetur, *hos non esse credentes*, Deus alio modo eos absolvit, de quo postea dicam. Hæc est *Justificatio sententialis*, quæ jam est virtualis, et in ultimo Die summâ solennitate promulgabitur. Porro,

[4.] Evangelium id est, per quod nos Deus justificat tanquam *Instrumentum* suum. Deus, cum in Verbo suo denunciaverit, se *justificare credentem*, et nos *per fidem* *justificatos* esse, et præceperit nobis ut credamus, cum Promissione *Justificationis per fidem*, per hanc nimirum Voluntatis suæ denunciationem credentem justificat. Promissio enim hæc id efficit quod per eam significatur, quamprimum Promissionis instituto *Objectum* respondet. Per hanc renato homini Christi justitiam Deus imputat, adeoque *justum facit*; justum eum denunciat, et tanquam justum tractat, in Christi justitiâ, et propter, et per eam; idque quamprimum credat. Nihil ulterius jam necesse est, ut hoc denunciatur, quàm hoc Verbum oris sui; nisi

Rom. viii.

33. 34.

Rom. iii. 26.

Rom. v. 1.

nisi (quod huic addi potest,) Sacramentalia Signa, atque Conc. II. tales influxus et actus potentiae suae, quibus ea beneficia in credentes conferuntur, quae sunt Sententiae justificantis executio, et eodumque sunt denunciatio divina justificati Status nostri. Atque ita,

[5.] Justificantis Dei actus *Objectum*, est vivens, humilis, renatus ille credens, qui per fidem ad Christum venit, eum accipit, et in eo confidit tanquam integro Salvatore. Beneficii hujus Promissio *credentibus donatur*; Gal. iii. 22. imò, ad eos restringitur: Infidelibus verò denunciatur *Ira Dei, super eos manens*. Neque aliter fieri potest, Joan. iii. 36. cum Evangelium sit illud Domini Verbum per quod justificamur. Oportet igitur, ut credamus; sed Fides non est, nisi veniamus, accipiamus, et confidamus in Christo; neque Christus est qui accipitur, nisi sit integer Servator. Quando autem credemus, si non convicti et humiliati sumus? Vel quomodo credere possumus, si per Spiritum non vivificamur? Imò, qualis est Fides, si non corde statuamus convertere a peccatis, a nobismet ipsis, et ab idolis, ad Christum, et ad Deum per eum? Quae quidem convertendi vox est ea, quae ad ipsam Fidem exprimendam Spiritus saepe utitur: Ezek. xviii. 21, 30. Act. xxvi. 18. 1 Pet. ii. 25.

Ex iis quae jam dicta sunt, solvi possunt praecipuae de Justificatione Quaestiones. — Qu. Quis nos justificat? Resp. Deus tanquam Rex noster. — Qu. Quid facit Deus pro nobis, vel in nos, quando nos justificat? Resp. (1.) Imputat nobis Christi justitiam, per quam ejus Jus ad nostram remissionem, absolutionem, &c. in nos confertur. (2.) Actu remittit, absolvit, et adoptat nos, ex jure Christi, et propter ejus obedientiam: Et per hanc remissionem, absolutionem, et adoptionem, amplius adhuc in nos confert Jus ad impunitatem, Spiritum ut in nobis habitet, perseverantiam, et aeternam gloriam. Deinde, (3.) Liberatos nos denunciat ab omnibus accusationibus et criminationibus, quae quidem nos obnoxios esse Morti aeternae significarent, vel Gloriam aeternam impedirent; cum scilicet justitiam Christi induamur, adeoque remissionem, absolutionem a maledictione, et adoptionem nostram, in excusationem et defensionem nostram retineamus. —

Qu. Quinam est per Justificationem Status noster? Resp. Accepti sumus Deo, a damnatione aeterna liberati, et vitam jure postulaturi, tanquam nunquam peccassetus, sed

Conc. II. sed totam Legem adhucdum servassemus : Imò, majoribus quibuscumque fruimur beneficiis, quam ea quæ amissimus fuerunt, nempe, adunatione ad Christum, Spiritu in nobis habitante, et perseverantiâ, ex quibus, ne in futurum amittamus vitam æternam, præcavetur. —

Qu. Per quod Instrumentum, vel Voluntatis suæ signum, justificat nos Deus ? *Resp.* Per Promissionem evangelicam. —

Qu. Quosnam justificat Deus ? *Resp.* Verum fidelem, (sive cognoscat quis se talem esse, sive nesciat,) at neminem alium : Imò Deus, dum hominem justificat, eòsque denunciat eum fidelem, quòdque denunciat eum justificatum. —

Qu. Quando Deus Peccatorem justificat ? *Resp.* Cum primum credat, non verò antea ; tale enim est Objectum, in quod secundum Promissionem actus justificans terminatur.

Exb. 1. Vide, ut Fides tua vera sit ; tum enim in Statu justificato lætari potes. In damnatione te relinquet *Fides falsa*, tam certò ac si nullam Fidem haberes : Fide tamen falsâ contenti plurimi fuerunt. *Credidit* quidem *Simon*, veruntamen *nec doctrinæ hujus particeps, neque consors fuit* ; quia *Cor ejus non fuit rectum in conspectu Dei* ; nam *in felle amarissimo et scelere constrictus fuit*. Esto igitur sollicitus, ut Fides tua recta sit ; vide, ut sincera sit et vera ; vera in *principio* suo, nempe ex regeneratione ; vera in *naturâ* suâ, fiduciali scilicet consensu, vel tali fiduciâ in Christum, et in Deum per eum, quæ totum Christum accipiat ; vera in *concomitantibus*, adedò ut nulla salutaris Gratia absit ; vera in *vi operante* et *effeclis* ejus, nempe ut per charitatem operetur, cor mundum faciat, et perseverantiam præstet in sincerâ obedientiâ, et fructibus bonis. Omnia hæc necessaria sunt ad illam *Fidem*, quam Evangelium *salutarem* vocat ; cum Deus Fidem tuam, et te per eam, judicabit.

Exb. 2. Ne tibi satisfacias tantum credendo, vel prædicando, integram esse in Christo justitiam ; verum hoc tibi curæ sit, ut rationi illi te *subjicias* quâ Deus eam imputat ; nec enim aliâs, vel melior, vel tutior, per eam fies. Hominum pereunt multa millia tanquam injusti, quanquam possideat Christus plenam justitiam. Non hoc fit propter defectum in justitiâ Christi : Minimè : Neque quòd Deus eam non imputet iis, quibus promissa est. Undenam igitur ? Nempè, quia non salutariter credunt, et ad Christum se convertunt. Evangelium est Voluntas Dei, de modo applicationis justitiæ Christi ; et nisi

Act. viii 13,
21, 23-

nisi ei obtemperetur, perimus. (2 *Theff.* i. 8. *Gal.* iii. 1. *Conc.* II. *Heb.* v. 9.) Incredulitas etenim est *Inobedientia* Evangelio, et fatalis est: *Ἀπειθεία*, quæ scilicet est inobedientia, sæpè per *incredulitatem* redditur; (*Rom.* xi. 30, 32. *Heb.* iv. 11.) et *ἁπειθῶτες*, increduli, (*Act.* xiv. 2. et xvii. 5.) et *ἁπειθεω*, non credere. (*Heb.* iii. 18.) Hoc itaque est Ministerii opus, vocare et suadere Peccatores ut Evangelio obtemperent, cum hac fiduciâ, nempe eos qui non sunt immorigeri justificandos fore per Christum; eos verò qui contumaces sunt perituros, non obstante Dei gratiâ, et Christi justitiâ. Videbis *Mat.* xxiii. 37. et *Act.* xiii. 38, 46.

Hâc Propositione peroratâ, exinde ad sequentem Quæstionem considerandam ducor.

Qu. *An credentes per modum æqualitatis justî sunt ut Christus?* Vel, *An credentes pariter justî sunt ac Christus?*

Resp. Credentes non sunt pariter justî ac Christus. Veri Christiani quodammodò tam verè justî sunt quàm Christus; hoc verò non est pariter esse justos. Hinc fit, quòd multi malunt dicere, nos æquè justos esse ac Christus, sed non æqualiter. Imò, si quis identitatem asserat in hac justitiâ, æqualitatem tamen hoc non infert. Aliud est, habere eandem justitiam; aliud autem, habere eam pari mensurâ. Lux in æthere eadem est quæ in Sole, at verò majoribus persistat in Sole gradibus quàm in æthere. Dices enimverò,

Obj. *Æqualiter justî sumus cum Christo, quoad ejus Justitiam quatenus Sponsor noster est.*

Resp. Narrabo vobis, primò, quid mihi visum sit de officio Christi quatenus Sponsor sit. Deinde ostendam, secundò, non posse dici, nec ob hanc, nec ob aliam ullam causam, nos esse æqualiter justos cum Christo.

Primò, Quòd ad prius capitulum attinet, de officio Christi quatenus Sponsoris; præmittere libet, Terminum hunc Sponsoris justitiæ nullibi in Scripturâ reperiri, non magis, nec tam propè quidem, quàm vox *Conditio*. Non tam propè, inquam; nam si locus ille animadvertatur, *Luc.* xiv. 26, 27, 32, 33. in eo sensu adhibetur vox *Conditio*, quem adeò improbant nonnulli: *Ver.* 32, 33. Alioquin, dum adhuc ille procul est, legatione missâ patris Conditiones rogat: Sic igitur quicumque vestrûm non suis omnibus valedicit, non potest meus esse Discipulus: Et *ver.* 26, 27. Si quis ad me venit, et non odit Patrem suum et Matrem,

Conc. II. *Matrem, &c. atque etiam sui ipsius animam, non potest meus esse Discipulus: Et quisquis non portat crucem suam, et me sequitur, non potest meus esse Discipulus.* Dominus noster benedictus in his versiculis proponit id quod necessarium est ad Christianam Disciplinam, cujus quicunque sunt expertes servari non possunt. Talia designat quæ carni difficillima sunt, quibus scilicet Discipuli sui decernendi sunt; quæ itidem ut confirmentur et fructuosa fiant, duas adhibet Parabolas. Per primam Parabolam monet homines, ut maturè cogitent de terminis vel conditionibus Christianæ professionis, antequàm ei sese obligent, ne fortè postea pudeant; ver. 28, 29, 30. Deinde per secundam primam confirmat; ver. 31, 32. insuper ibi monens, quàm necessarium sit hæc conditiones accipere, quantumlibet duras; nos enim in statu inimicitiae sumus, et insipienter in eo manemus, cum impotentes simus ad servandum nosmetipsos ab ultione divinâ; adeoque sapientis est, in tempore lentitudinis ejus,

Luc. xix. 42.

conditionibus pacis assentiri. Hoc quoque ulterius applicatur verbis proximis; ver. 33. Sic igitur quicumque vestrum, &c. Quomodò hoc redditivum [Sic] propriè usurpatur, vel applicantur Parabolæ, si crucem nostram ferre, Christum sequi, Patrem et Matrem odisse, et perseverare, non sint Conditiones veræ professionis Christianæ, adeoque salutis per Christum? nisi pax et salus contingere nobis possint, cum Christi non sumus Discipuli. Sed quid opus est digressionem, cum Synodus Westmonasteriensis, et omnes in pretio Theologi, hanc vocem eo sensu quo nos usurpant? Imò sæpè Evangelium conditionaliter loquitur; Si confiteare &c. — Redeo ad id quod affirmâram, scilicet, Sponsoriam justitiam non esse vocem Biblicam. Scio quidem, quod vox Sponsor semel usurpatur, et semel tantum de Christo; vox justitia sæpè usurpatur; verum Sponsoria justitia novum est vocabulum, originis humanæ; et mihi certum est, illud non consentire cum Scripturâ, si usurpetur ad significandum æqualitatem justitiæ inter Christum et nos.

Rom. x. 9.

His præmissis, jam ostendam, [1.] Quid concedam de Sponsorio Christi officio; et [2.] Quid id est, quod secundum clara Scripturæ verba negem.

[1.] Quod ad Sponsorium Christi officium, ea quæ concedo hæc sunt.

Heb. vii. 22.

1. Christus est Fœderis evangelici Sponsor, pro omni actuali ejus Semine; imò pro Electis, quatenus hoc pro-

promissionem primæ Gratia complectitur. Ille obligatus est, *ex parte populi sui*, illos scilicet in gratiâ aucturos, perseveraturos, fœdus cum Deo servaturos, et nec finaliter nec totaliter ab eo defecturos esse: Non verò *se* obligat, se in gratiâ aucturum pro nobis, vel in Conditionibus Fœderis pro nobis servandis perseveraturum; sed ut *nos* hæc faciamus. Imò, ille *Sponsor* est, ad providendum ut fines Fœderis *ex parte Dei* eventum fortiantur; nempe, eum nobis remissionem præstiturum, eum Deum nostrum futurum, &c. Non sanè quòd Dei Veritas ac Potentia *Sponsorem* requirant: Sed nostræ Fidei imbecillitas tali fulcimento eget; atque idcirco *jurat* Deus, et *fœderalia Sigilla* constituit: Sic nempe nostræ consulit infirmitati!

2. Christus in Fœdere Redemptionis in se suscepit, quòd pro nobis Justitiæ Satisfactionem redderet, et Obedientiam toti Dei voluntati præstaret; quòd in Fœdus evangelicum omnes Electos actu induceret, trahendo eos ad fidem; et quòd singulos Electos ad æternam Gloriam duceret per viam Fidei et Pietatis; quâ de re antea dictum est. Non est autem hinc concludendum, Christum spondisse, se pro nobis pœnitentiam acturum, aut in seipsum pro nobis crediturum; quod si faceret, supponendum esset, ipsum quidem Peccatorem fuisse, et Mediatore illi opus esse. *Sponsor* sanè verus fuit, ea omnia agere spondens quæ ad se pertinebant.

3. Christus itaque in naturâ nostrâ *mortuus est*, idque non tantum propter nostrum bonum, verum etiam nostrâ vice, sive *nostro loco*. Nos morti fuimus obnoxii, at ille interposuit et *mortuus est*, ne nos moreremur; quibus alioqui moriendum erat, sed jam per ejus mortem vivimus. Ille propriè erat *ἀντὶ ἡμῶν*, qui vitam nempe suam pro nostrâ impendit; idque ut Gloriam Dei in redimendis nobis a morte vindicaret. — Ille etiam pro nobis *Obedientiam præstitit*; non quidem ut nos ab obediendo eximeret, (nam per eam nos a contumaciâ ad obediendam adducimur;) nec ob id solum, ut oblatio sancta et exemplum fieret; sed ne Dei benevolentia et cœlo excideremus, eo quòd perfectâ obedientiâ careremus; atque ut per ejus obedientiam et perpeffiones omnibus membris suis jus ad felicitatem acquirere possit; in jure ejus scilicet, non verò ex eorum opere vel obedientiâ. — Quòd Dominus Jesus propriè *nostro loco* passus est, id ex Scripturâ constat; ubi dicitur, eum venisse

Conc. II. nisse ut vitam suam traderet *ἀντὶ πολλῶν, redemptionis pretium pro*, vel in loco multorum; atque iterum, *Mat. xx. 28. quòd se tradidit ἀντὶ πολλῶν ὑπὲρ πάντων, redemptionis pretium pro*, vel in loco omnium. Ille per Sacrificia typicè significatus est, quorum animæ traditæ fuerunt *vice* earum pro quibus offerebantur; et sæpè *Sacrificium* ille vocatur. Neque ambigendum est, eum *pro nobis* activam Obedientiam præstitisse, eo quo diximus sensu; imò et præcluserit obedientiæ nostræ necessitatem atque locum, ad *impetrationem* ullorum beneficiorum salutarium. Hucusque monet nos Scriptura, ut Christum appellemus *Sponsorem, Vadem, Vicem-gerentem, &c.* At verò,

[2.] Id quod ego *pernego* hoc est, Quòd Christus per suam Obedientiam expiavit vel meruit pro nobis, tanquam *Sponsor pecuniarius* in Lege operum. Longè aliter se res habet: Christus enim passus est, et Obedientiam præstitit, tanquam *Persona Principalis*, et Susceptor solus; non verò tanquam *Sponsor*, qui nos esse supponebat in suscepto opere Principales. Ille sese Deo obstrinxit, *Se vitam suam traditurum*, ut ipse *nostro loco* moriendo vitam nostram servaret; nunquam tamen nobiscum eidem subscripsit Syngraphæ, *Se ita faciendum*. Ex multis paucas hic adducam Rationes.

Rat. 1. Nunquam cum lapsis Peccatoribus *iis conditionibus* egit Deus, ut ipsi pro Peccatis suis expiarent, et æternam quam amisissent vitam per Meritum recuperarent. Ubinam est ea Lex vel Fœdus, quo Deus has condiciones Peccatoribus fert, tanquam Officium eorum, et viam ad Salutem? Per Legem operum impossibile hoc fuit, et absurdum: Evangelium quoque hoc omnino respuit, quippe quod omnibus ejus institutis repugnat. Pactum illud inter Patrem et Filium non fuit Lex aliqua vel Fœdus cum Peccatoribus initum, ad præstandas ab iis Condiciones ejus. Jam verò *Sponsor pecuniarius* ad nihil aliud obligatur, quàm quod ipse Debitor præstare tenetur. Si mihi non incumbat centum Minas solvere, nec hoc quidem Sponsori meo incumbit. Si objiciatur autem,

Obj. *Per Legem tenebamur, vel perfectam Obedientiam præstare, vel mori.* ——— *Resp.* Maximè: Obedientiam præstare Officium erat tuum, et Inobedientiæ multa erat Mors: Verùm, (1.) Tu mortem pati non tenebaris, etiamsi perfectam Obedientiam præstitisses: At Christum ad Obedientiam tenebatur, et ad Mortem quoque,

quobque, quamvis perfectè obedivit. (2.) Nec tu tenebaris, post peccatum admissum et pœnam irrogatam, Obedientiam denuò præstare, ad amissa beneficia promerenda: Passus autem est Christus, nec tamen eò minus Obedientiam præstitit, ad amissa beneficia, atque his ampliora, promerenda. (3.) Nec tu quidem *ex officio* pati tenebaris, idque propitiatorio modo, ad placandum iratum Deum, tanquam per actum obedientiæ: At Christus hoc in se suscepit. (4.) Nec tibi per Legem ea obligatio incumbabat, ut Filius Dei tuam carnem indueret, et in eâ obedientiam præstaret et pateretur: At in hoc ipso sita sunt Satisfactio et Meritum obedientiæ præstitæ; atque inde fit Pretium operibus factis, et perpeffionibus toleratis. Non erat sine hoc *Solutio*; nam Mors et Obedientia ad servandos Peccatores non sufficiebant, nisi utrumque per Filium Dei in naturâ nostrâ fieret: *Hoc nempe in Pretium venit, et Solutionem.* Si ab hominibus hoc fieri poterat, *Solutio* nihilominus non fieret, si vel unum Peccatum præcessisset. Hâc ergo ratione, quod Christus fecit et perpeffus est ad redimendum te valebat, et obligationi suæ satisfecit, solvendo scilicet *Myriadem* per Dignitatem Personæ suæ; quod idem a te factum et perpeffum, *unius Denarii* instar non esset. An ille jam, propriè loquendo, *pecuniarius tuus Sponsor* æstimandus est, cum ille ad Myriadem solvendam teneatur, tu verò nec ad unum Denarium; ut quidem se res habet in opere *Redemptionis*? Deinde, (5.) Tu tanquam lapsus existimaris, et Fœdus Operum violatum, antequàm Christus quidquam solvere in se suscipit. Num verò Syngrapha eadem esse potest, cum Personæ contrahentes mutantur, et Conditiones utrinque tam diversæ sint, quoad Creditorem, atque etiam Debitores? cum Creditor alia promittat, et Debitorum loco Sponsor majora præstet; ille quidem in præmiis, hic verò in officiis? Estne eadem Syngrapha, et an dici potest quòd in eâ vos *partes præcipuas tenetis*, cum vobis inscientibus et sine vestro consensu iniretur, atque conditiones ejus vobis non imperatæ sint, nec vobis quidem, nisi in opprobrium vestrum, proponi possent? Deus et seipsum et vos meliùs novit, quàm ut vobis proponeret, “ Si modò vos animas vestras Hostiam tradatis pro peccato, et Legem meam impleatis, tum Ego vos in gratiam recipiam?” Hoc tamen Syngraphæ mutationem notaret. Vel si vos *partes agere præcipuas* in Fœdere *Redemptionis* existimari

Conc. II. istimari vultis, hoc sanè modo erat vobis proponendum,

“ Si modò vos providebitis mittendum Dei Filium, ad
 “ assumendum vestram carnem et moriendum, et ad ob-
 “ temperandum Legi pro vobis, tum Ego in gratiam
 “ cum vobis redibo.” Si Dei Filius in vestrà potestate
 fuisset, et in hâc re vobis inserviisset, tum quidem pote-
 ratis partes eas assumere quas aliqui vendicant. Quam-
 vis verò Deus Filium suum dederit, et Filius suus seip-
 sum dederit ad vos redimendos, vos tamen eum non de-
 distis; nec quidem ad hoc obligati fuistis, tanquam Con-
 ditionem gratiæ recipiendæ.

His Rationibus, et multis aliis, nos inferre ducimur,
Redemptionis opus Christo soli in Fœdere Redemptionis
 oblatum fuisse, eumque *Principalem* et solum Suscepto-
 rem fuisse, simul et solum totum peregisse, *et ex Populo*
nemo secum erat. Ille solus in se suscepit, ut *Justitiæ* satis-
 fieret, ad nos redimendos: Ille solus totum perficere
Impetrationis opus, et felicitatis nostræ Meritum præ-
 bere, se obstrinxit. Quamvis autem Obedientiæ ejus
 pars id includebat, quod nos præstare obligati fuimus,
 (non verò propter Redemptionem omninò;) ejus tamen
 Obligatio ad hoc faciendum, non fuit quasi pro nobis
Sponsoris pecuniarii; sed per liberam Sponsionem ille
Syngraphæ subscripsit, ad quam neque consensio nostra
 neque actio requirebantur, et per quam jus nullum no-
 bis competit, nisi per suam et Patris sui voluntatem.
 Ille nos pretio empturus erat; verùm pretio a se tantùm
 dato: Ille spondebat, *se pro nobis moriturum*; non verò
 hoc spondebat *pro nobis tanquam Principalibus*, quod qui-
 dem fieri non poterat, cùm nos hâc Obligatione nun-
 quam teneremur. Non in se suscepit, “ Nos non pec-
 “ catuos;” nec si peccaremus, “ Nos satisfacturos:”
 Ille verò in se suscepit, “ Se Deo satisfacturum,” ne nos
 in peccatis moreremur; scilicet, *unus Christus*, ut satis-
 fieret pro nobis omnibus qui in eum credimus, in se sus-
 cepit; et *semel mori* vice æternæ mortis nostræ se ob-
 strinxit.

Rat. 2. Si Christus in morte suâ et obedientiâ propriè
pecuniarius Sponsor fuit, non esset locus Deo relictus,
 Peccatum aliquod nobis remittendi, vel Beneficium ali-
 quod in nos *ex merâ gratiâ* conferendi, nisi plus nobis
 remiserit quàm pro quo Christus satisfecit, vel in nos
 contulerit quod ille non commeruit. Hoc equidem pa-
 tet: Si enim Sponsor meus mecum devinctus Creditori
 fit

fit ad solvendum mille Libras; si Sponsor ille meo nomine has mille Libras solverit, Creditor ipse *nihil mihi remittit*, quia totum illi perfolvi. Ita quoque fit in Merito: Si ego Gemmam emerо centum Libris, et cum Sponsore ad eam Summam solvendam Syngraphâ obstringar; si jam Sponsor meus illas centum Libras dependarit, num Venditor hanc Gemmam *mibi donasse* dici potest? Minimè quidem: Ego ex Lege illi satisfeci, quia Sponsor meus hoc fecit. Sed enim Evangelium in ipsâ Remissione felicitatem nostram sitam esse ostendit: Rom. iv. 7. Act. xiii. 38. Et quamvis nihil de Justitiâ decedat, quippe cujus gloria per Christum illustretur, hoc tamen non fit, ut *excludatur* Remissio, sed ut *admittatur* convenienter cum virtutibus divinis. Præterea, Deus Beneficium aliquod non magis *nobis vendit*, non obstantibus Christi Meritis, quàm ipse Christus ea nobis vendit: Venderet autem omnia Beneficia, et nulla Peccata remitteret, si Deus loco Creditoris esset, et Christus loco pecuniarii Sponsoris. Aliquis tamen dicat,

Obj. *Deus nobis remittere dici potest, quia Christum admittit tanquam pecuniarium Sponsorem, quamvis nos per eum solvamus.* — Resp. Hoc parum valet ad Remissionem; et sub hoc nomine venire vix quidem potest secundum æquitatis regulas, etiam in rebus pecuniariis. Absolum sanè esset, si a Creditore diceretur, “Tu mihi devinctus ad solvendum mille Libras fuisti, quæ mihi sunt a quodam solutæ, quem ego admisi tanquam Sponsorem tuum; et quoniam Debitum hoc a te per eum accipere volui, tibi quidem id *remisi*, quamquam legaliter a te per Sponsorem tuum ad ultimum quadrantem accepi.” Hoc sanè non est *remittere*; et permutationis hujusmodi admissio, quando totum Debitum perfolvitur, nulla est ejus quod debetur Condonatio. Adhuc enimverò dicatur,

Obj. *Deus in solutionem Christum comparavit, et in causâ fuit ut Sponsor noster ille fieret, adeoque nobis remisit.* — Resp. In Debito exsolvendo, hoc non satis est ad Remissionem. Si quis mihi decem Libras debeat, atque propterea eum in carcerem conjiciam; et, cum solvendo non sit, in causâ sim ut amicus aliquis Debitum hoc pro eo solvat, num ego *ei remitto*? Amici quidem gratiam ei facio, sed totum quod mihi debetur accipio, etiam ab eo per Sponsorem suum, absque ullâ Remissione. Nescio quid propius ad Errorem accedat,

Conc. II. quàm quod ad evertendam facit Doctrinam de Remissione peccatorum, quæ miseri Peccatoris magnum est fulcimentum: Hoc tamen imputandum est opinioni huic, de Solutione Deo absolutè factâ per *Sponsorem pecuniarium*. Si verò spectetur Deus tanquam Rector, et Christus tanquam Mediator, pro reis satisfaciens dum in eorum loco pœnas patiatur, hoc modo difficultates evitamus omnes, quas creant *Debita pecuniaria* in hoc Redemptionis negotio. In eis sita est Objectionibus vis maxima *Socinianorum*, quibus supponitur Peccatum esse tanquam *Debitum pecuniarium*, et Christi Mortem hujus Debiti Solutionem esse; *Solutionem* nempe *vs Idem*. Hoc ita visum est, adeoque ab optimis nostris adversus *Socinianos* Scriptoribus negatur; scilicet, a *Lubberto, Essenio, Turretino, Oweno, Stillingfleet, &c.*

Rat. 3. Si Christus pro credentibus, propriè loquendo, *pecuniarius Sponsor* fuit, sub eadem cum illis Lege operum, tum unusquisque Fidelium jus haberet ad *idem præmium* quod Christus ipse vendicat, imò pariter, ac magis quàm Christus. Hoc planè manifestum est: Nam si cum altero paciscar, me fruiturum re familiari ad annum proventum quinquaginta Librarum, propter solutionem mille Librarum; si quis ut Sponsor mecum obstrictus sit ad hanc solutionem faciendam, et per Sponsorem meum mille illas Libras dependero; his jam peractis, mihi jus competit ad eam rem familiarem, potiùs quàm Sponsori meo; et nullum aliud jus ex illo Pacto ad summum competit Sponsori meo, quàm communiter mecum ad annum proventum quinquaginta earum Librarum: Vel si conditiones aliæ inter me et illum sint, quibus ego stipulor me illi idem vel amplius persoluturum, ille in hoc Pacto non est Sponsor meus, sed altera Persona fœderalis. Hinc ideò sequitur, si nos existimamur eadem fecisse, et idem jus habere cum Sponsore nostro, Nos inde habituros esse jus *super omnia* efferri, et consequi *nomen supra omne nomen*, imò et *videre Semen nostrum*, et tanquam *Servatores* existimari; vel saltem *Deo satisfecisse* pro nobismet ipsis reputabimur, et in legali sensu nostrummet ipsorum Redemptores esse. Si verò dicatur,

Obj. Christum personaliter totum persolvisse, nos verò nequaquam, adeoque ad eum pertinere Decus et Præmia pecuniaria. — *Resp.* Persona principalis et Sponsor sunt una *legalis Persona*, adeoque si Lex reputet nos in Christo

Christo satisfecisse, Præmium illi Satisfactioni promissum, nobis cum Christo commune est. Lex Honorem partitur secundum Tributum pensum, et Mercedem dispensat quemadmodum Obedientia æstimatur. Igitur si una legalis Persona ex Christo et nobis composita Obedientiam pariter in sensu legali præstitit, tum et una legalis Persona ex illo et nobis composita Mercedem pariter est relatúra; et quando nos totum fecisse existimamur, ita et jus consequutos esse ad omnem Facti mercedem judicamur. Plura de his mox dicam.

Rat. 4. Si Christus propriè sit *pecuniarius Sponsor*, non potest fieri opinor, ut multæ refellantur falsissimæ Opinionones, quæ abhinc sponte fluunt. Quomodo contradici potest, quòd *ante Fidem* actualiter *justificamur*? Si enim nos in Christo Legi satisfecimus, quomodo potest suspensa manere Justificatio nostra dum credamus, nisi altera aliqua sit Lex? Lex nos absolvit, quamprimum Condicio a nobis perficiatur. Si verò dicas,

Obj. Nos Christum nobismet ipsis non omnino applicamus *ante Fidem*. — Resp. (1.) Deus per Legem eum nobis applicat, si nos Legi satisfecimus; atque jam eum applicavit, cum *pecuniarius Sponsor* noster constitutus sit: Lex etenim per se constabit, si nos applicemus, si non. (2.) Quando Conditiones a nobis præstantur, Legi est contrarium, ut Merces nobis denegata sit; vel minimum, ut sub Maledictione ejus unum momentum maneamus; imò, vel ut aliæ Conditiones ad Mercedem acquirendam nobis imponantur, præter eas quæ ab ipsâ Lege prius latæ sint, quas in Sponsore nostro nos impleveramus: Postea enim iniquum esset, reatum nobis unquam imputare. Vel si dicatur,

Obj. Nos Christi Semen non reputandi sumus, donec credamus. — Resp. Hoc non ab omnibus concessum erit. Si verò nos in Christo unquam satisfaciamus, hoc certè tum fiebat, cum ille satisfecit: Non autem jam est faciendum, quando præterit Actio ipsa satisfaciendi, et debitum solvendi. An nos, si jam Semen ejus fiamus, existimari possumus id solvere quod ille tot abhinc annis persolvit, si non illo tempore solvimus? Vel an ille *pecuniarius Sponsor* noster esse potest, per quem nos jam solvimus quando ejus Solutio dudum præterit, non autem illo tempore dum Solutionem ille faciebat? At verò,

Obj. Cum Christus sit a Deo constitutus Sponsor noster, nec a nobis ad Mortem destinatus fuit, Deus collationem be-

Conc. II. *nesciorum Mortis ejus suspendere potest, donec credamus.*

Resp. Si Deus eum propriè *pecuniarium Sponsorem* nobiscum fecit in Lege Innocentiæ, ille vel Legem immutavit, vel Jus illud sibi præclufit suspendendi quæ Christus comparavit beneficia, (saltem Imaginis suæ restitutionem, et emancipationem a dominio Peccati, a maledictione, et ab irâ Dei,) donec credamus. Lex enim *immutatur*, si dicat, "Vindicaberis a dominio Peccati, et ab ejus reatu, non tamen *donec credas in Christum*, quamvis jam quidem legaliter omnes legales conditiones implevisti." Si verò non immutetur, luculenter patet quòd Jus *extemplo* dat ad Præmium, et Legem violari necesse est, siquidem sanè ille qui bonâ fide conditiones præstitit, ulli subjiciatur Pœnæ; talis enim Pœna post debitum legaliter persolutum exigeretur. Jam verò etiamsi nihil magis constat per Verbum Dei, quàm *manere Iram Dei super omnes incredulos, Christi morte non obstante*; videtis tamen quomodò hoc labefactetur per hanc Opinionem de *pecuniariâ Sponsione*.

Alia proferre poteram quæ inde consequuntur; scilicet, quòd nos Peccata nostra non debemus confiteri, nec pro Remissione precari; quòd Deus tantum *ex Peccato*, non attamen omnino *pro Peccato*, homines affligat; quòd Deus nos tantum per Legem operum judicaturus est et justificaturus, et per hanc Legem nos servandi sumus; quòd si Peccatum Deus nobis imputet, nos ei injustitiam imputare possumus; quòd *David* pariter graciosus apud Deum fuit, dum *Uriam* occideret, ac dum maximè Deo morem gereret; quòd Deus nihil exigit a nobis, ut effugiamus iram suam, et maledictionem pro Peccato; et quòd emolumentum aliquod nobismet ipsis non est sperandum ex ullis Officiis, vel Gratia exercitiis, quippe qui ex his præstandis ne hilum quidem meliores sumus. Hæc, et similia, ab hâc Opinione fluunt; nempe, "quòd nos ad plenum Legi satisfacimus, et perfectè ei obtemperavimus in Christo, tanquam in *pecuniario Sponsore* nobiscum sub eâ Lege;" ne dicam quid in rem *Socinianam* hinc oriatur. — Hæc nobis documento esse possunt, quid sit a nobis cogitandum; præfertim, cum ad nullum usum evangelicum esse possit, ut concipiamus Christum esse *pecuniarium Sponsorem* Legis operum, ad solvendum debita Creditori; nec omnino ministret ad gloriam Christi, nec ad Imperium Dei, nec ad Electorum Salutem, nec ad spirituale credentium So-

latium,

latium, nec ad Sanctitatem promovendam: Quæ omnia Conc. II. melius inserviri patet, cum Christus appelletur *Fœderis novi Sponsor*, in conjunctione cum aliis vocabulis sæpè a Spiritu Sancto usurpatis; cujusmodi sunt *Mediator*, *Redemptor*, *Servator*, et *Pretii pro captivis Solutor*; quibus enimverò Redemptionis œconomia tota liquidò constituitur.

Rat. 5. Quòd Christus esset propriè pecuniarius *Sponsor*, in maximum evaderet nostrum damnum. Si in Fœdere operum ille sit Sponsor noster, tum nobis nulli Beneficio Jus competeret, nisi quod per Fœdus operum promittatur; unde sequitur, nos amissuros esse Unionem cum Christo, Spiritum in corde habitantem, et quicquid id est Gloriæ quod per Christum sperandum est, supra id quod in *Adamum* erat conferendum si modò lapsus non fuisset; de quibus priùs dixi. Ratio hæc est; quòd si ego Sponsorem in Sygraphâ habeam, unde mihi speranda sunt quædam Privilegia, numeratâ certâ pecuniæ Summâ, tum quidem si sit ea Summa a Sponsore meo soluta, nullum aliud Privilegium mihi jure competit, quàm quod in illâ Sygraphâ continetur.

Rat. 6. Ubi Christus appellatur Sponsor, dicitur esse *Testamenti melioris Sponsor*; adeòque non Legis operum, Heb. vii. 22. quæ obedientiam requirebat, et mortem Peccatoribus infligebat. Vox *διαδουλον* redditur interdum per vocem *Testamenti*, interdum per voces *Fœderis*, vel *Pacti*; et benè reddi potest, *legalis Dispositio*: Quocunque verò sub nomine venit, hoc Testamentum seu Fœdus cujus hîc Christus *Sponsor* appellatur, non potest esse Fœdus operum. Fœdus per quod nos morti pro Peccato fuimus obnoxii, vel ad perfectam obedientiam ut vitæ meritariam adstricti, non fuit, inquam, Fœdus cujus hîc Christus *Sponsor* esse dicitur. Anne Lex operum *melius Testamentum* sive Fœdus esse, dici potest? Vel an oportet Christum esse pro nobis Sponsorem in Fœdere operum, eò quòd Sponsor est *melioris Fœderis*, quod non est Fœdus operum?

Si in incerto habeatis, utrùm hoc *melius Fœdus* non sit Fœdus operum, totus Contextus videatur. Hoc *melius Fœdus* oppositum esse patet *Fœderi Judaico*, sicut *Christi Sacerdotium Levitico Sacerdotio* opponitur; quod *Christi Sacerdotium* pluribus argumentis probat Apostolus, altius et melius quàm illud *Leviticum* fuisse: Exempli gratiâ, Christus Sacerdos fuit *secundùm ordinem Melchisedeci*,

Conc. II. *deci*, qui major fuit quàm vel *Abrahamus* vel *Levi* : Ille *Leuitico* succeffit Sacerdotio, quippe quod non *valuit* ad obtinendum præcipuos Sacerdotii fines : Illius Sacerdotium *immutabile* est, quoniam *semper vivit* ; isti verò Sacerdotes mortales erant : Christus *cum juramento* factus est Sacerdos ; at isti *absque juramento* : Et ne plus addam, Christus *est Testamenti melioris Sponsor factus* ; quod ite-

Heb. viii. 6.
7. rum his vocibus significatur, *Ille est Fœderis melioris Mediator* ; et deinde sequitur, *Si quidem prius Fœdus tale fuisset ut nihil in eo posset requiri, non quæreretur secundo locus*. Constat igitur, illud *malus Fœdus*, sive *Testamentum*, in his utrisque locis idem esse ; et vox *Græca* in utrisque eadem est. — Habetis etiam hîc amplam hujus *melioris Fœderis* rationem : Est scilicet *Fœdus novum*, per quod inter alia beneficia, *Remissio peccatorum* promittitur : Imò, ut quod maximum est dicatur, est *Fœdus Gratiæ*, in novissimâ ejus editione ; cujus Fœderis, quanquam diversas ob causas Christus appellatur *Mediator, Sponsor, et Testator*. Et Fœderis in hac editione *Præstantia*, in præstantiâ Sacerdotii Christi fundatur ; qui cum omnibus ejus beneficiis *Sanguine* suo illud acquisivit, *Morte* suâ confirmavit, et *Intercessione* suâ magnos ejus fines certos reddit. Adeò ut *quantoperè* melius obtinuit Sacerdotium, *tantoperè melioris Testamenti Sponsor factus est* : Vel, sicut postea loquitur Apostolus,

Heb. vii. 22.
Heb. viii. 6. *Tanto præstantius ministerium sortitus est, quanto est Fœderis melioris Mediator, quod melioribus Promissis est sanctum*. Hoccine autem fuit Fœdus operum ? Nequaquam sanè : Namque Lex operum *maledictionem* edixit ; hoc verò *benedictionem* : Lex operum *reatum* confirmat ; hoc verò certos nos facit, *Deum misertum fore injustitiæ nostræ, et peccatorum et iniquitatum nostrarum non amplius recordaturum* : Lex operum est *Litera occidens* ; sed per hoc Fœdus, cujus Christus est Sponsor, Deus *Legem suam in cordibus nostris inscribit, et nobis fit Deus, et nos ei Populus*. Imò, et Perseverantia etiam certa fit ; Dominus enim Jesus, cum hujus beati et melioris Fœderis Sponsor fit, curabit ut utrinque observetur ; et in se suscipit, ut effectum sortiantur Fines ejus, et certò compleantur. Fideles igitur perseverabunt ; et Sancti sub Novo Testamento plerumque liberius ad Deum accedent, Deumque magis timebunt et cognoscent, et sanctiores evadent, quàm Sancti sub Vetere Testamento. Imò,

Imò, omnes Electi in hoc Fœdus adducentur, et per il- Conc. II.
lud salvi fient.

Christus enimverò, tanquam *Mediator* hujus Fœderis, *pro redemptione Transgressionum mortuus est*, earum etiam *quæ fuerant sub priore Fœdere*, nempe ante ejus Incarnationem; quæ scilicet remissæ sunt ejus intuitu: Et per mortem ejus ille hoc acquisivit, nempe, *ut illi qui vocati sunt, æternæ hæreditatis Promissionem acciperent.* Heb. ix. 15.

Tanquam *Testator*, ille legat, et transfert, per et secundum Fœdus hoc evangelicum, quicquid acquisiverat per obedientiam suam, usque ad cruentam mortem; et per hanc mortem ista Legatio fit *irrevocabilis.* Tanquam *Sponsor*, ille in se suscipit, suum Testamentum (quod est Dei quoque Fœdus nobiscum,) perfectum iri, tam quoad nos, quam quoad Deum. Et hoc Apostolus disertè eò refert, nempe quòd Christus *semper vivit et intercedit*, tanquam id quod Christum ad hoc idoneum fecit, et per quod Sponsionem suam exequitur: *Idcirco et perfectè eos servare potest qui per ipsum accedunt ad Deum,* Heb. vii. 25.

quippe qui *semper vivat ad supplicandum pro eis.* Non sunt impleta multa Testamenta, quia Testator, cum sit mortuus, non potest curam eorum exequi, adeoque Legatariis injuria fit: Sed Christus *semper vivit*, et suo Testamento invigilat, quod idem est cum Dei Fœdere; cujus ob causam, cum sit Dei Fœdus, ille perpetuò *intercedit*, sicut et semper vivit. Ita perspicuum est, quòd Apostolus in hac *Intercessione Christi* apicem ponit securitatis Christianorum a damnatione, sicut et contra eam: Disertè enim dicit, *Quis est qui damnet? Christus est qui mortuus est, imò potius qui suscitatus est, qui etiam est ad* Rom. viii. 34.

Dei dexteram, et pro nobis supplicat. Salutem nostram potius et magis *Vitæ et Intercessioni* ejus, quam soli *Mortis* suæ adscribit; quanquam enim per *Mortem* suam Semini ejus acquisivit et legavit absolutionem, &c. per *Vitam* tamen suam restitutam, et per *Intercessionem*, confirmat, et curat, ut Semen suum hanc absolutionem et omnia alia beneficia nanciscatur. Si verò advertamus, quòd hoc Fœdus ad beneficia Semini ejus promissa potius hîc spectat, quam ad condiciones vel ab eo vel a Semine suo requisitas; videtur ille hîc disertius designari tanquam *Sponsor*, qui *ex parte Dei* Promissiones Fœderis curet applicandas Semini suo, quam qui curet, ut Restipulationes a Semine suo per Novum Fœdus debitæ, essent ab iis adimpletæ; quamvis hoc quoque vel maxime

Conc. II. imè verum fit, Illum esse *ex nostrâ parte Sponsorem*, nos scilicet Fœdus servaturos; aliter enim nobis esset illicd nostrâ culpâ pereundum.

Opinor igitur, procul esse omni dubio, quòd Fœdus Heb. vii. 22. illud, cujus Christus in hoc loco Sponsor est, (qui et unicus est locus ubi Sponsor appellatur,) est Fœdus evangelicum. Si verò sic se habet, per hoc ad nihil amplius, etiam ut Sponsor pecuniarius, ille nobiscum obligari potest, quàm ad id quod nos per hoc Fœdus evangelicum facere et pati debebamus. Per Fœdus Redemptionis quidem, ille pro Satisfactione obligatus est ad moriendum in humanâ Naturâ, idque nostro loco; atque etiam totam Legem implere; et utrumque pro Semine suo, in eorum Salutem: In illo tamen Fœdere ille Principalis fuit; Deus enim nunquam nos vocavit ad Redemptionis opus, vel per nos ipsos, vel per alium quemvis; adeoque Christus hîc est *Expromissor*, uti loquuntur *Civilis Juris* periti: Solus etenim obligatur, quanquam pro aliis agat. Quale autem est hoc, ut ex eo quòd Christus *Novi Fœderis* seu Testamenti Sponsor fit, homines inferant, eum quoque Fœderis operum esse *Sponsorem pecuniarium*; atque eâ ratione, omnia nostra Veteris Fœderis debita, tanquam debita, solvisse; idque *in specie*, ut aiunt, atque ita ut nos existimemur id debitum solvisse, et vitam per illud Fœdus meruisse? imò, et eousque progrediantur, ut mortem æternam denuncient omnibus qui idem hoc non dicant? quamvis si hoc dicatur, vel Obedientia Christi, vel Perpeffiones ejus, inutiles reddantur; omnis Remissio impossibilis fit; omnes evangelicæ Conditiones applicandi Christi merita, injustæ sint; Juris ad ea beneficia Suspensio ad aliquod tempus, contra jus fit; Jus in hominibus ad paria cum Christo præmia, inviolabile fit; omnes reliquæ Iræ in Electos nondum conversos, et Peccatum in iis regnans, ut iusta querimoniarum causa imputari Deo possint; et ut poscamus majora Beneficia quàm Lex operum promisit, impossibile fit.

Porro aliundè possem hoc ipsum probare: Nempe, ex eo quòd non constat cum Mediatione Christi, in partibus cum ipse unus fit; nec potest ita Christus propriè fieri Peccatorum Redemptor, magis quàm sui ipsius: Imò, hoc excludit veram Justitiæ Christi Imputationem evangelicam in Justificatione nostrâ, cum credamus; utpote nulla fit in nos collata Christi Justitia; legaliter in nobis enim fuit, pariter ac *in ipso*, cum nos legali sensu conditiones

ditiones præstiterimus pariter ac ille : Adeòque non est, Conc. II. ut extra nosmetipsos Justitiam quæramus ; quamvis enim Sponsor noster actiones illas fecit unde enata est illa Justitia, in nobis tamen Jus legale fuit, pariter ac in illo ; cum multis aliis.

Totum id quod hinc molior, hoc est ; ut scilicet mentes vestras ad veram perceptionem de Doctrinâ Satisfactionis perducam, et ut vos immunes præstem a communibus istis Erroribus, et Opinionibus periculosis, ex contorsione hujus vocabuli [*Sponsor*] ortis. Quòd si spectetur Deus tanquam *Rektor*, Peccatores tanquam *Rei*, et Peccatum tanquam *Crimen*, quod Peccatores maledictioni secundùm Legis edictum subiciat ; quæ quidem Lex ut honoranda sit necesse est, per Satisfactionem Justitiæ, et Imperii divini vindicationem : Itemque consideretur Christus, tanquam ex propositione Legislatoris libenter opus hoc in se suscipiens, et pollicens in Fœdere Redemptionis, Se paritum esse Legi, et Pœnas perpessurum Peccatoribus debitas ; et in illorum loco eas sustenturum, in humanâ scilicet Naturâ, quæ pares essent pondere, et magnâ etiam ex parte, ejusdem generis, cum iis Pœnis quas illi erant subituri : Et Legislator itidem spectetur, tanquam Christo promittens, propter ejus Perpersiones et perfectam Obedientiam, magnum et certum perditorum Peccatorum Numerum in eum certò credituros esse ; et omnes in eum credentes, virtute ejus Justitiæ, veniam, adoptionem, sanctificationem, et æternam vitam consecuturos esse, per Fidem et perseverantem Sanctitatem, ad ejus Gloriam ; imò, et Peccatoribus hæc Beneficia offerenda esse sub Conditionibus Fœderis evangelici, et certè conferenda esse illâ ratione evangelicâ, &c. Hoc modo, inquam, omnia constant ; et sub his terminis, hæc vocabula *Sponsor*, *Mediator*, *Vas*, et *Redemptor*, propriè et convenienter usurpantur. Jam verò,

Secundò, Quòd ad alterum capitulum, probare pergam, Nos non esse pariter justos ac Christus ; et hic locus erit ut ostendam, Nos non esse ita justos quoad sponsoriam ejus Justitiam.

[1.] Non sumus pariter ac Christus sancti, quatenùs hoc intelligitur de conformatione ad divinam Imaginem et Voluntatem, et dicitur *Justitia*. Estne nobis habitualis Sanctitas, illius Sanctitati ullâ mensurâ par ? Vel an nos arrogare nobis possumus eandem cordis et vitæ Puritatem,

Conc. II. tatem, vel summam illam Voluntati divinæ Obedientiam, qualem ille præstitit? Non possunt corda nostra tali cogitationi non obfistere: Non audent sanè ipsi Angeli, eum hoc modo æmulari; multo minùs *nos, viles Creaturæ*, quorum delicta tam manifesta sunt, et labe **Mat. xi. 29.** tam multæ. Ille nobis in *Exemplum nostrum* proponitur; quid tamen illud est, in quo *æqualiter* nos eum imitari possumus?

[2.] Verum non est, quòd nos *præstitimus conditiones* redemptionis et vitæ *æqualiter* cum Christo. Hoc est, ut arbitror, id quod ab iis intelligitur per *Sponsoriam Justitiam*, qui hoc vocabulum ultro usurpant. Quoniam ille qui in debito Principalis est, legaliter dici potest ipsam illam pecuniam Creditori solvere quæ a Sponsore solvitur, et legaliter eam solvisse existimatur *æqualiter* cum Sponsore; idcirco illi opinantur, quòd omnes Peccatores pro quibus Christus mortuus est et obedivit, *æqualiter* tum mortui fuerunt et obediverunt cum ipso Christo: Vel, sicut alii dicunt, quòd quando *credunt*, tum Deus ita reputat, eos mortuos fuisse et obedivisse *æqualiter* cum Christo, et legaliter implevisse Legem operum; adeò ut per hanc ipsam Legem iustificentur, utpote verè et legaliter infantes redditi per Satisfactionem quam fecerunt, et Obedientiam quam præstiterunt, tanquam una legalis Persona cum Christo: Adeoque argumentari velint, quòd illi *iusti sunt pariter ac Christus*, non tantum similitudine, verum etiam æqualitate.

Quamvis autem concedam, Justitiam Christi per quam nos iusti efficiamur, esse Justitiam Legi adæquatam, imò *supra-legalem*, pariter ac verè et substantialiter legalem; pernego tamen, hanc esse *Sponsoriam Justitiam*, eo sensu quo inferri potest nos *æqualiter* esse *iustos* cum Christo: Et in hunc finem satis erit hæc proferre Argumenta.

Arg. I. Certò probavi suprà, Christum non fuisse *Sponsorem pecuniarium* cum Peccatoribus vel Fidelibus in Lege operum, quamvis pro iis mortuus est, et Mors ejus eorum libertatem et felicitatem procuraverit. Hoc verò non ex Lege operum provenit, sed quoniam Legislator in Fœdere Redemptionis hoc concessit et promisit; et Evangelium hoc denunciat, et Christianos certos facit, Se tanquam fideles esse habendos, imò, et tractandos quasi illi ipsi Obedientiam et Satisfactionem præstitissent, nempe, quoad omnia beneficia fidelibus promissa.

Sed

Sed non est ex his omnibus concludendum, nos cœli Conc. II, pretium solvisse, vel iram Dei legaliter perpeffos esse. Nulla fit *Sponsio* unde hoc concludi potest, adeòque nulla *Sponsoria Justitia* quæ hoc connotet. Christus *pecuniarius Sponsor* noster in Lege operum non fuit, dum Legem Redemptionis complevit; atque idcirco, nos non dici possumus, fecisse vel perpeffos esse id quod Christus fecit, *æqualiter* cum illo; neque adeò per *æqualitatem* esse *tam justos ac ille*. Attamen si dicatur, quòd ab Apostolo notatum est,

Obj. *Christus sub Lege factus fuit, ut eos qui sub Lege fuerant redimeret, ut Filiorum Adoptionem acciperemus.* Gal. iv. 4, 5.
Respondeo,

(1.) Monstrare possem quoad hanc assertionem, Contextum hujus loci ad hunc sensum eam restringere, nempe, quòd Christus factus fuit *sub Lege Judaicâ*, (quadringentis annis post Promissionem traditâ,) quæ neque *Vitam conferre* potuit, nec *Spiritum*; quâ sub Lege *conclusi* erant fideles *Judæi*, et eorum *Pædagogus* illa fuit, et illi tanquam *Servi in servitute sub elementis mundi*, id est, Cæremoniis, adeòque procul a *libertate* designatâ adoptivorum Filiorum. Sed Christus *sub hac Lege factus fuit*, ad redimendum et liberandum *Judæos* illos fideles ab hac *Servitute*, et adducendum *Gentiles*, pariter et simul cum iis, ad immunitatem ac libertatem evangelicam, quæ appellatur *Adoptio filiorum*; libertatem scilicet a *Judaico jugo* et servitio, quod multi adhuc affectabant. (Vide *Gal.* cap. iii. et iv.) Hoc sensu, non intelligitur Lex Innocentiæ, tanquam propriè dictum Fœdus Operum, per eam Legem sub quâ Christus factus fuit: Lex enim innocentiz, vel operum, non in se continebat hæc cæremonialia Instituta, et similia. At verò,

(2.) Concedo, quòd Christus, naturam nostram assumens, factus erat *Servus*, atque ita subjectus fuit Legi Innocentiæ, præceptis et pœnis ejus, tanquam *Mediator*, secundum conditiones in Fœdere *Redemptionis* pactas. Veruntamen,

(3.) Unde hoc sequitur, quòd quoniam ille in se suscepit per Fœdus *Redemptionis*, Se in naturâ nostrâ *Legi subjectum* fore ad nostram redemptionem; idcirco etiam fuit ille *Sponsor talis*, ut nos in eo, quod ille fecit, idem quoque legaliter fecerimus, idque in æstimatione et sententiâ Legis, tanquam Legis operum? Tantum abest ut hoc concludi possit, ut manifestè patet quòd contrarium

Conc. II. um inde concludatur. Nos scilicet non fecimus, quoniam ipse fecit : Ille quidem fecit, *ut nos redimeret* ; at nobis erat faciendum, ne Redemptione opus esset ; et si nos fecissemus, nullus fuisset locus ut ille idem faceret : Imò, et obedientiam præstitisse tantum, satis fuisset nobis ante Peccatum ; at verò post Peccatum, nec obedientiam nos præstare, nec quidem pati ex Sententiâ Legis, satis esse poterat. Porro,

(4.) Christus non tum fiebat *Sponsor*, vel ut pro nobis moreretur tum in se suscepit, cum sub Lege factus est ; sed *factus est sub Lege*, ex eo quòd jam in se suscepisset pro nobis mori. Hoc quòd sub Lege factus est, nihil aliud erat nisi præstatio *prioris Pacti* cum Legislatore ; hoc enim unus fuit ex Articulis in Fœdere Redemptionis, quòd ille *naturam nostram assumeret*, et sub Lege *Servus* esset, et *hostiam pro Peccato animam suam redderet*. Potestne igitur aliquis concludere, ex eo quòd sub Lege factus Christus fuit, ut *prius pactum* ejus perficeret ad redimendum perditos Peccatores ; quo pacto *Peccatores hi* nunquam obligati fuerunt ; inde etiam sequi, Peccatores hos propriè fecisse et perpeffos fuisse, quicquid fecit et perpeffus est Christus ad redimendum et servandum eos ? In Christum sanè nulla cadebat Obligatio, nisi propter Peccatores, et Legem, et divinam Justitiam, ut fieret sub Lege, et moreretur pro Peccatoribus, et Obedientiam præstaret ut Legem redderet magnificam. Sed quid hoc confert, ad nos constituendos *Personas principales* in hoc pacto, per quod devinctus ille est ut Legi fieret subjectus, et pro nobis moreretur ? Legi honos habetur et Justitiæ satisficit, *pro nobis* quidem, at verò non *per nos* ; cum ille solus per pactum suum devinctus sit, ad honorandum Legem et Justitiæ satisfaciendum. Non autem hoc inde fiebat, quòd scilicet per Legem operum illi incumberet aliqua Obligatio, ut ei *subjiceretur* ; vel si subjiceretur, ut *moreretur* dum insons fuerit : Neque Lex operum *Jus ad mercedem suam* illi dedit, si obedientiam præstiterit et moreretur ; nec ab hâc Lege unquam denunciatum fuit, Mortem illius fore *Redemptionis pretium pro omnibus*, et illum *illustrem* fore tanquam Redemptorem. Nihil hujusmodi Lex operum decrevit : Christo negotium fuit cum Lege majore, antequàm huic se subjiceret ; cum Lege, in quâ ille Persona principalis erat, sine nobis rem agens, quamvis pro nostrâ restitutione.

Exemplo ad hoc ipsum illustrandum utâr. Lex fertur,

fertur, quâ ille qui læsæ majestatis reus est morte mul- Conc. II.
tetur : Mille homines læsæ majestatis rei fiunt variis gra-
dibus, et damnantur : Sed Legislatores, vel summus Do-
minus, Legem fert, quâ sit decretum, si quidem Rex po-
tens, Subditus ejus velit fieri, et mori ad expiandum il-
lud crimen, tum sanè Proditores illi damnati remissio-
nem consequentur, et liberationem, eo tempore ac modo
de quibus inter Legislatorem et Regem illum fuerit con-
ventum : Rex ille, sicut pactum est, fit Subditus, et mo-
ritur ad expiandum crimen, et Proditores liberandum.
Jam Legislatori satisfcit, Lex finem suum assequitur, Rex
in loco Proditorum moritur, et illi tempore modoque
idoneo liberantur : At illi tamen mori non possunt dici,
nec redemptionis pretium pro Vitâ suâ solvere ; multo
minùs dicatur, tantum eos solvisse quantum ipse Rex.
His jam addatur,

Arg. 2. Nos non *præstitimus* æqualiter cum Christo
legales conditiones Redemptionis. Aliàs enim nos vindi-
cavimus Divinæ Justitiæ gloriam, pariter ac Christus ;
nos operationem Spiritûs, et Fidem acquisivimus, pariter
ac Christus ; nos et *redemimus* nosmetipsos, et *Ecclesiam*
acquisivimus per Christi sanguinem, pariter ac Christus ;
quæ omnia manifestè veritate carent. Hoc sanè luculeg-
ter hinc apparet : Ille qui pariter facit id per quod ali-
quid efficitur vel comparatur, pariter etiam idem illud ef-
ficat vel comparat : Quamobrem si nos id pariter fecimus
ac Christus, per quod Divinæ Justitiæ gloria vindicatur,
nos sanè pariter quoque Divinam Justitiam vindicavimus :
Si nos pretium Redemptionis nostræ persolvimus, atque
id per quod Fides ipsa et Ecclesia acquiruntur, æqualiter
cum Christo ; nos certè redemimus nosmetipsos, et Fi-
dem atque Ecclesiam acquisivimus, æqualiter cum Chris-
to ; cum sint conditiones præstitæ ipsum Redemptionis
pretium, atque illud quod pro his omnibus solutum est.

Arg. 3. Si nos præstitimus æqualiter cum Christo le-
gales conditiones, tum nos quoque *fus acquisivimus*
æqualiter cum Christo, *ad omnia Præmia* Christo pro-
posita sub istis conditionibus. Hâc ratione hoc est mani-
festum : Quodcunque proponitur et promittitur sub qui-
buscunque conditionibus, pariter debetur omnibus, qui
pariter conditiones illas præstant : Quare si Christus con-
sequitur *Nomen supra omne nomen*, atque *omne Judicium*
et *Auctoritas* illi deferenda sunt, propter Obedientiam
suam et Mortem ; tum si nos quoque pariter ac Christus
Obe-

Conc. II. Obedientiâ ac Morte functi sumus, nos quoque consequemur *Nomen supra omne nomen*, &c.

Arg. 4. Si nos præstitimus æqualiter cum Christo legales conditiones, tum nobis quoque *par Sors* obtingit in iis omnibus, quæ faciunt ut Christi Perpeſſiones et Obedientia *satisfactoriæ* sint et *meritoriæ*; adeoque Influxus Divinæ Naturæ in pretium omnium præſtitarum conditionum pariter noster fuit, ac fuit Christi. Hoc satis ex his patet: Quodcunque *essentiale* est ad præſtitas conditiones, æqualiter est tribuendum omnibus qui conditiones illas æqualiter præſtiterunt; et nemo veſtrûm ambiget, Quod non ſufficeret ad redimendos Peccatores, ut meræ actiones fiant, et perpeſſiones tolerantur, sed ut per eum factæ sint et toleratæ, qui habitualiter *perfectè sanctus* fuit; imò, per eum, qui *Dei Filius* in naturâ noſtrâ fuit: Ex Dignitate enim Personæ ejus exoriebatur pretium; et si *Filius Dei* non eſſet, non potuit per obedientiam suam pro Peccato ſatisfacere. Sequitur igitur extra dubium, quòd si nos pariter obedientiam præſtitimus et ſatisfecimus ac Christus, tum quoque pariter in eo quod præſtitimus, nos legaliter cenſemur Divinæ Naturæ Dignitatem fortiri, idque æqualiter cum Christo; quod Lex ab homine inſonti nequaquam poſtulavit, et quod nullo modo miseris homuncionibus arrogare ſibi licitum eſt.

Quid opus eſt ut pluribus utar Argumentis ad probandum, non perfeciſſe nos æqualiter cum Christo legales conditiones? Quanquam enimverò nobis competat ad liberationem a damnatione et ad æternam gloriam idem Jus, ac ſi hoc ipſum feceramus; prorsus tamen excludimur a *carnali* iſtâ *Superbiâ*, quæ diceret noſmetipſos hoc legaliter feciſſe; et contra *Ignaviam* et *Securitatem* excitamur, dum conditionibus paremus ſub quibus applicanda ſunt quæ Christus perfecit. Hoc etenim ſi nobis ſumere non audemus, quòd non Juſtitia ſatisfecimus, Imperii divini gloriam vindicavimus, Spiritum gratiæ et Fidem acquiſivimus, et noſmetipſos redemimus, imò et totam Eccleſiam, pariter ac Christus; ſi horreamus nobis ſumere eandem Gloriam et Auctoritatem, quæ ad Christum tanquam Redemptorem pertinet, æqualiter cum illo; ſi contremiſcamus nobis ſumere æqualem partem cum Christo in dignitate et pretio Obedientiæ ſuæ, propter gloriam ſcilicet Divinæ ejus Perſonæ, tanquam Dei Filii; nobis abjicienda eſt hæc Opinio, quòd

quod nos *æqualiter conditiones præstitimus*, quarum præmi- Cong. II.
 nium est nostra Redemptio et Salus; adeoque abjicienda
 est Opinio, quod nos *æqualiter* cum Christo *justi* sumus.
 Cum igitur præstatio harum conditionum legalis sit
 Christi Justitia, et id propter quod justificamur et serva-
 mur, non est hoc nobis tribuendum pariter ac ipsi Chris-
 to; et quoad hoc quod prætendi potest, fuisse illam *Justi-*
tiam Sponsoriam, adeoque nobis *æqualiter* cum Christo
 tribuendam, supra ostensum est, nullam fuisse ejusmodi
Sponsionem, quæ probet nos fecisse quicquid fecit Christus,
 vel perpeffos fuisse quod ille perpeffus est pro Redempti-
 one nostrâ, multo minùs *æqualiter* cum illo.

Quamquam hic sistere possem, utpote est Justitia Christi,
 quatenùs præstatio fuit legalium conditionum, quæ in
 hoc argumento intelligitur per *Justitiam* illam *sponsoriam*,
 per quam nos dicimur *æqualiter* cum Christo *justos* esse;
 tamen ultrâ pergam, et dicam,

[3.] Haud verum est, quod nos *æqualiter* cum Christo
justi sumus, quatenùs ille justus est respectu habito ad
 suum *Jus ad Præmium*, ob conditiones illas præstitas
 quibus annexum est. Si poterit color aliquis Opinioni
 huic prætendi, hinc est potissimùm quærendus; at est
 majus aliquid id de quo loquimur, nempe præstatio ip-
 sius conditionis; veruntamen in hoc humiliori Senfù,
 nullum habet fundamentum. Per *Præmium* intelligo, id
 quod Christo spondebatur pro se vel pro aliis, propter id
 quod facturus erat et perpeffurus. Breviter indicabo,
 quibus *magnoperè discrepat* in rebus Christi *Jus* ad præ-
 mium, et *nostrum Jus*, quamquam et nos in Christi Jure
 omnia salutaria Beneficia consequimur.

1. Christi *Jus ex propriâ suâ Acquisitione* ortum est;
 sed nobis *Jus per Donationem* competit, et singula Bene-
 ficia tanquam effecta Acquisitionis ejus accipimus. Ille
 per proprium ejus sanguinem Remissionem *acquisivit* Fi-
 delibus pœnitentibus: Hoc verò in Fideles ille *gratis*
confert, quod per *Jus* ejus confirmatum est. Nihilne hic
 fit, per quod eminenter illustratur Christus, separatim a
 nobis? Ad illum certè Acquisitionis et Beneficentiæ suæ
 gloria pertinet, dum nobis grati animi incumbit humilis
 testatio, qui hoc egebamus, et tanquam Donum accepi-
 mus, quamquam ab illo hoc sit nobis confirmatum.
Apoc. i. 5, 6.

2. Christus justus est, tanquam *Subiectum* illud, in
 quo inhæret Justitia, et formaliter existit; sed Fideles

Conc. II. *per Imputationem* hoc ipsum obtinent quòd sint iusti, et *dependentè* retinent Iustitiam suam tanquam in Christo. Acquisitio propriè ejus est, et Jus ab eà ortum nunquam ab ejus Personâ separandum est; etsi eousque transferatur, ut a Fidelibus allegari potest, et eos certos reddit, reverà eos deportaturos id quod eis promittitur; at verò

Rom. iii. 22. hæc Iustitia quamvis *super eos* sit, tamen *in Christo* adhuc restat. Ideò sanè, manet jam aliquid discriminis, quod ad gradum, rationem, et modum denominationis attinet: *Esse subjectivè* justum, et *imputativè* justum; *originaliter* et *independentè* esse justum, et *dependentè* esse justum, non sonant *æqualitatem*. Luna quæ lucem ejus a Sole mutuatur, et a Sole quoad lucem pendet, non pariter lucida est ac Sol, quamvis eandem lucem fortia-
tur. Fideles itaque utuntur hâc Iustitiâ, et quotidie se ad eam applicant quatenus *in Christo* est, ut secundum eam ipsis benè sit.

3. Christo *nihil remittebatur*, nec illi Remissione opus est; sed Fidelibus *multum remittitur*, et sæpè iis Remissione opus est, atque a Christo docentur *quotidie pro eâ precari*; imò, multum de felicitate et spe eorum hinc fluit, quòd Deus eis *Remissionem concedat*. An summa datur æqualitas, inter eum qui per Remissionem felix est, imò, qui sæpè actu Remissionem obtinet *postquam* iustificetur et justus fiat; et eum cui nunquam pro se Remissione opus fuit, imò, et cujus jure hæc Remissio conceditur, cum *tam sæpè eâ opus sit*? Fidelibus sanè Jus suum ad felicitatem conservatur, ex eo quòd Deus sæpè remittat iis quas incurrunt per peccatum multas. Absquè hâc Remissione illi statim miseræ obnoxii fierent, et injustitiæ pœnis expositi. Num de his dici potest, quòd *pariter iusti* sunt ac Christus?

4. Intoleranda esset Arrogantia, ut *apud Deum agerent* Fideles, eo modo quo licitum erat, si modò ipsi *æqualiter iusti* essent cum Christo. Num illi audent dicere, "Domine, Nihil nobis opus est Remissione tuâ; Tu nihil nobis condonas: Legaliter ego solvi ad usque *ultimum Quadrantem*, perfectè obediendo, atque *etiam patiendo*. Ego *velo*, ut hoc et illud pro me fiat: Tu in me *iniquus* es, pariter ac in Sponsorem meum, nec tantum infidelis, si hoc abnueris." Hoc-cine piè sonat, magis quàm modeste? An Fidelibus quidem Jus tale competit, quod *ex Iustitiâ* ita arguendum sit? At Christus tamen adeò justus est, ut hoc Jure suo sibi

Joan. xvii.
24.

sibi vindicet. An illi verò *æqualiter just*i esse possunt, Conc. II.
quorum Causa est tam dissimilis ?

5. Non ita nos *tractamur*, quasi *æqualiter* cum Christo *just*i essemus ; nec tamen Deus in ratione nos tractandi, vel *injustus* est, vel *infidelis*. Fideles in eorum cordibus *multum Peccati* habent, multas admittunt Culpas, et multis partibus ab Imagine Dei deficiunt : Virtutes eorum valdè debiles et imperfectæ sunt ; sæpè per eos Dei Spiritus tristitiâ affectus est, atque eapropter de influxu suo aliquid subducit ; Deus ab eis sæpè irritatur, adeoque faciem suam abscondit, et in irâ suâ eos coarguit ; imò, et tentationibus subjectos eos relinquit ; ne alias quoque memorem *pœnales castigationes*, Paupertatem scilicet, Affines maledictos, Mortemque et Terrores ejus. In omnibus tamen *Deus justus est*, etiam quando *propter Peccatum* hæc infliguntur ; et magna quidem horum pars in illis *est Peccatum ipsum*, quanquam majoris Gratiæ detentio æquitas est in Deo, et sæpè poenali modo repetitur ; imò, et omnes sanè in cordibus nostris reliquias Peccati, poenalia sunt effecta primæ Defectionis nostræ, quæ per divinam Gratiâ nondum removentur. Num potest aliquis, qui hoc animadvertit, dicere, Fideles jam *æqualiter* cum Christo *justos* esse ? An illi competit non majus *Jus* ad præsentem statum ejus elatum, quàm nobis competit ad hodiernam Liberationem nostram ab effectis Defectionis nostræ ? Vel an nos *æqualiter just*i sumus, quando hæc omnia Dei judicio in nos incidunt ? Si nobis equidem *Jus* competeret, ut *jam* ab omni peccato et molestiâ liberati simus, et Christo *jam* omninò conformes fiamus, nos certè *jamjam* hæc obtineremus : At si hoc *Jus* non nobis competat ad *præsentem* ab his Malis liberationem, et contrarii Boni adeptionem, non possumus jam *æqualiter* cum Christo esse *justi*. Imò, *Jus* præsens ad *futuram* a Peccato Immunitatem, est in hoc ipso manifesta Inæqualitas cum Christi *Jure* ; qui in se quidem habet *Jus* ad *præsentem* ab omni depressione vel tristitiâ Immunitatem, et nunquam ipsi Peccato obnoxius fuit.

6. Christo *Jus* competit ad *multo majus Bonum*, quàm nos vel obtinere, vel jure poscere, valemus. Nec jam Fideles habent, nec unquam habebunt, *Jus* ad præmium quod par Coronæ Mediatoris sit : Tanquam Redemptor ille colendus erit ; et Gloriâ supra omnes Creaturas humana ejus prædita est Natura. Jam verò an de illis dici

Conc. II. potest, quòd jure merito *æqualiter* cum Christo *iusti* sunt, quibus Jus competit ad non amplius, quàm quòd sit eis quæ ad Christum attinent longè inferius? Mirum, si quis dicatur *justus* propter magnitudinem vel amplitudinem Juris, ut inferatur eos *æqualiter* esse *justos*, quibus Jus adeò *inæquale* competit, quoad earum rerum magnitudinem quæ jure postulare possunt, de quibus scilicet hîc agimus; cùm etiam tantum sit discrimen in naturâ ipsâ Juris eorum, quatenùs ipsis applicatur; de quâ re antea dictum est. Verum est, quòd Christus jure suo multa beneficia nobis dedit, quæ Felicitatis istius sunt principia, quam posthac equidem perficere constituit, quoad nos eam recipiendi erimus capaces: Nequaquam verò in nos transtulit Jus suum ad servandum hominum Myriadas, ad imperandum Angelis, ad dispensandum fructus Justitiæ suæ secundùm ejus beneplacitum; et multa hujusmodi Privilegia, quæ ad Fideles minimè pertinent.

Possẽm adjicere, Quòd nos non tam *solemniter iusti* denunciati sumus, quàm Christus; atque hoc Inæqualitatem facit: Imò, et sustentatur Status noster justificatus, per Intercessionem Christi ex suo Jure perennem. Sed satis, opinor, dictum est, ad hunc Articulum probandum: Si enim nos nec pariter sancti sumus ac Christus, nec pariter Conditiones legales perfecimus ac Christus, nec pariter Jus ad præmia sub his conditionibus pacta possidemus ac Christus, nec pariter per solennem Dei sententiam iusti denunciamur ac Christus; unde ambigi potest, quòd Fideles *non sunt æqualiter* cum Christo *iusti*? Nequaquam est hujusmodi admittenda *æqualitas*, neque quoad *sponsoriam Justitiam*, nec alio quovis proprio sensu. Quidam verò dicent,

Obj. Si Sponsor meus debitum meum solvit, non magis me in jus rapere Creditor meus potest, quàm si nunquam in suo ære essem: Possum ei dicere, Me totum ei legaliter persolvisse; et ille mihi nullam dicam impingere potest, &c. Adeoque ego pariter justus sum ac Christus.

Resp. Quòd improprie Deus Creditor dicitur, et Peccatum Debitum, alio sensu scilicet quàm metaphorico, antea dixi. Adeò juvatur hâc ratione Socinianorum Causa, ut rejiciantur hi termini ab omnibus qui scienter contra istos disputant. At verò,

(I.) Qui hoc Argumento nituntur, ut probent Fideles *æqualiter* cum Christo *justos* esse, Justitiam nostram restringere debent, quasi sit tantùm Jus ad Impunitatem, nec

nec extendere eam ad *Bonum positivum* quale est æterna Conc. II. Gloria. Nonne verò mirum est, eos ita asserere, Christum morte suâ tantum solvisse Debitum, at nihil tamen promeruisse; eosdemque arguere, nos æqualiter justos esse cum Christo, ob id solummodo quòd nostrum Debitum per ipsius mortem solutum sit? Quid verò? Annon Christi *activa Obedientia* pars est Justitiæ ejus? Si ita sit, tum sanè non obstante Impunitate nostrâ per solutionem nostri Debiti, Christus magis justus est quàm nos, ut qui Meritum habet Obedientiæ suæ activæ. Imò,

(2.) Adeò non verum est, Fidelem Deo *Debitum suum totum* solvisse, ut verum sit, *ne unum quadrantem* Debiti sui illum solvisse Deo, nec per se, nec per Christum tanquam *Sponsorem pecuniarium*. Christus equidem Deo satisfecit, utpote Legislatori læso, tanquam Susceptor *principalis* nostræ Salutis suâ ratione; at nunquam tamen Fidelis Deo satisfecit vel pro minimo Peccato, sicut antea demonstravi: Atque igitur crassè nimis arguitur, Me esse æqualiter cum Christo justum, ex eo quòd perolverim Debitum meum totum; cùm quidem ego *nihil solverim*, sed mihi *totum remittatur*. Iterum,

(3.) Fidelis quidem *Debita recentia* quotidie contrahit, et si non foret recens Lotio seu Remissio per Christi sanguinem jugiter adhibitum, ille perpetuò tractioni in Jus obnoxius fieret. (*Jer. xxxvi. 3. Psal. li. 9. Mat. vi. 12.*) Num rectè igitur hoc modo concluditur, Ego æqualiter justus sum cum Christo; quum sanè me quotidie in Carcerem dederem, ni per Justitiam ejus Remissio repetita sæpè mihi obtingeret? Porro,

(4.) Quamvis Remissio per Jus Christi Fidelem a *Gehennâ* conservabit, iis tamen nec Verbum Dei, nec Rationes ejus cum Fidelibus, satis nota sunt, qui opinantur eos, nullos sentire *amaros Peccati fructus*, nec ullas Iræ divinæ pro Peccato actiones experiri. (*Apoc. iii. 19. Amos. iii. 2.*) Æterna condemnatio maximum quidem est, sed non solum, Peccati effectum. An *Libertatem* nostram hoc demonstrat, quòd Cupiditates nostræ tam potentes sint; quòd Imago Dei tantillum restituitur; quòd Deum adhuc tam parvi habemus, et quotidie in eum peccamus? &c. An huic Argumento cedere potes? "Quia per Justitiam Christi a *Gehennâ* conservabor, "ergo sum pariter ac Christus justus; quamvis adhuc "Peccati multis pœnalibus effectis obnoxius sim, et

Conc. II. "nesciam quanto majoribus etiamnum obnoxius fiam."

Iterum verò,

(5.) An *Argumentum hoc*, ab Objectione istâ ductum, in Ore hominis fidelis benè sonat? "Domine, Non mihi jam Remissione tuâ opus est, nec unquam tibi aliquid debebam Indulgentiæ nomine: Pœnam legaliter subivi antequàm peccaveram, et Debitum persolvi antequàm illud contraxeram: Esto tantum *iustus* in me, et non jam metuo ut me opprimas: Quicquid sim, quicquid agam, nihil in me jam potes: Legaliter perpeffus sum quicquid inflictum esse poterat; imò, *pariter iustus* sum ac Christus, et hoc quidem *æqualiter*; adeoque pariter in eum iras concipere ac in me potes; et æquo sanè Jure *ei denegare* potes Obedientiæ suæ Præmium, ac *mibi denegare* ullam ejusdem Præmii partem: Conditiones enim ego legaliter perfeci æquè ac ille, et mihi Jus cum illo par sit; atque ego *æquè iustus* sum ac ille." An istiusmodi sunt cogitationes animi humilis et fracti? Iniquum pariter hoc esset, ac si hominum Myriades ob Latrocinia mortis essent rei, et inter Regem conveniret et Filium suum unigenitum, quòd Filius pro istis reis moreretur; ut illi, Regis clementiam humili animo agnoscentes, a morte liberarentur et honoribus augerentur, et Filius palmam eorum Redemptoris reportaret, et eo nomine ab eis coleretur: Annon mirum videretur, si unus ex his aliquis, per mortem Principis restitutus, hoc modo Regem compellaret, "Tibi pro vitâ meâ ego nihil debeo; ad plenum enim tibi satisfeci, cum Filius tuus pro me moreretur?" Et Filium itidem sic compellaret, "Ego legaliter tantum feci et perpeffus sum ad vitâ meam servandam quantum tu, et hoc æqualiter cum te promeritus sum; adeoque mihi debetur Gloria æqualis quòd in te mortuus sum, ac tibi debita est quòd pro reorum Myriadibus sis mortuus: Rex et Lex, pariter ac te, me iustum habent, idque ab omnibus agnoscere debet." An dubitandi locus est, quin iste Libertatis suæ multam incurreret, quòd adeo sit ingratus, et quòd Regis Filio Redemptionis suæ palmam præreptum eat?

Exb. Cum animi modestiâ humiliter cogitate, quantum inter Christum et vos intercedat, quæcunque ad Privilegia ille vos evehere dignetur. Gratiâ ejus adorate, quòd per Sanguinem ejus vos iusti essis, ut fideles veniam

veniam consecuti; sed comparisonem cum eo metuite. Conc. II. Vult quidem ille, et jure vult, in omnibus habere principatum: Et certè, ut sit omnibus modis *justior quam nos*, Col. i. 18. unum est in quo principatum tenet. Quid potest ex Privilegiis ejus carior pars esse?

Prop. XI. Neque Fides, neque aliud ullum Opus fidelium, est aliqua *Justitia*, quæ cum Justitiâ Christi partem vel locum habeat in *Justificatione*, sicut antè a nobis definitur. Gratia nostræ nec propitiant Deum, nec vel minimi Peccati remissionem merentur, nec tenuissimi Beneficii collationem. Nulla Opera nostra quicquam omnino faciunt de Justitiâ nostrâ, sive de Jure nostro ad remissionem vel gloriam per modum Justitiæ: Non potest locum hunc iis concedere Justitia, cum *imperfecta* sint, et actiones Peccatorum: Nec Deus ullum habet respectum ad *Opera nostra*, tanquam *acquisitoriam Causam aliquam* nobis imputandi Christi Justitiam, vel concedendi remissionem, absolutionem, vel acceptationem ejus.

Quandoquidem, *Lector*, Amplificatio nostra sub hoc capite longa est, quæ hîc dicenda sunt in plura capitula disperitiemur, ut melius intelligantur.

1. Jam vobis dixi, *Justificationem* esse illum Dei Actum, per quem fideli imputat *Christi Justitiam*, eoque remissionem ei concedit, a damnatione eum absolvit, acceptum habet, et adoptat; unde Jus ei competit ad gloriam, adeoque judicatur a damnatione liber, ac si nunquam peccasset, et Hæres gloriæ, ac si totam Legem impleverat. Hoc est *nos justos facere*, sicut in *Justificatione* factum est.

2. In *Justificatione* hoc modo intellectâ, *Justitiâ Christi* id est, quod a Deo respicitur, et in hoc totum se immiscet, tanquam illius solum Meritum et causa impulsiva. Obedientia ejus activa et passiva, sola est legalis consideratio, propter quam Deus remissionem concedit, absolvit, adoptat, vel Jus ad gloriam confert: Imò, est Jus ipsum Christi, propter quod Deus remissionem concedit, absolvit, &c.

3. *Justificatio*, quatenus gratias has complectitur, in causis suis *integra* consistit, *antecedenter* ad fidelis Jus ad eas participandas. Est enim Beneficium, quod a Christo *acquisitum* est, quod Peccatoribus porrigitur, et in Promissione includitur. *Justitia* hæc justificans, per quam Peccator absolvendus est, et ad Gloriam adsciscendus, non potest ab hominibus præstari; jamdudum

Conc. II. est a Christo absoluta, et hæc ejus Effecta in Evangelio reponuntur, ut quod sit Christi *Instrumentum donativum*, cum Jure ejus, omnibus iis applicanda qui de eo fiunt participes.

4. *Actu justificari* est, Juris evangelici ad has Immunitates et Privilegia fieri actu participes in Christi *Justitiâ*, sicut a Deo nobis imputatur, in applicatoriâ Promissionis evangelicæ Sententiâ. Nos itaque obtinemus propter Christi obedientiam *Jus ad remissionem*, &c. adeoque veniam consequimur, et tanquam tales tractamur et accepti sumus.

5. Deus in Evangelio, et per illud, definivit et denunciavit, quinam sint illi qui sic actu justificabuntur, idque per *Characteres definitivos*: Atque hi quidem Peccatores sunt, per Legem condemnabiles, (et hinc *impii dicti*,) non verò infideles et impenitentes Peccatores; neminem enim Deus justificat, nisi quos per Evangelium justificare pollicetur. Jam verò, si Justificationem promitteret Evangelium omnibus Peccatoribus *quâ talibus*, vel omnibus impenitentibus infidelibus Peccatoribus, tum scilicet *omnes Peccatores*, omnes impenitentes infideles Peccatores, Justificationem consequerentur, quamprimum tales evaderent; et Justificationem amitterent, cum tales esse cessaverint. Deus autem per Verbum suum pro certo denunciavit, Se tales non justificaturum, dum tales maneant; sed in *condemnatione* re-

linquit, atque *Ira Dei super eos manet*. Dei propositum quoad aliquos de meliore Statu, non impedit quo minùs impræsentiarum in hoc pejore Statu adhuc sint: Actio ejus justificantis id est, quod Statum eorum mutat, ut qui obnoxii erant damnationi, Jus consequerentur ad Impunitatem ab exitiosis malis; quemadmodum Actio ejus damnantis id fuit, quod Statum eorum mutavit a Jure ad Impunitatem, ut exitio fierent obnoxii: Hæc scilicet *damnantis Actio* per Legem fiebat; at illa quidem *absolventis Actio* fit per Evangelium. Adeoque,

6. Quicquid per Evangelium Deus in eo *necessarium* facit cui Justificationem pollicetur, id *omne*, atque *nihil aliud*, absolute necessarium est in *homine justificando*. Non loquor hic de eo quod in homine necessarium est *post* Justificationem ejus, sed id solum intendo quod est *in illo necessarium* in quem Dei justificantis Actio terminatur. Hoc modo itaque judicare possumus, de eo quod *necessarium* esse denunciatur in homine justificando: Cui-
cunque

cunque Deus Justificationem pollicetur sub Characterem Conc. II. aliquo personali, exempli gratiâ, si *Fidelis sit*, &c. necesse est hunc Characterem ad eum pertinere, ut justificetur: Quicquid id est cui Deus Remissionem pollicetur, ut scilicet *Pœnitentia*, id planè ad Remissionem obtinendam necessarium est: Et quicquid huic est contrarium, (propter quod, non obstante Gratiâ evangelicâ, Deus minatur, Sententiam damnationis in Peccatores continuare, et misericordiam eis denegare,) id amovendum est, vel Justificationi nullus erit locus: Quando itaque dictum est, *Si impius non convertatur, morietur*; patet, ^{Ezek. iii. 19.} quòd inde redditur Conversio necessaria. Jam igitur per has notas dignoscendum est, qualem oportet esse eum, quem Deus per Evangelium suum justificat: Deus id nemini negabit, cui Evangelium illud promittit; neque id potest per Evangelium ei concedere, cui denunciat se idem negaturum; imò, quem adhuc magis sub damnatione constringit.

7. Peculiarem habet aptitudinem *Fides in Christo*, et modo præcellentisuper alias Gratias, in *primâ applicatione* justificantis Dei Actûs in Christianum; quamvis nihil sanè deesse potest, quod Deus in eo quem ille justificabit necessarium fecit. *Fides* agnoscit Christum et Justitiam ejus; et per hanc nos *revertimur ad eum*, tanquam *viam* ^{1 Pet. ii. 25.} *ad Patrem*, et agnoscimus *Auctoritatem ejus*, quæ Media- ^{Joan. v. 27.} tionis suæ Præmium est. *Fides* est etiam noster Assensus conjugalıs, et Vinculum ex nostrâ parte Unionis cum Christo, tanquam *Marito*, Capite, et integro Servatore ^{2 Cor. xi. 2.} nostro. Imò, et omnem illum cultum *Fides* complectitur, qui ad Christum tanquam Redemptorem pertinet; adeòque dicimur *per Fidem justificari*, non autem per ^{Rom. v. 1.} alteram quamvis Gratiâ, si benè memini. Veruntamen: Remissio aliis rebus promittitur, præsertim *Pœnitentiæ*; et nos hortatur Evangelium, ut *respiscamus*, ^{Aët. iii. 19.} eum Promissione quòd *peccata nostra deleantur*, atque ut *convertamur a potestate Satanæ ad Deum*, ad obtinendam ^{Aët. xxvi. 18.} peccatorum Remissionem.

Dum quidem cogitavi, nos perpetuò dici *per Fidem justificari*, et absolute tamen requiratur *Pœnitentia* ad peccati Remissionem; eo deductus fui, ut putârim, Spiritum Dei velle nos docere, Justificationem quoad ejus *primam partem*, nempe, Imputationem Justitiæ Christi, et collationem in nos Juris ejus ad Remissionem et alia beneficia, peculiariter ad *Fidem* pertinere; at verò nos-

tram

Conc. II. tram Remissionis actualis fruitionem, ex istâ Juris Christi collatione, *Pœnitentiæ* esse annexam: Quasi sanè Deus Justitiæ Christi *primam applicationem* tribuere velit illi Gratia, quæ eminenter Redemptorem agnoscit, cuius per Justitiam nos justificamur; quum tamen *Peccatum*, quod est divinæ Majestatis læsæ crimen, *non esset remittendum*, ne propter Christum quidem, *sine Pœnitentiâ*, per quam Deus disertius agnoscitur tanquam Deus noster et justus Legislator; unde hæc nostri Ministerii Summa est, scilicet, *Pœnitentia versus Deum, et Fides versus Dominum Jesum*. Si quid ponderis in hoc sit, (quod tantum ut deliberandum sit propono,) tum quidem *Fides* magis disertè fit *Conditio primæ partis* Justificationis, nempe, applicationis Justitiæ Christi; et *Pœnitentia* tamen diserta quoque facta est *Conditio secundæ partis* Justificationis, nempe, Remissionis actualis, (magni istius Privilegii nobis concessi,) cum Jure ad id quod hæc Remissio nobis acquirit. Inde jam Legislatoris auctoritas, et Redemptoris gloria, speciatim salvæ præstantur in Peccatoris Justificatione; imò, Institutionis evangelicæ Ordo servatur; per Christum enim accedimus, et revertimur ad Deum, quem per Peccatum deserueramus.

Reminiscatur tamen, *Pœnitentiam* semper esse *Fidei* comitem, quamcunque in hac, tanquam disertâ conditione, prioritatem agnoverim; nemo enim, prorsus impceni- tens, salvificæ seu justificantis Fidei ullum omnino actum potest exere.

8. Dominus noster benedictus gubernatricem *Auctoritatem* per modum Gratia exercet, vel *Gratiam* per modum gubernatricis Auctoritatis, dum ea instituit et requirit, quæ necessaria fecit in homine justificando. Hominibus enim ille *præcipit ut credant*, cum Promissione, eos fore *justificandos* si modò credant; quod scilicet est Evangelii Scopus: At verò, *omnibus qui credere nolunt* disertè minatur, Se eos *non justificaturum*, si modò in Incredulitate remanserint. Ministris quoque suis mandavit, ut felicitate Statûs justificati pro Argumento utantur, ut homines inde excitentur *credere*, vel ad Christum accedere. Idem fit etiam, quoad *Pœnitentiam*, in ordine ad Remissionem, &c.

Hic igitur habemus Legislatoris *Auctoritatem*, et tamen Redemptoris *Gratiam*. Hic quidem *Lex* apparet, in Præcepti potestate obligatoriâ, et certo nexu inter Officium requisitum et promissum Beneficium; nec eo mi-

nûs

nus *Gratia* hic apparet, mera *Gratia*, in accommodati- Conc. II.
one Sanctionis ad materiam subjectam, et illud ad quod
refert meritum. Hoc, quoad nos, est reatrix *Gratia*,
non autem reatrix *Justitia*: Non enim est *Justitia*, id
quod accommodat Beneficium ad Officium, quasi illius
esset meritorium: Nihil hic *ex debito* nobis tribuitur
propter Fidem; at *Justificatio* tamen *per Fidem* certa fit:
Nulla hic *ex debito* datur *Remissio propter Pœnitentiam*;
Remissio tamen *per Pœnitentiam* certa fit. Divina equi-
dem *Justitia* illustrata est, dum Christus Legem operum
implevit, quum Deus scilicet reatricem suam *Justitiam*
manifestavit; imò, illustratur quoad Christum, dum
Deus omnia Beneficia in Christi jure, et tanquam *pro-*
prium Christi præmium concedit: Est tamen quoad nos
ex Gratia, quod ita certus fit *Fidelis* de *Justificatione* sua.
Quamvis autem *Gratia* hoc modo illustretur in ipsâ re
concessâ, Auctoritatem tamen hic videmus in modo conces-
sionis expressam, et Divinum Imperium vindicatum se-
cundum Peccatorum redemptorum Statum præsentem.
Obedientia aliqua præstabitur, quamvis fit impossibilis
perfecta obedientia: Sanctionis frænum in cervices nos-
tras imponetur, quamvis nos condemnavit Sanctio Legis
operum, et condemnationem ejus nos subire necesse sit,
nisi ab hoc onere Christus nos levârit: Nec quidem Ti-
mor et Spes nostra erunt nobis inutiles; et quamvis fui-
mus per Lapsum in nobismetipsis planè desperantes, quo-
ad Electionem tamen, et Susceptionem Christi, eventu-
aliter tuti sumus: *Lex Fidei* erit, per quam nos judica- Rom. iii. 27.
bimur et servabimur; quamvis quotidie *Legem Operum* Gal. iii. 10.
violetur, et ob singulas violationes *maledictioni* ejus
obnoxii sumus.

Facile esset, si tempus suppeteret, probare id quod as-
firmavi, et magnam vobis Doctrinæ hujus utilitatem
monstrare, quod scilicet *Evangelium*, secundum cujus
Instituta dispensantur beneficia Christi, *Lex fit*, seu ma-
nifestatio Gratiæ per modum Auctoritatis et Imperii:
Sed ex multis hæc tantum attingam. (1.) Hæc ratione
dicitur *Evangelium* observari, aut violari: *Rom. x. 16.*
2 Thess. i. 8. *2 Cor. ix. 13.* (2.) Culpabiles hoc modo
sunt homines, tanquam rejicientes beneficia ejus: *Act.*
xiii. 41, 46. (3.) Beneficia omnia evangelica idonea
sunt et fortia Argumenta ad præstanda Officia evangeli-
ca: *Act. ii. 38.* (4.) Beneficia ista omnino in suspensio-
ne tenentur, donec perficiantur Conditiones: *Luc. xiii. 3.*
(5.)

Conc. II. (5.) Illi qui Evangelio obtemperant, certi esse possunt de beneficiis promissis, et suam in iis partem experiri et discernere nōrunt: *Heb. v. 9.* (6.) Beneficia evangelica seriō possunt omnibus offerri; et omnibus præcipi potest, ut conditionibus latis assentiendo ea accipiant: *Act. xiii. 38.* (7.) Conditiones hæ in Evangelio ostenduntur, definiuntur, et urgentur, nec incertæ relinquuntur: *1 Cor. xiii. 2.* (8.) Norma Judicii hīc statuitur, per quam justificatur Deus, dum alios quidem servat, alios damnat, quibus tamen eadem optiones, invitationes, et vocationes adhibitæ fuerunt: *Rom. ii. 16.* (9.) Illi qui Evangelio non obtemperaverunt, ritē subjiciuntur Pœnis majoribus et Ultioni graviore, quàm iis aliter infligerentur ob primam eorum Desectionem, vel propter transgressionem Legis: *Mat. xi. 24. Heb. x. 29.* (10.) Opem idoneam quoque hīc habemus, ad excitandum homines ad diligentiam, vigilantiam, fidem, pœnitentiam, et sanctitatem; et ad præcavendum, ne irrumpat segnitia, animi despondentia, arrogantia, et contumacia.

Appello hominum Conscientias, Num magis verisimile sit, regendos esse lapsos homines, dicendo, “ Sub nullā
 “ Lege estis præter Legem operum, quæ omnes Grati-
 “ as et Officia æqualiter requirit, atque omnia Graci-
 “ pit *perfectè* facienda absque Peccato, quod ni feceritis
 “ æternum est vobis pereundum; quanquam sanè, si
 “ Deo videbitur justificare vos per Justitiam Christi,
 “ tum quidem hanc Legem *legaliter implevistis*, et per
 “ eam justificamini, et ad Cœlum migrabitis: Sed nul-
 “ lum Officium vel Curam ex vestra parte requirit De-
 “ us; ut justificemini per Christi Justitiam; nec præci-
 “ pit vobis ut Gratiam ullam præstetis, cum promissione
 “ ullius Beneficii propter illam actionem; nec ullam
 “ Pœnam minatur, quodcunque Peccatum commiseri-
 “ tis: Habetis itaque *Fidem* tanquam Signum, non ve-
 “ rò tanquam Conditionem, Remissionis vestræ; nec
 “ ulli Præcepto parere debetis, tanquam medio Beneficii
 “ vobis acquirendi, sed ex grato animo tantum, quod
 “ Christus pro vobis omnia fecerit.” Annon verò ma-
 “ gis permovendi sunt homines, si dicatur, “ Deus aucto-
 “ ritatis modo Normam hanc constituit, ad conferen-
 “ dum in Peccatores beneficos mortis Christi fructus, et
 “ vobis præcipit ut ei obtemperetis; nempe, quod per-
 “ diti quamvis sitis, tamen *si credatis et respiscatis, re-*
Joan. iii. 36. *missionem consequemini*; aliter verò, *Ira Dei super vos*
 “ manebit:

“manebit : Convertimini ad Deum, et vivetis ; sin ali- Conc. II.
 “ter, moriemini : Fidei præclaram pugnam depugnate, Apoc. ii. 10.
 “et si viceritis, coronam vitæ accipietis, et tempore præ- Gal. vi. 9.
 “stituto metetis si non animo deficiatis ; si verò vosmet Heb. x. 38.
 “subtraxeritis, Deo non eritis accepti : Fructum ferte, et
 “benedictionis eritis participes ; si verò steriles sitis, propè Heb. vi. 7, 8.
 “ad maledictionem acceditis, et ad extremum exuremini :
 “Utimini Talentis quæ vobis sunt concredita, et si ea Mat. xxv.
 “excolatis, Deus vos ampliori felicitate ditabit ; si verò 20, et seq.
 “in sudario ea recondatis, propter Inutilitatem vestram in Luc. xix. 20.
 “lacum igne et sulphure ardentem conjiciemini : Cupidi-
 “tates vestras domate, nam si secundum carnem vixeri- Rom. viii.
 “tis, moriemini ; si verò corporis actiones perimeritis, vi- 13.
 “vetis ; &c. Diligenter ergo attendite ad instrumenta
 “Gratiæ ; Christum intentis animis suspicite ; Deum
 “exorate ; vigilate, et certate, tanquam pro Vitis
 “vestris.” Appello, inquam, conscientias hominum,
 utrum ex his sit verisimile, prior loquendi modus vel pos-
 terior, magis efficaciter homines impellere, ad paren-
 dum Redemptionis instituto, et ad obediendum Deo ?
 Certo scio, hunc modum posteriorem eum esse quem
 Deus elegit, sunt enim *ipsissima ejus voces* ; quamvis per
 hunc modum non restringimur, quo minus addamus Ar-
 gumenta quæ ad Gratitude[m] etiam excitare possint.
 Annon verò hæ sunt *Auctoritatis voces*, et Rectoris præ-
 cepta ? nec tamen Legis operum dictata sunt, quæ im-
 perfectis nihil boni promittit, et mortem ob minimum
 Peccatum interminatur.

9. Hominibus nihil mandat Evangelium ad *impetran-*
dum vel *acquirendum* Justificationem, vel aliud ullum
 beneficium ; quin ut accipiant Justificationem, et quod-
 cunque beneficium, tanquam Christi Meritorum fruc-
 tum. Christus per Obedientiam suam omnia acquisivit ;
 et rationem suam explicat per Evangelium, quomodo suo
 Jure quod acquisivit collocabit. Quandoquidem sit E-
 vangelium Testamentum suum, Legatarios suos ille de-
 finit ; et quum sit Fœdus Dei, Consensus noster necessa-
 rius sit ad beneficia ejus consequenda.

10. Ad Justificationem *Fidei usus* hic est, ut Peccato-
 res efficiat Objecta constituta justificantis Dei actionis et
 doni, secundum suam ipsius Normam evangelicam. Jus-
 tificatio eam Justitiam affert, per quam nos veniam con-
 sequimur : Deus verò eum qui Fidem habet justificatu-
 rum se promittit, et eum negat se justificaturum qui Fi-
 dem

Conc. II. dem non habet. Annon jam *Fides* eum discernit qui Fidem habet, ab eo qui Fidem non habet? Et annon Deus denunciat, Se diverso modo eum tractaturum qui Fidem habet, quàm eum qui Fidem non habet? Alterum quidem justificabit; alterum verò damnat. Idem fit etiam, quoad aliam quamvis Conditionem ullius beneficii promissi: Conditio non est id, propter quod beneficium confertur; sed hominem illum denotat, cui Deus propter Christi Jus beneficium illud promittit.

11. Omnes *Conatus* ad Fidem, Conatus sunt ad Justificationem; et omnes *omissiones* circa Fidem, *omissiones* sunt circa Justificationem. Hoc sanè liquet: Namque si Objectum actionis Dei justificantis sit homo fidelis, tum quicquid ad hoc tendit ut fidelis fiat, id quoque eò tendit ut justificetur; et quicquid impedit ne credat, impedit etiam ne justificetur. Idem fit porro, quoad omnes alias Promissiones quæ ad aliquam Gratiam vel Officium spectant: Quamvis enim omnes Promissiones fiunt, et perficiuntur, in Jure Christi; cùm tamen ille qui recipiet Bonum promissum, per aliquam Gratiam vel Officium definitur, Bonum illud promissum nos consecretur, dum illam Gratiam vel Officium persequimur, cui facta est Promissio. Hoc modo igitur cum certâ Spe respicimus Christi Justitiam, cùm in Promissione ejus eum spectamus, et id persequimur cui Justitiæ suæ fructus ille certò concessit.

12. Deus jam nunc, et posthac quidem magis solenniter, *hominum Fidem judicabit*, et homines per Fidem suam, quatenus nimirum illam Fidem necessariam fecit ad aliquod Beneficium consequendum. Namque,

(1.) Deus in Evangelio suo ait, Se propter Christi Justitiam *Veniam condonaturum ei qui credit*, et alii nemini; imò, omnes increduli etiamnum *damnabuntur, quia non credunt*: Non applicabitur ad eos Christi Justitia ad Remissionem. Atque,

Jac. iii. 16,
17.
Gal. v. 6.

(2.) Si Evangelium definierit, quid sit hæc *vera Fides*; et si de omni *falsâ Fide* nos admonuerit, tanquam vanâ, et ad Remissionem nostram inefficaci; si hoc utrumque constet, An opinari jam potestis, [1.] Deum nullum judicium laturum de *hominum Fide*, utrùm vera sit an falsa? Num omnia apud eum Fidei genera idem valent; mortua Fides, pariter ac viva; ficta Fides, et non ficta? Num Remissionem ille concedit et dispensat, nullâ ratione habitâ an tales sint Fideles quales requirit Evangelium

rum suum? Ille sanè qui dicit, *Præsta te vigilantem, et* Conc. II. *reliqua quæ moribunda sunt confirma; non enim inveni ope-* Apost. iii. 2.
ra tua coram Deo perfecta; discernit inter illam Fidem
 ad quam Promissio pertinet, et eam ad quam non perti-
 net; imò, quam damnat tanquam fallacem. Vel an po-
 testis opinari, [2.] Deum nullum iudicium laturum, an
 homini ad Remissionem promissam *Fus contingat, an non,*
 ullo respectu habito ad Fidem vel ad Infidelitatem suam?
 Non queritur, Quænam sit ea *Justitia*, cui hæc inniti-
 tur Remissio? Ea enim Christi est, et Remissio id con-
 notat. Queritur verò, Num sit hic, vel ille, *ipse homo*
 cui Deus hanc promisit Remissionem? sive an per illam
 Promissionem pertineat Remissio, ad hunc Fidelem, vel
 ad illum Infidelem? Jam igitur quero, Annon Deus ju-
 dicabit hunc hominem ex eo quòd Fidelis sit, esse *ipsum*
hominem ad quem Remissio per illam Promissionem per-
 tineat; et quòd ad alterum non pertineat, eò quòd Fi-
 delis non sit; imò, quòd comminationibus in Infideles
 intentis subjectus sit, eò quòd non habeat veram Fidem?
 Præsentis Dei cum hominibus Rationes secundum Evan-
 gelium suum, sunt quasi *virtualis Sententia*; at verò in
magna illo Die, secundum Evangelium ille solenniter judi- Rom. ii. 16.
 cium aget. Hoc enim erit illius Diei Opus, ut iudice-
 tur uniuscujusque Fides vera esse vel falsa, quemadmodum
 de veritate vel de falsitate ejus certis constiterit indicis;
 adeò ut compareat toti mundo, Deum Fidelibus omnibus,
 iisque solis, Remissionem concessisse; atque dum palàm
 condemnentur omnes Infideles, Fidelium remissorum fe-
 lix conditio coram omnibus celebretur. — Idem
 sit quoque, de cæteris omnibus Gratiis vel Officiis, qui-
 bus per Evangelium Deus promisit aliquod Beneficium.
 Quousque Deus aliquod Officium per Evangelium con-
 stituit, ut Beneficii alicujus necenaria sit Conditio, ille
 nos judicabit secundum illud Officium; et si nos eo to-
 taliter careamus, non condonabitur illud Beneficium;
 Quicumque ideo sit *qui pœnitentiam non egit*, illi deletio Act. iii. 19.
Peccatorum abnegabitur in illo Die.

13. Inde homines dici possunt *per Fidem justificari*
 tanquam per opus quoddam, nullo alio nisi hoc modo;
 quòd Christus hominem *judicat* esse *fidelem* qui quidem
 talis est, et ejus Fidem veram esse Fidem; et quòd ita
trahendus sit quasi qui verè credat, secundum Promissio-
 nem evangelicam. — *Justificatio* hoc modo intel-
 lecta, prorsus *aliud* est, quam Justificatio per Christi
 Justitiam,

Conc. II. Justitiam, vel per Fidem quatenus hæc illud connotat Objectum. Hæc sanè Justificatio non est remittere, absolvere, vel acceptum habere reum ac perditum Peccatorem; quod fieri debet ob Justitiam Legi æqualem, et divinæ Justitiæ satisfactoriam: Minimè hoc est illi tribuendum: Nihil est enim Justificatio hæc nisi determinatio *causæ particularis*, scilicet, Illum esse verum Fidelem, non autem infidelem Hypocritam. At verò hoc magnoperè facit ad nostram *causam præcipuam*, quum Deus edixit, Nulli nisi verè credenti Christi Justitiam esse imputandam: Quarè si *judicandi sumus*, an Fideles simus necne, *Sententia* est ferenda, nos Fideles esse, vel Infideles; et si Sententia nos Fideles edicat, per Fidem *hactenus justificamur* tanquam opus quoddam. Deinde, si Fides nostra per verba nostra, vel per alias actiones, *exploretur*, per ista quidem verba vel opera *justificatur Fides nostra*, et in hac saltem causâ *nos justificamur* per ista *verba* vel *opera*; id est, *Judicamur non esse infideles*, nec tantum esse *tales Fideles* quorum Fides per talia verba vel opera non erat demonstrata. (Videantur *Mat. xii. 37. Jac. ii. 17, 21, 25.*) Idem est etiam quoad omnia quæ per Evangelium ut necessaria requiruntur, et de quibus *judicandi sumus*.

14. Simili ratione Fides appellari *subordinata Justitia nostra* non alio modo potest, quam quòd ea sit *Conditio* illa præstita, quam Evangelium in eo requirit, cui Deus imputationem spondet Justitiæ Christi ad Justificationem, vel ad actualem Remissionem et Absolutionem. — Non est hæc omninò *legalis Justitia*; Lex enim quemvis hominem damnaret, non obstante ejus Fide, nisi Christi Justitia ei imputaretur. Nec sanè hæc est ea *Justitia* quæ ad *Justificationem* imputatur, quasi ejus *jure* Remissio et Acceptatio promissa sit, vel consistat: Neque est id *Meritum*, quod respicit Deus, vel in ferendo vel applicando Promissionem. Non est *Justitia per Acceptationem*, (quemadmodum Sociniani eam vocant,) id est, non imputatur pro legali seu perfectâ Justitiâ; quod sanè excluderet Satisfactionem Christi, et pro Justitiâ ejus hanc supponeret. Non est Justitia, quæ Christi *complet* Justitiam, vel ad *eundem finem omninò* inserviat. Non est Justitia, *per* vel *ob quam* a Deo justificati sumus; id est, Deus ob eam nec nobis veniam dat, nec nos acceptos habet. — Cùm verò integram Justitiam Christus habeat, hæc sanè est quam promittit Deus se *imputaturum*

tutum ad Justificationem omnibus qui reverà credant ; Conc. II. præcipiens hoc et mandans Peccatoribus, ut in eum credant, cum hâc Promissione, Quòd si credant, per ipsius Justitiam justificabuntur ; si verò non credant, per ipsius Justitiam non justificabuntur, sed in Peccatis morientur, non obstantibus integrâ quæ in Christo est Justitiâ, et propositionibus iis ab eo oblatis. Quousque aded hâc Promissio ad Beneficium promissum Jus credenti confert, eousque, inquam, *Fides sua* id est, unde hoc Jus acquirit ; et hucusque Evangelium per Fidem ejus illum justificat ; hoc est, Ille is est, cui Evangelium Beneficium hoc assignat, quod quidem nemini attribuit infideli, verum id illi planè abjudicat. — Fides hæc itaque non talis est Justitia, quæ *ulla pars sit Justificationis* ; quæ scilicet *Beneficium* est promissum, et omninò in suis causis subsistit : Cujusmodi autem sit Justitia, hoc omninò pendet ex auctoritate, ratione, et veritate Evangelii, tanquam Instrumenti per quod Justitiam Christi nobis applicat Deus ad Justificationem nostram. Si Evangelium etenim Justificationem non promittit ei, qui veram, quamvis imperfectam, habeat Fidem, tum quidem Fides nulla est Conditiò, nec omninò est Conformitas ad Evangelium, tanquam id quod Conditionem constituit : Atque si Evangelium, nec per Promissionem, nec per Sanctionem suam, *ullum Jus* confert ad Beneficium præstitâ Conditione promissum, tum quidem Fides *Justitia subordinata* non est appellanda. Si verò Evangelium cuivis reverà credenti Justificationem pollicetur *per Christi Justitiam*, tum quidem vera Fides est hujus Beneficii præstita Conditiò ; atque exinde Evangelium, ut hoc fruatur Privilegio, Jus certissimum in eum confert : Imò, hoc Evangelium est, quod per Dei gratiosam Voluntatem *Jus ejus* est, ad recipiendam Justificationem per Christi Justitiam ; sive ad Imputationem Justitiæ Christi in Justificationem : Nihilominus tamen id quod eum justificat *Christi Justitia* est, atque ea *sola* ; quamvis in hominem credentem secundum Evangelii promissionem hoc Beneficium certò conferatur.

15. Ipsa *Fides*, et multò minùs alia quævis Gratia vel Opus, non illa est *Justitia*, vel *portio aliqua* Justitiæ ejus, per quam Fidelis acceptus redditur, vel veniam obtinet, vel gloriam, vel per quam consistit ante Dei Justitiam ; nec in judicium adduci potest adversùs Legem operum, vel Peccati criminationem. — Sola Chris-

Conc. II. ti Justitia pro Fidelibus agit in his omnibus causis. Hæc Legi satisfacit, et propter hanc a Maledictione nos absolvimur. Per hanc Justitiam nostra Remissio et Cœlum condonantur, sicut et acquiruntur: Quòd Remissio, quòd Gloria lapsis hominibus conceduntur, hoc Christo debetur; et quòd in Fideles hæc conferantur, hoc quoque per Christi Jus factum est, quanquam Fidelibus hæc certa reddat Evangelium suum. Imò, et propter Christi Justitiam, Fidem in quovis homine Spiritus operatur. Fides enimverò nullum sibi Meritum vendicat, nec potest ea consistere ante *rectricem Justitiam*, nec in judicio stare ante Deum tanquam Creatorem, quasi Jus cuivis homini ad Præmia sua conferat. Ad laudem verò divinæ Gratiae et Sapientiæ, Redemptor noster benedictus veram agnoscet Fidem, utpote quam ipse instituit, ut esset Modus communicandi nobis benedictam ejus Justitiam, atque ut fructus Meritorum ejus Peccatori certos reddat. — Fidelis itaque per Evangelium *Jus* consequitur, ad allegandum pro seipso totam Christi Obedientiam, tanquam Remissionis suæ et Gloriæ fundamentum; et Evangelio tanquam Argumento uti potest, unde ex Fide suâ *Jure fruatur* ad hoc sibi vendicandum. Quod Christus fecit, par est omnibus Beneficiis; et Christi Evangelium quicquid hoc est quod Christus ita fecit, exinde applicat, et Beneficia ejus confert. Et quamvis *Fides* hominis illius est *Conditio*, ad quem Justitiam Christi Evangelium applicat, et Beneficia confert; non autem hæc est, cujus ob causam aliquid confertur, vel per quam acquiritur: Definit tamen illa Legatarios in Christi Testamentariâ Absolutione et Donis, quæ scilicet *Fidelibus* ille legat, et hæc ratione ad eos restringit.

Rom. iv.
4, 5.

Exh. 1. Vigilate, ne quam vestram Gratiam, Officium, vel Opus, in locum Justitiæ Christi tollatis. Ne putetis quidquam a vobis factum, Legi operum satisfacere, vel aliquatenus rectrici Justitiæ adæquari. Veremini vel cogitare, Officio vestro optimo aliquid *debitum* esse, quasi *ex merito*. Quæcunque tanquam *bona Opera* reputentur, omninò sunt inania, summè Deo odiosa, in Christum contumeliosa, et adversus vosmetipsos insidiosa, si modò ista *Christum*, vel *in loco Christi*, vobis esse cogitetis: Et hoc est quidem vobis imputandum, si ab his putetis Peccata vestra esse expianda, vel Gloriam a rectrice Justitiâ esse acquirendam. An verò Christum Gloriam tuâ fraudabitis, qui pro omnibus Peccatis vestris satisfecit,

et fecit, et solus omnia Beneficia acquisivit; et qui ita- Cont. II.
tū fructus Acquisitionis suae vobis-ultrò concedit, quae-
cunque tandem Conditiones illae sint quas ad applicanda
Dona sua requirit, ea ratione quae ipsi maximè sit hono-
rifica, et vobis maximè commoda?

Exh. 2. Nec tamen vestras Gratias vel Officia de illo
loco detrudite, ubi Christus per Promissiones evangelicas
ea collocavit. Ille quidem novit, quid cum Gloria suā
constabat, idque sanè nequaquam cum ea pugnare, ut
Conditiones requireret applicandae Justitiae suae, et com-
municandi fructus ejus per modum Gratiae rectoris;
quanquam, sicut Dominus summus, potestatem ille con-
fert Conditiones illas praestandi. Non arbitratur se mi-
norem esse factum, dum Acquisitiones suas dispensat tan-
quam *Sacerdos in Solio suo*, vel dum *Regnum* evangeli- Zech. vi. 13.
cum tanquam perditorum hominum Redemptor instituit;
sic enim Dispositio evangelica plerumque appellatur,
quasi de industria ut Lex Evangelica salva praestetur.
Mat. iv. 23. 1 Cor. xv. 24. Scrutamini ideò diligenter,
num Dei Spiritus Conditiones beneficiorum Foederis Evan-
gelici in vobis operatus sit.

Conditiones istae necessariae sunt, ad obtinendum actu
Beneficium aliquod respectivè iis promissum; et *sine* Dei
Promissione, imò *contra* Dei Verbum, Beneficia haec
sperantur, siquidem illam agere Gratiam negligatis cui
facta est Promissio. Cæterum ex adverso, Dei diffiditis
Promissioni, nisi promissum Beneficium certò spera-
veritis propter Christum, cum Gratiis illis induamini
quibus Promissio facta est. Non sanè fallit nos Evan-
gelium, quando per Beneficia nos hortatur ad Officium;
nempe cum dicat, *Beati qui praecepta ejus praestant, ut sit* Apoc. xxii.
eis Jus in arborem vitae: Quod si ore tuo confessus fueris, 14.
et in corde credideris, servabere: Esto fidelis ad mortem Rom. x. 9.
usque, et tibi dabo coronam vitae. Apoc. ii. 10.
An hoc perficere omit-
tet Christus quod Os ejus elocutum est, etsi Gratiam
suam patefaciat, dum nos fruendi Beneficiis suis per hanc
Officia certos faciat? Justitia Christi applicabitur, dum
singulae Promissiones evangelicae praestantur. Quam in-
sulse ideò dicat aliquis, *Obedientiam vestram totam nihil*
magis valere ad vos justificandos, quam maxima Peccata
vestra? Verum est, quod nullum Officium nostrum Jus-
titia nostra est, propter quam justificamur; pariter autem
verum est, Obedientiam *Fidei*, et magnum hoc Offi-
cium, magis interesse ad Justificationem nostram, quam

Conc. II. illud maximum Peccatum *Incredulitatis*. Christi enim Justitia nunquam ad nos applicabitur in Justificationem, nisi credamus; et si credamus, certò per Christi Justitiam justificabimur. — Væ nobis, Domini mei! si in ultimo Die nihil habere reperiamur, nisi Peccata pessima, et nullas Gratias vel Officia; tum temporis enim Deus per Evangelium judicabit nos, num Fideles sumus an Infideles, morigeri Evangelio an immorigeri, pii an impii, pretiosi an viles. (Videte *Rom. ii. 6*, ad *ver. 13.*)

Gal. vi. 7. Adeòque, *Ne errate; Deus non eluditur; quicquid enim*
 1 Joan. iv. *seminaverit homo, hoc et metet. Ut fiduciam habeamus in*
 17. *die Judicii, quòd qualis ille est, tales et nos sumus in hoc*
 1 Joan. iii. *mundo. Filii, nemo vos seducat: Qui justa facit, justus*
 7. *est. Quicquid Officio cuius per Evangelium suum*
 Christus promittit, id nos persequimur, dum in Christo Deum exoramus ut hoc Officium præstare valeamus; et si ad hoc per gratiam pollemus, gaudere licet in Dei Veritate, et confidere se hoc Promissum ratum habiturum in Justitiâ Christi; at si Officium negligamus, tum denique est impia arrogantia, quâ illud Beneficium speramus, et nomen Christi profanamus et abutimur Justitiâ ejus, dum opinemur nos istius Beneficii fore participes per Justitiam ejus, quanquam in oscitantia nostrâ sine Poenitentia maneamus. Hoc inde probatur, quòd Christus scilicet in Promissionibus evangelicis notum fecit, quomodo sint hominibus communicanda Justitiæ suæ effecta; et statuit hoc modo metus et spes nostras jam nunc regere, et in extremo Die nos judicare. — Jam verò restat, ut pergendum esset ad rationem alteram, quâ scilicet per *Obedientiam Christi justis* efficimur; et quoad hanc, ut in initio hujus Sermonis dictum fuit,

SECUNDO, Per Christi Obedientiam *justos* effici hoc est; nempè, Per Christi Merita et Spiritum Evangelio morigeros esse factos, saltem in iis rebus quas Christus gratiosè instituit, ut *Conditiones* essent participationis nostræ actualis Beneficiorum salutarium, utpote ex solâ ejus Justitiâ fluentium. Antea verò dixi quod vobis documento in hac re esse potest; nec locus est hîc ampliandi. Hoc tantum submonebo,

(1.) Quòd Fides, Poenitentia, Sanctitas, &c. vera sunt *Justitia*. Sæpè a Spiritu Sancto ita appellantur, et homines inde *justi* audiunt: Imò, *Justitia* appellantur ista, et homines multo sæpius hac ratione *justi* esse dicuntur,

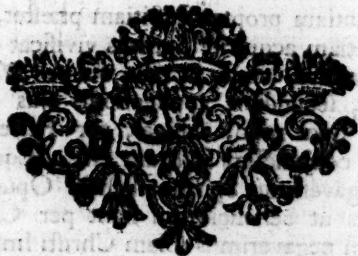
cuntur, quàm propter imputatam Christi Justitiam. Conc. II. Videantur 1 Joan. iii. 7. 1 Tim. i. 9. 1 Pet. iv. 18. Rom. vi. 13, 16, et seq.

(2.) Christi Obedientiæ omnis nostra *Justitia inhærens* debetur; atque ut hæc inde flueret, Redemptionis unus erat finis primarius. Peccatorum impunitas finis est inferior, quàm Divinæ Imaginis in homine lapso renovatio. (Tit. ii. 14. Eph. iv. 20,—24.) Gratias nostras Christus acquisivit; et quoad eos qui beneficiorum ejus fiunt participes, maximè quidem ille incumbit in mortificationem Peccati, et perficiendam Sanctitatem in Membris suis; et tandem *coram Patre sistet eos*, animo ejus gratos factos. Eph. v. 26, 27.

(3.) Redemptionis œconomia talis est, ut in servandis Peccatoribus *Spiritus Sanctus* multum agendi locum habeat; præsertim, in applicando ad homines Christi Justitiam, et effecta ejus communicando. Inde est quòd dicitur, *nos esse justos factos in nomine Domini Jesu, et per Spiritum Dei nostri*. Pater enimverò Redemptorem tradit, Redemptor pretium Redemptionis perfolvit, Spiritus Sanctus pretium applicat. Pater ipsius Filium tradit ut Obedientiam propter Justitiam præstet, Filius obediendo Justitiam acquirit, Spiritus vivificat et in Peccatore Fidem operatur, unde fit talis qui *per Justitiam Christi justificatur*, secundum applicationis ejus rationem evangelicam; quæ ratio, scilicet, per Patrem, Filium, et Spiritum, conjunctim instituta est. Equè periculosum est, si negaverimus Spiritus Sancti Opus, in *effingendo* Peccatores ut beneficiorum fiant per Christi Jus participes, ac si negaverimus solam Christi Impetrationem.

Permuli minimè in animum inducunt, quale dedecus inferant, et quam notam Spiritui Sancto inurant, quum nexum auctoritativum negent inter Officia et Beneficia, et nullam ejus operam agnoscant in efficiendo, ut illi scilicet Objecta fiant quibus pertineant Beneficia evangelica per Evangelii Sanctionem. Sermo eorum talis est ad Spiritum, "Nos quidem ii sumus, qui absque operatione tuâ ad omnia Beneficia Jus habemus: Non tantum Jus ad omnia ista Beneficia Christus habet; sed nos quoque omninò et perpetuò illo Jure induimur, sine ope aut auxilio tuo: Et quanquam confitemur, Te quidem, *postquam* hoc Jus ad Beneficia evangelica adepti sumus, et *quoniam* illud plenum Jus habeamus, aliquid earum rerum in nobis operari; nequaquam

Conc. II. "tamen Tibi debemus, quod ullo modo tales nos red-
 das, quibus hoc Jus applicatur, vel ad quos pertinet;
 "miserrimus in Gehennâ improbus idem quod nos in
 "hâc re tibi debet." Contremiscerem sanè, si ejusmodi
 Dogma tenerem quod tali Sermoni congrueret; cùm vi-
 deam, quod utunque Promissiones in Christi Jure factæ
 sint, et Beneficia in iis comprehensa per eum acquisita
 sint; tamen, ut Conditiones simul requiruntur, in iis
 qui Juris Christi ad ista Beneficia participes futuri sunt,
 ad Gloriam Filii, atque Patris qui ipsius Filium tradi-
 dit; ita quoque sapienter provisum est, ut illustretur Ho-
 nos Spiritûs Sancti, eò quod ille est qui efficit ut ho-
 mines eas Conditiones præstent, quibus ad ista Benefi-
 cia Jus evangelicum obtineant.

RESPONSIO

A D

Postscriptum Domini *Mather*.

*****

I N hâc Responsione perpendam, *Primò*, Errores eos quos Dominus *Mather* mihi impingit: *Secundò*, Quas ille Rationes affert ad defendendum proprios Errores: Et deinde adjiciam, *Tertiò*, Exceptiones aliquot ad alia quædam in ipsius Libro loca.

SECT. I.

Sect. I.

PRIMO, *Errores eos perpendam, quos mihi impingit Dominus Mather.*

Errores hos non levioribus onerat ille titulis, quàm quòd *exitiosi* sunt et *blasphemi*; Vocabula scilicet, ab hujus diu notâ indole et benevolentia haud abhorrentia. Incipit Delatio ejus in hâc voce, *Ecce*, Hic ille est; *iste est homo*. Num inde vult concludere, *Me solum esse*? Nequaquam, inquam: Corona enim Theologorum, exceptis *Antinomis*, idem affirmant; et hoc est quod in *Præfatione* suâ illi dolet, quòd tam multi idem sentiant. Num verò hoc vult, *Me eum esse qui præcipuè hoc agam*? Næ, ego tota Volumina hominum mortuorum proferre possum; multi quoque adhuc superstites sunt, qui Theses quidem meas tam validè defenderunt, ut mea

Sect. I. sanè opera perquam levis redditur, sua autem Oppositio futilis videatur. Hoc igitur proculdubio fecit, vel ut *Notam mihi inureret*, per quam Studium Partium, quod in eo est, magis succederet; vel ut *me designaret*, tanquam eum quem in Concionibus suis in animo haberet; (*pag. 22, 64.*) quod verba ejus tam liquidò arguunt, ut non egeant interpretatione hominis magis perspicacis ingenii, quàm ille ipse est. Post omnem tamen ejus operam insumptam, ut *hominem certò designaret*, crimen tam *falsò* impexit, ut citiùs eum Lector ingenuus malæ fraudis arguat, dum ista innuat, quàm *me* Patronum esse cogitet Opiniorum earum, quas quidem mihi attribuendas esse illi videtur.

Postscript.
pag. 72.

CRIMINATIO I. *Hic ille est, qui Unionem cum Christo, quòd nos Justitià ejus induamur, et per eam justificemur, nobis donari vult per modum præmii ob opus aliquod a nobis præstitum.*

Resp. [1.] Mea verba (quæ spectat hîc et *pag. 46.*) hæc sunt: "Beneficia evangelica non sunt præmia ex debito, et nihilominus conferuntur per modum præmii: "Non propter nostram fidem beneficia conferuntur, tamen ad fidem; nec ad eam tanquam meritoriam conditionem, tamen ad eam quatenus ejus præsentia necessaria sit per Evangelium, cum hoc fidem mandaverit, et ad eum qui credat beneficium restrinxerit. Si quis dicat, Tibi donabo mille aureos modò tu ad me venias eos petitem; nonne hoc est libera donatio, quamvis oportet ut pauper ille homo veniat, si eos reportare velit? et ex promisso suo obligatur Dator ad eos conferendos si modò veniat, et minimè obligetur si venire recuset." *Defens. Verit. Evang. pag. 362, 363.* — Hæc sunt ipsissima mea verba, quorum ille mentionem facere simulat; nec alibi in Libris meis vel minimùm habetur amplius. Videtis, (1.) Ut Beneficia evangelica tantùm dicam, non autem Unionem cum Christo vel Justificationem. (2.) De Fide tantùm loquor, non autem de opere aliquo a nobis præstito, quo scilicet innuere ille vult, alia bona opera intelligi. (3.) Beneficia hæc ad Fidem, non autem propter Fidem, conferenda esse dico; ad eam, non tanquam meritoriam conditionem, sed ad eam, tanquam cujus præsentia necessaria sit per Evangelium. Nonne hoc humiliùs sonat, quàm Præmium illud suum propter aliquid a nobis factum? Ad hoc conferri, tanquam rem præsentem, et propter hoc, tanquam

tanquam rem *meritoriam*, multum distant. (4.) Cur Sect. I. hisce usus fui vocibus, hoc in causâ fuit; nempe ut probarem, Deum per Evangelium *Fidem* requirere tanquam conditionem fruendi iis beneficiis, quæ tamen ille gratis largitur; et Christum hoc modo reſtricem suam Auctoritatem ostendere in demonstratione Gratiae suæ, et ad Officiâ nos excitare ab argumentis a Beneficiis liberè datis petitis; et Conditiones evangelicas non aliquod habere Meritum vel a *condigno* vel a *congruo*. Atque adeò, (5.) Quod ille objicit de modo *præmii* ut a me dictum, in Promissionem evangelicam omninò ego conjeci, nequaquam autem in Dignitatem ullam actionis præstitæ. Deus qui noster Rector est, præcipit Fidem, et beneficia sive bona illa a Christo acquisita tanquam incitamenta ad Fidem promittit. In hoc scilicet consistit omnis hic *Error exitiosus*, quatenus ille *meum esse* ullo jure dicat. Jam verò videtis, non tantum mihi imminere periculum ab opinione meâ, quàm ipsi a falso et malitioso conatu suo, quo insectatur Ministerium et Personam meam, ne dicam Veritatem ipsam; imò, et in genere omnes eos Ministros et Christianos, qui non cum ipso sentiunt, et fasces ipsi tanquam Dictatori submittere recusant. At verò,

[2.] Ad Causam ipsam discutiendam, duas proponam Quæstiones, quibus determinari potest.

Qu. 1. *Quando conferri Beneficium per modum Præmii dici potest, cum tamen non per modum debiti vel meriti conferatur, vel ut Præmium ob rem aliquam factam?*

Resp. Confertur aliquid per modum Præmii, cum concedatur Beneficium per modum hortationis ad aliquid quod requiritur, vel postulatur, quantumvis parvum sit ac vile id quod postuletur, aut quantumvis magnum sit id Beneficium. Si puero tuo dicas, "Si modò genu flectas et gratias mihi agas, hæreditatem talem in te transferam." Quando hæreditatem hanc in eum transferas dum genu flectat et gratias agat, tu quidem hanc per modum Præmii illi concedis: Donum est reverà, quia illa genuflexio, atque illæ gratiæ, nequaquam hanc hæreditatem promereantur; per modum Præmii tamen conceditur, cum eam tu promiseris tanquam hortamentum ad genuflexionem et gratias ejus. Conditiones evangelicæ fanè omnes nihil amplius sunt, quàm mera Beneficiorum Acceptio.

Qu. 2. *Annon concedit Deus Beneficia evangelica per modum*

Secl. I. *modum hortamenti nobis, ut ad fungendum Officiis evangelicis excitemur?*

Resp. An sacrum Codicem aliquis potest legere, et non perspicere quod nihil valeant Propositiones et Promissiones ejus, si aliter res se habeat? Namque,

1. Nonne Promissiones evangelicæ *Argumenta* sunt ad Officia præstanda? Cùm scilicet dicatur, *Resipiscite et convertimini, ut deleantur peccata vestra*; et, *Venite ad me, et ego faciam ut requiescatis*; an nullum est Deletio peccatorum incitamentum ad Resipicientiam? et an Requies nullum continet argumentum, quod ad Christum venire laborantem Animam excitet?

2. An Christum dedecet, si eo modo, et omninò ad eos fines, Promissum ejus præstet, propter quos quidem illud Promissum fecit? Num Beneficium pro *argumento* profert, nec tamen eâ ratione illud confert, quâ se ostendat illud Officium *approbare* quò argumentum tendit? præsertim, cùm Promissi sui præstatio actualis quoad aliquos, sit apud alios argumenti loco, quum ita ratum fiat Verbum ejus. Sic etenim nos hortatur, *Ne sitis ignavi, sed eorum imitatores, qui per fidem et patientiam hæditario jure possident promissa*. Nos hodiè diligentes, credentes, et patientes esse vult: Et quonam in hunc finem utitur argumento? Hoc scilicet; quòd tales alii fuerunt, et quâ tales jam in cœlis bono promisso fruuntur; *per fidem et patientiam* eo fruuntur.

3. Annon sæpè Deus *respectum suum* exprimit ad præstitum Officium, tanquam ad id cui *favet*, et quod promovet, dum Beneficium promissum secundum id Officium applicat? Quum *improbus avertit ab improbitate sua*, &c. quoniam animadvertens revertitur ab omnibus quas commisit transgressionibus, omninò ille vivet, nequaquam moriatur. Rursus, *Venite, benedicti Patris mei*, &c. *Esurivi enim, et victum mihi dedistis*; &c. Atque iterum, *Euge, bone et fidelis Serve*; in paucis tu *fuisi fidus*, super multa te *constituam*.

4. Quoties in Sacris Literis Beneficia evangelica *Premium* vel *Mercēs* appellantur? Quicquid feceritis, ex animo præstate, tanquam Domino; scientes vos a Domino recepturos *hæditatis mercedem*; nam [vel quia, &c.] Domino Christo servitis. Et, *Nemo vos Premio vestro prioret*; quippe, deficere a Veritate, est illud perditum ire. Rursus, *Si cujus opus manebit, is Premium accipiet*: Et unusquisque suam mercedem accipiet, secundum suum laborem.

ram. Omnino sanè infideles sumus, imò, et Atheis Sect. I. proximi qui negant Deum esse, nisi credamus eum præmia largitum esse iis qui diligenter ipsum quærent. Heb. xi. 6.

5. Sancti humilitate plurimum conspicui, qui maximè a Merito abhorruerunt, ad Officium suum excitati fuerunt per Beneficium promissum, et hoc se recepturos speraverunt per hunc, pro quo contendo, Præmii modum. Dicitur ideo, Ne benefaciendo defatigati simus; nam Gal. vi. 9. præstituto suo tempore metemus, si non animo deficiamus. Imò, dicit Apostolus, Si volens hoc faciam, mercedem habeo: Atque hoc facio Evangelii causâ, ut unâ particeps ejus fiam: Sic currite, ut præmium comprehendatis: Nos equidem Coronam incorruptam assequi certamus; Ego igitur ita curro, ut non incerto; ita pugilem ago, ut non aerem cadens; sed contundo corpus meum, &c. 1 Cor. ix. 23, 24. Ver. 25, et seq.

6. Quoties appellantur Christiani beneficiis digni, (Evangelico nimirum sensu,) idque respectu habito ad eorum Gratias et Perseverantiam? Qui vocati fuerant, non erant digni, eò quòd Christum renuissent. Et cum Discipulos suos Christus emisit, sic eos alloquitur; Si quidem fuerit domus digna, veniat Pax vestra super eam; Mat. x. 13. in eos scilicet, qui audierint sermones vestros: Quapropter itidem de iis dicitur, qui Christum detrectarunt, quamvis Remissio iis esset oblata, quòd æternâ vitâ indigni erant. Ita etiam, Nomina habes pauca, quæ vestimenta sua non contaminarunt; atque hi mecum in albis vestibus ambulabunt, utpote digni: Qui vicerit, is albis induetur, nec ejus nomen ex libro vitæ delebo; sed nomen ejus coram Patre meo, et coram ejus Angelis consitebor. Ver. 5. Immunitas ab omni maculâ perseverans, et in Doctrinâ et in Praxi, id ipsum est ad quod alludit Promissio, quoad homines ita incitatos; nam impedit hic versiculus quintus, quo minùs quartus a D. Mather corrumpatur. Quamvis enim Christi Justitia supponatur in hac et omnibus aliis Promissionibus, et Præmium in ejus Jure constat; tamen eis qui vicerint, non autem aliis, datur; Et quamvis propter Christum fiat, quòd Fideles habeantur digni; tamen Fideles sunt, non autem Infideles, qui in eo ita digni habentur.

7. Sæpè apud me reputavi, quid sit quod homines hi de Christo cogitarent, quasi ille solus nihil Affeclis suis vice Præmii dare possit, vel Inimicis suis proponere quo magis ad Disciplinam suam alliciantur. Secundum eos, ut videtur, non potest ille pluri licitior quam Satanas, Mun-

Sect. I. Mundus, et Caro, ne forte efficiat ut Afflæxæ sui *meritum* aliquod sibi vendicent.

8. Pariter mirandum est, quâ ratione illi qui his inconditis hominibus credunt, unquam pervenire possunt ad aliquam *benè fundatam spem* vel fiduciam, de parte suâ in ullo Beneficio evangelico. An sperare possunt sine Promisso? Id quidem esset irritum. Quid verò quoad illos Promissum sit, quibus in eo nulla Pars esset? Nihil magis sanè, quàm ad tales qui nunquam ejus fient participes, qui plurimi quidem sunt. Quomodò igitur *suum* esse potest? vel unde *illis* pars in eo competit magis quàm aliis, quando his aliis Deus pariter ac illis promissa Beneficia offert? Si dicant, “Ego quidem fidelis sum, at illi non; et propter Christum ego *fidelis* hæc Beneficia consequar, at non illi, *quia* adhuc infideles sunt; adeoque Christi Justitia iis non applicabitur, ut in his Beneficiis partem habeant secundum istas promissiones.” Eheu! hoc modo in *Error*em illum incidunt, quem D. Mather quidem *exitiosum* appellat; eò quòd sperant Beneficium per modum Præmii, utpote qui Fideles sint, non autem Infideles.

9. Per Opiniones has insanas *Ministerium* evangelicum ad mortuum et ineptum quid reducitur. Tollatur etenim Incitamentum illud ad Conversionem et sanctam Perseverantiam, quod oritur ex Beneficio his promisso, et ex Periculis quæ hâc ratione sunt evitanda; et quisnam eos audiet *fabulas suas narrantes*, uti hi homines de Ministris loquuntur?

10. Imò, si attendantur quæ ab istis dicta sunt, omnes homines in studiosis Inceptis suis conturbant. Homines quidem invitant ad credendum in Christum, et edicunt, (sicut facit D. Mather,) fore ut hoc modo ipsius Justitia in eos transferatur: Hoc sanè videtur animum hominibus addere; et hucusque benè fit. At cavete tamen; nam si speretis Deum ex Fide vestrà Christi Justitiam vobis adhibiturum, hoc scilicet *exitiosum* est, et Fidei contrarium. Vobis etiam orandum est, et mærendum, et resipiscendum: At verò *non in his gaudendum est*, nec aliquid ab his sperandum, inquit D. Mather; id enim *exitiosum* est. Quid igitur de misello Paulo cogitandum est? qui ait, *Hæc nostra gloriatio est, testimonium scilicet Conscientiæ nostræ, quòd cum simplicitate et sinceritate Dei versati sumus in mundo*: Et Paulus quidem multos secum Sententiæ damnatoriæ Domini Mather subjicit, dum ait,

Hæc

Hæc est nostra gloriatio. Optarim tamen in eorum esse loco, potius quam ullorum qui de Fide et Christo loquantur, si hoc neglexerint. Quid ergo sit hominibus in hoc Labyrintho faciendum? Hominibus quidem religiosis impossibile est, et Christo et Promissis ejus repugnat, ut Bonum illud promissum non sperent, dum id faciunt ad quod impellimur a Promissis ejus: D. Mather verò et Socii ejus aiunt, nos damnatos iri si modò ita faciamus. Spiritus dicit, *In observatione mandatorum Dei magnum esse præmium*: D. Mather ait, nullum esse. Spiritus dicit, *Beati qui præcepta ejus præstant, ut sit eis Juxta arborem vitæ*: D. Mather ait, actum esse de vobis si id speretis. Christus ait, *Vigilate, omni tempore orantes, ut digni habeamini omnia ista quæ futura sunt effugere, et coram Filio hominis consistere*: D. Mather ait, repugnare Fidei ut hoc faciatis.

Psal. xix. 11.

Apoc. xxii.

14.

Luc. xxi. 36.

II. Liquet ulterius, quòd Imperium Christi evertere conantur, quoad unum ex præcipuis mediis quo illud in præsentì Statu nostro administrare constituit. Apud eos enim exitiosum est, si excitemur ad Officium, per Spem ullius Beneficii ex obedientia nostrâ, vel per Timorem ne Beneficio illo excidamus si non pareamus: Adeoque nihili sunt Promissa et Minæ, in Imperio Dei. Inde obedientiæ omnes Rationes resolvit D. Mather, (pag. 70.) in Argumenta ab eo quod Deus pro nobis fecit. Et sanè hæc sunt Argumenta quibus attendendum est; non autem sola sunt, nec præcipua Argumenta, quibus utitur Deus; nec etiam maximè idonea, ad excitandos homines, vel etiam Christianos, dum adeò imperfecti manent, et infidiis circumfusi. Videmus ea minimè coercere plurimos, ab irâ, malitiâ, partium studio, &c. Quomodò audent homines dicere exitiosum esse, quòd talibus cedamus Argumentis, quibus tam sæpe Deus utitur, a futuris præmiis et pœnis petitis; ex eo quòd nonnunquam nos impellit, a privilegiis quondam datis, vel ab eo quòd nunc decet? Imò, addatis licèt Præceptorum auctoritatem, dum ab iis abstrahatis Promissa omnia et Minas, quibus incitentur homines ad parendum iis; dicimus tamen, *Frustrâ est præcipere, quod impune potest negligi*. Christus equidem ait, *Si hæc noveritis, beati eritis si ea feceritis*. Et rursus, *Qui aspernatur me, nec mea verba recipit, habet qui ipsum damnet: Sermo quem loquutus sum, ille eum damnabit*. Atque iterum, *Ne errate; Deus non eluditur; quicquid enim seminaverit homo, hoc et metet*:

Joan. xiii.

17.
Joan. xii. 48.

Gal. vi. 7, 8.

Nam

Sect. I. *Nam qui seminat Carni suæ, ex Carne metet interitum; qui verò seminat Spiritui, ex Spiritu metet vitam sempiternam.* Transcribere licet majorem partem Sacri Codicis ad hoc ipsum probandum.

12. *Miserè sibi metipsis contradicunt* in omnibus quas habent fructuosus Concionibus. Dominus *Mather* ait, *Errorrem exitiosum* esse meum, cum dicam, Deum ullum Beneficium conferre per modum præmii vel hortamenti *ad Fidem*; quanquam non conferatur tamquam Debitum, vel quasi aliquid mereretur Fides; imò, quanquam per et propter Christi Justitiam conferatur. Attendite verò quid ipse dicat, pag. 68. *O acquirite Fidem; videte ut credatis; sic enim fiet, ut Justitia Christi in te descendet.* Si quis autem ex eo quærat, Anne postulat Deus ut credam? Respondebit, Maxime: *Qu.* An verò per te suadet me ut credam, hoc argumento, quòd Christi Justitia in me descendet? *Resp.* Ita sanè, vel hoc est mera Illusio? *Qu.* At scilicet anne mea fiet, si credam? *Resp.* Ita, nam *hoc modo* fit. *Qu.* Sed an *in me descendet*, si non credam? *Resp.* Nequaquam; antea enim dixi, (pag. 66.) *Animæ vestræ in Gehennam descendunt.* Si igitur quærat, “ Num hoc vis, ut menti meæ averse dicam, Si “ modò credes, in hac beatâ Justitiâ partem habebis; “ adeoque ut hujus virtutem, et credendi necessitatem, “ animæ meæ impellam?” Hic hærebit, opinor, Dominus *Mather*. Si verò quæram, “ An mihi liceat “ certò expectare, cum per Gratiam ad Fidem habilis fac- “ tus sim, Deum sic mihi Christi Justitiam traditurum, “ et verbum illud effecturum, in quo me sperare fecit; “ nimirum, quod si crederem, Justitia Christi in me “ collocaretur?” Dominus *Mather* ex dogmate suo ex- clamare debet, Nequaquam sanè; hoc enim idem est, ac tenere *exitiosum animabus Errorrem, si aliquis omninò talis sit*: Pag. 46. Si tamen dicas, “ At verò, Domine, “ non allegabo Fidem meam tanquam Meritum ali- “ quod, sed tantum allegabo Dei Promissum quod ille “ Fidei meæ concedere dignatus est; et huic verbo con- “ fidam, cum scilicet jam Fidem consecutus sum.” Respondebit D. *Mather*, At etiam hoc *damnabile* est, quoniam hoc modo *tanquam Præmium* venit. Si autem rursus quæram, “ Si hoc *damnabile* est, ut modo “ præmii Beneficium aliquod sperarem, quare jam, ob- “ secro, ad persuadendam mihi Fidem hoc Argumento “ in nomine Christi usus es? Quomodò hoc ad Fidem

“ Ar-

“ Argumentum esse potuit, si non sperare hoc cùm Sect. I
 “ crederem licebat? Vel si hoc *ante Fidem* sperare lice-
 “ bat, si modò crederem, Cur non idem sperarem,
 “ cùm jam credam?” Nescio quid hîc responderit Do-
 minus *Mather*, nisi, (1.) Quòd hoc est aliquid *ab homine*
factum: Vel, (2.) Quòd Deo *liberum* adhuc erit, præ-
 stare vel non præstare Beneficium, quamvis id promissif-
 set: Vel, (3.) Quòd non præstabit Deus *eo modo* quo
 promissit; id est, promissit quidem Beneficium tanquam
 Incitamentum ad credendum, at verò non præstabit tan-
 quam Incitamentum cùm jam credas, nec sanè videri
 vult eousque Fidem tuam approbare. *Prima* ex his re-
 sponsio *stolid*a esset; nam *homo* erat, qui ad hoc impelle-
 batur, nempe, ad credendum: Humanus enim, uti
 spero, actus est, quanquam perfectus operante Spiritu.
 Per *secundam*, Verbi divini *veritas in jus* vocaretur. *Ter-*
tia est nihil aliud quàm *inanes nugæ*; quasi indecorum
 esset, Deum *eo modo* conferre Beneficium, quo quidem
 eo uti ipse voluit, scilicet, tanquam Argumentum ad
 Officium; præsertim cùm (fatente Domino *Mather*,)
 per Verbum evangelicum Deus *Justitiâ* hâc nos induat;
 quod Verbum idem est, quo Beneficium hoc ostentat,
 tanquam Argumentum ad credendum. Si rursus quæ-
 ram, “ Cur Dominus *Mather* per Argumentum hoc ho-
 “ mines provocaverit ad Fidem?” Ille, uti spero, re-
 sponderet, Quoniam hâc ratione Deus constituit eos
 convertere ad Fidem. “ Quomodò autem audet ille hoc
 “ modo concionari, quando hoc scilicet, vel implicet
 “ *exitiosum* (sicut ille vocat) *Error*em, vel mera sit Il-
 “ lufio?” Ego pro eo spondebo, citiùs eum in contra-
 dictionem incursum, quàm nihili haberi apud eos,
 quos absterreere voluit ab aliorum Ministerio quâsi exi-
 tiosum esset, ut ipse scilicet et Socii ejus majore essent
 apud populum in pretio.

Si scire velis, *Lector*, unde hoc turbamentum fluat,
 jam tibi explicabo. Hoc quidem fit, quia non atten-
 dunt, (1.) Quòd licet Evangelium non sit *Lex*, per
 quam Justitia rectorix sese pandat in accommodatione Be-
 neficiorum ad Officia, in eo tamen est *Auctoritas* quæ-
 dam rectorix *per modum Gratiæ*, conditioni hominum a-
 daptata, in dispensando mortis Christi fructus. (2.)
 Quòd Præmium *ex Gratiâ* omninò aliud est, quàm Præ-
 mium *ex Debito*. (3.) Quòd omnia Beneficia evangeli-
 ca in *Christi jure* conceduntur, et Justitiæ ejus Effecta
 sunt,

Sect. I. sunt, ad omnes qui de iis participant applicata. (4.) Quod omnia evangelica Præcepta et Promissa auctoritative *constituunt* et *designant* eos, qui Beneficiorum sunt participes, propter Christi Justitiam, non verò suam; at sanè homines non jubent Beneficia hæc pretio acquirere. (5.) Hæc tamen eos satis *discernunt* qui Beneficia hæc reportaturi sunt, ab iis qui non reportabunt. Evangelium itaque Normam Judicii certam figit; et spem, metumque, et fiduciam hominum certissimè dirigit: Conatus etiam hominum in Gratiis et Officiis regit, tanquam ex nostrâ parte certis mediis Beneficia iis propria obtinendi, quæ Gratiis iis et Officiis in et per Christum gratis promissa sunt. Hæc autem suprâ fusiùs tractavi. — Huc tandem venit, et in hoc tantum se resolvit, ille *exitiosus Error*; nempe, quòd Fœdus evangelicum *conditionale* sit, non quoad primam Gratiam, sed quoad sequentia Beneficia; adeoque quòd Deus a nobis exigat, ut credamus et poenitentiam agamus, ad Iram ejus effugiendam; et quòd Promissa sunt, quæ Gratiis fiant: Quæ sanè omnia *Theologorum Synodus Westmonasteriensis* disertis verbis affirmant. Quot homines jam censuræ Domini *Mather* subjiçendi sunt? Sanè vix est, ut ipse non reus peragatur, cum *Præfationem* scripsit ad Librum Domini *Flavel*, cui Titulus, *Plaga radici inflicta*; in quo scilicet totum illud quod ego hic contendo, affirmatur. Rursus in me invehitur,

Pag. 72.

CRIMINATIO II. *Iste est, qui statuit non esse definitum in hac vitâ Statum Fidelium, sed adhuc in suspensio esse.* Hic nempe alter est *exitiosus Error* meus.

Resp. [1.] Nimiùm iniquus ille est, dum hæc ut mea verba ponit. Quis enim inde non inferret, me affirmare, vel, (1.) Quòd Fideles omnes non sunt in Statu salutari: Vel, (2.) Quòd homo Electus, qui ad salutarem Fidem adductus est, deficere possit, et æternum perire: Vel, (3.) Quòd Fidelis, durante vitâ, non certus esse possit de æternâ salute suâ. Ille verò sibi conscius est, me sæpè, verbis disertissimis, id quod his omnibus contrarium est affirmare. Ex libro meo aliquot exempla accipe: *Verit. Evang. defin.* [Voluminis hujus pag. 76.] Ego affirmo, “quòd eo ipso momento justificati sumus quo “ in Christum verè credimus, et Beneficium collatio non “ amplius differetur: Et quòd Electus semel justificatus, Christo curante, in Statu Justificationis *conser-* “ *vatus* erit.” Iterum, [pag. 57.] affirmo, “quòd Cer- “ *titudo*

“titudo, ut a Fide proveniens, est in hac vitâ assequenda.” Rursus, [pag. 89.] affirmo, “quod essentialia Evangelii beneficia ad Fidelem, simul ac Christo unitus est, jure perveniunt; et quod Fidelis respiciens servandus erit, etiamsi moriatur *antequam detur tempus* quo plenius mandata Dei conficiat.” Atque iterum; [pag. 97.] “Ne dicas, Electum fidelem *se non subducturum*: Ipse *idem sentio*; sed annon pariter verum est, illum *si se subduxerit* periturum? Imò, per Comminationes suas “annon Deus præstat, quod illi *ne deficiat* usui sit?” Vide et *Defensionem* meam *Verit. Evang.* pag. 318.

[2.] Revelabo jam fundamentum illud, quo Criminationis hujus verba innituntur. Dixeram, [ubi supra, pag. 46.] “Placet hæc vox *Conditio*, quod maximè valeat enunciando, quomodo se habeant homines ad Deum, dum nobiscum agit ut subditis, *in discrimine versantibus* quoad æternitatem.” Et [pag. 96.] “Quàm incongruens est præsentì hominùm conditioni, Christum sine promissionibus aut comminationibus nos regere? Is Rex est, et nos ejus Subditi. Etiam sumus, (1.) Subditi *in statu probationis*, seculum futurum spectantis; et, (2.) Multæ sunt in nobis vitiorum *reliquiæ*, ut et extra nos illecebræ.” Hæc illa loca sunt, in quæ Dominus Mather præcipuè impingit: Ubinam verò hîc dicitur, Conditionem hominis fidelis *non esse definitam*?

[3.] Breviter jam quæramus, quid inter eum et me reverà inter sit; interest enim planè, quanquam opinionem suam ille se optimè defensurum putat, dum detorquet meam; nec enim aliter multum lucratus esset, cùm *exitiosam* appellaret meam. — *Non disputatur*, (1.) Utrùm omnes verè credentes sint in Statu Salutis. (2.) Utrùm hi omnes perseverabunt. (3.) Utrùm a Christo fit per Spiritum operante, quod perseverent. Nec, (4.) Utrùm operationes Spiritûs et Perseverantia, et salutis Certitudo inde deducta, Effecta sint Justitiæ Christi, et per ejus Obedientiam acquisita. Hæc omnia ego affirmo. — At reverà *disputatur*, (1.) Utrùm Deus *Perseverantiam* in fide et sanctitate Fidelibus mandat, tanquam *Medium* per quod in statu Salutis maneat. (2.) Utrùm sit ille *Timor* apud Fideles admittendus, et non sit reprehensione dignus ut *legalis*, quo solliciti cavent ut temptationibus resistant, et per Christi vires perseverare contendunt, ne fortè æternùm pereant.

Seçt. I. Et, (3.) Utrùm si homo semel crediderit, et postea in regnatricem Peccati et Pravitatis potestatem *inciderit*, jure *suspiciari* debeat, non esse se in statu Salutis. His tribus equidem assentior; at contradicit eis Dominus *Mather*, si modò ejus verba rectè intelligo, quæ ut simul considerentur hîc producam. Afferit ille, "Si tu reverà
 Pag. 50. "*credidisti* eâ Fide quæ ex Dei operatione fluit, et *Conscientia tua hoc testatur*, deinde certò concludere licet, "*hanc Dei Justitiam* super te esse; et quæcunque hactenus fuerint Peccata tua, vel quæcunque jam nunc sint pravitates et delicta tua, te *eam habere*, et in eâ *stare*." Notetur autem, Fidem de quâ loquitur esse actum præteritum; Conclusionem verò esse actum præsentem, *quæcunque hominis jam nunc sint pravitates*; et sola Fidæi præteritæ notitiâ est *ex Conscientiæ testimonio*, quod non est infallibile. Atque obiter probare possum, quòd secundùm illum, ut primus ille actus Regenerationem antecedit, ita quidem ad manendum in statu justificato nullus posterior Fidei actus necessarius esse potest.
 Pag. 63. Alibi etiam ille in eos invehitur, "qui afferunt nos in hâc *Justitiâ per nostram Fidem stare*." Imò, et postea dicit, "quòd manere in obedientiâ, et non *deficere a Fide*
 Pag. 64. "*suâ*, unum est ex Privilegiis ad statum eorum pertinentibus, et effectum est vel fructus, inde proveniens "quòd Justitiâ Christi induantur, non autem *medium* est "vel *causa* ejus." Adeò ut *non deficere a Fide*, secundùm illum, tanti non est, ut sit vel *medium* per quod in
 Pag. 51, 52. hâc Justitiâ maneamus; etiamsi *ejus in principio induendæ Fides* ab ipso *causa* designatur. Non opus est ut ostendam, quàm sæpè ille *omnes Timores* de Perseverantiâ hâc in statu nostro *legales* appellet. — Tempus non suppetit, ut fusè his insistam; tantùm igitur unumquodque attingam.

(1.) Fidelibus Deus mandat Perseverantiam in fide et sanctitate, tanquam *medium* per quod maneant in statu Salutis. Ita dicitur, *Per incredulitatem defraçti sunt, tu verò per fidem stas; ne effertor anima, sed metue: — In te benignitatem, si modò in benignitate permaneris; alioquin tu quoque rescaberis*. Sic etiam rursus, *Per fidem stas*. Et quàm conditionaliter ab Apostolo proponitur?
 Rom. xi. 20, 22. *Vos quidem reconciliavit, ut sistat vos sanctos, et inculpatos, et irreprehensos in conspectu suo; si modò permanetis in fide fundati et stabiles, nec de spe Evangelii dimovemini: Ubi quòd irreprehensi sumus et reconciliati, in corpore carnis*
 2 Cor. i. 24. 23.

nis Christi per mortem, adeò ut ita maneamus, in hoc ipso sita sint, *Si modò in fide permanetis.* Alibi quoque dicitur, *Iustus quidem ex fide vivet; quòd si quis se subtraherit, non probat eum anima mea: At nos non ii sumus, qui nos subtrahamus ad exitium, sed qui credamus ad animæ salutem:* Est itaque per Fidem scilicet, quòd vivimus; et Fides hæc est quidem ad salutem, uti subtractio fit ad exitium. Quot sanè Promissiones sunt salutis ad Perseverantiam, et Comminationes mortis adversus Apostasiam; eæque credentibus factæ? Imò, et urgentur tanquam eorum Perseverantiæ medium illud, quod Sapientia divina instituit. — Obj. *Christi Justitia quæ super nos est, Fidem nostram conservat.* Resp. Attamen conservatio Fidei nostræ per Dei potentiam, Justitiam illam in nobis conservat ad salutem. Scitote etiam, Christi Justitiam applicari secundum Normam evangelicam: Non quidem est super Apostatam, ad conferendum in illum Jus ad salutem; sed super perseverantem Fidelem: Super Fidelem est, ad Jus suum in præsentem; at in Christo est, ut adhuc applicetur ad perseverantem Fidelem, ut Jus suum perduret. — Obj. *Fidelis non deficiet.* Resp. Hoc non est per naturam impossibile, sed per gratiam est quòd ille non deficiet. At verò Dei adminicula et media sunt ab illo usurpanda, quorum hæc monitiones non minimam partem faciunt; atque connexio inter Apostasiam et exitium nihilominus est vera, adeòque Domini Mather dogma nihilominus falsum: *Si enim unquam se subtraxerit, nequaquam eum comprobabit anima mea.* Et sanè pariter inferre licet, Fidem non esse necessariam ad Justificationem ab initio, ac Perseverantiam non esse necessariam ad manendum in eâ. Sicut enim de Electis certum erat, eos fore justificandos, etiam antequàm crederent; sic de Fideli certum est, eum fore salvandum, antequàm perseveret: Attamen si Fides sit ad prius illud necessaria, Perseverantia ex testimonio pariter diserto non minùs necessaria est ad posterius.

(2.) Non est ille Timor reprehensione dignus ut *legalis*, quo Fideles sollicitè cavent tentationibus resistere, et per Christi vires perseverare contendunt, idque ne æternum pereant. Ita quum diceretur, *Retine quod habes, ne quis præripiat coronam tuam;* idoneum fuit medium, ad pariendam sollicitudinem ut retinerent. Apostolus quoque monitionis loco illud ponit, in quo se quidem ipse complectitur; *Metuamus, ne forte relictâ Promissione in re-*

Sect. I.

Heb. x. 38,

39.

1 Pet. i. 5.

Apoc. iii. 11.

Heb. iv. 1.

Seçt. I. *quem ejus introeundi, aliquis nostrum videatur per tarditatem exclusus* : In nobismet ipsis etenim exceptiones exoriri possunt unde metuamus, quanquam in Christum nulla suspicio cadit. Rursus, divinum est mandatum, *Cum ti-*

Phil. ii. 12. *more ac tremore vestram ipsorum salutem peragite* : Non tantum ita eam incipite, sed ita (inquit) peragite. Imò, nullum datur in hac vitâ momentum, quo optimus qui-

1 Pet. i. 17. dem sanctus hâc lege solutus sit : *Peregrinationis vestræ tempus cum timore transigite* ; cui scilicet ut attendamus, ratio hæc præmittitur, *si Patrem invocatis, qui citra personarum respectum judicat ex cujusque opere*. — Hi verò homines jam nobis dictitant. Nullam esse cum Fidelibus judicialem actionem, nullum Judicium per Evangelii normam : Non etenim quæretur, Quodnam Peccatum commisisti, vel quid iniquum deseruisti ? quodnam Officium omisisti, vel quid bonum fecisti ? sed, An in Christo es ? Quasi ex his non esset ullo modo decernendum, simus in Christo necne ; vel quasi Privilegium in Judicium propriè venire possit. Quinam hi sint, a Domino *Mather* facilè dici potest. At verò Christiani ! an jam decurritur noster cursus ? an pugna nostra jam depugnata est ? vel an pericula nostra jam præterita sunt ? An adhuc nos *in viâ* sumus, vel *in termino* ?

(3.) Homo qui semel crediderit, si fortè inciderit in regnatricem Peccati et Pravitatis potestatem, suspicari debet se non esse in statu Salutis. Sententia enim vera fuit, omnibus qui *Romæ* erant Sanctis annunciata ; *Si secundum carnem vixeritis, futurum est ut moriemini ; at si Spiritu æsticnes corporis mortificetis, vivetis*. Dicendum est etiam, quòd Peccati regnum certius est indicium, homines non jam esse in statu Salutis ; quàm Conscientiæ suæ notitia eos antea credidisse, indicium sit, eos tum temporis fuisse in statu Salutis : Hæc enim notitia falsa esse potest ; alterum verò ipsum est Verbi divini testimonium. Occurritur his figmentis ex eo quod denunciat Dominus, *Quum justo dixerim quòd certò vivet ; si quidem ipse in Justitiâ suâ confidat, et Peccatum admittat, omnis illa Justitiâ sua in oblivionem ibit, at in Peccato quod admisit morietur* ; hoc est, Si ob id quidem, quòd cœpisset benè agere, et in eo ad tempus perseverasset, audeat sese dedere in Peccati usum, certò propterea peribit. Hoc sanè locus hic planè demonstrat, quamvis D. *Mather* eum eò detorquet, ne aliquod speremus beneficium ob aliquod officium. *Paulus* Apostolus nequaquam se

supra

Rom. viii.
13.

Ex. xxxiii.
13.

supra hanc normam esse opinatus est, quum dicat, *Con-* Sect. I.
tundo subigoque corpus meum, ne quo modo, quum aliis præ-
dicaverim, ipse rejectaneus fiam. Qualem impingeret Do-¹ Cor. ix.
 minus Mather damnationis dicam Turretino, Perkinsio,^{27.}
 Domino Antonio Burges, et plurimis ex nostris Theolo-
 gis veteribus, qui unâ voce affirmant, *Davidem*, si mor-
 tuus esset antequàm propter cædem *Uriæ* poenitentiam
 egisset, periturum fuisse? Imò, et illa consolatoria A-
 postoli Periocha ejus positionem malè multat, *Nulla igitur* Rom. viii. 1.
nunc est condemnatio iis qui sunt in Christo Jesu, qui
non secundum Carnem ambulant, sed secundum Spiritum;
 unde patet, quòd si jam *secundum Carnem ambulant*, eos
 damnatos iri; exinde saltem, quòd cum eo ut jam sint
in Christo constare hoc non potest, quicquid tandem ipsi
 de priori Fide suâ opinentur. Non retorquebo in Do-
 mini Mather Opinionem damnationis criminationem istam,
 quam ipse mihi impegit; attamen iis qui sententiæ
 ejus assentantur, nempe, quòd in quascunque pravitates
 jam nunc incidunt, si Conscientia sua illis notum fecit se
 antea credidisse, Salutis eorum nullum esse periculum;
 miseranti animo non possum quin dicere, In hac fidentia
 fieri posse ut æternum pereatis. Non enim judicare jam
 potestis, an reverà fuit actus ille salvificus, nisi ex Con-
 scientiæ sententiâ; at illa quidem errare potest: Imò, si
 pravitates vestræ jam in vobis dominantur, et dominari
 pergunt, Deus vos admonet, *Nemo in ahibus vos decipi-* Eph. v. 6.
at sermonibus; nam propter hæc in homines contumaces ve-
nit ira Dei. Sed ulterius a Domino Mather additur,

CRIMINATIO III. *Atque an non iste Imputationem* Pag. 72.
Peccatorum nostrorum in Christum, et Justitiæ ejus in nos,
reverà detrectet, plenius, ut videtur, si modo vivat, mun-
do patefiet; hujusmodi enim indicia eousque prodidit, ut
saltem suspicandi causæ satis justæ sint.

Resp. [1.] An igitur jam devenit ad Suspicionem?
 eum ille sit eorum unus qui manibus subscriptis de me af-
 firmarunt, "Docet iste, *Justitiam Christi imputari tan-*
 "tùm quoad *Effecta*, acquisitâ concessione conditionali, istâ
 "scilicet Propositione, *Qui credit salvabitur:*" Et in eam
 sententiam, quamvis contrariis verbis, citant *Verit. E-*
vang. pag. 36. quo quidem in loco mea verba hæc sunt:
Affirmo, quòd "Christus justitiâ suâ pro omnibus Elec-
 "tis meritis sit, ut, tempore et viâ a se præstitutis, sa-
 "lutaria ejus effecta consequantur; et non tantùm con-
 "cessionem conditionalem acquisiverit, istam scil. pro-

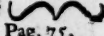
Sect. I. "positionem, *Qui credit servabitur.*" Quibus hæc quoque proximis verbis adjicio, "Præterquàm quòd effecta hæc fiant nostra, ipsa *Justitia Christi ex animo credentibus imputatur*, ut quæ in illorum salutem suscepta fuerit et destinata, et jam nunc efficax sit ad peccata iis remittenda, et ut vitâ sint dignati; imò allegari possit, id esse a quo sua omnia pendent; et non minus ad eorum felicitatem confert, *quàm si ipsi ea fecissent ac perpessi fuissent, quæ Christus fecit et perpessus est.*" Jam, Lector, an isti modestiam et æquitatem sequuti sunt, qui voces tam disertas detorquent, et mihi imputant id quod tam contrarium verbis meis est, quàm *Maximè et Minimè*? Aiunt me affirmare id quod nego, et negare id ipsum quod affirmaveram. Sed Causæ suæ satisfacere aliter non poterant.

[2.] Suspicionis fundamentum jam narrabo, et judicate vos quàm justum sit. (1.) Affirmavi quidem "*Christum pœnas peccatorum nostrorum sustulisse; imò, nostrorum delictorum reatum tulisse; qui est respectus iste peccati ad comminationem legis, unde factum est ut pœnis obnoxii simus.*" Negavi autem "*Peccatum ipsum, quoad turpitudinem et culpam, in Christum transactum fuisse; et Christum a Patre factum et existimatum fuisse ipsum Legis Violatorem, Adulterum, et Blasphemum.*" [*Verit. Evang. pag. 18.*] Hic itaque est Crimen meum, nam hoc postèrius D. Mather sæpè prædicavit. Rursus, (2.) Quæ supra dixi, de *Imputatione Christi Justitiæ* affirmo: Hic verò pecco, quòd negem, Deum existimare nos *legaliter mortuos fuisse et obedientiam præstitisse, vel nos satisfacisse Deo*; quanquam agnoscam, Christum *pro nobis mortuum fuisse*, imò, nostro loco et vice,

[3.] Vixi, Dei beneficio, quantum sufficiat vaticinium ejus, et doctrinam etiam, per hunc libellum refutare; opinor autem, quòd decebat eum, a Deo petere leniorem et amantiorem animum, antequàm sibi arroget de Fratribus suis vaticinari. Jam verò,

[4.] Anne pœnitebit eum rigidæ suæ et maledicæ Calumniæ? Hic enim profiteor, me assentiri verbis suis, "Per *Imputationem* intelligo, Christi *Justitiam* a Deo existimatam esse tanquam ad nos pertinentem, adeò "ut secundùm ejus meritum nos in judicio tractemur." Hoc ego sæpè affirmavi; sed longè abest hoc ab eo, quod alibi ille vellet inde exprimere. Porro, in me obijciatur,

CRIMI-

CRIMINATIO IV. Quod dicam, Filium Dei Embry- Sect. I.
oni sive fœtui informato uniri; quod (ait ille) est *in scitè* blasphemantis. Pag. 75.

Resp. Mea verba hæc sunt, (ut supra, pag. 196.)
“ Papæ! Deum-Hominem imbecillem esse factum, instar
“ Embryonis vel fœtus informati in utero! *natum esse ex*
“ *muliere, &c.*” Non dixeram, Filium Dei uniri fœtui
informato; “ imbecillem esse factum, instar fœtus infor-
“ mati,” aliud est: Atque bis decem sanè illi proferre
possum, quos duobus Testibus suis opponam. Si verò
id dixissem, quænam fieret *Blasphemia*? cum equidem,
ut spero, Divina Natura mortuo Christi corpori unita fuit
in sepulchro, sicut apud omnes est in confesso. Plurimi
etiam dicunt, Divinam Naturam unitam fuisse Carni ad-
huc *inorganizata* et informi; inter quos Turretinus est,
qui ait, “ Etsi anima infundi non potuit in corpus, nisi
“ jam organizatum, &c. non sequitur, *λογον* non potu-
“ isse carnem statim sibi unire, cum opus ejus non possit
“ aut præsentem aut absentem animam coarctari.” Ita Pear-
sonus quoque, et plurimi alii, apud hunc hominem au-
dacem *Blasphemia* arguuntur. Si verò supponatur, (quod
Virgine per vim Spiritus Sancti concipiente, et tempus usi-
tatum complente, Christus aliis infantibus similis fuit, et
quod Fœtus a Virgine, quæ per vim Spiritus conceperat,
materia et alimenta ministrata erant; tamen) quod Divina
Persona non fuit Carni unita antequàm animaretur: An-
non sanè multi sunt Medici qui adeò ignorantes sunt,
ut opinentur animam corpori informato uniri? Et si ita
sit, vel humana Christi natura separatam habuit a Divinâ
Personâ subsistentiam, quod falsum est; vel Divina Per-
sona eam assumpsit dum corpus esset informatum. Non
mihi verò in hoc capite insistendum est, qui fateor in hac
re *in scitiam* meam præ Domino Mather, qui nobis enar-
rare potest, quomodo *humana Christi natura Deitati in* Pag. 63.
Filio innitatur, et æternam Deitatis potentiâ se complecten-
tem, et in illâ Unione se tenentem, habeat: Annon hic
seraphicus, sed hebetissimus Auctor, quodcunque ipsi vi-
deatur *Blasphemia in scitam* appellare potest? quicquid
contradicant majores Theologi, vel periti Medici.

Quoniam enimverò Spurcitiem ejus omnem semel
eludere placet, unam ex ejus libello Criminationem adji-
ciam, quam ille in *Postscripto* suo præterit, quanquam
ab ipso et Sociis suis in vituperationem nostram sæpiùs
usurpetur; scilicet,

Sect. I. CRIMINATIO V. Quod ego Bellarmini, Papistici istius hominis se justificantis, vomitum exsorbeam, in expositione mea loci illius, Phil. iii. 8, 9.

Pag. 22.

Resp. Hoc pariter verum est, ac cætera: Cùm enim locum illum exponerem, [*Verit. Evang. supra, pag. 136, & seq.*] liquidò affirmabam, (1.) Nos justificari per solam Christi Justitiam imputatam. (2.) Justitiam omnem sive sanctimoniam, si cum acquisitione Christi conferatur, esse *pro stercore* æstimandam. (3.) Id quod in nobis optimum est, *vile* esse, si cum Christi Justitiâ conferatur. Et sanè, si locus ille de *Justificatione* tantum loquatur, & si Apostolus *Justitiam suam* cum illâ Christi conferre statuebat, tum sua quidem et nostra non minus idoneæ sunt in quibus reperiatur, quàm ipsum *stercus*. At verò, (4.) Ego tum temporis et adhucdum existimo, Apostolum ibi statuisse demonstrare, quanto *Christianismus* Judaismo præstet, et Pharisaismo, imò, et omni quod ab hominibus excogitatum est. Quemadmodum igitur omnia Judaismi commoda enumerat, sic et Christo totam redemptæ conditionis suæ gloriam tribuit; ostendens quoad omnia privilegia sua, non tantum Justificationem, sed et Sanctificationem ejus, a Christo et per eum accessisse; quorum utrumque, naturâ quidem æquè ac institutione suâ, divinius quid fuit, quàm id quò pervenire poterat dum a Christo alienus esset. Sperabat igitur, et anhelabat in his *perfectionem*, dum omnia *spernebat*, omnia scilicet privilegia et profectus ejus, quatenus Christo opponerentur; imò, et gaudebat quòd omnia *projecisset*, ut cum eo uniretur; in quo ut perseveraret, et plenius ex eo hauriret, præcipuus erat studiorum ejus et laborum Finis. Mihi liquet, hunc sensum cum *contextu* maximè concordare, et a sensu *Bellarmini* satis esse remotum; nec mihi deest ratio hoc probandi, si modò tempus suppeteret: Imò, loci hujus expositio mea tantum abest ut cum Justificatione per Christi Justitiam pugnet, ut eam valide confirmet.

SECT. II.

Sect. II.

SECUNDO, *Defensionem quam pro suis Erroribus profert Dominus Mather, jam perpendam.*

Defensionem suam ad *duo Capita* restringit ille, dictitans *me de cæteris tacuisse*. Quum perlegerint alii Librum hunc, plura hîc notata invenient; quanquam ipse, ut videtur, cùm Notas meas evolveret, plura animadvertere non potuit. Quamvis etiam in excusis Concionibus suis multa omiserit loca fontia, tamen occurret adhuc ejus *Sponsoria Justitia*, quâ scilicet fit Debitor *pariter crimine vacuus ac ipse Vas*; (pag. 24.) occurret item ejus *Christi meriti limitatio* eatenus *ad Obedientiam suam activam*: (pag. 15.) et illa quoque Thesis ejus, quod *Gratiæ omnes Spiritûs Justificationis nostræ Effecta sunt, et non omnino ejus Media*; (pag. 32.) et quod *Obedientia omnis nostra non plus ad Justificationem nostram confert, quàm pessima Peccata nostra*; (pag. 71.) atque quod etiam si *causalitatem aliquam Fidei* attribuat, tamen *Gloriæ corona ex justitiâ nobis debetur*; (pag. 12.) imò, quod *Justitia remunerativa in nobis exhibetur*; (pag. 15.) &c. — Sed ea jam notemus, quæ maxime illi curæ sunt: Atque ex his,

I. Caput primum est, quod *Christi Incarnatio nulla fuit Humiliationis ejus pars*. Hic ille [1.] Concedit id quod in Quæstione esse debuit: Et, [2.] *Chimæram suam* sustinere molitur per falsum Quæstionis et Terminorum ejus Statum.

[1.] Concedit id quod in Quæstione esse debuit. Sic enim infit, “ Si modo *Incarnatio* accipiatur *amplo sensu*, Pag. 72.
“ quo scilicet includitur, Christum naturam nostram assumpsisse cum infirmitatibus ejus communibus, quibus
“ non inest Peccatum, et fuisse eum in formâ servi, et
“ sub Lege factum, *nescio sanè cur hoc non concedatur partem esse Humiliationis ejus.*”

Resp. Scilicet, quod Christus naturam nostram assumpsit, per eum conceditur *partem* esse hujus ampli sensûs: Quis ideo rectè potest cætera ex hac Quæstione excludere, Num *Christi Incarnatio pars fuerit Humiliationis suæ*? Annon Christus naturam nostram assumpsit, cum istis infirmitatibus, et in formâ servi? An sanè Quæstio nostra

Seçt. II. nostra est de *Ente rationis*? id est, *Supposito* quòd Christus naturam nostram assumpisset, sine formâ servi, quod ferè impossibile erat; vel sine innoxiiis infirmitatibus, quæ ei naturaliter accidebant; neque sub Lege, quod erat proximus assumendi eam Finis; Quid denique tum fieret? id est, Si ita esset, quemadmodum nunquam fuit, nec unquam fuisset, (quicquid aliqui garriant *Papales Scholastici*;) an hoc *Subiectum* erit hujus *Quæstionis*? An hoc est quod significat *Incarnatio*? At quidem, ut reverà fuit, et secundum eam *rationem* quâ solâ Christus incarnatus est, Dominus *Mather* concedit eam fuisse *Humiliationem*, adeòque planè causam deserit.

Sed quomodò hunc *Proteum* tenebimus? Paulò post enim retractat ille *formam servi*, quasi non esset propriè *Humiliationis Christi pars*, quoniam in Statu ejus exaltato Christus adhuc *formam Servi* retinet. Benè sanè retractas, quia tam citò! At in hoc bonum quærit in incuriâ suâ comitem, Apostolum scilicet, cui eundem impingit lapsum; dum ait, "*Humiliatio*, &c. quam Apostolus "*vocat assumptionem formæ Servi*, vel potiùs *subjectionem* "*Legi*; inter quas quidem aliqua sentiri potest discrepan-
 tia, nam Christus adhucdum est *Dei Servus*, &c." Benè habet, quòd Apostolus hoc alio in locò posuerit. Quid autem ex hac retractatione lucratus est Auctor noster?

1. Vel hunc Apostoli locum, *Phil. ii. 7.* adversarium sibi statuit, ubi *forma Servi* pars *Exinanitionis* Christi dicitur; (advertas quoque, optimos Auctores *Christi assumptionem formæ Servi* existimare ipsam esse *Incarnationem* ejus, non autem circumstantiam aliquam humiliantem quæ eam sequebatur :) Vel aliter seipsum refutat Dominus *Mather*, et pusillum simul Argumentum suum; quod scilicet ad convincendum satis esse debet. Si enim Christus humiliatus fuit dum formam Servi assumeret, quamvis hanc formam in Statu suo exaltato conservàrit; tum quidem Christus humiliari poterat dum naturam nostram assumeret, quamvis naturam hanc in Statu suo exaltato conservàrit.

2. Imò, eum quis sequatur, ut opinor, ad *Gal. iv. 4.* Si enim illic *magis propriè* Christi *Humiliationem* Apostolus designat, et exempli loco ponit Christum fuisse *factum Legi subiectum*; non tamen omittit simul opponere, Christum esse *factum ex muliere*, ut in *Humiliatione* ejus hoc etiam locum habeat, pariter ac *subiectio Legi*. Dominus
Mather,

Mather, ut videtur, opinatur, Apostolum instituto suo Sect. II. melius inservisse, si non et accuratius scripserit, si posuisset Christum factum fuisse *Legi subiectum*, in loco *assumptionis formæ Servi*, in *Phil. ii. 7.* Sed aliter non potest fieri; nec tamen illi satisfacit: Post omnes enim correctiones et flexiones suas incassum, ut *Humiliationem Christi totam* restringat ad ipsius *subjectionem Legi*, hæsitat tamen, et hoc quoque dimidiare contendit; ideoque nobis dicit, “Christum non esse jam *sub Lege*, quemadmodum fuit in diebus carnis suæ.” Tota ergo *Christi Legi subiectio*, *Humiliationis* ejus non est pars; restringi verò debet ad hoc, *Quemadmodum fuit in diebus carnis suæ*. Quò tendit autem omnis hic Labor? Statim videbitis, hunc esse finem sibi propositum, ut *Humiliatio* omnis ad *maledictionem* restringatur; sicut antea dixerat, pag. 7. “Per totum tempus quo in Statu *Humiliationis* Christus fuit, *sub maledictione* erat.” Quod sanè vix probare potest locus ille difficilis, *Gal. iii. 13.* quoad totum tempus.

Recenseamus tandem, quò recidat primus apud eum *Quæstionis Status*, quem primo intuitu benè quidem constituerat. Actum est de *Christi assumptione naturæ nostræ*, quod nunquam scilicet in *Quæstione* fuit: Actum est de *formâ Servi*, ut quæ in ipso Cælo adhuc retinetur: Actum est de omni eo, quod in *subjectione Legi* comprehensum est, nisi quemadmodum fuit in diebus carnis suæ. Atque jam,

[2.] Tempus monet ut videamus, quò hæc a Domino *Mather* referantur, et quonam modo hanc *Chimæram* suam sustineat, dum porrò *Quæstionis Terminos* falsò explicet. Hoc equidem facit, dum *Humiliationem* restringit ad id quod multò minus significat quàm reverà est; et *Incarnationem* magis abstractè definit, quàm unquam facta fuit, vel quidem fieri posset.

1. *Humiliationis Terminum* sic definit, “*Impletionem esse Legis*, vel in *Præcepto*, vel in *Maledictione* ejus;” et antea (pag. 7.) ita eam restrinxit, ut nihil aliud esset quàm *subiectio Maledictioni*. Pag. 75.

Resp. Particula disjunctiva, V E L, in *Definitione* hâc juvare potest, nam aliter adeò duriter *Humiliationem* definivit, quasi idem esset cum *Maledictione*, ut malè equidem sonuerit si æterno Dei Verbo eam tribuamus, nisi ob *Carnem nostram* jam assumptam; imò, vel eo modo quo Auctor noster *Maledictionem* interpretatur. Optime verò

Sect. II. verò habet, quod hoc *gratis dictum* sit; dummodo hoc ut probet, id quidem ille rarò attendit: Quòd *ille dicat*, satis est ut sententiæ ejus damnatoriæ subjiçiare, ni assensum præbeas. At verò,

(1.) Magna pars datur *Humiliationis Christi* tanquam Dei Filii, quæ nulla sit humiliantis Maledictionis pars, quatenus in Filium Hominis cadebat. *Exinanitio* ejus, vel Gloriæ suæ depositio, *Humiliatio* est secundum Spiritum Sanctum; et hoc enim verò de Filio Dei verum erat, quatenus Carnem nostram assumebat, nullo respectu habito ad humiliantes ejus circumstantias, uti satis ostendi. Anne igitur sequitur, quòd si pluribus partibus constet *Humiliatio Christi*, idèò hæc quæ non est una quædam pars, non aliqua omninò sit ejus pars altera?

(2.) Naturam nostram Christus assumpsit, tanquam *Legi obtemperans*, scilicet *Legi Mediationis*; cui nempe se subjecerat tanquam Sponsor noster: Hoc quoque antea probavi. Atque pro certo, si Obedientia Legi operum, sicut ille concedit, efficiet ut Incarnatio pars *Humiliationis* sit; nihil obstat, quò minus Obedientia alteri Legi, præsertim in Christo, qui nullam Obedientiam debebat, nisi sponte suâ, et propter Redemptionem nostram, idem quoque efficiat.

(3.) Jacturam faciet Dominus *Mather* indigestæ suæ hypotheseòs de *Vadimonio*, nisi concedat, quòd si Filius Dei futurus erat Hominis Redemptor, per Legem operum necessaria fuit *Incarnatio* ejus. Quòd si hoc ita sit, tum sanè Dominus *Mather* concessit, hanc necessariò esse *partem Humiliationis*, etiam in proprio ipsius Sensu. Imò,

(4.) Nota est mihi quædam ejus Opinio, quæ stare aliter non potest; nempe, quòd si supponatur Pactum inter Patrem ac Filium ante Incarnationem, tum quidem Filio *necesse fuit* naturam nostram cum infirmitatibus ejus assumere; idque quia *natura eorum* fuit quos scilicet redempturus erat, et quia in illum Statum delapsa sit per Peccata nostra, quæ quidem expianda ille in se suscepérat. Quibus denique addatur,

(5.) Quòd cum Christus hoc in se suscepisset, Myriades Peccatorum absoluti erant et servati ante Incarnationem suam; atque igitur in illum negotia eorum adeò incumbabant, ut illi equidem *necesse esset* pro eorum Peccatis satisfacere, idque in eorum naturâ; nam *extra eorum naturam* id fieri non sufficeret. — Hæc duo

capita

capita postrema si conjungantur, inde deveniemus, Do- Sect. II.
 mino *Mather* ipso approbante, ad rem nostram, nempe, quòd *Humiliatio* propriè prædicatur de *Incarnatione* stricte sumptâ. Suspicio tamen hoc ab illo vix concedi posse: Quamobrem? Quia tantoperè Domino *Mather* placet, ut *avouia* et *sordes Peccati* in Christum transferantur, ut non possit in animum inducere, ut Christus citius vel ulterius humilietur, quàm ille quidem tolerabiliter Christum appellare potest ipsum Homicidam, Adulterum, Blasphemum, &c. qualia ille nimis sæpè concionatus est; et in Libro suo (pag. 14.) aliquantum incrustat, dum ait, "Eum induisse Peccatorum vestes; et nostram malitiam, nostra Peccata, super eum fuisse." (Phrases scilicet *Crispianæ*, quas ille, certas ob causas, adhuc consecrare pergit.) Hâc enim ratione apud illum agitur; Christum debere scilicet pariter injustum ac Peccatores fieri, ut Peccatores pariter justi fiant ac Christus; et Servatorem nostrum non posse humiliari donec Peccator fiat, nec Peccatores felices esse donec fiant Servatores. Hoc quidem illud est *Arcanum*, quicquid contrà prætendatur.

2. Proximus quem ille stricte diffecat et discerpit Terminus, est *Incarnatio*; de quâ dicit, "Propriè hæc est Pag. 73.
 "Habitatio ejus in carne, sub eâ comprehendens Actum
 "Assumptionis, et Relationem vel Unionem inde factam inter humanam naturam sic assumptam, et personam Filii Dei."

Resp. Si quis ex illo quærat, Quomodo Actus Assumptionis comprehendatur sub termino Habitationis in carne, cum in hâc supponatur Actus ille, pariter ac supponitur introitus in domum, quum homo dicitur in eâ habitare? Nescio equidem quid ille respondere paratus sit, nisi quòd Filius Dei, quamdiu in carne habitet, Actum Assumptionis repetat, eò quòd (quemadmodum ille loquitur,) Deitas Pag. 63.
Humanitatem circumplectatur. — Si verò iterum quis quærat, Quare omittat ille totum id quòd veræ habitationi proprium est? cum scilicet Assumptio et Relatio esse poterant, quamvis momento proximo cessarent. Illum oportet ut opinor respondere, Impropiæ locutioni meæ date veniam, si id pro summâ Rei ponam, ad quod nihil refert id de quo loquor. At verò si respondeat, Per habitationem in carne intelligo, Christum adhuc commemorari in naturâ nostrâ, et tantum huic adjungo Assumptionis Actum et Relationem inde effectam: Huic repono, Quòd hoc crassissima est Fallacia; nam Christi commo-
 ratio

Sect. II. ratio in naturâ nostrâ, est *incarnatum manere*, et non formaliter *incarnatum esse*; cum quidem *Incarnatio* Terminus est in Quæstione. Et quod proponitur in hâc Fallaciâ est, ut Quæstionem mutet, propter Argumentum quod ille magnoperè requirit; sic enim enatabit Quæstio hæc, Num *commoratio* Filii Dei in naturâ nostrâ pars sit Humiliationis ejus? Quis autem tam insipiens est ut dicat, hanc eandem esse Quæstionem cum illâ, An *Incarnatio* Filii Dei pars fuit Humiliationis ejus? ubi Terminus ille *Incarnatio*, ipsa est *Assumptio carnis nostræ* in Relationem et Unionem; et tantum abest ut comprehendatur hæc *Assumptio* in *continuatâ* Filii Dei *mansione in carne*, ut ad hoc supponatur tanquam ejus causa; imò, nec quidem illud connotare dici potest, nisi quatenus eam assumpsit ut in eâ æternum habitaret. At scilicet hujusmodi Fallaciâ, ut videtur, opus erat.

Pag. 74.

Jam verò ad primariam devenio Quæstionem; nempe, In quo consistit, vel quâ ratione fiebat, *Actus Assumptionis*? Quomodo Dei Filius carnem nostram assumpsit in unionem cum divinâ Personâ suâ? An hoc fiebat in et per *Conceptionem* suam? Ad hoc respondet Dominus *Mathæus*, "*Christi Incarnatio* alia quidem res est, quàm *Conceptio* ejus: Per illam *Homo* factus est, at per hanc "*Filius hominis*: Prior participationem suam tantum "*implicat naturæ* hujus; posterior verò, unâ cum naturâ, *modum* et *rationem* implicat ejus participandi; "*quantum sanè in Christo* concurrebant hæc et coexistebant."

Resp. Videtur igitur, quòd esse *Hominem*, et esse *Filium hominis*, inter se distant; idque quantum distat, inter *humiliatum* esse, et *non humiliatum* esse: Annon verò Dei Filius *Homo* factus est, dum *Filius hominis* factus est? Si ita sit, tum quidem ille *humiliatus* est dum *Filius hominis* factus est, et contrâ *non humiliatus* est, dum *Homo* factus est. — At verò ait ille, *ista coexistere*. Quid? an ut res distinctæ? Minimè, inquit ille, sed ut *res*, et simul ejus rei *modus* et *ratio*. Inveniet autem, cum dispendio Commenti sui, rem ipsam existere, per id quod ejus rei *modus* et *rationem* ille vocat. Fiebat enim *Incarnatio* Filii Dei per *Conceptionem* suam, tanquam modum et causam ejus; adeoque si humiliatus sit per *Conceptionem* suam, humiliatus est quoque per *Incarnationem* ejus; nam per *Conceptionem* incarnatus fuit. — Ait etiam ille, *ista concurrere*, simul ac coexistere in Christo.

Christo. Sed quid vult? Anne, quòd Christus *Homo* Sect. II.
factus est per *Incarnationem* suam, id concurrebat ut
Filius hominis per *Conceptionem* fieret? sicut quòd *Fi-*
lius hominis per *Conceptionem* suam factus est, concurre-
bat ut *Homo* fieret per *Incarnationem*; id est, quòd car-
nem assumpsit tanquam *Homo*, ut conciperetur, pariter
ac carnem assumpsit per *Conceptionem* ejus.

Demum, cum in animo diu volutaret, quòd si *Conceptio*
sit *Humiliatio*, tum sequeretur quòd *Filium Dei* per *In-*
carnationem suam oportuit humiliari; tam impiè cavilla-
ri desinit, et experimentum facit concessionis hujus,
“Fuisse quidem *Humiliationem* in modo *Conceptionis*
“ejus, non autem in ipsa *Conceptione*.” Cum verò, ut
opinor, hæc non possit separare, sic etiam alibi probavi,
Conceptionem ejus esse quidem majorem in illo *Humilia-*
tionem; et in modo ejus nihil fuisse *Humiliationis*, nisi
quòd ita se habere supponatur ipsa res. Age verò, quid
est hæc vel illa circumstantia humana, si conferatur cum
assumptione naturæ nostræ a Deo? Et quænam scilicet
sunt illæ circumstantiæ? *Maria*, quamvis dives non esset,
erat tamen ex propagine *Davidis*, et libera quidem erat,
et Virgo. Illius tamen argumentum audiamus, quando-
quidem sanè rarò argumentatur: “Natura scilicet hu-
mana reverà fuit affinitate juncta *Mariæ*, quoad cau-
sam ejus, quia illa eum concepit; nec tamen illa fuit,
“vel *Incarnationis* ejus, vel *Humiliationis* causa.”
Anne sentit, *Mariam* non fuisse causam *Voluntatis Filii*
Dei, se incarnatum esse, adeòque humiliatum? Hoc
sanè non in *Quæstione* est, nec quisquam de hoc dubitat.
Quæro autem, Annon *Maria* causa fuit naturæ hujus
humanæ, quatenus fuit Christi humana natura? et an-
non sic fiebat humana ejus natura, quatenus ex eà con-
ceptus fuit, per operationem *Spiritus*? Age jam, quoad
hoc, et hætenus, illa quidem causa fuit *Incarnationis*
ejus: Si verò illa non fuit causa *Humiliationis* ejus,
undenam, quæso, fluxit ista *Humiliatio* in modo *Concep-*
tionis ejus, quam jam nunc assererat Dominus *Mather*?
Non mihi id assumam ut in hoc inquiram, ne fortè dum
Embryonem nominabo ille me criminetur tanquam *infcitæ*
Blasphemiae reum.

Dominus *Mather* tandem, post omnes subtilissimas
Distinctiones suas, de *Assumptione* naturæ nostræ a
Christo aliud quid implicante quàm *Conceptionem* ejus;
de re, et de modo rei, (quanquam ille *modus* causa ejus
fuit;)

Sect. II.

fuit;) de *Conceptione* quoque, et quòd *conceptus est*; bene sibi conscius, nulla se protulisse Argumenta quibus aliquis ad eum adducatur, cum nulli quidem eorum qui eum admirantur de iis judicandi sunt capaces, et qui conjecturam de Sententiâ ejus facere possent, certè eam despectui, si non odio haberent; inde delabitur ad Propositionem offerendam ex propriâ suâ optione: “Me quod attinet, *Conceptionem Christi* ad ea referre malim, quibus consanguineus noster factus est, adeòque idoneus qui tanquam Sponsor noster ageret, quàm ad actuale Operis Sponsorii exercitium ab eo, tanquam antecedenter habente eam ad nos Relationem.”

Pag. 75.

Resp. Anne per hoc intendit, quemvis suo arbitrio permittendum esse optionem facere, absque sententiâ damnatoriâ? Hoc equidem non convenit superbix hominis, et æstui ejus animi. Quid autem sibi vult per hunc inconditum Sermonem, ut scilicet cum præcedentibus connectitur? Annon *Eva* affinitate sanguinis juncta est Adamo, quanquam non concepta fuit filia viri vel mulieris? Et annon Christus igitur affinitate junctus nobis esse potuit absque Conceptione? Iterum verò, Annon Christus fuit affinitate sanguinis nobis junctus per *Inarnationem* suam, quod quidem ille ait aliud esse quàm *Conceptionem Christi*? Ex verbis Auctoris nostri videtur, abstractam ejus *Inarnationem* fuisse, Assumptionem *humanae naturæ vel carnis* a Christo, non verò specificè *nostræ* humanæ naturæ vel carnis. Vel, an Christi *Assumptio naturæ humanæ*, quatenus a *Conceptione* distinguitur, Assumptio fuit *Animæ humanæ* affinitate nostris animabus minimè conjunctæ; tanquam est ille nobis affinitate sanguinis conjunctus per *Conceptionem*, et Dominus Mather huc eam restringit?

— Hic alteri occurrimus Distinctioni, quæ ostendat etiamnum illum esse hominem versutum, non autem valdè perspicacem vel sagacem: Habemus enim hic *humanam naturam*, nec tamen humanam naturam nobis affinitate conjunctam; *humanam carnem et sanguinem*, nec tamen carnem et sanguinem illi qui est in nobis affinitate conjunctum. Christus per *Inarnationem* scilicet, humanam assumpsit naturam, humanam carnem et sanguinem, nobis non affinitate conjunctum: Per *Conceptionem* verò, affinis noster factus est carne et sanguine, atque etiam naturâ; nisi in animo ille hoc habet, Christum non habere animam humanam nostris animabus affinem.

Verba quoque illa valdè incerta sunt, quum de Christo loquitur,

loquitur, *tanquam antecederet habente eam ad nos Relationem*. Anne sentit, Christum ad homines Sponsoris Relationem non habuisse ante Incarnationem suam? Quomodo tum omnes Sancti ante adventum ejus servati sunt? Vel an hoc sentit, Filium Dei nullam sponsoriam actionem peregrisse, dum assumeret nostram naturam, vel conciperetur? Si ita sit, tum sanè ille non in se suscepisset, se assumpturum nostram naturam antequàm eam assumpsit; quamquam id totum quod fecit vel passus est (si quidem fieri possit aliquid hujusmodi,) nihil nos juvasset, nisi in ipsâ nostrâ naturâ peractum esset: An verò putandum est, Eum in se non suscepisse, tanquam Vadem vel Sponsorem, id sine quo nulla fieri poterat Solutio? Vel denique, an hoc intendit, Christum non fuisse sanguine nobis conjunctum ante Conceptionem suam? Hoc quidem verum est; at insuper non minùs verum est, Eum fuisse nobis sanguine conjunctum per ipsam ejus Incarnationem, pariter, et eodem momento quo per Conceptionem ejus: Christus enim humanam non assumpsit naturam priùs, vel aliàs, quàm sicut per Conceptionem suam sanguine fuit, et animâ quoque, nobis conjunctus. Tandem ex Labyrintho hoc evasimus, non nisi maturis Spinis scatente.

Testimonia a Domino Mather prolata, si excutiantur, pag. 74. parùm pro eo faciunt. Non mihi locus est plura examinandi prætèr unum, quod quidem apud eum est in fronte. Dr. Amesius ait, "Christi ut Mediatoris nostri Humiliatio est, quâ subditus est Justitiæ Dei, ad illa omnia perficienda quæ requirebantur ad hominis Redemptionem: Phil. ii. 8." Humiliationem hîc restringit ille ad unam ejus partem, subjectionem scilicet Justitiæ, (non Auctoritati,) idque ad perficiendum (non ad inchoandum) quicquid ad hominis Redemptionem requisitum fuit; quod quidem, per Textum quem citat, ad Mortem ejus refert seu Passionem in Cruce, quam certè pati non potuit quatenùs erat Deus. Quòd verò totam Christi Humiliationem restringeret ad hoc ipsum, (quod Incarnationem ejus excluderet,) id non apparet; nam proxima ejus Verba hæc sunt, "Humiliatio ista non fuit propriè naturæ aut personæ Divinæ in sese considerata; sed Mediatoris Græcorum: Assumptio igitur humanæ naturæ, simpliciter et in se considerata, non est Humiliationis hujus pars." Ubi verba hæc [Humiliatio ista] et [Humiliationis hujus] indicant eum respicere ad aliud quid

Sect. II. *quid* quod *Humiliatio* dici possit; saltem non probat hoc quod Christi *Incarnatio* non fuit pars ullius *Humiliationis* Filii Dei, quia non erat pars *Humiliationis* hujus. Eam de quâ loquitur *Amesius*, restringit ille quidem ad hanc partem; Dominus *Mather* verò inde concludit, nullam esse aliam.

Tandem Auctor noster, cùm adeò infeliciter Demonstrationem molitus esset, ad *Suspiciones* se convertit, quod sanè ingenio ejus meliùs convenit; quasi non cogitare malum, nulla pars Charitatis esset; vel saltem, Charitatis indigentia contra Fidem nihil concluderet. At quid demum enixum est suspiciosum ejus caput, post tot torsiones vocis hujus, *Conceptio*? Hoc sanè, "quod periit" quidem sua ipsius de *Imputatione* Doctrina, si Christi "Incarnatio pars sit *Humiliationis* ejus." Scilicet, hoc antea non mihi venerat in mentem; est tamen mihi consolatio, Doctrinam *Imputationis* evangelicam nihil ex hoc deperdituram esse, sed potius lucraturam. Me reperturum esse spero, multò plus Christi mihi imputandum esse, tanquam pro me factum, quàm mihi per Legem incumbere faciendum, vel quàm legaliter fecisse reputari possum; quanquam ego quidem cum Domino *Mather* confiteor, Christum meo loco mortuum esse, imò, et sic obedientiam præstitisse; quemadmodum videri in hoc Libro possit. Apud eum verò, nihili sunt omnis Obedientia vel *Humiliatio* Christi, nisi nos idem ipsum quod ille, legaliter fecimus et perpeffi sumus: Si verò ita sit, valedicendum illi est maximæ parti Redemptionis pretii, dignitati nimirum illi, quæ ad obedientiam Christi per Divinam Naturam accessit; Lex enim, ut opinor, nequaquam id requirebat in hominis obedientiâ.

Cùm verò tantoperè nitatur Dominus *Mather* hoc suum stabilire argumentum, *Incarnationem* scilicet nullam esse partem *Humiliationis*, idoneos appellemus Judices. Apostolus Phil. ii. 6, 7, de Christo Jesu loquens ait, Qui cùm in Dei formâ esset, non rapinæ habuit parem esse cum Deo; sed seipsum exinanivit gloriâ suâ, sumptâ servili formâ, factus hominum similis: Et figurâ repertus ut homo, sese adeò dejecit, ut obediens fuerit usque ad mortem, et quidem mortem crucis. Vocem *exinanivit* hic reddidi per *exinanivit gloriâ suâ*; et duo copulativa in ver. 7. omisi, quæ non sunt in Græco. Summa rei huc redit: [1.] An sit, seipsum exinanire gloriâ suâ, ulla *Humiliatio*? Respondeo, Hoc magis denotare *Humiliationem*, quàm verbum *εἰς τὴν ταπείνωσιν*, quod apud nos in ver. 8. per [humi-

[*humiliavit*] redditur. Verbum hoc tantundem est, quod Sect. H. omnem gloriam et honorem inānem reddere, vel *castam*; atque sic usurpatur, 1 Cor. ix. 15. [2.] An *Incarnatio* Filii Dei ab Apostolo intelligitur, cum dicat, Eum *gloriā suā se exinanisse*? Certè atque eminenter ita est. Nam, (1.) Nominativus verbi hujus restringitur ad *secundam Personam* non incarnatam; qui cum in *Dei formā* esset, &c. ille, (nimirum ille ita intellectus, antequam Θεαρρηπος esset,) *seipsum exinanivit*, vel *gloriam suam castam fecit* quoad manifestationem. Et quomodò hoc propriè fieri potuit, nisi per *Incarnationem*? quæcunque enim Humiliatio Incarnationem suam consecuta est, ad eum spectavit, tanquam Exinanitionis hujus effectum. Et, (2.) Totus *septimus Versiculus* ad *Incarnationem* ejus restringitur, sicut antea probavi; [suprà, pag. 194, 195.] *Exinanivit seipsum, sumptâ servili formâ, factus hominum similis*: Et quod additur, *ver. 8. figurâ repertus ut homo*, id est quod introducit quæ sequuntur Incarnationem suam, quamvis unum tantum eximium Exemplum allegatur. — Pronunciat Synodus Theologorum, “*Christus in Conceptione et nativitate suâ semetipsum humiliavit*, Cat. Maj. 47. eo quod cum ab omni æterno *Filius Dei* esset, nihilominus tamen in plenitudine temporis *Filius hominis* fieri dignatus sit, factus ex muliere humilis conditionis, atque ex eâ nasci, cum variis egregiæ Demissionis circumstantiis.” Ut verò Dominus *Mather* ex hac sententiâ, cui subscripserat, extricaret se, prioribus (opinor) utitur effugiis. — Sed ne plura congeram, Dr. Owen in Comment. ad *Hebræos* ait, “*Persona hæc illustis sese humiliavit in formam hominis, et servi*, In Heb. iii. 2, 3. usque ad mortem, imò mortem crucis: *Phil. ii. 6, 7*, pag. 21. 8.” Hic scilicet est Commentarius ejus in hunc locum. — Jam ideò Lector judicet de arrogantia et inclementia hujus hominis, qui hanc suam Opinionem intuetur, dum Auditoribus denunciavit suis, “*Ita animabus vestris fiet, ita de vobis decernet Deus, quomodò has suas Veritates vel recipitis vel rejicitis*.” Cum in me exitiosum Errorem intentet, qui tantum ita dicam quando de Poenitentia et Sanctimoniâ loquor.

II. Caput secundum jam observandum hoc est, Quod *Credentes pariter justi sunt ac Christus, quoad Sponsoriam Justitiam*. Hoc enim ipsa res est. Ille hinc pauca admodum in patrocinium Propositionis hujus affert; at in hoc Libro satis in contrarium obtuli, adeoque pauca jam sufficient.

Sect. II. Auctorum quos producit rhetoricæ locutiones sunt quidem Veritati magis consentaneæ, quàm Positio ejus. Dominus *Bradshaw* asserit, "Remissionem, sine rigida Imputatione *obedientiæ activæ*, ad omnes fines salutares "valere." Sed observationibus quæ sequuntur hoc dimittam.

Pag. 10.

[1.] Opinionem suam totam *Justitiæ* inædificat *Sponsoriam*, nec tamen Christum talem *Sponsorem* esse probat, unde omninò sequatur, quòd ob hanc causam *nos pariter ac ille* justi sumus. Seriò perpendi quæ ab illo scripta sunt; et quod in hanc rem profert, esse video, "quòd "Christus *Sponsor* appelletur, *Heb. vii. 22.*" Hoc equidem concedo: Inveniet tamen ille me probasse, Christum ibi tantum appellari *Sponsorem Fœderis evangelici*; adeoque vi hujus loci, ad nihil aliud obligari potest, quàm quod complectitur hoc Fœdus: Quamquam etiam concedam, alia Scripturæ loca probare, Christum in se suscepisse, ut esset *finis Legis ad justitiam*, et mortuum esse *nostro loco* vel vice, &c. de quibus copiosè disserui. At si hoc non sufficiat, deinde se exhauriens inquit ille, "Qui ad solvendum *Debitum alterius*, vel aliquam ejus partem, obligatur, is *propriè*, et strictè loquendo, "Sponsor ejus est." Ad hoc respondeo autem, Non semper eousque, ut *ipse Debitor* dici potest illud solvisse debitum pariter ac *Sponsor*, nec tam justus esse quàm ille, nec quidem dici in solutione ejus illicò dimitti, &c. Si enim Amicus ad Creditorem accedat, spondens se Prodigii alicujus soluturum Debiti partem; pactumque inter eos sit, Prodigium illum certis conditionibus, idoneo tempore, et gradatim, debito absolutum et dimissum iri; imò, et debitum ejus remittendum esse ei per modum veniæ ab ipso Creditore dandæ, et illum tamen adhuc obligandum esse ad quædam Officia hanc ob rem præstanda; priores omnes, opinor, Assumptiones audaces hoc modo comprimuntur, nec minùs tamen obligatur Sponsor ad partem debiti hujus Prodigii solvendum. — Annon deceret sanè Dominum *Mather* (pag. 10.) abstinuisse dicto hoc in sanctum Dominum *Baxter*, scilicet, "Eum cavillari, "et hoc consilium Dei in seipsum rejicere;" et tantum locum illum citare ubi Dominus *Baxter* hanc rem versat, nec aliud melius Argumentum offerre? Hoc verò illis solenne est; dum ille rationes promet, isti quod suum est meris calumniis, et censuris execrandis peragent.

Pag. 75.

[2.] Alibi ille ait, "Christi Resurrectionem, Ascensionem,

“ fionem, et Intercessionem, credentibus non imputari:” Sect. II.
 Totum verò id quod affert, ad probandum æternam *legalem Unionem* inter Electos et Christum, atque eos esse *unam legalem Personam*, hoc est, “ Quòd illi dicuntur in Pag. 59.
 “ eo esse, dum reviviscit, dum resurgit a mortuis, et in
 “ cœlestibus locis sedet.” Adeò quod in uno loco exemplum est et fundamentum *legalis sponsoriæ Imputationis*, in alio loco excluditur *ne imputetur*. Hæ autem Phrases, ut spero, a nullis ejus Affeclis iterum afferentur ad probandum *sponsoriam Imputationem*.

[3.] Quàm confidenter ille denuntiat, “ Quòd si sit Pag. 76.
 “ eadem *Justitia* in quâ Christus et nos stamus, ille at-
 “ que nos, quousque hæc *Justitia* justos reddit, *pariter*
 “ *justi* sumus?” At verò, Domine, non eadem ratione ille atque nos *Justitiam* hanc obtinemus; et nos ab eâ, utpote in illo, omnia expectamus: Ille itidem non ita stat in eâ, ut *Remissione* egeat, quemadmodum nos; imò, hæc *Remissio* sæpè in nos iteratur, postquam *justi* sumus facti: Ille per eam porrò *Jus* multò latius obtinet quàm nos, &c. quod alibi ostendimus. Et cum *æqualitatem* Dominus Mather infert ex *identitate*, libet ab eo quærere, An nos *pariter spirituales* sumus ac Christus? attamen *idem Spiritus* in nobis est et in Christo. An nos a Deo *pariter* amamur, ac Christus Mediator? attamen Christus ait, *Tu eos amâsti, quemadmodum me amâsti*; et precatur, Joan. xvii.
ut Amor quo me amâsti, sit in iis: Habemus hîc *quemad-* 23, 26.
modum, et eundem *Amorem*; at verò impudentis esset *æqualem* amorem sibi vindicare. Imò, Dominus noster ait, *Gloriam quam mihi dedisti, ego illis dedi*; quòd scilicet Ver. 22.
 cet ad eandem *Gloriam* refert, an verò sequitur, nos cum Christo *æqualiter gloriosos* esse? Heu! nonne videmus eundem *reatum* ex facinore in multos posse competere, nec tamen omnes eodem gradu reos esse? — Dispicite jam verò, quantâ cum audaciâ in Argumento hoc prorumpat hic homo parùm perspicax proximis in verbis; “ Vix putem, (inquit,) quemvis adeò a mentis
 “ Sanitate aliènum esse, ut hoc neget,” Quum scilicet evincere non possit argumentis id quod molitur, per Minas tandem hoc a nobis obtinere vult, dum aliter nos *inanos* esse exhibet; et si putâsset plurimum ora se hoc modo in nos aperturum, hoc nomine nos appellâsset, potius quàm *Semisocinianos*, homines qui exitiosos et blasphemos Errores tenent, et quid non. Quicumque verò cum Domino Baxter intimus fuit, (quem ille æquò

Seç. II. ac alios his Titulis onerat,) et cum Domino *Mather*, haud diu sanè dubitaret, cuinam horum tribueret plus intelligentiæ, veritatis, charitatis in Deum et homines, benevolentia, pietatis, integritatis, et quicquid Evangelicum spirat animum, et hominem Christo assimilat; ne dicam aliquid de animi modestiâ, mansuetudine, immunitate ab invidia et malignitate, &c. Imò, centies magis Deus eo usus est ad conversionem Animarum, quàm Domino *Mather*; quantumvis ille ei imputet, quòd *Consilium Dei in seipsum rejiceret*, (pag. 10.) et *Errores animabus exitiosos* teneret; (pag. 46.) is enim est, cujus obscuro modo verba ille citat.

[4.] Insolenter admodum evadit ille allegationem *Synodi*, qui aiunt, "*Communio hæc quam Sancti habent cum Christo*, eos substantiæ Deitatis ejus neutiquam reddit participes, nec ullo respectu cum Christo æquales; quorum utrumvis affirmare, impium est ac blasphemum." Hunc locum quidem citavi, sed verba nolui repetere in Concione meâ apud ædes vulgò dictas *Pinner's-Hall*. Ad hoc respondet autem, "In sensu limitato hoc intelligendum est, &c. nam absolute dictum, non est verum: Fideles enim sunt æqualiter cum Christo *homines*, &c." Ita, inquam; nos enim ille *Christi socios* penè appellavit: *Non humiliatus* erat scilicet, dum *homo* fieret, nec *dedecus patitur*, si nos *pariter justifimus* ac ille. Imò, alibi dicitur, "*Incarnationem Christi* æquè partem *Exaltationis* ejus, quàm *Humiliationis* suæ, dici posse." Quamvis verò *Synodus* in *Censurâ* suâ *essentiam hominis* non complectuntur, nihil tamen valent eorum Verba nisi includant *Perfectionem Christi* tantam quàm est *Justitia ejus*, quando *Blasphemia* arguant affirmare, nos *cum Christo ullo respectu æquales esse*: Necessè est quòd cogitent, *Justitiam ejus* talem *Prærogativam* esse, ut qui in eâ Christum æquare velint, deinde etiam *Regnum ejus* petere possint: Et talem quidem ansam nobis præbet Dominus *Mather*, quum nos ac Christum *pariter justos* esse dicit. Nam pluribus ostendit ille, "*Christum ad Gloriam duos Titulos* habere, unum *naturalem*, alterum *accumulatum*; nempe, *Titulum acquisitum* eò quòd *Sponsor noster* sit." Si verò quæras, quænam sit hæc *Gloria*, invenies illum *declaramentem*, "*Quòd Fœnus illud speciale sit Gloriæ et Laudis*, quòd *Pater*, qui ab æterno *Filium* genuerat, et amore infinito *amaverat*, in eum conferre decrevit." Jam verò,
fi

Cor fess.
cap. xxvi.
art. 3.

Pag. 76.

Pag. 7.

Pag. 2.

Pag. 56.

fi Christi Titulus ad omnem acquisitam suam Gloriam Sect. II.
 fit *sponsor* ejus *Justitia*, et nos hucusque simus *æquali-*
ter cum eo justii; quid impedit, quo minùs nos non tan-
 tùm *Titulo eodem* ad Cœlum et Gloriam fruamur, quo
 Christus tanquam Sponsor noster; sed etiam ad eundem
excelsum Thronum in Cœlo, et ad eundem gradum Glo-
 riæ, quem Christus tanquam Sponsor noster vindicat?
 cùm Christus quidem hoc fruatur propter eam ipsam *Ju-*
stitiam, quam scilicet *Fideles*, *pariter ac illè ipse*, possident;
 et omnia illis Deus donat, vel potiùs tribuit *ex Justitiâ re-*
munerativâ; et illi sunt *cum Christo una mystica Persona*:
 Quæ quidem omnia homo hic modestus affirmat, (pag.
 15, 55.) Decerne, *Lector*, an hæc *æqualitas* nulla sit
 alia, quàm quòd nos, pariter ac Christus, *homines su-*
mus?

[5.] Quanquam tantoperè verba facit ille de *sponsorii*
Justitiâ, incertum tamen edit sonum de *Syngraphâ illâ*,
 per quam Christus et Fideles in illam *legalem Unitatem*
 deveniunt. Nam,

(1.) Interdum dicit, "Christum *Sponsorem constitutum* Pag. 10.
 "esse in eo Fœdere quod inter Deum et illum intervenit;"
 atque inde scilicet "facta est *legalis Unio*, et hæc Unio Pag. 59, 60.
 "ab æterno fuit; et quidem fuit *ex Gratiâ supercreativâ*,
 "et in Fœdere inter Deum et Christum *perfecta* est."
 Scias, *Lector*, me agnoscere, fuisse *Fœdus Redemptionis*
 ante secula, et Christum in eo in se suscepisse redimen-
 dos et servandos electos Peccatores, &c. Pernego ta-
 men, per illud Fœdus Christum et Electos *ab æterno*
 fuisse *unam legalem Personam*; vel illum esse tali sensu
eorum Sponsorem, ut quidem eos reddat legaliter æstimand-
 dos facere et pati, quicquid Christus secundùm illud Fœ-
 dus fecit; vel *eos esse* per illud Fœdus *pariter justos ac ille*.
 Argumenta mea in hoc Libro invenies; sufficit verò im-
 præsentiarum dicere, quòd in illo Fœdere nos nunquam
 fuimus *Personæ principales*, adeoque Christus *talis Spon-*
sor esse non potuit. Id quod in illo Fœdere requirebatur,
 Opus Redemptionis erat, et Salus Peccatorum utpotè
 lapsorum; sed Redemptio, et Salus Peccatorum, vel nos-
 trummet ipsorum tanquam Peccatorum, nunquam a no-
 bis loco Officii requirebatur; in Conditionem nostram,
 utique lapsam, hoc nullo modo cadebat. Et pace ejus
 dixerim, ut alienum hoc videtur, Electos duo Capita le-
 galia insimul habere, Christum scilicet et Adamum; ita
 quidem si Christus et homines erant *ab æterno una legalis*
Persona,

Sect. II. *Persona*, æquè probari possit, ut opinor, Christum legaliter Legem violasse cum Electi eam violarent, quam Electos Legem servasse dum Christus eam servaret. Hucusque igitur *Sponsorem* habemus sine *Principali*, et Opus sive Debitum cuius obligatio in neminem unquam incubuit, nisi in eum qui tali sensu *Sponsor* appellatur, quo multi quidem dici possunt tantundem facere et solvere quod ille.

Pag. 10.

(2.) Alibi attamen, secundum illum, "Christi nomen in *originalem Syngrapham* insertum erat, per quam nos, ex Lege et Fœdere Creationis nostræ, obligati fuimus." Antea quidem dixerat, Eum *Sponsorem constitutum* esse in alterâ Syngraphâ, nempe, in æterno Pacto. Atque si ita sit, tum in hanc Syngrapham inseritur ejus nomen, ad exequendum prius quod suscepit munus sponsorium, et sanè non est *Sponsor factus* per nominis ejus in hanc Syngrapham insertionem: Unde sequitur, id quidem quod ex hac Syngraphâ ille solvat, non aliter dici posse a nobis solvi, quam secundum naturam sponsorii sui muneris in Syngraphâ priori, in quâ nimirum principalis ac solus Susceptor ille fuit. Lætor enimverò, quod non est jam cum Domino *Mather* mihi disceptandum, quod si Christus propriè erat *Sponsor pecuniarius* nobiscum in Fœdere Operum, vel absolutè ita factus est, vel disjunctivè: Si *absolutè*, ut ille hoc servaret, tum nos ut Partes non eramus obligati; Si *disjunctivè*, ut vel ille vel nos hoc servaremus, tum sanè nunquam violabatur; nam ille id servavit, et Obedientia ejus, absque ullâ Passione, sufficit ad illud implendum, &c. Sed Dominus *Mather*, hoc concessio, (quod verum est,) Christum in Fœdere Redemptionis *Sponsorem constitutum* esse, facit ut nihil opus sit talibus rebus me insistere. Tantum adverte, sicut alibi probavi, quod Christi *Subjunctio Legi* (quod scilicet per insertionem nominis ejus in Syngrapham ille intelligit,) sponsorii sui muneris *Effectum* fuit.

Pag. 14.

(3.) Minimè verò sibi constans Dominus *Mather* ait, "Christus est *Sponsor noster* factus, et insertum fuit nomen ejus non tantum in Fœdus Operum, sed in illud "tanquam *Fœdus violatum*." Hic iterum confusa omnia, et quomodo ea explicabimus? Jampridem Sponsor constitutus erat in æternâ Syngraphâ; jam verò Sponsor factus est in Syngraphâ violatâ: Ille qui distinctionem commentus est inter Assumptionem naturæ nostræ et Conceptionem Christi, proculdubio aliquod discrimen inveniet

veniet inter Sponforem *constitutum*, et Sponforem *factum*; Sect. II.
 id enim faciendum est, vel sibi ipsi contradicendum. —
 Age, concedo Christum in naturâ nostrâ venisse ad obediendum Legi quam nos violassemus, et ad ferendum poenam quam nos meruissimus, et ad complendum finem Legis quem nos frustrassemus: Hoc verò non efficiet, ut in hac *violatâ Syngrophâ* ille sit *Sponsor talis*, ut nos legaliter putemur omnia fecisse et perpeffos esse, et omnia complevisse, adeoque *pariter justos* esse ac ille qui hæc fecit; quanquam in illâ ipsâ ejus Justitiâ nos servamur, etiamsi nos in hisce omnibus defecimus. — Quæro enim, quando ille *nomen suum* in hanc *violatam Syngropham* inseruit? Certè, non antequàm violaretur, sic enim antea fuisset Sponsor. Iterum, quum inseruit nomen suum, anne hoc fecit ad *eum ipsum finem* ad quem originaliter nos obligati fuimus, nempe, ut nos per innocentiam et obedientiam nostram, tanquam Justitiâ nostram, viveremus? Minimè quidem; sed ut redimeret nos ab Inobedientiâ nostræ Effectis. Num ille tunc in se suscepit, facturos nos et perpeffuros esse, id quod Redemptionis et Salutis nostræ Pretium esset? Minimè sanè; sed ipse hoc facturum erat in Personâ suâ legali: *Legali*, inquam, quia Personæ ejus dignitas divina Pretium *legale*, imò etiam *supralegale*, secundum æstimationem Dei, contulit omnibus quæ fecit et perpeffus est; nam si id faceret et pateretur unus merus Homo quod a merâ Lege præceptum fuit, id satisfacere non poterat pro Myriadibus; et Pactum quidem violatum non magis *divinæ Personæ obedientiam* requirebat quàm Pactum integrum, quanquam ad fines ejus acquirendos id requirebatur. Cæterum, si sponforium Christi munus intra hoc *violatum Pactum* sic restringebatur, tum sanè quando illi nihil amplius vel ad faciendum vel ad patiendum exinde incumbebat quàm ab hoc Pacto requisitum erat, ita quidem per Obedientiam Pacto huic præstitam nec ille nec nos ad aliud amplius beneficium Jus habere possumus, quàm in hoc scilicet violato Pacto ab initio conventum fuit.

Imò ulterius Dominus Mather ait, “ Elekti (*ab initio*) Pag. 57.
 “ constituti erant in *altero Capite*, et in *altero Fœdere*,
 “ quod nihil continebat de Christo, et Justitiâ ejus, vel
 “ propter eos inducendâ, vel ad eos applicandâ.”

Resp. At verò si Justitia Christi nihilo major illâ sit, quam illud Fœdus antequàm violaretur requirebat, tum scilicet

Sect. II. scilicet Justitia integri *Adami* pariter magna fuisset ac illa *Christi*: Atque si *Fœdus* integrum idem fuit cum violato *Pactō*, quī fit ut *Fœdus* integrum nec haberet, nec requireret, ullam *Christi* Justitiam, et tamen violatum *Pactum* tum dimetiatur, tum terminet, *Christi* Justitiam, et nos legaliter in eā justos adjudicet? Si verò, uti ait Dominus *Mather*, *Fœdus* cum *Adamo* et Electis aliud *Fœdus* fuit quàm *Pactum* illud violatum, tum equidem nos in *Fœdere* non fuimus quatenus requirente id quod primitus præceptum erat; et cum in primo tantum *Personæ* fœderantes fuimus, atque sub eo tantum quatenus violato pœnæ obnoxii, nihil hīc opus est Obedientiā in *Sponsorē*, nec quidem locus est *Sponsorī* propriè dicto in ferendis pœnis. Sed de his aliàs fusiùs dixi, itaque concudam, Confusionem tantam de re *sponsorīā* causam sufficientem esse, ut minùs homines auscultent *Censuris* ejus contra eos, qui illud non agnoscunt, quod ipse quidem non intelligit, et quod nemini probare potest.

[6.] Reperio denique, hanc *paritatem Justitiæ* inter *Christum* et nos, non adeò ex legali *Unione*, vel judiciali *Imputatione* procedere, verùm ex *Coalitione* *Fidelium* in *unam mysticam Personam* cum *Christo* per *vitam Unionem*. Sic etenim docemur, “ Inter actum *Fidei* et actum *Justificationis*, intercedit *Coalitio* nostra in *unam mysticam Personam* cum *Christo* per hanc *vitam Unionem*, et *Justitiæ* ejus in nos *Inductio* ad *Justificationem* salvificam; adeòque *Justificatio* nostra non est proximum vel immediatum *Fidei* nostræ effectum, &c.” Hic sanè, si quid sit *una Persona* ego quidem intelligo, rectè concludere ille potest, nos esse pariter justos ac *Christus*; *christificamur* enim cum *Christo*, non nomine tenùs, nec propter susceptionem ejus, nec quòd sit ille *Caput Ecclesiæ*, mystici ejus corporis; sed quòd nos simus *una mystica Persona* oppositè ad *Personam* legalem: Adeò ut si digitum intendas ad *Fidelem* quemvis, periculum vitabis dicti illius, Si non credideritis quòd ego ille sim, in peccatis vestris moriemini. Aliùs insurgere Dominus *Mather* potest, quàm ut dicat nos esse pariter justos ac *Christus*, et dicere, nos esse pariter sanctos ac *Christus*, et pariter illustres, et pariter sapientes ac *Christus*; atque ita interpretari argumentum suum ex *1 Cor. i. 30*. Imò, annon etiam nos assumimur in *personalem unionem* cum *Æterno Verbo*, uti sit humana *Natura* in *Christo*? quod quidem non vitandum esse puto, nisi plures

Pag. 55.

Joan. viii.
24.

res Personas quàm unam Christus possideat; præterquàm Sect. II.
quòd sit ille *Persona legalis*, cui scilicet hanc opponit
mysticam Personam. Et quòd sit aliquid hujusmodi sensus
ejus, audi quòd ab illo dictum est, "*Unio vitalis* dicitur, Pag. 60.

" quoniam in hac efficiendâ *vitalis* est *contactus* quidam
" inter Christum et nos, et *mutuus* inter se *complexus*."

Confer hoc cum postea sequentibus, "*Humana Christi* Pag. 63.

" *Natura Deitati* in *Filio* innititur, et æternam Deitatis

" potentiam se complectentem, et in illâ *Unione* susti-

" nentem habet: Simili ferè modo, quanquam non sine

" magnâ dissimilitudine et disparilitate, nos per *Fidem*

" Christo innitimur, et in eo vivimus; æternâ Deitatis

" potentiâ in Christo, (et non adeò vi principii alicujus

" creati *Gratiæ* in nobis,) corda nostra in eo sustinente,

" et faciente ut semper in eo vivamus." An multam

hîc videre potes discrepantiam, quanquam ille dissimili-

tudinem crepat? — Subjecti gravitas me impedit,

ne affectatum hunc sermonis modum traducam, qui apud

hosce homines est solum Evangelium, quia *Mysterium*

est, ineptiis nempè scatens inscitis, *Roscrucianis* vel *Be-*

hemistis idoneis. Non satis est, scilicet, quòd Christus

omnia in nobis agit, et omnium Beneficiorum promissio-

rum Sponsor est; et quòd dignatus est hoc nobis con-

firmare, et animas nostras reficere, dum adeò blanda ad-

hibet exempla *Unionis mysticæ*, ut in eâ quæ sit inter Vi-

tem et Palmitem, inter Caput et Membra, inter Maritum

et Uxorem; imò, quòd *idem Spiritus* in nobis habitat,

qui in Christo; quæ singula nos docent, et certos faci-

unt, Beneficium esse verum quòd est hoc modo indica-

tum; non verò quicquid denotant, quòd impium cere-

bellum ex Metaphorâ, vel formâ quâdam loquendi, ex-

torqueat. Anne *unam Personam* hinc exprimere licet,

adeò ut Christi Privilegia, et nostra magna Delicta, inter

Christum et nos in commune nomen veniant? An hoc

est facere, ut Christus in omnibus primas teneat? Non Col. i. 18.

opus erat in Scripturis tot *Metaphoris*, ad indicandum no-

bis singula Beneficia quæ per Unionem cum Christo nobis

obtingunt: Hæc unâ quidem sufficere potuit, et omnes

alias superaret. At verò hæc una *Persona* cum cæteris

minimè conveniret. Caput et Membra non faciunt *unam*

Personam, sed unum Corpus; imò, unus Spiritus in

Christo et nobis, non facit *unam Personam*; nisi Spiritum

Sanctum constituas Animam esse quæ hoc Corpus ani-

mat, adeoque esse primariam integram partem totius

Personæ.

Personæ. Quos verò tandem in Errores homines levis et inflati cerebelli rapiuntur?

Sect. III.

S E C T. III.

TERTIO, *Exceptiones aliquot adjiciam, ad alia quædam loca in Domini Mather Libro.*

Quædam ex iis jam notavi, sed inter alia satis reprehensionibus obnoxia, hæc etiam inter ejus *Stamina* occurrunt.

Pag. 56.

I. Edisserit ille, "quòd Deus Christum constituit, ut omnia apud Deum pro Electis faceret, et omnia iis sit a Deo: — Omnia scilicet, quæ in eorum lapsâ conditione iis necessaria sunt, ut ad summam Felicitatem adducantur, &c."

Pag. 58.

Resp. Si tantum sentiret, Christum omnia facturum apud Deum per modum Satisfactionis, Impetrationis, Meriti, et Intercessionis, hoc sanè verum esset: At verò sicut ille de hoc verba facit, obnoxium est Errori id quod dicit; et idcirco hoc modo loquitur, ut errorem insinuet. Hinc, quia Pœnitentiam et Fidem reperit adeò necessaria esse ad Salutem, ille in Rostro suo homines admonere institit, quomodo Christus *pœnitentiam egerit*, et quòd *pœnitentiam egerit pro nobis*; et quamvis in hac Concione non ediderit, quod alibi quidem dixit, *Christum pro nobis credidisse*, tamen illicò videbitis, quomodo satagit ut hoc ita esse nobis probet; si enim *credidit* dum humiliatus est, hoc *pro nobis* fuit, et nobis imputatur, quemadmodum ille sæpè in hoc Libro asserit. Si mihi idem liceret quod Domino *Mather*, quo nomine Erroris hoc appellarem? quamvis enim in Christi Viribus, et ejus Gratiâ, nos pœnitentiam agimus, credimus, ad Deum convertimur, et bona opera facimus; si tamen hæc non facimus, tanquam nostra personalia opera, miseros nos futuros esse certum est. Si vos (non ego) *fidem non habetis, quòd ego ille sum, in peccatis vestris moriemini*: Et, *Nisi vos* (non ego) *pœnitentiam egeritis, omnes peribitis*; ait Christus: Et rursus, *Dico vobis, Nisi abundaverit Justitia vestra* (non mea) *plusquam illa Scribarum et Phariseorum, vos nequaquam ingressuros in Regnum Cælorum*. Si Dominus *Mather* hæc audisset, certè non dixisset, "Domine, tu Evangelium non intelligis; hæc scilicet *in te* incumbunt; hoc est *altum Dei consilium*, quantumvis legali-
" ter

Joan. viii.

24.

Luc xiii. 3.

Mat. v. 20.

“ter hæc enuncies.” Pariter dicere potuit, Te Christum Sect. III. *tum periturum*, ac Te Christum *pœnitentiam acturum*.

II. Nobis ille dicit, “*Fides* primaria est et principalis Page 62.”

“pars conformitatis nostræ ad similitudinem Christi:” Et postea ait, “Christus Exemplar primum est, et Ar- Page 63.”

“chetypum *Fidei*.”

Resp. Quid, anne Christi Fides est exemplar *Fidei in Christum*? Memini quidem Doctorem Goodwin alicubi dixisse, *Deum confisum fuisse in Christo* donec incarnatus esset, et *Christum confisum fuisse in Patre* postquam passus fuit: Et facile sanè creditu est, Christum confisum fuisse in Promissione Dei; et, quatenus Homo esset, in potentia et veritate Dei fiduciam posuisse. Hæc verò non est alia Fides, quam *Adamus* infons egit, vel quam *Lex* operum monstravit. Hæc ratione de *Conditione Paganorum* melius sentire licet, quam faciunt plurimi; illi enim sine *Revelatione evangelicâ* in Deum credere possunt, et in eo confidere, et fiduciam agere. Quid verò hoc facit ad descriptionem eam quam Scriptura exhibet de *Fide in Christum*? An Christus ad seipsum *accessit* tanquam Servatorem? An ille seipsum *accepit* tanquam Redemptorem crucifixum? An ille suam ipsius carnem *edebat*, et suum ipsius sanguinem *bibebat*, ad Vitam æternam? An ille sua ipsius Merita pro se *allegabat*, et in suam ipsius Justitiam *recumbebat*, ut Veniam et Pacem consequeretur? Num ille *consensit* sibi ipsi Maritus fieri? Num ille ad seipsum *respexit* ut sanaretur? Vel ut eâ definitione *Fidei* utar, quam adhibet Dominus Mather ipse, *An ille extra se egressus est ad se, ut omnia lucraretur?* Page 62.

Accipe sanè partem descriptionis suæ *Fidei in Christum*, qui alibi dicit, “*Fidei Subjectum* est convicti corde-fracti Page 32.”

“Peccatoris Cor: Ipsa natura *Fidei*, et animæ in eâ actio,

“talis est, quæ implicet et includat Peccati et Miseriæ

“inde debitæ conspectum et sensum, et vividam mentem-

“que penetrantem Convictionem absolutæ Impotentiae

“hominis in seipso, et quòd ope divinâ prorsus indignus

“sit, &c.” An verò *Christi Fides*, Lector, ex naturâ

ejus, aliquem innuit Sensum absolutæ *Impotentiae* suæ et

Indignitatis in seipso, vel *Peccati et Miseriæ* inde sibi de-

bitæ Convictionem? Ratio quam affert ille submovendi

Abrahamum, ac tales qui ex fide ejus sunt, et efferendi

Christum tanquam primum Exemplar credendi in se-

ipsum, hæc est: “*Humana Christi Natura* vivit et sub- Page 63.

“sistit in Secundâ Personâ, recumbens in æternâ Dei-

“tate

Señ. III. "tate Filii Dei; adeoque in sinu Deitatis subsistentiam
 "ejus fortitur, &c. et æternam Deitatis potentiam se
 "complectentem habet." Apostolus hanc Fidem mini-
 mè novit, quando dixit, *Charitatem esse Fide majorem*.
 Quantumvis itaque sublimis hæc Ratio videatur, dicere
 audebo, Hanc non esse illam *Fidem in Christum*, quam
 Scriptura a Peccatoribus poscit. Ad hoc enim verò con-
 firmandum,

Pag. 7.

(1.) Afferam argumentum a Domino *Mather* prola-
 tum, quod sanè non est optimum: "*Habitatio* Christi
 "in *Naturâ nostrâ* nulla pars est Pœnæ pro Peccato; sic
 "enim *Divina Natura sola* punitur, *Humana* autem non
 "omninò, nec Persona." Hoc argumentum malè con-
 cludit in finem propter quem allatum est, cùm *assumptio*
Naturæ et *habitatio in eâ* inter se differunt; et quidem
 antea id refutavi, et mitigatione multâ opus est, ne cur-
 rat in &c. Si verò Passiones vel Actiones unius solum-
 modò Naturæ, non sint Passiones vel Actiones Personæ
 Christi; tum sanè Actio Fidei unius Naturæ in alteram
 Naturam, non est Actio Fidei in Personam Christi;
 adeoque non est *Fides evangelica*, quæ agenda est in Per-
 sonam Christi. Hic scilicet Humana Natura credit, sed
 apud illum hoc non idem est, ac *Christum esse qui credit*;
 et credit hæc in Divinam Naturam, id verò, apud illum
 non est idem, ac *Christum esse in quem creditur*. Quid
 verò jam de *Christi Fide* fit, etiam secundum ejus prop-
 rium argumentum?

(2.) Objectum *Fidei in Christum*, est Deus-Homo
 Mediator, Christus crucifixus, &c. Sed Deitas Filii
 Dei abstractè intellecta, non est Deus-Homo Mediator,
 &c. Sanè si nostra *Fides evangelica* hoc modo definiatur,
 non video cur opus sit Incarnatione vel Morte Christi,
 nec ullo ad hæc respectu.

(3.) Illa *Recumbentia*, præsertim ob causas huic actioni
 Humanæ Christi Naturæ assignatas, non est totum quod
 essentiale est ei *Fidei in Christum* quam Evangelium pos-
 tulat. Quid verò chartulas quæ vacant his conspergam?
 Consonant ista cum argumentis quæ affert ad probandum
 Christi poenitentiam; nempe, *Opprobria eorum qui in te*
probra jecerunt, in me inciderunt; atque ille homo mærorum
 erat, et cum doloribus familiaris.

III. Dominus *Mather* liquidò demonstrat se sentire,
Fidem esse actionem Animæ adhuc spiritualiter mortuæ
 et irrogenitæ. Consentit enim cum iis qui dicunt,
 "Fides

“ *Fides* est Medium et Modus per quem spiritualiter na- Sect. III.

“ scimur, magis quàm Vitæ Actio, cùm jam in statum

“ Vitæ inducamur; sicut quando Corpus amplectitur Pag. 61.

“ Animam per *animales Spiritus*, qui sunt *res corporeæ*,

“ hoc magis est Medium Vitæ, quàm Actio Vitæ, &c.”

Quibus postea addit, “ Si supponatur, quòd principium Pag. 62.

“ Gratiae, in nobis per Regenerationem genitum et

“ creatum, *habitus Fidei* in se continet, quod ego qui-

“ dem nunc non volo in quæstionem vocare; ta-

“ men, &c.” Alibi dicit, “ Omnis nostra nova Obe- Pag. 32.

“ dientia, et omnes Gratiae Spiritûs in uno hoc voca-

“ bulo *Amoris* comprehensæ, Effecta sunt et fructus Jus-

“ tificationis nostræ.” Et rursus, “ In Unione cum Pag. 60.

“ Christo (scilicet per *Fidem*, quæ hujus Unionis causa

“ est,) nos illicò in Vitæ spiritualis Statum inducimur,

“ primò relativum, tum qualitativum, &c.”

Resp. Hic sanè, cum *Arminianis*, negat *habitus Fidei*

necessarium esse ad actus Fidei. Dissentit verò a *Theologo-*

rum Synodo, qui nos docent, “ quòd Deus in *Vocatione* Confess. cap.

“ *efficaci* cor lapideum tollit, et cor carneum donat, Vo. x. art. 1.

“ *luntates eorum renovando*, ac per potentiam suam ad id

“ quod bonum est determinando, et ad Jesum Christum

“ eos efficaciter trahendo:” Quibus etiam addunt,

“ quòd in hac re omninò passivè homo se habet, donec Ibid. art. 2.

“ per Spiritum Sanctum *vivificatus* ac renovatus, potis

“ inde factus sit *Vocationi* huic respondere, Gratiamque

“ inibi oblatam et exhibitam amplecti.” Et in *Cate-* Cat. Maj.

chismo eorum docemur, “ quòd *Fides* Peccatorem justifi- Resp. 73.

“ ficat in conspectu Dei, non propter alias illas *Gratias*,

“ quæ *perpetuò* eam comitantur, vel propter ea *bona*

“ *Opera*, quæ *fructus* ejus sunt, &c.” Hic itaque vide-

mus, quòd *operatio* fit *vivificans et regenerans*, et *mutatio*

in Corde et Voluntate, in ordine ad actum Fidei; quòd

“ nulla *Fides* est, quæ ullo tempore *incomitata* sit aliis

“ *Gratiis*; et quòd per *bona Opera* tales *Gratias* non intelli-

gunt, &c.

Annon dixit nobis Dominus Mather, “ quòd in *vitali* Pag. 60.

“ nostrâ *Unione* efficiendâ, *vitalis* est *contactus* quidam in-

“ ter Christum et nos, et mutuus inter se *complexus*?”

Num verò ante vitam est *vitalis contactus*, vel dum nos

mortui sumus, aliquis est *complexus*? Anne Mens videt

Christum, dum quidem *cæca* est? vel *Voluntas* eum

complectitur, dum moraliter *mortua* est, dum impotens,

nondum persuasa, et aversa manet? Anne nos Christo

assenti-

Sect. III. assentimur, et cum eo paciscimur, dum Satanas, Peccatum, et Inimicitia, in facultatibus animi nostri dominantur? vel an officium Christo aperimus, dum ab istis claves
 1 Cor ii. 14. tenentur? Deus equidem ait, *Animalis Homo non est eorum capax, quæ sunt Spiritus Dei; nec potest ea cognoscere, quia spiritualiter dijudicantur*: At Dominus Mather ait, Imò, dum animales sunt hoc fit, ut videant Christum et accipiant eum. Hic itaque Scientia est in insciente mente; hic est adventus et acceptio absque Vitâ: Hic Fides est, quam Fœdus evangelicum nullibi pollicetur; hoc enim non includitur in eo, quòd *Deus Leges suas in corde inscribet*. Totum Salutis momentum, apud illum, in Actione Peccatoris mortui et irrogeniti ponitur; et homines justificantur, dum nondum Anima convertitur a tenebris ad lucem, nec a potestate Satanæ ad Deum. Operæ pretium est ab illo quærere, Cujusnam Actio est hæc Fidei Actio? Non est humana Actio, nisi supponi possit, Mentem et Voluntatem sine ullo vitali principio agere posse, imò, contra ipsius dominans principium. Hic itaque vim oportet esse, et inertiam etiam, in ipsâ Actione nostrâ; et mirus quidem fit complexus ejus quod odimus, et a quo abhorremus. Suspikor, hic etiam intervenitur id ejus dictum, *Christum pro nobis credidisse*. Quicquid sit tamen,

Ast. xxvi.
18.

(1.) Opinari illum oportet, quòd Fides nostra postquam vivi facti sumus, vel Fides est specificè distincta ab eâ quæ nos justificabat; vel Actio adhuc est, non effecta per principium regeneratum; sed aliquid est vel infra vitam, vel supra hominem etiam quando spiritualis factus est. Videtur ille quidem utrumque respicere. Similitudo quam usurpat, primæ suppositioni favet; Spiritus enim, quos corporeos esse ille dicit, Animam amplectuntur ad Vitam acquirendam: Itaque, ut videtur, Fides nostra semper est aliquid mortuum, nec unquam Vita sive vivens fit, magis quàm illi Spiritus fiunt Anima; namque periret aliter facultas ejus amplectendi, quod etiam fiet quoad hos Spiritus dum corporei esse cessant. Alibi tamen secundum illum videtur, divinum esse quendam circa nos complexum.

(2.) Video jam aliquatenus, quare sit homo iste tam averfus ab eâ Opinione, quòd Deus ullum nobis salvificum Beneficium donat sub aliquâ ratione Mercedis, quam minimè ratione Debiti: Idcirco nempe, quia Fides sola res est, quæ decernitur, (non præcipitur,) tanquam

ex nostrâ parte Medium physicum; et hæc est res tam *tenuis*, ut eam mortuus Peccator possit perficere; vel tam *magnifica*, ut humana Actio hucusque attingere non possit.

(3.) Rursus video, quare ad finem usque Justificationem nostram restringit, ad *primum Actum* Fidei; imò, et negat immediatum Fidei influxum in Justificationem nostram. Si enim inter *Officia* ea numeretur, vel ut *Officium* habeatur, perierunt omnia: Minimè hoc admitendum est; sed merum tantum Unionis vinculum est physicum, nequaquam a Deo Rectore præceptum, at constitutum, tanquam sunt *Spiritus corporei* pro Ligamenti. Non audeo hujus partem philosophicam attingere, ne fortè si *Embryonem* nominem, Execrationes ejus iterum incurram.

(4.) Jam tandem cognosco, quare *Pelagianum* me putavit, (causam, Philautus ut est, cur id scriberet *Londinum*, noveram diu antea;) quoniam scilicet, in quâdam editâ Concione, Fidei Actum collocaveram *post Vitam spiritualem*. Dicendum erat nempè, cum illo, "Quod *in* *Unione* cum Christo ut unâ mysticâ Personâ, (quæ fit per *causalitatem* efficientem Fidei,) nos illico in *Vitæ* spiritualis Statum inducimur, primò relativum in *Justificatione* nostrâ et Adoptione, tum verò et deinde *qualitativum*, &c." Argumenta ejus quibus probaret *Fidem ante Vitam*, quia scilicet Christus Vitam pollicetur credenti, nihili sunt; quasi ulterior Vita spiritualis, et Remissio, et æterna Gloria, non sint *Vita*, pariter ac *Gehenna Mors* sit, et Peccatores aliqui *bis mortui*.

IV. *Fides* ea quam tantoperè ille prædicat, non tenet omnia Fidei salvificæ *essentialia*. Scio multos probatos homines distinguere, inter *Fidem quæ justificat*, et *Fidem quæ justificat*; et sine dubio, peculiarem habet Anima respectum ad Christum tanquam Sacerdotem, et ad *Justitiam* ejus quoad *Justificationem*. Nobis autem Sermo est de Fide *quæ justificat*. Et quænam ea Fides sit, his verbis ille nobis indicat: "*Fides* est *Egressio* ex nobis ipsis ad Christum, ad omnia obtinenda." Et rursus, "Actio cordis erga hoc Objectum in credendo, propriè fit per modum confidentiæ, et dependentiæ, et recumbentiæ."

Resp. [1.] Jam modò vidimus, *Fidem* eam de quâ ipse loquitur, vitali destitutam esse principio, quandoquidem est Actio irrogenitæ, mortuæ Animæ. Unde, secundum

Sect. III. cundùm plurimos Theologos, hæc Actio non omninò
 est *Actio salvifica*, nec potest esse *Fides salvifica*, quando-
 quidem ab animali fit et mortuo Peccatore. [2.] Non
 opus est ut dicam, hanc non esse Actionem *obedientialem*.
 Notetur tamen, quòd cùm Theologi nostri negent, Fi-
 dem non imputari tanquam actum credendi, vel tanquam
 evangelicum Obedientiæ actum; disertè etiam aiunt,
hæc ratione non imputari *eam* tanquam Justitiam nostram
 justificantem, quod ego quoque concedo: Affirmant verò
 absolutè, *Fidem eam* per quam Justitia Christi imputatur,
Obedientiæ evangelicæ Actum esse. Porro, [3.] Non
 contendam, quousque Fidei hujus limitetur assensus, tam
 quoad objectum, quàm quoad naturam ejus. [4.] Con-
 cedo, quod per Fidem evangelicam nos confidimus in
 Christum, et ex eo pendemus tanquam unico Servatore
 nostro; et quòd per eam *ex nobismet ipsis nos egredimur ad*
Christum, ut expiationem, meritum, causalitatem accep-
 tationis omnium quæ facimus, obtineamus, et Vires ha-
 beamus et Gratiam ad omnia facienda. Attamen, [5.]
 Videte quanto plura *Synodus in Fide salvifica* includit:
 “Hæc Fide credit Christianus verum esse *quicquid* in
 “Verbo revelatur, propter auctoritatem Dei ipsius inibi
 “loquentis; et variè quidem agit, prout requirit unus-
 “quisque locus, Præceptis *obedientiam præstans*, ad
 “Comminationes *tremens*, et Promissa Dei *amplectens*,
 “quoad hanc Vitam, et quoad futuram: Præcipui verò
 “Fidei salvificæ Actus sunt, *Christi acceptatio*, et recep-
 “tio, atque *in eum solum recumbentia* pro Justificatione,
 “Sanctificatione, et æternâ Vitâ.” [6.] Fides illius
 Receptione Christi caret, si non omninò, saltem *quatenus*
 Prophetæ est et Dominus; quum sanè vera Fides Christum
 Jesum recipit ut Dominum. [7.] Nullam hîc habemus
 nostrûmmet ipsorum *submissionm* Redemptoris nostri im-
 perio, nullam nostrûmmet *dedicationem* illi tanquam Do-
 mino, Duci, et Regi nostro, nullum *consensum* sive *pac-*
tum, vel quidem animi propositum *ad hoc faciendum*:
 Quum tamen Fides evangelica talis est in Christo Con-
 fidentia, quæ nostrûmmet includit *submissionm* illi, ut
 scilicet per eum suo modo servemur; secundum Termi-
 nos quos ille denunciavit, nempe, ut nosmet ipsos abne-
 gemus, ut Crucem nostram tollamus, et Discipuli et Se-
 quaces ejus fiamus. *Esa.* xlv. 5. *Mat.* xvi. 24. *Luc.*
 xiv. 26, 27, 33. *Rom.* vi. 13, 16. Denique, [8.] Nul-
 lum hîc habemus cordis propositum ad renunciandum
 Mundo,

Confess.
 cap. xi.
 art. 1.

Ibid.
 Cap. xiv.
 art. 2.

Col. ii. 6.

Mundo, Carni, et Diabolo, qui Christi rivalet sunt et æ-Sect. III. muli; quibus etiam prius nosmet ipsos dedideramus. *Joan. v. 44. 1 Pet. iii. 21.* Mirus est ille certè *consensus conjugalis*, per quem Uxor nullam obedientiam, nullam fidelitatem spondet, et tantum sperat omnia pro se esse facienda. Attamen,

Obj. Si modò Christo confidamus, et in eum recumbamus, hæc omnia certè faciemus. — Resp. (1.) Pariter verum est, quòd si hæc faciamus, tum scilicet in *Christum recumbemus*, imò, et *recumbimus*; et pariter hæc ratione *Fidei* nomine hæc appellanda veniunt, et illa altera omittenda. (2.) Non est in Christum *Recumbentia salvifica*, quæ quidem hæc excludat, vel quæ sine his sit. Hoc liquet, quia *Actus Fidei* evangelicæ sæpè per hæc significatur, pariter ac per *Recumbentiam*; et *Sententia Damnationis* adhuc in illam Animam incumbit, quæ hisce caret, et sub eorum potestate est quæ sunt his contraria. *Nolumus hunc regnare super nos*, vox fuit Infidelitatis; et ob hanc causam morti erant *subiecti*. (3.)²⁷ Scriptura nobis narrat *Confidentia* et *Recumbentia* exempla, quæ in perniciem evadebant, propter defectum horum cæterorum; et ita etiam fiet quoad omnes alios. Sic legimus, *Sacerdotes pro mercede prædicant, et Prophetæ* Mic. iii. 11. *pro nummo divinant*; tamen in Dominum recumbent, et dicent, *Annon est Dominus inter nos? non superveniet nobis malum.* Nec sanè dubitandum est, quin *fatuæ Virgines* aliquam habuerint in Christo *Confidentiam*; perierunt tamen propter defectum Olei, quamvis ab eo tanta sperarent. Imò, (4.) Sicut ab illo hoc exprimitur, et alibi connectitur, merus videtur esse *Actus contemplativus*, qualem cum homo irrogenitus secundum illum perficere potest, ita homo carnalis idem facere potest, ut *Inertia* et *Securitati* suæ faveat; quasi diceret talis, “*Cogitationi huic ego identidem me dedam, quòd Christus omnia pro me faciet*: Eum confido hoc facturum, adeòque in tutò sum, quamvis nihil ultra faciam; intò, damnandus sum, si aliquid amplius facere conabor, tanquam me diu obtinendi beneficia salutaria, quanquam per Christi sit *Justitiam* quòd ego omnia sperem.” Admonemur tamen disertè, *Non quisquis dicit mihi, Domine, Domine, introibit in regnum Cælorum, sed qui facit quod vult Pater meus*: Et hoc inservit ad cogendum illud *Præceptum, Introite per angustam Portam.* Mat. vii. 21.

Sect. III.

V. *Fidei*, tam imperfectæ, mortuæ, et irreligiøsæ rei, qualiter apud illum definitur, nimium ille tribuit; plus sanè quàm tribuere ego audeo ei *Fidei*, quæ vera est *Conditio evangelica*. Ille enim disertè ait, "Est inter
 Pag. 51. "credendum, et imputationem hujus *Justitiæ*, *relatio* "*Causalitatis*."

Pag. 52.

Resp. Nos, scilicet, *Animarum perditores* sumus, et nobis pereundum est, eò quòd dicamus, quòd *Deus Fidem exigit*, Remissionem in suspenso tenens donec credamus, et per *Promissionem* ejus certos nos de eâ faciens quando credamus; quamvis disertè negemus *omnem causalem influxum*, et *Conditionem* restringamus ad meram *Objecti dispositionem*; et *Justificationem* sinimus in omnibus ejus causis integram manere, tanquam *Beneficium Christi* jure conferendum in eum qui *Fidelis* est. Attamen *Accusator*, *Testis*, et *Judex* noster, *Causalitatem* nobis sine noxâ commendare potest, realem et propriam *Causalitatem*; *mediatam* quidem *Causalitatem* *Justificationis*, *immediatam* verò *Causalitatem* *Unionis* cum *Christo*, quæ sanè majus *Beneficium* est. *Brevia mea crura hosce parvos gressus consequi possunt*. *Causa est Justificationis*; sed quomodo? an amplius, quàm per hanc *Regulam*? *Causa causæ est causa causati*. *Fides* est scilicet *causa Unionis*, illa *Unio* est *causa* quare *Justitia Christi* in nos transeat, et hic *Justitiæ* in nos transitus *causa* est *Justificationis*; atque ita *Fides* fit *causa* *influentialis* *Justificationis*. Si *progrediens* dixeris *cujus rei Justificatio* fit *causa*, et *cujus rei id demum causa* sit, *Fides* est *omnium* horum *causa*, et eodem modo quo *causa* est *Justificationis*; et si *retrogradiare* ad *Fidei causam* proximam, et ad hujus etiam *causam*, *hoc omne* quidem *causa* est *Justificationis*, pariter, ac eodem modo quo *Fides* est. Et *qualis causa* in his omnibus est *Fides*? Semper est apud illum *Causa Physica*; naturalis enim est *contactus* et *amplexus*. Attamen ait, *Hæc est per Dei constitutionem sive ordinationem*: Voces præclaræ! sed statim abjicit *moralem causalitatem*, et restringit *Fidem* ad nihil amplius quàm *amplexum corporeorum Spirituum* circa *Animam*. Hic itaque habemus *consensum fæderalem*, sine *Actu* quomodo ut *moralis* considerato; mira res sanè alicui cordato homini, qui non potest non videre, quòd *Actus* tantum ut *morales* in omni *Fœdere* considerantur.

Pag. 52.

VI. *Officii* alicujus executionem omnem cum spe obtinendi ulla salvifica *Beneficia*, utpote *moraliter* cum hæc

hâc connexa, æstimat ille *legali modo et Spiritu factam* Sect. III.
esse, ex legalibus vel veteris Fœderis principiis, et ad veteris Fœderis fines, &c. Pag. 28, et

Resp. Satis antea ostendi, quod etiamsi nihil a nobis factum *ea Justitia* sit in qua consistimus coram justo Deo, nec alicujus Boni meritum, vel ulla expiatio pro Peccato, vel in loco legalis Justitiæ esse possit; *Auctoritatis* tamen manifestatio est in Evangelio, quamvis per modum Gratiæ, et *ratio reſtrix* constituta est ad dispensanda in et per Christi Justitiam effecta Obedientiæ ejus, tanquam Beneficia ad Officium provocantia: Et hoc sanè modo nobis sunt hæc speranda, ad gloriam Veritatis et Promissionum Dei, et impiè arrogantis est ullo alio modo ea sperare; atque hâc ratione Obedientia Christo reddita et Justitia Christi nullo modo inter se committuntur, nec Fines quidem veteris Fœderis ita respiciuntur. Dominus Mather ait, "Fides nullum habet influxum, ne qui-
 "dem per modum *Instrumentalitatis*, ad conferendum
 "in nos jus et titulum ad Justitiam Christi: Influxus
 "omnis quem sortitur Fides, tantum inservit ad nos-
 "tram actuale[m] ejus possessionem." Concedo equidem,
 [1.] Fidem non esse Justitiam nostram justificantem.
 [2.] Christum meruisse, ut in Electos hæc conferatur.
 [3.] Promissionem evangelicam nostrum esse titulum et diploma regium. Imò, [4.] Pernego Fidei *omnem causalem influxum* in possessionem nostram. Quod ad illum verò qui *Causalitatem* adscribit Fidei, libet quærere, (1.) Annon constituit Evangelium per Promissionem suam, *Fidelem* eum esse quem in hâc Justitiæ possessione collocabit? (2.) Annon hæc Promissio jus dat Fideli ad hanc possessionem, et excludit Infidelem? (3.) An Fides igitur nullo modo jus vel titulum nostrum ad hanc possessionem afficit? Annon nos ea *tales* constituit, ad quos hoc Jus pertinet? Et an hoc nihil est, quamvis non sit Justitia ea propter quam justificamur, sicut futura erat legalis obedientia?

VII. Nimis audax est, dum statuit Coronam Gloriæ et Justificationem effecta esse rigidæ *Justitiæ remunerativæ* quoad nos; quod sanè non est verum, quamvis Justitia Christi nobis imputetur. Inter alia quæ huc faciunt, ait, "Dei Constitutio est, omne salutare Bonum
 "et Benedictionem quæ in nos conferenda sunt, non
 "tantum ex merâ Gratiâ conferenda esse, sed et per ma-
 "num *Justitiæ*." Pag. 12, 13,

sect. III. *Resp.* Si tantum sentiat, id cuius gratia^a omne conceditur salutare Bonum, Justitiam esse quae in summo Jure constabat, hoc equidem concedo. At si dicatur, (quod ille plane sentire videtur,) Justitiam Christi ita nobis imputari, ut Beneficia actu in nos conferantur per modum *Justitiae remunerativae* quoad nos, id ego pernego, et aio, Hoc esse millies deterius, quam eorum aliqui quos ille damnat, unquam in animam inducere auderent. Concedo etiam, Mercedem esse Justitiae *quoad Christum*, quod Justificationem et Gloriam Fideles fortiantur: Donantur autem haec Fidelibus ex mera Gratia, quamvis per Evangelicum Regiminis modum. Nullus eorum potest hoc modo causam agere, "Domine, cum jam induar Christi Justitia, ego haec vendico, tanquam debitum vel mercedem ex Justitia remunerativa mihi debitam." Quamvis enim Christus, suo jure Coronam conferat, et per Jus ejus illa Corona nobis certa redditur; *Justitia* tamen causam ad se vocat et in Personam suam retinet, et nobis omnia sunt a Deo *per donum* accepta ferenda. Non est ad Peccatores transferenda Servatoris causa, quamvis in eorum beneficium ille eam aget. Plus habet Arrogantiae spiritualis Sermo istiusmodi, quam multi putant; Nam sanè *donum Dei est Vita aeterna*, etiam cum ille eam donet; nec solum est a causis antecedentibus quod *expectamus misericordiam Christi in vitam aeternam*: Et adhucdum est propter Christum nobis orandum et sperandum, non propter nos, nec aliquid nostrum, quicquid sit Imputationis Justitiae Christi in nos effectum.

pag. 56.

VIII. Id quod appellat ille *narrationem nobis dicere Consiliorum profundorum Sapientiae et Gratiae Dei*, quomodo haec Justitia super nos sit, a *prima et altissima ejus Origine*, multis in rebus ratio est intuta, et valde in vituperationem Patris, et Filii, et Spiritus. — Aliqua ejus partes jam notavi; nunc breviter haec observabo. *Primo*, Impetit ille Gloriam essentialem Filii Dei. *Secundo*, Hominis Lapsum sic describit ut vituperet Deum, *Tertio*, Multum errat de eo, quid sit proprie Gloria Dei. Et, *Quarto*, Omittit hominis agnitionem Spiritus Sancti in opere Salutis.

Primo, Dominus Mather impetit Gloriam essentialem Filii Dei. Priusquam hoc probem, praemittere libet, (1.) Filium Dei tanquam Secundam Personam in Trinitate, aequalem esse Patri in Essentia et Gloria, quantum sit *ex Patre*, quoad rationem et modum Subsistentiae,

tiz. Hinc scilicet ad eum pertinent eadem Divinæ Vir-Sect. III.
tutes, eademque Gloria. (2.) Quicquid Christo ascri-
bitur, antequam Humanam Naturam assumeret, oportet
tale esse, quod cum Divinâ ejus Naturâ tanquam Filii
Dei constet, et ad eandem pertineat. (3.) Nihil ad-
jicitur ad Divinam Naturam sicut est in Christo, per uni-
onem ejus cum Humanâ Naturâ, præter relationem ad
Humanam illam Naturam. (4.) Persona Filii Dei inte-
gra erat, antequam Humanam assumeret Naturam;
adeoque Humana Natura nequaquam pars constituens
est Secundæ Personæ; sed, sicut benè dicit Dr. Amesius,
tantum est adjunctum. Si Dominus Mather aliquid am-
plius intelligit, periculosè errat, quando dicit, "Hu-
mana Natura pertinet ad constitutionem Personæ Christi,
" in præsentem ejus Statu:" Et pejus esse hoc videtur
propter hæc ejus verba: "Habitatio Christi in Naturâ
" nostrâ nullâ pars est Pœnæ pro Peccato; sic enim
" Divina Natura sola punitur, Humana autem non om-
" ninò, nec Persona:" Quasi id quod terminetur in
unam Naturam tantum, non terminaretur in Personam
Christi; et simili ratione, Actus illi qui ad unam Natu-
ram restringuntur, tanquam Principium suum, non sunt
Actus Personæ ejus, nisi sint Actus utriusque Naturæ.
(5.) A tempore Incarnationis, sæpè occurrit personalis
communicatio Proprietatum; et id quod proprium est utri-
vis Naturæ, Humanæ scilicet sive Divinæ, ascribitur
Christo tanquam Deo-Homini; sicut, *Christus mortuus*
est, &c. (6.) Nec tamen fit transfusio vel communica-
tio Proprietatum unius Naturæ ad alteram; nec aliquid
Personæ ejus quoquomodotribuendum est, quod faceret
ad confusionem duarum Naturarum. (7.) Gloria om-
nis, vel Humiliatio, quæ ritè tribui potest Filio Dei ita
sumpto, non potest aliquam inferre mutationem in eo vel
additionem ad eum, et restringi debet ad id quod mani-
festativum est vel relativum: Gloria ejus magis apparere
potest, sed non additionis capax est; obscurari potest, at
non realiter diminui. (8.) Hinc ideo quæcunque addi-
tio veræ Gloriæ, vel Passionis afflictivæ, ad Christum
pertinet, respectu sit Humanæ ejus Naturæ: Hæc sola
præmiorum capax fuit, et exaltationis; hæc sola deser-
tionem, occultationem faciei Dei, et mortem admitter-
bat. Jam verò ostendam, quod Dominus Mather im-
petit Gloriam essentialem Christi, quatenus est æternus
Dei Filius.

Secl. III. [1.] Reddit Christum, quatenus est æternus Dei Fili-

Pag. 56.

us, capacem *additionis* ad veram suam Gloriam quâ Deus est. Sic enim dicit, "Deus Pater *ab æterno genuit* Filium suum, *Secundam* in Trinitate *Personam*, et cum *eum amore infinito dilexit*, decrevit *ei Tributum singulare Gloriæ*, et Honoris, et Laudis, sicut ab omnibus ejus Creaturis suo genere et modo, sic etiam eminentius a certo numero hominum, et in iis: " Quibus adjicit, "Finis et Terminus, et *Exitus* omnium ejus *circa* eos Consiliorum, huc redit, ut adducantur *ad agnitionem Filii Dei*, &c." Et postea ait, "Videtis quomodo *originale magnum Dei Consilium*, ut scilicet *Tributum singularis Honoris*, Laudis, et Gloriæ ad *Filium suum* Christum inducat, hoc modo locum habet, &c." Statim plura afferam: Jam autem quoad hæc advertamus,

Pag. 61.

(1.) Liqueat hæc illum intelligere *Filium Dei*, hoc nomine sumptum: Is est enimvero, tanquam *ab æterno genitus*; Is, tanquam *Secunda Trinitatis Persona*; Is, tanquam *amore infinito dilectus*: Imò, inde quod infinite dilectus est tanquam æternus Dei Filius, Consilium hoc *originem suam* traxit. *Exitus* etiam est Consilii hujus, ut *agnoscatur*, eum esse *illum Dei Filium*. Non potest hoc intelligi, Gloriam hanc adjectitiam in illum designari posse, tanquam prævisum Mediatorem, vel tanquam incarnatum: Hoc enim Consilium *gradus primus* est, et Consilii totius hæc Filii Gloria est *origo*: Ille, secundum hoc propositum, *factus est* Mediator et legale Caput; et ad hoc confirmandum Dominus *Mather* nobis dicit, "Quod ad hunc finem, ut scilicet ad Filium inducatur *Tributum Gloriæ* in salute Electorum, *Deus instituit*, *ut ille omnia apud Deum pro iis faceret*, et omnia a Deo *apud eos ille fieret*;" quod quidem ejus est *secundus gradus*: Adeoque id quod alteri in Intentione subjacet, non potest ante id esse; Officium itaque et Incarnatio ejus solummodo sunt *media* ad hunc finem. Nullum igitur potest esse dubium, quin Christus tanquam æternus Dei Filius in hoc Consilio consideratur.

Pag. 56.

(2.) Perpendamus etiam, quomodo describit ille Gloriam hanc designatam. Est quidem *Tributum singulare Gloriæ* et Honoris: Est *Tributum singularis Honoris* et Gloriæ; aliquid scilicet, quo magis redditur illustris quam antea fuit, tanquam Filius Dei. Imò, *Agnitio fuit ejus tanquam Filii Dei*, quæ *Exitus* esse dicitur Consilii

fili de eo; quasi, quanquam antea Filius esset, non ta- Sect. III.
men *agnosceretur* tanquam Filius Dei, sine hoc adjectio
Gloriæ Tributo. Iterum verò,

[2.] Æternum Dei Filium, secundum Divinam suam
Naturam, paulisper subicit *rugis et displicentiæ Dei*. Pag. 25.
Et deinde,

[3.] Fingit æternum Dei Filium, *quatenus Deus est*,
capacem esse *Tituli acquisiti*, (Titulo *naturali* ejus super-
additi,) etiam *ad Gloriam ejus essentialem*, quatenus Deus
est; imò, et Tituli acquisiti *ad Amorem eum*, quo frue-
batur tanquam Filius Dei in Divinâ Naturâ, antequam
esset Filius Hominis. Verba ejus accipite, " Verum est, Pag. 25.
" Christum alium Titulum et Jus habere, et ad Amo-
" rem Dei, et ad cœlestem Gloriam, *nempe*, per Nati-
" vitatis suæ prerogativam; intelligo, æternam ejus
" Generationem, quatenus est unigenitus Dei Filius:
" Sed *quanquam dives esset*, tanta tamen est ejus Gratia,
" ut *propter nos pauper factus est*; assensus est, (non ut
" *jacturam Juris sui faceret*, sed) ut pro tempore *jactu-*
" *ram faceret fruitionis ejus actualis*, quoad plenum ejus
" fructum et beneficium. Lubenti animo contentus fuit
" *Gloriam suam ad tempus deponere*, et infra hîc in ter-
" ris habitare *sub rugis et displicentiâ Dei Patris sui*,
" donec ad ultimum quadrantem Debitum nostrum per-
" solvisset: Deinde verò *restituendus erat, et efferendus*
" *ad fruitionem Amoris Patris sui*, et cœlestis Gloriæ,
" *virtute duplicis illius Juris vel Tituli antedicti*, nempe,
" quatenus Dei Filius per Naturam est, et quatenus per-
" solvit debitum Electorum tanquam eorum Sponsor;
" hoc scilicet posteriore Titulo in priorem *accumulato* et
" *superinducto*, adeoque *non naturali, sed acquisito Titulo*
" *existente.*" Ubi,

(1.) Satis liquet, quòd (secundum illum) æternus Dei
Filius sit, quoad Naturam suam Divinam consideratus,
qui *sub rugis et displicentiâ Dei* fuit: Nam scilicet in hac
Naturâ solâ Persona ejus fuit Amoris Dei Objectum *ante*
Incarnationem suam, et in *hunc Amorem* solum *restitui* et
efferri potuit, quem *ante* Incarnationem suam habuit;
nec sanè restitutio et elatio esse potuit ad fruitionem hu-
jus Amoris quoad hanc Naturam, nisi *sub rugis et displicentiâ*
Patris sui fuisset quoad Divinam ejus Naturam.
Quâcunque enim in Naturâ Amore Dei *fruebatur* ante-
quam *jacturam fruitionis ejus faceret*, et cujus ad fruiti-
onem *elatus est et restitutus*, eam oportet esse Naturam
in

Secl. III. in quâ sustinuit rugas eas et displicentiam, quæ opponuntur ad fruitionem actualem prioris illius Amoris. Dominus Mather verò ait, Eum *fruitionis actualis* Amoris hujus *jacturam fecisse*, atque ita *habitasse sub rugis Patris sui hinc in terris*; adeoque oportet, ut secundum *Divinam* ejus *Naturam* jacturam fecerit fruitionis illius Amoris et Gloriæ: Et consequenter, quoad *illam Naturam* rugas oppositas sustinuit, quandoquidem Amore illo non fruebatur in *Humanâ* ejus *Naturâ*, antequàm in terris habitaret. Et,

(2.) Non minùs liquet, illum fingere, quòd æternus Dei Filius, quoad *Divinam* ejus *Naturam*, *jus adjectitium* a Deo possideat ad *essentialem* illam *Gloriam*, ad quam *jus naturale* prius possidebat: Gloria enim illa quâ *ante* Incarnationem suam fruebatur, *essentialis* ejus *Gloria* fuit quatenùs Filius Dei est; et ad *essentialem* suam *Gloriam* *jus naturale* possidebat. Porro, in *humanâ Naturâ* suâ *Gloriam* nullam possidebat, antequàm Homo esset, in quam restitui possit; oportet igitur, ut Gloria ad quam *jus acquisitum* possidebat, cum quidem ea Gloria fuit in quam *restitutus et elatus* erat, *essentialis* ejus *Gloria* sit quam ex *Divinâ Naturâ* solâ percipiebat: Non enim poterat *restitui ad fruitionem actualem* ullius Gloriæ nisi quam actu possidebat *antequàm* Carnem nostram assumeret; nec ad ullam *Gloriam* restitui, quam non possidebat donec incarnatus fuit. — Idem est etiam, quoad *Amorem* quem in eum collocavit Pater tanquam æternum suum Filium. Nam ad *Amorem* illum cujus in fruitionem *restitutus est*, Christus a Domino Mather dicitur *acquisivisse Titulum adjectitium*; qui alius scilicet non potest esse, quàm *Amor* ille cujus Objectum erat *ante* Incarnationem suam. Imò, declarat ille, hunc ipsum *Amorem* et *Gloriam*, quæ *per Nativitatis suæ prærogativam* ei debita fuerunt, *Titulo adjectitio* eum possidere; imò, id ipsum, *a cujus* quidem *jure non recessit*, quamvis ad tempus *jacturam fecerit fruitionis* ejus *actualis*, denuò eum recepisse; et ad hoc restitutum esse *virtute* hujus *duplicis juris*. Hæc ratione nobis dicit, quòd etiamsi Christus *divus esset*, tamen *factus est pauper*: Quomodò verò *pauper*? Nempè, *jacturam faciendo fruitionis actualis* integrî fructus et beneficii ejus, quo antea fruebatur. Loci illius ad quem hæc alludit, *sensus est*, quòd etiamsi Dei Filius auctor et hæres esset rerum omnium, in *Humanâ* tamen ejus *Naturâ* egenæ et perpeccionibus affectæ sortis erat.

erat. Inde verò Dominus Mather infert, quòd Christus, Sect. III. quatenus fuit Dei Filius, *jacturam fecit fruitionis actualis* Integri fructus hæreditatis suæ, quam quidem plenè antea possederat; et in hoc sensu, *pauper* erat. Hoc planè vult, nam quum in præcedentibus dixisset quòd *dives erat*, de eo loquitur sicut ante Incarnationem ejus fuit, quoad fruitionem pariter ac titulum; ad quas *Divitias* manifestum est, quòd *a jure suo non cedebat* quatenus fuit Dei Filius; attamen *integri beneficii* harum *Divitiarum*, quas jure possidebat tanquam Dei Filius, sanè *jacturam fecit* quoad *fruitionem actualem*: Quin pari ratione dicere potuisset, Eum fruitionis omnium beneficiorum æquè ac nullius, et juris sui æquè ac fruitionis, *jacturam* fecisse; cùm omnia hæc sint pariter possibilia Dei Filio, qui adhuc possidebat totam et integram hæreditatem quatenus fuit Dei Filius, sicut jure suo eam possedit antequàm fieret Filius Hominis. *Jacturam* facere *manifestationis*, et *fruitionis actualis*, discrepant quidem quoad *ejus Gloriam*: Quoad *Divitias* verò, aliud est, Humanam Naturam iis carere; et prorsus aliud, Divinam Naturam aliquid remittere de fruitione ejus quod jure possidebat. Insana est locutio *pauper* Deus. At verò si dicatur,

Obj. *An Christus, tanquam Redemptor noster, nullam sibi Gloriam, Mercedis loco, vindicare potuit?* —

Resp. (1.) Maximè; Gloriam et Divitias sibi vindicare potuit, quoad Humanam ejus Naturam. Attamen, (2.) Hoc non omninò *Restitutio* ejus fuit, quod ante Incarnationem suam Filius quæ Deus possidebat; sed *Gloria* quædam et *Divitiæ* erant, humanæ ejus Naturæ concessæ, quæ ab Exaltatione suâ *initium sumpsere plenum*, quamvis essent ab æterno decreta: Et ad utrumque quidem *Jus* illi competeat, ex Unione humanæ Naturæ cum Divinâ-Personâ; et *tanquam Merces* etiam, pro eo quod perpeßus est et fecit in humanâ Naturâ. Imò, (3.) *Gloria* quidem summa, ad Christum pertinens, vel ab eo recepta, quatenus *acquisita* est, *alterius* fuit *generis*, quàm quæ ad eum pertinebat quatenus Deus est, et quæ fruebatur ante Incarnationem suam. Illa nimirum *Gloria* *acquisita* est *dependens*, altera verò *independens*; illa est *creata Gloria*, quanquam superangelica, altera verò *in-creata*, essentialis, et divina, eademque sanè quæ Patris. Rursus, si dicat aliquis,

Obj. *Annon Christus Gloriam suam Divinam ad tempus deposuit?* — Resp. (1.) Non magis potuit eam derelin-

Sec. III. derelinquere, nec quidem fruitionem ejus, quàm derelinquere Essentiam suam Divinam. Attamen, (2.) Lubens consensit, ut pro tempore *celaretur* quoad *manifestationem*; at non omninò tamen fruitionem ejus dereliquit tanquam Dei Filius. Atque hinc, (3.) Sensibiles Communicationes hujus, et Divini Favoris, ad tempus quidem ab humanà Naturà multùm *suspensæ tenebantur*: Quatenùs verò fuit Dei Filius, semper eodem modo possedit, et percepit, Divinam Gloriam et Favorem. Pariter in seipsum *Displicentiam concipere* potuit Pater, ac in Filium suum, quatenùs Deus fuit. Inde verò, (4.) Quanquam id quod Christus fecit et perpeßus est, *Jus illi daret*, ut Divini Favoris sensibilis fructio humanæ Naturæ *resisteretur*, nullus tamen erat locus *Jus acquirendi* ad communicationes aliquas sensibiles Amoris, Divitiarum, vel Gloriæ, illi impertiendas, quatenùs Dei Filius erat: Hæ communicationes enim nunquam *suspensæ tenebantur*, et essentielles ei fuerunt; et si *Jus acquisitum* supponatur, hoc *dependentem* redderet illum Amorem et Gloriam, et ita quidem reduceret ad conditionem Creaturæ; cùm sanè in humiliato ejus statu Christum videatis, dum tanquam Dei Filius loquitur, *Titulum suum et Possessionem* in æqualitate cum Patre semper asserentem, imò et affirmantem *eadem* hæc esse. *Joan. i. 18. v. 18, 19, 26. x. 30, 33. xvi. 15.*

Judicet Lector, quomodò Dominus *Mather* Christum honoret. Illi narrare poteram, quibus nominibus hujusmodi Hæresis ab Ecclesià antiquà appelletur; sed malim ut ab illo opinio mea *Blasphemis* arguatur *per injuriam*, quàm ut tam *justam* imputationi huic occasionem ipse præbeam, quamvis in hominem tam mitem inciderem, qui tantùm *Ignorantiæ meæ* id tribueret. Ut sanè Dei Filius, quatenùs est *Deus*, admittere *additionem* possit veræ Gloriæ; ut rugarum et displicentiæ Dei sit Objectum, et fruitionis Divini Favoris, et Gloriæ et Divitiarum quas ante Incarnationem suam possidebat, jacturam pati possit; atque ut obtineat ad essentialem illam Gloriam, et Amorem, et Divitias, *Jus acquisitum*, ad *naturale* ejus *Jus adjectum*; Positiones equidem tales sunt, quæ homini sufficiant tremorem incutere, ne postea nimis altùm sapiat. Sollicitudo mea de his rebus fecit, ne occasionem occupem quam D. *Mather* mihi præbet.

Secundò, Describit ille *Lapsum hominis* eo modo, ut Deum dedeceat: Nam statuit eum *institutum* esse et deter-

determinatum, ut *Medium* necessarium ad conferendum Sect. III.
in Filium Dei Tributum illud Gloriæ et Laudis quod
Pater antea pro eo designaverat. Hoc etenim ab illo
pleno ore pronuntiatur, in Ordine quem exhibet æterno-
rum Decretorum. *Primus* nimirum gradus est, *Consili-* Pag. 56, ad
um de Tributo Gloriæ in Filium conferendo. *Secundus* 60.

est, quod Christus pro *Electis* apud Deum omnia factur^{us}
sit, &c. *Tertius* est, quod homo sit in statu Innocentiæ
factus. *Quartus* est, Lapsus hominis. *Quintus* est,
quod *duplex Unio* sit, terminans in legales et mysticas
Personas. *Sextus* est, quod *Fides* mysticæ Unionis *me-*
dium sit. Et *Septimus* est, quod *Fides* hæc naturâ suâ
in Christo *confisura* sit ad omnia consequenda. Hinc itaque
inferri potest, quod *Lapsus* hominis, qui est *quartus* gra-
dus, sit necessariò res determinata, in *Consilio* Patris de
Tributo Gloriæ in Christum conferendo, per agnitionem
ejus ab hominibus quibusdam pro Dei Filio; hoc enim
prius in prædicto Ordine decernitur, et deinde *Lapsus* de-
terminatur (non solum regitur) ut hujus exequendi *me-*
dium necessarium; tanquam id per quod hanc Gloriam
ille reportaret, et quidem absque quâ eam profectò amif-
surus erat, et ad *prærogativam Nativitatis suæ* limitan-
dus. Adeòque nobis Dominus Mather dicit, "Hic sanè Pag. 58.

"*Lapsus Electorum* in Statum Peccati, et Mortis, et Iræ,
" aliquo modo ab hac re videri potest alienum esse: At
" verò non est ita; hinc enim Filio Dei *Via* aperitur per
" quam ingredi possit, et omnia pro iis apud Deum fa-
" cere, quæ in hac perditâ conditione iis necessaria sunt,
" &c. Adeò ut sicut loquitur Christus de cæcitate illi-
" us qui ab utero cæcus fuit, (*Joan. ix. 3.*) quod eve-
" nit hoc ut Dei opera in eo manifesta fierent; similiter
" de *Lapsu Electorum* dicere possumus, quod in *Consilio*
" Dei designatus erat in hunc finem, ut abyssi divitiarum
" Scientiæ et Sapientiæ, et Gratiae et Potentiæ Dei,
" in iis manifestarentur: Et quemadmodum Christus de
" *Lazari* morbo et morte loquitur, (*Joan. xi. 4.*) quod
" non erat ad mortem, sed pro Dei Gloriâ, ut per eum glo-
" rificetur Filius Dei; ita dicendum est de *Lapsu Electro-*
" *rum* in Statum mortis spiritualis in peccato et delictis,
" quod non est ad mortem sempiternam, sed pro Dei Glo-
" riâ, ut glorificetur Filius Dei in iis restituendis."

Resp. (1.) Certus sum, quod nullâ tali indigebat Glo-
riâ Filius Dei: Illi eadem Felicitas, et summa Gloria
obtigisset, si Homo nunquam lapsus esset. (2.) Non
omni-

Sect. III. omninò convenire videtur cum Puritate et Bonitate Dei, ut *decerneret* Leges suas violari, maximam partem hominum perditum iri, Imaginem suam foedari, Diabolo gratificari per peccatum et ærumnam hominum, Nomini suo dedecus tale evenire, &c. atque hæc omnia, tanquam *medium necessarium glorificandi Filii sui*: Aliud est quidem, decernere *permissionem Lapsûs*, atque inde ad bonos fines eum regere. (3.) Secundum Ordinem jam supra memoratum pariter fuit impossibile, ut Homo staret, vel ut hominum plures Peccatum et æternam Perditionem evitare possent, ac fuit ut Homo impediret quo minus Deus *singulare* illud *Tributum Gloriæ* conferre poterat in Filium suum, quod illitribuendum ab initio decernebat; quod majorem (ut opinor) præberet damnatis consolationem, quàm Conscientia sua unquam admit- tet, vel Argumentationes Dei cum hominibus significare possunt. (4.) Multum de Veneratione detrahit cordis admirantis, et minuit eum grati animi Affectum erga Deum et Servatorem nostrum, quem Scripturæ tantoperè inculcant: Si enim Ordo iste Domini *Mather* verus sit, tum *Amor erga Filium Dei* causa fuit, quare homines *Servatore indigerent*; non autem *Amor erga mundum* causa erat, quare Deus *Filium suum dederit*, et Filius seipsum, ut *Servator esset*; prout dicitur, *Joan. iii. 16*. Ulterius sanè non procedit Ordinis istius summa, quàm ut inde inferatur, quod cum Deus *ad Gloriam Filii sui* decreverit, *omnes lapsuros esse* in statum Peccati, et Mortis, et Iræ, ut adeò *aliqui eorum* ad Gloriam suam essent, *hi* scilicet decernebantur *ex iis esse*; quod equidem Misericordia est, at verò non est manifestatio tanta divinæ Misericordiæ, Amoris, et Gratiae, quam nobis Verbum repræsentat. Adeoque, (5.) Si supponamus Hominem prævisum esse tanquam lapsum et a seipso perditum, atque exinde Servatorem decretum esse, qui certum hominum numerum restituat et actu servet; et qui propter hoc, in Naturâ illâ quæ passa est, mercedem acciperet, et æternum elatus esset, laudibus salvatorum suorum honoratus; hoc sanè Oeconomizæ Redemptionis in Scripturâ revelatæ plenè satisfacit. *Apoc. i. 5, 6*.

Hoc modo *lapsus* Homo supponitur, in omnibus iis Textibus quos Dominus *Mather* allegat, ad probandum decretum Dei de Tributo Gloriæ in Filium suum conferendo ab Electis. Sic enim, *Eph. i. 3, 4, 5, 6*. quod nos *eligimur in Christo*, dicitur: At in quo Statu id videre

videre est, ex naturâ Beneficiorum quæ nobis sunt per *Sect. III.*
 eum obtinenda; nempè, ut *sancti simus*, qui per Lapsum
 fuimus profani; ut *inculpati simus coram eo in amore*, qui
 adeò improbatum fuimus et odiosi; ut *in filios adoptaremur*,
 qui per Peccatum primogenituram nostram naturalem
 amiseramus, et alieni facti fuimus; ut *in dilecto accepti*
essemus ad laudem gloriæ Gratiæ ejus, qui nosmet ipsos in-
 gratos feceramus, et damnabiles in oculo Justitiæ; atque
 ut *Redemptionem in eo habeamus, et Peccatorum Remissio-*
nem, secundum divitias Gratiæ ejus, qui nosmet ipsos
 captivitati dederamus, Peccatum admiseramus, et facti
 fuimus inepti ad nosmet ipsos redimendos, ad expiandum
 pro nobismet ipsis, vel ad restitutionem nostram procu-
 randam. Deinde sequitur, *vers. 8.* quòd in his omnibus
abundavit erga nos in omni Sapientiâ et Prudentiâ. O ad-
 mirabilem Sapiëntiam! Ut viam inveniret, quâ pravos
 sanctificet, culpabiles justificet, odiosos amet, alienos
 adoptet, viles et indignos acceptos habeat quos Justitia
 damnaverat, captivos redimat, et reum Peccatorem ab-
 solvat! Hic multò magis locus datur, quo *omnis Sapien-*
tia et Prudentia abundet, quàm si decretum esset primò
 glorificare Filium Dei; et deinde, ad hunc finem conse-
 quendum, *decernere* quòd Homines in miseriam et mor-
 tem *laberentur*, ut Filio suo Gloria hæc accederet. Vi-
 deatur etiam *vers. 9.* et perspicuum erit, quòd secundum
 illum Apostoli Ordinem quem modò demonstravi, hoc
 fuit apud eum *Mysterium voluntatis Dei*, et Beneplacitum
 quod in seipso præstituerat, ut scilicet per Christum Pec-
 catores restitueret, qui in conspectu ejus ita fuerint lapsi
 et miseri. Eundem quoque sensum contineri liquet, in
Apoc. v. 11, 12. 2 Thess. i. 10. et Eph. iv. 13.

Fateor me, quando de aliquorum hominum indole
 cogito, in dubio habere, annon ex eo quod in ipsorum
 animis deprehendunt, fingere Deum incitantur sui simi-
 lem, crudelem scilicet, et a bonitate longè remotum; an
 verò pravæ quas suscipiunt de Deo Imaginationes, in id
 quod Similitudinem Dei esse putant, eos transformant.
 Anne aliter auderet quisquam Theologus hoc modo con-
 cionari, “quòd in manus suas Deus accepit Peccatum
 “*Adami*, et in humanam naturam spiritum ejus expres-
 “sit, ut ita in humanum genus propagaretur? Imò,
 “quòd *delectetur* Deus, dum impios peccantes videt:
 “Et sicut quis Arsenicum deponens ad occidendum So-
 “rices, libenter per foramen ostii Sorices aspicit id de-
 “vorantes,

Sect. III. “ vorantes, cūm sciat eos inde perituros ; ita Deus per
 “ digitos libenter aspicit Peccatores dum peccant, cūm
 “ sciat eos inde perditum iri. Et quōd Spiritus Dei cūm
 “ Peccatoribus certans, eos illuminet, reformet, &c.
 “ Quare autem sic certat cūm multis, quos nunquam
 “ servare decreverit ? Scilicet, ut ad majores istos in
 “ Gehennā cruciatuum gradus adducerentur, ad quos ille
 “ eos prædestinaverat ; *Judas* itaque *abivit in locum suum*,
 “ id est, ad majores istos cruciatus, quibus eum destina-
 “ verat Deus : Non poterat huc pervenire, nisi per lap-
 “ sum ab Apostolatu suo ; non poterat labi ab Apostola-
 “ tu suo, nisi Apostolus fuisset ; et Apostolus non potuit
 “ fuisse, nisi Spiritus Dei cūm eo certasset.” Dominus
Mather, (opinor,) locutionum harum putidarum memo-
 riam non amisit, quas ego omninō non mutavi ; ad mi-
 nimum certus sum hoc esse summam Verborum ejus,
 quod multis testibus probare possum.

Tertiō, Errat ille de *Gloriā Dei*, quid sit in quo maxi-
 mē consistat. In Perfectionibus suis essentialibus hæc
 consistit, quatenus in seipso : Imō, *manifestativa Dei*
Gloria, Patris et Filii, non adeō constat in agnitionibus
 Creaturarum, quā in ostensione tali suarum ipsius Per-
 fectionum, quæ earum excitet admirationem et amorem ;
 Laudesque hominum præ illis comparatē sordent. *Omnia*
fecit ille *ad suam ipsius Gloriam* ; id est, ut Sapientiam
 suam, Bonitatem, Potentiam, Justitiam, &c. inde osten-
 deret : Et magis emicat Gloria sua in Impressionibus
 Virtutum ejus in Creaturis, quā in earum grati animi
 testimoniis, vel in orali memoracione Laudum ejus :
 Homines equidem Officiū suū ita præstant, et pro-
 prio conducunt beneficio, non tamen ejus Gloriæ aliquid
 adjiciunt ; imō, *manifestativa ejus Gloria* hāc ratione per
 hos homines non tantū promovetur, quantum per Ima-
 ginem suam in iis, et Auctoritatem suam obedientiā et ope-
 ribus eorum bonis agnitam. Deus per Christum, tanquam
 Redemptorem in naturā nostrā, *glorificatur*, dum scilicet
 hāc ratione Imperium ejus honoratum est, Justitiæ ejus
 satisfactum est, Odium ejus in Peccatum denunciatum
 est, Imago ejus restituta est, Auctoritas ejus apud homi-
 nes agnita, Natura ejus benedicta in humanā naturā et
 moribus Christi illustrata, atque Amor ejus et Clementia
 in Peccatores per mortem ejus indicata : Hāc ratione,
 inquam, *magis glorificatur* Deus, quā per honorē
 Christo a Creaturis suis acquisitum, ex eo quōd pauci
 quidam

Mat. v. 26.

quidam homines adducuntur ad agnoscendum eum tan Sect. III.
quam Filium Dei. Imò, Redemptor noster, etiam in
naturâ nostrâ, *magis glorificatur*, dum honorem tribuat
Deo, Imperium ejus vindicet a contumeliâ, Misericor-
diæ viam recludat, per quam ea se prodat, intactâ Sanc-
titate vel Justitiâ divinâ, Dei consilia et promissa exe-
quens, Gratia omnem plenitudinem in se tenens, om-
nemque Auctoritatem et Judicium sibi commissum ha-
bens; dum Satanæ evertat molitiones, viresque ejus et
potentiam in humanâ naturâ frangat; dum Spiritum suum
donet, et Imaginem divinam in pravo mundo restituat;
dum Homines divinæ Legi subiectos reddat, Exempli sui
imitatores, et Auctoritati suæ subditos; dum mortuos
suscitet, et mundum judicet; dum sapienter, æqualiter,
et efficaciter Regnum suum administret, &c. Hoc mo-
do, inquam, ille *magis honoratur*, quàm per paucorum
hominum *agnitionem Filiationis suæ*. Et quum per ha-
bitationem ejus in Carne *obscurata* fuit *Filiatio sua*, miror
sanè Dominum Mather locare *Exitum* vel Summam acqui-
sitæ Gloriæ Christi in *agnitione Filiationis ejus* ab Electis;
quasi Velum assumpsisset ad faciendum et patiendum tan-
tas res, præcipuè, si non solummodo, ut hoc ipsum Ve-
lum pretio removeret.

Quartò, Omittit ille *Spiritum Sanctum*, quoad men-
tionem ullius Gloriæ in illum decretæ in Oeconomîâ Sa-
lutis Peccatorum. Procul dubiò tamèn, Spiritui æterno
convenit Gloria, supra eam quæ humanæ Christi naturæ
competit, et Jus ad eam supra Jus acquisitum Christi.
Imò, *baptizamur*, quatenus redempti, in *nomen*, vel in *Mat. xxviii.*
nomine, Patris, et Filii, et Spiritûs Sancti. Sed apud ^{19.}
hosce homines *Gloria ejus* parvi penditur; nec quidem
illi hoc concedetur, ut quosdam Peccatores tales reddat,
qui priores aliis Beneficia aliqua salutaria in Christi jure
possidebunt, secundum Evangelii regulam: Quamvis tam
sapienter in salute Peccatorum Deus instituit agnitionem
Patris, Filii, et Spiritûs; Pater scilicet *donat* et mittit Fi-
lium ad redimendum homines, Filius *solvit* Redemptionis
pretium, et Spiritus Sanctus hoc *applicat*, dum reddit
Peccatores Objecta effectorum ejus relativè, quemadmo-
dum in Evangelio, horum Dispensatio constituitur.

Sententia ejus de *legali Unione*, inter Christum et Elec-
tos ab æterno, quasi sint *una legalis Persona*, Opinio est
præter Scripturam assumpta, quam ego suprâ refutavi;
quanquam concedam, Christum ab æterno in se suscepisse

Sect. III. ut Electos redimeret et servaret; hoc autem longè abest ab eo, ut sint *una legalis Persona*, cùm nos non omninò putemur nosmetipfos redimere vel servare. Pariter quoque sine fundamento est ejus, *Opinio de unâ mysticâ Personâ*. Tempus autem monet, ut desinam animadvertere in *ejus Fabulam ex gradibus compositam*; quam miror eum non magis scienter narrâsse, quàm ut *Consilia Dei* repræsentet, ita ut minimè deceat, imò maximè dedeceat, Dei Gloriam.

Pag. 71.

Pag. 64.

Pag. 32.

IX. Hujusmodi quibusdam, quæ ab illo prolata sunt, haud immorabor: Quòd scilicet, "*Obedientia* omnis illa quam præstatis Legi, ad Justificationem vestram non magis confert, quàm *peffima Peccata* vestra:" Quòd "*Non deficere a Fide* non est medium manendi in statu justificato:" Et quòd "*Pœnitentia* est effectum Remissionis, *non necessaria* autem est ad eam consequendam:" His, inquam, non immorabor, cùm hæc et similia, jam in hoc Libro, et alibi tractaverim. Nec pergam demonstrare, quòd sanè poteram; quòd ex ejus Sententiâ sequeretur, *omnia Peccata nostra insimul remissa esse*, præterita, præsentia, et futura; et *Deum non posse irasci, vel pœnas infligere in Fideles propter Peccata eorum*, &c.

Pag. 67, 68.

X. Inaniter supponit ille multa competere in *Infideles* posse, quæ certa sunt indicia veræ Fidei, et quidem Fidei sunt Effecta; imò, sunt Executio consentientis actûs Fidei, et *absque his* (si homini tempus suppetat) omnis quam ullus habet Fides non alia est quàm *Fides mortua*, nec unquam hominem salvum præstabit. Concedam ego, *nullum actum Gratiae vel Pietatis absque Fide* nos servare posse: Disertè tamen affirmo, *nullum esse unum actum* veræ Gratiae vel Pietatis *absque verâ Fide*, nec ullam veram Fidem absque actibus aliarum Gratiarum. Cur igitur Gratias Spiritûs inter se committit, et loquitur "de moribus nostris corrigendis, et reformandis vitis nostris et cordibus quibque, sic ut non amplius peccemus; et de vivendo, sicut Sanctus a cœlo delapsus, &c." et tamen simul dicit, "*hæc non esse Fidem*, nec per hæc omnia Christi Justitiam super nos futuram esse?" Possuntne vitæ hominum reformari, et corda mutari, secundum vocationem Evangelii Christi, nec tamen eos Christum accipere, et in eo confidere? Minimè. Quæro autem, Si quis ad Christum extra seipsum egrediatur, ut omnia consequatur, nec tamen unquam poeni-

pœnitentiam agat, nec corde et vitâ mutetur, nec Deum Sect. III. amet, anne Christi Justitia super talem hominem ad Salutem foret? Hoc tamen pariter possibile est, ac illud; imò, facilius quoad hoc erratur. Videri quidem possit, in 1 *Thess.* i. 5, et seq. Spiritum Dei illa conciliare, quæ Dominus Mather inter se committere tantoperè conatur.

Mihi sanè liquet, *Christi Justitiam* se extendere per omnia cujusque Sancti beneficia et privilegia, tanquam solam *meritoriam Causam*, quæcunque sit eorum *Conditio*. Credentis verò posteriores omnes quæ ex Gratiâ procedunt Actiones et Pietas, Fidei sunt Operationes; imò, sunt Executio primi consensûs sui conjugalîs, pariter ac Effecta dependentiæ ejus in Christum ad novas copias obtinendas. Atque hoc modo, (1.) Fides, uti *supernè erga Christum* agit, adhuc orat, precatur, sperat, confidit, expectat, cum amore adhæret, et sui dedicationem et consensum repetit. (2.) Utî in *Verbum* respicit, invenit argumenta, incitamenta, consilia, &c. quibus se applicet et adhæreat, a rebus invisibilibus sibi repræsentatis. Et, (3.) Utî in *virtute* priorum utriusque agit, quoad interna et externa Effecta, purgat, solvit, amat, vivificat, confirmat ad officium et contra tentationem, consolatur, revocat, restituit, custodit, vigilat, &c. Adeo ut renovati nostri Actus Pœnitentiæ, Amoris, et Timoris, &c. Pietas nostra, Reformatio, Zelus, et omnis sincera Obedientia, sint *Fidei operationes*, et *Fidei obedientia*: Fides in iis est, et illa sunt in Fide, non *formaliter*, sed modo jam memorato: Unde concludo, eam esse *falsam Fidem* quæ omittit in his *omnibus* Obedientiam Christo, sicut est ea *falsa Obedientia* quæ excludit Dependentiam in Christum in vel per *ullam* harum Actionum.

XI. Criminationes Domini Mather in Fratres suos intolerabiles sunt, quæ nec probum Hominem decent, nec verum Fidelem, nedum Evangelii Ministrum. Vix apud aliquem inveniri potest plus malitiæ et falsitatis, quàm accusationes et insimulationes ejus jure postulari queant; nisi fortè ab Inscitiâ profluant, quod ex caritate speraverim. Exempla suprà protuli, quomodo mea verba detorsit; si verò in me desissent ejus convitia, non adeo putarem me decere, ut propriâ tantum causâ indignationem exprimerem: At ille ne mortuis quidem parcit, cætumque ipsum impetit vivorum nostrorum Ministrorum, eorum scilicet qui maximè usui sunt, et ipsum etiam eorum Ministerium. Quis verò, aut quid, aliquem

Sect. III. excitare potuit, ut Labores tot Ministrorum irritos redderet, cum tam idonei sint ad Regnum Christi in mundo promovendum? Quis aufit Laboribus eorum interesse? vel quis non Zelotypiis, Præjudiciis, et Abhorrentiâ impleatur? si credat huic homini præservido, dum de iis dicat, quod "Errores tenent animabus exitiosos, si aliqui in mundo tales sint;" quod apud eos "displicentia fit, et odium cordibus infixum, contra doctrinam consistendi justificatos in Justitiâ Christi imputatâ, et in hac solâ, unde reverâ ortum ducant Oppositiones suæ," huic nimirum Propositioni, quod *nos sumus pariter iusti ac Christus*; et quod per eos "Diabolus hominum animos occupare laborat, et obturare contra benedictas (utî vocat) *Veritates*." Imò, adeò effert se malignus ejus animus, ut *Semifocinianos* sæpè eos appellet; et datâ operâ hanc illis notam inurit, (hoc quidem nomine probroso eos nuncupari volens,) in *Præfatione* suâ, ficut et in Concionibus suis *Socinianos* eos appellat; adjicitque, *Evangelium Salutis nostræ astutè et impudenter ab iis oppugnari in ipsis vitalibus et fundamentalibus ejus*. Hæc et multo ampliora, tanquam a *Veritate Apostasiam*, in Senes atque Juvenes impingit, imò, in multos orientis *Seculi homines*, non modò *Conformistas*, sed etiam *Nonconformistas*. Præf. pag. 1.

Jud. ver. 9. *Resp.* Angelus dixit, *Increpet te Dominus*; quando *non ausus est impingere notam maledicti*. Certè nescit ille qualis sit *Spiritus*, nec quis sit qui ad ista eum impellat, magis quàm sciebat sanctus *Petrus*, cujus propositum melius fuit. Post longam ejus subterraneam operam, deinde in aperto cælo hæc proclamat, nec Spiritum suum nec Propositum celat. Spero cæteros ab eo magnâ injuriâ affectos, mecum consensuros in veniam ei dando, et precando ut ad pœnitentiam agatur, ne *sanguis animarum* ab eo læsarum ab illius manibus requiratur, nec ista *Probra* ipsi imputentur. Paucis libet agere, de *Cognominibus* istis quibus nos insignit.

[1.] Ille est omnium hominum minimè idoneus, qui ulla nobis Cognomina impertiat; nos enim non de Ecclesiæ suæ Membris nati sumus, et alios ille baptizare recusat. Arguit ille quidem, antiquam Ecclesiam propaginem Hæreseos *Pelagianæ* appellâsse *Semipelagianos*: Num igitur aliquis, qui omninò negat Ecclesiam aliquam Catholicam visibilem, hoc facere audebit? imò, qui Ministerium suum putat desinere, cùm desinat Relatio ejus

ad

ad peculiarem suum Gregem? Sanè adeò temerario est Sect. III. animo, adeò ignorat causas Cognominum, adeò in hâc re Veritatem negligit, ut scilicet oporteat quòd *infame nomen* sit Cognomen illud, quo aliquos distinguit præter eos qui ex suâ Factione sunt.

[2.] Veritatem omnem et Modestiam exuit, dum nos appellat *Socinianos*, vel *Semisocinianos*. Opiniones nostras ait equidem, *propaginem Socinianismi* esse. Quid autem per *propaginem* intelligit? An sentit tantum, (1.) Quòd *Socinianismus* fuerit earum *ocasio*? Vel, (2.) Quòd sint *ejusdem generis* cum *Socinianismo*? Posterius sanè detestanda est Calumnia, è nullo bono Spiritu nata. Satis est verò si respondeam,

(1.) Utcunque in priori sensu prætendatur, *Socinianismum* nostris opinionibus *occasionem* præbuisse, quòd tamen *ejus* sint opiniones hæ *propaga* immediata omnino abnegandum est. *Socinianismus* quidem homines prodidit parum sagaces, ad oppositum Extremum profani *Antinomianismi*: Pariter autem perniciosum visum est hoc Extremum quoad vitalia practici Christianismi, ac *Socinianismus*; atque etiam lucro esse *Socinianis*, propter insana ejus Dogmata, et infirma quibus nitebatur Argumenta. Quapropter optimi ex doctis præsentis seculi Theologis, ut *Socinianorum* triumphos, et *Antinomianismi* incrementum, eadem operâ præciderent, plurimos ex illis terminis omiserunt, qui inter Orthodoxos obtinuerant, dum de Satisfactione Christi loquerentur, absque respectu habito ad alterutrum ex his Erroribus fatalibus. Hinc itaque dicit Dr. Owen, (de Trinitate et Satisfactione, pag. 153.) "In hâc materiâ Satisfactionis, ex antè dictis liquet, Deum non considerari tanquam Creditorem, et Peccatum tanquam Debitum, et Legem tanquam obligationem ad illud Debitum, et Dominum Christum tanquam id soluturum." Alibi discrepantiam inter hæc ostendit, (pag. 113.) et ait, "Deum considerandum esse tanquam Rectorem, &c." Et de *Socinianorum* argumentis loquens, (pag. 141.) dicit, "Alusio est in iis ad Debitum et Solutionem, quæ in hâc re locutio est maxime impropria." Hoc idem reperire est in *Essenio*, *Triumph. Cruc.* pag. 391, 399. et in *Turretino*, *Instit. Theol.* par. ii. pag. 264, 462. Similiter ab illis collocatur *Satisfactio*, in æquivalenti quoad multa, et non in eodem genere quoad omnia. Vide *Essenium*, pag. 340. et Doctorem *Stillingfleet*, de *Christi Perfectionibus*, pag.

Seç. III. pag. 244, 245. Multò his plura subjicere Exempla poteram. At verò,

(2.) Principia nostra longè absunt ut sint *propago Socinianismi* in posteriori sensu, ut quæ *eiusdem generis* cum illo sint. quod sanè Dominus *Masher* maximè intendit. Nihil ea sapiunt, quod propriè *Socinianum* est, vel quod per *Synodum* aliquam, sive viros doctos, hoc nomine notatur: Tantùm absumus, ut simus *Semisociniani*. Summatim reducuntur Principia *Socinianorum* ad ea quæ respiciunt *Trinitatem*, et *Christi Satisfactionem*. — Illi nimirum *Deitatem Christi* averfantur, ut qui sit Dei Filius per *æternam generationem*: Nos autem hoc asserimus. Illi *Personalitatem Spiritus Sancti* averfantur: Nos verò hoc asserimus. Auctoris nostri livor hîc non videtur nos attingere. — *Sociniani* negant, quod Christus mortuus sit ut *Sacrificium proprium* pro Peccato: Nos hoc asserimus. Illi negant, Christi *Perfectiones Prædam* fuisse pro Peccatis nostris: Nos hoc asserimus. Illi negant, Christum *satisfecisse* divinæ Justitiæ, vel mortuum fuisse *nostro loco*: Nos eum *satisfecisse* divinæ Justitiæ asserimus, et mortuum fuisse *nostro loco* et *nostrâ vice*; ille nimirum mortuus est, ne nos moreremur, qui morti fuimus obnoxii; et Vitam suam ille pro nostrâ dedit. Illi dicunt, Christum *pro nostro Bono* mortuum fuisse, at non omnino per modum *Meriti* propriè sic dicti: Nos asserimus, Christum *proprie promeritum* fuisse omne quo fruimur Bonum salutare. Illi particulatim *Bonum illud* propter quod aiunt Christum fuisse mortuum, hoc esse dicunt, ut *Exemplum Patientiæ* nobis perhibeat, ut *Doctrinam* suam confirmet, et in summâ, ut *Fœdus illud ratum habeat*, quo nostra Fides et Obedientia per *Acceptationem* pro perfectâ legali Justitiâ accepta ferantur, idque exclusâ Christi Satisfactione et Justitiâ; atque hoc ipsum quoque illum prospicerè, est quod intelligunt, quando dicunt, Christum aliquo modo posse dici, nobis Vitam dare: Nos autem asserimus, *Bonum illud* quod Christus est promeritus, esse *Reconciliationem cum Deo*, *Remissionem Peccatorum*, et *æternam Gloriam*, &c. simul etiam, ut *Exemplum Patientiæ* ederet, &c. — Ex vero quoque asserimus, nullam *Justitiam* nos habere, præter eam Christi, quæ ad *Legem* accurata sit; atque *Justitiam Christi* nobis *imputatam* respiciendam esse æstimamus, tanquam id in quo consistimus coram justo Deo, et pa-
riter hanc valere ad Salutem nostram, ac si nos ipsi fecis-
semus

stemus et perpeffi essemus id quod Christus; et absolute Sect. III. quidem renunciamus toti nostræ Obedientiæ et Operibus, *legalibus* atque *evangelicis*, quasi Justitiæ ejus *parti ulli*, in quâ, vel propter quam, nos veniam obtinemus, accepti apud Deum sumus, vel ab eo glorificati. Ipsa *Fides* nostra, nedum *Pœnitentia* nostra, vel alia bona Opera, nequaquam Meritum sunt ullum vel causa procuratoria Justificationis nostræ. Omnis enim verò usus et locus, quem *Fidei* tribuimus in Justificatione nostrâ, et *Pœnitentiæ* in Remissione Peccatorum, est sanè, quod sunt illa quæ in iis postulat Evangelium, quibus Justitiam Christi Deus imputabit, ad Remissionem actualem, et Titulum acquirendum ad æternam Gloriam; cum quidem polliceatur, imputaturum se credentibus, Justitiam Christi, et singulo Fideli qui Pœnitentiam egerit, Remissionem actualem, atque etiam possessionem Gloriæ talibus qui in Fide et Sanctitate perseverent; atque hæc omnia, in, per, et propter *solam* Justitiam Christi, tanquam *solam* meritoriam, moventem, et procurantem Causam beneficiorum omnium.

Discerne, *Lector*, inter nos, imò, discernat *cordium Scrutator*, annon ab hoc Fratre injuriâ simus affecti. Ostendi quidem in hoc Libro, sicut et alibi, quod per *Mercedem* nihil aliud intelligitur, quàm hortamentum ad Officium per Evangelium constitutum, tanquam per Legem; non sanè Legem, per quam *Justitia reatrix* nobis præcipit, ut nos Justitiam elaboremus tanquam Titulum nostrum ad æternam Vitam; sed Legem, quâ *Gratia* per modum Imperii constituit Conditiones, quæ nos *Subiecta* reddant Beneficiorum salutarium, quatenus ea sunt Effecta Justitiæ Christi, et in ejus Jure sunt accipienda et fruenda. Porro, quum *Fidem* quidam appellent *subordinatam* Justitiam nostram, monstravi eos nihil amplius sentire, quàm Evangelii *conditionem præstitam*, at nullo modo Justitiam *ejusdem generis*, vel eo proposito et ad illum finem præstitam, cui inservit Christi Justitia. Quum etiam aliqui ex nobis dicant, nos *per Fidem* quatenus *Actum* justificari, liquet quod *longè aliâ ratione* in hac assertionē usurpatur Justificationis terminus, quàm idem terminus quando Sermo est de Justitiâ Christi; cum scilicet posteriori sensu *universaliter* usurpetur quoad Personas nostras et Statum; priori verò tantum ad *particularem* Quæstionem refertur, nempe, An nos Fideles simus? et consequenter tantum, An nos ii simus, qui ex

Sect. III. Evangelii promisso tractandi sumus tanquam Fideles? Ostendi etiam, Justificationem in omnibus ejus *causis* esse integram; et Fidem nihil aliud facere, quam connotare nos *Objecta* vel *Subiecta* esse, in quæ confertur Justificatio hæc a Deo tanquam *Beneficium*, vel *Objecta* in quibus *terminatur* Actus justificans per Evangelium. — Si modò *Semifociniana* hæc sint Principia, spondeo me monstraturum, omnes vel plurimas ex insignibus Protestantium *Confessionibus Fidei*, et corporis Protestantium *Theologorum illustrium* sententias, eorum præsertim qui contra *Socinianismum* scripserunt, esse *Semifocinianas*. Certè igitur, vel Auctor noster in falso speculo nostra Principia legit, vel nihil aliud de *Socinianismo* novit, quàm esse id *vocabulum infame*, adeòque idoneum quo inurantur ii, quorum virtutem, gratiam, et utilitatem, liventi oculo aspicit; in quibus de meipso nihil dico.

Plus fecit D. Mather ipse, ad promovendum *Socinianismum*, quàm ii omnes quos criminatur: Eò quòd,

1. Eos appellat *Semifocinianos*, quorum Doctrina et Principia se plurimis probabunt esse Orthodoxa. Multi de præjudiciis suis remittere hinc parati erunt contra verum *Socinianismum*, quasi non sit res tam mala quàm ea vox sonare solet.

2. Omnino cum *Socinianis* facit, dum *Christi Incarnationem* negat esse *partem Humiliationis ejus*, et vim a nobis aufert unius maximi contextûs unde probatur *Christi Deitas*; scilicet, *Phil. ii. 6, 7.*

3. *Socinianarum* causam, et unum ex maximis eorum Argumentis contra *Satisfactionem Christi*, ille tuetur; dum adhuc loquitur de Deo tanquam *Creditore*, de Peccato tanquam *Debito*, de Lege tanquam *Syngraphâ pecuniariâ*, et de Christo tanquam *Sponsore pecuniario*: Quum omnes quidem *Theologi nostri* impossibile esse sciunt, ut defendatur illa Doctrina, nisi abjiciatur hæc Metaphora; adeòque argumentantur, Deum considerandum esse tanquam *Reflorem*, Peccatum tanquam *Crimen*, Peccatores tanquam *Reos*, et Christum tanquam *Sponsorem*, ut simul etiam sit Redemptor, Mediator, Servator, Sacrificium, et Sacerdos, &c. Si enim Peccatum esset *Debitum pecuniarium*, cur non id possit *sine Satisfactione* Deus remittere, quemadmodum alii Creditores faciunt? &c.

4. Absurdum illud admittit ille et propugnat, eo etiam sensu quo objicitur a *Socinianis*, et a Theologis nostris planè respuitur, nempe, Nos esse in æqualitate *pariter justos*

justos ac Christus est. Difertè probat Turretinus, (*Insti* Sect. II. Theol. pag. 714, 715.) quòd “licèt nos *justificemur* per “*Justitiam Christi imputatam*, non sequitur, nos non “*minus justos esse* quàm Christum.” Ita quoque sentit Dr. Owen, de *Justif.* pag. 509, 510. Idemque declarant omnes apud nos illustres Socinianismi adversarii. Pariter de his, propter eorum negationem similem, dicere possit Dominus Mather, sicut jam vidimus eum de nobis dicere, *Odium esse cordibus infixum suis, justificatos consi-* *endi in Justitiâ Christi, et in eâ solâ.*

5. Socinianorum tota causa contra Deitatem Christi, (vel saltem Arianorum,) ab eo promovetur quod asserit ille de *Personâ Filii Dei*. Talem nimirum eum fingit esse Deum, qui capax fuit *additamenti ad realem ejus Gloriam*: Dicitque nobis, Eum quâ Deus est, posse sub-*jectum esse Dei rugis et displicentiæ*; posse eum *amittere et jaçturam facere* Fruitionis actualis ejus *Amoris, Gloriæ, et Hereditatis*, cui Jus ei compete-*bat* tanquam Filio Dei, et quam possidebat ante Incarnationem suam; (id-*que* non tantum per modum *manifestationis*, nec quoad Humanam ejus naturam, sed *reverâ*, et quoad Divinam ejus naturam, in quâ solâ omnia egit ante Incarnationem suam; imò, capacem eum esse, tanquam Deus est, *acquisiti Juris*, quod illius *naturali Juri* superaddi poterat, ad ipsas illas Divitias, Amorem, et Gloriam, quibus fruebatur antequàm esset Filius hominis: Et præter-*eâ* dicit, “Humanam Naturam [ab origine] pertinere ad Pag. 2. “*constitutionem Personæ Filii Dei*, eodem modo scilicet “quo nunc, &c.” Annon hæc equidem sunt magna Aufa, quibus tamen illum astipulari suprâ dilucidè probavi? Quanquam me cogit Charitas in hac esse Opinione, Illum non velle oppugnare æternam Deitatem Filii Dei, cum ea dicat quæ Divinam Essentiam tantum dedecant; quin potius in eo falli, quòd scilicet non rectè judicet *quid Deus sit*, quàm quòd ignoret *quis sit*.

6. Adjicere licet, quòd nihili facit ille omnes conatus optimorum nostrorum Auctorum contra Socinianismum, dum quidem etiam eos damnat tanquam Semisocinianos: Ut nihil de eo dicam, quòd Doctrinam de *Justitiâ imputatâ* sic effingat, ut defendi non possit, et ad Socinianismum plurimos seducat, nisi de eâ melius sentiant Doctrinâ, quàm sicut eam ille repræsentat. Paucis persuaderi potest, Nos id *legaliter fecisse et perpeßos esse* quod Christus; nos *pariter justos esse ac Christus*; et Evangelium *nullum*

Seçt. III. *nullum Officium nobis præcipere tanquam Conditionem, ad*
 { obtinenda felicia Meritorum Christi effecta; quæ sola
 quidem sunt in causâ, quare tam acriter cum nobis liti-
 get. Homines adeò suspiciosi, qualis ille est, facile cre-
 diderint, eum in animo habuisse favere *Socinianismo*,
 dum nos appellat *Semisocinianos*.

Pag. 69. XII. Docere nos instituit Dominus *Mather*, quomodo
concionandum sit; malo autem proposito, et identidem
 contra methodum Apostolicam. "Doctores vestros (in-
 quit,) ita oportet vos docere et ducere: Hoc est enim-
 verò Apostoli præceptum ad *Titum*, ut *doceret eos qui*
crediderunt, ut benè agenda præire, vel bonis operibus
 præcellere, *curent*: (*Tit. iii. 8.*) Non tamen ulli do-
 cendum est et instandum Peccatoribus in infidelitate
 suâ, ut operam dent *imprimis bonis operibus*, et *Fidem*
 non omnino *curent*, vel saltem iis *posthabeant*."

Resp. [1.] Quinam sunt ex Doctoribus, qui in Con-
 cionibus ad Auditores suos, aliquos docent, *Fidem* esse
 posthabendam, vel non omnino curandam, vel ad unum
 momentum differendam? si modò per *Fidem* intelligat
 Christi totius debitam receptionem. Imò, annon potius
 iis monstrant, ut omnia a Deo per Christum sperent, et
 ad Christum respiciant tanquam eum in quo omnis ple-
 nitudo continetur? Ex iis autem Auctor noster est, qui
Christum nunquam prædicari putant, nisi *Nomen ejus* in
 mentionem veniat, idque etiam tanquam *Sacerdos* est.
 Docere homines revelatas ejus *Veritates*, et præceptas
 ab eo *Leges*, &c. hoc scilicet non est *Christum prædicare*.
 Cæterum perpendatur,

[2.] An ad *nullum Officium* Peccatores vocandi sunt,
 antequam credant? An illis non instandum est, ut se
 examinent, et orent; ut Verbum perlegant, et audiant
 prædicatum; ut Deum timeant, Familias doceant, et
 Uxores diligant; ut meditentur, et cogitent apud se; ut
 cum Cordibus suis contendant, Tentationibus repugnent,
 Scripturis credant, et Pauperes sublevent, &c. donec
 credant? Docendus erat *Petrus* ab Auctore nostro, quo-
 modò erat ipsi concionandum; quamvis enim sciret *Si-*
monem Magum esse in felle amaritudinis, attamen eum

Aët. viii. 22. tum hortatur, *Respice ab istâ malitiâ tuâ, et deprecare*
Deum, si forte remittatur tibi machinatio cordis tui: Dicit
 fortasse, *Eum credidisse*; ita sanè, tali equidem modo, ut
 vereor ne aliqui qui multum de Fide suâ jactant, nihilò
 magis credant. Similem quoque *Paulus* reddit rationem

Ministerii

Ministerii sui primi apud Judæos et Gentiles; ut scilicet Sect. III. *resipiscerent, et converterent se ad Deum, opera facientes convenientia Resipiscentiæ.* Malus etiam Doctor *Johannes Baptista* fuit; et Concio quidem *Christi* in monte, et *Pauli* illa *Lystræ*, correctione Domini *Mather* indigebant. Ad infideles enim *Paulus* dicit, *Nos sumus homines iisdem* Act. xiv. *quibus vos affectionibus obnoxii,* (hucusque sanè assentietur ^{15.} *ille,*) *annunciantes, ut a vanis istis rebus convertatis vos ad Deum illum vivum, qui fecit cælum et terram, &c.* ubi nimirum bono Operi instatur, antequàm crederent; et dixisset ei Dominus *Mather*, Non ita, *Paule*, doceres. Quænam sunt verò rationes ejus?

(1.) Illi qui Deo crediderunt, hortandi sunt ut bonis operibus præcellere curent; ergo ii qui nondum in *Christo* credunt, non impellendi sunt ut aliquod bonum opus aggrediantur. Non eousque quidem aggredi debent, ut *acti-* Hof. v. 4. *ones suas effingant, ut convertantur ad Deum.* Et,

(2.) Paulo post ait, “Per Fidem sanè *Justitia* illa super vos fiet; et cùm in vobis sit, opera bona edet.” Adeoque ut videtur, (et quemadmodum sæpè instari adivi,) non estis à Ministris impellendi, nec certandum est vobis nec laborandum, ut opera bona faciatis: *Hæc* scilicet *Justitia* illa edet. An verò omnes, quos speramus esse Fideles, in iis ita abundant, ut calcaribus non egeant? An omnes qui Fidem simulant, se eam habere per fructus ejus ostendunt? et quomodo alias dignoscendi sunt? An etiam, quòd *Justitia* hæc sit super nos, hoc proximum est principium operum bonorum? quamvis enim sit omnium causa meritoria quatenus est in *Christo*, attamen sancti habitus sunt proximum principium ope Spiritus Sancti. Præsertim verò, anne nobis definendum est enunciare totam Dei Voluntatem omnibus qui nos audiunt, donec sciamus *Christi* *Justitiam* super eos esse? Imò, an quòd ante Fidem mortui sint in Peccato, idcirco non sunt impellendi, ut resipiscant, timeant et ament Deum, &c.? Idem scilicet objici potest, ne impellantur ad Fidem salvificam, quam per se præstare non possunt magis quàm cætera. Et sanè si per Verbum sit, quòd Auditores nostros Deus regenerat, quare non Vitam Spiritus infundat, dùm vocat homines ad *Resipiscentiam*, &c. pariter ac ad Fidem? et Vitæ quidem verum principium debito modo aget, quanquam, opinor, non eodem ordine actionum sensibilem, in omnibus qui convertuntur. Certum est atcunque, quòd si per prædicationem *Resipiscentiæ* Ani-

mam

Sect. III. *nam quamvis Spiritus vivificet, tam certò creditura est illa Anima cùm vivificetur, quàm respicientiam altura est quando credat. Malitiosè ergo se jactat Auctor noster, cùm Auditores nostros vellet suadere, ut nos in Concionibus nostris a veritate aberrare et malè eos instruere putent, quia non sumus ejus Discipuli.*

Postquàm Responſionis meæ ea pars impressa fuit, quæ ad Secundum meum, sicut a Domino *Mather* appellatur, *Erroris exitiosum* refert, scilicet, “Quòd statuo, non esse definitum in hac vitâ *Statum Fidelium*, sed adhuc “in suspensio esse;” inveni quidem terminum hunc, “nondum est definitus,” in libro meo *Verit. Evang. defin.* [Vol. huj. pag. 46.] quod eo tempore nesciebam, quanquàm in imam *Paginæ* illius partem oculos conjece-
ram. Hæc illic mea verba sunt, “Fœdus, ut ut sub
“conditione, dispositio est gratuita. Gratia est, vires
“ad conditionem præstandam sufficere, æquè ac bene-
“ficia largiri: Et quòd ad hæc obtinenda illam præce-
“perit, gratiæ nihil omninò demit; sed Dei sapientiam
“manifestam facit, quòd beneficium conferat appositè
“ad naturam et conditionem hominum in hac vitâ, quo-
“rum æternus Status nondum est definitus, sed adhuc in
“discrimine versantur: Quin ipsæ Conditiones sunt,
“tantum quæ nos ad participanda beneficia idoneos
“reddunt.” Quemadmodum verò demonstravi in Re-
sponſione meâ, [suprà, pag. 288, & seq.] quòd sæpè in
Verit. Evang. defin. assero, Electos in Fide perseveratu-
ros esse, et quemvis verè Sanctum jam nunc esse in statu
Salutis: Tantum igitur adjiciam, (1.) Quòd mentionem
hîc non facio *Fidelium*, sed *hominum* in genere, imò,
potius infidelium. (2.) Cùm dicam, quòd æternus eo-
rum Status nondum est definitus, quivis videat, me tan-
tùm respexisse Dei judicalem definitionem in morte, et so-
lenniore illam Sententiam in ultimo Judicio; quum
scilicet jam mortui sumus, militia nostra expleta est, et
Status noster, quatenus Viatores sumus, consummatus est.
Et, (3.) Quid significant omnes illæ in Sacris Literis
Cautiones, (etiam ad Fideles,) quales sunt, *Vigilate*, &c,
Cum

Cum timore versamini commorationis vestrae tempore, &c. Sect. III. si totus noster Status sic definiatur, dum multos annos, multas tentationes, et Perseverantiæ opus ante nos habeamus, sicut definiatur post Sepulchrum? Eheu, quàm multi merà formâ Pietatis diu decipiuntur? Et qui reverà pii sunt, ad circumspectionem et curam vocantur, hanc ipsam ob causam, quia judicandi sunt; (1 Pet. i. 17.) quibus non ampliùs opus esset illis qui sunt in Termino. 2 Tim. iv. 7, 8. Apoc. ii. 10. Plura videantur in Responsione meâ ad Criminationem secundam; suprà, pag. 288, et seq.

Quòd ad Quæstionem de Embryone, [pag. 295.] non erat mihi diu in eâ immorandum; aliàs probare poteram, Embryonem non esse informem inorganizatam massam, vel frustum, &c.

F I N I S.

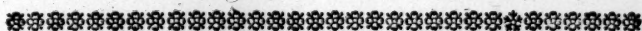

1871

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY

ASTOR LENOX TILDEN FOUNDATION
455 N. 5TH ST. N. Y. C.
NEW YORK
1871

R E S P O N S I O

A D

R E L A T I O N E M, &c.

Quam

Ministri uniti

D E L E G A T I S S U I S

compingendam mandârunt.

I T E M

EPISTOLÆ Reverendi admodum Episcopi *Wigorniensis*, et Reverendi Doctoris *Edwards*, ad Dominum *Williams*; quorum Testimonia a Domino *Lobb* contra eum allata sunt.

A D D U N T U R

Animadversiones in *Defensionem Relationis*
a Domino *Lobb* conscriptam.

Ex *Anglicano* in *Latinum* convertit J. B.

Anglicè primùm edit. Anno 1698.

RECEIVED OF THE SECRETARY OF THE

RESPONSIO

A D

RECEIVED OF THE SECRETARY OF THE

Quam

Ministerii unice

DELEGATIS SUIS

comperentibus mandatis

ITEM

RECTOR E Reverendi admodum Epi-
scopi Wintoniensi et Reverendi Doctoris
Wintoniensi ad Litterarum Wintoniensi
ad Litterarum et Doctoris Litterarum
cum aliis suis

AGUNT

Universitates in Litterarum Wintoniensi
a Domino Litterarum

in Litterarum Wintoniensi

RECEIVED OF THE SECRETARY OF THE

Aggla primam edit. Anno 1698

PRÆFATIO.

IDELEM hic Narrationem contexam, unde natæ sint hæ Schedulæ, et in vulgus editæ. *Ministri uniti*, post solitum Seccessum suum, ad ædes *Sta. Helenæ* dic-tas convenerunt, *Sept. 6. 1697.* Post disputationes prævias, unanimi consensu in hanc Sententiam itum est, “ Ut a *Delegatis* notarentur libelli appellati *RELATIO*, et *ANNOTATIONES*; et si aliquis Frater de iis aliquid communicandum haberet, id apud eos faceret, ut *Responsionem* adornare possint.” Delegati fuere *Dr. Bates, Domini Hammond, Howe, Alsop, Williams, Stretton, Woodhouse, Spademan, et Nath. Taylor.*

Sept. 20. 1697. “ Perlecta est *Responsio* Delegatorum “ ad *Relationem, &c.* et mandatum fuit, ut proximo “ die *Lunæ* denuò relegeretur.” Hic advertatur, (1.) Quòd ex *Delegatis* illi qui ad hoc opus se accinxerant, fuere *Domini Hammond, Alsop, Williams, Stretton, Woodhouse, Spademan, et Nath. Taylor.* Sex horum singulatim hanc *Responsionem ad Relationem* perlegerunt; et post aliquot congressus, omnes illi *Septem* unanimi consensu eam approbârunt, et *Conventui* eam repræsentabant tanquam *Responsionem* ab illis compactam. Partes ejus maximè momentosæ legebantur coram *Doctore Bates*, (speciatim *Propositio* oblata, *pag. 381.* cum *narratione Subscriptionis Primæ Chartæ*, et de meo *Libro, pag. 394, et seq.*) et illius quoque approbationem tulerunt. Est inter nos statutum, “ Quòd nihil momentosum ratum habendum sit, nisi prius communiter et liberè “ quæstioni subjiciatur, et consensum obtineat in uno
Z “ Con-

“Conventu; et deinde in quæstionem revocetur, et
 “affirmetur in secundo Conventu.” (2.) *Responsio* hæc
 in quæstionem data est, et affirmata in hoc Conventu;
 quanquam unus quidem Frater *Responsionem* fieri in nomine
totius Cætûs repugnavit.

Sept. 27. 1697. “Statutum est, ut *Lectio Responsi-*
 “*onis ad Relationem* ad diem abhinc decimum quartum
 “differatur, ut *Delegatis* ad deliberandum tempus detur.”
 Notetur, (1.) Quod nulla in *Responsionis* hujus partem
 aliquam *Objectio*, in causâ fuit hujus moræ: Instabant
 autem tres ex Fratribus, minùs decorum esse *Cætui*, ut
 respondere se demittant Homini tam nihili ac *Auctori*
Relationis; hanc ipsam verò *Responsionem* ab uno quodam
 Fratre potius edendam esse; et aliquid incommodi eve-
 nire posse, si *Responsio ulla* in nomine *Cætûs* ederetur.
 (2.) Id quod deliberandum erat apud *Delegatos*, hoc fuit;
 an aliquid quod magis expedit proponi possit, vel ecqua
 ratio alleganda sit, quare *Responsio hæc* in nomine *Mini-*
strorum unitorum non ederetur. (3.) *Delegati* convenère,
 et deliberabant: Sed unus ex prædictis tribus Fratribus,
 cùm nondum ei fatis fieret quòd idoneum esset *Responsi-*
onem ullam edi in nomine *Cætûs Ministrorum unitorum*,
 fecit ut *Deliberatio* in aliud tempus sit prolata.

Octob. 11. 1697. “Dominus Hammond Fratres cer-
 “tiores fecit, nondum paratos esse *Delegatos* ad *Rela-*
 “*tionem* suam jam ferendam.” Cùm Fratres aliqui ob
 has moras excandescere cœpissent, Ego ad hunc modum
 sum exorsus: “Domine Moderator, Licet occurrat mihi,
 “vel plurimis aliis Fratribus, nulla gravis Ratio, quare
 “nolint aliqui *Responsionem* edi in nomine *Cætûs Mini-*
 “*strorum unitorum*; tamen hoc tempore adeò incom-
 “modè accidet, si aliquis id ægrè tulerit probus Frater,
 “ut non instare volo *Responsionem nostram* jamjam hîc
 “legendam esse: — Vos autem certiores facio, ali-
 “quem ex Fratribus hanc *Responsionem* editurum esse, et
 “Summam eorum quæ de hâc re apud nos transacta
 “sunt.” Hoc omnibus probatum videbatur, cujus ne
 unus improbationem ullam indicabat. Suffragium ita-
 que, quod *nemine contradicente* latum est, Sept. 27. 1697.
 (quando omnes aderant, qui tempus postulabant ad deli-
 berandum an fieret *Responsio hæc in nomine omnium Mi-*
nistrorum unitorum,) in hoc Conventu jam repetebatur, et
 unanimi consensu approbatur. Suffragium hoc fuit,
 “Nos judicamus opus esse *Responsione* ad duas Chartulas
 “quæ

“ quæ appellantur *Relatio*, et *Annotationes*, ut vindicentur uniti *Ministri* contra *Criminationem* in eos ibi contortam.”

Hucusque, nec ultra, de hac *Responsione ad Relationem* in *Conventu* nostro *Ministrorum* actum est. Nec ego hoc celavi, dum excudebatur; sed majori parti *Fratrum* notum fuit, nec ullus eorum (quod sciam) se ægrè ferre dixit. — Quod ad *Epistolam*; quæ *Responsionem* ad *Relationem* antecedit, et *Stricturas in Annotationes*, quæ eam sequuntur, non de his itum est ultra *Delegatos*, et ad *Conventum* non erant perferendæ antequàm de *Responsione* ibi conclusum esset.

Quamquam ex hac *Narratione* patet, *Responsionem* hanc non edi in nomine *Cætus Ministrorum unitorum*; eò quòd ejus *Confirmatio* per secundam *Lectionem* differebatur, et non ampliùs: *Autographa* tamen, et *Facta* hinc narrata pariter indubitata sunt, et *Doctrinæ* hinc agnitæ pariter communem eorum sensum referunt, ac si *Responsio* hæc fuisset in nomine *Cætus* edita. Appello enim *Librum* apud *Sæ. Helenæ*, de *Narrationis* hujus veritate; et *Exemplar* perfectum et signatum a *Delegatis*, nullam esse mutationem factam, vel in *Responsione ad Relationem*, nisi unam modò emendationem in subnotatione temporis, vel in *Epistolâ*, vel *Stricturis in Annotationes*, nisi locutionem unam *Delegatorum* jussu mollitam.

Si *Responsio* quidem *Fratris* unius, tam benè verbis consequi et declarare posset *Doctrinas* ab unitis *Ministris* approbatas, et eandem obtinere fidem dum *Facta* narrantur, (quibus in utrisque *Vindicatio* eorum constat,) ac ipsa hæc *Responsio*, quæ *Delegatis* eorum mandata erat, quamque ad *Conventum* afferebant tanquam suam, et cui consensit primâ lectione ipse *Cætus*, nec aliquid in eâ contradiceretur, cum ad satisfaciendum tribus *Fratribus* differebatur; Ego sanè mallet solus respondere, si non putarem supervacaneum esse post tam gravem *Responsionem* ac in libro cui titulus *Reprehensio fidelis*, quæ tantoperè placuit, ut nihil præter *Auctoris* modestiam impedimento fuit, quin *Ministrorum unitorum* gratias retulisset, quòd mala *Relationis* effecta reprefferit, dum *Conventus* eorum essent intermissi.

Subjeci illam *Chartam Secundam*, cujus fit mentio in *Relatione*, &c. Atque etiam unam ex *Epistolis* Reverendi

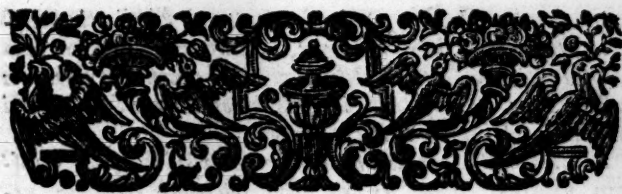
admodum *Episcopi Wigorniensis*, et unam Reverendⁱ Doctoris *Edwards*; quorum utriusque libros Dominus *Lobb* contra me allegat; et nullos igitur putavi magis idoneos, qui contra ejus Criminationem me vindicarent, et suos itidem ipsorum Libros quibus malo proposito ille abutitur.

Postremò, Quando *Defensio Relationis* contra *Reprehensionem fidelem*, cum provocatione ad me, a Domino *Lobb* ederetur dum hæc sub prælo erant, necessitudo mea et justitia erga *Reprehensorem* impulerunt me, ut aliquam operam inlumerem in hoc magno artificii et fallaciæ molimine detegendo, (nihil enim est aliud,) donec ille melius illud excutiat, et magis ludibrio exponat; simulque unum quiddam ego summoneo, quod ab illo melius putavi neglectum. Si in omni hac luce aliquos invenire potest Dominus *Lobb* tam credulos vel præjudiciis occupatos, qui dicant, Quòd credendum sit *Ministros unitos*, vel meipsum, *Socinianos* esse; quòd discrepantia sit ex nostrâ parte (ex eorum quidem ita est,) de meris vocibus, vel nugis tantum; quòd aliquid præter crassum *Crispianismum* nos oppugnavimus; quòd *Unio* sit a nobis violata, vel *Re-unio* averfata, propter studium *Errorum* contra Christi Satisfactionem, vel Justificationem per ejus Justitiam; commiseratione magis quàm argumentis egent. Ut tandem vincant Veritas et Pax, ex animo precatur,

Nov. 17. 1697.

Daniel Williams.

S E C T. I.

*Responsio ad Relationem, &c.
a Delegatis compacta.*

E P I S T O L A
A D L E C T O R E M.

E M O est qui magis contristatur quàm nos ipsi de importunis his Dissensionibus, quas nobis in animo erat celare, cum nec ad eas præcavendas, nec ad restringendas, valere potuissent Opera nostra et Obsequium. Auctores verò editarum quas nos refutamus Chartarum, ita commenti sunt Discidia nostra pervulgare, dum istas Schedulas epistolari commercio ad plurimos in regno Ministros nostros mitterent, imò ad exterarum Nationes, et multos etiam præterea homines privatos, ut Defensio nostra, nedum ut Discidia nostra magis nota fecerit, ad informandos eos quibus jam fucus factus est vix sufficiat.

*S*i Criminatio ista hallucinationes tantùm minores, vel Errores parvos retulisset, Prudentia Christiana vetare poterat *Responsionem*: Cum verò pervulgârunt, Opiniones nos tenere tam perniciosas, quibus Doctrinam Satisfactionis Christi everti dicunt, imò impossibilem reddi; atque hoc faciunt, non quasi temerario ausu, sed ipsam nostram Chartam in

Sect. I. *argumentum adducere simulant; propterea Vindicatio necessaria sit, nisi nos sinere oporteret, Ministerium nostrum contemptui esse, Veritatem tradi, hæreticæ pravitatis labe nos notari, alios exemplo nostro ad Errores traduci, et eos qui jamjam infecti sunt in iis confirmari.*

Si Criminatio adhucdum restringeretur ad singulos quosdam Fratres, liquet ex eo quod hætenus fecimus, nequaquam Vindicationem hanc a nobis tanquam a Cætu adornatam fuisse. Quum verò Auctores Relationis, &c. omnes crimentur qui Tertiam Chartam mittebant, id est, Cætum Ministrorum unitorum in Londino et circiter; nihil minus quàm publicum nostrummet ipsorum Testimonium sufficere potest, ad Principia nostra indicanda, vel ad absolvendum nos, ut qui minimè teneamus Errores illos monstruosos qui tam impudenter simul et immeritè nobis impinguntur. Impar negotio huic foret Defensio singulè alicujus Fratris, si modo quis offerret se in hac causâ traducendum.

Etiam si verò Relatores scribendi munus in se sumunt pro omnibus dissentientibus Fratribus, et communem eorum sensum repræsentare se prædicant, simul et omnes nos in Jus vocant et damnant unitos Ministros; nos tamen Refutationem nostram tantum intendimus in Auctores Relationis, et libelli ejus, cui titulus Annotationes, atque in eos qui his assensu sunt, et approbârunt. Tantum abest ut alios designemus, ut speremus, neminem alium opinaturum se in hac Defensione nostrâ sub censuram venire. Nec sanè ullam Narrationem originis et progressûs litium nostrarum nos adornâsemus, (ne fortè in altiora procedere videremur;) nisi Relatio et Annotationes tam sæpè proclamâssent, Dissidia nostra hætenus ab eo fluxisse quod nos pro Socinianis Erroribus contra Christi Satisfactionem contendamus.

Oramus etiam Lectorem ut advertat, istam quam nos vocamus Primam Chartam, eam esse pro quâ aliqui contendunt Fratres Congregationales. Illa verò quam nos vocamus Tertiam Chartam, eâ est quam miserunt Fratres uniti, tanquam rationem Reunionis, ad eos qui Unionem deseruerunt. Quando autem eos qui Unionem deseruerunt, et Relationem approbârunt, Dissidentibus vocamus, non hoc fit ex odio quovis, verùm quia Relatio hoc nomine eos appellat, pag. 4. Quum etiam semel atque iterum incidat, ut narrationem faciamus de quibusdam testificationibus aliquorum ex Fratribus nostris, non de iis rebus aliquid statuimus, sed tantum nunciamus Fratres eos talia quæ dicimus testificatos esse.

Cum necessariâ hæc nostrummet et Ministerii nostri Vindicatione,

dicatione, nobis incumbere putamus, ut moneamus omnes, *Sect. I.*
præsertim vos qui ad nos proximè pertinetis, ne animo con-
cutiamini, sed ut stabiles in Fide hoc tempore maneatis,
quando non tantùm Deceptores scatent, verùm etiam vario
sub prætextu insolito more diligentes sunt et prosperi, ad op-
probrium Christianismi, et manifestum periculum Animarum
ab iis seductarum. Cum nobis condolete, Religionem omnem
revelatam a quibusdam traduci, Deitatem et Satisfactionem
Christi benedicti Redemptoris nostri ab aliis negari, et Doc-
trinas ad Libertinismum rectâ ducentes nimis multis esse
cordi: Quæ omnia, cum reliquis hujus temporis gravibus
Erroribus, (quantumvis videantur inter se repugnantes,) simul
faciunt ad subvertendam veram Religionem, et ærum-
nas in hæc Regna intendunt.

Quemadmodum verò suscitare volumus pium vestrum Ze-
 lum pro Veritate et Legibus Christi, contra Opiniones, quæ
 Fundamenta Fidei subruunt, et adversus practicam Piete-
 tem militant: Ita nec minori studio hortaremur vos, ut fer-
 ventem Charitatem erga omnes Christianos colatis, et in
 Pace ambuletis cum iis omnibus qui nomen Domini ex puro
 corde invocant. Non obstantibus Discrepantiis in rebus
 minoribus, quousque pervenimus, omnes eâdem regulâ
 incedamus; mutuâ tolerantia expectantes, donec eadem
 Deus iis revelet, qui adhucdum aliter sentientes sunt
 quàm nos.

P A X adeò est desiderabilis, ut jamdudum passi sumus
 calumniis nos ipsos impeti, sperantes Tempus tandem
 aliquid dempturum de Præjudiciis nostrorum Fratrum
 dissentientium, (quemadmodum eos *Relatio* appellat,) ut
 nobis non necesse esset Vindicationem nostram in vulgus
 edere. Invenimus autem in dolorem nostrum, quòd
 quanto magis nos ipsos demiserimus, eò magis ausi sunt
 nonnulli sua consilia exequi, ad nos et Ministerium nos-
 trum traducendum. Nihilominus quievimus, donec edi-
 ta Charta, cui titulus *Relatio Discrepantiarum nostra-*
rum, (ab aliquibus eorum, quasi in nomine, si non con-
 sensu et hortatu cæterorum conscripta,) cogit nos deni-
 que, ut *Facta* definiremus, quomodò se habent, quoad

Sec. I. *Doctrinalia*, inter nos unitos *Ministros* in *Londino* et circiter, atque eos qui *Unionem* nostram deseruerunt; quæ nos arbitrio æqui *Lectoris* libenter permittere possumus, quanquam a mentione abstinemus rerum quarundam, quæ ad iram concitandam magis facerent, quàm ea quæ sunt necessariò recitanda in *Defensionem* nostram contra *Chartam* illam quam præ manibus habemus.

Titulus ejus est, *Relatio præsentis Statûs Discrepantiarum in Doctrinalibus*, &c. In legendo verò comperimus, nec æquam esse, nec lucidam, nec veram *Relationem* istarum *Discrepantiarum*: Nec *Finis* hinc intentus potest celari, præsertim quum tam sedulò per *Regnum* mittatur, ut scilicet hoc modo *Fraus* iis fiat qui causam nostram ignorent.

Priusquàm in *Relationis* hujus partes inquiramus, opus est ut de origine et progressu *Discrepantiarum* nostrarum disseramus; unde liquebit, An nos ad violandam *Unionem* aliquid fecerimus; vel an aliquid omiserimus quod in nobis est, ad alliciendos *Fratres* eos qui à nobis discesserant, ut *Unioni* iterum accederent; vel an de *Pace* summo studio non solliciti fuerimus, quum eorum pertinacia adeò infelices nos reddiderat, ut cupitâ eorum *Societate* carendum esset.

Circa initium Anni 1691, edita sunt *Capitula Consensionis inter Ministros Presbyterianos et Congregationales* (sicut denominati tum fuerunt) in *Londino* et circiter; quæ a quibusdum utriusque *Denominationis* delegatis concinnata sunt: E prioribus fuere Domini *Hammond*, *Howe*, *Williams*, et *Stretton*, cum *Doctore Annesley* et Domino *Mayo*, qui utrique jam obdormiverunt in Domino: Ex alterâ parte fuere Domini *Griffith*, *Mead*, *Ghauncy*, et *Lobb*, cum Dominis *James* et *Mather*, qui ambo etiam jam obdormiverunt in Domino. *Capitula* hæc *Consensionis* assensum obtinere (quantum scimus) apud *Ministros* omnes *Presbyterianos* et *Congregationales* tum temporis in *Londino* et circiter, exceptis Dominis *Cole*, *Mather*, et *Richardo Taylor*. Inter alia, ibi denunciavimus, “ *Primò*, Nos conventuros et in consilium ituros, absque vel minimâ umbrâ separatarum vel distinctarum Partium. Et, *Secundò*, Quòd ad Sanitatem Judicii in rebus Fidei, satis habemus, Ecclesiam quamvis agnoscere Scripturas esse Verbum Dei, perfectam et solam Regulam Fidei et Mòrum; simulque recognoscere, vel doctrinalem partem *Articulorum Ecclesiæ* ”

“ *Angli-*

“ *Anglicana*, vel *Confessionem*, vel *Catechismos*, minorem Sect. I.
 “ vel majorem, a *Synodo Westmonasteriensi* compositos,
 “ vel *Confessionem* in ædibus *Sabaudiensibus* constitutam,
 “ tanquam quæ huic *Regulæ* conveniunt.”

Per prius illud reputavimus, *Conventus* nostros *Ministrorum* certos fieri, et oppositos *Conventus* præveniri. Per posterius cavimus, ne *Unio* nostra solveretur per *Opinionem* quamvis discrepantem; tales præsertim, quas notum fuit aliquos tenuisse quando ad *Unionem* admittebantur, uti *Dominos Baxter, Cockain, &c.* *Unio* hæc aliquantisper mediocriter est servata, non obstantibus aliquorum conatibus (quemadmodum timendi causa est,) ut eam frangerent, et aliorum ut ad illos *Fines* eâ abuterentur quos memorare nolumus.

Circa *Octob. 1692.* *Dominus Chauncy* in *Conventu Ministrorum unitorum*, aspera multa locutus, denunciavit se *Conventus* eorum deserturum, et ab eorum *Unione* discessurum. Prætextus ejus fuit, quòd nulla apud nos cognitio haberetur de *Chartâ* quâdam *Objectiones* præferente contra librum *Domini Williams*, cui titulus *Veritas Evangelica definita, &c.* subscriptis nominibus *Domino- rum Griffith, Cole, Mather, Chauncy, Traylor, et Richardi Taylor*; qui scilicet conscriptus fuit ad refellendas insanas *Opiniones* *Doctores Crisp*, quæ *Operibus* ejus denuò editis resuscitatæ et in vulgus sparsæ erant; cui libro *Domini Williams* præfixa est *Approbatio* subscriptis aliquot nostrorum *Ministrorum* nominibus. Multæ fuerunt causæ, cur parùm istis *Objectionibus* tribueretur in *Conventibus* nostris, quando ex sex illis *Objectoribus in Unione* nostrâ tres non essent; et maximæ *Objectiones* non tantum fundamento carerent, sed et *Verba* ex libro *Domini Williams* citata, reperta sunt ipsissimis ejus scriptis vocibus omninò contraria: Multa his insuper a nobis addi poterant.

Quantum verò satis constaret, quòd neque *Unionem*, nec *Ministros quâ unitos*, tangeret *Subscriptio* a *Fratribus* quibusdam singulis facta, ad refutationem *Crispianorum* *Errorum* a *Domino Williams* conscriptam; (qui scilicet *Errores* in commune nostrum periculum et opprobrium evulgabantur;) adeoque nulla justa causa esse poterat quare aliquis *Frater* a nobis discederet: Aliquot tamen *Fratres* designavimus, qui *Objectiones* contra librum *Domini Williams* perpenderent; a quibus unâ cum *Objectoribus* accommodata fuit ea res, *Subscriptionem* factâ

Propo-

Se&. I. Propositionibus quibusdam doctrinalibus, quæ memorantur in libello edito 1693. cui titulus, *Consensio in Doctrinalibus*; unde sequentia tantum fragmina afferemus.

Pag. 1. "Quum Discrepantiæ quædam nuper ortæ sunt, propter librum a Domino *Williams* conscriptum, cui titulus, *Veritas Evangelica definita*, (in quo Doctoris *Crisp* Opera denuò excusa in cognitionem veniunt,) et propter libros quosdam a Domino *Chauncy* ex adverso conscriptos, et propter Approbationem libro Domini *Williams* a quibusdam ex nostris præfixam, et propter Chartam cui subscribuntur nomina Dominorum *Griffith*, *Cole*, *Mather*, *Trayl*, et *Richardi Taylor*, unâ cum Dom. *Chauncy*: His notum facimus, nec eos qui illi Approbationi libro Domini *Williams* præfixæ subscriperant, aliud fecisse quàm significasse, (quemadmodum et verba sua præferunt,) se judicare eum, in omnibus quæ momenti sunt, plenè et rectè definivisse Veritates et Errores ibi tanquam tales notatos, non edito eorum sensu de Præfatione, Explicationibus, vel Probationibus ad ea pertinentibus; quâ animi testificatione nolunt damnari illam Præfationem, Explicationes, vel Probationes; &c." Hic sanè liquet, quòd quicquid Discrepantiæ fuerat prætensum propter illum Librum, vel Approbationem ejus, id tum cognitum est, judicatum, et accommodatum; quum hoc apertè definitur, et solum id sit quò Consensio ista referatur. Quàm fit idcirco præter rationem, ut Dissensiones ex eodem prætextu tam diu posthac continuentur?

Pag. 2. Nos atque Illi dicimus, "Quòd ad res in Controversiâ componendas, &c. sequentibus scribimus Propositionibus, ut quibus optimè cavetur ab *Arminianis*, *Antinomianis*, *Socinianis*, et *Papisticis* Erroribus, &c." Hic scilicet abundè cautum fuit ab istis omnibus Erroribus. Annon verò mirandum est, Phrases et Voces tales jam debere pro Normâ Orthodoxiæ statui, quas neque *Consensio* ista, nec *Ecclesia Anglicana*, nec *Synodi Theologorum*, nec *Ecclesiæ* alicujus *Confessio* postulant?

Pag. 15. "Semper, Dei gratiâ juvante, in futuro nostro Ministerio studiosè cavebimus ab omni specie Oppositionis mutux, nedum ut impediamus vel lædamus alter alterum; quin ut (quantum in nobis est,) mutuuum Ministerii nostri profectum, et commune bonum inde obtinendum promoveamus."

Cùm

Cum verò aliquorum ex *Fratribus dissentientibus*, in Sect. I. multis et insignibus exemplis, sequens notetur morum ratio, Suspicio facile oboriri possit, an unquam Illi tam solenni Pacto subscripissent; vel si fecissent, quid porro inveniri posset quo constricti teneantur? At sanè ei subscripserunt; sicut videndum est, pag. 16.

“Dec. 16. 1692. Hodie Fratres qui huic Controver-
“fiæ accommodandæ operam dedere, cum Domino
“*Williams*, et Domino *Chauncy*, et illis aliis quinque
“qui cum eo in librum Domini *Williams* Objectiones
“edidissent, huic Consensu, et his doctrinalibus Pro-
“positionibus subscripserunt.

Daniel Williams,
Sam. Annesley,
Johan. Howe,
Mat. Barker,
Geo. Hammond,
Edw. Veal,
Vincent. Alsop,
Joh. James,
Rich. Mayo.

Isaac. Chauncy,
Geo. Griffith,
Tho. Cole,
Nath. Mather,
Rob. Trayl,
Rich. Taylor,
Steph. Lobb,
Sam. Slater.

“Dec. 19. Ratio hæc allata est ad Conventum *Mini-*
“*strorum unitorum*, qui unanimi consensu eam sibi place-
“re his verbis ostenderunt, viz. Quum Fratres illi,
“qui rogatu *Ministrorum unitorum* aliquas Objectiones
“contra librum Domini *Williams* in examen vocârunt,
“Rationem supradictam attulerunt ad accommodandum
“res in Controversiâ, *Ministri uniti* eam expenderunt,
“et approbatione suâ confirmârunt. Præterea insuper
“enunciârunt, Quòd cum non rogaretur ab *unitis Mi-*
“*nistris*, collectivè sumptis, et quâ talibus, ut Librum
“Domini *Williams* approbarent; ita nec per aliquid in
“hâc Consensione ullo modo significant, se approbare
“Scripta Domini *Chauncy* in hâc Controversiâ: Verun-
“tamen gaudent, et Dominum *Williams*, et Dominum
“*Chauncy*, Rationem hanc oblatam amplexatos esse.”

Speravimus post hanc Consensionem, Unionem et Pa-
cem jam benè ratas fore: Eheu verò, paulo post (nullâ
occasione a nobis datâ) comperimus, [præter conatus
eorum, qui in *Unionem* non convenerant, ad traducen-
dum apud Populum tam nos et doctrinam nostram,
quàm ipsam *Unionem*,] aliquos etiam eorum qui vocan-

tur

Sect. I. tur *Congregationales*, qui Unionis membra fuerunt, non frequentare noſtrum Conventum; quin et ſæpè cum iſtis prioribus Conventum habere apud *Pinner's-Hall*, illo ipſo die et horâ Hebdomadis, quibus noſtri Miniſtrorum Conventus ſolemniter haberi ſolent: Imò, et aliqui ex iis in Chartis editis, indignis modis, in Conventus noſtros invehebantur, ut manifeſtum fiet ſi occaſio poſtulet. Studium tamen noſtrum erga Pacem, non tantùm adeò valuit apud nos ut taceremus, quamvis ſic vulgò laceſſiti; ſed et in cauſâ fuit; ut iterum *Reunionem* tentaremus in fine Anni 1694.

Hunc ad Finem ſtatuimus, ut aliqui noſtrùm convenirent, et cum *diſſidentibus Fratribus* qui nos deſeruerant, et cum talibus qui ſemper congreſſum noſtrum abuiſſent. Hi *diſſidentes Fratres* nihil aliud diſceſſui ſuo prætenderunt, quàm quòd in *Unione* eſſent aliqui homines erronei. His ut gratificarentur, illi qui a nobis delegati erant talem admiſerunt cautionem quæ Fratribus his grata fuit, contra Errores quosvis quibus ullos noſtrùm obnoxios eſſe ſuſpicabantur. Hoc reperietur in priorè parte *Chartæ ſequentis*, quæ ad Conventum noſtrum allata eſt, ut ſcilicet quâ ſatiſfactum foret *Diſſidentibus*, ſi a nobis aſſentiretur. Quidam ex nobis ſentiebant, quòd nullâ æquitate hoc de novo impoſitum ab iis fuit, (quorum Opinibus multum erat quod objici poſſet,) et quàm periculolum erat hoc modo multiplicare *Confefſiones*, et locum dare tam iniquis Suſpicionibus de principiis noſtris, quas novimus, quoad ullos ex nobis, quàm vanæ eſſent. Manus dedimus tamen, Coalitionis gratiâ; tantummodò videntes, quòd *eorum Charta* idoneis cautionibus deſtituta fuit contra *Criſpianos* et *Antinomianos* Errores, quos multi palàm fovêrunt et promovêrunt, rogavimus Dominos *Howe*, *Stretton*, *Williams*, et *Lobb*, ut huic omiſſioni obviam irent. Eventum hujus rei in poſteriore parte *Chartæ ſequentis* videre licet, quæ unanimem conſenſum in Conventu noſtro ſortita; a nobis per Dominum *Lobb* ad *diſſidentes noſtros Fratres* miſſa eſt Jan. 7. 1694.

Poſt Præſationem hoc modo ea procedit,

“ Nos *uniti Miniſtri* in *Londino* et circiter, rationem
 “ cogitantes quâ *Unio* conſervetur, et hallucinationes omnes
 “ et præjudicia amoveantur, quibus admiſſis *Unio* prædicta interpelletur, denunciamus, Quòd Terminis ejus
 “ adhuc nos inſtamus, et adhuc cedimus Scripturis Sacris
 “ tanquam Regulæ Fidei et Morum, et agnoſcimus doc-

“ trinalem

“ trinalem partem *Articulorum*, qui vocantur, *Ecclesiae Sect. I.*

“ *Anglicanae*, vel *Confessionem* et *Catechismos* majorem et
 “ minorem a *Synodo Westmonasteriensi* compositos, vel
 “ *Confessionem Sabaudiensem*; et renunciamus, et testi-
 “ monium damus contra omnes Opiniones et Doctrinas
 “ ab his dissentaneas: Exempli gratiâ, inter alia multa,
 “ sequentibus renunciamus,

“ [1.] Quòd non sit numerus definitus Hominum
 “ ab æterno electorum, quos Deus constitutis mediis
 “ certò servabit, et ad æternam Vitam ducet; cæteros
 “ relinquens, qui propter originale suum, et actualia
 “ Peccata, in justam damnationem incidunt, præsertim
 “ propter neglectum suum pervicacem et contemptum
 “ Mediorum Salutis.

“ [2.] Quòd Christus sit æqualiter pro omnibus mor-
 “ tuus, non intendens finalem Salutem aliquorum magis
 “ quàm aliorum.

“ [3.] Quòd sit in potestate Hominum, per insitas
 “ facultates suas Rationis et Voluntatis, absque speciali
 “ Luce et Gratiâ Spiritûs Sancti, omnia perficere quæ
 “ sunt necessaria ad Salutem; vel quòd specialis ejus Lux
 “ efficax et Gratia ad eorum conversionem, perseveran-
 “ tiam, et finalem Salutem non sint necessaria.

“ [4.] Quòd aliqui ex iis quos præscivit, prædestina-
 “ vit, et efficaciter vocavit Deus secundum propositum
 “ Gratiae ejus, deficient, vel totaliter, vel ita ut finali
 “ Glorificatione excidant.

“ [5.] Quòd Fides, Pœnitentia, sancta Conversatio,
 “ vel Actio ulla sive Opus a nobis præstitum, vel a Spi-
 “ ritu Dei in nobis operatum, sunt ulla Pars Justitiæ
 “ ejus, propter quam, vel cujus gratiâ, hominem quen-
 “ quam Deus justificat, vel ad Vitam æternam Jus ei
 “ confert.

“ Ex aliâ Parte his renunciamus,

“ (1.) Quòd Homines nullatenus teneantur naturali-
 “ bus suis Facultatibus uti, cum talibus externis Mediis
 “ Salutis quæ a Deo iis præbentur; in spe orantes auxi-
 “ lium ejus gratiosum, ad finem illum benedictum.

“ (2.) Quòd Deus Gratiam non obtulerit per Chris-
 “ tum, omnibus qui sub sono Evangelii vivant; testifi-
 “ cans, ut quicumque credat salvus fiet, nullos exclu-
 “ dens, atque ita illis imperans ut credant.

“ (3.) Quòd ulli in conspectu Deiificentur, vel
 “ ad Vitam æternam Jus habeant, antequàm efficaciter
 “ vocen-

Sect. I. " vocentur, vel dum sint irrogeniti, vel in incredulitate
 " maneant.

" (4.) Quòd ullus Homo Remissionem peccatorum sperare possit absque Pœnitentiâ.

" (5.) Quòd Pœnitentia continuata versùs Deum, et Fides in Domino nostro Jesu, et Sanctitas cordis et vitæ, non sint in naturâ rei, et per constitutionem Evangelii, necessaria ad Salutem.

" (6.) Quòd Lex Moralis hominibus irrogenitis non sit usui, ad excitandas eorum Conscientias ut effugiant Iram futuram, et compellendos eos ad Christum; vel quòd non sit Regula Vitæ iis qui sub Evangelio vivunt, pariter atque aliis.

" (7.) Quòd Fideles in gravia Peccata incidentes, non cadant eapropter sub Iram Dei; vel quòd ob ullam causam sperare possint aliter Fiduciam Salutis, quàm per earum Gratiarum evidentiam quibus Promissiones Salutis sub Evangelio fiant, et per Testimonium Spiritus Adoptionis cum nostris Spiritibus testificantis, quòd nos Filii Dei simus.

" Ex Officio nostro putavimus esse, ut Testimonium nostrum perhiberemus contra omnes has erroneas Opiniones, vel alias quascunque quæ simplici tenori adversantur Evangelii Dei. Et porro protestamur contra ullum conatum alterius alterum subruendi, de puncto aliquo Disciplinæ Ecclesiasticæ; quin et cordatè nos optamus mutuam fovere Communionem, secundùm *Capita Consensionis* quibus assensi sumus. Et si quid factum est vel dictum ab aliquo nostrum, per errorem vel imprudentiam, quod Offensioni iustæ esse possit ad *Unionem* hanc lædendam, parati sumus, indicio facto, illud corrigere; assiduè cupientes, et mutuo statuentes, fraternis animis alter alterum tolerare in rebus minoris momenti, unde oriri possit aliqua Discrepantia."

Studium *Unionis* nostrum liquebit, si advertatur, nos (quantum scimus) ipsissima omnia verba retinuisse, quæ ad nos ab iis missa sunt, quasi præsidium contra Errores singulos quorum in suspitione apud eos aliqui ex nobis laborabant. Cautio quam adjecimus, plerumque fit in verbis *Synodi*, quibus eos magis favere speravimus, quàm si essemus aliis verbis usi; et adjectiones nostras restrinximus ad ejusmodi Errores, qui sunt oppositi Articulis quibus

bus Illi instandum esse censuerant, cum contra singulos Sect. I.
Errores Doctoris *Crisp* cavisse licuisset.

Sperabatur a plurimis nostrum exitus bonus huius Chartæ: Sed dolentibus nobis rejiciebatur, nec ulla Responsio hucusque de eâ ad nos missa est. Imò, hinc a nobis Coalitio læto animo sperata est, etiam postquam eorum Amici (*Nov. 7. 1694.*) quatuor ex nostro numero coegissent ut Lecturam apud *Pinnors-Hall* relinquerent, et omnes ex *Fratribus dissentientibus* qui donationum in subsidium pauperiorum Ministrorum curam gerebant, Socios suos deseruissent; cum aliis rebus, ad Societatem *unitorum Ministrorum*, quâ talium, haud tam propriè pertinentibus. Eheu verò, omnes *Congregationales* qui vocantur *Frates*, (præter reverendum et sincerum Dominum *Barker*, et paucos admodum alios,) quum diu antea ex maximâ parte a nobis secessissent, tandem conspirarunt tanquam separata Societas, in Conventu *die Lunæ* hebdomadali apud *Pinnors-Hall*, cum Ministris iis, qui ab illo tempore quo primitus instituta est, *Unioni* se opposuerant.

Habitus animorum Fratrum nostrorum, rationes initæ ad nos traducendos, frustrationes toties factæ cum putarem eos submissione nostrâ fuisse devinctos, quando etiam irriti fierent tot probabiles conatus pro Reunione, satis erant ad ulteriores ausus retundendos. Tamen si aliquos ex his Fratribus fortè audiveramus vel paulummodò ad Pacem inclinare, nos adhuc Accommodationem quærebamus. Ut hoc fieret, Reverendus Dr. *Bates*, Domini *Hammond*, *Hill*, et *Slater*, unâ cum Domino *Howe*, et Domino *Williams*, rogabantur, ut Propositionem compingerent, quam ad Conventum nostrum afferebant tanquam talem cui ab illis omnibus assentiebatur; et cum per dies aliquot sub manu esset, unanimi consensu probata est, et a nobis in Epistolâ ad Fratres nostros data.

Charta, quæ in Relatione appellatur Tertia Charta, quæ ab unitis Ministris ad eos missa est qui Unionem deseruerant.

“ Quum infelices quædam Dissensiones inter nos inciderint, maximè de Doctrinâ Justificationis, quem-
“ admodum proponitur in libro Domini *Williams*, cui
“ titulus, *Veritas Evangelica definita*, cui quædam nostrum Nomina sunt præfixa; Nos volentes in eâ re,
“ quantum ratio patitur, satisfacere, ad amovendum præ-
“ sentes,

Sect. I.

“ ſentes, et præcavendum omnibus futuris Diſſenſionibus, quæ aliàs pergant in opprobrium Dei, in Eccleſiarum ejus vexationem, et Animarum periculum; hoc modo jam Judicium noſtrum de rebus diſceptatis declaramus.

“ Quòd adhæremus priori noſtræ Approbationi doctrinalium *Articulorum Eccleſiæ Anglicanæ*, vel *Confeſſioni Fidei a Synodo Weſtmonaſterienſi* compoſitæ, vel *Confeſſioni Sabaudienſi*, ut quæ conſentiant cum Verbo Dei; et nominatim, *Articulis* a nobis collectis ex *Confeſſione cum Catechiſmſ* a prædictâ Synodo compoſitis, qui editi fuerunt Anno 1698. Ulteriùs etiam teſtificamur, Quòd ſi quis in verba eat his contraria, in Doctrinis alicujus momenti, Nos fraterno candore et charitate conabimur, ut æqua Satisfactio in hæc re fiat, et accipiatur, tolerantibus alteri alterorum Infirmi- tates, et in rebus minoris momenti Sententias diſcre- pantes; non certantes de *Logicis* vel *Philosophicis* terminis, vel merè *humanis loquendi modis*; nec judican- tes æquum bonumque eſſe, ut Conſequentiæ tales aſ- ſignantur vel Sermoni vel Opinioni cujuſquam, quas ille ipſe abnegaverit.

“ Porro autem notum facimus, quoad ipſas res quæ in diſceputationem veniunt,

“ I. De *Juſtificatione*. Quòd quamvis ipſum Dei Verbum neceſſitatem *Regenerationis* aſſerat, ut ingrediamur in Regnum Dei; et *Pœnitentiam* exigat, ut Peccata noſtra deleantur; et *Fidem* in *Chriſto*, ut juſtificemur; et *Sanctitatem* cordis et vitæ, ſine quâ Deum videre non poſſumus: Attamen quòd *nihil horum*, vel ullum Opus ab hominibus præſtitum, vel a Spiritu Dei in iis operatum, eſt *quoquo modo*, vel ſub ullâ denominatione *, *Pars ulla ejus Juſtitia*, cujus gratiâ, vel propter quam, Deus Remiſſionem donat, juſtificat vel accipit Peccatores, vel Jus ad æternam Vitam in eos confert; cùm illa ſit ſolummodò *Juſtitia Chriſti* extra eos, gratuito illis imputata, et a Fide ſolâ recepta.

“ II. De

* *Notetur*, quòd per illas voces [*quoquo modo*, vel ſub ullâ denominatione,] denunciatum fuit, nos excludere omnem *hominum Juſtitiam*, ut quæ nec *meritoria* ſit, nec *expiatoria*, imò, nec *cauſa acquiſitoria* Beneficio- rum Gratia; nulla omnino talis eſt, niſi *Juſtitia Chriſti*: Non verò nobis erat in animo, ut excluderemus id quod exigit Evangelium, ut participes ſiamus horum Beneficiorum, propter *Juſtitiam Chriſti* collatorum.

“ II. De *Commutatione Personarum* inter Christum et Sect. I.

“ nos. Sicut Christus Dominus noster considerandus est
“ in Obedientiā suā et Perpeſſionibus, tanquam Deus
“ et Homo officio Mediatoris indutus; ita et liquet;
“ hanc *Commutationem Personarum* nobiscum, non fuisse
“ *naturalem*, respectu utriusvis Naturæ, per quam Sub-
“ stantia ejus individua nostra fieret, et nostra ejus; nec
“ sanè *moralem*, respectu qualitatū vel actionum, unde
“ ille fieret inhærenter Peccator, et nos immediatè Pec-
“ cati immunes; nec quidem fuit aliqua Mutatio, unde
“ Mediatorium ejus Officium in nos transferretur: Sed
“ intelligenda est in *legali* vel *judiciali* Sensu, (sicut ap-
“ pellare eam licet,) nempe, quod ille per conventionem
“ inter Patrem et eum in nostrum venit locum et vicem,
“ non ut pro nobis respiceret et crederet, quod postulat
“ a nobis Evangelium tanquam officium nostrum, (quan-
“ quam in se suscepit Electos tempore constituto po-
“ tentiam ad hoc ipsum recepturos fore;) sed ut pro nos-
“ trā violatione Legis operum satisfaceret; cū scilicet
“ ille qui Peccatum non novit, pro nobis Peccatum fieret, ut
“ nos *Justitia Dei* in eo fieremus. 2 Cor. v. 21.

“ III. De *Displicentiā* vel *Complacentiā* Dei versùs
“ Christum, quatenus in nostrā vice constitit et passus
“ est. Nos judicamus, Deo *semper placuisse* Christum,
“ et in Personā suā, et in executione omnium Offici-
“ orum ejus; (quod planè de Sacerdotali præsertim præ-
“ dicatur, *Joan. x. 17, 18. Propterea me diligit Pater*
“ *meus, quia depono animam meam, &c.*) nec aliter *dis-*
“ *placuisse*, quàm quod Voluntas fuit Patris, commo-
“ tione animi immunis, in eum infligere nostrorum
“ Peccatorum poenam; quam scilicet ferendam ille in se
“ suscepit, ut Deus, de Justitiā ejus nihil detrahens,
“ salvo honore suo, Fideles poenitentes Remissione et
“ Salute donare possit, propter ejus Satisfactionem, et
“ Intercessionem in eā fundatam.

“ Dominus *Williams* sponte profitetur, se nobiscum
“ consentire in his tribus Articulis, et Sententiam suam
“ nunquam fuisse Sententiæ hujus Chartæ contrariam;
“ et ad hoc confirmandum prædictum Librum appellat:
“ Adeoque constat eum, quando loquitur de *nullā Per-*
“ *sonarum mutatione* inter Christum et Electos, non in-
“ tendisse negationem *mutationis Personarum* in gene-
“ rali sensu inter Christum et nos, sed tantum in oppo-
“ sitione ad opinionem Adversarii sui contra quem scrip-
“ sit;

Sec. I. fit; nam in illo ipso loco disertis verbis affirmat,
Christum passum et mortuum fuisse, nostrâ vice et loco.
 Nos porro declaramus, quod quicumque in Conci-
 onibus vel Scriptis suis inventi fuerint secundum hanc
 Chartam loqui, et secundum prædictos Articulos vel
 Confessiones, eos censebimus sincerum tradere Evange-
 lium Domini et Servatoris nostri Jesu Christi; et ab-
 sit a nobis ut contradicamus iis vel maledicamus, quin
 potius alii aliorum Ministerio in hoc tradendo omnibus
 viribus auxilium feremus, et favebimus.
 Ex nobis ii quorum Nomina prædicto Libro præ-
 figuntur, profitemur, ea concessa esse definitioni Veri-
 tatum et Errorum; sicut antea dictum est in Chartâ
 cui titulus, *Consensus in Doctrinâ*, subscriptâ et editâ
 Anno 1692."

Illi qui hanc Propositionem confecerunt, duas respicie-
 bant Chartas; quarum una fuit, ea quæ in *Relatione* ap-
 pellatur *Prima Charta*, quam unus ex Fratribus nostris,
 magnâ cum sui demissione et inclinatione ad Pacem,
 cum aliquibus *Dissentientium* compegerat: Quæ Charta,
 quamvis nunquam esset proposita, vel lecta in ullo pub-
 lico Ministrorum nostrorum Conventu, et unanimi con-
 sensu cum *Secundâ Chartâ*, quæ ab altero Fratre nobis
 proponebatur, remota est; attamen liquet Fratres in hæc
Tertiâ componendâ, (quæ sola nostra Charta est,) se
 multum accommodasse ad illius *Primæ* formam. Ad-
 mittunt enim novam Disceputationem de libro Domini
Williams, post solennem Accommodationem totius ejus
 rei, quando *Dissentientes*, tot annis præteritis, iniquo
 modo ansam contentionis exinde captaverant. Ex libro
 etiam Domini *Williams* duo citant loca, tanquam quæ
 offensioni essent *Dissentientibus*, et Judicii nostri profes-
 sionem restringunt ad illa tria Capita, quibus instare ma-
 luerant Objectores; quando jam mox legenda veniet
Determinatio nostrum Ministrorum unitorum, quâ postula-
 mus abnegandos esse multos *Errores Antinomianos*, ab
 aliquibus horum *Dissentientium* editos, quandocunque illi
 abnegationem ulloꝝ locorum in Libris contra *Antino-
 mianismum* scriptis, Conditionem *Unionis* necessariam esse
 velint. Imò ulterius, nos retinemus totam illam Cau-
 tionem quæ in *Primâ Chartâ* continetur, contra *Errores*
 ullos qui nobis imputantur in *Doctrinâ Justificatimis*, et
 id quod adjecimus in verbis quibus utitur Scriptura adjici-
 tur:

citur: Et in cæteris duobus Capitibus, accedimus quàm Sect. I. proximè poteramus, salvâ Veritate et Simplicitate, in rebus tanti momenti, et tali tempore quum tot hominès *Crispianismum* propagare satagunt, et *Antinomianismum*. Non potuit *Coalitio* parvi haberi apud eos, qui adeò se demittant, et se abnègent, ut eam adipiscantur.

Sed ut hoc Studium magis appareret, non cessavimus Fratres nostros compellare, amantissimis, ardentissimis, et humillimis obsecrationibus et supplicationibus, simul et efficacissimis Argumentis; sicut videre est in hac *Epistolâ*, quàm ad eos cum prædictâ Chartâ misimus.

Ad reverendos, et ritè venerandos, et dilectos Fratres in communi Domino nostro et Servatore Jesu Christo, Dominos Griffith, Mead, Chauncy, James, Lobb, et cæteros de Unione Fratres, qui jam per tempus abstinerunt se a Conventu Ministrorum unitorum in Doctoris Annesley conventionis loco.

“ Reverendi Fratres,

“ Quòd per tot menses Vos abstineritis a Conventibus nostris, ordinariis temporibus et locis, altum et acutum dolorem animis nostris inflixit, et corda nostrâ mærore et admiratione implevit: Mærore quidem, eò quòd tam diu carendum erat eâ lætitiâ, et opè, quàm ex vestrà præsentia percipere solebamus: Admirationè autem, quia nec apprehendere poteramus, nec ab aliquibus certò cognoscere rationes eas, quæ tantum valere poterant ut tamdiu a Conventibus nostris secederetis. Ad hunc enim usque diem nequaquam hos fecistis certiores, disertim et apertè, de Offensâ aliquâ vobis unquam ab amitis *Ministris*, eo nomine, datâ. Si querelas vestras ad eos detulissetis, putassent sanè, sui Officii esse illicò prospicere, ut omnibus æquis modis Præjudicia cuncta tollerentur, et vobis esset ritè satisfactum.

“ Notitia omnis quæ ad nos pervenit de rebus quæ Discrepantiæ locum inter nos darent, a reverendò Fratre allatâ est, qui nobis narravit, Quòd in colloquio cum aliquibus habito qui a nostris Conventibus se abstinent, ille sensit, eos in animum induxisse, esse in *Unione* nostrâ quosdam, qui de *Doctrinâ Justificationis* diversâ sentiant a communi Fide omnium Orthodoxorum Protestantium, adeoque a Scripturis sacris discrepantiæ, et Confessionibus a nobis agnitis et ap-

Sect. I. " probatis. Additum fuit ab eodem Fratre, quòd si evi-
 " denter illis appareret, Cætum *Ministrorum unitorum*
 " sese probaturos esse sanos, integros, et stabiles in illà
 " maximè momentosâ et gravissimâ Doctrinâ, (quam
 " scilicet nos omnes agnoscimus esse *Articulum stantis*
 " *vel cadentis Ecclesiæ*,) tum illi nobiscum omnem frater-
 " nam Communionem colere sint parati.

" Cùm hæc nobis innotescerent, statim animis mag-
 " nam et bonam Spem concepimus, Suspicionem omnes
 " facile amovendas esse, et Redintegrationem Amoris
 " illicò redituram. Quid enim obstaculo esse potuit?
 " At verò si attentè et meditatè perpenderit id quod
 " asseritur de Articulo *Justificationis* in Chartâ inclusâ,
 " (cui unanimiter assensum est, post publicam lectionem,
 " idque pluribus diebus,) persuasum habemus, evidenter et
 " extra dubium constitutum esse, nos omninò consentire
 " cum Fratribus nostris in evangelicâ Doctrinâ *Justifica-*
 " *tionis*, etiam quoad ipsas phrasas et modos locutionis.

" Consensio nostra in Doctrinâ *Justificationis*, quæ
 " scilicet quasi Symbolum et Cæmentum erat *Unionis*
 " nostræ, cùm ita feliciter stabiliretur et fundaretur; no-
 " bis opus erit parùm dicendi de duobus aliis Articulis
 " in Chartâ inclusâ memoratis; qui sanè (utî nos opi-
 " namur,) tam candidè et apertè definiuntur, ut creda-
 " mus (certissimis, ut nobis videtur, argumentis) nihil
 " inde quidem perfectæ et cordatæ *Unioni* nostræ diutius
 " obstitutum.

" Supervacaneum esset vobis proponere Argumenta
 " ulla, ad evincendum amœnitatem, utilitatem, et (quod
 " adjicere licet) necessitatem Ministerialis Concordiæ;
 " vel ad ostendendum peccatum et calamitatem, quæ
 " nostris simultatibus fraternâ indole indignis indivulsè
 " adhærent. Experimento tristi omnes videmus, quan-
 " tum iis lucrum præbeatur, qui ansam quærunt nos ca-
 " lumniandi, et fructum et favorem Ministerii nostri
 " impediendi. Illi profecto optant, atque operam da-
 " bunt, ut ulcus nostrum insanabile reddant. Sed con-
 " fidimus, quòd irritos faciet Dominus tonatus eorum,
 " et spes eorum frustrabit, dum mentes nostras illuminet
 " ad recipiendum et retinendum omnes Veritates, præ-
 " fertim eas quæ sunt *fundamentales*; et quòd Gratiâ suâ
 " suavissimè et efficacissimè corda nostra pertrahet, ut tan-
 " quam *Fratres nos invicem diligamus*, et firmiter, forti-
 " ter, et intimo modo, in vinculis nectamur indivulsis;
 " atque

“ atque ita nos ducet, ut omnes ea *seſtemur quæ ad Pacem* Sect. L
 “ *ſpectant, et ea quibus mutuò ædificemur.*

“ Jam verò, dilecti Fratres, cum omni ſinceritate et
 “ fervore vos oramus, ut ſimili Spiritûs habitu nos con-
 “ veniatis; ut ſola inter nos æmulatio et contentio hæc
 “ ſit, utri rem Domini Redemptoris noſtri diligentius
 “ promovebunt; utri animabus quibus eſt nobis invigi-
 “ landum, magis proderunt; et promptius alter alterum
 “ amicitiz ulnis amplectentur.

“ Ut certiùs Eventum fortiantur hi benedicti Fines,
 “ omni niſu et ſtudio vos oramus, ut Conventus noſtros
 “ revertentes frequentetis, ſicut antehac feciſtis: Ut nos
 “ ibi vobiſcum in ſanctis veſtris Precibus conſociemur,
 “ ſanis Conſiliis veſtris adjuvemur, et Societate veſtrâ
 “ multum cupitâ recreemur; ut uno animo concordēs ſi-
 “ mus, et uno ore Deum glorificemus, ac Patrem Domini
 “ noſtri Jeſu Chriſti. Amen.

“ Si hæc incluſâ Chartâ perlectâ, aliquid occurrat,
 “ quod ulteriori explicatione indigeat; et ſuper hæc re
 “ conſilium inire velitis; placeat vobis tempus et locum
 “ conſtituere, quando et ubi certus numerus *Ministro-*
 “ *rum unitorum* conveniat numerum parem Fratrum a
 “ vobis nominatorum, & nos conditioni huic lætanter
 “ aſſentiri parati ſumus. Proſitendum eſt verò, nos tam
 “ ſimpliciter ac liquidò quàm potuimus, ſenſum noſ-
 “ trum expreſſiſſe, eo fine, ut quantum poſſumus, vobis
 “ ſatisficiamus.

“ Hanc Chartam abſolvemus in duabus ad vos enixis
 “ Petitionibus: (1.) In illâ Spe quam concepſtiſtis, ut
 “ (per gratiam et benedictionem Dei noſtri) Diſſenſiones
 “ inter nos ortæ feliciter componi poſſint; enixè vos
 “ oramus, ut omni ope contendatis, Fratres eos perdu-
 “ cere qui nondum *Unionem* noſtram ingreſſi ſunt, ut
 “ nobiſcum in eâ concurrant. Et, (2.) Ut quampri-
 “ mum vobis commodè liceat, ad nos Reſponſum ad
 “ hæc noſtram Epiſtolam mittere dignemini.

“ Quod reliquum eſt, Fratres, *valete, compacti eſtote,*
 “ *conſolatione fruimini, idem ſapite, pacem agite; et Deus*
 “ *charitatis ac pacis erit vobiſcum.* Subſcriptum apud
 “ Doctōris *Anneſley* conventionis locum, Octob. 27. 1696.
 “ a *Georgio Hammond*, Moderatore.”

Ad Epiſtolam noſtram tam mitem, tam pacificam, et
 ſolicitam, hæc neque aliud Reſponſum tulimus.

Sect. I.

“ Reverendi Fratres,

“ Cùm acceperimus a vobis Epistolam cum Chartâ
 “ inclusâ, pro Responsione finite ut notum vobis facia-
 “ mus, Quod Charta quædam aliquot ab hinc mensibus
 “ subscripta fuerat a plurimis vestrum, et a nobis appro-
 “ bata, quam Ratio nobis suadet a nonnullis vestrum
 “ esse perlectam: Nos igitur ad quos inscripta est vestra
 “ Epistola, non putamus *fraterni* esse in nobis *Officii*, si
 “ deferamus eos qui prædictæ Chartæ subscripserunt;
 “ quin potius judicamus nosmet conscientia vincitos esse,
 “ ut cordatum vestrum petamus Consensum cum illis, et
 “ nobiscum, in illâ *Primâ Chartâ*, quæ, sicut modò dixi-
 “ mus, subscripta fuit a Ministris eminentissimis et ad-
 “ modum reverendis, a vobis et a nobis magno pretio
 “ habitis: Atque hoc modo speramus, Deo benedicente,
 “ quàm citissime ad optatum Finem perveniendum esse.
 “ *Subscriptum in nomine Fratrum aliquorum, cum quibus*
 “ *communicata est vestra Epistola.*”

Hæc est illa Epistola, ad quam *Relator* noster queritur,
 nullam a nobis Responsionem esse datam; quâ quidem
 in re putamus, multum a nobis illis deferri qui eam
 scripserunt: Atque adhuc etiam eam despiciemus, nisi
 quod annotabimus, *Primò*, Plus esse quàm probabile,
 nonnullos nostrum perlegisse, quod plurimi nostrum manu
 signavere. *Secundo*, Fratres nostros qui *Primæ Chartæ*
 subscripserunt, non posse putare, quod contra *fraternum*
Officium esset, si defererentur omittendo *Primam Char-*
tam, cùm singuli eorum illam antea omisissent, et in
Tertiâ Chartâ consensissent, et in *Epistolâ* cui hæc Re-
 sponsio data est; quod mirum est ullos *Dissentientium*
 ignorare. *Tertiò*, Quisnam est tandem ille *optatus Finis*?
 Si *Unionem* dixissent, magis hoc gratum nobis foret, quàm
 videtur fore aliquibus ex iis, qui in conventu quodam de
 hæc ratione habito declararunt, “ Hoc illis non in animo
 “ fuisse dum hæc Consensionem molirentur, ut nobiscum
 “ conjungerentur in conventibus nostris. tanquam *Uniti*
 “ *Ministri*, sed ut hæc Consensio in *Doctrinâ* gradus sit
 “ ad ulteriorem *Unionem*.” Imò, vix sperare potera-
 mus, eos nobiscum *Reunionem* facturos, si nos eorum
 Chartam accipere possemus, quando, sicut nobis inno-
 tuit, Domini *Cole* et *Mather* assensum suum illi recusâ-
 runt. Hæc etiam eorum *Epistola* subscripta est, tantum
 nomine *aliquorum*, (non verò *omnium*,) cum quibus est
 communicata; nec (quantum nos scimus,) ulla *Unio* vel
 Consen-

Consensio decreta vel oblata est, præterquàm in Doctrinâ, Sect. I.
si quidem hæc Ratio locum obtinuisset.

Sic sanè se res habent, inter Fratres nostros et nos. Si *Reunionem* obtinere potuissemus, mutuâ Toleratione pactâ in iis rebus in quibus dissentimus; si per aliquam rationem Principiorum nostrorum satisfactum illis esset, (quanquam tam severo et perfecto Examini nosmet subiceremus, in iis rebus quibus suspecti illis fuimus;) si nostrum Pacis studium, multâ tolerantia et humilitate actum, illis placuisset; perniciofa Dissensionum nostrarum Effecta prærepta fuissent. Nec conjecturam facere possumus, quidnam apud harum Dissensionum Auctores valere poterat, nisi ut Liber quidam abnegaretur, quem Subscriptoribus persuasum est magno usui esse ad Defensionem Evangelii in seculo Erroribus scatente; et tales Veritates proderentur, quibus Utilitas Ministerii nostri et practica Religio innituntur: Quæ quidem Christum nequaquam probare nobis certum est, nec sperandum erat *Pacem hoc modo acquisitam* Benedictionem esse consequuturam.

Persuasum erat nobis, fidelem Narrationem Statûs rerum apud nos, culpam in his infelicibus Dissensionibus a nobis remoturam, atque id lucri intercepturam quod percipere quidam in nobis traducendis. Veruntamen adhuc tacuissemus, nisi hæc iniqua *Relatio*, cum *Annotationibus* eam sequentibus, in Mundum esset impacta, et callidè per Regnum sparsa, imò, et ad exterarum Nationes missa, quod probari potest. Postea sanè tacuisse erat; locum dare, haberi nos pro bardis et insensatis, commune bonum nihil curantibus, et de nostrum ipsorum famâ et usui non omnino sollicitis.

Pergemus jam ad dispiciendum id quod aliquod momentum habet in *Relatione*.

PRIMO, Inquit *Relatio*, "*Discrepantiæ nostræ reduci possant ad Satisfactionem Christi, et pænalem Sanctionem Legis; quanquam adhuc quidem, contentio maxima de prioribus fuerit.*"

Resp. I. Prior illa nulla Pars fuit Discrepantiæ, donec (et nuper quidem) Dominus *Lobb*, quamvis iniquè sanè, ei hunc locum dedit; nam Dominus *Williams* priorem illam in libris suis rectè et satis affirmarat. De posteriore verò Summa, quæ dici potest hæc est, Quod Domi-

Sect. I. nus *Williams* asserat, Præcepta Legis operum, si confiderentur tanquam in Evangelium inserta, sub Evangelicâ Sanctione cadere; et quanquam, hoc respectu, mutatio quædam Sanctionis fiat, tamen Præcepta cum confiderentur tanquam pars adhuc Legis operum, *sub eadem sunt legali Sanctione quâ primùm fuerant*; quod idem est ac si diceretur, Fædus operum et Fædus Evangelicum discrepant. Hoc verò videtur in novam litem esse repositum, si quidem ipsi modo locutionis de Articulo cui ille instat, nos assensi essemus.

Resp. 2. Multùm erratur, dum Discrepantia cum iis nostrâ ad hos duos Articulos reducitur. Eheu! ad alia nimis multa extenditur, nempè, ad *plurimas Doctores Crisp Opiniones*, de quibus nolunt nobis satisfacere; quamvis concedat ille, hos duos Articulos solos esse, de quibus est illis nobiscum litigatio; atque hæc quàm iniqua sit, modò videbimus. Erratum ejus in hâc re Narratione brevi detegemus.

(1.) Primaria videtur Discrepantia versari circa plurimas earum Positionum, quæ *Veritates* et *Errores* appellantur, prout in libro Domini *Williams* definiuntur. Sex enim ex *Dissentientibus* non tantùm locos quosdam singulares objiciebant, sed pernegant eas esse *Veritates* quæ *Veritates* appellantur, et eos esse *Errores* qui *Errores* appellantur, in Capitibus ii, v, vii, viii, xii, xvi, xviii, xix, ejus Libri: Imò, etiam aiunt, "Se non reperire *Veritatem* et *Errorrem* rectè definiri aliis in locis præter istos." Hoc dicunt in libro Domini *Chauncy*, cui titulus, *Neonomianismus revelatus*, par. iii. pag. 96. cum quidem multi ex nostris Fratribus subscriptione suâ affirmarunt, hæc singula esse rectè definita. Is qui legere velit *Veritates* et *Errores* in istis singulis Capitibus, judicium ferre potest in quibus discrepamus, et an ulli ex Erroribus Doctores *Crisp* inficiandi venient.

(2.) In Articulis prædictis Anni 1694. videri possit, quòd quando nos agnovissemus eos esse *Errores*, quos tales agnosci illi a nobis poscebant, *Errores* tamen eos quos nos adjeceramus, illi abnegare recusabant; adeoque Discrepantia eo tempore ista respiciebat omnia, in quibus illi recusabant nobiscum consentire, et in quibus dehinc Pax nunquam est inita.

(3.) Nescire hoc *Relator* non sanè potest, quòd Sept. 15. 1695. Determinatio hæc unanimi consensu Fratrum unitorum facta est, "Perlectâ Chartâ de quibusdam locutionibus

“ cautionibus periculosis quæ *Antinomianismum* sapiant, Sect. I.
 “ consensum est, Quòd si aliquid quod obijciatur ex li-
 “ bris in *Antinomianismum* scriptis abnegari postuletur,
 “ tanquam *Conditio Unionis*, tum ea quoque quæ ho-
 “ diè perfecta sunt, et quæ ejusdem generis posthac erunt
 “ colligenda, ex libris ab alterâ parte scriptis, abnegari
 “ etiam requirentur.”

*Excerpta quædam ex libris Dominorum Chauncy,
 Cole, Mather, et Traylor.*

“ Loqui de Evangelicâ Comminatione, ad minimum
 “ *Catachresis* est, vel aliter *Stribligo* est. — Remissio po-
 “ tius est *Conditio Fidei*, (imò, et multo magis, ut
 “ quæ causalem habeat in eam influxum,) quam *Fides*
 “ et *Pœnitentia* sunt *Causæ Remissionis*. — Peccatum
 “ fuit, quoad *avovian*, quod Christus tulit; et culpa
 “ Peccati in Christum imposita est, Peccatum ipsum
 “ scilicet oppositum ad Reatum; adeò ut Christus ha-
 “ bitus est Peccator, non apud homines solummodò,
 “ sed apud Deum. — Quòd ad Electos quidem, Reatus
 “ nunquam super eos fuit, respectu justî Dei Judicii in
 “ foro Dei; nisi ille qui literam Legis comitabatur, a
 “ Conscientiâ applicatus. — Justificatio est ante effectua-
 “ lem Vocationem: Doctrina Justificationis ante Fi-
 “ dem, non quidem Error est, sed magna et illustris
 “ Veritas. — Justificatio quoad Applicationem, debet
 “ esse ante Fidem; ejusque prima Applicatio, ordine
 “ naturæ saltem, fit ad hominem impium, eo nomine,
 “ ut credat; Credimus, ut declarativè justificemur.

“ Negatur, Deum Fidem requirere tanquam Condi-
 “ tionem non remittendam, in iis quos ille propter
 “ Christi merita justificabit. — Infidelitas non est Causa,
 “ propter quam homines à Justificatione arcentur, et
 “ miseriæ subjiuntur. — Loquimini de Optione factâ
 “ Non-electis, et hanc Optionem seriam esse debere di-
 “ citis; &c. Rogo autem, ubinam Optio ulla datur
 “ Non-electis, quâ talibus? Et ostendite mihi ullam
 “ Gratiam donatam, vel Evangelica Officia a Non-
 “ electis requisita, vel Beneficia Non-electis promissa,
 “ ex præstatione Gratiæ et Officiorum ab iis, &c. —
 “ Quid verò si Non-electi in eâdem sint conditione quâ
 “ Dæmones, an obligatur Deus, quòd magis iis sit pro-
 “ pitius quàm Dæmonibus? Nequaquam dixit Deus,
 “ Ego Non-electum servabo, modò credat; magis qui-
 “ dem quàm dixit, Equus erit Homo, modò ratione
 “ utatur,

Sect. I. "utatur, vel loquatur; vel Homo erit Equus, modò
"quadrupes fiat.

"Deus conciliatus est Electis, quo tempore Christus
"mortuus est; nos autem Deo conciliamur per Mini-
"sterium Evangelicum. — Unio cum Christo fit ante Fi-
"dem, ad minimum *naturæ ordinis*; et nos per illam
"Unionem de Spiritu participamus: Perfecta est cum
"Christo Unio, ante actum Fidei. — Totum id pro
"quo Fidelis orare potest, Remissionis est ulterior ma-
"nifestatio; novit enim omnia Peccata sua esse remissa.
"— Fidelis operari debet ex Vitâ, non verò propter
"Vitam. — Magna est Veritas, quod Deus nullum vi-
"det in Fideli Peccatum; neque Peccatum potest om-
"nino lædere Fidelem: Non insensum est Deus in po-
"pulum suum, nec irascitur personis Fidelium, prop-
"ter Peccata sua. — Legales Convictiones ante Fidem
"salvificam, non sunt nisi Peccatum; non sunt nisi
"turpis, et Conscientiam polluens, peccati Reatus. —
"Nullum est Opus præparatorium, discretum ab actu
"Dei in Vocatione efficaci.

"Evangelium nequaquam est Regula Judicii; hæc
"verò tantum Lex est: Nec Evangelium ulla pars est
"Regulæ Judicii in ultimo die; at ea solummodò est
"Lex Creationis. — Negatur Cognitionem fore, in die
"Judicii, ex quâ aliqui justificabuntur, et alii damna-
"buntur. — Præcepta Christi non sunt Leges cum
"Sanctione. — Sanctificatio non est hominis justifica-
"ti via ad Coelum. — Si respiciatis Officia et Grâti-
"as, et Salutem, tanquam duas res discretas, pernego, ista
"esse necessaria ad consequendum Jus ad Salutem: Imò,
"omnis imperfecta Sanctitas est Peccatum. — *Conver-*
"*timini, convertimini, cur moriemini?* tantum est Tri-
"umphus Legis super mortuo Peccatore. — Homo
"non servatus nihil potest facere quod ad Salutem
"tendit.

"Deus iratus fuit Christo quatenus nostro Sponsori.
"— Nos in Christo Justitiæ Dei satisfacimus. — Nos
"per Justitiâ Christi Jus habemus ad Gloriam, ex
"Adamico Fœdere. — Adamus propter unum bonum opus,
"ingressurus erat in plenam Possessionem, et Confirma-
"tionem in eâ: Docere verò, quòd Christianus, in
"actione Gratiarum, et Officiorum functione, per Pro-
"missionem factam ad exercitium harum Gratiarum vel
"Officiorum, ultimum sperare possit ex illis Beneficiis pro-

"missis,

missis, hoc est docere homines indignum et servilem Sect. I.
Spiritus.

“Æterna illa Vita in quâ Angeli creati sunt et confirmati a Christo, discrepat ab æternâ illâ Vitâ quam Fideles habent in Christo: Una est animalis, vel creata Vita; altera est æterna Vita Dei, in tempore communicata. — Fideles pariter iusti sunt ac Christus, non hoc intelligens per modum Similitudinis, sed per modum Æqualitatis. — Christi Incarnatio nulla pars fuit Humiliationis ejus. — Quando credimus, coalescimus in unam mysticam Personam cum Christo; quod discrepat a legali Unione, quæ est ante Fidem. — Evangelium nullam habet legalem Sanctificationem: Planè negatur, Evangelium esse Legem Gratiæ. — Fides nec Conditio est nec Qualificatio, in officio Justificationis; — cum multis aliis ejusdem generis cum suprâ recitatis.”

Horum pars maxima inclusa fuit in Chartâ illâ, quod spectat *Determinatio* modò dicta; de quibus sanè, cum aliis rebus insuper collectis, probatum erit ea contineri in Libris editis Auctorum prædictorum, et pro singulis citabitur Liber et Pagina, si opus sit. Imò verò, et multo plura, si non pejora, ejusdem fursuris supersunt.

Per ista patet, quibus de rebus Disceptatio fit; quamquam clamor factus est de rebus a verâ causâ remotis; adeò ut scilicet, dum nos videremur tantum nostram partem agere, illorum Errores patrocinium obtinerent, quasi a nemine oppugnarentur, et Patroni eorum minus viderentur Dissensionum nostrarum Causa.

Resp. 3. Quanquam ex Pacis studio Fratres nostri ita se demitterent, ut tres tantum *Articulos* in *Tertiâ Chartâ* nominarent; *Dissentientes* tamen, nimis manifestum est, *Chartæ suæ* (quæ *Prima* appellatur) insistere, et *nostram* recusare, quia scilicet in hac nostrâ Cautio aliqua continetur contra quosdam Errores, de quibus Disceptatio nostra fit; quâ de causâ etiam *Articulos* in Anno 1694. rejecerunt. Liquet etiam ex eo quod in *eorum Chartâ* de *Justificatione* dicitur, eos hanc nostram Chartam Anni 1694. ante se habuisse, adeoque eos scivisse, nos in illo *Articulo* instituisse ut planè agnosceretur, “Quòd nulli in conspectu Dei justificantur, vel ad Vitam æternam Jus habent, antequàm efficaciter vocentur, vel dum sint irrogeniti, vel in incredulitate maneant.” Et, “Quòd homines oporteat Poenitentiam agere, ut Re-
missionem

Sect. I. "missionem obtineant." Atque etiam, "Quòd contri-
 nuata Pœnitentia, Fides, et Sanctitas cordis et vitæ,
 "per constitutionem Evangelii, simul et per ipsam re-
 "rum naturam, necessaria sint ad Salutem, &c." Hoc
 sanè nostri *Fratres dissentientes* noverunt, at nihil tamen
 inferunt in illà *Primâ Chartâ* quod in hac parte nobis
 satisfaciat. Si autem valeat *Relatoris* ratio argumentandi
 contra nos, non dicere *has res*, est abdicere, et contra-
 ria dicere: Nos sanè melius ita argumentari possumus,
 quoniam id quod illi omittunt, a Cætu *Ministrorum unito-*
rum ad eos missum est tanquam medium *Unionis*; quod
 verò a nobis omissum est, non erat ad nos missum,
 multo minùs ad illum finem, nec jussu nostro constitu-
 tum. Non opus est verò ut huic rei instemus, cum ex
 collatione *Primæ* et *Tertiæ Chartæ* pateat, prædictos
 Errores non constare cum paucis illis *Variationibus* in
nostrâ Chartâ, sed optimè constare cum *eorum Chartâ*,
 quanquam non eo sensu quem voluerunt nostri subscri-
 bentes *Fratres*.

In primâ parte Capitis de Justificatione, *eorum Charta*
 ait, "Pœnitentiam, Fidem, et sanctam Conversationem,
 "esse ex diserto Dei verbo manifestò necessaria ad *Salu-*
 "tem." Non aiunt, Pœnitentiam esse necessariam ad
Remissionem, vel Fidem ad *Justificationem*, quamvis hoc
 sit Caput de quo agitur: Minimè; hæc scilicet ad illud
 tantum necessaria sunt, ad quod sancta Conversatio ne-
 cessaria est, id est, ad æternam Salutem: Nec dicunt,
 necessitatem horum ad Salutem ipsam, esse per Constitu-
 tionem Evangelicam, vel connexionem aliquam institu-
 tam inter Officium et Beneficium. Cum itaque hoc
 modo hæc dicantur, valere possunt apud eos qui nobis
 narrant, "Evangelium nec Præceptum habere, nec
 "Comminationem, nec Promissionem conditionalem:
 "Et Pœnitentiam non esse antecedenter necessariam ad
 "Remissionem, nec Fidem ad *Justificationem* personarum
 "nostrarum, sed tantum ad manifestandum conscientias
 "nostris, internæ Pacis gratiâ, personas nostras justifi-
 "catas fuisse coram Deo, etiam antequàm credere-
 "mus." Taliâ verò per *nostram Chartam* præcaven-
 tur, quæ narrat, "Verbum Dei requirere Pœniten-
 "tiam, ut Peccata nostra deleantur, et Fidem, ut justifi-
 "cemur." Et postea, "Evangelium requirit a nobis
 "tanquam Officium nostrum, ut pœnitentiam agamus
 "et credamus; et Deus Fidelibus pœnitentibus Remis-
 "sionem

“ sionem donat.” Similiter eorum *Charta* quoad alia Sect. I. Capita tali modo loquitur, ut illi eam subsignare possint, qui putant, *maculam et culpam Peccati in Christum esse transactam; eum fuisse Peccatorem, Homicidam, &c. iudicio Dei; atque Deum reverà iratum fuisse Christo, et edisse eum tanquam Sponsorem nostrum*, quamvis non in se consideratum; et quædam his similia, (quibus *nostra Charta* minimè favet,) quæ nostri subscribentes Fratres detestantur.

Non sine causâ jam in *Primâ Chartâ* hærent *Dissentientes*, tam qui illos Errores tenent, quàm quibus statutum est talibus favere. Nec sine Arte quidem *Discrepantia* in eo ponitur, quòd nos *omittimus unam Phrasin in Tertiâ Chartâ*, cùm tamen verus ejus Sensus ibi retinetur; *Relator* enim litem cum nobis de *omissione* cujusdam *Phrasæ* incerti sensûs, magis arridere rectè auguratus est, quàm suam ipsorum contentionem pro Erroribus tam malè sonantibus.

Resp. 4. Si verò *Doctrinæ* in quibus dissentimus adhuc hæc satis apparent, nos *Unionis studio hanc Propositionem* Fratribus nostris offeremus.

Si *dissentientes Fratres* nostri concordiam suam nobiscum significaverint, — (1.) Quòd *Pœnitentia* versùs Deum præcepta est, in ordine ad *Remissionem Peccati*. — (2.) Quòd *Fides* in Christum per Evangelium est præcepta, in ordine ad *Justificationem* personarum nostrarum coram Deo, propter solam Christi *Justitiam*. — (3.) Quòd *Perseverantia* requisita est per Verbum Dei in verâ Fide et Sanctitate, ut *participes* fiamus cœlestis Gloriæ. — (4.) Quòd Evangelium pollicetur *Remissionem* per sanguinem Christi *pœnitentibus*, *Justificationem* coram Deo *credentibus*, et cœlestem Gloriam *perseverantibus* in Fide et Sanctitate; et simul etiam significat, Deum non collaturum esse *Remissionem* in eos qui *Resipiscentiam* non agunt, nec *Justificationem* in *Infidelem*, nec Gloriam in *Apostatam* vel *Impium*. — (5.) Quòd *Fides justificans* non mera est persuasio *Intellectûs*, sed etiam *Receptio* et *Recumbentia* in Christum solum ad *Salutem* obtinendam. — (6.) Quòd per *Mutationem Personæ* hoc intelligatur, nempe, quòd cùm nos propter *Peccata* nostra damnamur, Dominus *Jesus in nostrum locum* substitutus est, ad ferendam *Pœnam* *Peccatorum* nostrorum, ad *Satisfactionem* divinæ *Justitiæ*, ut *quicumque in eum credat, absolvatur et servetur*: Non verò intelligitur,

Sect. I. telligitur, quòd *Turpitudine Peccati* fuit in Christo, vel quòd ille *Peccator* fuit in conspectu Dei. — (7.) Quòd per hoc quòd Christus *Sponsor noster* sit, intelligatur, quòd Jesus Christus Mediator noster se obligavit, ut suo sanguine Peccata nostra expiaret, et æternam Vitam omnibus credentibus acquireret, et Fidem et quamvis salutarem Gratiam Electis: Non verò intelligitur, quòd nos legaliter existimandi sumus Satisfactionem facere, vel æternam Vitam acquirere. — (8.) Quòd cùm dicatur Christum *pro nobis Obligationes violatæ Legis operum suscepisse*, intelligendum sit, quòd cùm nos oporteret ex sententiâ Legis propter Peccata nostra mori, Christus in se suscepit obligationem *nostrâ vice mori*; et cùm nos, postquam peccâssemus, adhuc ad perfectam Obedientiam obligaremur, Christus ad amissam *Legi obtemperavit*, ut propter ejus *activam et passivam Obedientiam* Credentes Remissionem consequi possint, et Jus ad æternam Vitam: Non verò intelligitur, Sensum Legis operum esse, quòd si *a nobis vel a Christo Obedientia præstaretur*, nos viveremus, et si *Christus pateretur*, nos non *moteremur*, quamvis nos peccaremus: Nec quòd Fideles *justificantur*, vel *judicandi* sint, per *Legem operum*, sed per Evangelium; quanquam Justitia illa propter quam justificantur, tam perfecta sit quàm requirebât Lex operum, imò et majoris multo pretii.

Si *Fratres nostri dissidentes* hisce Propositionibus et Explicationibus subscripserint, nos et cum iis subscribeamus etiam his Verbis, *Mutationi Personarum, Sponsoris, et Susceptioni Obligationum violatæ Legis operum*; pariter ac jam subscripsimus, “ Quòd nullum Opus ab hominibus præstitum, vel a Spiritu Dei in iis operatum, sit
 “ *ulla pars Justitiæ ejus*, cujus gratiâ, vel propter quam,
 “ nos justificamur; cùm illa sit solummodò *Justitia Christi* extra nos, gratuito nobis imputata, et a Fide
 “ solâ recepta,” quæ quidem Causa est acquisitoria omnium salutaris Boni. Quàm libenter nos cum iis *Unionem* recoleremus, si modò ratione hâc Dissensio tolli possit!

Atque cùm nos concedimus ipsis eorum uti Verbis et Phrasibus, Orthodoxo sensu acceptis, (cujus rei Omissio id est quod in nos objectant,) speramus fore, ut illis ex *Dissentientibus* qui recusaverint nobiscum consentire, non erit ut dicant posthac, Discrepantiam in Doctrinis a *Relatione* prætentam, eam esse causam, cur non in Unionem nobiscum venirent; quin ut agnoscant, se Dissensionem

sionem fovere ex Studio suo erga prædictas Opiniones Sect. I. Doctoris Crisp et Antinomorum, quas valdè erroneas esse nos censemus.

SECUNDO, Relatio ait, "Tertiam Chartam acceptam esse et missam ab aliquibus qui ad Ste Helenæ conveniunt."

Resp. Cum his aliquibus, erant omnes Fratres nostri qui Primæ Chartæ subscripserant; imò eorum quidam illam compegerunt, pariter ac totus Cæsus (quantum scimus) Ministrorum unitorum ei consenserant.

TERTIO, Relator profert "Rationes, quarè Dissidentes Tertiam Chartam non probarent;" quæ bujusmodi sunt.

I RATIO. Ait ille, pag. 4. "Quòd omisit Tertia Charta mentionem facere, quòd Mutatio Personarum Doctrina sit communis Protestantium:" Et deinde adjicit, "Quòd nec Justificatio, nec Christi Satisfactio, rectè explicari vel defendi sine eâ possint, et quòd Grotius, et Reverendus Episcopus Wigorniensis, Mutationem Personarum argumentis probârunt."

Resp. 1. Commutationem Personarum affirmat quidem Tertia Charta; adèd ut miramur eum asserere, nos nullam mentionem ejus fecisse. Cum verò illic satis id affirmassetus contra Socinianismum, annon mirum est, Chartam nostram offensionem ejus esse, quòd rectè Justificationem et Christi Satisfactionem illâ ratione explicaverimus, non autem diceremus, ista non posse absque eâ explicari vel defendi? quod quamvis opinaremur, non tamen cardo Controversiæ in eo vertitur ut id dicamus, nec aliquid roboris inde accederet ei Sepimento quod absque tali declaratione circa hanc doctrinam construximus; aliter certè, in quibusdam Protestantium Confessionum mentio saltem ejus fieret, adèdque oportet ut Fratres hi omnes illorum Confessiones pariter ac nostram rejiciant.

Resp. 2. Nos affirmavimus et explicavimus Mutationem Personarum, in eodem sensu quo Grotius et Reverendus Dr. Stillingfleet Episcopus Wigorniensis id fecerunt, (quemadmodum liquebit iis qui Auctores illos consulant:) At longè quidem absunt illi, ut Crispianam Explicationem ejus Locutionis approbent, sicut abundanter manifestum fiet ex Epistola illius Reverendi Episcopi ad Dominum Williams.

Resp. 3. Quemadmodum non ausi sumus licentiam Relatoris imitari, qui mundo Auctor est ut credat, nos negare

Sect. I. negare et rejicere *Commutationem* vel *Mutationem* Personarum, cum nos disertis verbis id affirmaremus; sic ei confirmamus, nos id consilium non habuisse ut offenderentur Fratres nostri, quibus id dolere dicit, (pag. 6.) quod in *Epistola nostra* dicimus, “Cum ita feliciter stabiliretur Doctrina Justificationis, nobis opus esse parum dicendi in Articulo de *Commutatione* Personarum.” Ex quibus vocibus patet, nos non intellexisse, parum esse dictum de hac re in *nostra Charta*, ubi sub secundo et tertio Capite satis diximus ad id elucidandum; etiam bis tantum, quantum de *Justificatione* dictum est. De *Commutatione* Personarum verò parum loquimur in *Epistola nostra*, ubi de *Justificatione* amplius tractamus; eo quod ab aliquot annis *Disfidentes* præ se tulissent, omnem Contentionem suam esse de illa doctrinâ. Atque annon justè nobis dolere possit, quod pro operâ nostrâ, dum nosmet prorsus expurgamus in hac re, hæretica pravitate arguamur per hanc *Relationem*, in recenti illâ Contentione quam Dominus Lobb excitavit?

II **RATIO.** Tam sæpè hæc occurrit, ut non omnino evitandum est, quin iterum atque iterum ad eam respondendi locum habeamus.

III **RATIO.** Relator ait, pag. 6. “Quod *Mutationis* Personæ tam prava Interpretatio datur in *Tertiâ Chartâ*, ut subruat Doctrinam Satisfactionis.” Imò, pag. 7. nobis dicit, “Quod Christus nullam Satisfactionem fecit, nec quidem potuit, ex eo quod nos dicimus.”

Resp. I. Primùm quæremus, quam Interpretationem Relator affert *Mutationis* Personarum; quæ quidem talis est, ut apud sapientes homines satis faciamus, si cautè admodum de sensu hujus Phrasèos loquamur. Pag. 7. ait, “*Commutatio* idem est cum verâ *Surrogatione*, ubi Sponsor induit qualitatem, statum, et conditionem Debitoris.” Pag. 5. ait, “Nos omnes naturâ sub maledictione Legis sumus, et destituti *Justitiâ* per quam æternam Vitam consequamur:” Atque adjicit, “Hic noster status est et conditio, hic ille locus in quo sumus.” Et paucis post lineis ait, “Christum seipsum statuisse in nostro loco, statu, et conditione; adeo ut quum nos essemus Peccatum et sub maledictione, per hanc beatam *Mutationem* Christus factus est Peccatum et sub maledictione.” Hic manifestò sensum suum explicat de *Mutatione* Personarum. — Quoad id quod dicit, Christum fuisse sub maledictione, nihil aliud nisi hoc objicimus,

objicimus, Eum naturā talem non fuisse. Quod verò notamus hoc est, quod dicat, *Nostrium statum, locum, et conditionem* talem fuisse, ut *Justitiā destituti* fuimus per quam æternam Vitam consequeremur; hic erat noster status et locus; et deinde adjicit, *Christum* se statuisse in *nostro loco, statu, et conditione*; adeoque secundum eum, *Christus Justitiā destitutus* fuit per quam æternam Vitam consequeretur. Ut hoc magis liqueat, ait, *Nos fuisse Peccatum*; hic noster status, locus, et conditio fuit, in quem nimirum *Christus* se statuit, et per hanc mutationem factus est *Peccatum*. Jam verò, quomodo nos *Peccatum* fuimus? Nos sanè fuimus, non *Hostia pro Peccato*, sed flagitiosi turpes Legis Violatores; fuimus *Peccatores*, et *Justitiā destituti*; hæc quidem erat nostra conditio: Attamen ille dicit, *Christum* in *nostram conditionem* venisse quatenus nos *Peccatum* fuimus; adeo ut oportet eum, mutatum esse in flagitiosum turpem Legis Violatorem, non verò factum esse *Hostiam pro Peccato*, nostra conditio enim hæc non fuit. Unde liquet *Commutationem Personarum* apud *Relatorem* nostrum, non eam fuisse, quā *Christus* factus est *Hostia pro Peccato*, et in nostro loco pœnis illis obnoxius, quas per Legem Peccatores meruerunt, ut nos liberi fieremus. Hoc quidem illi nequaquam satis fit; sed ex Doctrinā suā sequitur, *Christum* mutari in *Personam peccatricem*, Justitiā destitutam quæ Jus conferret ad æternam Vitam. Hæc scilicet secundum illum est *Mutatio*; hæc est, ut ille eam repræsentat, *Christi in se susceptio Personæ Peccatorum*; quæ sanè est Positio, non tantum laudibus iis indigna, quibus eam onerat, pag. 5. verum tam tetra, ut spes sit, aliquos ex dissentientibus *Fratribus nostris* talem loquendi modum adeo malè habituros, ut ab hac Imputatione se purgent, quam *Relator* iste tam cupidus videtur iis affigendi.

Resp. 2. Argumenta oportet fortia sint, quibus ait, *nostram rationem Mutationis Personarum* oppugnari, siquidem probaverint, nos hoc modo *Doctrinam Satisfactionis* pervertisse, imò eam impossibilem reddidisse. Utrum *Argumentator* et *Relator* unus et idem sit, nos minimè querimus; sed ejusdem esse ingenii, nemo dubitare potest: Nos invicem iis optamus plus charitatis et modestiæ in futurum. At sanè expectarent aliqui, eos honori suo magis esse consulturos, quàm eosdem homines prædicare doctissimos atque maximè orthodoxos, et tamen valde insipientes et maximè hereticos, idque in eodem Articulo: Prius illud

Sec. I illud Testimonium Relator iis tribuit, eò quòd subscribe-
rent *Primæ Chartæ*; nec tamen aliquid de *posteriore* de-
mit, cum etiam compegerint et subscripserint *Tertiæ*
Chartæ. Omnium verò nostrum multum interest, ut
perpendamus *Argumenta* quæ sequuntur.

I ARG. "Quum loquimur de *Commutatione*, con-
siderandus venit *Christus* (qui indutus est Officio Me-
diatoris,) tanquam *Sponsor noster* in Officio suo Sacer-
dotali fungendo, &c. Sed eo modo loqui ut de hâc
re loquuntur illi, eorum sensui accommodatum est, qui
opinantur Christum esse passum tantum in *Personâ Me-*
diatoris, non verò in *Personâ Peccatorum*: Unde per-
cipi possit, cur in *Tertiâ Chartâ* nulla debebat mentio
fieri de *Sponsione Christi*."

Resp. 1. Christus per *Sponsionem* suam non exutus est
Officio Mediatoris; ea verò connotat, Eum quâ Media-
torem in se suscepisse, ut pro *damnatis Peccatoribus* pate-
retur; imò, ut multò etiam plus pro iis faceret, quàm
quod Officii sui Sacerdotalis executio postulat, nempe,
ut eos doceat, hostes eorum perdomet, &c. Porro,
omnes Christi Perpeffiones quâ Sacerdos fuit, Perpeffio-
nes ejus erant, ut qui pro Peccatoribus *Mediator* fuit,
non ut qui ipse fuerat *Peccator* factus; qualis quidem
fingitur, dum tanta Discrepantia supponitur inter Chris-
tum quâ *Mediator* noster est, et quâ *Sponsor*.

Resp. 2. Quamquam a nobis omittatur vocabulum illud
Sponsor, (de quo est nullus quidem apud nos scrupulus,) re-
m ipsam tamen hoc vocabulo significatam planè edidi-
mus; quantum ad *Sponsorem subsequentem* attinet in rebus
criminalibus, (non autem *pecuniariis*,) et quatenus con-
venit cum Christi *Mediatione* in omnibus susceptis ejus et
actionibus pro nobis: Quorum alterutrum si negligatur,
confusæ oriuntur et erroneæ de his Doctrinis opiniones.

2 ARG. "Ratio quam reddiderunt illi de *Commu-*
tatione, hæc est: *Eam intelligendam esse in legali, vel*
judiciali sensu, sicut appellare eam licet; non quòd re-
verà ita sit, sed tantum eam sic appellare licet."

Resp. 1. Per hanc locutionem, *Sicut appellare eam licet*,
nullam statuimus *realitati* oppositionem, sed istâ Phrasi
utimur, tanquam Apologiâ pro termino *Judicialis*, qui
termino *Legalis* ibi adjicitur, nec in Scripturâ extat.
Hoc etenim sentimus; Christum, quâ patiebatur, *judi-*
cialiter tractatum esse, quasi fuisset ipse *damnati illi Pec-*
catores, quorum in loco passus est; Scientes verò multos
pericu-

periculosum sensum tradere termini *Legalis*, quando sine Sect. I. explicatione vel limitatione usurpatur, idcirco terminum *Judicialis* illi adjecimus.

Resp. 2. Abstinere poterat *Relator* a dicendo, *Illos de Terminis non certaturos esse, modo Res ipsa, de qua certetur, concedatur.* Tantum abest ut queramus nos de contumeliâ in quinquaginta vel sexaginta Ministros, ut potius velimus omnes Fratres nostros esse pariter modestos; quod sane finem poneret omnibus rixis de *Terminis humanis*, quando de *Sensu* conveniret. Nec *Relatori* dedecus hoc esset, cui *Formula Verborum* adeo placet, ac si sibi plauderet quod eam Socjjs suis prodidisset; atque idcirco tam pertinaciter pro eâ certat, ac si nec Unio, nec orthodoxæ Explicationes, nec Reverentia sua versus aliquos nostrum (quandocunque hæc ei prosit,) aliquid valeant, si non in usum veniant omnes ipsius Phrases.

3 ARG. "Nos hoc eorum esse Sensem judicamus, quia in Explicatione suâ, nullum inest verbum quod Commutationi in legali sensu propriè et peculiariter respondet, &c. Quid etenim si Christus in Personâ Mediatoris mortuus est, ut pro nostrâ violatione Legis operum satisfaceret, attamen nisi in Personâ Peccatorum mortuus sit, ut pro iis satisfaceret pro violatione Legis operum, non equidem satisfecit, nec sanè potuit satisfacere, vindicativæ vel remunerativæ Justitiæ."

Resp. 1. Nos hic in eo non instabimus, quousque Satisfactio ad remunerativam Justitiam pertineat, nec quam iniquum sit rationes inire, quasi nos dixissemus, quod Christus mortuus sit tantum in Personâ Mediatoris, (quando nostra Charta nihil tale contineat;) idque solummodo quia ipse dixerat, nostrum loquendi modum eorum sensui accommodatum esse qui id dicant.

Resp. 2. Ipsa nostra Verba eos qui præjudiciis non sunt occupati, certos possunt facere, utrum sit aliquid roboris vel veritatis in hoc Argumento. Videantur quæ dicamus in secundo et tertio Capite nostræ Chartæ, quæ ad nostrum sensum exprimendum connectenda sunt. Christus Mediator noster, ex pacto cum Patre, in nostrum venit locum et vicem, ut pro nostrâ violatione Legis operum satisfaceret; cum ille qui Peccatum non novit, pro nobis Peccatum fieret, ut nos Justitia Dei in eo fieremus: Et Christo quatenus in nostrâ vice constitit, Deus non aliter infensus fuit, quam quod in eum voluit infligere nostrorum Peccatorum poenam, quam

Sect. 1. "scilicet ferendam ille in se susceperat, ut Deus, salvâ
 "justitiâ et honore ejus, Fideles pœnitentes absolvere
 "et servare possit, propter ejus Satisfactionem, et Intercessionem in eâ fundatam."

An potest quisquam verba hæc legere, et rectè inferre, nullum nos posuisse *verbum* quod ad *Commutationem* in *legali* sensu propriè pertinet, vel *Christi Satisfactionem* nos *negâsse*, vel eam ratione nostrâ *impossibilem* reddidisse? Hæc omnia tamen nobis in *Relatione* imputantur. Sed ut Lector meliùs informetur, ostendemus quænam de his in ratione nostrâ continentur.—(1.) Pater, tanquam Rector offensus, methodum proponit, et cum Christo Mediatore nostro consentit, de Conditionibus absolvendi et servandi damnatos Peccatores.—(2.) Conditiones hæc propositæ et pactæ, tales sunt, quibus Dei Honori satis consulitur, et Justitiæ satisficit, ita ut neutri ulla fiat Injuria in absolvendo Peccatore; tales sunt etiam, quibus *pro omnibus nostris violationibus Legis operum respondetur*; et tales porro, quibus *Perpersiones Christi pœna pro Peccatis nostris fiunt*.—(3.) Contentiebant Pater et Filius, non tantum has Conditiones esse idoneas, sed et imputandas esse nobis, et præstandas *vice nostrâ, et loco nostro*; et quod hoc modo Christus pro nostris violationibus Legis satisfaceret, et nos idcirco absoluti et servati essemus.—(4.) Pacto hoc inito, Pater tanquam justus Rector a nobis Peccatoribus lacescitus, *nostrorum Peccatorum pœnam* justè infligit in Christum, *ad satisfaciendum Justitiæ suæ*; quod idem est ac si dictum esset, ut Justitiæ suæ nulla fiat injuria.—(5.) Christus has pœnas *nostrâ vice* perfert, atque ita fit *pro nobis Hostia pro peccato*, (quanquam a nobis non sit delegatus,) *ut nos efficeremur Justitia Dei in eo*.—(6.) Quod ille perferebat, *Satisfactio* est; et Intercessio ejus in illâ Satisfactione fundatur; propter et per quam absolvitur et servatur pœnitens Fidelis.

Si non in his *legalem Commutationem*, et *Sponsorium Christi Officium*, nos declaravimus et explicavimus in sano sensu, (etsi non in *Relatoris* sensu,) et *Christi Satisfactionem* affirmavimus, imò essentialia ejus enumeravimus; desperamus prorsus, nos unquam id facturos esse. Si verò homines minimè adhuc agniture sunt, *Relatorem* nos immeritò traducere, et Phrasibus suis uti ut Errorum diverforum sint velamen, quando hæc orthodoxa Explicatio minimè satisfacere ei poterat, non possumus quin eorum præjudiciis et studio partium illachrymemus.

Resp.

Resp. 3. Non videmus, quare verba nostra, viz. quòd Sect. I.
 Christus mortuus est *nostrâ vice et loco*, (quæ ab illo
 omittuntur,) ut *satisfaceret pro nostris violationibus Legis
 operum*, &c. possibilem non faciant Christi Satisfactionem,
 imò et affirmant eam, pariter ac eorum verba,
 viz. "quòd Christus induebat Personam Peccatorum, et
 "venit in eorum vicem et locum, ut pro iis satisfaceret
 "pro obligationibus violatæ Legis operum." Nullum
 alium verò præbet bonum sensum Phrasis eorum, indu-
 endi Personam Peccatorum, nisi quòd *Christus venit in
 nostram vicem et locum*, quod et nos affirmavimus; nec
 verba hæc, *pro iis*, aliud quàm idem volunt: Et quando
 violata Lex operum nos ad mortem obligavit propter nos-
 tras violationes Legis illius; si Christus *nostrâ vice satis-
 fecit pro nostris violationibus Legis illius*, propter quas nos
 ad mortem obligati fuimus; tum Christus mortuus est ut
 pro nobis satisfaceret pro obligationibus illius violatæ Legis,
 id est, pro obligationibus quibus erat nobis moriendum
 pro Peccatis nostris; quò quidem pertinet Christi Satis-
 factio, quæ est ipsa res de quâ nunc agitur.

Resp. 4. Ab eo quod notamus a Relatore sæpè repeti,
 si de Tertiâ Chartâ ille rectè egisset, et probum hominem
 se præbuisset, oportuit, ut gravem Criminationem suam
 in nos probaret, et Dissidentes justificaret qui illam
 Chartam averfati sunt, quòd omnes Rationes et Argu-
 menta ejus ad hoc unum contraheret, viz. Illi qui in
 Chartâ suâ disertè affirmant et explicant Satisfactionem
 Christi, omittentes mentionem horum verborum, quòd
 Christus in se assumpsit Personam Peccatorum, hi detorquent,
 pernegant, et impossibilem reddunt Satisfactionem Chris-
 ti: Sed Presbyteriani (in Tertiâ Chartâ) disertè affirmant
 et explicant Satisfactionem Christi, omittentes mentionem
 horum verborum, quòd Christus in se assumpsit Personam
 Peccatorum: Ergò Presbyteriani in Tertiâ Chartâ, detor-
 quent, pernegant, et impossibilem reddunt Satisfactionem
 Christi.

In hoc Argumento, Causæ et Criminationis quam
 Relator affert, cardo vertitur; et si valeat Major, tum
 sanè Consequentia hæc erit, quòd omnes Ecclesiæ Christi
 in Confessionibus suis detorqueant, pernegent, et impossi-
 bilem reddant Satisfactionem Christi. Quantum enim
 meminimus, verba hæc, quòd Christus in se assumpsit
 Personam Peccatorum, omittuntur in Confessionibus omni-
 um Ecclesiarum; et nobis etiam melior suppetebat ratio

Sect. I. ut verba hæc omitteremus, quando notum erat nobis, quibus de causis tantopere in iis hæreatur ab hominibus talibus qualis est *Relator*.

4 A & G. "Imponitur ab illis Sensus quidam, disertè oppositus ad ipsam literam et scopum generalem Libri Domini *Williams*, [quod scil. quando ille dicat, *Nullam esse Mutationem Personarum inter Christum et Electos*, non possit hoc intelligi tanquam negationem Mutationis Personarum inter Christum et nos in generali Sensu, sed tantum oppositè ad Adversarium ejus contra quem scripsit; nam in illo ipso loco ille disertè asserit, *Christum passum fuisse, et mortuum esse, nostrà vice et loco*;] verba tamen ipsius tam faciunt contra *Mutationem Personarum* in omni Sensu, quam verbis significari potest. Videatur *Veritas Evang.* Cap. vii. [suprà,] pag. 35, ad pag. 38."

Resp. i. Nullibi dicit Dominus *Williams*, quod *nulla est Mutatio Personarum* in plurali Numero, sed *Personæ* in singulari; at Charta illa tamen, sicut subscripta est, supponit eum prius illud dixisse, quamvis *Relatio* jam id mutet. Nec leve hoc Erratum est, opinione Domini *Williams*; quum sanè putat ille *Mutationem Personarum* ita ad personas intelligentes esse referendam, ut denotet quod Christus vice damnatorum Peccatorum mortuus est, quod illè equidem affirmat: At verò *Mutationem Personæ* significare putat *Mutationem*, quoad officium, actiones, qualitates, adjuncta, &c. realiter inseparabilia, et propriè pertinentia vel ad Christum ex una parte, vel ad Homines ex alterà; quod liquet ex omnibus Argumentis ejus contra *Mutationem Personæ*, [suprà, pag. 37.] ubi disertè dicit, "*Non datur Christum inter et Electos Personæ permutatio*: Christus enim *Servator* fuit, neque unquam esse desiit; nos *servati* sumus, non *Servatores*: Christus usque *Redemptor* fuit, nunquam autem redemptus; nos *redempti* sumus, minime verò *Redemptores*: Christus fuit, qui *meritis suis* nobis *ignoscit*, ipsi autem nunquam ignotum est; nos *veniam adepti* sumus, sed nunquam nobis fuere merita, quibus nobis ipsis, aliisve ignosceremus. Summæ est arrogantia, illius *Prærogativam* nobis vindicare; et blasphemia, eum dehonestare, annumerando iis qui *inimici* fuere, *sine viribus*, et *Peccatores*, quos morte sua expiavit. Certè satis fuit, quod *pro nostris peccatis mortem subire* voluit, iis tamen quæ *Redemptori propria* sunt

“ sunt sibi assertis : Sufficit sanè, nos ejus gratiâ veniam
 “ adeptos, cum æternum angorem meriti essemus, nec
 “ quidquam expiationis facere penès nos esset.” Hoc
 totum est quod Dominus *Williams* scripsit contra *Muta-*
tionem Personæ, ubi nullum habetur verbum contra *Mu-*
tationem Personarum; et liquet eum *Mutationem Perso-*
næ in prædicto Sensu accepisse.

Resp. 2. Quando refellit Sensum quo Dr. *Crisp* expli-
 cat *Mutationem Personæ*, oportet equidem, dum negat
 ejus Sensum, ut neget eum sub illâ Phrasi [*Mutationis*
Personæ,] cujus illum esse Sensum Dr. *Crisp* exprimebat.
 Accipiantur igitur ipsa Doctoris *Crisp* de hæc re verba,
 “ Christus ipse non adeò perfectè justus est, quin et nos
 “ sumus pariter ac ille justî; neque nos tam plenè vitiosi,
 “ quin Christus pariter ac nos sit vitio repletus; et ea ipsa
 “ Vitiostas quæ nos fueramus, Christus in conspectu
 “ Dei factus est. Adeò ut hîc sit propriè dicta Commu-
 “ tatio: Christus nostram Personam et Statum assumit;
 “ nos Christi Personam et Statum assumimus, &c.” cum
 multis aliis ejusdem furfuris, quæ suprâ citata sunt, pag.
 36. Hæc est illa *Mutatio Personæ*, quam Dr. *Crisp*
 affirmat; et hæc est illa *Mutatio*, quam Dominus *Willi-*
ams pernegat.

Resp. 3. Tantum abest ut Dominus *Williams* perneget
Mutationem Personarum in Sensu generali, ut in illo Li-
 bro sæpè asserat et probet id quod Orthodoxi per illam
 Phrasin intelligunt, imò in illis ipsis locis ubi negat *Mu-*
tationem Personæ. Ait enim, [ut suprâ, pag. 35, 36.]
 “ Christi Perpeffiones et Obedientia sic in nostro loco fue-
 “ runt, ut non possit Deus ullam aliam expiationem pro
 “ Peccato a nobis exigere.” Hoc modo etiam *Imputa-*
tionem Perpeffionum Christi explicat, pag. 38. “ Impu-
 “ tare uni quod alius patitur, est habere eum qui passus
 “ est, illius alterius fuisse Sponsorem, et cum illo altero
 “ agere, tanquam ipse eadem perpeffus fuerit.” Et
 pag. 39. “ Si Christus pro nobis passus non fuisset, nos
 “ non poteramus propter ejus Perpeffiones absolvi.”
 Rursus, pag. 41. “ Deus [dum servat veros Christianos]
 “ Justitiæ et Honori suo per Satisfactionem Christi pro-
 “ spexerit.” Et postea dicit, pag. 165. “ Pœna nostro-
 “ rum Peccatorum, imò et Reatus eorum quatenus est
 “ ad Pœnam obligatio, in Christum ut Sponsorem nos-
 “ trum conjecta fuerunt.” Vide et pag. 17, 18, 21.
 Quænam verba disertius et magis propriè exprimere
 possunt

Sect. I. possunt Orthodoxum Sensum de *Mutatione Personarum* ?

Resp. 4. Cavillationes ejus (pag. 9.) in Dominum *Williams*, quasi minimè affirmaret ille veram *Mutationem Personarum*, quanquam dicat, *Christum passum fuisse et mortuum nostrâ vice et loco*, valdè infirmæ sunt et invidiosæ. Nam,

(1.) Dominus *Williams* (utî novit *Relator*,) cùm apta illi causa subesset, *Sponsorium Christi Officium* satis asserit, et probat, “quòd passus fuit Christus, non tantùm propter bonum nostrum, verùm etiam nostro loco; et quòd “proprie erat *ἀντὶ τοῦ τόπου*, &c.” Vide hoc ab illo pluribus elaboratum, *Hom. justif.* suprâ pag. 239. et seq.

(2.) In *Catechismo Racoviensi*, *Amstelodami* edito, et non ab hodiernis tantùm Socinianis, affirmatur, *Christum mortuum esse nostro loco*; et a Socino, Crellio, aliisque, asserebatur *Mutatio Personarum* inter Christum et nos: Atque ille Sensus quo dicitur a prioribus, quòd Christus *nostro loco mortuus est*, pariter metaphoricus est et alienus, ac ab his posterioribus intenditur dum loquuntur de *Mutatione Personarum*. At verò si *Relator* noster Socinianum aliquem usurpasse videt Phrasin quandam a seipsis malo sensu explicatam, et Phrasis eadem ab alijs usurpatur sensu prorsus contrario, et disertissime quidem, mos ejus est extemplo eos criminari, quasi in sensu Sociniano eam Phrasin usurparent. Pariter æquum esset hoc modo illum criminari, dum eas Phrases usurpat quas *Antinomiani* usurpare solent.

(3.) Post omnia quæ dixit ille, ut probaret Causæ nostræ cum Socinianis cardinem verti in his terminis, *Mutatio Personarum*, &c. convinceretur sanè, si Controversiam illam perspexisset, aliq. quædam esse quibus illa Controversia de Satisfactione certius definiatur; viz. An Christus in morte suâ esset Sacrificium expiatorium? An mortuus sit ut satisfaceret Justitiæ Dei? An poenas Peccatorum nostrorum Christus ferret? &c. Hæc omnia Dominus *Williams* in libro suo asserit, cui titulus *Veritas Evangelica*. Ad ea quæ ex libro illo antea citantur, adjicere licet ex initio *Cap. ii. pag. 17.* “Peccata nostra, “quoad reatum, Christo fuerunt imputata, adeò ut jussu “Patris, et ipso se volente, obligatus esset, quâ Mediator, ut pro nostris delictis poenas daret; easque ad “plenam satisfactionem Justitiæ, et credentium remissionem præsentem, dedit.” Si ille qui hæc scribit

Socini-

Socinianizat, oportet neminem infontem fore nisi *Anti-Sect. I.*
nomianos. Quidnam verò tutò potest dici, secundum
Relatorem ? qui dicit, (pag. 10.) *Hoc est ridiculum facere*
Doctorem Crisp, cùm Dominus *Williams* in demonstra-
 tione fundamenti Errorum Doctoris ait, [ut suprà, pag.
 44.] “ Quia Christus *loco nostro* passus est, ut perpeffionis
 “ suæ fructus nobis Liberationi essent, et tandem Saluti;
 “ ideò putat ille, *Mutationem Personæ* factam esse.”
 Ex quibus verbis manifestè patet, quòd Dominus *Willi-*
ams per has voces [*loco nostro*] sanum agnoscat Sensum
Mutationis Personarum, dum contradicit erroneæ Opi-
 nioni Doctoris *Crisp* de suâ *Mutatione Personæ*: Et quòd
 Dominus *Williams* aliud prorsùs sensit de *Mutatione*
Personæ, et *Mutatione Personarum*; quamvis *Disputator*,
 vel *Relator*, non videtur discrimen facere inter *Surroga-*
tionem, in quâ Persona insons expiat alterius Crimen, et
 mutationem ejus in ipsum peccantem Reum; adeò ut
 (secundùm suam Metaphoram,) ille qui *Sponsor* est ad
 solvendum Debitum Ebrii alicujus, debet ipse quoque
 qualitate, naturâ, et conditione, Ebrius fieri.

(4.) Quicquid dicat *Relator* de *Scopo*, vel de *Qualitate*
noxiosâ, *Libri illius Domini Williams*, cui titulus, *Veritas*
Evangelica definita; Fratres illi, quos *maximi nominis*
 esse ait, qui *Primæ Chartæ* subscribebant, enunciârunt,
 Se per illam Chartam noluisse notam inurere illis locis
 quæ criminabantur *Dissentientes*; quin et tantum absuit
 ut damnarent ullum ex iis locum, ut quidem illi *Chartæ*
Primæ subscriberent, quia certi erant, quòd examine
 factò liqueret, nihil in illo Libro Domini *Williams* con-
 tineri quod illi *Primæ Chartæ* esset contrarium: Atque
 adhuc, sicut priùs, enuntiant, eum esse *Librum utilem*,
 et quòd sit *Causa Veritatis* quam ille defendit; et mani-
 bus suis significârunt, *Statum Veritatis et Erroris* non esse
 omninò ampliatum vel mutatum, ab illo tempore quo
 primùm Subscriptionem fecerunt; nec in *Primâ Chartâ*
 ita sentiebant, sed tantùm quòd in illo Libro, præter
Statum Veritatis et Erroris, Explicationes quædam et
 Argumenta huic adjecta essent. Nec potuit quidem
Status Veritatis et Erroris ampliari vel mutari, quia
 (sicut testantur aliqui etiam ex iis Sedecim, qui primi
 subscribebant primæ Editioni,) Liber ille quatenus con-
 tinebat *Statum Veritatis et Erroris*, excusus fuit antequàm
 illi Testimonio suo eum comprobârunt. Neque nos sci-
 mus aliquos ex iis qui subscribebant illi Testimonio, Li-
 brum

Sect. I. brum hunc dehinc reprobasse; nec ullos, quorum Nomina sine suo ipsorum consensu sunt affixa.

Finem facimus, cum Notas quæ sequuntur prædictis Observationibus adjecerimus.

Primò, Præter detorsionem Articulorum qui sunt in quæstione, et Rationis quæ a nobis datur (in *Tertiâ Chartâ*, de hisce *Doctrinis*, &c. magnos Errores quoad *Factâ* retegere poteramus. Quidam recusabant subscribere *Primâ Chartæ*, scilicet Dominus *Slater*; quidam, qui dicunt se nunquam ei subscripsisse, scilicet Dominus *Barker*, tamen tanquam subscriptores nominantur; alii dicuntur consensum suum significasse, qui suam ejus improbationem vehementer declarabant, scilicet Dr. *Annesley*, &c. *Relator* ait, Se non posse reperire, *quinque* Pastores Ecclesiarum ab eâ dissensisse; cum tamen pateat, hominibus magis seclusis, quod ab initio circiter *viginti* Pastores Ecclesiarum assensum suum ei non præbuerunt: Imò, nullum sanè in Conventu nostro novimus qui ei subscripsit, quin protinùs cogitaret Explicationem ejus esse necessariam, atque idcirco *Tertiâ Chartæ* assentiret. His insuper Errores alii adjici poterant.

Secundò, Iniquum erat, et haud ingenui hominis, quod *Relator* ederet hanc *Primam Chartam* cum Nominibus Fratrum nostrorum affixis. Illi ex studio *Unionis*, per Subscriptionem suam, viam ad eam sternere conati sunt; denunciabant verò, quod non subscripserunt tanquam sic rem determinaturi, sed huic consenserunt tanquam sub conditione, si modò eam approbaret Conventus *Ministorum unitorum*, ad quos etiam hanc rem omninò deferrebant. At ille tamen hoc evulgat tanquam Instrumentum consummatum, (quamvis *Exemplar* nunquam tali modo in manus dabatur, *Archetypum* verò non omninò,) idque sine eorum consensu, et postquam scivisset, illos eam abjecisse, et alii *Chartæ* consensisse tanquam Instrumento *Unionis*. Ex tali instituto necesse est ut Suspicio oboriatur, quod *Relator*, dum *isti Chartæ* sedulò instaret, Dissensionem potius excitare vellet inter *Unitos*, quàm *Unionem* procurare cum *Dissentientibus*; et quod emergat hæc *Relatio* ex frustratione Spei suæ, quando videret *Unionem* nostram inter nos ipsos nuper esse confirmatam, et unum ex Articulis nostris hujusmodi esse, ut *neminem* *admittere* velimus qui vulgò *Laicus* vocatur, in *nostris Rostris* concionari.

Tertiò,

Tertiò, Non est ut gloriètur *Relator*, quòd aliquis ex Sect. I. nostris Fratribus consentiat cum eo in Doctrinâ, in aliquò articulo quo *Primâ Charta* discrepat a *Tertiâ*: Per quàm hithirum *Tertiam Chartam*, sufficiunt illi id quod deerat, et explicant id quod dubium fuit in *Primâ Chartâ*, et Sensum suum de Doctrinis istis constituunt: Nec unquam sanè vellent quoad Doctrinas ullas pondus Assertionum suarum poni, in ullis vocibus quæ in Scripturâ non occurrunt, sed in earum orthòdoxo Sensu, qui in *nostrâ Chartâ* definitur.

Quartò, Malè habet nos, quòd contra Præfationem utriusquè Chartæ, *legales Termini* et *humanæ loquendi Formulæ*, in Doctrinis tam perfectè in Scripturâ enarratis, et quæ in ipsis verbis Spiritûs Sancti explicari possunt, *Dissensionis Instrumenta* fierent inter eos, qui de sensu hujusmodi Phrasium consentiunt, nec tamèn audent dicere, Deum velle Revelationes suas limitare vel extendere secundum id quod tales Termini in humanis Legibus vel Institutis significare possint; præsertim quando Explicationibus et Limitationibus egeant, ut crassi Errores præcaveantur. Exempli gratiâ, cum dicatur, *Christus in se suscepit Personam Peccatorum*; si in extento capiatur sensu, non tantum verum erit, quòd *omnium Peccatorum Personam* suscepit, sed quòd in se suscepit *totum id quod ad Peccatores pertinebat* quatenus tales, et ille reputandus erat *pariter Peccator ac illi*, imò, ac *omnes illi*: Sapientiores autem fuerunt Ecclesiæ Christi, quàm ut tales Phrasès in *Confessiones* suas ingererent; scientes, ita mentes percelli, et conscientias torqueri Christianorum, in Articulis qui ad Salutem maximi sunt momenti.

Quintò, Insigne hæc *Relatio* exhibet Exemplum, quòd ferat homines *Studium Partium*; scilicet, ut detorqueant res et Personas; ut excogitent et magnifaciant Causas futiliter prætensas contra Unionem cum Fratribus suis; ut transgrediantur omnes Decori normas in laudandis vel vituperandis hominibus, prout ex usu suo sit; ut continuos excitent clamores, temporibus maximè intempestivis; imò, ut celerent atque protegant *Errores* Sociorum suorum, quos aliàs ipsi quoque damnaverunt.

Multus hîc esset amplificandi locus, sed nullum volumus laceffere. Vindicatio nostra a Criminatione promulgatâ, tam atroci quàm hæc est, (ut subvertamus, negemus, et Satisfactionem Christi impossibilem reddamus,) adeo necessaria est, ut apud omnes nos oporteat justificari,

Sect. I. cari, quòd Defensionem hanc edamus. Absque narratione rerum gestarum quoad Doctrinas, (cætera enim missa facimus,) ut cognoscantur quæ cum Fratribus transacta sunt quì Unionem deserebant, Apologia nostra obscura foret et manca; aliàs nihil hujus generis dixissemus. Culpa est igitur in *Relatorem* hunc rejicienda, quòd tantum dicere nos cogimur ut evincamus apud homines, quòd si Fratres tam benè essent animati erga Pacem, ac nos semper professi sumus, *Unio* nunquam esset rupta; et postquam ab iis rumperetur, nos citò coaluissimus; et cum *Reunia* ab iis esset negata, in pace tamen nos vixissemus, et æstus eorum antevertissemus, quibus homines probi offenduntur, et hostes nostri lucrum perceperunt, dum clamorosas contentiones, et iniquas calumnias et detorsiones excitârunt.

Nihil omisimus, quantum scimus, quod cum recto stare possit, ad prævertendas vel sanandas Simultates nostras. Altera sanè, *Unionis* causâ, *Epistola Supplicatoria* scripta fuit ad Fratres, adversus *Responsionem* eam duram quæ ad priorem nostram *Epistolam* data est; et contenti fuimus redintegrare supplices illas Rationes, quas multi vix idoneas vel prudentes esse judicaverint. In causâ verò hæc *Relatio* est, cur hæc *Epistola* non mittatur, quæ tardata fuit per tempus in confirmandâ *Unione* inter nosmet ipsos consumptum.

In nostrâ hac *Responsione ad Relationem*, nos proposuimus *Reunionis* gratiâ subscribere ipsis illis Phrasibus quas urgent illi; si modò Sensus earum definiatur, et simplices illæ Veritates in tuto collocentur, quibus practica Pietas et verum Evangelicum Ministerium tantum nituntur. Quâ Propositione speramus, multos ex nostris *Fratribus dissentientibus*, quibus deceptio facta fuit, ita convictos fore, ut nobiscum reuniantur, et eos sibi relinquant qui adhuc separati esse volunt eorum Errorum gratiâ quos hi Fratres probare non possunt; adeoque nolint, ut opitulentur iis, djutius pati Imputationem illarum Opinionum, et ad eas propagandas pondus addere; quorum neutrum evitari potest, si cum iis maneant uniti, qui tam apertè istis Erroribus favent, et se a nobis separant, tantum quòd nos oppositas Veritates tueamur.

Multò plura Argumenta suppeditabit iis sua ipsorum Experientia, ut tandem rationes novas ineant; præsertim, si apud se cogitent quò tandem res ventura sit. Huc jamjam rediit, ut his Erroribus onusti, imperiti
eorum

eorum *Laici*, pro solis Evangelicis Præconibus se venderent, et turbam confertam congregent: Multi ex suo populo eousque inficiuntur, ut illos ipsos, tanquam *Legalistas* defament, si audeant de aliâ quâvis re Sermones habere, nisi de Fidelium privilegiis, et Sacerdotio Christi. Non sanè possunt ista, quin omnes eos tangant, qui rem Christi supra res suas curent; quo in numero nulli dubitamus, quin multi ex *Dissentientibus* reverà sint, et tales se ostensuri sint.

Sect. I.

Finem facimus, ex animo precantes *Deum Pacis*, ut Lucem et Charitatem nobis omnibus adaugeat, ut vero Christiano affectu rem communis Domini nostri simul promoveamus.

S E C T. II.

Strictura in Annotationes, &c. à Delegatis annexæ ad Responſionem suam ad Relationem.

ADjiciemus aliquot *Stricturas* in Chartam appellatam *Annotationes, &c.* quæ *Relationem* illicò sequutæ sunt, et nimis sibi ipsis concinunt. Sed quum jam respondimus ad id quod maximi ponderis esse videbatur, paucae jam *Stricturae* sufficient; et de Auctoribus loquimur, quasi unus homo essent.

Sect. II.

Primo, Oportuit ut sibi plauderet in istâ ejus *Relationis* Chartâ, quasi per hanc se recreâſſet, (pag. 1.) quoniam in omnibus piis auribus tam malè sonet; nec videmus nos, cur ille in eâ recreetur, nisi quòd jactet se dum simplices fallat, dissensiones diligit, et malignum aliquod lucrum ex litibus nostris speret.

Secundo, Hæ ejus Chartæ, tantum est quòd amoveant, ut sanè proclament, et affigant ei et Sociis suis, hoc *Opprobrium*, (pag. 6.) quòd separent se *Separationis gratiâ*, et nesciant quâ de re dissentiant: Nam ille quidem Dissensiones eorum imputat uni vel pluribus *meris vocibus* vel *terminis legalibus*, quoad syllabas et literas, non quoad Sensum, in quo nolunt apertè profiteri Dissensionem suam esse nixam. Si verò velit hoc *Opprobrium amovere*, contenderit sanè planè et candidè pro eorum *Erroribus* quos nos oppugnamus, nec ultrà mundum fallere conetur dum ineptè quasdam *ditiones* rodit, et inde Opiniones nobis imputat a quibus benè novit nos abhorrere: Tantummodò

Sect. II. modò putat majus Opprobrium fore, si agnoscat eos *se se* separare propter tales monstruosos *Errores*, quam quòd *se se* separant Separationis gratiâ, et differant nec sciant quare; cum Consuetudo et Natura his, utrisque faveant.

Tertiò, Haud vulgaris est audacia *Annotatoris* hujus, qui mundo narrare potest, (pag. 7, 15.) quòd *Articuli* qui sunt in *Contraversiâ* per ipsius *Chartam* manifesti fiant; quæ *Controversia*, sicut ille ait, est de *Mutatione Personarum*: Quum tamen hæc *Mutatio Personarum*, nec in toto, nec in parte, unquam in *Controversiam* inter nos venerit. Non ita fuit in parte; nam in disertis verbis a nobis omnibus in *Tertiâ Chartâ* hoc affirmatur, quamprimum nobis erat objectum; et sanus ejus *Sensus* in *Libro Domini Williams* jamdiu affirmatus fuit. Multò minùs hoc erat in toto id quòd contròvertebatur; quanquam enim ille *Primæ Chartæ* fundamentum liberale esse putat, quia scilicet in eâ *Fratres nostri* tam parùm caverunt contra *Errores Crispianos*; tamen admonendus est, hos *Errores* ortum præbuisse *Dissensionibus nostris*, et eorum *Patroni* adhucdum nobis satisfacere recusant; imò, quoad istas suas *Opiniones* quæ maximè perniciosæ sint.

Quartò, Certè non est quin sibi conscius sit, quid nobis sit de illo cogitandum, quando tot voces congerat (pag. 7, 8, 9,) ut ostendat, *Dissensionem* hanc inter nos de *Commutatione Personarum*, non esse de *Nugis*, vel rebus minoris momenti, sed de eo quòd, qd *Salutem* essentielle est. Non est ut nos culpet, si queramus, An sit mera *Phrasis*, [*Commutatio Personarum*,] vel sanus *Sensus* ejus *Phrasi*os, quòd ille ait esse lapidem, angularem *Satisfactionis Christi*, et quòd a *Justino Martyre* et *Doctore Edwards* tantopere laudatur, &c. Si hoc in mera *Phrasi* situm sit, tum omnes *Ecclesiæ Christi* damnantur, quia earum *Confessiones* eam omittunt. Si in *Sensu Relatoris* et *Crispianorum* situm sit, tum Reverendus *Episcopus Stillingfleet*, *Grotius*, *Dr. Edwards*, et celebres nostri *Auctores Antisociniani*, pariter ac nos hallucinantur, nam illi eum *Sensum* respuunt. Si verò ille sanus *Sensus* sit, quem narrat *Dr. Edwards*, (sicut in *Annotationibus* citatur,) qui laudes has mereatur, non possunt ullo jure *Laudes* hæ nobis denegari, nec quidem *Domino Williams*; nam ille asserit in *Libro suo*, non tantum, quòd *Christi Sanguis* pro nostro fusus erat, et *Vita ejus* pro nostra data, idque ut *satisfaceret Justitiæ* et *Legem imple*ret; verum etiam, quòd *Christi Perpe*ssiones *Pœnæ fuerunt*. Mox infra proferetur [in

Sectione

Sectione quartâ] Judicium eruditi Doctoris Edwards, Sect. II. quem ille citat tanquam suæ ſententiæ fautorem contra Dominum Williams.

Quintò, Si nihil amplius habeant *Fratres Congregationales*, quàm eorum *Subscriptionem* Primæ Chartæ, ad purgandum se a criminatione *Antinomianismi*, adhuc illis manendum est sub eâ criminatione, non obstante omni quod dictum est, pag. 9, 10, 11. Infirmas Argumentorum quæ ab *Annotatore* allata sunt, ex Responſione nostrâ ad singula apparebit.

(1.) Quomodo potest hodierna eorum Declaratio, Se retinere approbationem suam Articulorum Ecclesiæ Anglicanæ, vel Confessionum Fidei, &c. probare, Quod procul absint illi ab *Antinomianismo*? cum aliqui ex iis Opinionibus suas *Antinomianas* divulgaverint, et antè et post hujusmodi Declarationem.

(2.) Adhuc affirmant illi, quod nec *Pœnitentia* nec *Fides* necessariæ sunt ad Remissionem Peccatoris, vel Justificationem eoràm Deo, (sed tantum eam consequuntur;) quomodocunque sint ad finalem Salutem: Nec hæc Charta quidquam huic contrarium significat.

(3.) Liquidò falsum est, Quod *Prima Charta* affirmat, “Deum minimè absolvere, justificare, vel acceptum habere Peccatorem, vel Jus ei dare ad Vitam æternam, priusquàm Justitia Christi applicetur et recipiatur per Fidem:” Mirum est eum non dixisse, “per Pœnitentiam,” etiam: Non autem verum est, de ipsâ Fide. Charta ait, *Justitiam illam solam propter quam Deus absolvit, justificat, vel acceptos habet Peccatores, vel Jus in eos confert ad æternam Vitam, esse solummodò Justitiam Christi extra eos, illis imputatam, et a Fide solâ receptam.* Notetur, eum ponere vocem “applicetur” pro “imputatam;” quod quidem ille noluit dicere, esse per Fidem: Atque hoc modo hæc locutio non tantum valet, quàm si diceret, “tantum credentem Peccatorem esse justificatum.” Quod verò præcipuum est, novit ille aliquem ex suis, qui talia verba explicat prædicando, quod quum Justitia Christi applicatur et recipitur per Fidem, hoc tantum sit propter manifestationem ad Conscientias suas, ut securi sint Christi Justitiam applicatam fuisse ad Justificationem Personarum eorum coram Deo, diu antequàm crederent. Hæc scilicet est omnis eâ Justificatio per Justitiam Christi, quatenus per Fidem recipitur; sed illi absoluti erant, et ad Vitam jus idem habuerunt

Secl. II. runt antea, quanquam id nesciebant: Et hoc in illa Charta minimè negatur.

(4.) Charta ait; *Christum venisse in locum Peccatorum, non ut pro illis resipisceret vel crederet, quæ præcipit Evangelium.* Sciebat equidem Annotator, quòd si Præceptis suis Evangelium hæc requirat, tum hoc Erratum erat ab iis prætermisum qui negant Evangelium esse Legem; ideo sic illud verbis exprimit, *Electi non immunes sunt ab Obligatione, ista per se perficiendi.* Probe autem scit eos tenere, se nullà Obligatione esse adstrictos resipiscendi vel credendi, tanquam sub termino vel conditione obtinendi aliquod Beneficium a Christo acquisitum; quo sensu, nihil habent quod agant: Etiam, quòd *Lex operum* esset, atque ea sola, quæ Fidem et Pœnitentiam præciperet cum aliquâ Sanctione: Et in his quidem Charta non contradicit iis.

(5.) Quanquam Charta dicat, *Non esse talem* moralem Mutationem, per quam *Christus fieret in hærenter Peccator, et nos immediate immunes a Peccato;* tamen adhuc tenent, et tenere possunt, quòd *labes, culpa, et factum Peccati* ita sint in *Christum* transacta, ut ille fiat, æstimatione Dei, ipse *Reus, Blasphemus, &c.* et quòd nos simus per æqualitatem tam *justi ac Christus:* Et talis est Mutationis hujus sensus legalis, ut nos legaliter putemur nos ipsi Satisfactionem fecisse per obedientiam et mortem pro Peccatis nostris; quia Christus id fecit in Personâ nostrâ, et nos id fecimus in Personâ ejus.

(6.) Charta ait, *Patrem non inensum fuisse Christo, multo minùs ab eo abhorruisse, considerato ut in se fuit; sed in relatione ad nos, quatenùs noster Sponsor esset; et Patrem iratum fuisse Christo, quatenùs reatus nostrorum Peccatorum in eum est impositus.* Et novit quidem Annotator, Amicos suos tenere, "Deum inensum fuisse Christo, et ab eo abhorruisse, propter culpam et labem Peccati quæ super eo erat tanquam Sponsore nostro;" quod etiam Charta ad minimum non vetat. Notatu dignum est, Articulum hunc formatum esse contra unum ex duobus solis Erroribus in Librum Domini *Williams* hoc loco impositis; cujus verba hæc sunt, [suprà, pag. 31, 32.] "Quòd testatus fuit Deus quàm indigne Peccatum ferat, per horrenda ea quæ Christus animo et corpore pertulit, &c. (et quòd animus Christi iræ Dei effecta pertulerit;) neque tamen Christo Pater unquam inensus fuit, multo minùs ab eo ut turpitudine affecto
"abhor-

“ abhorrui.” Hic quidem ille *Error* eſt, (nec niſi ſemel Sect. II. nuncupatus,) qui poſtulabat unum ex tribus Articulis, ut ei contraveniretur. *Tertia* noſtra *Charta* locum ampliorem illis præbet; hoc conſtituendi tanquam rem in Controverſiâ, quàm id quod dictum eſt de *Mutatione Perſonarum*, (quam illa aſſerit et re et nomine:) Sed huic non inſiſtunt, quia malè ſonaret quod illi opponendum eſſet. — Quoad ſubmonitionem *Annotatoris* ex verbis *Synodi*, quòd *pondus iræ divinæ* Chriſtus *ſenſit ac ſuſtinuit*; moneamus eum, quòd opponitur *Diſplicitia* Amori complacentiali, adeòque nemo diſplicitiæ Dei poteſt eſſe Objectum, niſi qui malus eſt et impius in conſpectu Domini; adeòque, quâ talis, *ei odioſus*: Eſſecta autem rectoralis iræ Dei incidere in Chriſtum poſſunt, tanquam *Sponſorem* noſtrum, quàmvis dilectus ſit; imò, qui non ſit odio habitus, ſed dilectus, quia mortuus eſſet ex ſuo ipſius voluntario pacto. Recognoscantur hæc, et iudicium feratur, quàm jejuna Vindicatio contra *Antinomianiſmum* in illâ *Primâ Chartâ* contineatur: Niſi opinentur, eos ab hoc Errore procul eſſe, qui agnoſcunt *Legem operum* ſtabilem manere, eamque ſolam eſſe *Legem*; quanquam etiam tenent, quòd Electi *Legem* hanc in Chriſto perfectè impleverint, ideòque ipſi nullam teneantur præſtare obedientiam, ad ullum beneficium obtinendum, vel ad ullam poenam præcavendam. Hoc ſanè omne illud *Legis* ſtudium eſt, quod illi ſatis eſſe putant ad ſe purgandos a criminatione *Antinomianiſmi*; et omnes il, qui *nos ſub Evangelio* putant ulterius eſſe adſcriptos, *Neonomiani* ſcilicet ſunt appellandi. At verò,

(7.) Quantumvis facile huic *Chartæ Antinomiani* ſubſcribere poſſint, videatur tamen, quàm frigide, et quàm obſcuro modo, etiam huic imbecilli *Deſenſioni* illi ſubſcripſerint. Verba eorum hæc ſunt, *Lætatur tantam eſſe inter nos Conſenſionem quam hæc Charta continet*. Hoc ſanè totum eſt. Sed qualis hæc eſt? vel quouſque? et quibus ſub limitationibus intelligatur *hæc Conſenſio*? vel quid ulterius inde expectandum ſit? ſatis loci ſibi relinquunt ad explicandum ſenſum ſuum, cùm tempus id poſtulet; nec denegandum eſt *Lectori* quin conjecturam faciat, præſertim cùm videat *Rêlatores* jamjam adeò longè a *Fratribus* noſtris diſſentire, in explicatione ſua *Mutationis Perſonarum*, et aliis in rebus quæ in illâ *Chartâ* continentur. Porro autem,

Sect. II.

(8.) Quantumvis jejuna fit in illâ Chartâ Defensio contra *Antinomianismum*, si planè quidem ei assentiretur; et quantumvis nullius pretii ea sit Subscriptio; aliquot erant *Congregationales*, qui ne hoc quidem facere voluerunt, et huic subscribere recusabant: Quod benè novit *Relator*, quâcunque tandem usus est solertiâ ad audiendum quæ omnes illi fecerunt.

Annon sperandum est ex tam clavis Argumentis, eos ex Fratribus nostris *Congregationalibus* qui non sunt *Antinomiani*, convictos fore, aliquid amplius sibi faciendum esse ad suam Vindicationem, quàm ut huic Chartæ subscribant? quum non tantum illi qui ab hoc longè absunt ut veneno hoc inficiantur, sed et qui maxime eo sint infecti, tutò huic subscribere possint; quod et illi fecerunt, qui in hac Chartâ constituendâ non poterant eò adduci, ut concederent, *Regenerationem esse necessariam* ad nos in bonum Statum adducendos.

Sextò, Non obstante Blandimento suo erga paucos ex Subscriptoribus, (pag. 12, 13, 15.) "quod non opus est ut *Presbyteriani* subscribant *Primæ Chartæ* ad se purgandos a calumniâ *Socinianâ*, quod sint *Arminiani*:" Ita sanè, nec opus est ut se hoc modo purgent a calumniâ *Relatoris*, quod *Sociniani* sint. Satiùs id fecerunt, in editâ *Consensione in Doctrinâ*, 1692. Amplius etiam, in *Articulis* Anni 1694. qui etiam editi fuissent, si *Dissentientes* illi potuissent se purgare ab *Antinomianismo*, sicut *Presbyteriani* se purgârunt ab *Arminianismo*. Imò, tam perfectè id fecerunt in *Tertiâ Chartâ*, quàm potuisset fieri per *Primam*; illa enim easdem retinet voces in *Articulo* de *Justificatione*, et in cæteris, quatenus *Arminianismo* repugnatur. Porro, annon nos, cum *Libro Domini Williams*, asserimus Perpeſsiones Christi esse *Pœnam satisfactoriam punitivæ Justitiæ*? quod equidem *Annotator* ait, (pag. 14, 15.) *Articulum* esse discretivum. Nonne hæc sunt verba nostra, "Christus in nostrum venit locum et vicem, ad moriendum ut pro nostris Violationibus Legis operum satisfaceret; et Pœna nostrorum peccatorum in Christum inflicta est, ut Deus posset illæ Jussitiæ et Honore suo, absolvere Peccatores propter ipsius Satisfactionem?" Quàm malignus Spiritus agit hunc hominem, qui ait *Christi Satisfactionem punitivæ Justitiæ* id esse quod *Arminianos* et *Socinianos* ab Orthodoxis discernit, et tamen cum prioribus nos adnumerat, quanquam nos omnes assensisse sciat *Tertiæ Chartæ*, quâ affirmatur

affirmatur *Perpeſſiones Chriſti* eſſe ſatisfactorias punitivæ *SeCt. II.*
Juſtitia ?

Septimò, Quamdiu verò ullos ex *Preſbyterianis* abſolverit hic homo a calumniâ *Arminianiſmi*, atque etiam *Socinianiſmi* ? Hoc ille certò ſcit, quòd mundo ſtatim exploratum erit, quoad illos etiam ex Fratribus noſtris qui *Primæ Chartæ* ſubſcripſerint, quosdam eorum *Tertiam Chartam* compegiſſe, et cæteros huic aſſenſiſſe, tanquam explicationi ſenſûs fui in *Primâ*. Notum eſt verò, quòd *Relator* ait, *Tertiam Chartam* pervertere et negare *Satisfactionem Chriſti*, in ratione quæ illic habetur de *Mutatione Perſonarum* : Atque ſi ita ſit, oportet illum Fratres hos pro *Arminianis* et *Socinianis* poſthac habere, ſimiliter cum nobis omnibus ; fortè etiam *Apoſtatas* eos prædicabit, eò quòd *Primæ Chartæ* non adhæreant, contra *Tertiam*. Et nimis quidem ille nobis cognitus eſt, quàm ut dubitemus, quin ſi propoſito conducatur ſuo, nemo *Preſbyterianus* in Fide ſanus futurus ſit, quoniam in Doctrinâ non ſit *Criſpianus*.

Octavò, Omnes ejus Artes (*pag. 15, 16.*) nec redegerunt lites noſtras, nec redigere poſſunt, in arctiorem locum quàm hic eſt : An *Reſpiciſcentia* per Evangelium requiritur, in ordine ad Remiſſionem Peccatorum ? et *Fides in Chriſtum*, in ordine ad Juſtificationem Perſonarum noſtrarum coram Deo ? Niſi huc eas redigere velit, An ullum *Officium* ex parte hominis per Evangelium requiritur, in ordine ad conſequendum aliquod ſalutare Beneficium ; vel an aliquod *Peccatum* obſtaculum ſit ad Jus ejus ad ullum tale Beneficium per Conſtitutionem Evangelicam ? Hic ſita eſt Controverſia ; et reſpuitur *Tertia Charta*, quia diſertè affirmantur hæc in eâ, magis quàm in *Primâ*.

Nonò, Dolemus tantam nobis eſſe cauſam verèndi, ne ſi prætenſus hic Articulus de *Mutatione Perſonarum* ad voluntatem *Criſpianorum* accommodaretur, Dominus *Lobb* occaſionem aliquam invenerit ætus et diſſenſiones noſtras propagandi ; quibus equidem ille præcipuè ſe impliciit, ſub nomine *Pacifictoris*, poſtquàm alii Actores paululum ceſſaverant. Quicquid id ſit, quod ipſe vel alii per ipſum velint, ſi modò communi Bono obſit, ſperamus Deum id fruſtraturum, et eos tandem proſperaturum, qui *ruinarum noſtrarum reparatores ſint, et inſtauratores ſeminarum in habitationem.*

Seçt. II. Adverte, Lector, *Responſionem noſtram* tam ſerò in publicum eſſe editam, quia *Relator* ſuam Chartam edidit, quando Conventus noſtros ſciret intermitteri, nec conventuros eſſe nos ante menſem *Septembrem*.

S E C T. III.

Narratio de Secundâ Chartâ, in Relatione et Reſponſione memoratâ.

Seçt. III. *R*elatio et Reſponſio memorant *Secundam Chartam*, quæ ad rem totam elucidandam, hîc, cum origine ejus, annexa eſt.

Sept. 7. 1696. In conventu *Miniftrorum unitorum*, Dominus *Williams* ad hunc modum locutus eſt, “*Domine Moderator*, Audio per quosdam, quòd poſt Reſponſum noſtrum; aliqui ex *Fratribus congregationalibus* animo ſint pacifico, ſi non *Reunioni* quoque ſtudeant; et quòd hoc ſolum ſit obſtaculum prætenſum, quòd hæreant de *Orthodoxiâ* aliquorum ex nobis, in Articulis de *juſtificatione*, *Commutatione Perſonarum*, et *Patris diſplacitiâ in Chriſtum*. Pro hæſitationis ſuæ cauſâ, adducunt aliquid ex meo Libro, tanquam negationem *Commutationis Perſonarum*; et innuunt, duos illos alteros Articulos non ſatis affirmari. Propositiones quidem omnes ad *Reunionem* apud hunc Conventum incipere debent; nec in re tali ſinguli ulli Socii apud ſe decernere debent, donec Vos in conſilium vocati ſitis. Quanquam verò fatear, me nescire, quidnam jure poſſit a nobis proponi quod non ſit jam propoſitum, et totum id quod ad meum Librum attinet jamdudum ſit adjudicatum; tamen, ne quid ex noſtrâ parte videatur Paci obſtare, nollem præſentem hanc eorum inclinationem ad Pacis reſtitutionem eſſe a nobis prætermiſſam. Quum verò Liber meus unica ſit Offenſionis cauſa, ego in hâc Chartâ capita deſcripti Propositionis, ad *Pinner’s Hall* mittendæ, et Conven-tûs hujus Judicio eam ſubmitto.”

Secunda quæ vocatur Charta.

Præſatio in iis conſiſtit quæ ſuprà citantur (pag. 362.) ex *Conſenſione* 1692. et in eo quod in Præſatione *Primæ* et *Tertiæ*

Tertiæ Chartæ continetur. Tria Doctrinalia in his ver- Sect. III.
bis continentur.

“ Declaramus Nos,

“ I. De *Justificatione*. Sicut Evangelium planè re-
“ quirat *Resipiscentiam versùs Deum* in ordine ut Peccator
“ Remissionem peccatorum consequatur, et *Fidem in*
“ *Domino nostro Jesu* in ordine ad Justificationem, et
“ *sanctam Conversationem* in ordine ad æternam Gloriam;
“ spondens Justificationem et Remissionem Peccatorum
“ omnibus pœnitentibus Fidelibus, et æternam Vitam
“ iis qui perseverant in Fide et verâ Sanctitate; prædi-
“ cans etiam omnes impœnitentes Infideles (dum tales
“ sint) esse in statu Damnationis: Ita ex eodem Evan-
“ gelio constat, *nihil horum*, nec ullum opus ab homi-
“ nibus factum, vel a Spiritu Dei in iis insum, esse
“ quâcunque sub denominatione *ullam partem illius Jus-*
“ *titie*, cujus gratiâ, vel propter quam, ullum Benefi-
“ cium promeritum est vel acquisitum, multo minùs
“ Justificatio, vel æterna Vita: Deus autem justificat,
“ remissionem concedit, acceptos habet, et jus dat Pec-
“ catoribus ad æternam Vitam, tantùm propter *Justitiam*
“ *Christi* extra eos, imputatam illis, et Fide solâ receptam.
“ II. De *Commutatione Personarum*. Quum Pecca-
“ tores Pœnis a Lege intentatis in eorum transgressionibus
“ essent obnoxii, *Dominus Jesus* ex pacto suo cum Patre,
“ fiebat *noſter medians Sponsor*; et quâ talis, Legi ob-
“ temperavit, et nostræ Pœnæ in eum judicialiter trans-
“ ferebantur, quas ille propter nostram Redemptionem
“ *nostro loco et vice* perpeſſus est, ad Satisfactionem Jus-
“ titiæ, ut nos cùm credimus justificemur, et congru-
“ enter cum nobis actum sit. Negamus tamen, per
“ *Commutationem Personarum* talem fieri *reciprocâ Mu-*
“ *tationem Conditionis* inter Christum et Peccatores, vel
“ talem imputationem, vel translationem qualitatum,
“ quæ implicet Christum esse *pariter Peccatorem ac nos*,
“ et nos *pariter justos ac Christus*. Et quanquam assera-
“ mus, Christum in se suscepisse, ut Electi debito tem-
“ pore Pœnitentiam acturi sint et credituri; negamus
“ tamen, Christum venisse in locum Electorum ut Pœ-
“ nitentiam ageret vel crederet pro iis; vel quòd Fideles
“ reputandi sint id fecisse vel perpeſſos esse quod fecit
“ Christus, vel quòd per Legem operum illi justificentur.
“ Plura videantur in Articulo proximo.

Sect. III.

“ III. De Patris Displacitiâ in Christum. Quanquam
 “ improprius hic loquendi modus sit, attamen declara-
 “ mus, Quod Dominus Jesus, quum in Fœdere Redemp-
 “ tionis pactus esset, tanquam noster medians Sponsor,
 “ se laturum Pœnas nostrorum Peccatorum ad ea expianda,
 “ ipse equidem tulit Peccatorum nostrorum reatum, adeo
 “ ut pateretur ille ut Peccatores patiuntur, et ita cum
 “ eo actum sit, quomodo Deus cum iis se acturum mi-
 “ netur quibus iratus est, eousque quidem quatenus hoc
 “ constare possit cum Innocentiâ Christi, et voluntariâ
 “ ejus ad istas Pœnas Subjectione, in obedientiâ Patri,
 “ et propter Redemptionem Peccatorum. Christus igitur
 “ sub Irâ Dei fuit, quatenus eum ita punire erat Volun-
 “ tas ejus ; imò, *sustinuit ille pondus ejus Iræ in Pœnâ*
 “ *Peccatorum nostrorum ; quæ Peccata* scilicet, quoad
 “ obligationem ad ferendas illas pœnas, in Christum
 “ imposita fuerunt : *Placuit enim Deo eum contere-
 “ re, im-*
 “ *positis in eum nostram omnium Peccatis.* Negamus au-
 “ tem, quod Peccata nostra, quoad *labem* eorum, vel
 “ *culpam*, translata sint in Christum ; vel quod ille *inhæ-*
 “ *renter*, vel *legali æstimatione*, vel in conspectu Patris,
 “ visus erat ut *contrarius sanctæ illius Naturæ et Voluntati*,
 “ five quatenus Sponsor noster fuit, five ullo alio respectu.
 “ Idcirco, si per *Displacitiâ in Christum* intelligatur,
 “ Patrem *odisse Christum* vel *ab eo abhorruisse*, (quod tan-
 “ tum cadit in aliquem qui *malus est* in conspectu Do-
 “ mini,) quia Peccata nostra ei imputabantur ; hoc sensu,
 “ *Pater in Christum minimè insensus fuit* ; contrâ verò,
 “ *Pater in eo fuit semper complacitus*, reputans eum omni
 “ tempore (etiam quatenus noster summus Sacerdos erat,) *san-*
 “ *ctum, ab omni malo alienum, sine labe, et a Peccato-*
 “ *ribus separatum* ; adeoque talem, quando seipsum ob-
 “ tulit ut Sacrificium expiatorium ; imò, quod idcirco
 “ eum dilexit.”

Tum sequitur Assensus Domini Williams ad hos tres
 Articulos, cum amplis ex Libro ejus Citationibus ; ex
 quibus liquet, eum sæpè hæc eadem affirmasse, et loca
 ista quæ ab Adversariis suis objiciuntur nequaquam in ullâ
 re his contradicere.

Deinde porro declaratur, “ Quod sicut ille sæpè id
 “ obtulisset, jam etiam promptus est ad *Unionem* cum
 “ *Fratribus dissentientibus*, vel sub conditione ut sit mutua
 “ Tolerantia quoad ea in quibus dissentimus ; vel si sa-
 “ tisfactio requiratur propter locutiones quasdam alias,
 “ objectas

“ objectas vel objiciendas ex ullis ejus Libris, (ubi non Sect. III.
 “ sibi conscius est aliquid dictum esse, nisi quod ortho-
 “ doxum sit,) libenter illud faciet, eodem tempore et
 “ modo quo Domini *Cole, Mather, Chauncy, Traylor,*
 “ &c. tenebuntur satisfacere, quoad multas et momen-
 “ tosas Exceptiones quas ille fecit, et facturus est, contra
 “ ea quæ in eorum Libris habentur. Aliàs nihil ulterius
 “ erit ei curæ, sed in *Determinatione illâ* [suprà memo-
 “ ratâ, pag. 376.] hærebit, quæ unanimi consensu *Fra-*
 “ *trum unitorum* facta est *Sept. 15. 1695.* non obstante
 “ quòd Pacis gratiâ, hoc in præsentì postulare præter-
 “ miserit, dum antedictis Exceptionibus responderit,
 “ quando ab illis quidem conditio eadem non requiratur.”

Postremò, Inserta est verborum Formula pro Subscrip-
 toribus libri Domini *Williams*, quam habetis antea, pag.
 362. citatam ex *Consensione*, 1692. cum hoc tantum Ad-
 ditamento, “ Quòd nec Dominus *Williams* Librum suum
 “ scripserit, nec Subscriptores eum approbaverint, ex
 “ consilio ullo repugnandi *Fratribus* nostris *Congregatio-*
 “ *nalibus* quâ talibus, vel ab iis separandi.”

Hæc Charta lecta est, et recepta; sed petiit Dominus
Williams ut prætermitteretur, quando a Subscriptore *Prima*
Chartæ oblata fuit Propositio, ut *Tertia* quædam *Char-*
ta ex hac et alterâ, quæ vocatur *Prima Charta*, compin-
 geretur; quarum utraque ex Suffragio omisæ sunt,
 quanquam *Prima* quæ vocatur *Charta* nunquam in Con-
 ventu lecta est, nec semel saltem commendata ut illic ac-
 ciperetur.

S E C T. IV.

Epistolæ Episcopi Wigornienfis, et Doctoris Edwards,
ad Dominum Williams.

EPISTOLA ab admodum Reverendo Doctore Sect. IV.
Stillingsfleet, Episcopo *Wigornienfi*, responsoria ad
 Epistolam a Domino *Williams*, qui Sententiam ejus o-
 ravit de Quæstionibus sequentibus; quia Dominationis
 suæ Liber in partes trahitur contra Dominum *Williams*,
 in *Primâ Chartâ*, et in *Relatione*.

DOMINE,

Gratias tibi habeo, quòd ad me Chartas istas miseris,
 per quas aliquid amplius intelligo quàm prius, de hodi-

Seç. IV. erno Statu Controversiæ de *Mutatione Personarum inter Christum et nos*. At verò, me in eam non ulteriùs inseram, quàm ut necesse habeam in Responsione meâ ad Quæstiones quas tu mihi proposuisti: Et in hoc faciendo, utinam hæcenus profum.

PRIMA QUÆSTIO fit, quoad *Sententiam meam* de *Commutatione Personarum*. In *Primâ Chartâ* dicitur, "Me cum *Grotio* disertè affirmare, et certissimis argumentis hoc ipsum probare, cum communi *Protestantium* consensu; et *Doctrinas* quidem de *Iustificatione*, et de *Satisfactione Christi*, non posse ritè explicari et defendi congruenter cum negatione ullius *Commutationis Personarum* inter Christum et Fideles."

Rectè sanè hoc statueretur, si nullus alius daretur *Sensus Commutationis Personarum*, quàm ille quem ponit *Dr. Crisp*; sed datur triplex ejus *Sensus*, inter se invicem multum discrepantes.

[1.] Talis *Mutatio Personarum*, ubi unus aliquis constituitur et approbatur, qui pro aliis, et pro eorum comodo agat. Hanc *Commutationis Personarum* rationem *Sociniani* nunquam negaverunt; quemadmodum a me ostenditur in *Traçtatu de Satisfactione*, pag. 62, 190, 191. Non igitur de verborum Ufu, sed de *Sensu* eorum agitur. Possunt enim aliqui *Mutationem Personarum* affirmare, et nihilominus esse *Sociniani*; et alii *Mutationem* negare possunt, et tamen satis distare a *Socinianismo*, secundum *Sensum* in quo hæc intelliguntur.

[2.] Talis *Mutatio Personarum*, quæ supponit unum substitui in locum aliorum, ut fiat *Expiatio* pro iis in ordine ad *Redemptionem* et *Liberationem* eorum. Et quando talis *Substitutio* fit voluntate Dei, et consensu Personæ patientis, hic fit realis *Mutatio Personarum* quoad finem illum per eam propositum. Et in hoc *Sensu* quidem Ego affirmabam *Mutationem Personarum* inter Christum et nos; quia voluntate Patris, et consensu suo, ille factus est *Sacrificium Propitiationis* pro Peccatis nostris, in ordine ad eorum *Remissionem*, et nostram cum Deo *Reconciliationem*, sub illis conditionibus quæ in *Evangelio* prædicantur; quemadmodum ampliter videri potest in *Traçtatu* jam memorato; præsertim, *Cap. iv. § 4.*

[3.] Talis *Mutatio Personarum*, ubi *Translatio actualis* fit in Christum *Reatus personalis* omnium Peccatorum hominum fidelium, et *Iustitiæ ejus personalis* in eos, sine respectu ad ulla Conditiones ex eorum parte, sed tantum per

per spontaneam Gratiā et Favorem Dei. Atque hoc Sect. IV.
quidem Ego opinor Sensum esse Doctoris *Crisp* de *Mutatione Personarum*; de quā sermonem habebō cū ad
postremam Quæstionem venero.

Auctores verò *Primæ Chartæ*, et *Relationis*, pag. 4. videntur pro concessio sumere, non posse nisi unum Sensum esse *Commutationis Personarum*; in quo non produnt suam in his rebus profundam Scientiam, si itā putarent; vel ingenuum animum, si aliter scientes, iis illudere vellent qui id nesciebant. Apparet enim, quendam esse Sensum, secundum quem Commutatio hujusmodi negari potest, et debet, illæsa prorsus Doctrinā Satisfactionis Christi: Et quamvis hæc nec explicari potest, nec defendi, absque aliquā *Commutatione Personarum*; optimè tamen potest, et debet defendi, absque Sensu Doctoris *Crisp*, imò, et contra eum; sicut postea ostendetur.

Auctor *Relationis* ait, pag. 5. "Hunc esse ipsum Cardinem, in quo Controversia inter Orthodoxos et Socinianos vertitur;" unde apparet eum mediocriter tantum in eā esse versatum. Cardo enim Controversiæ non in Verbis vertitur, sed in Sensu *Commutationis Personarum*. Atque etiam ipse Sensus non est originalis Controversia, sed *consequentialis*, cū scilicet nos assereremus Christi Sacrificium esse Propitiationem pro Peccatis nostris: Inde enim quærunt, Quomodo unius Personæ Actio adeo prodesset aliis? ad quod nos respondemus, Quod quamvis unius Actio non possit fieri Actio alterius, tamen si consensu Patris et Filii, ille noster Mediator fiat, et nostrā vice patiatur propter nostram Reconciliationem, tum quoad illum Finem et Propositum hic fit *Mutatio Personarum*: Cū enim oporteret nos, si strictè ageretur, meritum nostrorum Peccatorum pati, placuit Deo Perpeffionem ejus pro nostrā accipere; adeoque vi Propitiationis ejus, nos speramus Remissionem peccatorum et Favorem Dei, secundum terminos Evangelii. Et in hoc sita est vera Controversia inter Socinianos et nos; scilicet, Utrum Perpeffiones Christi considerandæ sint, tanquam Poena pro Peccatis nostris, et tanquam Sacrificium propitiatorium Deo pro iis; vel tantum, tanquam Actus Dominii in Personam infontem, in ordine ad evehendum eum ad Gloriam.

Sed in *Relatione* dicitur, pag. 5. "Quod si nulla sit *Mutatio Personarum* inter Christum et nos, nulla potest esse *Translatio Reatus*, nec justa inflictio Pænæ nostrorum

Sect. IV. “ nostrorum peccatorum in Christum ; id est, nulla potest esse *propria Satisfactio*.”

Ad hoc respondeo, *Translationem* duplicem *Reatus* esse considerandam ; nempe, [1.] *Reatus personalis*, qui ex actibus Peccati à talibus Personis admissis oritur. Si verò *hic Reatus* transferatur, Christus *Persona ipsa* quæ Peccata admisit debet fieri ; adeoque considerandus ille venit, non tantum tanquam actualis Peccator, sed tanquam *Persona* quæ Peccata omnia admiserit eorum pro quibus ille mortuus est : Quod tantulum distat ab horrendâ Blasphemâ, ut mirum sit homines aliquâ reverentiâ tactos erga benedictum Servatorem nostrum, non abhorrere ab ipsâ hujusmodi cogitatione. *Translatio* autem alia est, [2.] *Reatus legalis*, qui situs est in obligatione ad Pœnam, virtute Sanctionis Legis divinæ. At quidem *hic Reatus* duas res significat ; scilicet, (1.) *Meritum Pœnæ*, quod Reatum personalem sequitur, et nequaquam potest per *Mutationem Personarum* transferri : Nullus enim Pœnam mereri propter sua ipsius Peccata definire potest ; nec dignus esse potest, ut pro iis Pœnam alius pateretur. Vel aliter significat, (2.) *Obligationem ad subeundum meritam peccati Pœnam* : Sed quoniam Pœnæ executio pendet ex Sapientiâ et Justitiâ Legislatoris, hic igitur intervenire potest *Mutatio Personarum*, et per Sapientiam et Justitiam Dei admitti potest *Mediator* tali modo, qualem ille constituit ; et per acceptionem Sacrificii ejus, illi qui delinquentes erant Remissionem obtinere, et in gratiam et favorem Dei recipi possunt, sub iis conditionibus quas in Evangelio ille prædicavit. Et in hoc *Sensu* Reatus peccatorum nostrorum Christo imputatus est tanquam Mediatori nostro, qui peccatorum nostrorum Pœnam laturus erat ; adeo ut virtute Perfectionum ejus, nos speremus, non tantum justam Pœnam evadere nostrorum Delictorum, sed et obtinere Privilegia Filiorum Dei.

Relator autem aliam rationem *Commutationis Personarum* ex quodam *Manuscripto* affert, scilicet, “ Quod *Commutatio* in legali *Sensu* idem sit cum *propria Satisfactione*, quâ Sponsor induit *Personam*, et constituitur in qualitate, statu, et conditione Debitoris, et sub eadem Obligatione, ad respondendum pro eo, tenetur.”

Jamdudum verò ego hoc ostendi malè convenire cum *Satisfactione Christi*, et reverà causam tradere in manus Socinianorum : Si enim Peccata considerentur tanquam *Debita*, potuit Deus ea gratis remittere (illâ Sapientiâ et

Justitiâ

Justitiâ suâ) absque ullâ Satisfactione ; atque Jus pœnas Sect. IV. repositum tum sanè pendet ab absoluto Dei Dominio ; et Satisfactio fieri debet per modum Compensationis ; quâ de re ubertim tractavi, *Cap. i. §. 2, ult.* Non possum autem non mirari, doctum Auctorem *Manuscripti* eodem tempore asserere *Peccata nostra* consideranda esse tanquam *Debita*, et *necessitatem* simul urgere *Justitiæ ulticis* : Quomodo enim *ultrix Justitiæ* pertinet ad Creditorem ? Annon potest Creditor decedere de jure suo, et remittere quid et cui velit, absque ullâ violatione Justitiæ ? Vix est ut credere possim, eos qui tam imperitè et repugnantè scribant, unquam apud se in has res introspexisse ; sed intentos tantum Formulæ Verborum, et Phrasium inter eos communium apud quos versantur, istam respicere tanquam normam et mensuram Veritatis in his rebus.

Cæterum aliquos criminatur, “ qui tenent, Christum tantum passum esse in Personâ Mediatoris, non autem in Personâ Peccatorum.” Quid verò hoc est ? Ego putâram, Mediatorem intervenientem in hunc finem, ut per ejus Perfectiones Propitiatio fiat pro peccatis, eousque sustinuisse Personam Peccatorum, ut in se Pœnam peccatorum eorum susciperet, et gratiam et favorem pro iis obtineret. Si autem aliquid præterea velit, restat ut ipse sibi sit Interpres. *Christus passus est in Personâ Peccatorum* : An vult, Eum passum esse, ne alii paterentur ? Hoc sanè non negatur ab iis, qui aiunt *Christum passum esse in Personâ Mediatoris* : Mediator enim publica est Persona, et agit vice et pro bono aliorum ; et si hoc appelletur *Susceptio Personæ Peccatorum*, arbitror eos minimè repugnatos. Si verò ultrâ intelligatur, *Reatum personalem* Peccatorum, Sensu *Crispiano*, transferri in Christum, hoc quidem est ab illis negandum ; quemadmodum me spero ostensurum in Responsione ad tertiam Quæstionem.

SECUNDA QUÆSTIO hæc est, an Auctor Libri, cui titulus *Veritas Evangelica definita*, (scilicet Dominus Williams,) Socinianismi reus jure habendus sit ob dicta sua, pag. 35, 37 ?

Insinulatio hæc ita statuitur in *Relatione*, pag. 4. “ Quod ille dicat, nullam esse Mutationem Personarum inter Christum et Peccatores ; ” quæ quidem ibi dicitur, “ repugnare Doctrinæ Satisfactionis Christi, in quâ fit necessariò supponenda Commutatio Personarum ; a- “ deoque ille qui omnem Mutationem negat, non potest “ asserere Doctrinam Satisfactionis.”

Objectionis

Seçt. IV. Objectionis vis est in hoc sita : Et quum Sententia mea de hac re quæreretur, diversos ejus Libri locos perpendebam et unâ conferebam, ut ritè de hac re judicium ferrem. Auctorem ibi reperi, pag. 14. de Discrepantiâ ejus a Doctore *Crisp* dicentem, “ Non esse controversum, “ *an Christus plenè expiaverit Peccatum* ; ” quod equidem affirmat suum esse sensum. Et alibi expressè magis confitetur, pag. 17. “ Peccata nostra, quoad *reatum*, Christo “ *imputata fuisse* ; adeò ut ille, jussu Patris, et ipso se “ *volente, obligatus esset*, quâ Mediator, nostrorum de- “ *licitorum Pœnas sufferre* ; eosque sustulit ad perfectam “ *Justitiæ Satisfactionem*, et ad nostram actualem Re- “ *missionem quando credamus*.” Quid magis clarè vel disertè contra *Socinianismum* dici potest ? Sunt etiam alii loci, pag. 19, 24, 29, &c. ejusdem generis ; sufficiunt autem ea quæ citata sunt, ad monstrandum, non potuisse eum absolute negare ullam *Commutationem Personarum*.

Quibus verò verbis hoc negat ? Potest enim fieri, ut talia verba usurpentur, quæ restringant et terminent Sensum ; atque tum durum esset talem iis Sensum affigere, qui repugnet iis quæ antea sunt dicta ; nemo enim sibi contradicere vellet, præsertim cùm sciat qualis inde ansa Adversario dabitur. Verba ejus hæc sunt, pag. 37. “ *Discrepantia in his rebus sita est, (1.) An sit Personæ “ permutatio Christum inter et Electos ; vel etiam inter “ Christum et Fideles ? Hoc Doctor affirmat, Ego ne- “ go* ” Quomodo possunt ulli qui omnino sunt ingenui, aliter hoc intelligere, quàm ut *neget* ille talem *Mutationem Personarum* qualem Dr. *Crisp* affirmabat ? Sed contra instat Auctor *Manuscripti*, qui citatus est in *Relatione*, pag. 18. “ *Quod Negatio sua Mutationis Personarum, “ tam diserta est et plena, ut nullus locus relinquatur ulli “ distinctioni, limitationi, vel restrictioni, vel ad eam “ quovis Sensu agnoscendam*.” Quid ? annon illo Sensu quem ipse antea agnoverat ? Valdè durum hoc est ; præsertim cùm dicat *quid sit illud quod Doctor affirmaret, et ipse negaret*. Huic rei quidem apprimè est appositum id quod in *Primâ Chartâ* exhibetur, et a *Relatore* citatur, pag. 12. “ *Non judicantes æquum vel bonum esse, ut “ Consequentia tales imputentur locutioni ulli vel opi- “ nioni Fratris cujusquam, quas ille ipse abnegaverit*.” Cur igitur talis Sensus illi imputatur, quem ipse tempore eodem *abnegat* ? Oportet fanè aliquid amplius in hac re esse,

esse, quàm Lectori æquo et in neutram partem propenso Sect. IV. patet : Quidnam id sit, non meum est ut quæram.

Quod verò ad hoc elucidandum maximè faciet, Solutio postremæ Quæstionis erit, quæ jam consideranda venit. Hæc autem, ut progrediar,

TERTIA QUÆSTIO est, de *Sensu* Doctoris *Crisp* de *Mutatione Personarum*, num vera sit Doctrina ejus quoad hanc, an falsa? Quod ille sentit, rectè describi puto ab Auctore Libri, cui titulus *Veritas Evangelica definita*, in his verbis ex libro Doctoris *Crisp* citatis, pag. 36. “*Diligenter adverte, Christus ipse non adeò perfectè justus est, quòd et nos pariter ac ille justì non simus; neque nos tam plenè vitiosi, quòd Christus, Peccatum nimirum factus, non sit pariter ac nos vitio repletus: Quinetiam nos sumus ea ipsa Justitia, quippe qui Justitia Dei facti sumus; et ea ipsa Vitiositas quæ nos fueramus, Christus in conspectu Dei factus est. Adeò ut hìc sit propriè dicta Commutatio: Christus nostram Personam et statum assumit, et nostro loco habetur; nos Christi Personam et statum assumimus, et suo loco habemur.*”

Supponitur hìc sanè *Commutatio Personarum*, sed nulli libi reperio eam probari; ideòque tantum pro *imaginariâ Commutatione* reputanda est, quam scilicet homines imaginare possunt: Hoc verò non est fundamentum, quod interserviat ad ædificandum Fidei Articulum; et talem quidem, in quo Salus animarum suarum tam propè attingitur. Sed ut Opinionem meam in hac re liberè et distinctè exponam, ostendam, [1.] Quòd hoc reverà nullum habet in Scripturâ Fundamentum. [2.] Quòd tenori ejus contrarium est, et terminis Salutis in Evangelio propositis. Et, [3.] Quòd Consequentis premitur pessimi generis, quæ naturaliter inde fluunt.

[1.] Nullum habet in Scripturâ Fundamentum. In hanc rem peto ut consideretur, quòd ipse benedictus noster Servator, qui venit ut hominibus revelaret voluntatem Dei, nihil hujusmodi in Sermonibus suis dicat: Potestne verò aliquis putare, eum omissurum esse talem Articulum, in quo *Substantiam Evangelii* contineri quosdam putare video? Totum id tamen quod Servator noster de hac re dicit, hoc est; quòd *venit ut Vitam suam daret in Redemptionis pretium pro multis*; Mat. xx. 28. et quòd *Sanguis ejus pro multis fusus sit in Remissionem Peccatorum*. Mat. xxvi. 28. Quænam hìc alia implicatur *Mutatio Personarum*, quàm illum se dedisse in *Redemptionis pretium*,

Sect. IV. *pretium, et in Sacrificium Propitiationis?* Ille ipse qui optimè novit quem ob Finem passus sit, ne unum verbum dicit de Assumptione suâ *Personæ Peccatorum*, ullo alio Sensu quàm quòd in illorum loco passus sit, et propter eorum emolumentum. Nihil hîc hujusmodi habetur, quòd ille sit tam plene vitiosus quàm nos, et nos tam perfectè justî quàm ille: Attamen proculdubiò ille Discipulis suis impertivit Articulos illos ex quibus Justificatio eorum et Salus pendeat. Quomodò verò illi potuerunt animo concipere ullam talem *Mutationem Personarum* in hoc Sensu, ex ullis verbis quæ ab ipso apud illos usurpata erant? Atque si omnes necessarij Fidei Articuli a Servatore nostro Discipulis suis tradebantur, ut hæc *Mutatio Personarum* igitur reddatur necessaria, nec tamen ullibi ab eo memorata, hoc est criminari eum quasi *Prophético Muneri* suo deesset, quod viderint illi quibus tanti est hæc res.

Annon verò *Sanctus Paulus* ait, quòd *Deus fecit eum qui nullum Peccatum novit, pro nobis Peccatum esse, ut nos efficeremur Justitia Dei in eo?* 2 Cor. v. 21. Hoc equidem concedo. Annon verò hæc verba implicant talem *Mutationem Personarum* quam Dr. *Crisp* asserit? Nequaquam, inquam; quod hoc modo probo. Notio Doctoris *Crisp* de *Mutatione Personarum* supponit beneficia Mutationis hujus antecedere ullas ex nostrâ parte Conditiones, et scilicet fluxisse eam ex Pacto inter Patrem et Filium, sine respectu ad ullam nostram Actionem. Quando autem Apostolus loquitur hoc modo, quòd *Christus factus sit Peccatum pro nobis, et nos efficiamur Justitia Dei in eo*; supponit ille, quòd priusquàm beneficia ex hoc orta consequi possumus, oportet nos imprimis *reconciliari Deo*, quod Actio est ex nostrâ parte. Idcirco enim ait, ver. 18, 19. quòd post *Reconciliationem per Christum* in morte suâ factam, Apostolis dederat *Ministerium Reconciliationis*. Quamobrem? An tantummodò ut scirent, quidnam Christus pro humano genere jam pridem fecisset? Hoc erat *pro Fidelibus* statuere *Ministerium Consolationis*, non autem *Reconciliationis*: Sed Apostolus huic rei maximè instat, quòd *Deus ipsis commississet sermonem Reconciliationis*. Itaque (inquit ille, ver. 20) nomine Christi legatione fungimur, et velut Deo vos rogante per nos, oramus Christi nomine, reconciliamini Deo. Per hoc nimirum *Ministerium Reconciliationis*, post ea quæ Christus fecit et passus est, illi orabantur,

et strenuè quidem, ut Deo reconciliarentur : At in quem Sect. IV.
finem ? quando secundùm hanc *Mutationem Personarum* illi fuerunt *jamjam plusquam reconciliati Deo*, si verè Fideles erant ; nam *pariter justi* fuerunt *ac ipse Christus*, adeoque necesse est ut in gratiâ et favore Dei essent. Si autem non erant Fideles, tum, secundùm Schema hoc de *Mutatione Personarum*, nullum ex eo beneficium accipere poterant ; adeoque hoc *Ministerium Reconciliationis* omninò evertitur, quoad præcipuum ejus Finem et Propositum ; vel enim *jam reconciliati* erant, vel nunquam reconciliari possint. Attamen Apostolus, post verba isthæc jam citata in ver. 21. illicò hæc subinjicit, Cap. vi. 1. *Sed et, ut operam nostram ei accommodantes, hortamur ne frustrâ Gratiam Dei receperitis.* Quid sibi velint verba hæc, si valeat Sensus Doctoris Crisp de *Mutatione Personarum* ? An unquam possunt illi qui *perfectè justi* sunt, *Gratiam Dei frustrâ recipere* ? Cur autem loquitur de *accommodando operam suam Deo*, et *hortando eos* ne id faciant quod est omninò impossibile ? hoc enim esset id evertere, quod jampridem factum erat inter Patrem et Filium in *Mutatione Personarum*. Adèd ut hæc Notio de *Mutatione Personarum* immensùm discrepet ab eâ, de quâ *Sanctus Paulus* loquitur ; in istâ enim nullæ ex nostrâ parte Conditiones supponuntur ; cùm *Ministerium Reconciliationis* secundùm *Sanctum Paulum*, omninò in hoc fundetur, et nihil valeat absque hoc quoad Fines ab illo propositos. Cur enim illud constituitur ad suadendos homines ut *reconcilientur Deo*, si omnes qui in Cælos unquam recipientur, jamdudum *reconciliati sint* in morte Christi, et *tam perfectè justi* facti sint quàm *Christus ipse est* ?

At dici quidem potest, “ quòd *Ministerium Reconciliationis* non est inutile, quia *Medium est* quo Deus efficaciter *Gratiam suam* immittat in corda Fidelium.” Hoc autem nemini satisfacere potest, qui ad verba *Sancti Pauli* animum attendit : Verba enim ejus hæc sunt, *Oramus vos Christi nomine, reconciliamini Deo.* Si autem dixisset, “ quòd Deus *jam* effecit, ut *Christus pro vobis* “ *Peccatum* fieret, et vos *pariter justi* estis *ac Christus* ;” quid esset postea dicere, *Oramus vos, reconciliamini Deo* ? Quid enim iis opus erat ullâ *Reconciliatione*, qui *jamjam* apud Deum in tantâ gratiâ fuerunt ?

An verò *nulla Mutatio Personarum* in his verbis *Sancti Pauli* implicatur, quando dicit, *Fecit ut qui non*
novit

Sect. IV. novit Peccatum, pro nobis Peccatum esset, ut nos efficeremur *Justitia Dei in eo*? Imò pro certo, talis Mutatio; per quam Christus Pœnam peccatorum nostrorum subiret. Ita Erasmus animadvertit, quòd Christus hic non dicitur Peccator esse, (quemadmodum interpretatur Dr. Crisp,) sed Peccatum; id est, Hostia pro Peccato, secundum Scripturæ sensum: Et nos *Justitia Dei efficiemur in eo*; id est, quòd Deus, propter Christi Sacrificium, et nostram cum eo Reconciliationem, nos habiturus sit pro justis, vel nos in gratiam et favorem suum recepturus: Quod sanè totum est, quod reperire possum Sanctum Paulum per hanc locutionem significasse. Monstrandum jam est,

[2.] Quòd Notio hæc Mutationis Personarum quam asserit Dr. Crisp, toti contraria est Scripturarum tenori, et terminis Salutis in Evangelio propositis. Video quàm patentem in campum ingressus sum, et si hanc rem pro merito tractaverim, multò longius progressus fuero quàm Responsioni huic concedere possum. Facile mihi esset probare, quòd in omnibus Dei versùs homines Dispensationibus, quædam ex nostrâ parte Conditiones requisitæ erant ad Favorem ejus obtinendum. Ita in Statu Innocentiæ fuit: Ita post Lapsum hominis manebat, sicut apparet ex insignibus iis Dei ad Cainum verbis; Gen. iv. 7. *Si bene egeris, annon acceptus eris? at si non bene egeris, præ foribus est Peccatum.* Ita etiam fuit in Dei actionibus cum Patriarchis et præcellentissimis sub Vetere Testamento viris, Abrahamo scilicet, Mose, Davide, Jobo, &c. At verò his præteritis, (quanquam, ut reor, hos annumerari inter Electos, et *Justitiæ Christi* beneficium adeptos esse, pariter ac Christianos, agnosceretur,) ad Terminos Salutis devenio, quoad ab ipso Christo designantur. Seriò quis perlegat Doctrinam quam ipse prædicavit, ex eo tempore quo cœpit prædicare, et dicere, *Resipiscite; appropinquavit enim regnum Cœlorum*; (Mat. iv. 17.) et hoc reperiet prædicationis ejus maximum esse argumentum, ut homines excitaret tales præstare Conditiones, quæ necessariæ essent ad Salutem suam, atque his attendere ob illam Rationem: Sicut videre est in Sermone ejus in Monte, tibi incipit cum promissionibus Benedictionis in mites, misericordes, mundos corde, &c. (Mat. v. 3, et seq.) Quid autem ista velint; nisi quòd requiruntur hæc ut Conditiones ex nostrâ parte necessariæ ad Felicitatem? et quòd a Deo tanquam tales considerantur? Et in quem finem dicit, ver. 20. *Nisi abundaverit vestra Justitia plus quam*

quàm illa Scribarum et Phariseorum, vos nequaquam in-
gressuri estis in regnum Cælorum; si Justitia talis non sit
Conditio requisita ad talem Ingressionem? Atque si ita
fit, nulla *Mutatio Personarum* sine internâ et verâ Jus-
titiâ sufficere potest. Non loquitur Servator noster de eo
quod *eventualiter* in quibusdam Personis fiet, sed de eo
quod faciendum requiritur propter certum Finem. Ide-
oque Sermonem suum concludit dicendo, *Quisquis audit*
ex me sermones istos, et eos præstat, assimilabo eum Viro
prudenti, qui ædificavit domum suam super Petram, &c.
(Mat. vii. 24.) Non dicit hoc de eo, qui se credit unum
esse ex iis, qui facti sunt *perfectè justi per Mutationem*
Personarum, absque ullâ Mutatione indolis vel affectionis
animi: Hominibus hujusmodi nunquam ille spondet vel
minimum Felicitatis gradum; sed usque instat operæ
nostræ, in *contendendo ut intremus per angustam portam*; *quod*
Sanctus Paulus appellat, nostram ipsorum Salutem
conficere cum timore ac tremore; et pari ratione Sanctus
Petrus nos hortatur, *studere Vocationem et Electionem*
nostram firmam efficere; hæc enim, inquit, *si feceritis,*
nunquam impingetis.

Annon significant locutiones hæc *necessitatem* præstati-
onis *Conditionum* ex nostrâ parte? Adedque omnes ima-
ginariæ Notiones de tali *Mutatione Personarum*, quæ
minimè respiciat ulla Actiones nostras, omninò repug-
nant præcipuo Scopo et Proposito Evangelii. Non at-
tingo quidem Disceptationem illam de *Morali Lege*, cui
necesse est ut subjiciamur dum ejus Ratio manet; max-
imum verò Argumentum mihi petitur ex Evangelio,
tanquam a Christo et Apostolis ejus traditur, qui certè
Substantiam ejus et Propositum longè melius intellexerunt,
quàm Dr. *Crisp*, vel ipse *Relator*. Quod peractum est
inter Patrem et Filium, non ultrà scimus quàm ab illis
nobis revelatum est; et scimus eos minimè propositum
habuisse hominibus illudendi, instando iis *Conditionibus*
quæ apud Deum nullo in pretio essent, et tacendo de tali
Mutatione Personarum per quam sine ullâ Actione suâ
homines facti sunt *perfectè justi*. Si hoc ita esset, nun-
quam hominibus cordi foret justa illa Veneratio, et Ho-
nor debitus *sacris Scriptoribus*; nec sanè agnosceretur
Scientia eorum in Mysteriis Evangelii, nec Fidelitas
eorum dum in humani generis beneficium ista prædicant.
Aded ut si nihil in eorum Scriptis reperiamus de istâ
Mutatione Personarum, at verò tantum quod ei prorsus

sect. IV. repugnat, tum demùm ista est a nobis omni cum ratione
 rejicienda. His addo,

[3.] Quòd Notio hæc de *Mutatione Personarum* pessimas trahit post se Consequentias; quas tamen Ego iis minimè imputo, qui eas non vident, vel qui ex causis altioribus supra eas tolluntur. Nos etenim de Rebus, non de Personis judicare volumus, et monere quò ex naturâ suâ quædam Principia homines ferant. Atque ita *Mutatio Personarum*, in hoc Sensu sumpta, has habet Consequentias malas: Ducit ea ad minuendum in animis nostris Venerationem debitam Virtutibus Dei; detrahit a recto Sensu discriminis inter Bonum et Malum, et obligationum nobis incumbentium ad omnia Officiorum genera; tendit ad Vituperium ejus *spontaneæ Gratiæ*, quam quidem se efferre simulant; et Evangelium ipsum contumeliis et ludibriis Infidelium objicit, et animos eorum qui eam amplectuntur inflans, *Arrogantiæ* stimulis eos maximè incitat.

Harum rerum mentionem tantùm facere possum, quia Responsio brevīs a Te postulata est ad Questiones tuas, et quàm potui levi calamo hæc percucurri; qui sum,

Domine,

Amicus tuus fidelis

Nov. 10.

et Servus,

1697.

ED. WIGORN.

RESPONSIO eruditi Doctoris *Edwards* ad easdem Tres Questiones, in *Epistolâ* ad Dominum *Williams*; natâ ab *Annotationibus* Domini *Lobb*, quibus prætensum est, quòd Judicium Domini *Williams* de *Mutatione Personarum* latum, a Doctoris *Antidoto contra Socinianismum* damnatur.

DOMINE,

Perlegi *Periochas* ad quas me remiseras, (viz. *Verit. Evang. defin.* pag. 35, 37. loca scilicet quæ inter alia objiciebantur,) præter alias quasdam Librorum tuorum partes; quanquam non adhuc erat mihi Otium omnia perlegendi. Satis tamen legi quo tuam Opinionem noscam, et intelligam quomodo Tu constituas rem quæ in Controversiâ est inter Te et *Antinomianos* Adversarios tuos; atque inde sat mihi Facultatis est, unde tuis Questionibus respondeam.

Ad *Primam* igitur *Questionem* aio, Quòd cùm de Perpeſſionibus Servatoris nostri loquens, *Permutationem Personarum*

Personarum Ego asseram, quemadmodum aliis Theologi Sect. IV. solenne est, *nihil Ego plus sentio quàm id quod Tu asseris*; scilicet, Quòd Christus non tantum mortuus est propter bonum Peccatorum, sed etiam eorum vice vel loco. Sed cum asseramus *Commutationem* vel *Permutationem Personarum*, hoc semper intelligendum est cum talibus restrictionibus et limitationibus, quibus isti duo periculosi Errores, in quos *Antinomiani* inciderunt, evitentur. Atque idcirco,

(1.) Affirmandum est, nihil aliud hinc intelligi a nobis quàm *Obligationem ad Pœnam*, quam quidem ille nullà aliâ ratione contraxit quàm voluntario suo consensu et suscepto, ut eam Pœnam subiret quam Lex comminata est, et Peccata nostra meruerant, viz. Mortem. Nequaquam verò hoc est eò detorquendum, ut opinemur inde *maculam et turpitudinem* peccatorum nostrorum in Christum esse translata. Quanquam enim priore Sensu, dicitur ille *factum esse Peccatum pro nobis*; posteriore tamen, adhuc remansit *sanctus, insons, immaculatus, separatus a Peccatoribus*, et ab iis distans spatio infinito. Simili modo etiam,

(2.) Non debet eousque *Permutatio* hæc extendi, ut reciproca implicetur *Permutatio Personarum*, nimirum, nostrum Peccatorum, in vicem et locum Christi: Quasi Deus ad nos respiceret, tanquam qui faceremus omnia quæ Christus fecit; et consequenter, quod nos Remissionem mereamur, Justitiæ pro peccato expiemus, perfectè Legi satisfaciamus et eam impleamus, adeoque a Pœnâ illicò absolvamur. Nequaquam sanè: Nos etenim manemus adhuc sub Sententiâ Legis, non obstante quicquid fecerat Christus ad liberandum nos ab eâ, donec *Conditiones* eas perficiamus ex quibus applicatio Remissionis suspenditur. Effectum igitur immediatum et Consequentia *Permutationis*, de quâ loquimur, in hoc omnino terminatur; quòd Christus *moriendo nostrâ vice*, nos Patri suo hætenus reconciliaverat, ut Remissionem ille velit nobis concedere, et ad Favorem suum nos admittere, si modò nos ex nostrâ parte *Conditiones novi Fœderis* præstiterimus, Fidem scilicet et Resipiscentiam. Quanquam enim Christus *moriendo pro nobis* meritis sit Remissionem nostram, in suâ tamen Potestate hætenus sita est, ut ille eam non daturus sit, nisi secundum eos Terminos qui inter Patrem suum et illum pacti sunt; qui quidem tales omnino sunt, sine quibus nec nos Remissionis capa-

Sect. IV. ces fumus, nec Deus salvo honore suo eam in nos conferre potest. Remissionem enim ut Deus Peccatori præbeat, dum in contumaciâ suâ et impœnitentiâ maneat, non tantum repugnat Sanctitati Dei, sed et Sapientiæ suæ contraria est, et Auctoritatem suam et Imperium demolitur. Adeoque Gratias antedictas oportet nos considerare, tanquam et *Partes necessarias* Officii cujusque Christiani, et *Conditiones absolute requisitas* ad Felicitatem ejus. — [In aliâ dicit *Epistolâ*,] “Nihil amplius intelligo “per *Permutationem Personarum*, quàm quod Tu in “Scriptis tuis affirmasti.”

Quod ad *Secundam Quæstionem* tuam, Assertiones illas et Concessionem sæpè a Te in Libris tuis repetitas de *Christi Perpeffionibus*, et *Satisfactione* inde partâ Justitiæ Dei pro Peccatis hominum, idoneas esse judico quibus Tu penitus absolvaris à crimine fovendi *Socini* Errores in illo Articulo. — [In aliâ ait *Epistolâ*,] “Rectè et “Orthodoxo modo, Doctrinam *Satisfactionis Christi* “constituisti; idque ad amissim cum Doctrinâ nostræ, “et omnium reformatarum Ecclesiarum, judico congruere; atque adeo a crimine *Socinianiismi* prorsus es absolutus.”

Quod ad *Tertiam Quæstionem*, de Doctrinâ Doctoris *Crispii* et aliorum ejusdem Sectæ, qui affirmant *talem Permutationem Personarum* inter Christum et Peccatores, quasi prorsus et omnino alter in alterius loco esse reputandi sint; adeo ut Christus reputandus sit *Dejurator*, *Ebriosus*, *Blasphemus* ex unâ parte, et *Peccator* ex alterâ parte perfectè justus; non possum quin hoc habeam pro falso, absurdo, impossibili, quin et profano et blasphemio figmento; cum et Servatori nostro inhonestum sit, et Sapientiæ et Justitiæ Dei repugnet, et liquidò faciat ad subvertendum totum Christianismi Scopum; qui hoc modo justis et non refellendis Adversariorum ejus opprobriis obijcitur, quæ nunquam elui possunt si hæc Opinio vera sit.

Multo plura hæc de re dicerem, si necesse esset; sed ea quæ hic breviter suggesti, proposito præsentis tuo, uti reor, sufficere possunt. Et si Tu opineris id quod Ego scripsi communi causæ sanctæ Religionis nostræ aliquo modo prodesse posse, licet per me ut ad libitum eo utare; et interim maneo,

Domine,

Servus tuus fidelis,

Coll. Jesu, Oxon.

Oct. 28. 1697.

Jonathan Edwards.

Non

Non interpellâſſem Viros hoſce magnos, niſi quoddam Sect. IV. minus *Lobb* eorum Teſtimonio ſæpè utatur contra Sententiam meam, in eorum gratiam a quibus ego diſſentio. Quum verò nulli Auctores *Socinianiſmum* melius intelligant, et efficacius ei adverſentur, eorum mei Vindicationem certus eram ſupra exceptionem fore; ideòque auſus fui *Quæſtiones* has ad eos proponere: *Primò*, An amplius aliquid intellexerunt illi per *Commutationem Perſonarum*, quàm ego in Libris meis (quos ad eos miſi,) affirmâram? *Secundò*, An ego ex illis locis quæ ex meo Libro objiciebantur (in *Primâ Chartâ*, et a Domino *Lobb*;) tanquam *Socinianifmi* reus peragi poſſem? Et, *Tertiò*, Quænam eſſet eorum Sententia de illâ *Mutatione Perſonarum* cui ego repugnaſſem, et quam Dr. *Criſp* et alii ejuſdem Sectæ affirmabant? Illi ad *Quæſtiones* has dignati ſunt *Reſponſiones* ſuprà datas mittere; cum veniâ eandem in publicum edendi.

Ex his quæ illi dixerint, unusquiſque (ut opinor) concludet, viſum eſſe illis, ſanctam noſtram Religionem impeti ab iis Erroribus quos ego oppugnaſſem; atque Libros ſuos a Domino *Lobb* detorqueri, dum eos citat ad confutandum id quod ego affirmo.

Poteram adicere alteram *Epistolam* hujus admodum Reverendi *Episcopi* ad eundem Scopum, in quâ etiam probat Chriſtum Deo minimè diſplicuiſſe; ſimulque alteram ejuſdem Reverendi Doctôris *Edwards*. At verò hæc quas edidi, ſatis ſuperque ſunt.

S E C T. V.

Animadverſiones aliquot Danielis Williams, in Deſenſionem Relationis a Domino Lobb conſcriptam.

[N. B. Auctorem Reprehenſionis in ſequentibus voco Dominum R.]

Quamquam apud me ſit Teſtimonium ab omnibus diſſentientium Congregationum in *Dubliniâ* Miniſtris et Senioribus (uno excepto,) pacifici mei animi et ſedulitatis in promovendâ illi Unioni; quum tamen magno ſtudio Nota mihi inuratur, quaſi præcipuus Diſcidii Auctor hoc in loco ſim, neceſſe habeo Imputationis hujus cauſas aperire. Sect. V.

Sect. V. Dissensionum inter nos Origo mihi quidem ascripta est, quia rogatu quorundam Ministrorum, cum non succederent conatus alii, scripseram ego Librum, cui Titulus *Veritas Evangelica definita*; cum scilicet Doctoris *Crispii* denuò impressus Liber adeò increbuit, ut in periculo esset apud multos Ministerium nostrum. Nullo prætextu firmiore Dissensionum inter nos Continuatio mihi imputatur; homo scilicet vapulans omnis ejus clamoris causa est, qui ab iis ictibus procedit qui in eum ingeruntur. Consensi ego Rationi illi Anni 1692. quâ omnia quæ contra meum Librum objiciebantur, ad concordiam sunt reducta; nec Objectionibus causam attuli, cur ea Consensio violaretur.

Volumina contra illum Librum a Dominis *Chauncy*, *Trayl*, *Keach*, *Edwards*, &c. conscripta sunt, quibus omnibus Ego respondi in *Defensione* sex Schedis contentâ; id sufficere credens, et sperans aliquam quietem à silentio profecturam. Dominus *Mather* verò impetum redintegrat, cum criminatione *Blasphemiae*, et *exitiosorum Errorum*: Inde extorta est brevis *Responsio*, in fine Libri cui Titulus *Homo justificatus*.

Deinde Ego callidis consiliis, de Lecturâ apud *Pinner-Hall*, suffragiis sum deturbatus: Quocirca Dr. *Bates*, Dominus *Howe*, Dominus *Alsop*, et Ego, ad *Salter-Hall* recessimus. Duobus posthac mensibus, Mores mei (inquisitione à pueritia facta,) impetuntur: At uniti Ministri unanimi voce judicârunt, et declarârunt, me immunem esse eorum omnium Criminum quæ in me sunt impecta. Abstineo a Recriminationibus in multos, quæ tamen mihi sunt in promptu.

Iterum aggressus est Liber idem cum Objectionibus Domini *Lobb*; cui quidem Ego respondebam unâ Schedâ. Dominus *Lobb* rescribit: Ego verò rogatu Doctoris *Bates* Librum, prælo jam adornatum, reposui. Doctor ille et Ego omninò Sensu consentimus, quanquam quibusdam Phrasibus ille usus esset ex quibus Dissensionem inter nos oriri posse Dominus *Lobb* speravit.

Nec adhuc quidem cessârunt: At post privatos aliquot cum Adversariis meis conventus, *Charta quædam* est composita, et in eam Subscriptio parata (cum Ego apud *Thermas* essem,) ab aliquibus saltem Amicis meis, qui mecum in Doctrinâ omninò sentiebant. In hac complura erant in Factis errata, spectantia ad Subscriptionem meo Libro factam; multæ stricturæ in Doctrinam illius Libri

bri (haud ex consilio omnium) subinferebantur; cum Sect. V. ambiguitatibus et omissionibus ejusmodi, quæ Veritates a me propugnatas in periculum traherent; et tales Conditiones mihi sunt oblatae, quæ hominis mentem perturbare possent in quem penes eos nulla potestas erat, et qui meliora sperare poterat, ab iis præsertim quorum causam egisset. Quum tamen Charta hæc omitteretur, et Tertiæ Chartæ assensum est, Ego conticui; quamvis scirem illam Primam Chartam, (necdum impressam,) per Nationem spargi in maximum meum damnum.

Annon speranda erat aliqua saltem Quies, post tot varios conatus contra hunc Librum et Auctorem ejus? (quos Ego minimè imputo hominibus Congregationalibus generatim, nec plurimarum harum rerum mentionem hic fecissem, si omnium nostrarum Dissensionum non essem reus actus.) Spes autem meæ irritæ jam fiunt. Dominus Lobb in vulgus edit Relationem suam, in quâ Uniti Ministri (meâ gratiâ) Socinianismi insimulantur, et Chartam istam infaustam inibi inferit. Imò, statim huic subjicit Annotationes suas, quibus Accusationem suam altius in me impingere nititur. Num hic etiam cessat? Minimè; in hac enim Defensione suâ adhuc impetor; Doctrina mea crasso modo incusatur, et eruditus Dominus R. tanquam Socinianus traducitur propter ejus mei Defensionem. Liber meus impetus istos sustinet, eò quòd ibi Crispiana Mutatio Personarum negatur. Imò, Librum istum intra se aliquod occultum malum continere sperat, quod nisi Ego in publicum edam, (nemo enim alius potest,) oportet me reum et claudicantem esse, pag. 88. Imò, quasi hoc primum in Intentione suâ esset, sic Librum suum concludit, "An Dominus Williams sit sincerus, necne, jam ei probatio incumbit. FINIS." Quid hoc est aliud quàm si dixisset, Si ego sum sincerus, oportet ut agnoscam me erroneum esse, ut inde illis causa ministretur præteritos clamores suos defendendi; adhuc enim nihil probare possunt: Attamen (annon hoc mirandum est?) majorem me in spem adducit (pag. 9.) eorum Charitatis et Communionis esse participem, si modò Errores planè scribam, quàm quidem nunc ab iis mihi possit concedi dum oppositas Veritates assero.

Nonne in angustiis versor? Ille et alii me ad certamen provocant scribendi; (et quidem provocare etiamnum liceret, nisi Evangelii Causa, et injuriæ tales Amico meo factæ cum suis provocationibus concurrerent:)

Señt. V. si scribam, censendus sum Causa omnium Dissensionum nostrarum. Atque hoc etiam fiet, si non scribam; imò, ni ipse sim (ut vulgò dicitur) *felo de se*. Audebo igitur, tamdiu a Domino *Lobb* provocatus, cogitationes aliquot subitaneas ad eum mittere. Et benè possum dicere *Audebo*; prælagio enim eum, nisi multùm mutetur ab eo tempore quo hanc *Defensionem* scripsit, detorquere id paratum esse quod cautissimè scriptum est; et si Lectoribus suis ille videbitur æquus Adversarius, Victoriã reportandi certus est in eorum æstimatione contra quemvis hominem, uti mox videbitur.

Dominus *Lobb* ait, pag. 35. "Phrasis ista, *Mutatio Personæ Christi*, nunquam excogitata fuit, donec Dominus iste, qui Fratri meo onus hoc imposuit, eam adinvenit. Et, ut verum dicam, Phrasis est ad nihil aliud significandum idonea, quàm quod *Sociniani* semper agnoscunt: Illi enim aiunt, Christum, quamvis Pœnam nobis propter Peccatum debitam minimè sustulerit, magnos tamen et ærumniferos Dolores pertulisse; quod satis aptè significatur, quando dicitur, fuisse *Mutationem Personæ Christi pro nobis*; fuit enim, inquit illi Hæretici, *mutatus ab indolentiã ad dolorem propter nostrum bonum*."

Notetur autem, (1.) Phrasis ista, *Mutatio Personæ*, a Doctore *Crispio* usurpata fuit; adeoque non a me (quem in hoc loco ille sentit,) adinventã erat; at ab eo quidem est a me citata. (2.) An Phrasis ista est tam prava, et *Socinianæ* tantùm causæ inservit? tum sanè non est locus, ut Dominus *Lobb* me arguat *Socinianismi*, propterea tantùm quòd Phrasin hanc oppugnem. Ait tamen, (et id quidem, quando vellet verum dicere,) *ad nihil aliud eam idoneam esse*, quàm ut significet id quod *Sociniani* semper agnoscunt; at verò mihi dicam impingit, quòd locutionem hanc periculosam in Scriptis meis oppugnem. (3.) Si denique hæc prava Phrasis, *Mutatio Personæ*, et illa bona Phrasis, *Mutatio Personarum*, tantum distant quantum Heterodoxia et Orthodoxia; annon malè mecum hæcenus egit Dominus *Lobb*, hominibus ingerendo, me oppugnasse bonam illam Phrasin, *Mutatio Personarum*, eò quòd oppugnarem pravam istam Phrasin, *Mutatio Personæ*? Dilertè enim assero, me nullibi oppugnare *Mutationem Personarum* in plurali numero, (quanquam ille pro licentiã suã hoc mihi imputet; pag. 42.) et sanum ejus Sensem omninò affirmo, prout admodum Reverendus

Episcopus

Episcopus Wigorniensis, et *Reverendus Dr. Edwards* testificantur; et quidem Viris his in Libro suo ille amplum locum præbet, atque iis multum tribuit, tanquam qui in hoc articulo maximè sunt sani.

Cùm autem magis mihi doleat propter Amicum meum *Dominum Reprehensorem*, incipiam hîc ab atrocissimis Injuriis quibus eum laceffivit Dominus *Lobb*, cum hâc compellatione, *Valesne, mi Frater?*

[1.] Dominus *Lobb* causatur *Dominum R.* (cum *Socinianis*) dicere, *Mutationem* fuisse tantum in *Personâ Christi*, sine ullâ permutatione cum Peccatoribus. Quoniam Dominus *R.* dicit, *Mutationem* fuisse *Personæ Christi*, in permutatione pro Personis Peccatorum, (quamvis non reciproçè, omnibus modis;) quod sanè liquet, nam mera Mutatio ab indolentiâ ad dolorem est tantum *Mutatio in Personâ Christi*; Dominus *Lobb* ait, pag. 31. “Reverà Frater meus tantum intelligit *Mutationem in Personâ Christi*, sine *Mutatione Personarum* inter Christum et nos:” Quum hoc modo tamen in *Reprehensione* habetur, pag. 44. [“Hæc quidem Phrasis, *Mutatio Personæ Christi*, Sensum reverà probum et sanum præbet, nimirum *Substitutionem* unius *Personæ in loco alterius*; et Redemptio propriè sic dicta acquiri potest per Pœnam unius in loco alterius:—Si igitur, quod Christus mortuus est per modum *Mutationis vel Permutationis*, sit totum id quod volunt, hoc equidem conceditur, &c.”] Tamen ex hoc ipso loco Dominus *Lobb* infert, id quod est suprâ dictum.

[2.] Dominus *Lobb* fingit *Dominum R.* cum *Socinianis* tenere, quod Christus ita tantum passus est pro bono nostro, ut reverà non nostro loco passus sit. Quia Dominus *R.* dixisset, Christum pro nostro bono passum esse, eò quod propriè in nostro loco passus sit; Dominus *Lobb* ait, pag. 47. “Quicquid id sit, quod Frater meus vult, liquet eum, dum Sensum istum quo *Sociniani* dicunt quod Christus mortuus sit in nostro loco, vasrum appellat, ipsum eundem tamen Sensum præbere, quem adhibent *Sociniani* qui eum usurpant; et nihil aliud intelligit, (si ex verbis ejus Sensum suum perspicere liceat,) quàm quod *Socinus*, *Crellius*, et eorum *Socii*, dum negant Satisfactionem Christi, semper concedunt.” Pejora habet in lineis prioribus: (Videantur etiam quæ pag. 36. et sæpè aliàs dicit.) Locus iste unde hæc assumit, in *Repreh.* pag. 35. habetur; ubi dicitur, [“Pergit hoc modo Vi-

tilitigator;

Sect. V. *tilitigator; Nostro loco et vice, apud quosdam nihil aliud significat, quàm pro bono nostro. Et sanè impossibile est, ut plus significet: Quod etenim Christus nostro loco passus est, id pro bono nostro factum est; poenam peccatorum nostrorum perpeti ad satisfactionem divinæ Justitiæ, certè pro bono nostro factum est, &c. Ideo pro bono nostro, quoniam nostro loco.*]

Lector, Annon quòd Christus poenam nostrorum peccatorum passus sit ad satisfactionem divinæ Justitiæ, est *proprie pati nostro loco*? An verò pati *proprie nostro loco*, et pati *nostro loco* in Sociniano Sensu, (*improprie* scilicet, et non reverà,) idem est? Sed Dominus R. dixerat, [*Quòd impossibile est, ut Phrasis nostro loco plus significare possit, quàm pro nostro bono.*] Respondeo, Quòd certè ita est quòd ad nos attinet, utpote beneficium sit in nos designatum; non autem ut negetur, hoc fieri *nostro loco et vice*, (quòd ille satis asserit,) et quòd ni factum esset, eramus in æternum perituri. Annon hic *hominis præcipuus finis* est, ut felicitatem in fruitione Dei obtineat? et annon huic fini inservit, quòd Christus *nostro loco* mortuus sit? Potiùs hoc Dominus Lobb dixisse poterat, quòd Dominus R. negasset Christi in nostro loco mortem esse *propter Gloriam Dei*, cui quidem *bonum nostrum* ordine subiectum est; quàm quòd negarit Christum *proprie* mortuum esse *nostro loco*, quoniam, quòd attinet felicitatem nostram, tantùm ei inserviebat. An verò dici potest, quòd *in nostrum incommodum* hoc factum est? vel an magis comodo nostro fieri potuit quòd Christus mortuus sit, quàm *propter bonum nostrum*? nam tantùm de comodo nostro loquitur hoc in loco.

[3.] Dominus Lobb fingit Dominum R. negare (cum Socinianis,) quòd Christi Perpeffiones *proprie loquendo* Pœna sint pro Peccatis nostris: Quum sanè Dominus R. disertissimè asserat, Christi Perpeffiones esse Pœnam peccatorum nostrorum, ad satisfaciendum ultrici Justitiæ Dei. Ita Dominus Lobb eum criminatur, pag. 48. “ Quod huic consentaneum est, (cùm Sociniani miserum “ inferciant Sensum, et Phrases aliquas rejiciant, ut “ Christi Perpeffiones *minimè pœnales* esse probent,) “ quemadmodum a Fratre meo rejiciuntur Phrases istæ, “ quòd Christus *sustineat Personam Peccatorum*, &c. et “ Sensu non sano usurpatur id, quòd Christus *passus sit* “ *nostro loco et vice*; ita hæc locutio quoque, [ut Obligati- “ *onibus violatæ Legis pro nobis responderet,*] quæ in Primâ “ Chartâ

“Charta existeret, ad ostendendum nos existimasse Sect. V.
 “Christi Perpeffiones esse *proprie dictam Pœnam*, reji-
 “citur, ut quæ, secundum Fratrem meum, non possit
 “sanum Sensum ferre.” Hanc criminationem, quod
 Dominus R. Perpeffiones Christi neget esse *Pœnas*, in
 plurimis Libri sui paginis ille ingerit : Quum tamen Do-
 minus R. disertè dicat, pag. 35. [‘ Christus nostrorum
 ‘ Peccatorum pœnam tulit, ad satisfaciendum *divinæ Jus-*
 ‘ *titiae* :’ Et pag. 48. ‘ Ultrò conceditur, Christum
 ‘ passum et mortuum esse *pro Personis* Peccatorum, et *pro*
 ‘ *Peccatis* Personarum eorum, et *vice et loco* Personarum
 ‘ eorum ; et quod passus et mortuus sit *ad satisfaciendum*
 ‘ *Justitiæ*, imò *ultrici Justitiæ Dei*, &c.’]

Quid affert Dominus Lobb ad refellenda tam fortia Ar-
 gumenta ? Nihil aliud, quàm quod nos in *Tertiâ Chartâ*
 Phrasin istam *rejecerimus de Obligationibus violatæ Legis*.
 Hoc autem falsum est : Nos enim solummodò eam omi-
 simus, nec amplius aliquid Dominus R. fecit. Sed Do-
 minus Lobb dicit, pag. 50. “ Phrasin hanc quam in ejus
 “ loco nos posuimus, [quod *Christus venit, ut pro nostrâ*
 “ *violatione Legis operum responderet*,] tantum differre ab
 “ eorum Phrasi, [ut *Obligationibus violatæ Legis operum*
 “ *pro nobis responderet*,] quantum *Error Socinianus* differt
 “ a *Veritate Evangelicâ*.” Putaret tamen aliquis, etiam
 post mutilationem ejus, Phrasin eam nostram adhuc Ve-
 ritatem habere. Sed accipiatur ea, obsecro, sicut in nostrâ
 Chartâ scribitur ; [ut *suprà, pag. 369.*] “ Christus in
 “ nostrum venit locum et vicem, ut pro nostrâ violatione
 “ Legis operum satisfaceret ;” quibus verbis adjiciatur
 etiam id quod sequitur, “ Et *Pœna peccatorum nostrorum*
 “ in Christum est inflicta, ut Deus, de Justitiâ ejus ni-
 “ hil detrahens, Fideles pœnitentes Remissione et Salute
 “ donare possit, propter ejus Satisfactionem, et Interces-
 “ sionem in eâ fundatam.” Hiccine *Error* est *Socinia-*
nus ? Vel an deficit verbum, quo Christi Perpeffiones de-
 clarentur *proprie* esse *Pœnas* ? Imò, quid est Christum
 nostro loco pro nostris violationibus respondere ? Quin ut
 ulteriùs descendamus : Annon, *pro peccatis nostris respon-*
dere, aliud est quàm *Sociniani* tenent ? Hoc sanè nihil mi-
 nus est, quàm *Pœnas ferre nostrorum peccatorum*, si nos
 ob violationem Legis, ad ferendas istas pœnas, *sub obli-*
gationibus ejus fueramus. Sed devenio ad Criminationem
 a Domino Lobb allatam contra Dominum R. ex his ver-
 bis, quod *sanum Sensum ferre non possunt*.

[4.] Quia

Sect. V.

[4.] Quia Dominus R. verbis quibusdam acribus semel est usus, idque tantum contra *Sensum non sanum* hujus unicæ Phrasæ, *Commutationis Personarum*, (quam tamen ibi agnoscit posse sanum Sensem ferre ;) Dominus Lobb hæc acria verba fingit Dominum R. intendere contra istius Phrasæ *sanum Sensem*, contra illam ipsam Phrasin, multasque alias bonas Phrases quibus ipse tanquam valde tutis utitur ; imò, contra sanum Sensem multarum aliarum Phrasium quas Dominus R. defendit. Totum illum unicum locum citabo, cui innititur Dominus Lobb ad hanc criminationem probandam : *Repreh. pag. 30.* [‘ Quoad Mutationem Personarum inter Christum et nos, quæ Phrasis fortè potest *sanum Sensem* ferre, (sicut alibi explicatur,) sed potiùs ad periculosum Sensem inclinat ; Fratres unanimi voce consentiebant, hoc se agnoscere in quantum *sanum Sensem* ferre poterat, et modeste omittere et præterire alterum, quod obnoxium erat Sensui et Sono malignitatis in summam Evangelii.’] Ubi id alterum, quod sanum Sensem ferre non poterat, sed obnoxium erat Sono malignitatis, manifestum est unum aliquod tantum esse ; alterum enim non est nomen multitudinis, et concordat cum Verbo [erat] quod est in singulari numero. Adeò ut hoc alterum, ad quod ista verba pertinent, non potest esse ista Phrasis, *Commutatio Personarum*, hæc enim non omittitur, sed in nostrâ Tertiâ Chartâ retinetur ; nec potest ejus *sanus Sensus* hic intelligi, huic enim satis cavit Dominus R. ; multò minùs omnes Phrases et Articuli Primæ Chartæ in Tertiâ omisæ, intelligi possunt. Oportet igitur, ut restringatur ad unum aliquod, obnoxium non sano illi Sensui quem Crispiani Phrasi istî *Mutationis Personarum* imponunt ; quod Domini R. sequentia verba indicant : [‘ Et Fratribus jam magis certum est se vera conjecisse, ex opinionibus Relatoris.’] Quoddam verò illud est ? *Mutationem* scilicet talem esse, quâ Christum velint destitutum esse *Iustitiâ per quam jus acquiritur ad æternam Vitam*, et ita *Peccatum factum esse*, sicut nos *Peccatores sumus* ; turpes nimirum *Peccatores*. Vide *Relat. pag. 5, 7.*

Ad hunc tamen Domini R. prædictum locum, Dominus Lobb ait, *pag. 14.* “ Ex hoc loco Reverendi Fratris mei liquet, Terminos, Phrases, et Periochas illas, quæ in Primâ Chartâ fuerant, et in compositione Tertiæ omittebantur et præteribantur, à Fratre meo tales esse habitas, quæ *sanum Sensem* ferre non possent, sed ob-

“ noxias

“noxias esse interpretationi quæ *Sensum et Sonum maligni- Sect. V.*
 “nitatis in summam Evangelii inferrent: Hoc est, Phra-
 “sis illa, quòd Christus induerit *Personam Peccatorum*,
 “et quòd *pro nobis obligationibus violatæ Legis operum*
 “responderit; Terminus ille, *Sponsor*; et Assertio ne-
 “cessitatis *Commutationis Personarum*, non possunt ferre
 “sanum *Sensum*, sed obnoxia sunt, &c. Hic sanè Sensus
 “est Reverendi Fratris mei. Atque adeò verba hæc
 “[non possunt ferre sanum *Sensum*, &c.] quadragies, o-
 “pinor, inferciuntur, a pag. 48. ad pag. 65. Imò in
 “hâc postremâ pag. 65. quantum ex verbis Fratris mei
 “conjectari licet, supponendum est, hanc Periocham in
 “*Primâ Chartâ*, [quòd Regeneratio, Resipiscentia ver-
 “sus Deum, Fides in Dominum nostrum Jesum Chris-
 “tum, et sancta Conversatio, per Dei Verbum mani-
 “festò necessaria sunt ad salutem Peccatoris;] non posse
 “ferre sanum *Sensum*, sed obnoxiam esse interpretationi
 “quæ *Sensum et Sonum malignitatis inferat.*” Nonne
 impossibile est Domino R. quamvis tam graviter admonito,
 contra hunc hominem se tueri?

[5.] Dominus R. ait, pag. 17. [“Hæ Phrases, ter-
 “mini, vel locutiones, de *Mutatione Personarum inter*
 “*Christum et nos*, et *Assumptione suâ Personæ Peccatorum*
 “*in se*, nostris ignotæ sunt *Confessionibus*, nec in Cor-
 “pore *Confessionum* inveniendæ.”] Dominus Lobb eum
 traducit, dum quidem ipse citat *Confessionem* quandam,
 in quâ aliquæ Phrases quibus utitur Dominus R. inveni-
 untur, et aliæ etiam quas ille nunquam negavit; sed nul-
 lius *Confessionis* mentionem facit, ubi inveniuntur Phrases
 istæ quas Dominus R. inveniri posse negarat. In hoc
 misero opere laborat, a pag. 71, ad 80. Parum est mihi
 immorandum in eo quod occurrit pag. 73. ut quæram,
 — (1.) Cùm Dominus R. tantum negaret *Phrases* has
 (non verò sanum earum *Sensum*,) in *Confessionibus* inve-
 niri; cur Dominus Lobb eum negare fingeret, *Confessi-*
ones ullo modo arridere Phrasium istarum sano *Sensui*?
 — (2.) Cùm Dominus Lobb affirmet mansurum se
 fuisse in silentio, nisi *has Phrases* invenisset in aliquibus
Confessionibus, et Dominum R. derideat eò quòd neget eas
 in ullis inveniri; cur non *has Phrases* demonstravit, fal-
 tem ex iis unam, in unâ vel alterâ ex *Confessionibus*?
 — (3.) Si *Phrases* hæ, quoad literas et syllabas, (quod
 Dominus R. poscebat,) ibi sint ubicunque sanus earum
Sensus inveniendus est, (quod equidem fingit Dominus
 Lobb,

Sect. V. *Lobb*, vel insipienter argumentatur ;) cur negat illas ipsas Phrases *Christum in se assumpsisse Personam Peccatorem*, &c. esse in *Tertiâ Chartâ*, et dicat eas a nobis rejici, quum illarum ipsarum Phrasium *sanus Sensus* ibi sit?

— (4.) Dominus *Lobb* ait, “ Phrases istæ, *Mutatio Personarum*, *Christum sustinere nostram Personam*, *illum substitui in nostrum locum*, atque *passum esse nostro loco et vice*, tam propinquâ affinitate conjunctæ sunt, ut simul vivant, simul moriantur ; cedo unam, et cæteræ necessario sequuntur ; &c.” Sensus unius igitur oportet Sensui alterius adæquari ; vel aliter *Confessio* asserere non possit, *Christum Personam nostram sustinere*, dum dicat, *Christum mortuum esse loco nostro* : Si verò Sensus adequatus sit, tum sanè Dominus *R.* nullius harum Phrasium verum Sensus negat ; asserit enim ille, quòd *Christus propriè nostro loco et vice mortuus sit*, et quòd *in nostrum locum substitutus sit*. Unde, fatente ipso Domino *Lobb*, hic tantus Clamor cietur, tantummodò ut ostendet ille suam *Copiam verborum*. Et sanè quoad Phrases has, hoc esse *Terminus Communionis* ille vult, ut mentio fiat singularum ex variis illis vocibus quæ idem significant ; et omissionem unius alicujus ex his verbis *pariter eam impedire*, ac si ipse Sensus omnium istorum verborum negaretur ; imò, quando æquus cujusvis horum verborum Sensus plenissimè conceditur.

Me quod attinet, post omnia ejus sesquipedalia verba, a pag. 58, ad 65. de *Logicis Terminis*, vel merè *humanis loquendi Formulis*, (quanquam credam eos qui *Tertiam Chartam* compegerint, nunquam de talibus consiliis somniasse, qualia ille, modo qui nimis est *malitiæ* instar, illis imputat,) turbulentum et caritatis expertem *Schismaticum* eum esse ego putârim, qui ab aliis se separârît, solummodò quòd illis sit Religio hæc vel illâ *humanâ verborum formâ* uti, dum tenerent et planè eloquerentur *Scripturæ Veritatè* iis verbis significatam, imò, quamvis eam eloquerentur *Terminis* minùs propriis. Quantò magis igitur culpabile est, tantas tempestates excitare, tantum quòd Phrasin quandam omitteremus, quia scilicet minùs ad captum Populi accommodata sit, et magis exposita detorsioni ex Etymologiâ et vulgari Significatione ejus ; atque satis notum est, quòd eâ causâ in pravam Sensus sit a *Crispianis* detorta ? Annon pariter justum Dominus *Lobb* denunciârît Bellum, si homines omitterent ejus acutam Phrasin [*Zeal for Populacy*,] dum planam interim suam

suam ipsorum Phrasin [*Zeal for Popularity*] retinere velint? — Ut verò Argumento huic finem imponam; Nego, quòd illius *Mutatio Personarum*, vel quòd *Christus in nostrâ Personâ passus est*, sive in *Crispiano* Sensu, sive suo, (prout in *Relatione* describitur, pag. 5.) alicubi in *Confessionibus* includantur, vel omninò ex iis probari possint. Ut prætendatur *literales Phrases istas* construï posse ex hujusmodi verbis, quòd *Christus nostrâ vitæ mortuus est*, et *in nostrum locum substitutus erat*, sordidum est; et *Confessorum* Sensus in his verbis, contrarius est Sensui *Crispiano* et *Relatoris*: Adeòque Phrases Domini Lobb ex *Confessionibus* minimè probantur; nisi res dici possit ibi probari, ubi Phrasis ipsa in mentionem non veniat, et Sensui ejus repugnetur.

[6.] Dominus Lobb, ut *Anglicanum* Lectorem suum in Opinionem hanc inducat, quòd profligatus esset Dominus R. ab illo, omittit vocem consideratione dignam, dum partem *Confessionis Scoticanæ* citans, eam hoc modo reddit, pag. 81. “Decuit Redemptorem ut ipse verus Deus atque verus Homo esset, quia pati eum oportebat Pœnas peccatis nostris debitas, et sistere se in Personâ nostrâ coram tribunali Patris, ut pro nostrâ Transgressionem et Inobedientiâ pateretur.” Hoc modo Dominus Lobb verba *Latina* Confessionis in suo Sensu reddens, deinde gloriatur, “Hic manifestum est, ut *Ecclesia Scoticana* hanc ipsâ Phrasi utatur, &c.” Ne verò nimis jactanter Miratores ejus victoriam hanc crepent, monendi sunt, in *Confessione* istâ unam esse vocem [*quasi*,] quam non ex usu suo putavit ut in *Anglicum* verteret. Dixisse debuit, (ut in *Confessione* legitur,) “Et sistere se quasi in Personâ nostrâ;” quòd sanè denotat, Christum se sistere non propriè in Personâ nostrâ; sed Phrasis illa nimis dura est, quamvis aliquid detur huic simile, in certo quodam respectu; sicut et *Calvinus* voce [*quodammodo*] in hoc argumento utitur. Sed Dominus Lobb, dum vocem illam [*quasi*] omittit, perficit id quod voluit, quando antea dixit, pag. 73. “Fortasse videbitur, [Lectori scilicet *Anglicano*,] Phrasin istam quæ ab illo maxime traducitur, ad literam reperiri in unâ vel alterâ *Confessione*.” Tantùm per verba ista tamen quæ modò citata sunt, ille hoc videri manifestum facere conatus est; et vox illa [*quasi*] ad vocem suam [*fortasse*] respondet. Nec sanè, si vox illa diminutiva [*quasi*] prorsus omis-

Sect. V.

SECT. V. omiſſa fuerat in citatâ Confessione, certus eſſet quòd ita propoſito inſerviſſet ſuo.

Verùm dum ſolitam hominis licentiam cogito, mirari ſubit, eum non omiſſiſſe vocem hanc [*quaſi*] in citatione *Latinâ*, æquè ac in verſione ſuâ. Suppetunt enim multa Exempla quæ proferre poteram, ubi ipſa proximè ſequentia verba ab illo omiſſa, conſilium ejus in citatione ſuâ irritum reddidiſſent. Sed ut ritè mihi caveam, illud eligam quod extat in *Epistolâ ſuâ* ad Doctorem Bates, pag. 17. ubi ait, “ Multi opinantur, Chriſtum et nos “ eſſe *unam Perſonam in Lege*; et quòd dici poſſet, Nos “ *paſſos eſſe in Chriſto*, Senſum eſſe hujus aſſertionis, quòd “ *Chriſtus paſſus eſt tanquam Sponſor noſter*; et a Domi- “ no *Baxter* hoc conceditur.” Adverſus hoc in margine Dominus *Lobb* hæc citat, “ Non tam aptè dicitur, “ *eum ſatiſfeciffe, quàm eum paſſum eſſe in Perſonâ Pec-* “ *catorum*. D. Baxter. *Cathol. Theolog. par. ii. pag. 79.*” (Debit eſſe, pag. 76, 77.) Percuſſus illicò arripui Li- brum Domini *Baxter*, et inveni hæc eſſe proximè ſequentia ejus verba; “ *Nota, quòd Chriſtus in nullius al-* “ *terius Perſonâ paſſus eſt, ſed in ſuâ*; et nos *intelligi-* “ *mus, eum aſſumpſiſſe in ſe Perſonam Peccatoris, eò* “ *quòd aſſenſus eſt pro peccato pati: Adeòque Perſonam* “ *gerere hoc in loco, non eſt quòd fiat in legali ſenſu al-* “ *terius hominis Perſona, adeò ut ille alter legaliter paſſus* “ *ſit idem quod ille*; ſed eſt tantummodò, quòd in *Perſo-* “ *nâ ſuâ paſſus eſt vice Peccatorum pro peccatis eorum.*” Et paucis antè lineis Dominus *Baxter* dicit, “ Quòd “ ſi dicatur, *Chriſtum ſatiſfeciffe in Perſonâ noſtrâ, et nos* “ *per eum, hoc falſum eſt, et Evangelium ſubvertit.*”

Cur verò vocem [*quaſi*] non diremit Dominus *Lobb*, et Syllabam poſtremam [*ſi*] omiſit? tum enim vox [*quâ*] quæ ſæpè eſt *reduplicativa*, aptiùs congrueret. Sic quidem ille mecum egit, quum in Libro meo cui titulus *Homo juſtificatus*, pag. 250. ego dixeram, “ Adeòque “ Chriſtus in hac re [*HEREIN*] eſt *Expromiſſor*, uti “ loquuntur *Civilis Juris* periti: Ille ſolus obligatur, “ quanquam pro aliis agat.” Dominus *Lobb* in *Epistolâ ſuâ* ad Doctorem Bates, pag. 12, 13. ut meam traducat imperitiâ, et ſuam ipſius peritiâ prædicet, *plura quæ propria ſunt Expromiſſori* recitat, et fingit me hæc omnia intelligere ad Chriſtum pertinere; atque inde inſert quicquid ipſi libuerit; cùm tamen ego, per integram hanc vocem [*HEREIN*] reſtringerem quod dixi ad

unum id Expromissori proprium, nempe, quòd Ille solus obli- Sect. V.
gatus sit, quanquam pro aliis agat, in opere scilicet Redemp-
tionis. Dominus Lobb enimverò hanc vocem [HERÈ-
IN] suum propositum corrumpere percipiens, pulchrè
sanè vocem dirimit, et Syllabam [IN] omittens, localem
efficit particulam [HERÈ,] et hoc modo rem suam egit.

Pauca hæc, ex multis, Exempla ostendere possunt,
quàm ineptus sit Dominus Lobb qui aliorum verba in vul-
gus edat; quanquam ingenio ejus nihil ferè conveniat,
nisi colligere et edere id quod Auctores scribunt. Lec-
torum ejus certè cederet in commodum, si id magis sa-
pienter, et minùs dolosè faceret; sic enim Citationes ejus
magis profuerint, et minus curæ et laboris poposcerint
quo certi fieremus Auctores non esse malè tractatos.

[7.] Vix equidem decorum vel sapientis esse hominis
existimabitur, quòd Dominus Lobb, (vel Amicus ejus,) in
Epistola illà ad seipsum, convicium dicat *Reprebensori*,
quoad *Fidelitatem* ejus hodierno Imperio, ut quæ contra-
ria sit paucis Rhetoricis locutionibus in *Compellatione* pub-
licà ad nuperum *Jacobum Regem*, (cui peculiari aliquo
modo devinctus erat,) et eum *insincerum esse* arguat.
Quomodo autem eum tum temporis *insincerum esse* patet?
Vel quid ab eo postea commissum est, tam contrarium iis
quæ tum dixerat, ut ille his diebus *fluxæ Fidei Exemplar*
reddatur? Nihil aliud sanè, nisi Jurejurando Fidelitatis
se obstringere *Gulielmo Regi*, signatio Associationis, et
gestus Subditi fidelis in Precibus suis, Sermonibus, et
moribus et monitis pacificis. Quibus compedibus con-
stringuntur aliqui, si semel compellasse *Regem nuperum*
paucis locutionibus altisonis, satis sit ad evincendum
hominem semper *Hypocritam* fore, nisi jam fiat *Nonjurus*,
Non-associator, *Conspirator*, et aliis Ministris *Dux* (exem-
plo suo) ita pro *Rege preces facere*, ut utervis duorum
Regum intelligatur, siquidem omninò eos videri oportet
pro Rege *Gulielmo* preces facere? Spero, ut se ita gerant
paucos fallaciter inducendos esse, ex imaginarià Obliga-
tione priorum *Compellationum*, (quàmvis ex iis quædam
valdè temerariæ essent,) nec ullos a perpétuà Fidelitate
deterrendos esse per calumniam prædictam. Adèd lacef-
situs, facile ampliare in hoc loco possum; sed mihi qui-
dem religio est hoc facere; nec minimà ex parte ista an-
nuissem, nisi ut adversus talia Exempla cautioni esset,
quando ille suus *primi nominis homo* (ut eum appellat)
minas ejus *feraces* exequuturus est, et ille suus *apprimè*

Secl. V. *doctus homo* jam excitatus (pariter quidem obnoxius) arma sua expediat. Pergant homines ut cœperunt; sed commune Bonum diu non erit Prædæ, quin aliqui ex iis (quibus jam fucus fit,) Instrumenta et Consilia Dissensionum nostrarum deprehensuri sunt. — Confido, Reverendum *Reprehensorem* mihi veniam facturum Interpositionis meæ, et quòd indicium de eâ prius illi non fecerim. Tantam agnosco ejus respondendi facultatem, ut si breves hæc Stricturæ præludii loco iis inserviant quæ ab eo dicenda sunt, et interim molitionum Domini *Lobb* retundant impetum, hæc paucas horas benè me impendisse cogitabo; quæ aliàs insumptæ essent magis dolenter, in conquerendo de indignis istis Calumniis, quasi Ego essem *ejus Dux, Magister, principalis Stimulator*, et hujusmodi Conviciis, quæ vix alium hominem decerent præter ipsum Dominum *Lobb*, eorum Auctorem.

Dominus *Lobb* agnoscit, pag. 8. “Me concessisse, “*præter Effecta quæ nostra sunt*, etiam ipsam *Justitiam Christi imputari* Fidelibus:” Sed adjicit, “*Me nihil intelligere, dum hæc concedam*,” quoniam enimverò Similitudine utor ad illustrandum hujus rei modum, in Libro meo cui titulus *Homo justificatus*, pag. 229, 230. “Si mihi Libertatem quis concesserit, quam sponte suâ mihi magni acquisiverat, ille *mediate* in me collocat id quod pro meâ Redemptione persolverat, quanquam *immediate* Libertatem tantum meam, et Jus ad eam, accipiam.”

Resp. Si citasset *Apodofin* quæ in proximis verbis sequitur, fuisset sanè ejus Suggestio. Breviter hic percurram, quod ibi pluribus enarro. Remissionem et Adoptionem dico Beneficia esse, vel *Effecta* ex Imputatione Justitiæ Christi consequentia: Et Justitiam Christi distinguo, (1.) In *præstationem* vel completionem suam Conditionum Fœderis Redemptionis; et, (2.) In *Jus adjudicatum* suum, per Fœdus Redemptionis, ad nostram Remissionem et Adoptionem, propter præstationem suam Conditionum in illo Fœdere pactarum. Priorem ex illis dixi, *mediate imputari*: Posterius verò, *immediate imputari*: Nobis nimirum imputatur quando credamus, quia credentibus (ut disertè dicitur,) acquisitum fuit. *Joan.* iii. 16. *Esai.* liii. 10, 11. Judiciali itaque Imputatione *hujus Christi Juris* interveniente, Justitia Christi (tanquam præstatio Conditionum Fœderis) imputatur, tanquam Remissionis nostræ Vendicatio nostra; cum Causa sit acquisitoria illius Christi

Christi Juris, quod *immediatè* nobis imputatur. Atque *Seçt. V.*
hoc Jus distinguo etiam, ab *illo Jure*, quod per Evangelicam
 Promissionem ipsis factam Fideles obtinent: Jus
 enim illud prius ex Fœdere Redemptionis *immediatè* atti-
 net ad Christum, et quamvis nobis imputetur, in eo sub-
 jectivè manet: Cùm quoad alterum, Promissio hæc,
 [ille qui credit, Remissionem consequetur, et servabitur,]
 non tantum quæ transacta prius sunt supponit, et Instru-
 mentum est per quod Justitiam Christi Deus credenti im-
 putat; sed etiam, tanquam promissio conditionalis, Fi-
 delibus Jus confert ad Remissionem, cujus illi *immediatè*
 Subjecta sunt.—Hic Dominus Lobb inanitatem Objec-
 tionis suæ perspicere potest. Non est Remissio, vel talia
 Effecta donata, quæ interveniunt inter Christi Justitiam
 et nos, nec tantum est Jus illud ex conditionali Conces-
 sione Evangelicâ collatum: Minimè; sed ipsum Christi
 Jus est, idque ab ipso Deo nobis imputatum, et *imme-*
diatè quidem nobis. An quæso, quod a Deo nobis im-
 putatur Christi præstatio Conditionum, eousque ut sit
 Fundamentum vendicationis nostri Juris, nulla est om-
 ninò Imputatio Justitiæ ejus, quoniam intervenit Impu-
 tatio acquisiti Christi juris? Nihil hîc omittitur, nisi *le-*
galis Existimatio Dei nos ea omnia perfecisse, quibus
 Christus meruit et expiationem fecit. Absque hac tamen
 arroganti Assumptione nihil Domino Lobb satisfacere
 potest.

Toties autem laceffitus a Domino Humfrey et a Do-
 mino Lobb, dabo operam ut iis satisfaciam. Si Christus
 morte suâ acquisivisset potestatem indefinitè remittendi
 Peccata, sine Pacto quod (vel nomine vel qualitate) desig-
 naverit illos ipsos, qui virtute mortis ejus essent Remis-
 sionem consecuturi; vel tantum acquisiverit Fœdus E-
 vangelicum, tanquam quod Remissionem conditionalitè
 obtulerit; Ego cum Domino Humfrey consentirem;
 Sed quum aliter se res habeat, dissentio. Adjicio etiam,
 quod quando Effecta in manum data propriè non impu-
 tentur, ita nequaquam fundamentum Fidei meæ ultimatè
 et solummodò restringam ad conditionalem Promissionem
 evangelicam, (quanquam sit ipsa infallibilis;) cùm qui-
 dem Deus Pactum illud inter Patrem et Mediatorem
 nostrum reddiderit Securitatem meam, et Christi præ-
 stationem Conditionum Pacti illius statuerit fundamentum
 Juris mei apud Deum; inter quas Conditiones illa fuit,
 quæ Legi operum respondet, quam ego violavi: Quan-

Sect. V. quam agnoscam, quòd oportet me Jus meum quoad hoc probare secundùm Evangelicam Legem Christi, quæ scilicet hominem ipsum designat cui Jus ad Remissionem contingit, et cum promissione Juris ejus nos tales esse jubet. Summatim dicam, Cùm pro Securitate suâ, et fundamento Juris sui, Fidelis fortiatur Promissionem evangelicam, et Fœdus Redemptionis, et Pretium mortis Christi, omnia hæc Ego retinebo; adeòque adhuc dico, *Præter Effecta illa a me possessa, Justitia Christi mihi imputatur*, sicuti suprà ratio redditur.

At è contrario, Si putare possem, quòd Christus constitutus esset *Sponsor noster* per Fœdus operum, adeò ut obligationes ejus ad ferendum Pœnam nostrorum peccatorum, *immediatè* ex illâ Lege oriantur: Et quòd nos Peccatores *in opere Redemptionis* fuimus *Principales*, et Christus quidem *talis Sponsor* qui *Socius* sit nobiscum in illo opere Redemptionis: Et quòd Lex operum *Divinam Naturam* requisivit, ut ab hac pretium daretur ei quod illa pro Justitiâ haberet: Et postremò, quòd Lex hæc Peccatoribus *Remissionem promiserit* propter Perpeffiones Mediatoris: Ego tum quidem cum Domino *Lobb* consentirem, nos pro peccato nostro satisfecisse, nos in Personâ Christi mortuos esse et obedientiam præstitisse, atque eum et nos *idem* perfolvisse. Imò, sic totus *Crispianus* essem, et dicerem, *Me justificatum esse* eo tempore quo Christus moreretur; *nihil agendum esse* mihi, quo effectorum Mortis ejus particeps fiam; atque me *justum esse pariter ac Christus est*: Adeòque omnem *proprie dictam Remissionem* negarem; imò agnoscerem, *Christum fuisse reverà Peccatorem*; mihi enim certum est, Legem non potuisse alium quemquam nisi Peccatorem *immediatè* ad mortem Jubeundam obligare.

Mihi autem prorsus dissentiendum est a Domino *Lobb*, et ab illis etiam, quia persuasum habeo, quòd opus Redemptionis nunquam damnatis Peccatoribus, sed Mediatori nostro Christo, Deus proposuit: Atque etiam, quòd ad Redemptionem Peccatorum, Deo ex Justitiâ poscente, in honorem violatæ Legis suæ, ut Obedientia perfecta præstaretur, et Perpeffiones quæ interminatæ ejus Pœnæ pares essent, in Humanâ Naturâ a Redemptore sustinerentur, *Mediator noster benedictus* sese obstrinxit ad eam Obedientiam præstandam, et eas Pœnas sustinendas, hac Conditione, ut illius Jure Remissionem consequerentur Peccatores ii, qui Terminis Evangelicis, inter Patrem

et eum pactis, paruerint : Et congruenter his, Mediator Sect. V. noster in Naturâ nostrâ Obedientiam præstitit perfectam, et Poenam nostrorum peccatorum sustinuit, unde Jus consecutus est ad Remissionem singuli credentis, et Fideles eam hâc ratione obtinent : Et postremò, Certum est mihi, quòd Lex operum nunquam promisit Peccatoribus Remissionem, propter Perpeffiones Christi ; ut fieret Solutio perfecta ejus quod *idem* est, prorsus impossibile fuit, (quanquam suppeteret id quod magis quam par fuit ;) et Lex Justitiâ eam pro perfectâ habet, quam innoxia et Sancta Creatura præstat, quanquam non sit in eâ Divina Natura, quæ Pretium illud adjiciat Obedientiæ ejus, sine quo omnes periissemus.

Hic reperire potest Dominus Lobb Sponsorem, scilicet, *obligatum Mediatorem* ; idque *sub Lege*, ut scilicet assumitur Articulus hic in Fœdus Redemptionis, quo Christus obligatus est ; atque *in vice nostrâ*, prout nos pati fuimus damnati, et per et propter Perpeffiones ejus nos salvandi sumus. Imò, *sanum sensum*, reperire potest aliarum ejus Phrasium, nempe *Mutationis Personarum* ; imò, et quòd *Christus passus est in Personâ Peccatorum* ; cùm scilicet Christus obligatus Mediator noster *in nostrâ vice* passus est id quod nos fuimus passuri : Hoc autem fuit, ut nos ob Perpeffiones ejus liberaremur, sed non ut nos *legaliter* id pati existimaremur. At locus tamen hîc relinquitur Remissioni, Legi Evangelicæ, Conditionibus applicationis, &c.

Ut nulli verò fallantur, advertatur, (1.) Me Remissionem, &c. nominare brevitatis causâ, sed nullum salutare Beneficium excludere ; atque etiam me discernere salutaria illa Beneficia quæ inserviunt in Evangelio tanquam incitamenta ad Officia, ab Officiis iis quæ illorum Beneficiorum conditiones sunt. Ideòque, (2.) Haud loquor de peculiari Christi acquisitione Gratix pro Electis, quâ scilicet reverà possint illas perficere Conditiones, unde, ut simul ex Decreto, Salus eorum eventualis certa redditur. Hæc quidem mea est Opinio ; sed commiscere hæc non licet cum illâ rerum constitutione, quâ Evangelicæ Oblationi Salutis omnibus, et Regulæ Evangelicæ Beneficia ejus conferendi, et methodo procedendi in Judicio nostro finali cavetur.

Dominus Lobb sæpè Contradictionem mihi objicit, quòd scilicet affirmârim *Mutationem Personarum*, et tamen pernegem *Mutationem Personæ*.

Sect. V. *Resp.* Præter Responſiones pridem editas, aio, (ſalvo ejus honore,) hoc nihilò magis contradictorium eſſe, quàm illud Sapientis, (*Prov. xxvi. 4, 5.*) *Ne respondeſto Stulto ſecundùm Stultitiam ejus, et, Reſponde Stulto ſecundùm Stultitiam ejus.*—Dum verò Domini Lobb imperioſæ indoli hoc modo morem geram, liberiùs mihi licet eum monere,

(1.) Quòd mihi doleat, eum tam audenter plurima falſa affirmare circa Facta. Ita, pag. 35. ait, *Quòd Phraſis iſta, Mutatio Perſonæ, a me excogitata ſit*; quum fanè ego eam citem ex Doctore Crisp, et utar eâ tanquam ejus Phraſi. — Pag. 29, 43. *Quòd ego negaverim Mutationem Perſonarum*; quum ego nunquam id negaverim: Id quod ego negavi, eſt *Criſpiana Mutatio Perſonæ*, et Senſum alterius Mutationis pleno ore affirmavi. — Pag. 22. *Quòd ego doctum Witſium appellàrim*; quod fanè nunquam feci. — Pag. 7. *Quòd Dominus Toland ſolus multum in laudem mei Libri ſcripſerit*; quum ille quidem tunc in *Hollandiâ* agens, (nec eo tempore idem Homo, quem poſtea ſe oſtendit,) petiit ab iis qui de Libris editis narrationem compingebant, ut de meo Libro judicium ferrent, atque ad eos pertinent magnæ iſtæ Laudes; et alii dehinc eum præter meritum laudârunt. — Pag. 63. *Quòd ego Tertiæ Chartæ Auctor eſſem*; quum alii eam compegiſſent antequàm ego eam viderem. — Turpes illius exprobrationes hâc de re in *Dominium R.* et quæ de ſuis novem *Subscriberibus ad Primam Chartam* dixit, pag. 70. faciunt ut neceſſaria ſit de eâ re Narratio. *Miniſtri uniti* mandârunt Doctori *Bates*, Dominis *Hammond*, *Slater*, *Hill*, *Howe*, et mihi, ut *rationem* aliquam iniremus, &c. Duo ex iſtis Fratribus eam compegerunt, (quæ eſt illa *Tertia Charta*,) et ad cæteros è nobis attulerunt quando conveniſſemus: Aliquot locis mutatis omnes nos huic aſſenſimus, et tanquam communem noſtrum Actum deferabamus eam ad Conventum apud *Sanctæ Helenæ*. Ibi, inter cæteros Domini *Stretton*, *Quick*, et *Evans*, ei aſſenſerunt; Quum verò non adeſſent Domini *Alſop*, *Burgeſs*, et *Shower*, ullo tempore cùm in Conventu legeretur, conſpectui oblata fuit Domini *Alſop*, qui eam approbavit; nec minùs quoque certus ſum, eam oſtenſam eſſe Domino *Burgeſs*, (qui in hâc re eſt Domini *Lobb* Delator,) qui etiam viſus eſt eam approbare; et Dominus *Shower*, non uni ſed pluribus mentionem fecit ſuæ Approbationis. Sic ideò Dominus

Lobb

Lobb enumeratos habet omnes novem Subscriptores Libri mei.—Dominus Lobb alicubi ait, *Quod meâ operâ rejectæ erant Phrases omnes Primæ Chartæ, quæ in Tertiâ desiderantur*; multæ tamen ex his in meâ Chartâ extant, quæ Secunda appellatur; quam ego, antequàm Defensionem ejus legissem, editam esse gaudeo. — Iterum ait, pag. 14. *Quod Tertia Charta negat Commutationem Personarum*; quum scilicet et Phrasîs ipsa et Sensus in eâ extent. — Exempla alia non desunt. Falsum est, quod ex Pastoribus multò plures minimè approbârunt Librum meum; quanquam ab iis tantum petebatur, ut Statui Veritatum et Errorum subscriberent.

(2.) Causa ista quam agit, miserè susinetur contra Reprehensionem. Dominus Lobb videtur, pag. 13. conatus sui Schema quoddam exhibere; scilicet, *Quod qui in Tertiâ Chartâ omissi sunt Articuli, Fratribus offendiculo erant*: Ubi verò probat, Officium fuisse Ministrorum unitorum, ut tot Phrases ex Primâ Chartâ retinerent, quot retinuerunt? Si nullis aliis usi essent, nisi iis quæ ab Ecclesiâ Anglicanâ, et in Confessione Synodi Theologorum usurpatæ sunt, hoc modo Capita Unionis ab illis essent servata, et ab iis violata qui plura requirerent. Ubi id ostendit, quod Ministri uniti omnes illas Primæ Chartæ Phrases rejecerunt, quæ ab illis sunt omissæ; præsertim quum nec lecta iis nec oblata esset? vel quòd Omissio harum Phrasium Unionis violationem ratam faciat? Talia non debent sine examine præteriri, sine quo nemo conicere potest, quæ proba causa sit quam præ se fert Relator, nisi eam pro tali existimet, ut homines sanos in fide traducat, ad protegendam hominum erroneorum seditionem. Dum verò hæc ab eo prætermisâ sunt, interim nugatur in iis quæ in manum sumit. — Dominus R. pollicetur, quodnam sit Discrimen inter Commutationem Personarum inter Christum et Peccatores, et quòd Christus mortuus sit propriè in loco Peccatorum: Hæc sanè idem esse Dominus Lobb concedit; nihilominus tamen flumen ineptiarum in Reprehensorem effundit, quasi magnum esset inter illa discrimen. — Dominus Lobb vult dogma hoc, Christum sustinuisse Pœnam peccatorum nostrorum ad Satisfactionem Justitiæ, id esse quod discernat Orthodoxos a Socinianis: At Dominum R. traducit tamen tanquam Socinianum, qui sæpè affirmat, Christum sustinuisse Pœnam peccatorum nostrorum ad Satisfactionem Justitiæ, idque ultricis Justitiæ. — Dominus R. penè eum arguit

Seçt. V. Blasphemix, ob rationem ab eo redditam de *Mutatione Personarum*: (*Relat. pag. 5.*) Hoc autem ille alto præterit silentio. — Dominus R. eum arguit non exhibuisse *Relationem integram* Dissensionum nostrarum, nec ab Origine earum: Ad hoc respondet, *Se non statuisse rei totius Narrationem contexere*; at verò (*Relat. pag. 4.*) ait, *Dissensionem adhucdum constitisse de Satisfactione Christi*; et in *Annotationibus* ejus sæpè Lectori suggerit, nullam aliam fuisse inter nos Controversiam. — Dissensionis Status hodiernus qui ab illo exhibetur, est quidem Machinatio talis, ut ne perfectiori narratione Status hic destrueretur, eorum violationem *Consensus in Doctrinis*, 1692. non aliter defendit quàm cum gemitu. — Eorum etiam Rejectionem Chartæ 1694. quoniam *Renunciatio* quorundam *Antinomianorum Errorum* adjiceretur, nullo alio modo excusat quàm abruptâ dimissione, postquam significasset nihil aliud adjectum fuisse quàm quod habetur de *Resipiscentiâ*; quod sanè est nequaquam verum: Hoc tamen cùm in verbis Synodi exhibeatur, hinc quidem arguit ille Rejectores ejus *malæ fidei*, quod huic subscriberent in *Confessione Synodi*, et respuerent in hâc Chartâ. — Quod ad *monstræsa loca* ex suorum Fratrum libris, quæ collecta erant ad justificandum postulationem Satisfactionis, et idoneæ Antidoti, cùm *Credenda* eorum compingeret; satis est ei quod dicat, *hæc non esse missa ad Pinner's-Hall*; quasi nihil esset, quod ipse sciret, hæc esse in eorum Libris, et coram unitis *Ministris* prolata. — Quid ait ad *Citationes* quas affert Dominus R. ex Libris meis, valdè assertorias Satisfactionis Christi? *Ne igitur quidem*; et adhuc tamen calumniatur. — Ubi cum *Reprehensore* de Statu Quæstionis agit ingenuè, et in apertum campum descendit? Nihil hoc curans, ad *Logomachiam* se confert, et Auctores citat ad probandum id quod Dominus R. defendit, et ad refutandum id quod Socii sui putant eum defendere, imò quod sæpè ipse affirmat. De *Phrasibus* laborat, dum Sensus adeò negligitur, ut gratias ei haberem, si Domini R. vel unum *Errorum* ostenderet, (nisi verbis ejus detortis,) qui ab eo notatur; vel unam *doctrinalem Veritatem* quam ille probare nititur, quæ non disertis verbis a Domino R. agnoscitur. — In summâ, minime adhuc læditur Causa *Reprehensionis*, nisi quod Auctor ejus a blandiloquo Fratre suo putidis Ovis ejus impetitur; qualia sunt, quod *ne bilum ingenii possideat*, quod sit *hæreticus, falsus, delirus, stultus*, et quid non?

non ? Sed quod *Relationis* Causam attinet, Defensor eam Sect. V. callide in *Sylvam* conjecit, sperans quod Socii sui non re-
 perturi sint, eam a *Reprehensore* vulneratam, esse emor-
 tuam.

(3.) Ex iis quæ jam audio et video, prænunciabo, quid sit probabile diversos homines sensuros esse, et judicatos de ejus Opere. — *Discipuli ejus* dicere possunt, Totum id quod nos didicimus, hoc est; quod *Mutatio Personarum*, et *Christum in Personâ nostrâ passum esse*, si sano Sensu explicantur, nihil aliud sunt quàm *Christum passum esse propriè nostrâ vice*: Attamen, *Christum passum esse propriè nostrâ vice*, non existimandum est hucusque *Mutatio Personarum*, vel in *Personâ nostrâ passum esse*, quin eos pro *Socinianis* habere debeamus, qui tenent *Christum nostrâ vice passum esse*, si modò omiserint vel unam de *Magistri nostri Phrasibus*, quanquam Sensum omnium agnoscant. — *Sagaces Crispiani* (si aliqui inter eos sint sagaces,) dicent, Prodidit ille quidem nostram Causam; imò, ipse eam damnat, et mox eam amplectitur: Hoc tamen benè factum est, quod magnam insumperit operam, ut corrumperet id quod verà est ejus Confutatio. — *Zelotæ factiosi* gloriari possunt, Quicquid de Veritate fiat, hoc tamen ad rem nostram facit, quod omnem Spem sustulerit malæ ejus rei, *Unionis*, atque etiam *Pacis*; imò, et *Ministris unitis* gemitum hunc exciverit, Nobis injuria facta est, et quantum per hunc *Pacificatorem* fieri potest, *Dissensiones nostræ* adhuc in pejus ruent. — Illi quos in *Annotationibus* ejus animadvertit eis ob-
 jicere, quod *Fratres dissentientes* nesciant quâ de re *dissentiant*, palàm gloriabuntur, Jam satis luculenter nos videmus, non etiam ipsum solum hominem studiosissimum, imò neminem omninò, conjectari posse quâ de re agatur. — Illi qui solent *Citationibus* ex Auctioribus confidere, suspiciosi fient, et ad *Examen* omnia revocabunt. — *Perstudiosi* homines (quales sunt aliqui præter Dominum Lobb,) extimescent *Phrasium Catalogum*, ne divertantur ab earum momentosiori Sensu, atque ita confundantur, ad perturbationem Ecclesiæ, et humani generis cruciatum. — Benè erit si ex ejus *Præconibus probro affectis* aliqui non dicant, Nos quidem Rebus, magis quàm Verbis studemus; et Verbis tamen, potius quàm ut barbaro sermone *Anglico* utamur, ut in sesquipedalibus *Phrasibus* turgemus; idque quoad hæc et illa proposito meliore, quàm superbus Dictator noster, qui nos Ignorantiæ arguit,

Sect. IV. *guir, et Studii popularis auræ, [sive ut ab illo appellatur, Zeal for Populacy;] quomocunque Lucrum ejus ex majore nostrâ apud populum gratiâ, eum quodammodo se-
 veriori Studio reddit idoneum; nos autem tempore plus sapere discemus. — Quod verò magis mihi dolet, Christi-
 tiani simplices et serii contristati exclamabunt, Nescimus jam quid nobis cogitandum sit, si tam perplexa redditur ad cœlum Via, et Fidei nostræ Articuli tantis ambagibus involvantur, quæ in his Phrasium obscurarum acervis comprehenduntur. — Profani homines Religioni conviciari sunt parati, tanquam in strepitu verboso constet; et Inimici nostri delectati erunt, dum nos Dissensionibus se mutuò destruentes vident, et irrisioni simul ac exitiò nosmetipsos objicientes. — Quàm cordatè nobis est orandum, ut Sinceritate piâ in appellationibus nostris ad Deum utamur, et publicæ inserviamus utilitati, dum causam Veritatis agere profiteamur! nec amplius homines ludificemur, sicut in Libro suo Dominus Lobb fecit, ubi nihil aliud agitur nisi ut traducantur Reprehensoris Verba, ut Lectores eum pro pessimo Hæretico habeant, cum sæpius id sentiat quod omni contentione Dominus Lobb probare nititur. Nec sanè possunt homines putare operæ pretium esse, Citationes Phraseôs cujusvis multiplicare, quando Auctores ipsi qui hoc modo loquendi utantur, nihil aliud sentiant, quàm id quod Dominus R. concedit; nec quidem ille sensum eorum oppugnet, sed ejusmodi Phrasin nollet intrudi tanquam Terminum Unionis, posteaquam Crispiani et Dominus Lobb eam adeò detorsissent.*

F I N I S.

DISCORDIARUM FINIS,
SIVE
PAX CUM VERITATE:

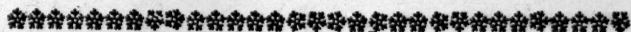
Ubi demonstratur,

Quòd nulla manet Controversia Doctrinalis
inter Ministros *Presbyterianos* et *Congrega-*
tionales, cur adhucdum inter se dissentiant.

INSERTA EST

Narratio vera de
SOCINIANISMO
Quoad Satisfactionem CHRISTI.

Ex *Anglicano* in *Latinum* convertit J. B.

Anglicè primùm edit. Anno 1699.

DISCERNERE

VERUM

AB

ERRONEO

OPINIONE

SEPARARE

AB

VERITATE

ET

ERRONEO

OPINIONE

SEPARARE

AB

VERITATE

ET

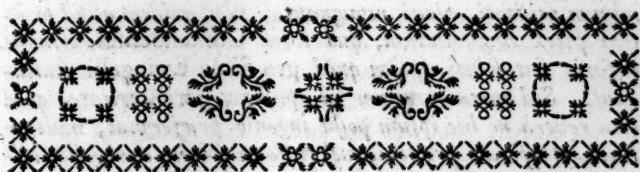
ERRONEO

OPINIONE

SEPARARE

AB

EPISTOLA

AD

LECTOREM.

*I Christianorum animos ad Pacem flectere
 Rationes possent, hoc sanè dici satis foret, Nihil
 S magis disertè a Domino nostro JESU præcep-
 tum esse quàm Concordia Christiana, vel
 magis commendari propter cælestem ejus Ori-
 ginem et felices Fructus; nec ferè cuiquam
 rei magis præcaveri, quàm scilicet ne fiant inimicæ et in
 Divisionem distrahentes Contentiones, ut quæ impediunt
 Christi*

Christi Regnum, Satanæ causam promonent, Religionis progressioni, imò et Civilis Societatis commodo, exitiosæ sunt, atque ipsi scopo et spiritui Evangelii, simul ac mutua hominum utilitati, planè repugnant. Nec quidem aliud prætexi potest Argumentum, quo tales Contententes crimine nefario sint soluti, quàm quòd pro Fide Evangelii contendant. Sed operæ pretium est apud nos seriò cogitare, quòd cum reverà ne hoc ipsum possit ingenio præservido, malevolenti, et efferato prætexi, vel rationes spiritu evangelico alienas, dum pro Veritate contendamus, excusare; ita quoque nec aliud quàm aperta Oppugnatio ejus quod essentiale est in aliquo Articulo fundamentalis justam præbere potest causam Dissensionibus, vel hominibus a Communione depellendis, propter meram discrepantiam in Fide, si modò nulla sit Assensio alicui certo Errori nobis imposita tanquam Terminus Unionis.

Nimis manifestum est quàm ut probationis indigeat, quòd si aperta Oppugnatio ejus quod non est fundamentale, vel alicujus quod remotè pertinet ad id quod fundamentale est; imò quinetiam, si Oppugnatio per negatas Consequentias ejus quod essentiale est in aliquo fundamentalis Fidei Articulo; Causa sit satis justa ad separandum Ministros et Ecclesias a se invicem, tum sanè Communionis Christianæ institutæ Regulæ nos non obligant; probata Communionis Exempla in Ecclesiis Novi Testamenti damnari debent; et omnes Ecclesiæ Christi magis magisque indies scindendæ sunt, per Non-communicationem, et schismaticas Simultates; usque dum Ecclesia Catholica omni specie Unionis denudetur, vel ad unicam Congregationem reducatur, (idque duntaxat pro incerti momenti spatio,) etiam cum magna multitudo Christianarum Societatum victorias Servatoris nostri longè lateque diffusas esse prædicent.

Nec minùs apparet eorum Stultitia, qui (ad hoc excusandum) opinantur, quemvis Errorem quem in semetipsis corrigere debent, et per æquas rationes ex aliis evellere, Obstacleum esse in Communionem; vel etiam Separationem esse unam ex illis æquis rationibus antè dictis, præsertim erga eos in quos non vindicare possunt aliquod Juris iis competere. Hæc, quando tandem homines videbunt, Prærogativam Christi regiam assumi, quandocunque alii Termini vel alia Obstaclea Communionis excogitantur, quàm ea scilicet quæ diserte Ille præcepit; idque in tali re, quæ ad sui ipsius Honorem

norem et Populi sui Commodum spectat, proximè ad Unionem cum seipso!

Sed eheu! spretis Regulis ad Ecclesiæ Pacem adeò necessariis, Secula multa scatent Exemplis assumendi Jus habendi eum pro Ethnico, qui non nisi in rebus parvi momenti ab illis discrepat, nec ipsas eorum Phrases eloqui potest, eò quòd videt eas ad Errorem sustinendum esse detortas, et Veritas per eas significata disertissimè est agnita. Ingenio autem Christiano hoc adeò adversatur, ut Athanasius et Basiliius profiteantur se a nemine qui vocem opusque aversetur discidium facturos, modò ullis verbis manifestam faciat sanitatem suam in Doctrinâ Trinitatis; cum tamen ea vox contra Hæresin Arianam instituta fuit, non a paucis Auctoribus, sed a magno Concilio Nicæno. Non verear dicere, Antichristianum Spiritum deleturum esse similem hujus Moderationem; et homines hujusmodi violentos, si Gladius Secularis in manus suas traderetur, eo similiter usuros esse ac utuntur Ecclesiastico, non obstante quòd Severitatem damnent, dummodò ipsi non permittantur Persecutores esse.

Quòd temporibus nuperis magnæ Dissensiones fuerint apud Fratres dissentientes nimis notum est: Ego verò mælim partem in iis mihi imputari, quàm Vindicationem integram meimet offerre, atque ita ad posteros eas propagare; sperans serenam tempestatem nos reddituros esse magis idoneos ad Recordationem et Pœnitentiam peccatorum in hac re nostrorum, præsertim quoad Antichristianum modum Lites nostras tractandi; cujus ob causam Deus maximè orandus est, ne posthàc vehementer nobiscum contendat.

Sed Dei nostri Nomen benedictum sit, quòd antequàm omninò alii ab aliis devoremur, idonea sanationi nostræ Occasio suppeditetur; et quanquam in me defendendo occupatus fui ex quo sit edita Doëtoris Crispii Confutatio mea, (atque etiam in illius compositione,) nemo sanè mirabitur hanc ansam me arripere, monstrandi quòd ulteriores Lites forent inexcusabiles. Nec opus hoc difficile est, quum Ministri uniti, et Fratres Congregationales, se ex utrâque parte quoad res in Controversiâ hucusque expurgârunt: Priores, per diversas antehàc editas Narrationes (atque jam magis ampliatas, quarum ne verbo quidem haud suspicari possum vel duos homines dissensuros,) Vindicationis suæ ab Erroribus de Satisfactione Christi, et de Justificatione, quibus duobus solis Articulis allatæ fuerant Objectiones: Posteriores, per
Decla-

Declarationem suam contra Errores Antinomianos; cujus equidem causâ majorem habeo gratiam, quàm ut in ejus Stimulos animadvertam; atque si ea ante Postscriptum meum edita fuisset, minimè ausus essem Judicium eorum per Objectionum suarum Consequentias repræsentasse, (quantumvis genuinas,) quod in paucis quibusdam rebus factum est. Ut Deus Pacis nobis det Pacem, ex animo precatur

Servus tuus in Evangelio,
et Frater in Regno et Patientiâ
Domini nostri Jesu,

DANIEL WILLIAMS.

N. B. Editio illa Operum Socini, &c. quæ in Tractatu hoc citatur, excusa est (ut præfert Titulus,) Irenopoli, 1656. in Folio.

INTRO.

INTRODUCTIO.

Uemadmodum *Antinomianismi* Progressus nimis manifestus tristitiâ nos affecit, et ad *Defensionem Veritatis* et *Ministerii Evangelici* nos coegit; ita non possumus quin lætari ob *Declarationem Ministrorum Congregationalium contra Errores Antinomianos*, cum satis sciamus, illos qui his infecti sunt *Judicio* horum Fratrum plus tributuros esse, propter *Consensionem* inter eos in rebus ad *Disciplinam Ecclesiasticam* spectantibus.

Dolemus equidem, non paulò citius iis persuasum esse, hoc *Testimonium* edere; sic enim nos coacti non essemus in *Responsione ad Relationem*, aliquas suggerere earum *Rationum*, quibus inducti opinati fuimus multos ex iis *Antinomianismum* complexos esse, et complures in hac Urbe nimium favoris ei præbuisse, et apertis ejus *Fautoribus*. Nec indulgere nos audemus tam diabolico ingenio, ut ex studio Partium iis Fratribus invideamus, dum se ab Erroribus istis sibi imputatis purgant: Lætanter autem è contrario conabimur, per hanc eorum *Declarationem* Pacem conciliare; ob quam nimirum causam optabilem, omnia in nos jactata Probra prætermitemus; nec recusabimus alterâ jam vice nosmetipsos purgare ab omnibus noxiis Erroribus de *Christi Satisfactione*, et de *Justificatione nostrâ*, (quamvis tam sæpè, et tam cumulatum, jampridem hoc a nobis factum sit, ut non mediocriter

criter miremur, Fratres nostros quidquam in contrarium significare ;) et, quod præcipuè nobis proponimus, speramus manifestum fore, in omnibus quæ alicujus sunt momenti, et Fratres nostros *nobiscum consentire* in Testimonio nostro contra *Antinomianismum*, et nos *cum illis consentire* in damnandis oppositis Erroribus.

Ut manifestè hoc appareat, præsentì in Tractatu repetemus, [1.] Testimonium nostrum contra Doctoris *Crispii* Errores, cum ex Libris ejus *denuò editis* tot homines periclitarentur. [2.] Aliquam partem recitabimus eorum, quæ priùs declaravimus contra *Papisticos*, *Socinianos*, et *Arminianos* Errores, cum a Fratribus nostris eorum argueremur eò quòd prædicto Testimonio contra *Crispianismum* subscriberemus. [3.] Narrationem exhibebimus *Declarationis factæ* a Fratribus nostris Congregationalibus *contra Errores Antinomianos*. [4.] Ostendemus, quòd hæc simul sumpta, et candidè expensa, agnosci debeant tanquam Vindicatio satisfactoria Approbatorum ejus ab omnibus *noxiiis Antinomianis Erroribus*. [5.] Ulterius Testimonium nostrum adjiciemus contra *Errores de Christi Satisfactione*, et de *Justificatione*.

Si ne Pax quidem, post hæc facta, nobis concedenda sit, deflenda est judicialis Dei plaga ; et verendum, ne ab iis vilipendamus, qui mutuam animadvertunt utroque noxam ex his litibus, nec discernere possunt, inter eos qui malè habiti Pacem quærunt, et eos qui injuriam inferentes Turbarum Fautores existunt.

C A P U T I.

Status Veritatis et Erroris, (à quinquaginta ferè ex Nobis subscriptus,) concinnatus et editus a Domino Williams, in Libro cui Titulus Veritas Evangelica definita et affirmata, imprimis typis demandato Anno 1692.

Cap. I. *Veritas* I. **E**X decreto Electionis *facilè apparet*, omnes quos Deus elegit, tempore constituto, modèque ab ipso præscripto, *Justificationem*, *Adoptionem*,

onem, et Salutem adepturos: Justificationis etiam, A- Cap. i.
doptionis, et Vitæ æternæ, tota causa meritoria et pre-
tium perfecta fuere, simul ac Christus opus Satisfactionis
absolverat. Nihilominus ipsi etiam Electi iræ Filii,
et condemnationi obnoxii *reapse sunt, donec* efficaciter
operatione Spiritûs vocati fuerint.

Error. Electi in nullâ Vitæ partē Deum habent in-
sensum, neque condemnationi sunt obnoxii si *antequàm*
credunt morerentur; imò, peccato dominante, et dum
scelera admittunt gravissima, Dei Filii sunt, et justificati,
pariter ac ipsi Sancti qui gloriam sunt consecuti. [Suprà,
Vol. hujus pag. 13.]

Veritas 2. Quamvis *Peccata nostra*, quoad *reatum*,
Christo imputata fuerint, eò ut jussu Patris, et ipso se
volente, obligatus esset, quâ Mediator, ut pro nostris de-
lictis *pœnas* daret; easque *ad plenam Satisfactionem Jus-*
titie, et credentium remissionem præsentem, dederit;
minimè tamen conjecta fuit in Christum peccatorum nos-
trorum *turpitudine*; neque omninò Peccator est dicendus,
aut qui a Deo Blasphemus, Homicida, &c. habeatur.

Error. Deus non modò reatum Christo imputavit, et
ab eo pœnas criminibus Electorum debitas exegit; sed
omnia peccata ipsa, quoad veram eorum *turpitudinem* et
scditatem, Christo imposuit; imò eousque, ut Christus
ipse Blasphemus, Homicida, et Peccator factus sit, talis-
que a Patre existimatus. [Pag. 17.]

Veritas 3. Expiatio per Christum facta, Deo præsti-
tute, ea est *cujus solius gratiâ* Electi veniam conse-
quuntur. Electi autem non proximè, et nullâ aliâ re
interveniente, absolvuntur, hâc ratione quòd pro eis
Christum passurum præstitutum fuit, neque simul ac Ex-
piatio peracta fuit; neque est Actus ille quo peccata in
Christum transferuntur, ea ipsa Actio Dei condonantis,
quâ *reipsa sumus absoluti*.

Error. Actus ipse Dei peccata Christo crucifixo im-
ponentis, est *ipsa* Electorum ab omnibus peccatis suis
Absolutio. [Pag. 21.]

Veritas 4. Electus homo non desinit Peccator esse,
statim ab impositione peccatorum Christo; id est, quoad
reatum Peccator est, (si adultus,) donec crediderit. Pec-
cator etiam est quoad *turpitudinem* peccati, donec sanc-

Cap. I. { tificatus fuerit. Peccator porrò est quoad *factum* quod ei objectum fuit, etiam post Remissionem et Sanctificationem. Nihilominus, ab *execratione* liberatus est, simul ac veniam adipiscitur; et ab omni turpitudine peccati repurgatus erit, cum in perfectâ fuerit Sanctimoniâ. Et quamvis Christus peccati nostri pœnas tulerit, *nostrum peccatum* tamen fuit, nec unquam suum.

Error. Electi extemplò a morte Christi Peccatores esse desierunt; et *ex illo tempore*, peccata non sunt sua, sed *peccata Christi*. [Pag. 26.]

Veritas 5. Obligatio Christi quâ pro peccatis nostris pœnas dare tenebatur, *initium habuit* a primâ suâ muneris Mediatorii susceptione; et *finem*, eo temporis articulo quo Expiationem perfecit. *Pœna* peccatorum nostrorum Christo incubuit, a primo ad ultimum Humiliationis suæ momentum.

Error. Tempus quo peccata nostra *reipsâ* fuerunt Christo imposita, erat, quando in crucem sublatus fuit, Deusque eum *reipsâ* deseruit; et super eo, *donec* excitatus fuerit a mortuis, extiterunt. [Pag. 29.]

Veritas 6. Testatus licèt fuerit Deus, quàm *indignè* peccatum ferat, per horrenda ea quæ Christus animo et corpore in Angore constitutus pertulit, et *jucundas* Divinitatis cum Homine Christo communicationes aliquatenus intermiserit; nunquam tamen a Christo *recessit*, minimè omnium corpore in Sepulchro morante; neque unquam Christo Pater *insensus fuit*, multò minùs ab eo ut *turpitudine affecto abhorruit*.

Error. Christus ratione *turpitudinis* peccatorum, dum ei incumbabant, a Deo *separatus* fuit, ipsique odio, et *abominandus*, et quidem *usquedum* ex mortuis excitatus fuisset. [Pag. 31, 32.]

Veritas 7. Mediatoria Christi Justitia verè fidelibus *addeò imputatur*, ut ejus causâ veniam consequantur, et vitam æternam sint adepturi; iisque tributa est, et in eos fines *allegari potest*, non minùs ad si *ipsi* fecissent ac pertulissent, quæ Christus ut Mediator *pro iis* præstitit; et per eam ab Execratione liberati sunt, neque ulla alia Expiatio, aut pretium quo emantur bona salutaria, fas est ab iis exigi. Nihilominus, hæc Justitia mediatoria illis ipsis non inhæret, neque est eis et Christo *Personæ Commutatio*;

Commutatio ; neque sunt ii pariter ac ille iusti ; manent autem in eis labe et maculæ, usquedum Spiritu suo Christus inchoatam in iis Sanctimoniam perfecerit ; quod priusquam eos ad cælum ducat, effectum dabit. [Videatur Veritas 2. et notetur, quòd tantum est Doctoris Crispii Personæ Permutatio, quæ negatur ; perfecta scilicet Permutatio, quæ nos efficiat pariter iustos ac ille est, &c. non verò negatur, quòd Christus nostro loco passus sit, quod in hoc Libro sæpè asseritur.]

Error. Unusquisque Fidelis (sive Electus) pariter ac Christus iustus est ; et perfecta Commutatio quoad Personam et Statum inter Christum et Electos datur. Ille fuit quod nos sumus, viz. pariter ac nos vitio repletus ; et nos quod ille est facti sumus, viz. penitus sancti, et sine labe vel maculâ. [Pag. 35.]

Veritas 8. Quod verum est dabo verbis Synodi, (in Catech. maj. Qu. Quomodo in secundo Fœdere manifestatur Gratia Dei ?) “ Gratia Dei in secundo Fœdere manifestatur, in quantum Peccatoribus gratuito parat offertque Mediatorem, ac per eum Vitam et Salutem ; atque, quò in illo ius obtineant, Fidem conditionem requirens, Electis omnibus Spiritum suum sanctum promittit et largitur, qui Fidem in iis illam, unâ cum Gratiis aliis salutaribus universis, operetur ; eosque sanctæ omni Obedientiæ pares reddat et idoneos ; ut quæ sit genuinæ ipsorum veræque Fidei et Gratitude nis erga Deum Argumentum, Viaque illis præscripta quâ Deus voluit ad Salutem eos pervenire.” [Adverte, Lector, hos Theologos hîc conjungere Fœdus Redemptionis cum Christo, et Fœdus Evangelicum per quod in nos conferuntur Beneficia a Christo impetrata ; quæ duo si a se invicem discernerentur, ad lucem nobis præbendam magis conducere.]

Error. Nullam Conditionem habet Fœdus Gratiæ quam homo ipse præstet, virtute licet a Christo suppeditatâ : Neque est Fides ipsa hujus Fœderis Conditio. Omnia autem bona salutaria hujus Fœderis, reipsâ nostra sunt priusquam nati sumus : Neque a nobis exigitur vel ut credamus, quò Beneficia Fœderis nostra fiant. [Pag. 48, 49.]

Veritas 9. Quod super hâc sentio, proferam verbis Synodi, et Seniorum Congr. Sabaud. de Fide salutari : (Confess.

Cap. I. et Declar. cap. xiv. art. 2.) “Hæc Fide credit Christi-
 “anus, verum esse quicquid in Verbo revelatur, propter
 “Auctoritatem inibi loquentis Dei; et variè quidem in
 “illud agit, (tùm obsequendo mandatis, tum ad minas
 “contremiscendo, tum etiam promissa Dei, seu præsen-
 “tem hanc vitam seu futuram spectent, amplexando,)
 “pro variâ nempe ratione illarum rerum, quæ in sin-
 “gulis Verbi partibus continentur. Verum *Fidei sal-*
 “*visificæ* actus sunt præcipui, Christi *acceptatio*, et *recep-*
 “*tio*, in eumque solum *recumbentia*, pro Justificatione,
 “Sanctificatione, ipsaque aded Vitâ æternâ, *virtutis*
 “Fæderis Gratia consequendis.”

Error. Fides salutaris nihil aliud est quàm *Persuasio*,
 et certa in nobis ipsis *Conclusio*, Peccata nostra remissa, et
 Christum esse nostrum. [Pag. 56, 57.]

Veritas 10. Christus *gratuitò offertur*, ut fiat Caput
 et Servator *sceleratissimis* quibuscunque, modò Veritati
 Evangelicæ scienter assentiantur, et sibi consilii peccati
 et miseriz suæ dum procul à Christo, fracti sint animi,
 et reverà omnia idola et vitia sua repudiare volentes;
 semetiplos quoad carnem et merita abnegantes, et Chris-
 tum, eo modo quo in Evangelio offertur, accipientes;
 in eoque uno, ut Justificationem, Sanctificationem, et
 Vitam æternam consequantur, acquiescentes.

Error. Christus blasphemis, homicidis, et gravissimè
 peccantibus offertur; ità ut in ignorantia, stupiditate,
 et ferocia *perstantes*, et certi in eis permanendi, se *Christi*
plene participes esse statuunt; etiam *ex hoc solo*, quòd
 iis oblatus est, Christum esse suum secum reputando.
 [Pag. 61, 62.]

Veritas 11. Unusquisque extrà Christum est, sive
 Christo *non conjunctus*, donec efficaciter vocatus fuerit:
 Cùm autem, in hæc Vocatione, Dei Spiritus propensum
 quem et idoneum reddit ad Christum, ut Caput et Serva-
 torem, accipiendum; eo ipso *fit ei unitus*, et impulsio-
 num earum et privilegiorum particeps quæ membris Do-
 mini Jesu propria sunt.

Error. Omnes Electi *reipsa uniti* sunt Christo, ante-
 quam Spiritum Christi habeant, vel minimùm in eum
 credant; etiam antequàm nati sint; imò, suâ ipsorum
 Voluntate repugnante. [Pag. 67.]

Veritas 12. Quanquam *Fides* sit nullo modo Peccatori causa Justificationis meritoria, promisit tamen Deus, se omnes qui crediderint justificaturum; et *Fidem* exigit, ut qualificationem planè necessariam omnibus quos Christi meritorum gratiâ justificabit; denunciâns *Infidelitatem* impedimento fore, non modò ne homines *sciant* se justificatos esse, sed etiam, dum quis in eâ versatur, *ne justificetur*.

Cap. 1.

Error. Nihil aliud agit *Fides* quoad Justificationem, nisi quòd *manifestet* nos priùs fuisse justificatos; et *Fides* non omninò necessaria est ut Peccatorem in statu Justificationis constituat, neque ad eum finem *quovis modo* utilis. [Pag. 74, 75.]

In Digressione hîc de Resipiscentiâ additur,

Veritas. Quanquam nec *Fides* nec *Resipiscencia* pars sit aliqua Justitiæ promerentis *propter quam* justificati sumus; et utrorumque *habitus* simul efficiantur, et in principio regenerante includantur; et *actum* Fidelis *assentientem* dari necesse sit, antequàm aliquod *Resipiscentiæ* veræ exercitium fiat; et oporteat *Resipiscentiâ* (utpote quæ consistet in Fructibus ei convenientibus, manifestâ scilicet correctione sui, et vitâ frugiferâ,) *Remissionem sequi*, quam etiam sequitur ingenuus ob peccatum Dolor ex cognitione Remissionis: Nihilominùs *Resipiscencia* (quatenùs consistit in quâdam animi demissione et dolore, ex convictione lapsi Statûs nostri et Mali quod est in peccato, cum sincero cordis proposito a Peccato nostro et Idolis ad Deum revertendi,) *absolutè necessaria* est ad peccati Remissionem.

Error. Peccata nostra remissa sunt antè ullam *Resipiscentiâ*; et *non debent* Fideles querimonias effundere, five tristitiâ vel dolore affici, propter peccata quæ commiserunt. [Pag. 81.]

Veritas 13. Ethî Sanctimonia, Obedientia sincera, sive bona Opera, *peccatum non expient*, et minimè sint *ea Justitia meritoria* quæ Salutis causâ est, et *cujus gratiâ* hoc aut quodvis Beneficium nobis *ex debito* datur: Sicut tamen Spiritus Christi omnem Sanctimoniam nobis gratuitò impertit, et nos idoneos reddit bonis operibus et sinceræ obedientiæ; ita Dominus Jesus *ex gratiâ*, et propter sua ipsius merita, ad Cœlum ducere eos promisit, qui veræ Sanctimonix sunt participes, sincerumque obsequium præstare, et bona opera facere perseverant; et

Cap. I. hæc constituit, ut via sint et media, quibus Fideles Salutem et alia beneficia consequantur; hæc officia animique affectiones *exigens* ab iis omnibus, quos ipsi in animo est hoc modo servare et beatos reddere; *exclusis* omnibus iis, quibus hæc defunt aut sunt despectui, aut qui ætatem agunt subditi iis quæ sunt his contraria; ut sunt Impietas, Rebello, et omnis omnino Infœcunditas.

Error. Nihil habent homines quod *agent*, quò Salutem consequantur; neque *vel minimum confert* Sanctificatio, ut quis sit Cœli particeps; neque virtutes aut officia Fidelium, ne ipsa quidem *Fides*, quidquam emolumenti adferunt, aut cuivis malo occurrunt, neque ullo modo ad pacem eorum aut consolationem faciunt; ne quidem si Christo accepta referantur, et virtute Spiritûs Sancti facta sint: Neque fas est Fidelem existimare, se eo *gratiorem* esse Deo, quicquid virtutis agat, aut boni efficiat; neque expectandum est, ut *quovis bono*, propter submissionem, supplicationem, aut emendationem civium, Respublica afficiatur. [Pag. 86.]

Veritas 14. Etiam si ad *Dei gloriam*, ut ultimum finem, in omnibus officiis spectare debeamus, iisque amorem et *gratum animum* erga Deum ostendere, et multum etiam *publica commoda* respicere: Licet tamen, et oportet, virtuti studere, in eâ proficere, et rebus sacris operam dare, ad *nostra propria commoda* spiritualia et æterna spectantes.

Error. Nemo debet sibi ipsi *emolumenti quidquam* proponere, quodcunque officii præstet; neque intendere ut *animæ suæ prosit*, cum Christiani munere fungitur: Frustrâ enim est, et nefas, quidlibet præstare, *spirituale nostrum* aut *æternum commodum* intuentes; omnia licet ad gloriam Dei per Christum referamus. [Pag. 105.]

Veritas 15. Via usitata quâ legitimam *Certitudinem* consequimur, non est per *immediatam objectivam* (ut loquuntur,) *revelationem*; sive per *vocem* quasi intus dicentis, *Peccata tua tibi remissa sunt*: Sed cum Fidelis mentem et mores ad *Dei Verbum* *exigit*, animus a Spiritu Sancto *illustratur*, ut in eo percipiantur Fides, Charitas, cæteræque (quas vocant) *Qualificationes*, quæ certissima esse *Regenerationis indicia* Sacra Scripta testantur: Eam insuper vim suppeditat *Conscientiæ* testanti eas virtutes reverà inesse, quæ animo gaudium ingenerat, utpote sentienti se Deo esse reconciliatum, aliquamque præbet suam

vem immunitatem ab istâ anxietate quæ Christianum hærentem torquere solet : Et pro ratione harum virtutum evidentia, magis vel minùs firma est *Certitudo*. Cap. I.

Error. Non acquirenda est *Certitudo* per indicia; sive notas Sacris Literis consentaneas; aut a *Spiritu testante* se nobis sanctas aliquas Qualificationes indidisse : *Certitudo* autem nostra fit a voce Spiritûs Sancti intùs dicentis, *Peccata tua tibi sunt remissa*; et quòd ex hoc Peccata nostra esse remissa credamus. [Pag. 110, 111.]

Veritas 16. Peccata Fidelium habent in se turpitudinem, quam Deus videt, et propterea *perpetrantes* habet sibi obnoxios : Eorum etiam *se ipsos* debent infimulare, ut ad Pœnitentiam se stimulent, et Fidem repetant in Christum, quò Remissionem consequantur. Nihilominùs *se de Statu justificati excidisse* arbitrari non oportet, nisi in quantum ex iis quæ deliquerint *causam* habent suspicandi, *Peccatum ipsis dominari*, et primam eorum in Christum Fidem non fuisse genuinam.

Error. Deus nihil Peccati videt in Fidelibus, etsi factum videat; neque alicujus criminis eos infimulat : Neque fas est ipsis *se* infimulare, neque tristitiâ affici; neque confiteri, pœnitentiam agere, vel aliud aliquid præstare, quò condonentur, aut de remissione certiores fiant, etiam cum homicidium, adulterium, vel pessima quæque scelera admiserint. [Pag. 116.]

Veritas 17. De Fidelibus manifestum est, eos ipsos, si Peccatum *illis dominaretur*, obnoxios fore condemnationi : Et quamvis *Gratia Dei* ne Peccatum cuivis Fideli electo dominetur *prospiciet*, et hoc modo ab æternâ morte servabit; fieri tamen potest, ut verè Fideles *multa sibi incommoda* peccando accersant, quæ etiam *formidare* debent; atque est, cur partem in *malis publicis* expectent, prout in publico scelere partes fuerint.

Error. Gravissima Peccata, quæ fieri potest ut Fideles admittant, *nequaquam* sunt eis *obfutura*; neque est, quòd vel *minimum incommodi* extimescant, ratione peccatorum quæ ipsi admiserint, vel quæ ad communitatem pertinent, etiamsi ipsi eorum immunes non fuerint. [Pag. 123.]

Veritas 18. Etiamsi Deus propter Peccata *non ad eò suis succenseat*, ut eos *gratiâ Fœderis sui* multet; Peccatis tamen

Cap. I. tamen eorum adeò est *inensus*, ut eorum causâ filios *corripiat*, etiamfi castigando erudiat.

Error. Nullæ Fidelium Afflictiones, ne minimùm quidem indicant, Deum iis ob peccata *irasci*. [Pag. 128.]

Veritas 19. Etiamfi *Sanctimonia* ea quâ nunc præditi sunt Fideles, *non sit* secundùm Verbi Dei præscriptum *perfecta*; neque secundùm Legis innocentiz sanctionem, ullius *pretii*; neque ulla delictorum *expiatio*; et usque nobis *opus sit* Remissione, et meritis Christi, quò sit *accepta*: Nihilominus, quantum prævalet, suâ naturâ *amabilis* est; et Deo placere, et non *stercus* esse sive turpe quiddam, existimanda est.

Error. Summa Fidelium *Sanctimonia*, quamvis in iis per *Spiritum Sanctum* effecta fuerit, merum est *stercus*, *putredo*, et turpitude, quatenus in eis invenitur. [Pag. 132.]

Veritas 20. Prædicatio *Evangelica* fit, cùm Legati Christi prolapsis Peccatoribus bona nunciant de *Salute* per Christum *obtinendâ*, viâ scilicet in Verbo suo institutâ; *gratuitò* offerentes iis Salutem, sub *conditionibus* ab ipso dictis; vehementer obtestantes, et præcipientes hominibus in nomine Christi, ut eas *conditiones* accipiant, si velint ex præsentî miserîâ evadere, et ea quæ pretio emit, beneficia possidere; quoscunque monentes, ut ab ipso *vires* expectent, eumque unicum *Mediatorem*, ejusque obedientiam et perpeffiones unicam peccatorum *Expiationem*, omniumque beneficiorum *Causam meritoriam*, agnoscant; docentes eos omnem, quam Deus patefecit *Veritatem*, et rationibus ex Evangelio ductis instantes eis, ut omni Voluntati Dei obediant, ut quæ sit *Officii norma*; præcipuè autem, ut sinceri sint et integri, et ad *Perfectionem* contendant.

Error. Prædicatio *Evangelica* est, cùm quis doceat homines, se *ex æquo* veniam adeptos, et Deo gratos, *semper fuisse*, ac cùm regenerati sunt; et dum impii permanebant, *perinde* Dei et Christi *participes* fuisse, ac cùm credant; neque fieri posse, ut *Peccatum* sit quoquo modo *Saluti* vel *Paci* suæ *impedimento*; neque esse quod ipsi porro *agant*, quò alterutrum *promoveant*, cùm *Christus* pro iis *omnia fecerit*, et seipsum eis donaverit, *priusquam* in iis quævis sancta *Qualificatio* vel *Conatus* detur. [Pag. 139.]

Veritas

Veritas 21. Prædicatio est *legalis*, prædicare Legem Cap. 1. tanquam *Fædus* innocentiae, sive *operum*; vel *Mosaicum* sive *Judaicum* *Fædus peculiaritatis* (ut loquuntur,) annunciare. Non autem est *legalis* Prædicatio, cum exigimus et suademus Fidem, Sanctimoniam, aut Officia, *promissiones* et *comminationes* adhibendo *secundum gratiam Evangelii*, et homines ut congruenter metuant aut sperent monemus.

Error. Prædicatio *legalis* est, si quis homines moneat, ut quod est virtutis aut officii agant, tanquam *instrumentum* Salutis vel internæ Pacis percipiendæ præscriptum; mortem etiam illis aut afflictionem quamvis minitari, quò terror incutiatur, si vel atrocissima flagitia perpetrant, aut a religione desciscunt; quin etiam quidvis eis Beneficii, si Christi præceptis obtemperaverint, *promittere*; vel *comminationes* proponere, quò peccatores credant et resistant. [Pag. 149.]

C A P. II.

Renunciatio diversorum Errorum, Anno 1694. —
Charta, appellata Tertia Charta, 1696. —
Propositio a nobis facta, 1697.

Quamquam speraremus Cautionem in prædicto Statu Cap. 2. *Veritatis et Erroris* usurpatam præoccupaturam esse Imputationem *Socinianismi*, et aliorum noxiorum Errorum; cum tamen videremus Fratribus nostris adhuc non esse satisfactum, nos cum iis subscripsimus, Anno 1692, (septem circiter Menses postquam editus esset *Status Veritatis*,) quibusdam Propositionibus doctrinalibus ex *Confessione Synodi* collectis, quas nos edidimus Anno 1693. cum hoc Titulo, *Consensio in Doctrinalibus*, &c. Sed hæc cum nimis longa sit quam ut hic inferatur, nos tantum id agemus ut maxime momentosas partes persequamur Narrationis ejus quam postea divulgavimus, *Judicii nostri de Doctrinis Satisfactionis et Justificationis*; quæ, pluribus verbis exposita, videnda est in *Responsione nostra ad Relationem*; supra, pag. 365, 368, 381, et seq.

In Charta quadam ad Fratres nostros *Congregationales* missa, Anno 1694, hoc modo declaratum est:

“ Nos

Cap. 2.

“ Nos *Uniti Ministri* in *Londino* et circiter, renunciamus, et testificamur contra has sequentes Opiniones.

“ [1.] Quòd non sit numerus definitus Hominum ab æterno *electorum*, quos Deus constitutis a se mediis *certò servabit*, et ad æternam Vitam ducet; cæteros relinquens, qui propter eorum originale, et actualia Peccata, in justam damnationem incidunt, præsertim propter neglectum suum pervicacem et contemptum Mediorum Salutis.

“ [2.] Quòd Christus mortuus sit *æqualiter* pro omnibus Hominibus, non intendens finalem Salutem aliorum quorum magis quam aliorum.

“ [3.] Quòd sit in potestate Hominum, per infinitas facultates suas Rationis et Voluntatis, *absque* speciali Luce et Gratia Spiritus Sancti, omnia perficere quæ ad Salutem necessaria sunt; vel quòd specialis ejus Lux efficax et Gratia non sint necessaria ad eorum Conversionem, Perseverantiam, et finalem Salutem.

“ [4.] Quòd aliqui ex iis quos præscivit, prædestinavit, et efficaciter vocavit Deus secundum propositum Gratia ejus, deficient, vel totaliter, vel ita ut finaliter non consequentur sempiternam Gloriam.

“ [5.] Quòd Fides, Resipiscentia, sancta Conversatio, vel Actio ulla sive Opus quodcunque a nobis præstitum, vel a Spiritu Dei in nobis operatum, sint ulla Pars Justitiæ ejus, propter quam, vel cujus gratia, hominem quenquam Deus justificat, vel ad Vitam æternam Jus in eum confert.” [Pag. 365.]

Tum sequitur *Testificatio* contra Extrema ex altera parte, nempe, *Errores Antinomianos*.

Iterum, Anno 1696. in Charta illa, quæ appellatur *Tertia Charta*, ad Fratres nostros missa, hoc modo Sensum nostrum exhibemus: [Pag. 368.]

“ I. De *Justificatione*. Quòd quamvis ipsum Dei Verbum diserte asserat necessitatem *Regenerationis*, ut ingrediamur in Regnum Dei; et *Pœnitentiam* exigat, ut Peccata nostra deleantur; et *Fidem in Christo*, ut justificemur; et *Sanctitatem cordis et vitæ*, sine qua Deum videre non possumus: Attamen quòd *nihil horum*, nec ullum Opus ab hominibus præstitum, vel a Spiritu Dei in iis operatum, sit *quoquo modo*, vel sub ulla denominatione, *pars ulla ejus Justitiæ*, propter quam,

“ quam, vel cujus gratiâ, Deus Remissionem donat, Cap. 2.
 “ justificat, vel accipit Peccatores, vel Jus ad æternam
 “ Vitam in eos confert; cùm illa sit solummodò *Justitia Christi* extra eos, gratuito iis imputata, et a Fide
 “ solâ recepta.” [Notetur, Quòd per voces illas, “ quo-
 “ quo modo, vel sub ullâ denominatione,” denunciatum
 fuit, nos excludere omnem hominum *Justitiam*, ut quæ nec
 meritoria sit, nec expiatoria, imò, nec causa acquisitoria
 horum Beneficiorum; nulla omnino talis est, nisi *Justitia Christi*. Non verò nobis erat in animo, ut exclu-
 deremus id quod exigit Evangelium, ut participes fiamus
 horum Beneficiorum, quæ propter *Christi Justitiam* in
 nos sunt collata.]

“ II. De *Commutatione Personarum* inter Christum
 “ et nos. Sicut Dominus noster Jesus Christus consider-
 “ andus est in Obedientiâ suâ et Perfectionibus, tanquam
 “ Deus et Homo officio Mediatoris indutus; ita et li-
 “ quet, hanc *Commutationem Personarum* nobiscum, non
 “ fuisse naturalem, respectu utriusvis Naturæ, per quam
 “ Substantia ejus individua nostra fieret, et nostra ejus;
 “ nec sanè moralem, respectu qualitaturn vel actionum,
 “ unde ille fieret inhærenter Peccator, et nos immediate
 “ Peccati immunes; nec quidem aliqua *Mutatio* fuit,
 “ unde Officium ejus Mediatorium in nos transferretur:
 “ Sed intelligenda est in legali vel judiciali Sensu, (sicut
 “ eam appellare licet,) nempe, quòd ille ex pacto in-
 “ ter Patrem et ipsum in nostrum venit locum et vicem;
 “ non ut pro nobis resipisceret vel crederet, quod pos-
 “ tulat a nobis Evangelium tanquam Officium nostrum,
 “ (quanquam in se suscepit Electos tempore constituto
 “ potentiam ad hoc ipsum recepturos fore;) sed ut pro
 “ nostrâ violatione Legis operum satisfaceret; cùm sci-
 “ licet ille qui Peccatum non novit, pro nobis factus sit
 “ Peccatum, ut nos *Justitia Dei* in eo fieremus. 2 Cor.
 “ v. 21. [Pag. 369.]

“ III. De *Complacentiâ* vel *Displacentiâ Dei* versus
 “ Christum, quatenus in nostrâ vice stetit et passus est.
 “ Nos judicamus, Deo semper placuisse Christum, et in
 “ Personâ suâ, et in executione omnium Officiorum ejus;
 “ (quod planè de Sacerdotali præsertim prædicatur,
 “ Joa. x. 17, 18. Propterea me diligit Pater meus, quia
 “ depono animam meam, &c.) nec aliter displacuisse, quàm
 “ quod Voluntas fuit Patris, commotione animi immu-
 “ nis, infligere in eum peccatorum nostrorum Pœnam;
 “ quam

Cap. 2. "quam scilicet ferendam ille in se suscepit, ut Deus,
 "de Justitiâ ejus nihil detrahens, salvo honore suo, Fi-
 "deles pœnitentes Remissione et Salute donare possit,
 "propter ejus Satisfactionem, et Intercessionem in eâ
 "fundatam." [Ibid.]

Nos etiam, Anno 1697. Fratribus nostris in hac Pro-
 positione Judicium nostrum reteximus. [Pag. 381.]

"(1.) Quòd *Respiscencia versùs Deum* præcepta est,
 "in ordine ad Remissionem Peccati. — (2.) Quòd
 "*Fides in Christum* per Evangelium est præcepta, in
 "ordine ad Justificationem personarum nostrarum coram
 "Deo, propter solam Christi Justitiam. — (3.) Quòd
 "*Perseverantia* requisita est per Verbum Dei in verâ
 "Fide et Sanctitate, ut participes fiamus cœlestis Gloriæ.
 "— (4.) Quòd Evangelium pollicetur Remissionem
 "per sanguinem Christi *pœnitentibus*, Justificationem
 "coram Deo *credentibus*, et cœlestem Gloriam *perseve-*
 "*rantibus* in Fide et Sanctitate; et simul etiam denun-
 "ciat, Deum non collaturum esse Remissionem in Im-
 "pœnitentes, nec Justificationem in Infideles, nec Glo-
 "riam in Apostatas vel Impios. — (5.) Quòd *Fides*
 "*justificans* non mera est persuasio Intellectûs, sed etiam
 "Receptio et Recumbentia in Christum solum ad Sa-
 "lutem obtinendam. — (6.) Quòd per *Mutationem*
 "*Personæ* intelligatur, quòd cùm nos damnaremur prop-
 "ter Peccata nostra, Dominus Jesus in nostrum locum
 "substitutus est, ad ferendam *Penam* nostrorum pecca-
 "torum, ad *Satisfactionem* divinæ Justitiæ, ut quicunque
 "in eum credat, absolvatur et servetur: Non verò in-
 "telligitur, quòd *Turpitudine Peccati* super Christum fuit,
 "vel quòd ille *Peccator* fuit in conspectu Dei. — (7.)
 "Quòd per hoc, quòd Christus *Sponsor noster* sit, intel-
 "ligatur, quòd Jesus Christus Mediator noster seipsum
 "obligavit, ut suo sanguine Peccata nostra expiaret, et
 "pro omnibus qui credunt æternam Vitam acquireret, et
 "Fidem et quamcunque salutarem Gratiam pro Electis:
 "Non verò intelligitur, quòd nos legaliter existimandi
 "sumus Satisfactionem facere, vel æternam Vitam acqui-
 "rere. — (8.) Quòd cùm dicatur Christum *pro nobis*
 "*Obligationes violatæ Legis operum in se suscepisse*, intel-
 "ligendum sit, quòd cùm nos obligati fuimus ex sententia
 "Legis propter Peccata nostra mori, Christus in se
 "suscepit Obligationem moriendi nostrâ vice; et cùm
 "nos,

“ nos, postquam peccâssemus, obligaremur adhuc ad Cap. 2.
 “ præstandam perfectam Obedientiam, Christus ad a-
 “ mussim *Legi obtemperavit*, ut propter ejus *activam* et
 “ *passivam Obedientiam* illi qui credunt Remissionem con-
 “ sequi possint, et Jus ad æternam Vitam : Non verò
 “ intelligitur, Sensum esse Legis operum, quòd *si a no-*
 “ *bis vel a Christo Obedientia præstaretur*, nos viveremus,
 “ et si Christus passus esset, nos non moreremur, *quam-*
 “ *vis peccaremus* ; nec quòd Fideles *justificentur*, vel
 “ *judicandi* sint, per *Legem operum*, sed per Evangelium ;
 “ quanquam Justitia illa propter quam *justificantur*, tam
 “ perfecta sit quàm requirebat Lex operum, imò, et longè
 “ majoris pretii.” [Pag.382.]

C A P. III.

*Status Veritatis et Erroris, editus in Declaratione
 Ministrorum Congregationalium contra Errores
 Antinomianos, circa mensem Decemb. Anni
 1698.*

Error 1. Quid æternum Dei Decretum talem dat ex- Cap. 3.
 istentiam Justificationi Electorum, ut Sta-
 tus eorum in Incredulitate *idem sit*, ac sit dum credant,
 omnibus modis nisi quoad *Manifestationem* ; et quòd nul-
 la sit alia Justificatio per Fidem, nisi quæ manifestatur
 in ipsorum *Conscientiis*.

Veritas. Quòd *Discrepantia* sit inter *Statum* Electorum
 ante Fidem, et post eam, præter id quod *manifestativum*
 est ad ipsorum *Conscientias*. *Declar. pag. 12.*

Error 2. Quòd Electi, in eorum *naturali Statu* confi-
 derati, vel quatenus sunt in *prima Adama*, non subjiciuntur
 denunciationi *Irae* per Legem, pariter ac omnes alii in-
 creduli et impœnitentes Peccatores.

Veritas. Quòd Electi, antequàm credant, non sint
personaliter et *actualiter* justificati in Foro Cœli ; pag. 13.
 et Remissionem sibi competere nemo sperare debet in
 Statu Incredulitatis et Impœnitentiæ. *Pag. 47.*

Error 3. Quòd Peccatum remissum *nullum Peccatum*
 fit ; adeoque Deus in Populo suo *Peccatum videre non*
 possit, ita ut *irascatur* iis ob Peccata sua ; nec in eos pa-
 ternam

Cap. 3. *ternam displicentiam* Deus exerceat per Afflictiones ulla-
quæ in eos incidunt.

Veritas. Quòd remissa, imò mortificata Peccata, verè et propriè sint *Peccata*; et populi quidem sui Deus *videat* *Peccata*, et *displicentiam* erga eos exerceat *propter* *Peccata* eorum. *Pag. 18, 19.*

Error 4. Quòd non incumbat Fidelibus, ut *Peccatum* *consteantur*, vel ejus causâ mæreant, quatenùs ab iis est commissum; vel ut Deum *orent pro peccati Remissione*, quotidie agnoscentes ejus necessitatem; quia scilicet remissum fuit, *antequam commissum* esset, et *Peccatum* remissum, non est *Peccatum*.

Veritas. Quòd cùm Fideles peccent, *Officium* suum postulat, ut se humiliant, *Peccata* *consteantur*, et *Remissionem* a Deo *orent*. *Pag. 19.*

Error 5. Quòd a Fidelibus *non timendum sit* ne *Peccatum* committant, quia nimirum etiam si peccent, *Peccata* sua *eos lædere non possunt*.

Veritas. Fidelium *Peccata* *eos lædunt*, et *timere debent* ne ea committant; quum *scilicet* ista *Gratias* eorum et *Consolationes* diminuunt, *Corda* eorum indurant, *Conscientias* eorum vulnerant, alios lædunt atque scandalizant, *Spiritum Dei Sanctum* contristant, *paternæ ejus displicentiæ* eos obnoxios reddunt, et temporalia in eos inferunt *Judicia*. *Pag. 22.*

Error 6. Quòd nullum *Opus bonum* vel *Officium* a Fidelibus præstandum est *propter suam ipsorum Utilitatem*, vel spectando ad suam *Salutem*.

Veritas. Quòd bona *Opera* a Fidelibus præstanda sunt, *sperantibus Beneficia* in hac præstatione. *Pag. 24.*

Error 7. Quòd cùm Fideles bona *Opera* *per se* perficere non possint, *non obligati sunt* ad exercitium ullius *boni Officii*, nisi ad hoc præstandum ex speciali motu *Spiritûs Sancti* excitentur.

Veritas. Quamvis ad bona *Opera* præstanda *Potentia Fidelium* non sit omninò in seipsis, sed penitus a *Spiritu Christi*; non tamen idcirco *negligentes esse* debent, quasi *non obligati essent* ad ullum *Officium* præstandum, nisi ex speciali motu *Spiritûs*; sed *diligentes esse debent*, ut excuscent *Gratiam Dei* quæ in se est. *Pag. 27.*

Error

Error 8. Quòd *Sanctificatio* Conscientiis fidelium a Spiritu Dei manifestata, non est *Signum*, *Nota*, sive Argumentum *Iustificationis* suæ; et nullius sunt *usûs* ad probandum *Fidem* eorum, *Notæ* et *Signa*: Nam cum in plenâ *persuasione* et *confidentiâ*, se *actualiter iustificatos* esse, et remissos in Christo, *Fides* consistat, Peccatum est *si dubitent*, an salutariter illi credant?

Veritas. *Fides* salvifica non constat in plenâ *persuasione* et *confidentiâ*, Peccata nostra *actualiter* remissa esse; sed ad probandum spiritualement nostrum Statum *Notæ* et *Signa* sunt *utilia*, et diligenter conquirenda; et *Sanctificatio* Conscientiis nostris a Spiritu Dei manifestata, certum est *Signum* et *Nota* *Iustificationis* nostræ. Pag. 27, 28.

Error 9. Quòd Evangelici Ministri non debeant *Legem prædicare* in Præceptis ejus et Comminationibus, ad convincendos homines de necessitate Christi acquirendi; nec obligati sint Fideles *ad observandum Legem*, quatenus a *Mose* tradatur, nec quatenus externè proponatur; nec obligentur, quando Peccatum committant, *respicere ad Legem*, ut Corruptiones in seipsis adhuc existentes magis perspiciant et agnoscant; quia per Evangelium Obligationes ejus abolentur.

Veritas. Quòd *Lex* a *Mose* tradita, in Præceptis suis et Comminationibus adhuc *infracta* maneat, et adhuc utilis sit ad *convincendum de Peccato*, ut necessitatem Christi acquirendi videamus; adeoque *prædicanda* sit, et externè proponenda, et nobis est ad eam respiciendum: Pag. 36. Et quamvis nullum tam minutum sit Peccatum, quin damnationem mereatur; attamen nullum sit tam magnum, ut damnationem in eos inferat qui *verè respiciant*; quod quidem facit, ut *Pœnitentiæ* jugis *prædicatio* necessaria sit. Pag. 39.

Error 10. Quòd Evangelici Ministri non debeant iis omnibus ad quos Deus eos prædicare vocat, *Salutis optionem* proponere; quâ serîo invitentur, ut institutis *Gratiæ* Mediis ad Salutem suam utantur; et ex Officio eorum ministeriali certj fiant, omnes qui in Christum credunt, servandos fore; quia scilicet in eorum non sit potestate *Optioni* huic obtemperare, nec omnes servabuntur.

Veritas. Quòd quamvis homines *per se* non possint credere ad Salutem, Ministrorum tamen Evangelicorum officium

Cap. 3. officium sit *Optionem* iis *proponere*, et testificari, quòd quicumque *credit et respiscit*, ille *servabitur*; et quòd sit Populi officium naturalibus suis Facultatibus uti, et talibus attendere externis Mediis et Operationibus Spiritus, quæ a Deo iis præbentur, ut credant, respiscant, et servantur. Pag. 41, 42.

Error 11. Quòd cùm *Peccata nostra* a Deo sunt in *Christum* *imposita*, ille omnibus modis factus est *pariter Peccator ac nos*, et nos omnibus modis *pariter iusti ac ille*; adeoque sperare possint homines se Remissionem consecuturos esse, dum in Statu Incredulitatis et Impenitentiae maneat; et quòd continuus *Respicientiae* et *Sanctitatis* cursus *non sit*, per rei naturam, vel Evangelii constitutionem, *necessarius* ut æternam Vitam consequamur.

Veritas. Peccata nostra non ita sunt in *Christum* imposita, ut ille omnibus modis fiat *pariter Peccator ac nos*, et nos non sumus omnibus modis *pariter iusti ac Christus*; et nemo sperare potest se Remissionem consecuturum esse in Statu Incredulitatis et Impenitentiae; et continuus *Respicientiae* et *Sanctitatis* cursus *necessarius* est ad Vitam æternam consequendam. Pag. 46, 47.

C A P. IV.

Probatur, quòd hæc Declaratio Fratrum nostrorum, simul sumpta, et amicè perpensa, agnosci debeat tanquam Patronorum ejus idonea Vindictio ab omnibus noxiis Erroribus Antinomianis.

Cap. 4. **C**ensem in hunc finem, I. Charitatem Christianam et Candorem nos obligare, ut judicemus de iis quæ Fratres nostri declaraverunt, secundum hæc sequentes *Regulas*: Nos quoque idem speramus ab eis, quoad nosmetipsos. — (1.) Quòd *Omissio quorundam Articulorum* non debeat imputari erroneo de iis Judicio; multo minùs, quando ea quæ dicta sunt, *Veritates* vel *Erroribus* esse agnoscuntur, eo Fundamento quo et res omittæ nituntur. — (2.) Quòd in omni quod dictum est, Patroni ejus *revera intelligant* id quod substantialiter declaratur. — (3.) Quòd inter multos *Subscriptores*, pauci quidem *strictiores* esse possint animorum sensibus; adeoque

adeoque ad Discidium evitandum, iis erat mos gerendus, in *dictandis quibusdam Articulis*, supra quàm quod aliis opus vel cordi esset, si modò liberum illis fuit animo suo obsequi.—(4.) Si quid *obscurius*, vel suspicioni obnoxium, in aliquâ parte dictetur, et in alterâ *magis disertè* et ad plenum exprimatur, posterius illud attendendum est ut Judicii eorum Index; quam ob rem, non tantum citamus *Statum Erroris et Veritatis* apud eos, sed etiam *Paginas* designamus quæ *Explicationes* eorum, et probatas continent *Auctoritates*, quarum nonnullæ postea in mentionem venient.—(5.) Quod ullorum obiter dictorum *Consequentia* non debeant iis imputari, quas quidem illi abnegant.

II. Hisce æquis *Regulis* admissis, *noxios Errores Antinomianos* enumerabimus, quemadmodum in hoc posteriori Seculo *Antinomianismus* definitus est, (quæ scilicet Doctrina multis in rebus discrepat ab istâ quæ hoc nomine pridem appellata fuit;) et infra singulos Articulos loca illa designabimus, (præter prædictum illum *Statum Erroris et Veritatis*,) ubi per *Declarationem* suam tantâ cum laude Fratres se vindicârunt.

Perniciosæ *Antinomianismi* partes ad hæc Classes reduci possunt. [1.] Quatenus *Ministerium* ad proprios ejus Fines inidoneum reddit. [2.] Quatenus ad *Libertinismum* in Praxi tendit. [3.] Quatenus *Fiduciæ* benè fundatæ obstat, et *Arrogantiæ* patrocinator. Et, [4.] Quatenus *Christum* Redemptorem nostrum benedictum probis afficit. Contra hæc singula Fratres nostri Testimonium suum ferunt.

[1.] Noxii isti *Errores Antinomiani*, qui *Ministerium* ad proprios ejus Fines inidoneum reddunt, hi sunt.—(1.) Iniqua limitatio *Optionum Salutis*, et exprobratio Argumentorum, quibus excitentur Peccatores *conatus suos adhibere* sub ope Mediorum Evangelicorum et communis Gratiae. Contra hoc videatur *Error 10. et pag. 41, ad 46.* — (2.) Prohibitio, et, tanquam quid *legale* esset, reprehensio *prædicationis* Officiorum et Comminationum, et applicationis Beneficiorum promissorum ut quæ incitamenta sint ad Fidem et alia Officia, quibus hæc Beneficia sunt annexa. Contra hæc videantur *Error 9. et pag. 36, 39. atque Error 6. et pag. 25, 26, 45.* — (3.) Negatio quod *Electi necdum conversi*, sub maledictione Legis sint; et Affirmatio quod Christo uniantur, et *coram Deo justificentur*, et Remissionem consequantur, dum

Cap. 4.

impœnitentes et infideles maneant. Contra hæc videantur *Errores* 1, 2, 11. et *pag.* 12, ad 18. et 47, 58.

[2.] Noxii *Errores Antinomiani*, qui ad *Libertinismum* in Praxi tendunt, præter Impedimenta convictionis et conversionis Peccatoris sub capite prædicto *Ministerii*, hujusmodi sunt : — (1.) Quòd peccatum in populo suo Deus non videat ; quòd ea non existimet peccata eorum esse, sed Christi ; nec est populo suo infensus, nec affligit eos propter peccata sua. Contra hæc videatur *Error* 3. et *pag.* 19. — (2.) Quòd *Respiscencia non sit necessaria* ad Remissionem ; nec Fideles debent tristitiâ affici propter peccatum, vel orare veniam ; nec quidem id confiteri, nisi ut ostendant, propter Christi gloriam, quot sint peccata quæ facta sint peccata Christi. Contra hæc videatur *Error* 4. et *pag.* 19, 20, 21, 47, 58. — (3.) Quòd peccata sua Fidelem ledere non possint. Contra quod videatur *Error* 5. et *pag.* 22, 23. — (4.) Quòd non debeamus bonum nostrum consulere, dum aliquid Officii faciamus ; nec ad Officia perficienda obligati sumus, nisi a Spiritu excitati ; nec Obedientiæ nostræ Actus ulli mercedis sunt capaces ; et quòd continuus *Respiscentiæ* et *Sanctitatis* cursus non sit necessarius, per constitutionem Evangelii, ad æternam Vitam consequendam. Contra hæc videantur *Errores* 6, 10, 11. et *pag.* 25, 26, 27, 47, 58, 59. — (5.) Quòd *Fides justificans* certa sit *Persuasio*, Christum esse meum, et peccata mea remissa esse in Christo. Contra hoc videatur *Error* 8. et *pag.* 30, 31.

[3.] Noxius iste *Error Antinomianus*, qui *Fiduciæ* bene fundatæ et *Paci* obstat, atque etiam *Arrogantiæ* patrocinatur, hic est ; quòd præter illam *Fidei* definitionem jam prædictam, non debeamus *Statum nostrum probare* per Indicia et Signa Sanctificationis. Contra quod videatur *Error* 8. et *pag.* 32, 33, 34.

[4.] Noxii *Errores Antinomiani*, qui *Christum Redemptorem* nostrum probis afficiunt, hujusmodi sunt : Quòd *Christus pariter Peccator sit ac nos*, et quòd *nos pariter justi simus ac Christus*. Contra quod videatur *Error* 11. et *pag.* 48, 57.

Si modò Lector loca hæc consulat, et ea conferat cum nostro *Statu Veritatis et Erroris* in primo Capite exhibito, non potest non delectari, cum videat Fratrum nostrorum Consensionem nobiscum in Testimonio contra *Antinomianismum*.

C A P. V.

Errores Sociniani, simul ac Limborchii, aliorumque quorundam Arminianorum, de Satisfactione Christi: Item Errores Sociniani, et Limborchii, aliorumque quorundam Arminianorum, de Justificatione: Cum Statu Veritatum utrisque oppositarum, atque etiam Papisticis Erroribus.

Quandoquidem Fratres nostri in Præfatione ad Declarationem suam suggerant, quòd post omnia ea quæ diximus, (Cap. I, et 2.) aliquid amplius tamen a nobis faciendum sit, ut nosmet expurgemus a noxiis Erroribus de Satisfactione Christi, et de Justificatione nostrâ; nos, ad Pacem promovendam, renunciabimus aliis quibusdam Erroribus, de hisce duabus Doctrinis in quibus Suspicio in nos cadit, et iis ea narrabimus quæ nos Veritates esse judicamus. Cap. 5.

Error 1. Justitia punitiva in Peccatum non est Attributum Dei, sed tantum Voluntatis ejus Effectum; adeoque non opus erat ullâ Satisfactione a Christo faciendâ propter Peccatum; nec minus est quàm ridiculum dicere, Deum insimul justum fuisse ac misericordem, dum nostram Salutem in Christo executus est. [Socin. Opera Theolog. tom. i. Prælect. cap. 16. & tom. ii. de Servatore, par. I. cap. I. Woltzog. in Mat. xix. 28. Cressl. vol. iii. Respons. ad Grot. cap. I.]

Veritas. Deus essentialiter est justus, et Legis suæ semel latæ, et Imperii sui adeò studiosus, ut permittere non possit peccato impunè esse; ideoque si contingat Peccatores a Pœnis per violatam Legem intentis servari propter Christum Mediatorem, necesse erat eum Satisfactionem facere Justitiæ punitivæ, pœnalia effecta Iræ Dei sustinendo.

Error 2. Jesus Christus non est verus æternus, summus Deus, ejusdem Substantiæ, auctoritatis, et potentiæ cum Patre. [Socin. tom. ii. Respons. ad Jac. Vujekum, cap. I. pag. 531, & seq.]

Cap. 5.

Veritas. Jesus Christus verus est æternus, summus Deus, ejusdem Substantiæ, auctoritatis, et potentiæ cum Patre ; et cum in tempore Humanam assumpsit Naturam, Deus-Homo in æternum manet.

Notetur, Quòd Articulus hic insertus est, eò quòd Pretium obedientiæ et mortis Christi ad Satisfactionem et Meritum, ex Dignitate oriatur Personæ Christi, ut Dei : Ideòque quamvis subinnuant Saciniani, mortem ejus non fore Satisfactionem, etiamsi Christus æternus esset Deus ; liquet tamen, eos idcirco tanto cum studio Satisfactionem Christi oppugnare, quò Argumentum illud ineluctabile Deitatis Christi antevertant. Idem quoque perspicere licet, ex Sententiâ illorum de Cænâ Domini.

Error 3. Christus sanguine suo non acquisivit Fœdus Evangelicum, nec mors ejus Causa fuit impulsiva quare Deus Beneficia ejus Fœderis hominibus promitteret ; nec ille quidem inde incitabatur ad talia Promissa concedenda : Christus verò tantum Mediator, id est, Sponsor ejus fuit, qui homines certos fecit Deum illud ratum habiturum ; et qui nomine Dei, et præcepto ejus, talia præstitit quæ ad confirmandum et exequendum Fœdus illud pertinebant. [Socin. tom. ii. pag. 168, 199. Crell. vol. i. pag. 612. & vol. iii. Resp. ad Grot. pag. 19, 128, 171.]

Veritas. Christus non tantum Fœdus Evangelicum hominibus confirmavit, et talia præstitit quæ ad executionem Promissionum Evangelicarum pertinebant ; sed Deus, tanquam Rector, Promissiones illas fecit propter mortem Christi, quia sic vindicata fuit Imperii sui Gloria, dum Peccatoribus damnatis Beneficia hujusmodi offert et promittit ; quanquam, quæ absolutus Dominus noster et Proprietarius, liberè ille apud se constituit, Beneficia illa se concessurum esse, eo modo quo maximè ipsi visum sit.

Error 4. Christus nullâ aliâ ratione Mediator fuit, sive appellatus est, quàm quòd a Deo constitutus erat Persona media inter ipsum et homines ; non ut propitium redderet et placaret Deum versùs homines, sed ut declararet Deum jam pacatum esse iis, et clarissimè hoc ipsum per se confirmaret : Et quoad Homines, qui Dei fuerant inimici et ofores, hos ille Deo reconciliaturus, id est, conversurus erat ; et eorum futurus erat æternus Legislator, et divinæ Voluntatis fidus Interpres ; per quem semper possint

possint ad Deum accedere, et Vitam æternam consequi. Cap. 5.
[Socin. tom. i. pag. 788.]

Veritas. Jesus Christus divinâ Constitutione *media Persona* fuit inter Deum et Peccatores, et *manum suam* quâ talis *utrisque imposuit*; in se suscipiens Iram Dei *placare*, et ab eo Salutem pro nobis acquirere; atque etiam Deum et Salutis viam nobis manifestare, in reconciliationem nostram et obedientiam Deo: Et Beneficia sua Deus per eum nobis etiamnum impertitur, et libero accessu ad seipsum nos dignatur.

Error 5. Christus appellatur *Sponsor*, quatenus est *minister* atque internuncius Dei apud nos; nihil autem ille nostro nomine Deo spondit, sed Dei nomine nobis.
[Crell. vol. i. pag. 612.]

Veritas. Quanquam non fuit Christus *Pars una* foederata nobiscum in *Fœdere operum*, fuit ille tamen non tantum *Sponsor* ex Dei parte erga nos, sed etiam *Sponsor medians* ex utrâque parte; et quâ talis, spondebat ille in *Fœdere Redemptionis* expiationem pro nobis facere, et in *Fœdere Evangelico* spondit, omnes verè Fideles perseveraturos ad æternam Vitam consequendam.

Error 6. Christus non erat *Pontifex* dum in *Terris* versabatur, nec ab eo Sanguis ejus Deo oblatus est; sed *ipse* quidem *offerebatur*, idque non in Cruce, sed quando Cœlos ingressus est: Mors tamen Christi eousque ad Sacerdotium suum pertinet, ut Morte suâ ad *Pontificatum suum* paratus sit, et ad *offerendum se* tanquam perfectum Sacrificium pro Peccato in *Cœlis*; quorum neutrum fieri potuit, secundum Dei decretum, nisi Mors sua intervenisset. [Crell. vol. iii. *Resp. ad Grot. cap. 10.* vol. i. pag. 613. & vol. ii. par. 1. pag. 162. Socin. tom. i. *Prælect. Theol. cap. 23.*]

Veritas. Christus *Pontifex* fuit dum in *Terris* versatus est, et quâ talis in Cruce se offerebat, per sanguineam ejus Mortem, tanquam *perfectum Sacrificium*, quâ ratione Sanguis ejus Oblatio fuit propitiatoria eo tempore quo fusus est; et quanquam per virtutem Sacrificii hujus, Sancti ante Incarnationem suam essent servati, et Christus semper in Cœlis intercedat, Perfectioni tamen ejus quatenus *Sacrificium* est, nulla Accessio fit ex eo, quod ille se vel illud sifteret in Cœlis.

Error 7. Nullus est in *Sacerdotio* Christi usus vel locus, ad placandam Dei iram, vel ad offerendum ullum Sacrificium, ne in Coelis quidem, tanquam Conditionem obtinendi Remissionem propriè ut a Deo, vel eam impetrandi : Sed Christi mors, ut nos a Deo illà Remissione frueremur, Medium est, et indirectè quidem fuit Conditiò eam nobis concedendi ; id est, Conditiò fuit in Christum imposita, sine quâ ille non acquisiturus erat, secundùm divinum Decretum, auctoritatem a Deo remittendi nobis peccata nostra ; atque ita potest appellari *Sacrificium* misericordiæ Dei oblatum, tanquam qui ex merâ suâ gratiâ reconciliatus est, non autem tanquam qui sit Peccatoribus iratus. [Socin. tom. ii. pag. 665, 666. Crell. vol. i. pag. 612. Woltzog in Joan. iii. 16.]

Veritas. Primus et præcipuus *Sacerdotii* Christi usus fuit, ut *Sacrificium* in Cruce offerret, ad placandam iram Dei contra Peccatores, et ad impetrandam Remissionem et Vitam æternam ; ut ita Deus, Rector offensus, salvo Legis honore, et divinarum omnium ejus Virtutum, liberè et sponte possit prædicta Beneficia concedere ; et ut nos quoque actu participes eorum per Christum fieremus, auctoritate scilicet indutum quâ ista nobis applicare possit : Atque huc etiam omnes alii *Sacerdotales* Christi Actus referendi sunt.

Error 8. Redemptio, cujus mentio fit in Novo Testamento, nihil aliud significat, quàm ut nos liberati sumus a Pœnâ peccati, nullo propriè dicto Pretio interveniente : Et quando dicitur, quòd Redemptio obtinetur per Sanguinem Christi, non intelligitur, quòd Sanguis Christi persuadere Deum possit, vel quòd per eum Deus obligatus sit ad donandum nobis immunitatem a Pœnâ peccatis nostris debitâ ; sed quòd effusio Sanguinis ejus intervenire debeat, quò magis nos ad accipiendam immunitatem illam quum nobis est oblata impellamur. Nec ejus Sanguine nos emit Christus, sed Deus per Christum Jus suum in nos asseruit ; et quanquam immunitas nostra a Pœnâ quasi Pretio acquiratur, hoc tamen non fit quasi Christi Sanguis alicui in Solutionem detur. [Socin. tom. i. Prælect. Theol. cap. 19. & tom. ii. pag. 145, 147. Slichting. in Rom. v. 10.]

Veritas : Redemptio per Sanguinem Christi hæc est, quòd nos Sanguine suo empti simus tanquam propriè dicto Pretio ;

Pretio; et a maledictione Legis liberemur, et a captivitate sub Peccato et Satanâ, tanquam *Pretio Redemptionis* } Cap. 5.
iusto mundi Reâtori perfoluto.

Error 9. Christus per mortem suam nequaquam nobis Deum reconciliavit, sed Deo per mortem suam nos reconciliat, id est, hoc modo nos ad Deum convertimur, et in eum peccare cessamus; imò, tantum abest ut Dei ira placetur per mortem Christi, ut per eam declaratio fiat, Deum antea nobis placatum fuisse. [Socin. tom. i. pag. 144, 145, 665, 666. Crell. vol. iii. Resp. ad Grot. pag. 154, 155. Slichting. tom. ii. pag. 214, 401. & in Rom. v. 10. & 2 Cor. v. 18.]

Veritas. Cum Filii iræ nos essemus propter peccatum, per mortem suam Dominus Jesus offensum Deum nostrum expiavit, qui hoc modo eousque reconciliatus fuit, ut Pacem offerat Peccatoribus, et nos hortatur et impellit ut rectè credendo eam accipiamus; et quando poenitenter credimus, ille nobis actu reconciliatur, in nobis delectatur, et nos tanquam Objecta restitutæ Gratiae suæ tractat. — Notetur hic,

[1.] Quod Crellius (*Resp. ad Grot. cap. 8. ad partic. 3. pag. 168.*) adversus ista disputet, tanquam hic esset Error Grotii et aliorum Orthodoxorum, et his verbis hanc Doctrinam constituit: “Deum antea nobis iratum fuisse, sed Christi morte placatum Iram deponere decrevisse; atque adeo accedente Fide ac Poenitentia nostrâ, eam reipsâ deposuisse, et nos in Gratiam recepisse.”

[2.] Grotius (*de Satisfact. cap. 7.*) actiones Divinæ Voluntatis hoc modo distinguit: (1.) Antequam Christi mors decreta sit, &c. Deus tum Peccatori est iratus, sed ita ut non aversetur omnes Iræ suæ deponendæ vias ac rationes. (2.) Positâ verò Christi morte, (tam decretâ, quàm peractâ,) Deus jam non constituit tantum, sed et promittit Iram se depositurum. (3.) Cum homo verâ Fide in Christum credat, et Christus ex Fœderis formulâ credentem Deo commendat, hic jam deponit Iram suam Deus, hominemque in gratiam recipit, (vel actu reconciliatur.)

[3.] Quantum falluntur simplices Antinomiani, dum non solummodo in *Errore tertio*, &c. sed et in hoc postremo, cum Socinianis sentiant? idque in illo Articulo, unde plurimæ ex horum falsis opinionibus de Satisfactione Christi derivantur. Annon videtis enim, quod teneant illi,

Cap. 5. illi, post absolutum Dei Decretum nos justificandi, nullam in Deo remanere Iram quæ placetur, mutationem verò esse tantum *ex nostrâ parte*; et nullam esse Reconciliationem nisi *a nobis*, quos Deus orat ut sibi reconciliemur, cum quidem ille nobis *jamjam* reconcilietur.

Error 10. Per mortem Christi pro peccatis nostris quatenus in eum illa imponuntur, non intelligitur, Christum secundum Sponsionem suam *Justitiæ Divinæ satisfecisse* pro peccatis nostris, vel eum Deo quidquam solvisse quod pro peccatis nostris debitum erat: Sed quando dicitur, illum mortuum esse pro peccatis nostris quatenus in eum imponebantur, nihil aliud intelligitur, quam quod mortuus sit *ex occasione* nostrorum peccatorum, *ad ea* scilicet tollenda; id est, quod ille mortuus est, ut nos a peccatis nostris revocaret, et certos nos faceret quod si peccata nostra deseramus, Remissionem adepturi essemus; et præterea, ut perciperemus et obtineremus fructum hujus Remissionis, &c. [Socin. tom. i. *Prælect. Theol. cap. 18, 20. & tom. ii. pag. 153. Crell. vol. iii. Resp. ad Grot. cap. 9.*]

Veritas. Quum dicitur, Christum mortuum esse pro peccatis nostris quatenus in eum sunt imposita, hoc non tantum fit ad fines prædictos efficiendos, et ad cætera consilia quæ a Socinianis designantur exequenda; sed ea illi imputata erant, tanquam pro quibus ille in se suscepit pro Salute nostrâ Satisfactionem facere: Et Satisfactionem veram, plenam, et propriam, ille per mortem suam *divinæ Justitiæ fecit*, vindicato honore Justitiæ et Imperii Dei, et violatæ Legis, tam cumulatè, ac si remissus Peccator summas Poenas a prædictâ Lege intentas tolerasset.

Error 11. Deus in Christum Mediatorem nostrum non infligebat mortem ad significandum ejus odium Peccati, et absterrendum nos ab eo per ejus mortem, tanquam exemplum ullum Iræ Divinæ in Transgressionem nostras; adeoque Peccata nostra in Christo non punita erant. [Socin. tom. i. pag. 577, 578, 581. & tom. ii. pag. 194. Crell. vol. i. *de morte Christi, pag. 611.*]

Veritas. Deus in morte Christi Peccata nostra punivit, dum verum ejus odium adversus Peccatum ostendit in omnibus illis angoribus quos sustinebat Christus; quorum sanè

sanè angorum et mortis inflictio, non tantùm idonea fuit, Cap. 5.
sed et reverà in consilio Dei designata, ad absterrendum
nos ab omni Inobedientià, in quam hoc modo summam
ejus Iram Deus testificatus est.

Error 12. Christus per mortem suam non propriè *Salutem meruit* vel aliud aliquid pro nobis ; nec Iram Dei per meritum magnæ suæ Obedientiæ *placavit*. [Socin. tom. ii. de Servat. par. 3. cap. 6. pag. 205. Ruari Epist. 164. Smalcii Disp. 2. contra Frantz.]

Veritas. Christus per mortem et obedientiam suam propriè *Salutem nostram meruit*, et Dei Reconciliationem ergà nos ; cùm scilicet *mors ejus* consideranda sit, primò tanquam satisfactoria, deinde tanquam meritoria ; et *obedientia ejus*, primò tanquam meritoria, deinde tanquam satisfactoria.

Error 13. Per hoc, quòd Christus est *pro nobis mortuus*, vel in *nostra loco*, (quemadmodum aliqui eorum interdum loquuntur, quanquam disertè contra hoc disputant,) non intelligitur, quòd substitutus erat Christus in *nostro loco mori* qui ad mortem fuimus damnati, ut Deus ita *placaretur* ; nec quòd *mors ejus* sit in loco nostræ mortis, ut propter ejus meritum nos liberemur : Sed Phræseôs istius Sensus est, quòd per mortem suam Christus *pro Bono nostro* pervenit ad Coronam Gloriæ et Potentiæ, unde Remissioni possit nos idoneos reddere, et Remissionem illam in nos conferendi auctoritatem habeat. [Socin. tom. i. Prælect. cap. 20, 21. & tom. ii. de Servat. cap. 8. Crell. vol. iii. Resp. ad Grot. cap. 9. ad partic. 1, & seq.]

Veritas. Per Christi mortem *pro nobis*, et in *loco nostro*, intelligitur, quòd quum nos Peccatores ad mortem damnaremur propter Peccata nostra, Dominus noster Jesus, quamvis non fieret Peccator nostro loco, quà Mediator tamen substitutus erat ut nostro loco moreretur, ut scilicet per ejus mortem *Deus propensus sit* ad Remissionem concedendam nobis qui aliàs essemus morituri ; (adeòque per virtutem mortis ejus, tanquam *Satisfactionis divinæ Justitiæ* nos a morte liberamur.) Parenthesin hanc adjicio ad narrationem illam quam de morte Christi nostro loco Grotius instituit : *De Satisfact. cap. 9.*

Limborchii opinio de Satisfactione Christi, quæ cum opinione Episcopii et paucorum quorundam Arminianorum consentit.

Error 14. Justitia Dei vindictiva non requirebat ut fieret *Satisfactio*, ad Remissionem Peccati. [Limbor. *Theol. Christian. lib. iii. cap. 18. §. 4.*]

Veritas. Justitia ultionem petens, propter honorem Legis divinæ, requirebat ut *Satisfactio* fieret, ad Remissionem Peccati; nedum, post constitutionem *Fœderis Adamici*.

Error 15. Christi Perpeffiones non fuerunt plena *Satisfactio* Justitiæ divinæ, nec Pretium Redemptionis nostræ perfecte æquipollebat miseriæ quam nos merueramus: Sed pro Redemptionis Pretio poterat Deus vel majus vel minus accipere, quemadmodum ipsi visum esset, et in Satisfactionem sumere quemlibet Dolorem Christo impositum: Nec quidem satisfacit Christus rigori divinæ Justitiæ, sed Voluntati Dei, quatenus misericordis simul ac justus; (id est, Christo detraxit Misericordia a conditionibus Satisfactionis, quas Justitia requirebat.) [Limborch. *lib. iii. cap. 2. §. 8, 9. cap. 22. §. 2. & cap. 23. §. 6.*]

Veritas. Quanquam in hoc manifesta esset magna Dei Misericordia, quod ultrò admitteret, acciperet, et designaret Christum Mediatorem nostrum ut satisfaceret pro peccatis nostris; attamen Deus, justus Rector noster, ita voluit, quod Conditiones Satisfactionis Mediatori nostro propositæ tales essent, quas rigida Justitia postularet in honorem violatæ Legis, et ad fines Regiminis sui consequendos; eæque Conditiones non minores erant, quam ut ille pateretur id quod perfecte æquipolleret Pœnis iis, quas ab illis sustineri meritum fuisset quos ille redempturus erat: Et quemadmodum passus est Dominus noster Jesus multum ejusmodi quod nos merueramus, ita passus est quoque (consideratis Dignitate atque Innocentiâ Personæ suæ,) id quod intrinsecus justâ æstimatione perfecte æquipollebat talibus ex Pœnis quæ a nobis erant meritæ, quas speciatim perpeti non potuit. Imò, Redemptionis nostræ Pretium ab illo solutum, non tantum iis omnibus quæ a Lege operum postulerentur æquipollebat, sed quidem erat *suprælegale*; id est, longè antecellebat iis quæ

quæ ab ullis Peccatoribus inde requirebantur : Nec sanè Cap. 5.
nos videmus, quomodo aliter *plena Satisfactio* pro omni-
bus peccatis nostris fieri potuit.

Error 16. Fides, et Regeneratio nostra, a Christo *merita non fuerunt*. [Limb. lib. iii. cap. 22. §. 3.]

Veritas. Cùm nostra Regeneratio et Fides fructus sint Spiritus Sancti, quem per peccatum nos abegeramus, oportet quòd ad regenerandum nos, et operandum Fidem in cordibus nostris, Reditus ejus fiat *Christi gratia*, et propter ejus *merita*, tanquam quæ vindicabant honorem Dei qui eum nobis restituit.

Veritas. Nulla delicti Expiatio per susceptam pœnam, nulla Peregrinatio religionis ergò, nulla Jejunia, vel *bona Opera*, sive nostra, sive aliena, possunt *proprie satisfacere* divinæ Justitiæ pro minimis peccatis nostris, quoad ullam partem culpæ vel reatus eorum.

Postremum hunc adjicimus Articulum propter *Papisticas* opiniones illas, quas *Doctrinæ Satisfactionis Christi* repugnare manifestum est.

Socinianæ Opiniones de Justificatione.

Error 1. In *Justificatione* nostrâ per Christum, Peccata nostra delentur, non per Christi mortem et obedientiam, tanquam Compensationem vel *Satisfactionem* Deo pro iis factam; sed solummodò per simplicem Dei Remissionem, et Veniam ab illo donatam, omnibus modis absolute liberam, *sine ullo merito* sive Christi sive nostro. [Socin. tom. i. *Prælect. Theol.* cap. 15, 16. Crell. vol. i. in *Phil.* iii. 9. & in *Rom.* iii. 24.]

Veritas. In *Justificatione*, cùm pœnitenter nos credamus, Peccata nostra remissa sunt, et Personæ nostræ acceptæ, propter Christi mortem et obedientiam, tanquam id quod compensavit et satisfecit pro Peccatis nostris: Et quanquam neque Gratiae nostræ, nec Opera a nobis præstita, Remissionem nostram, Acceptationem, vel æternam Vitam mereantur, attamen hæc cum aliis omnibus Beneficiis salutaribus a Christo *merita* fuerunt.

Notetur, quòd Sociniani pariter, vel etiam magis laudent absolute interminatam liberam Gratiam, quam *Antinomiani* ipsi.

Error

Error 2. Fides in Christum, sub Evangelio, accipitur tanquam *Justitia perfecta*, pro absolutâ *impeccabili Obedientiâ*: Et quatenus hæc *Fides* se ostendit in *operibus nostris*, Justificatio nostra per se firmior atque certior fit. [Crell. vol. i. pag. 110, 612, 613, 474.]

Veritas. Certum est, [1.] Quanquam sit vera *Fides* quædam *Justitia evangelica*, attamen non accipitur pro *impeccabili Obedientiâ*; nec Jus dat nobis *Evangelium* ad Salutem propter *Fidem nostram*, quemadmodum Jus dedit nobis *Lex* ad Vitam, tanquam *ex Debito*, propter *Obedientiam nostram*, ut quæ sit *Meritum* immediatum illius Mercedis per constitutionem reâtricis *Justitiæ*; cum sanè *Evangelium ex merâ Gratiâ* (quanquam per modum Regiminis,) Jus dat *Fideli* ad Vitam, ut quæ sit nobis condonata *ex merito Domini Jesu*, non autem ex nostrâ *Fide* vel *Operibus*. [2.] Quanquam nos justificare *Fides* mortua non potest, et *Fidei* nostræ exequendus est *Consensus* si *superstitēs* simus; tam verè tamen et firmiter *justificamur*, et Christi nomine ad cælum Jus consequimur, cum primum credimus, ac cum genuini ejus *Fructus* enascuntur, qui sunt oppositi isti *Sterilitati*, *Impietati*, et *Apostasie*, quæ nos *Damnationi* redderent obnoxios.

Cavebimus etiam contra *Limborchii* et quorundam aliorum *Arminianorum* opinionem de *Justificatione*; quamvis hic non sit unus ex *quinque Articulis*, quibus *Arminianismus* designatur; et in *Chartis* prioribus singulos ex illis *Articulis* oppugnavimus, consentientes cum *Theologis Britannicis* in *Synodo Dordracensi*.

Error 3. Per *imputationem Fidei in Justitiam*, intelligitur, Deum gratiose propter Christum *imputaturum esse Obedientiam nostram*, quam ex *Fide* præstamus; quasi *perfecta esset*, quamvis sit imperfecta: Veluti si *Creditor* *Debitori*, qui mille *Florenos* debet, cum centum tantum solvat, reliquos condonet, et *partem hanc solutionis* gratiose ei imputet in *totam solutionem*. [Limborch. lib. vi. cap. 4. §. 39.]

Veritas. Quanquam per Christum creditum nos justificamur, et *Fides* in eum *Justitia evangelica* habeatur, quatenus hæc est præstita *Conditio*, unde nos judicamur per *Promissionem Evangelii Justitiam Christi* nobis imputatam

putatam habere, tanquam Vadimonium nostro jure allegandum contra Legis maledictionem; per quam Justitiam Christi solam, *Jus nostrum* ad Remissionem et æternam Vitam, (quo scilicet per Evangelium nos personaliter induti sumus,) *meritum est* pro nobis, pariter ac etiam ipsa Beneficia: Nihilominus nostra Fides in Christum *nulla pars est Debiti* illius, quod nos per Legem Innocentiæ Deo debebamus; nec quidem ea, nec sincera nostra Obedientia ab eâ progrediens, vel in se, vel per divinam acceptationem, *Conformitas perfecta* sunt Præceptis evangelicis; multò minus *imputat Deus nobis* hanc Fidem, vel illam Obedientiam, in *solutionem Debiti totius* quod per Legem vel Evangelium debetur, quamquam enimverò, dum hæc adsunt, ille nobis concedat illam Remissionem, Gratiam, et Acceptationem, quas Christus acquisivit, adeò ut nos tractet tanquam homines justos; atque hæc nequaquam in suspensio tenentur, donec Fides prædictum Obedientiæ fructum edat, sed conceduntur nobis a primo vero proposito convertendi a Peccato ad Deum, et ab acceptione nostrâ Christi, et fiducia in eum ad hoc faciendum, et ad omnem Salutem ab eo obtinendum.

Proximo loco adjiciemus vulgatam *Papisticam* opinionem de *Justificatione*, sicut ab *Andradio* constituitur in Explicatione ejus authenticâ *Decreti Sextæ Sessionis Concilii Tridentini*; cui *Bellarminus*, et plurimi ex *Papistis* assentiuntur.

Error 4. Prima Justificatio est, Renovatio impii hominis per infusum Amoris Habitum, cujus Infusio est a Christo merita. *Secunda* Justificatio est, Habitus hic Amoris bona Opera proferens, quorum Merito ulteriùs justificamur, et *ex condigno* æternam Vitam meremur. Sed neque *prior* neque *posterior* Justificatio in *Remissione Peccati* constat. — *Notetur*, Quòd per *Opera præparatoria* Concilium cum *Scholasticis* intelligit, quòd Voluntates nostræ a Spiritu motæ per naturales vires suas *se præparant* ad obtinendum Gratix habitum, et Infusionem ejus *ex congruo* merentur; qui quidem Habitus illa est *Justitia justificans*, cujus ob Meritum Peccator primò a Reatu absolvitur, et deinde particeps æternæ Vitæ fit.

Veritas. Afferimus, [1.] Quòd neque hæc *prima* nec *secunda* Justificatio, illa est *Justificatio* quæ in Evangelio plerum-

Cap. 5. plerumque describitur, quæ sanè non est conversio Peccatoris, vel progressiva Sanctitas hominis conversi, sed. *Actus est forensis*, nempe, judicialis à Deo Absolutio nostrum a Maledictione peccato debitâ, et Adjudicatio nobis facta juris ad Gloriam propter Merita Christi, secundum Evangelium. [2.] Non verum est, quod *Opera præparatoria* ullo modo a Deo *merentur* Habitum Gratiae primò infusum, quanquam plerumque per Scientiam et humiliantes Convictiones *Spiritus Dei* minuat Obstacula Gratiae in cordibus nostris, atque nos excitet ad quærendum auxilium a Christo; quæ omnia tam verè communioribus ejus Operationibus debentur, quàm specialibus debetur Gratia salvifica. [3.] Nec primus Gratiae Habitus infusus, nec Actus ejus, ulteriorem Gratiam vel Sanctitatem *merentur*; nec quidem gradum aliquem illius Remissionis, vel Acceptationis, quæ divinâ ordinatione exinde sequuntur.

Error 5. Christus *meruit*, ut Habitus Amoris virtute suâ Peccatum in nobis per bona Opera extingueret; et his Operibus *nos mereamur* Reconciliationem cum Deo, Remissionem peccati, et æternam Gloriam, quæ scilicet ejus Iram placant, pro nostro Reatu satisfaciunt, et pars sunt Pretii æternæ Gloriæ.—*Notetur*, quod *Papisticus* Error de *Satisfactione* eos ad hunc Errorem de *Justificatione* ducit; et quando *Justificatio* consideratur in sensu *Protestantium*, scilicet, tanquam *Actus forensis*, verâ Controversia inter *Papistas* et Nos fit de *Doctrinâ Meriti bonorum Operum*.

Veritas. Nec Resipiscentia, Fides, Charitas, nec ulla bona Opera ex his orta, *vel minimum merentur* Reconciliationem, Remissionem, vel æternam Vitam; nec quidem *Christus meruit*, ut *nos mereamur*: Sed Reconciliatio, Remissio, et æterna Vita *ex merito* sunt, tantum per Christi expiatorias, satisfactorias, et meritorias perpeffiones et obedientiam: Adedque *Justitia Christi* accipitur, et reputatur *sola Justitia meritoria* in justificante Dei Actu, quanquam hic Actus in nullos (adultos) terminatur nisi in pœnitentem Fidelem, et in tales omnes per *Ordinationem Evangelii*.

Notetur hic, [1.] Aliud est, *Christum mereri*, ut *nos* per Opera nostra Salutem *mereamur*: Aliud autem est, *Christum* illam ipsam Salutem *mereri*, quam ille donat et applicat hominibus sub conditionibus evangelicis: Prior illa

illa *Papistica*, posterior verò *Protestantium* est Doctrina. [2.] Aliud est, quid Judex noster in justificante Actu suo reputat *illud* esse, quod Iram ejus placat (ad Reconciliationem,) Justitiæ *Compensationem* reddit (ad Remissionem,) et Pretium meritorium est (æternæ Vitæ;) cui quidem Reconciliationi, Remissioni, et æternæ Vitæ ille jam adjudicat Fidei pœnitenti Jus contingere: *Justitia* verò Christi est, et ea sola, quam Judex noster reputat *illud* esse, quod Iram suam placat, &c. Aliud autem est, quinam sint ii quos Judex noster in justificante Actu suo reputat et judicat, secundum id quod obtulit Evangelium, *illas Personas* esse quibus Promissio facta est, eos fore actualiter reconciliandos, remittendos, et Gloriam jure consecuturos, ex solâ virtute meritoria *illud* comitante, quod Iram ejus placavit, Peccatum expiavit, et Gloriæ pretium fuit. Jam verò hæc *Persona* est pœnitens Fidelis; et ille quidem talis inde existimatur, quod Fidem evangelicam in Christo cum verâ Pœnitentiâ habeat; et quâ talis, judicatur partem habere in prædictâ *Promissione evangelicâ* de Reconciliatione, Remissione, et Gloriâ; quæ tamen acquisita sunt et merita, non ex ejus Fide, sed ex solâ Christi Justitiâ, (sicut antea explicatur,) et in *illius Fure* obtinentur, cui pariter hæc promissa erant pro Fidelibus in *Fœdere Redemptionis*, ac promittuntur a Deo, per Christum in Evangelio, ipsis Fidelibus, ut personale habeant Jus ad ea possidenda, et ut Merita Christi allegent ad illa fruenda.

Testificatâ jam *Concordiâ nostrâ* cum Fratribus nostris, et adjectâ hâc *ulteriore narratione* eorum quæ nos existimamus *Veritates* et *Errores* esse in Doctrinis *Satisfactionis* et *Justificationis*, non possumus quin Deo gratias agere, quod Fratres nostri in prædictâ *Declaratione* testificati sint contra *imperitos et infames homines* se intrudentes in *Officium Ministeriale*. Et quamvis nostrummet ipsorum in hac re Vindicatio minime necessaria sit, cum et nostrorum animorum Sensus, et Actiones nostræ, adeò innotescant; et satis notum sit, ex tot *hominibus imperitis* qui nuper Evangelii Præcones facti sunt, perpauca istos qui ex *nostris Coetibus erupere*, nullam a nobis approbationem vel favorem obtinuisse; atque ut evitarent inhibitionem vel molestiam, nuncium misisse *cognomini Presbyterianorum*, imò, in nos deprædicasse; nos tamen ut præsentem *Fratrium nostrorum Congregationalium* Testificationem pro

Cap. 5. viribus sustentemus, *unum ex Articulis illis*, quibus a nobis omnibus assensum est ad confirmandam *Unionem nostram*, (post Secessum prædictorum Fratrum nostrorum,) in lucem edemus; qui scilicet in hæc verba fertur, *Artic. 6.* "Quòd nulli ex unitis Ministris aditum vel assensum præbebunt, ut aliquis in suis Coetibus concionetur, nisi solenni modo per *Ordinationem* ad Ministerium cooptetur, vel ab aliquibus ex unitis Fratribus comprobetur, vel *Testimonium* afferat se Studiis idoneis, et parandis suppetiis ad Officium Ministeriale necessariis, operam dedisse."

C A P. VI.

Ulterior Disquisitio, quidnam sit Socinianismus, quoad Doctrinam de Satisfactione Christi, et quid porro non sit; cum brevi narratione Phrasium quarundam a Socinianis usurpatarum, et ab Orthodoxis, sensu tamen valde contraria.

Cap. 6. **E**X accuratâ Animadversione, quàm incerto sensu *Termini et Phrases* usurpentur, satis evincitur, *Error*es facile celari posse. Imperitis, itemque *Orthodoxis* nullo jure facile imputari posse, a callidis hominibus qui *Vulgum* fallere intendunt. Exemplum adhibebo in *Controversiâ* quæ præ manibus est, unde liquet quòd *Explicationes* et præcipuæ hominum *Hypotheses* præ verbis suis animadverti debeant, ne in eorum sensu prorsus hallucinemur.

[1.] Reperio *Socinianos* sæpè in *Scriptis* suis admittere et usurpare voces quasdam, quas equidem nonnulli ex *Theologis Orthodoxis* ipsorum sensum maximè peculiariter expressisse existimârunt: Quales sunt, *Commutatio Personarum*, pariter ac *Rerum pro Personis*: *Substitutio* et *Surrogatio Personæ Christi in nostro loco* (a): *Christum in nostro loco martuum esse* (b): *Christum fuisse Sacrificium expiatorium* (c): *Perpersiones ejus esse Pœnas* (d): *Peccata nostra Causam impulsivam esse mortis Christi* (e): *Deum per mortem Christi impulsum esse, ut Remissionem nobis*

(a) Crell. vol. ii. in 2 Cor. v. 14. & vol. iii. Resp. ad Grot. cap. 9. part. 2. (b) Crell. Resp. ad Grot. cap. 9, 10. (c) Crell. Resp. ad Grot. cap. 9. (d) Crell. Resp. ad Grot. cap. 10. & Socin. tom. ii. de Surrogat. cap. 13. (e) Socin. tom. i. Prælect. cap. 21. pag. 580.

nobis concederet (f); imò, *eam fuisse Satisfactionem* (g): Cap. 6. *Christum Peccatorem factum fuisse*; imò, *summum Peccatorem* (h). Hujusmodi multò plura his quidem addi possent: Hinc verò satis liquet, Phrases has ipsas mali capaces esse sensus, pariter ac boni. Ruarus etiam concedit, *Epist.* 64. Christum *per mortem suam sensu quodam impetrasse Remissionem nostram*: Et Crellius quoque, *vol.* iii. *Resp. ad Grot. cap. 9. partic. 3.*

[2.] Ex Capite præcedente patet, Socinianos minimè bono sensu voces has usurpasse; si verò consulantur loca jam citata, atque illa in priore Capite, manifestum erit, eas detorqueri ut consent cum Erroribus prædictis. Sed ne singula dicendo molestus sim, enumerabo causas et fines quibus illi liquidò et disertè *mortem Christi* imputant. (1.) *Mortem Christi* imputant mero Imperio Dei in eum tanquam omninò Creaturam ejus, quem Deus propterea remuneraturus erat, sed non *ex Merito* (i). (2.) Exemplum fuit *Patientiæ* (k). (3.) Præparatio fuit *Sacrificii ejus* pro Peccatis nostris *Deo in Cælis offerendi* (l). (4.) Morte suâ ostensum fuit, *quantoperè Salutem* nostram ille *expetiverit*, quamvis tam atroces fuimus Peccatores; et quàm *fidelis* futurus erat, dum Peccata nostra *in Cælis* expiaret, cum tanta pro nobis toleravit; quod quidem Deus præcipuè considerari voluit in *Pontifice nostro* (m). (5.) Mors ejus *tenerum quandam Sensum* et Miserationem erga nos *impressit*, ut ita nobis in gravissimis quæ pateremur malis, *opitulaturus* ille esset: Noluit Deus genus humanum ei in manus dare, nisi prius *mortem* pro Peccatoribus *passus esset*: Et ut certiores nos faceret Deus, quod si Obedientiam præstiterimus Vitam æternam nos consequeremur, idèò Christus ita formandus erat, ut quodammodò appareret, Christum magis in nos *affectu moveri*, quàm quidem ipse Deus esset; aliter enim, quoad nos idem fuisset, utrùm Deus *immediatè* nos servaret, vel *per Christum* (n). (6.) Mors Christi designata fuit, ut stabilirentur *novum Fœdus* et *Promissiones ejus* (o). (7.) Mortem subivit Christus, ad confir-

H h 2

mandum

(f) Crell. *Resp. ad Grot. cap. 1. partic. 11.* (g) Crell. *Resp. ad Grot. cap. 7, 8.* (h) Crell. *vol. ii. in 2 Cor. v. 14.* & Slichting. *in 2 Cor. v. 21.* (i) Slichting. *in Rom. iii. 24.* & Phil. ii. 9. & Crell. *Resp. ad Grot. cap. 2. partic. 1.* & cap. 4. *partic. 7.* (k) Crell. *Resp. ad Grot. cap. 5.* (l) Crell. *Resp. ad Grot. pag. 198, 199, 215.* (m) Crell. *Resp. ad Grot. cap. 7. & cap. 1.* (n) Crell. *vol. i. pag. 612, 613.* (o) Socin. *tom. i. pag. 596.* & Crell. *vol. i. pag. 620, 621.*

Cap. 6. mandum *Doctrinam suam* (p). (8.) Christus *ad mortem* factus est *obediens*, ut *perveniret*, secundum Dei Decretum, *ad Coronam Gloriæ et Honoris*; et convertendi, protegendi, remittendi, et concedendi nobis Vitam æternam, *Ius et Potestatem acciperet* (q). (9.) Mortuus est Christus, ut *majora promitti possent Præmia* ad alliciendum nos ad Pœnitentiam, quàm quæ fuerunt *prius proposita* (r). (10.) Mortuus est, ut *tollerentur majora illa Peccata*, quibus tollendis minimè inserviebant *Sacrificia legalia* (s). (11.) Morti submisit Christus, ad pariendum in nobis *Vitæ spem solidam*, utcunque moreremur æquè terribili *Mortis specie* (t). (12.) Christus est mortem passus, ut *liberos* nos redderet *a metu mortis* sive *maledictionis*, quam videmus *ab illo devictam* (u). (13.) Mortem subivit Christus, ut nos *alliceremur ad deserendum Peccatum*, cùm ille moreretur ut nos ab eo revocareremur, per *Remissionis spem concessam in eo deserendo* (x). Et, (14.) Mortuus est Christus, ad certos nos faciendos, quanto nos prosequeretur Deus *amore et benevolentia* (y). Prætereo quod allegant de Conformitate ad consuetudinem *Paganorum*.

[3.] Quemadmodum hoc modo *Mortem Christi restringunt*, exclusivè et oppositè ad alias Causas et Fines, quas propria *Christi Satisfactio* magis immediatè et directè supponit, (sicut in *quinto Capite* videndum est:) Sic facile esset ostendere, eos Concessionem suam, quas facere videntur, *diluere*, simul et disertas Scripturæ voces eousque *ad nibitum redigere*, ut secundum eorum rationem nemo sperare potest quarumvis vocum Sensum se certò esse comprehensurum. Aliquando enim per hanc vocem [*quasi*,] totum illud quod magnificè largiri videntur, restringitur; dum scilicet ab iis dicitur, "*quasi* Redempti-
onis pretium, &c. Et Deus *quasi* tangitur affectu, et "*quasi* obligatur a Christo, ut Remissionem nobis concedat:" Aliàs, omnia *figurata* sunt, sicuti fuit Redemptio *metaphorica*; "*Christi mors* fuit Sacrificium expiatorium, id est, *metonymicè* et *synecdochicè* ita appellatur;
" atque

(p) Crell. vol. i. pag. 612, 614, 616. (q) Socin. tom. i. pag. 578, 579. & cap. 21. pag. 580, 599. (r) Crell. vol. i. pag. 619. & Woltzogen. vol. i. Praef. cap. 2. (s) Socin. tom. i. pag. 590, 594. Slichting. tom. ii. pag. 37. & Crell. vol. ii. in Heb. ix. 13, 14, 15. (t) Socin. tom. i. pag. 667. & Crell. vol. i. pag. 618. (u) Socin. tom. i. pag. 575, 596. (x) Socin. tom. i. pag. 577, 588. (y) Socin. tom. i. pag. 586. & Crell. vol. ii. par. 2. pag. 285.

“ atque id præcipuè significat, quod ex Dei decreto
 “ mortem ejus sequutum est, nempe, Ingressum ejus in
 “ Cœlos.” Multò plura *hujus generis* congeri possent.
 [Socin. tom. ii. de *Servat. cap. 2.* Crell. vol. i. in Rom.
 iii. 24. & vol. iii. *Resp. ad Grot. cap. 10. partic. 3. pag.*
 198, 199. & Socin. tom. i. *Prælect. cap. 20.*]

[4.] Interdum Discrepantiam inter se et alios consti-
 tuunt; et quædam sunt in quibus semper fixi manent,
 quantumvis Controversiam hanc perplexam reddant Con-
 cessionibus eorum fictis et vocibus æquivocis.

(1.) Socinus Quæstionem hanc in medium affert, et ne-
 gatum it: “ Utrùm Peccata nostra *Compensatione* seu
 “ *Satisfactione* aliquâ deleantur, an verò *Remissione* et
 “ *Condonatione*? Plerique *Satisfactione* interveniente id fie-
 “ ri arbitrantur; nos verò *simplici Condonatione*, vel Ve-
 “ niâ absolutè liberâ.” [Prælect. cap. 15. pag. 565.]
 Discrepantiam etiam cum Coveto indicat, et hanc pro suis
 partibus Positionem statuit: “ Ego quidem cenfeo, et
 “ *orthodoxam Sententiam* esse arbitror, Jesum Christum
 “ idèò Servatorem nostrum esse, *quia* salutis æternæ viam
 “ nobis annuntiaverit; et in suâ ipsius Personâ, cum vi-
 “ tæ ejus exemplo, tum ex mortuis resurgendo, mani-
 “ festè ostenderit; vitamque æternam nobis ei fidem
 “ habentibus ipse daturus sit: Divinæ autem Justitiæ,
 “ per quam nos Peccatores damnari mereremur, *pro pec-*
 “ *catis nostris* neque illum *satisfecisse*, neque *ut satisfaceret*
 “ *opus fuisse*, affirmo.” [Socin. tom. ii. de *Servat. cap.*
 i. pag. 121.] Crellius quoque Quæstionem hanc consti-
 tuit: “ An *Redemptio* a Christo facta solutionem suam
 “ includebat *veri Pretii* Deo factam ob Peccata nostra,
 “ quam quidem ille *Satisfactionem* appellat?” [Resp. ad
 Grot. cap. 8.] Hoc autem ille pernegat. Ille etiam at-
 que alii maximè in rem suam vertunt, quod a Coveto di-
 citur de *Creditore, Debitore, et Debito*, ut in hac Con-
 troversia Sensum suum expriment. Exempla quoque
 alia proferri possent.

(2.) Ea in quibus Sociniani præcipuè fixi manent, hæc
 sunt: “ 1. Quòd Christus *non placaverit* Dei Iram adver-
 “ sus Peccatores: Et, 2. Quòd id quod Christus fecit et
 “ perpeffus est, *nullam virtutem meritoriam* sortitum sit;
 “ adeòque *non mereatur* a Deo Remissionem nostram,
 “ Acceptationem, et Vitam æternam, vel propriè De-
 “ um impulerit ad hæc donanda sive promittenda.”
 Hæc sunt ex animo Socinianorum, quoad *Satisfactionem*
 H h 3 Christi;

Cap. 6. *Christi*; et excludunt etiam id quod peragit Christus in cœlis, pariter ac Mortem ejus in terris, ab omni proprio Impulſu quoad has res in Deum; quanquam ad efficiendum id quod *Expiationem* vocant, plus assignant *mansioni Christi ad dextram Dei* bono Ecclesiæ consulenti, quàm *Resurrectioni ejus*, et plus Resurrectioni quàm *Morti ejus*; cùm hæc duo postrema nihil sint nisi decreta interveniens Ratio consequendi illud alterum, quod *Expiationem ipsam* vocant.—Hinc illi semper pernegant proprium quodvis *Redemptionis pretium*, et aiunt, “Deum a Jure suo nos “puniendi discessisse, sine ullo respectu ad Christum;” et in explicatione suâ *Expiationis* distinguunt, inter *Dei partem*, quod sui ipsius Actum vocant; et *nostram partem*, quod in hoc, ut aiunt, constat, ut Christus nobis Vitam æternam donet; quod perfectam includit a Pœnis peccati liberationem. Quoad *Expiationem* verò *ex parte Dei*, hoc nequaquam fit, inde quòd Christus Deum impulerit ut peccata nostra nobis remittat propter ejus Sacrificium; imò, *Socinus* nobis inſit, “quòd Deus solus expiet Peccatum.” Et quando *Crellius* reprehendit *Grotium*, quòd ſingat *Socinus* restringere Efficaciam Sacrificii Christi ad peccata futura, vel ut præveniantur, vel ut Remissionem consequantur; et ſingat etiam eum excludere Remissionem peccatorum præteritorum, alio ſensu quàm quòd Fidem pariat, adeòque nos a peccato convertat; Quam majorem virtutem expiatoriam ille huic aſcribit ſub nozione Sacrificii expiatorii? Aſſerit quidem, “Quòd tollit illud Reatum et “Pœnam omnium peccatorum, quanquam præteritorum “antè Conversionem, imò, etiam maximorum:” Quomòdò autem, vel quapropter? Respondet, “Quòd *ex parte ſit* declarando et concedendo nobis Jus ad hoc, et “*ex parte actualiter* tollendo Pœnas divinas.” An verò illud Jus, ſive Remiſſio illa, omninò propriè acquiſitum eſt per hoc Sacrificium? Nequaquam ſanè: Id enim pernegàſſet, et hic in illâ Negatione perſtat, et in ſequentibus Sectionibus.—Summa hæc eſt: “Quòd ſervatoris “crucifixi Exaltatio, et in cœlis Cura noſtræ Salutis, “certos nos facit, fore nos participes Remiſſionis primæ designatæ et promiſſæ ex merâ Dei gratiâ, ſine “reſpectu ad Christum; et Christus tanquam Sponſor “ex parte Dei conſtitutus eam tranſfert, et Divinâ Potentiâ adjutus Pœnam perfectè amovet, vel potiùs “Deus ipſe id facit.” Imò, per hanc eorum Rationem certò videre non poteſtis, eos virtutem minùs expiatoriam

Am hominum Precibus concedere, quàm Sacrificiis legalibus, vel etiam annuis; (aiunt enimverò, “ Precibus his “ nos expiare peccata nostra;”) atque vix amplius ascribere *Sacrificio Christi*, quàm Legalibus, nisi quoad plures peccati species, et maiorem ejus aptitudinem ad dissuadendum nos a peccato, per Amorem Dei, et valida fundamenta Spei majorum Præmiorum, quæ magis manifestata sunt et confirmata per hoc Sacrificium Christi, quàm per ista Legalia: “ Hoc enim Sacrificium Christi “ non aliter considerandum est quàm interveniens Ratio, “ quâ factâ, illa Absolutio sequitur ex Divino Decreto, “ quam Deus scilicet *per se*, nullâ re affectus quam Christus fecit vel perpeffus est, conferre gratis ex merâ ejus “ misericordiâ decrevit.”—Ut nihil amplius addam, Illi sollicitè distinguunt inter *Impetrationem Remissionis*, &c. respectu habito ad Divinam Voluntatem, et *Media Applicationis hujus Remissionis* ad Peccatorem. Quoad illud prius excludunt Christi Satisfactionem et Merita, et eorum virtutem ad hoc *posterius* omninò restringunt. Ipsa res scilicet a Deo minimè impetratur; et quod recipitur a Peccatore id per Christum fit, ex iis quæ ab illo facta sunt ut nos idoneos ad id recipiendum faciat, et ad Effecta ejus possidenda secundum modum a Deo decretum, idque solummodò quia decretum est. [Socin. tom. i. *Prælect.* cap. 27, 21, 22, 23, 24. tom. ii. *de Servat.* cap. 4. & Crell. *Resp. ad Grot.* cap. 8, 9, 10.]

[5.] Satis apparet *Socinianam* Controversiam minimè in iis sitam esse, in quibus aliqui eam locant, inducti certis *Phrasibus* quæ nonnunquam in usum veniunt in *Quæstionibus* agitatæ de *Satisfactione Christi*. Ut pauca hîc Exempla proferam,

(1.) Non in hoc sita est, utrùm quod *Sponsor* patitur in loco Peccatoris, tam proprio sensu Pœna sit, quàm si ipse *Reus* pateretur? Nihil hoc facit apud eos; eorum enim Quæstio hæc est, “ An Christi *Passiones* tale Exemplum sint *reëtrici* Odii Dei adversus peccata nostra, “ et *Iræ* ejus adversus Peccatores, ut hoc modo *Justitiæ* suæ, et Imperii violati atque Legis suæ Honori confusatur, et vindiciæ factæ sint; et Peccatores ita a peccato deterrendi essent, cùm Deus hujusmodi *pœnali Compensationi* insisteret, antequam nobiscum in *gratiam* redierit?” Contra talem *Pœnam* illi disertè militant.

(2.) Nec sita est in hac *Phrasi*, quòd *Commutatio Personarum* est inter Christum et Peccatores: Hoc enim illi

Cap. 6. concedunt; et agnoscunt *Surrogationem* Sacrificii typici pro peccatore, et *Substitutionem* Christi in nostrum locum. Causa eorum in huiusmodi vocibus haud versatur: Sed, "An Christus constitutus est, et consensit, se tolerare id quod Peccator passurus erat, ut *huius virtute* Deus offensus placari possit, et Peccator liberari?" Hoc ipsum est quod illi oppugnant. Videatur *Crellius, Resp. ad Grot. cap. 9. partic. 14.* ubi hanc ipsam Phrasin explicat.

(3.) Nec apud eos Quæstio est, Utrùm Perpeffiones Christi ex parte sint *to Idem*, et alio respectu *plenè æquipollentes* sint Pœnis quas Peccator commertus est? Nequaquam: Argumenta enim eorum contra *Æquipollentiam* intenduntur; ideòque pernegant Perpeffiones ejus posse Redemptionis *justum Pretium*, vel propriam *Satisfactionem* esse; et rectè quidem ex sententiâ suâ, quum ab iis appellatur *mera Creatura*. [*Crell. Resp. ad Grot. cap. 4. partic. 2. & cap. 6. par. 18.*] *Proportionem* hanc in *Pretio* disertissime illi oppugnant.

(4.) Nec in hoc sita est, Utrùm judiciali æstimatione Christus Peccator fuit, vel an existimaretur *insans* Mediator *Iustitiæ satisfaciens* pro peccatis nostris, ut nos Peccatores *per ejus Merita* redimeremur, qui ad Satisfactionem faciendam seipsum obtulit tractandum quasi ipse Peccator esset? Hoc ipsum iis odio est; et quanquam Socinus è re suâ putavit esse ut traduceret *Orthodoxos*, dum horum Opinionem narrat de *Imputatione Peccati* in Christum, concedit tamen eos tenere Christum fuisse *reverà insontem*, atque talem a Deo haberi, etiam quando pœnâ affectus est quasi Reus esset. [*Socin. de Servat. cap. 6.*] Sanè aliquando ita detorquent *Orthodoxorum* verba, quasi inde sequeretur Christum debere *legaliter* existimari tanquam Peccator esset; hoc verò fit, ut sese Argumentis ornent quibus veram Doctrinam Satisfactionis *ridiculam* reddant. Notetur autem, eos negare illa verba *2 Cor. v. 21.* quòd *pro nobis Peccatum esset*, ita intelligi debere, quòd Christus factus sit *Sacrificium pro Peccato*; imò nonnulli ea sic interpretantur, quasi Peccator factus sit, ut *Slichtingius*, &c. et quòd Deus eum tractaverit *quasi Peccatorem*. Socin. ubi *suprà*, in loc.

(5.) Longè abest a Socinianâ Controversiâ, Utrùm Christus *immediatè obligatus* fuit per Legem operum *ad moriendum*? id est, An Deus hoc modo Sententiam tulerit, "Tu Christe peccavisti, adeòque Tu morieris?"

Vel,

Vel, An ille *immediatè* obligatus fuit ad moriendum per Fœdus Redemptionis, et *mediatè* per Legem operum? id est, An Sententia hoc modo intelligi debeat, “ Quando Tu, Fili mi, utpote Mediator, meo consensu, voluntatem tuam denunciasti expiandi peccatum, et redimendi Peccatores iusto Legis meæ Judicio morti obnoxios; et quando *Iustitia mea vindictiva*, et Legis meæ et Imperii mei Honor, postulaverint, ut Ego *Rektor* Satisfactionem et Reparationem pro criminibus horum Peccatorum *per mortem tuam* requirerem, si modò Ego consenserim *Te redempturum esse* et servaturum eos, et Tu *teipsum obligaveris* ad mortem sustinendam in eorum loco ad eos redimendos, *idcirco* Tu hanc maledictam et probrosam mortem morieris.” Hoc, inquam, nequaquam disputatur cum *Socinianis*: Ratio enim hæc *posterior* pariter omninò illorum Opinionibus repugnat ac illa *prior*, imò multò magis; per eam enim declaratur *Pactum illud* ante Incarnationem ejus, adeoque concluditur ejus *Divinitas*, vel minimum *Præexistentia* Christi.

(6.) Nec sanè apud illos ullius est momenti, utrùm homines dicant, *Peccatum fore magis propriè æstimandum, immediatam esse Causam meritoriam mortis Peccatoris* qui peccatum commisit, quàm *mortis Christi* qui peccatum non commiserat, quamvis in se susciperet *Satisfactionem* pro peccato *in loco* Peccatoris facere, ut Deus offensus ei reconciliaretur. Quæstio autem apud eos hæc est, “ An *Peccata nostra*, non obstante Dei *Benevolentia*, talem *Reatum* æstimatione suâ retinuerint, ut *necessaria* fieret *Satisfactio per mortem* ad reconciliandum Deum cum Peccatoribus? adeoque an Christus mortem passus fuerit, ad faciendam *Satisfactionem* illam, quæ ita per *Peccatum necessaria* facta est, nec tamen a Peccatore fieri potuit?”

(7.) Verum est quidem, quòd *Sociniani* communiter dicunt, “ *Peccata nostra Occasionem fuisse mortis Christi*.” Sæpè tamen ea vocant *Causam antecedentem*; sed cum vox *Occasio* communior sit, et magis ad *Hypothesin* eorum adaptata, utinam alii vocem illam omisissent, ad præveniendum Abusum. Nihilominus merus Usus vocis istius nequaquam evincere potest, hominem quenquam *Socinianizare*, si modò eam sensu usurpet *Sociniani* contrario. Hoc satis manifestum erit, si animo advertamus quo Sensu *Sociniani* vocem hanc usurpaverint: Illi nimium

Cap. 6. rum aiunt, "*Peccatum nostrum Occasionem fuisse mortis Christi*, quatenus Peccatum id erat a quo nos revocandi eramus, et adversus id Spes nostra firmanda: Atque *Mors Christi* illa fuit Ratio, quâ Deus, pridem non implacabilis, constituit ut Christus a Peccato nos revocaret; quemadmodum *Mors ejus* certos nos facit de veritate Doctrinæ et Promissionum ejus, et Dei Reconciliationem antè factam manifestat; adeoque *Mors ejus* Argumentum fit ad incitandum nos ut credamus et pœnitentiam agamus, atque etiam *Causa sine quâ non*, tum validi ad Sanctitatem Incitamenti, nempe, æternæ Gloriæ in Cœlo nobis repositæ, (quod antea occlusum fuit,) tum illius Potestatis, Auctoritatis, et Providentiæ Christi ad dextram Dei, quâ nos in Possessionem ejus inducat." Quum verò alii Peccata nostra *Occasionem mortis Christi* vocent, et hoc modo id explicant, "Quod ea fuerint *Occasio mortis Christi* tanquam pœnalis Satisfactionis factæ *Justitiæ Dei*; et quod eam passus sit, ut placaretur Deus Peccatoribus; adeo ut Odium Dei adversus Peccatum, et *Justitia ejus* (imò *Justitia punitiva*;) non minus demonstrarentur in *Satisfactione Christi*, quàm si *damnati essent* Peccatores ipsi; et quod Obedientia et Pœnæ ejus, quibus *Justitiæ vindictivæ* Gloria hoc modo demonstrata fuit, Remissionem peccatorum nostrorum, et æternam Vitam merebantur:" Hujusmodi *Explicatio* tantum repugnat Socinianismo, quàm si usi essent voce *Causâ meritoria* pro *Occasione*.

Ut nemo Reverendi Domini *Baxteri* nomine utatur ad Socinianismum astruendum, eò quod nonnunquam nostra Peccata appellet ille *Occasionem mortis Christi*; Lectori ego certum facio, vocem hanc [*Occasionem*] illum in hoc posteriore Sensu explicare, et in oppositione maxime directâ contra Socinianismum. Nec est quod quis dicat, quin ille idcirco voce hâc utatur, et simul etiam pro *Causâ meritoria*, tantum ad distinguendum inter Christum Sponsorem *Justitiæ* satisfaciensem pro *Peccatis nostris*, et ipsum *Peccatorem* pro *Peccatis propriis* patientem. Quod ut evincam, suas ipsius Assertiones in septimo hoc capitulo repetivi; et facile esset verba ejus citare, quæ examussum quadrant cum Doctrinâ illâ Antisocinianâ quæ in sex prioribus capitulis continetur. Vide *Method. Theol. par. iii. cap. I. Determ. II, 12, 15.*

Anne opus est ut adjiciam, illum dicere, “ Quòd Pa-
 ter *Displicentiam* ejus adversùs Peccatum, pœnarum
 omnium a Christo perpeſſarum *Causam*, ad *sensum pa-*
tientis declaravit; et *Pœnas* illas (inquit ille,) Christus
 tulit, quas Ira Dei et Displicentia adversùs Peccatum
 et nos Peccatores, in ipsum *Sponsorem* nostrum infligi
causavit; [ubi suprà, *Disp.* 4.] easque omnes *noſtri*
causâ et loco dedit. [*Determ.* 10.] Ille *Satisfactionem*
 pro Peccatis nostris reddidit Deo tanquam *Reſtori*, et
 Personæ injuriâ affectæ. [*Determ.* 14.] Mors Christi
 tantundem omninò effecit quod *maximè propriè dictæ*
Pœnæ, et fines omnes earum præstitit, et *Comminationis*
 Legis. [*Determ.* 12.]” Quando autem Peccatum ap-
 pellat *Occasionem* mortis Christi, ibidem etiam id appellat
Causam remotam meritoriam; et eouſque tantum *Cau-*
sam propriè meritoriam, ut quando *Filius* pro Parentum
 peccatis *Pœnas* dant: [*Determ.* 5.] Est verò *Satisfac-*
tionis Christi finis, justissimo *Reſtori rationem præbere*
sufficientem, quare pœnitentibus *Fidelibus* spirituales et
æternas Pœnas condonaret. [*Disp.* 2.]” Sanè non vi-
 det, “ suppositâ Lege operum, quâ ratione potuiſſet Deus
 Peccata nostra remittere absque pœnali *Satisfactione*
 Christi. [*Disp.* 2. & *Determ.* 15.]” Infinitum eſſet ex-
 empla citare, quæ demonſtrent Viri hujus magni *Ortho-*
doxiam, quoad *Satisfactionem* Christi, contra *Socinianismum*.
 Et obiter ut dicam, Illi qui aiunt Christi *pœnalem Satis-*
sactionem non fuiſſe *neceſſariam* ad Remiſſionem peccato-
 rum, mille modis magis favent *Socinianismo*, quàm poſſit
 ex opinionibus vel verbis Domini *Baxteri* extorqueri.

Aliqui fortasse, qui *Episcopium* aliosque *Arminianos* ſe-
 quuntur, (quum ſcilicet neceſſe eſt ut omnes eum quoad
Socinianismum expurgent,) opinentur eum illorum Opini-
 oni de *Morte Christi* favere, quaſi nimirum tantum eſſet
Satisfactio Voluntati Dei, non autem plena *Satisfactio*
Juſtitie Dei facta. Reſpondeo autem, Dominum *Bax-*
terum diſtinguere inter *Satisfactionem* eam quæ eſt *Com-*
pletio Voluntatis Personæ alicujus, et eam quæ eſt *Solutio*
Debiti per pretium *æquivalens* aliàs indebitum. Atque
 affirmat ille, “ Christi *Satisfactionem* non fuiſſe meram
Completionem Voluntatis Dei, (quanquam *Conſenſus*
 ejus ſupponatur;) ſed *perfectè æquivalentem* fuiſſe pro
 Pœnis a nobis debitis; eò quòd meliùs ad Regi-
 minis divini fines obtinendos accommodaretur, quàm
 quod per Pœnam Peccatoris fieret; plenius etiam de-
 mon-

Cap. 6. "monstraret vindictivam Dei Justitiam, quàm si Peccator damnaretur; imò, et perfectam Satisfactionem redderet Justitiæ restitui, atque Legis scopo. [Ubi supra, Determ. 10, 11, 12, 15.]"

Narrationem hanc putavi necessariam, non solum ob prædictum Finem, sed etiam ut Consensio nostra adversus Socinianismum non intellecta esset in exclusionem Domini Baxteri, et eorum qui cum eo faciunt; quod quidem isti *Hæresi* vires adderet, et multis dignis hominibus injurium esset. Nec sanè debent pauca verba, hoc modo satis explicata, ita torqueri, ut nomen illud odiosum illis imponatur, qui magis probabiliter illud cognomen tum possent iis impingere, qui planè quædam asserunt ad Socinianum sensum congruentia, et Hypothesi eorum inferrentia: Qualia sunt, "Quòd Christi Mors ad Remissionem peccati non necessaria sit; quòd Præmissio Remissionis nequaquam sit Effectum Mortis Christi; quòd Resipiscencia sub Evangelio sit Effectum justificantis Fidei in Christum; et quòd Prædicatio Reconciliationis Peccatoribus idèò tantum fiat, ut iis denuncietur Deum ex sua parte jam reconciliatum esse iis, et ut invitentur illi ex eorum parte reconciliari Deo." Multa talia citari possent, nec tamen æquum putarim his de causis aliquem Socinianismi reum agere.

C A P. VII.

Queritur quænam Discrepantia remanere videatur quoad Satisfactionem Christi, et Justificationem Peccatoris; et Discrepantiam hanc infra Causam Discordiæ sitam esse demonstratur.

Cap. 7. Utrinque, ut opinor, absolvimur ab omnibus Erroribus periculosis de Satisfactione Christi, et Justificatione Peccatoris: Nec dubitare possum, quin necesse sit ut perspiciat Lector æquus, manentem Discrepantiam non sitam esse in Opinionibus de illis ipsis Doctrinis, sed in Accommodatione vocum quarundam contra Errores alios quibus præcipuè ex hac vel illà parte se opposuerint; nisi quoque malit eam tribuere Phrasium quarundam Studio ex unâ parte receptarum, et Suspicioni ex alterâ quòd curâ.

curâ accuratiore opus sit, post receptionem Phraſium illarum. In Summâ apparet, Cap. 7.

I. Quòd in his utriſque Doctrinis, remanentis Diſcrepantiæ fons viſibilis in diſcordanti notione de *Sponſorio Chriſti Officio* ſitus eſt. Vox enim *Imputatio*, quemadmodum in utriſque his Doctrinis uſurpatur, per hoc regitur, viz. Quomodo *Peccata noſtra Chriſto* imputata erant, quum ille *Satisfactionem* fecerit; et quomodo *Chriſti Juſtitia nobis* imputetur, quando nos *juſtificamur*: Quæ utraque ex Conceptibus diverſis pendent de *Sponſorio Chriſti Officio*, et de modo quo ille nos repræſentat; de quo Ego nunc incipiam.

Ex unâ Parte opinantur, Chriſtum *Sponſorem median-tem* eſſe; et cùm diſtinguant, quoad Rem ſuſceptam, et Inſtrumentum quo ſe lubens obligaret, atque etiam quoad Reſpectum ejus verſus nos in hoc Suſcepto,

(1.) Chriſtum conſiderant in *Fœdere Redemptionis*, tanquam cum Patre conſtituentem *Terminos Satisfactionis* Juſtitia, et Impetrationis Vitæ pro Peccatoribus, et ſeipſum obligantem ad aſſumendum noſtram Naturam, et in eâ Legi perfectè obtemperandum, et maledictam mortem perpetiendum, et quicquid æquipolleret ei quod *Peccata noſtra* per Fœdus Operum meruerant. Hic verò opinantur, Chriſtum non ſtrictè Pactum iniſſe *noſtro loco*, vel ut *Vicarium noſtrum*, quanquam reverà pactus eſt ſe moriturum *noſtro loco*, et hoc ſtrictè quidem: Quod ab illo tranſactum eſt, ut *voluntarius Mediator* fecit, quamvis pro noſtrâ Salute: Nos non eramus hîc *Pars fœderans*, quanquam ii eſſemus quorum Salus promiſſum ejus Præmium fuit: Adeoque quando Membra ejus facti ſumus, majori ratione dici poſſit, nos nunc in Chriſto intercedere, quàm quòd nos tunc in Chriſto pacti ſumus. Denique, Actum ejus pacificendi illi exiſtimant tam peculiarem ipſi eſſe, ut ſcilicet Omiſſio ſua in perficiendo id quod pactus erat (quod fanè fuit impoſſibile,) nos non magis reos feciſſet, quamvis nos miſeros reliquiſſet ob delicta noſtra, cùm nulla alia remaneret nos redimendi ratio.

(2.) Chriſtum reperiunt, in *Fœdere Evangelico* cum lapſo Homine facto, *Sponſorem* appellatum, Heb. vii. 22. nec quidem aliàs ullibi. Prius illud in hoc Fœdere ſupponitur; imò ſupponitur, Chriſtum Pacta ſua in Fœdere *Redemptionis*, ut ſatisfaceret ſcilicet Juſtitia, executum eſſe; (id eſt, accepta fuit ab initio Pactorum ejus ſtipulatio,

Cap. 7. latio, ac si peracta esset;) hoc enim *Fœdus cum Homine* non constituit *terminos Redemptionis*, sed *rationem conferendi Effecta* Redemptionis ejus; et appellatur *Testamentum* Domini nostri Jesu, quo ille Beneficia per expiatoriam ejus Mortem acquisita legat. Atque in hoc *Fœdere* Christus est talis *Sponsor*, qui non tantum certos nos facit omnia quæ ex Dei parte nobis promittuntur rata esse futura, sed etiam in se suscipit Electos adferre, et Perseverantiam Fidelium certam præstare ad æternam Vitam, potentiam illam et auctoritatem exerendo quam accepit. Hic autem quoque Christum existimant esse *distinctam Partem fœderantem*: Mediatorem scilicet paciscentem, et seipsum obligantem ad *Fœdus* ratum faciendum, et ad efficiendum Fines in eo propositos. Non verò obligat seipsum ad credendum, ad resipiscendum, vel ad perseverandum *pro nobis*, sed ut nos resipiscamus, credamus, et perseveremus: Nec *Pactum* ejus quoddam nos hoc faceremus, obstat quòd minùs *nosmetipsos* per *Fœdus* obligemus *personali nostro Pacto*, nos hoc facturos esse, quamvis omninò *per virtutem ejus*. Jam verò *nostrum Pactum* non est *Pactum suum*, sed est *Effectum* ejus; nec *nostra Resipiscencia* est *Resipiscencia sua*, sed est *Effectum* pacti ejus *Auxilii*; nec illud ejus *Auxilium existimandum est legaliter* *Auxilium* a nobis proficiscens; nec possumus nos dicere, *nos in Christo pactos esse* Electos adferre, vel facere ut Fideles perseverent. Unde, et per alias Rationes, inducimur ut credamus illum in *Pactis* ejus adhuc negotium agere *Mediatoris*; sed in *seipsum obligando* ad hæc magna perficienda, ut ita nos id faciamus ad quod personaliter obligamur, et accipiamus id quod necessariò accipiendum est, si modò Evangelicâ ratione unquam servandi sumus, (quanquam supponitur eum jam esse crucifixum,) propriè ille appellatur *novi Fœderis Sponsor*, simul atque hujus *Mediator*. — Non opus est ut suggeram, quòd si in hoc *novo Fœdere* Christi *Officium Sponsorum* non inferet, nos *unam Partem fœderantem* esse cum Christo, atque adedò nos in illo fœderatos esse; multò minùs sequetur, nos ita fuisse in *Fœdere Redemptionis*, in quo tractata erant talia, in quibus minimè idoneum esset ut nos omninò haberemur tanquam *Partes suscipientes*, multò minùs tanquam *Principales* qui in eo *primas* teneremus, secundum illud quod in *Sponsoribus* strictè legalibus semper supponitur. Sed de hoc egi in Libro cui

cui titulus *Homo iustificatus*, et in *Responsione ad Relationem*, et in *Postscripto ad Veritatem Evangelicam*. Cap. 7.

Ex alterâ Parte opinantur, Christum consensu Patris in *Fœdus Operum* ivisse, tanquam *Syngrapham*, (ut quidam dicunt *inviolatam*, ut alii verò *violatam*;) et quòd in eo factus est una *Pars fœderans* nobiscum, (tanquam *Electis* ut quidam, tanquam *Fidelibus* ut alii aiunt,) adeòque talis *Sponsor* est, per quem hoc modo *Fœdus Operum* processit: “ Si Tu Christe Fili mi, vel vos *Electi* (sive *Fideles*), totam perficietis Legem, vivetis: Si verò illi “ peccaverint, vel Tu vel illi moriemini; vel illis peccantibus, Tu morieris.” Et quum existiment, quòd Christus propriè *pecuniarius Sponsor* sit, in-hâc unâ *Syngraphâ* nobiscum vinctus, illum itaque habent pro unâ *legali Personâ*, et *Vicario nostro* tali Sensu, quòd nos in illo pacti simus, et legaliter existimemur facere et pati idem quod ille, adeòque quòd *Salutis* non tantum certi simus in ejus jure atque ejus gratiâ.

Hæc sanè a quibusdam *periculosa* habeatur *Discrepancia*. Et ita quidem foret ex nostrâ parte, nisi agnoscere-mus, quòd impletio Legis per Christum *Articulus* fuit in *Fœdere Redemptionis*; et quòd nos pariter simus de *Salute* certi, si modò Christum accipiamus, ac si in illo fœderati essemus; et quòd ille in se suscepit, *Electos illum accepturos* esse, quamvis in illo non essent fœderati; et quòd *Fideles* in *Beneficiis* mortis Christi tam *inviolabilem* consequantur partem, cum in ejus Jure tum per *Promissionem* evangelicam, ac si legaliter existimarentur pati id quod ille passus est: Omnia hæc autem nos agnoscimus.—Pariter etiâ ex parte *Fratrum nostrorum*, periculosum esset dicere, quòd nos in Christo fœderati fuimus, et in illo *Obedientiam* præstitimus, nisi omnimodè *renunciarent* *Arrogantiæ*, quasi ipsi essent pariter *justi ac Christus*, vel quasi æquis conditionibus ipsi cum Deo agerent; nullo egentes alio *Misericordiæ Actû* quàm hoc uno, nempe, quòd Christus *constitutus esset Mediator*, postea scilicet æquis conditionibus insistentes, et supra *Remissionem* constituti, &c. Idem quoque periculum ex positione eorum aueret, nisi agnoscerent *necessitatem Fidei* ad *Justificationem*, et hanc *Fidem* semper comitatam esse cum *Resipiscentiâ* et perseverante *Sanctitate*. Sed *Fratres nostri* prius illud abnegant, et postèrius agnoscunt.

Cum.

Cap. 7.

Cùm hæc ita sint, nullus datur locus ad *hæreticandum* alii alios. Nos quidem putamus, *Sponsorem* mediantem, per *distinctam Syngrapham* obligatum ad ea omnia perficienda quæ Fratres nostri affirmant Christum perfecisse, pariter Statum nostrum salvum facere, et Fidem nostram sustinere, ac si fuisset in *eadem Syngraphâ*; et meliorem reddere Rationem sapientium Constitutionum divini Imperii erga hominem *post Lapsum*, et judicialium Actionum Dei erga hominem quatenus sub *Optionibus Evangelicis* situs est, et *Suspensionis suæ* meritorum Christi Beneficiorum donec homines credant, atque etiam Argumentorum ejus cum Peccatoribus quæ in Scripturis habentur. — At *Fratres nostri* opinantur, non quòd *Christus* plus fecerit pro Salute nostrâ quàm nos putamus, sed quòd *nos* plus fecerimus in *Christo*; atque inde arbitrantur *Fidem nostram* magis sustentari, et *Legem operum* per suam Rationem magis illustrari. Si verò *Pars alterutra* videret, reciprocos hos omnes Fines pariter curari, et malas Consequentias pariter utrinque præcaveri, non poterat sanè suâ causâ Opinio quæ in Quæstione est, ex utrâlibet parte venire in Controversiam. Annon verò dolendum est *utrinque odiis fræna dare*, quòd de optimâ Constitutione in diversa eamus, ut *Mala eadem* vitemus, quibus ut præcaveatur utrinque cordi est, atque ut *Bonum illud* confirmetur, cui utrinque pulchrè studetur quamvis diversis *Hypothesibus*?

Eo magis in hac re Indulgentiâ utendum est, quòd pendeat ex Solutione hujus Quæstionis; Quum *Adamus* appellatur *Figura Christi*, (Rom. v. 14.) annon *Disparitas* datur aliqua inter hominum ab iis Repræsentationem, quemadmodum datur inter cætera ibi nominata? *Fratres nostri* opinantur, *Christum* tam perfecte præfigurari in *Adamo* tanquam *Personâ repræsentativâ*, ut nos tam cèrte Obedientiam præstiterimus et passi simus in *Christo*, quàm in *Adamo* peccaverimus. Nos verò putamus *Figuram*, quoad Repræsentationem, sic constare: Quemadmodum nemo Peccator fit, vel moritur, cujus pravitati et morti causam *Adamus* atque meritum non præbuit, per primum ejus Peccatum; et quamvis *Pagani Peccatores* qui mortui sunt, non actualiter peccaverint in revelatam positivam Legem, sicut fecit *Adamus*, ille tamen *Radix Mortis* etiam iis fuit, pariter ac *Judæis* qui sub *Mosis Lege* fuerunt. Ita quoque nemo vivificatur, justificatur, sanctificatur, vel servatur, quin *Christus* iis

Radix

Radix Vitæ, Gratiae, Justificationis, Sanctitatis, et Gloriam sit; (quoad hæc omnia per *Merita* sua, in aliquibus etiam per *Spiritum* suum et *Potentiam*.) Cap. 7.

Sentimus tamen *Christum* æquè rectè posse *Figuræ* *Adami* hoc loco nominatæ respondere, in nostrâ Vivificatione, Justificatione, et Salute per *Christi* Obedientiam nobis imputatam, etiamsi nos in illo Obedientiam præstitisse et passos fuisse non existimemur; sicut etiam *Christus* damnatus fuit et mortuus, propter *Adami* peccatum illi imputatum, quanquam in *Adamo* peccasse non existimaretur. Quemadmodum per nostram Inobedientiam ille damnatus fuit, sic nos per ejus Obedientiam justificamur; nempe, prius illud ex Pacto ejus cum Patre fluxit, posterius ex eo atque etiam ex Evangelio. Ille non damnatus fuit per ullam Imputationem quâ ille factus est legaliter Peccator, quasi in *Adamo* peccavisset; nec nos justificamur, ex eo quod legaliter existimemur passos fuisse vel Obedientiam præstitisse in illo. Nihil juvabit si dicatur, *Christum* legaliter fuisse Peccatorem, et non tamen reputari peccasse in *Adamo*, quia *Christus* nostra *Radix* erat: Quanquam enim nostra *Radix* esset quoad Gratiam, Acceptationem, Remissionem, et Gloriam, et quicquid præterea ab illo ad nos fluxerit, utpotè sit Servator noster; nihilominus si Peccator ille erat, non poterat quoad hoc nostra *Radix* esse, nisi nos ab illo Peccatum derivemus. Certè verò illius Denominationis Radicem non in illo oportet esse, sed in iis qui ante illum Peccatores erant, et quorum Peccata illi imputata sunt: Oportet itaque quod denominent illam unam legalem Personam quam ille assumpsit, peccatricem et ream Personam; quemadmodum exinde hoc apud nos simili ratione prædicatur de unâ illâ obediente et satisfaciente Personâ, in quam nos scilicet assumimur: (Quibus ego terminis utor, quia tam sedulò a Fratribus nostris patrocinantur.)

Postremò, Eapropter, inter multas alias Rationes, nobis est in animo, hoc modo definire Repræsentationem *Christi*; quoniam in loco jam citato (*Rom. v. 14.*) ubi *Adamus* vocatur *Figura*, Mors istorum Ethnicorum merita fuit per suas ipsorum Transgressionem personales, pariter ac per *Adami* Inobedientiam: Sed Electi, etiam cum Fideles fiant, Vitam non merentur per suam ipsorum Obedientiam personalem; adeoque minimè repræsentamur eodem planè modo in *Christo*, ac in *Adamo*. Jam verò,

Cap. 7. II. Ex hoc priore, alter oritur Atticulus, ad *Satisfactionem Christi* disertè pertinens, viz. Quo Sensu *Christo imputata sint Peccata nostra*.

Ex *unâ Parte* dicitur, Peccata nostra Christo imputari, tantùm quoad *Reatum*, vel Obligationem *ad ferendum Pœnas* quas nos exinde fuimus commeriti; quas Pœnas quamvis ille *nostro loco* perpeti in se suscepit ad reconciliandum Deum nobis, hoc tamen illum non reddebat *Peccatorem* apud Deum; quia cognomen illud a violatione oritur Præcepti, sine Respectu ad Comminationem: Et existimantes illum non fuisse *Peccatorem nostro loco*, quamvis nostro loco Pœnas perpeffus sit Peccatis nostris debitas, hi sanè putant illum a Deo haberi qualis revera fuit, *sanctus* nimirùm atque *insons Mediator*, suo consensu Pœnæ obnoxius, propter Peccata in quorum Expiationem venit, et quæ non erant *expiabilia* nisi ipse nostro loco moreretur. — At verò *Fratres nostri* opinantur, Peccata nostra sic fuisse imputata Christo, ut nomine ac judicio pro *Peccatore* habeatur in æstimatione Dei atque Legis.

Ne autem major videatur *Discrepantia hæc* quàm reverà est, æquum est ut vos submoneam, quòd ex *unâ parte* negant *Fratres nostri*, quòd aliquòd peccatum vel pollutio Christo inhæreat, vel quòd de suo aliquod peccatum habeat: Peccata quidem *nostra* fuerunt, et tantùm illi *imputata*; et hâc ratione *Peccator legalis* ille fuit, utpotè esset *una politica Persona* cum iis Peccatoribus, quos Lex reverà Peccatores æstimavit, et quâ tales damnavit. Ex *alterâ parte* verò Nos agnoscimus, quòd (supposito *Fœdere Redemptionis*,) Christus reverà æquè *obligatus* fuit, et Deus justus *Rektor* pariter potestatem habuit illum puniendi pro peccatis nostris, ac si *Peccator* existimatus esset: Imò, Pœnas eas Justitia Divina absolute *postulavit* in ipsum infligi, si *Peccator ejus gratiâ* ab iis redimendus erat.

Jam verò Lector judicet, an *Discrepantia hæc* Censuris mutuis vel Discidio justam præbere rationem possit? Quid est *Peccator sine labe*, imò sine ullâ suâ culpâ, præter *Sponsorem* obligatum ad ferendum Pœnas peccatorum alienorum in loco Transgressorum? Et qui agnoscunt eum talem esse, quid minus de eo dicunt, quàm illi alii sentiunt, quamquam de illâ duriori appellatione hæreant? Ad minimùm, hoc sanè mirum esse jure censeatur, si alii aliis

aliis probra ingeramus propter diversam explicationem Cap. 7.
 Textûs illius, 2 Cor. v. 21. scilicet, quod *pro nobis factus est Peccatum*. Ex unâ Parte putant, quod ille factus est pro nobis *Sacrificium pro Peccato*, secundum locutionis modum apud *Hebræos*: Sæpè enim reperimus voces **אֵשֶׁת** et **חַטָּאת** significare *Sacrificium pro Peccato*, pariter ac *Peccatum*: [*Lev. vii. 1, 2. et iv. 28, 29, 33.*] Atque hic ipse *Apostolus* eundem locutionis modum sequitur, dum *Oblationem* vel *Sacrificium pro Peccato* eloquitur per Phrasin *περὶ ἀναστάσεως*. [*Rom. viii. 3. et Heb. x. 6.*] Ex alterâ Parte verò intelligi volunt, quod *Christus factus est Peccator*; at *Peccator* tamen, qui sanctus, et intaminatus, et sine noxâ fit; quæ quidem interpretatio hujus Phrasæ [quod *factus est Peccatum*,] tam exilis est, ut durum esset de iis qui eam tradunt malè opinari.

In neutram Partem addictus Animadversor propensus erit dicere, Quod his qui *Christum Peccatorem* appellant, Studium est abnegare *Socinianismum*; et quod illis qui appellant eum *Sacrificium pro Peccato*, pariter Studium est refutare *Socinianismum* et *Antinomianismum* etiam; in lucrum illud præcavendo, quod ab utrisque his Erroribus ex locutionis hujus usu captatur. Ubi verò invenitur *Charitas Christiana*, vel *Prudentia*, partis ejus quæ alteram damnat, quum utrinque certetur pro eo quod videtur huic vel illi *Defensionem* esse optimam *Doctrinæ Satisfactionis*? Cæteræ Phrasæ, quarum in *Sexto Capite* ratio habetur, eundem atque hæc admittunt mitigationis modum, et sub eodem fundamento.

III. Tertius Articulus in quo aliqua apparet *Discrepantia*, ad *Doctrinam Justificationis* pertinet. Antequam verò in hoc immorer, pauca quædam submonere mihi liceat.

I. *Discrepantia* in hac re ex eo sanè oriri videtur, quod desit æqua animi *Attentio*, ad *Fædus Redemptionis*, quo constituti sunt *termini Satisfactionis*, et *Impetrationis Beneficiorum* salutarium, quibus perficiendis *Christus solus* exinde obligatus fuit; et ad *Fædus Evangelicum*, quo nobis personale partem in Beneficiis a *Christo* impetratis *ratio tradendi* constituitur. Per illud prius, omnia quæ ad *Satisfactionem* et *Meritum* pertinent ad *Christum* restringuntur; et *Remissio*, *Adoptio*, et æterna *Vita* in manus *Servatoris nostri*, tanquam *Mercès sua*, traduntur. Per illud posterius, *Ratio* constituitur, quæ nostræ lapsæ

Cap. 7. Conditioni et Naturæ rationali conveniat, per quam ad acquisita Beneficia Jus *ad nos applicatur*; nec Evangelica narratio Vocationum Dei, Argumentorum et judicialium ejus Actionum, sine hoc explicari potest. Ego equidem censeo, Discrimen non fecisse inter hæc *duo Fœdera*, vel animum intendisse in alterutrum, altero nimis neglecto, in causâ esse, cur Lites istæ inter nos eruperint.

2. Humiliter propono ut consideretur, Utrùm illi possint *periculosè errare* de ratione Salutis, et singulatim de Doctrinâ *Justificationis*, qui probo animo illam sequuntur rationem quam modò adhibuimus de Christi *Satisfactione*; et qui secundùm eam, *Legem Evangelicam* seu *Fœdus* asserunt, quo Regula constituitur per quam Effecta salutaria Satisfactionis ejus traduntur? Minimè mihi quidem ita videtur. — Namque in illâ ratione quam modò dedimus de *Satisfactione*, nos Impetrationem totam Remissionis, Acceptationis, et omnium Beneficiorum salutarium, *soli* tribuimus *Expiationi* et Meritis *Christi*; disertè excludentes omnes nostras Gratias et bona Opera, ne ullum in hac re locum sortiantur: Et per ea quæ diximus de *Lege Evangelicâ*, rationem et regulam personalis *Applicationis* horum a Christo meritorum Beneficiorum confirmamus; idque secundùm sacræ Scripturæ Sensem in explicatissimis ejus partibus, pari respectu habito ad idoneum Ministerium, atque ad Sententiam judicalem in impenitentes Infideles, quibus non applicantur Beneficia illa, etiamsi proponantur Optiones Evangelicæ. — Quin si de *Satisfactione Christi* accuratissimè et sanissimè sentiremus, et abnegaremus tamen *Legem Evangelicam*, (vel id quod *ei æquipollet*,) opinamur non mediocrè periculum inde necessariò eventurum, idque in re non minori quàm est hominum Salus: Nam si hoc Evangelium fiat *Regula Judicii*, et Remissionem atque talia merita Beneficia Christus per illud tradat, annon inutile futurum est *Ministerium nostrum* et Animabus periculosum, quod minimè explicat et ingerit, *Conditiones Evangelicas*, ad acquirendum Jus in iis Beneficiis? Atque annon oportet, quòd securi Peccatores illi pereant, qui *his Conditionibus* non consentiunt, quantumvis Orthodoxis confidant Opinionibus de iis quæ fecit Christus, ad satisfaciendum *Justitiæ*; et æternam Vitam meritis ejus acquirendum? — *Limites* igitur quos Ego mihi constituo, hi sunt; quòd nullus apponatur *Christo Rivalis* in expiatoriis vel meritoriis ejus Actionibus, ex unâ parte; nec *rejiçatur ille* quoad ipsius

ipsius constitutas Regulas conferendi acquisita ejus et oblata Beneficia, ex alterâ parte : Utrunque enim Christus dehonestatur, et Animæ utroque modo pereunt. Nolim verò ita intelligi, quasi hoc in opprobrium *Fratrum* dicatur, quibus reverà prius illud cordi est ; jam enim constat, et magis constabit, illos *posterius illud* minimè rejicere, sed id quod *æquipollet Legi Evangelicæ* quoad hoc affirmare.

3. Satis liquet, quòd quando *Protestantes* magnum indicent animi Studium pro solâ *Justitiâ Christi* nobis ad Justificationem imputatâ, contra *Papisticam Doctrinam*, plurimos inter eos qui doctrinâ clarent, velle tantum *omnia excludere* præter illam Christi Justitiam, ne scilicet meritoria sint Acceptationis, Remissionis, Vitæ et alicujus alterius Beneficii, et ne omninò habeantur tanquam *Satisfactio* vel *Compensatio* pro quovis Peccato ; affirmantes, quòd *sola est Justitia Christi* quæ expiare possit Iram Dei, quòd *hujus solius gratiâ* Deus nos absolvet, et quòd *nulla Justitia illâ minor* tam perfecta sit, ut in eâ coram Tribunali Justitiæ Divinæ consistere possemus : Adeoque *ipsum Opus Fidei* non potest esse *justificans Justitia*, in illo Sènsu quo ab illis justificans Justitia intellecta fuit : (Quibus omnibus nos quoque cordatè assentimur :) Atque exinde illi sæpè justificantem Aptitudinem et Officium *Fidei* determinant, maximè ad *Confidentiam* in illam solam meritoriam Christi Justitiam, et ad ejus *Receptionem* Remissionis, Acceptationis, et Juris ad Vitam, ex merâ Misericordiâ, propter Christi solius Merita. Quæ omnia ritè et verè dicuntur, quatenùs illi ea accommodant ad defensionem *Justitiæ Christi*, ut quæ unica res est constituta et idonea ad fines prædictos, et ea simul urgent in oppositione ad *Papisticam Doctrinam de Merito*. — Disceptatio enim quæ inter eos erat et *Papisticam Ecclesiam*, sita fuit in hac meritoriâ, expiatoriâ, et satisfactoriâ *Justitiâ* ; et sæpè quidem eos hoc proponere invenietur, quòd si *Justitiam hanc* concesserint *Papistæ* illam fuisse *Christi solius*, tum magnam Controversiam de *Justificatione* finitam esse : Simul verò plurimi *Protestantes*, et *Homiliæ nostræ* omninò concedunt, quòd *Respectu* necessaria sit, et requiratur ad Remissionem, et *Fides* ad Justificationem, et quòd hæc Beneficia Gratiis his promissa sunt ; quanquam non eò adducerentur ut disputarent, Utrùm ista debeant appellari *Justitia*, quatenùs *Subjectum* idoneum faciant in quod justificans Dei

Cap. 7. Actus terminaretur; sed utrùm Deus in Actu illo aliquid respexerit tanquam meritoriam, absolventem, satisfactoriam *Justitiam*, vel aliquid tanquam *Satisfactionem* *Justitiæ*, vel tanquam *Causam impulsivam*, vel *æquivalens Pretium*, præter *Justitiam Christi*? Ad hoc restringebantur eorum Disceptationes in temporibus suis, et hoc tueri studebant, quemadmodum debent quoque omnes Christiani: Quum sanè causa disceptandi de *Cognomine* illius quo *Subiectum* *Justificationis* determinabatur, in oppositione ad eos qui a Deo justificati non fuerunt, non tam fuit antè eos, quàm antè alios, qui in posteris temporibus impetiti sunt ab iis, qui in *Extremum* aliud a Doctrinâ *Meriti Papistici* iverunt. — Neque hæc res est aliter constituta a doctis Theologis nostris, qui contendunt contra istos *Arminianos* a quibus affirmatur ipsum *non credere* *Justitiam* nostram justificantem esse: Nam per *Justitiam* hujusmodi *Arminiani* intelligunt, *Justitiam* illam quæ est *Pars Solutionis*, et quæ in locum venit, et *idem valet* quoad *Justificationem* nostram, quod perfecta *Obedientia* valebat in Homine innocenti; quod scilicet nos antea designavimus, et disertè abnegavimus. Si opus esset, plurima adsunt Testimonia quibus hic Articulus facilè probatur; quamvis concedam, homines nonnullos locutionibus quibusdam *contradictoriis* usos fuisse.

Hiscæ rebus præmissis, revertor jam ad *Discrepantiam* illam, quæ de *Justificatione* adhuc manere videtur; et quoad hanc considerandus est,

[1.] Articulus de *modo Imputationis* *Justitiæ Christi*. Utrinque hic agnoscitur, eam *imputari*; at *quomodo*, in diversa aliquatenus itum est.

Ex *unâ Parte* putant, hunc esse *Sensum imputandi Christi Justitiam*, nempè, quòd Deus nos *existimat* legaliter fecisse et perpeffos esse id quòd Christus fecit, idque ad perfectam *Satisfactionem* *Justitiæ* et *Legis* operum; adeoque quòd nos *existimamur* Præcepta hujus *Legis* perfecte implevisse, et *Maledictionem* ejus ad plenum subiisse; et exinde quòd nos *legaliter* ita fecerimus, Deus nos judicat et denunciât justos esse ad amissum *Legis*, adeoque *Jus* habere ad *Remissionem*, *Adoptionem*, et æternam *Vitam*. At si quæretur, An hæc *justificans Sententia* sit *Legis operum* *Sententia*, nimirum, *præmians ejus Sanctio* ad nos a Deo applicata tanquam justo *Judice*, per *Legem operum* nos judicante? Respondent, Hanc esse quidem *Sententiam Legis operum*, sed esse ex *Gratiâ Evangelicâ*

vangelicâ quòd Deus concefferit Christum esse nobiscum *Cap. 7.*
 unam Personam in Fœdere Operum, unde nos sic existimamur Obedientiam præstitisse et perpeffos esse in eo.

Ex alterâ Parte verò opinantur, *Justitiam Christi* sequenti modo *imputari*; nempe, (1.) Considerant Patrem *promisisse Christo* in mercedem Obedientiæ et Perpeffionum ejus, eos qui in illum crederent remittendos esse, adoptandos, tractandos quasi justî essent qui nunquam peccassent, et æternum servandos: Hinc *Domino Jesu* Jus contingit, quòd omnia hæc Fideles obtinerent. Et quum sit *Fides* quæ in hoc Fœdere *designat illos* qui hæc consecuturi sunt, ita quando *Fideles sumus*, existimamur et adjudicamur tales esse Fideles, et tales qui consecuturi sumus Beneficia hæc in Christi Jure. (2.) Considerant Deum in Christo, propter sapientes Fines, in Evangelio *Optionem* Remissionis, Adoptionis, et æternæ Vitæ miseris Peccatoribus facientem *si modo credant*, et Beneficia hæc promittentem *quando credant*; et tanquam Beneficia tamen Christi Obedientiâ et Perpeffionibus *acquisita*, atque *ipsi promissa* pro Fidelibus; licet et simul usurpata sint in Evangelio tanquam *Argumenta*, quæ Fidei corroborarent Præceptum et Invitationes ad eam ab illo datas. His ita consideratis, Deum nos sentimus, quando in Christo nos justificet, non tantum Remissionem, Adoptionem, et Vitam nobis donare; sed *judicare* quidem et sententiam dare, nos esse *tales* qui per *Fœdus Redemptionis* Remissionem, Adoptionem, et Salutem in *Jure Christi* essemus consecuturi; et quibus Evangelium *Promissione suâ personale Jus* concedit ad illam Remissionem, Adoptionem, et Vitam, quatenus a Christo acquiruntur; Atque perinde ille existimat et judicat, Obedientiam et Perpeffiones Christi in plenâ virtute suâ, pro nobis esse *Spanfionem* (jure vindicandam) nos illis fruituros esse; unde Jus nobis contingit apud Deum *allegandi Christi Mortem et Merita*, tanquam quæ nobis ea procurârunt, pariter ac *Fidelitatem Dei*, qui in Evangelio suo nobis ea promisit.

Ex iis quæ jam diximus apparet, nos minimè eousque insurgere ut dicamus, nos *existimari* fecisse et perpeffos esse idem quod Christus, et *immediate* absolvi per Sententiam Legis operum; nec eousque nos decidimus, ut nihil aliud intelligamus quàm meram participationem *Effectorum* Justitiæ Christi, sed asserimus *Imputationem* ipsius Justitiæ Christi *relative* ad Effecta illa. Christi Jus quidem

Cap. 7. quidem applicatur, et ipsa ejus Obedientia nobis imputatur, tanquam quæ cum Deo agat illorum Effectuum gratiâ, et nos confirmat adversus omnia damnatoria Obstacle et Provocationes. *Justificans Sententia* verò non est Legis Sententia; Deus non ait, “*Vos perfectè Obedientiam præstitistis, ergò vivetis: Vos Maledictioni satisfecistis, ergò non moriemini:*” *Justitia* tamen illa quæ nostram Salutem acquisivit, et judicatur nostra Securitas jure vindicanda, ut scilicet Salute hæc promissâ frueremur, *Obedientiam* implicat pariter perfectam, ac illa est cui Lex promisit Vitam si nos non peccâsemus, et *Perpersiones* æquipollentes illis quas Maledictio denunciavit adversus nos quando nos peccaremus. At quoniam nos non sentiamus, ubinam hæc Lex implicat hujusmodi Sententiam, nempe, “*Quia Christus Obedientiam præstitit, Vos vivetis quamvis Vos non Obedientiam præstititeritis; et quia Christus qui nunquam peccavit, pro vestris Peccatis passus est, Vos absolvemini quamvis Vos peccaveritis:*” Potius igitur sentimus Sententiam justificantem esse Sententiam Legis Evangelicæ, connotantem tamen Legem mediationis, et præsupponentem Satisfactionem factam Legi operum; quam quidem nos sentimus hujusmodi esse: “*Tu Fidelis Peccator, Ego judicialiter existimo et pronuncio, te talem esse, quem Ego Filio meo promisi in Fœdere Redemptionis, ut Remissionem, Adoptionem, et Gloriam fortiare, propter ejus perfectam Obedientiam meæ Legi, et Satisfactionem factam meæ Justitiæ, quam Ego illum perfecisse agnosco; atque etiam unum esse ex iis, quibus Ego Promissionem feci Remissionis, Adoptionis, et æternæ Gloriæ, quando hæc Beneficia obtulisseni omnibus Peccatoribus qui in eum credituri erant: Tu igitur virtute Promissionis Christo factæ, et Promissionis tibi factæ, adjudicatus es, Te accepturum esse Remissionem, Adoptionem, et Gloriam, et Jus habere ad vindicandum tibi Justitiam Christi, ut tutò et lætântèr iis fruire per Efficaciam prævalentem Meritorum ejus, qui solus acquisivit hæc Beneficia, atque etiam illam Fidem ex quâ Condicio tua in tantum sit mutata.*” Charitas mihi suadet, ut putem homines quosdam minimè malos qui de æternâ Justificatione in Christo loquuntur, nihil aliud intelligere, quam hanc Promissionem Christo factam in Fœdere Redemptionis: Et cum non discernant inter hanc Promissionem, quòd omnes qui in illum credant justificati essent,

et

et illum alterum Articulum, quòd omnes *Electi in illum* Cap. 7.
credituri sint, (quod sanè prorsus aliud est,) minimè ad-
 vertunt, quòd per *priorem* nullus *justificari* possit *donec*
Fidelis fiat; et quòd *posterior* ille Articulus tantum nos
 certos facit, *Electos fore credituros*, et per *prioris* conse-
 quentiam quòd illi omnes *justificabuntur*, nec tamen *an-*
tequam credant. In Promissione *Christo factâ*, *Eesai. liii.*
10, 11. ubi dicitur, *Videbit ille Semen suum*; et *Cogni-*
tione sui (vel *Fide in eum*) *justificabit multos*; hæc sanè
 non sunt idem: Clausula verò *prior* id facit certum, quòd
Electi credituri sint; atque *posterior*, *Eos justificandos esse*
 quando credant: Nec aliter potuit fieri, etiam cùm *Chris-*
tus id in Cruce solveret, propter quod hæc Promissiones illi
 essent factæ. Oportuit illum itaque secundum Pactum
mori, ut *Fideles justificati sint*, et *Electi fiant Fideles*;
 aliter enim mutandi essent Articuli *Fœderis Redemptionis*,
 nec pacta ejus Facta et Præmia ab illis penderent. Nec
 possum non mirari, cùm videam Theologos nostros, in
 Disputatione suâ contra *Papistas*, arguentes *Justificatio-*
nem Actum esse forensicum vel *judiciale*m; et simul tamen
 multos inveniam *Terminis* utentes qui tali *Actui tam malè*
congruant, et omittentes, imò damnantes *Terminos* huic
 rei *proprie congruentes*.

Sed hæc hætenùs: Liquet jam, quænam hæc pars sit
 Dissensionis de *Justificatione*: Reminiscatur tamen, *Fra-*
tres nostros minimè dicere, quòd nosmetipsi *personaliter*
Obedientiam præstitimus, vel *perpeffi fuimus*, vel qui-
 dem reputemur ita fecisse; sed quòd existimemus id fe-
 cisse *in Christo*, qui in ratione Legis *una legalis Persona*
 nobiscum fuit: Nec sanè negant illi *Peccati Remissionem*,
 sed agnoscunt eam; quomodocunque alii opinentur ista
 inter se parum constare posse: Negant enimverò, quòd
 nos dici possumus *in Christo satisfacere*, quanquam in eo
 mortui essemus; vel quòd *in eo meriti fuimus*, quamvis
 ille reverà promeruit. Porro, *nulla Discrepantia* manet
 de *Effectis* *Justitiæ Christi* imputatæ, nec quidem de *ipsâ*
illâ Justitiâ quatenùs includit et *activam* et *passivam* ejus
Obedientiam, nec de *tempore* *Imputationis* ejus, nempe,
 quando credamus.

An verò alii alios damnabimus, non obstante hâc Con-
 sensione ferè in rebus omnibus præter modum *Imputationis*,
 idque in relatione ad id quòd Deus nos existimat fecisse
in Christo, non verò ad id quòd *Christus pro nobis* fecit?
 An lacerabunt homines alter alterum, eò quòd hic putat,
 nullam

Cap. 7. *nullam posse Imputationem esse* præter eam quam ille ipse concedit; alter verò suspicatur, hoc *non esse Imputationem*, nisi suis conceptis verbis exprimatur? utrinque tamen detur *Imputatio* planè efficax ad omnia quæ sunt alicujus momenti, nempe, ad honorem Christi et Gratiae, ad consummationem Decreti Dei, et ad acceptationem et salutem Fidelium quasi nunquam injusti essent, cum fundamento Spei de his rebus pariter firmæ et consolatoriz. Jam verò,

[2.] Alter est *Articulus* de quo nondum satis constat, scilicet, quo *Titulo* vel *Nomine* signanda sit *ea Fides*, quæ in illo requiritur in quem justificans Dei actus terminari sit habendus.

Fratribus nostris est religio, eam appellari nomine *Qualificationis*, vel *Conditionis*, vel *Justitiæ*. At verò putant alii *ex nobis*, hæc singula de eâ prædicari posse. — *Qualificatio* potest appellari, quatenus hinc *unus homo* a Verbo designatus, (per quod depingitur ille qui justificandus est,) discernitur ab *altero* qui secundum Normam Verbi, et ex Incongruitate rei, non est justificandus, nisi Virtutibus divinis et Gratiae rationibus fiat injuria; namque per Normam Evangelii, qui *Fidem non habet*, ille *sub Irâ* remansurus est. Et quidem hoc quàm indecorum esset, et quantis comitatum malis, si Jus ad Gloriam homini daretur, et propter Christum in favorem Dei ille admitteretur, qui adhucdum Christum rejicit, et pedibus proculcare ejus Sanguinem apud se statuit; quanquam ex *Promissione* Dei sit, non autem ex aliquo *Merito ex congruo*, quòd ille qui Christum accipit justificetur? — *Conditionis* etiam titulo eam denominant, non quo significetur *Meritum* aliquod vel *Compensatio*, quod sanè illi horrent; sed ut connotentur *Optiones* Beneficiorum Evangelicorum, quæ *pluribus* a Deo datæ sunt quàm qui eas accipere volunt, atque etiam divina *Auctoritas*, quæ præcipit Obedientiam iis Terminis ex quibus Beneficia ista suspenduntur, quanquam hæc nihil aliud sit quàm *congrua Acceptatio*. Et simul, ut ostendant *modum* quo Deus ista conferat in illâ *Acceptatione*, putant illi, — Quòd *Evangelica Justitia* ea possit appellari; non quòd Beneficium mereatur, nec quasi sit *Conformitas perfecta* ad Evangelicum Præceptum; sed quatenus sit *præstita Conditio* Beneficii oblati, secundum tenorem Promissionis Evangelicæ, quæ Christi *Satisfactionem* semper supponit, et Solutionem ab illo factam *impetantis*

impetrantis Pretii omnium talium oblatorum Beneficiorum. Atque eò magis in animum inducunt, ut præstitam hanc Conditionem *Justitiam Evangelicam* esse credant, quòd scilicet tam sæpè loquatur Evangelium de *subjectivâ Justitiâ in nobis*, et propter hanc Justitiam homines *imperfectos* tam disertè *justos* appellet: Hoc etiam putant non potuisse fieri, propter *Obedientiam* peractam *Legi operum* nisi hæc perfecta esset, quod sanè non est; nec etiam propter *Obedientiam plenam* Evangelii *Præceptis*, quæ nihil minus tanquam *Officium* præcipiunt quàm *Lex ipsa*: Nullum igitur fundamentum illius *Appellationis* invenire possunt, præter Conformitatem ad id quod Evangelica Promissio constituit tanquam *Conditionem* ejus Boni quod homini addicit; atque adhuc tamen, tanquam *Medium in nos conferendi*, per modum *Gratiæ restrictis*, id quod pro nobis *Christo promittebatur* tanquam perfectæ Satisfactionis suæ *Legali Justitiæ* mercedem.

Sed *Fratres nostri* Terminos hos nimis elatos esse putant, et Fidem appellare malunt *Instrumentum*, quemadmodum faciunt multi *Protestantes*, qui etiam appellant eam *Conditionem*: Alii verò malunt eam appellare *Medium*, ad notandum, ut puto, *Influxum* quendam *physicum*, oppositè ad id quod *morale* est, et Legem aliquam significat: Quod utrumque, ut obiter dicam, nos opinamur multò plus *Fidei* tribuere, quàm nos audemus; quia *Fidem* efficacem facit, ex *naturali* ejus aptitudine et activitate, absque divinâ ejus ad hunc finem *Ordinatione* per aliquam *Promissionem*.

De Appellationibus hujusmodi quòd Disceptatio fiat, Causa hæc est: Considerant *Fratres nostri* omnia Officia evangelica et Beneficia, tanquam *meram physicam Seriem* Beneficiorum a Deo decretorum Electis; atque ita unum ante alterum confertur, quemadmodum hæc *Series* in Evangelio ponitur. Nos quoque dari *Seriem* hanc concedimus, nec amplius instaremus, nisi compertum esset Beneficia ista *pluribus oblata esse* quàm Electis, et adhuc tanquam *Argumenta usurpari*, ad impellendos homines ut istis pareant Officiis; idque per *Promissiones* Beneficiorum si Officia præcepta perficiantur, et per *Comminationes* de retinendis Beneficiis et Pœnis ulterioribus infligendis si non perficiantur; cum ratione *judicialium Actionum* versùs homines, secundùm eorum præstationem vel omissionem prædictorum *Terminorum officialium*: Sed cum hæc ita se habeant, et tam perspicuè hoc modo indicatæ

Cap. 7. dicatæ sint *restrices Rationes*; et tantum pendeat *Ministerii nostri* aptitudo ad Conversionem et Perseverantiam, quòd hominum *spes* et *metus* hâc ratione excitentur; Nos idèò cogimur *Evangelium* agnoscere, non tantum esse *Descriptionem* prædictæ *Seriei*, sed esse etiam *Legem Gratiæ* quæ *Fœderi Redemptionis* subordinata est.

At verò, ne quis suspicetur majorem esse *Discrepan-
tiam* quàm reverà est, id recitabo quod a *Fratribus nos-
tris* in *Declaratione* suâ conceditur. Aiunt, pag. 13.
“*Justificationis* nos reverà facti sumus *participes*, eo ip-
“so tempore quo *primum credamus*.” Et pag. 15.
“Dicendum est, quòd etiam in *Foro Dei*, et secundum
“Judicium illius *apertæ Curia* quam Deus in *Verbo suo*
“instituit, et methodum sanctam *Verbi sui*, (quod
“*Norma* est per quam se profitetur judicaturum esse ho-
“mines, et in quo *Regulam* servat *Verbi sui*; quemad-
“modum Christus dicit, *Ego neminem judico; sed Ver-
“bum quod loquor, vos judicabit; Joan. xii. 47, 48.*)
“Deus judicat et pronunciat *Electos* suos *impios* esse, et
“non *justificatos*, donec credant.” Hæc omnia sunt ip-
sa verba Doctoris Goodwin, quibus illi assentiunt: Et
advertatur, quòd in *Vol. ii. de Creaturis, lib. 2. cap. 7.*
pag. 51, ad 63. pluribus verbis ille probat, *Fidem* in
Christo esse alterius generis quàm *Fidem* eam quæ a *Lege*
operum requisita fuit. Dicunt etiam, pag. 46. “Deus
“in *Fœdere Gratiæ* gratuito offert *Peccatoribus* *Vitam*
“et *Salutem* per *Jesum Christum*, *requirens ab iis Fidem*
“in illo, ut serventur.” Notetur, quòd *Theologi* apud
Westmonasterium, in eorum *Catechismo majori, Qu. 32.*
hoc ita exprimunt, “*Fidem* *requirens* tanquam *Conditio-
“nem*, quòd in Christo *Jus* obtineant.” Et in *Catechismo*
minori, Qu. 85. dicunt, “Quòd *Iram Dei* ac *Maledic-
“tionem* ob *Peccatum* nobis debitas effugiamus, Deus
“a nobis *exigit Fidem* in *Jesum Christum*, *Resipiscenti-
“am* ad *Vitam*, &c.” Et in *Confessione Sabaudienfi*,
pariter ac suâ, dicitur, *Cap. 18. §. 2.* “*Certitudo Sa-
“lutaris* apud vetè *Fidelem* non est *Persuasio* merè con-
“jecturalis et probabilis, innixa *Spe fallaci*; verum in-
“fallibilis quædam *Fidei Certitudo*, quæ fundamentum
“habet in *divinâ Veritate Promissionum Salutis*; in E-
“videntiâ internâ *illarum Gratiarum* quibus *Promissi-
“ones* illæ factæ sunt, &c.” Quibus omnibus quidem
Fratres nostri assensu sunt. Ut nihil amplius addam, in
Declaratione suâ dicunt, pag. 47. “*Error*em esse, quòd

“ continuus Resipiscentiæ et Sanctitatis cursus *non sit* Cap. 7.
 “ *necessarius* ex naturâ Rei, nec per constitutionem Evan-
 “ gelii, ut nos æternam Vitam consequamur.” Atque
 annon hîc supponi potest, quòd in his verbis [*nec*] pro
 voce [*et*] ponatur ? et quòd per id quod *necessarium* vo-
 catur *per constitutionem Evangelii*, (quum inter hoc Dis-
 tinctio sit, et id quod *necessarium* est *ex naturâ Rei*,) aliqui
 ex iis auctoritate stabilitam vel *reſtoralem* constitutionem
 intelligere possint ? id est, quòd Series hæc a Christo con-
 stituta est tanquam *Reſtore* nostro, per quam Connexi-
 onem hanc *instituit*, et Obedientiam *requirit* nostram.

Ex hisce simul sumptis liquet, non imputandum esse
Fratribus nostris, quòd Fidem, Resipiscentiam, vel
 Sanctitatem *supervacua* reddant vel inutilia ad Salutem,
 quanquam Religio iis sit hæc appellare *Evangelicam Jus-
 titiam*. Speramus etiam hæc inducere eos posse, ut
 æquiori animo nos ferant, dum Concessionem has puta-
 mus substantialiter totum id implicare, quod nos inten-
 dimus per Terminos hos *Conditionis*, et *Jusitiæ Evan-
 gelicæ* ; quibus nos utimur, quippe quòd magis disertè,
 comprehensivè, et quadantenus magis tutò id significant,
 quod nos sentimus verum esse Sensum locorum horum
 quando connectuntur, adeòque iis assentimur.

Ut plenius tamen hæc explicata sint, rem ipsam hîc
 ostendam quemadmodum ex locis antè citatis constat ;
 quibus equidem omnibus illi assensum suum præbent,
 pag. 64. Affirmant sanè *Frates*, quum Deus in Fœdere
 suo Vitam et Salutem *Peccatoribus offerat*, et *Fidem im-
 peret* in Christum ut servantur, quòd *Fides hæc* in Me-
 diatorem *præcepta est* per *Evangelium*, (non autem per
Legem operum, quemadmodum Dr. Goodwin ait,) cum
Promissionibus evangelicis Partis in Christo et in ejus Be-
 neficiis ; quæ Promissiones *Fidei huic factæ sunt*, (tan-
 quam *Conditioni*, sicut ait Synodus Theologorum,) idque
 ita ut Fidelis *indubitata* sortiatur *Certitudinem* hæc Be-
 neficia obtinendi, ex Evidentiâ quòd *hanc Fidem* habet,
 ut quæ sit illa *Gratia cui facta est Promissio* quæ Beneficia
 prædicta includebat : Affirmant quoque, quòd *Evangelium*
 hoc includat *Verbum illud*, quod est *Judicii Norma*,
 per quam adjudicat Deus hominem illum (quamvis *Elec-
 tus* sit,) qui Fidem hanc non habet, esse reverà *absque*
Christo, et *Filium iræ* absque Remissione ; et eum qui
 hanc Fidem habet, verum esse *participem* Christi et Re-
 missionis ; Atque etiam, quòd *Resipiscentia* adeò *necef-
 saria*

Cap. 7. *saria sit* in omnibus Peccatoribus, ut hæc, pariter ac Fides *requiratur*, ut incolumes fiant, et neminem sperare posse se remissum iri in *Statu* Incredulitatis et Impœnitentiæ; imò, quòd absolutè *necessarius sit* continuus Pœnitentiæ et Sanctitatis cursus ad possessionem nostram Vitæ æternæ: Atque hæc omnia affirmantur esse *necessaria*, non tantùm ex naturâ Rei, sed etiam per *Constitutionem* Evangelicam.

Hanc sanè Rationem quoad Articulos maximè momentosos adèo *æquipollere* censeo *Evangelicæ Legi Gratia*, ut non sit mihi *scandalo* quocunque demum nomine eam appellare illis placeat: Et nisi Metus illos offendendi me retineret, planè probarem hanc esse *totam illam Legem Gratia* quam nos asserimus; maximè si concederent, quòd quando dicant *Deum Fidem requirere*, ut Peccatores sub Optionibus Vitæ ferventur, in *Throno ejus* sit (quamvis sit *Thronus Gratia*,) quòd Deus hoc in Christo præcipit, et Optiones suas Salutis inde ad Peccatores mittat, atque inde *judicat* eos qui sub Evangelicis Optionibus vivunt, per illam scilicet quam ipsi quidem asserunt *Judicii Normam*.

Contentione verò non est opus, præsertim cùm utrinque in confesso sit, *Quæstionem* esse de *Instrumento Donationis*, et *Qualificatione Subjecti* ad recipiendum *Donum*; non verò de re aliquâ quæ *Donum mereatur*, quod ex Dei parte sponte præbetur, et grato animo ac humiliter ex nostrâ parte recipitur. Cùm Discrepantia tam minuta sit, suaderet modicus Charitatis gradus, ut Concessionem ex utrâque parte fiant. Illi solitudine pro Honore *Gratia gratuita* affici videntur, (agnitis tamen Christi Meritis:) Nos pro *gratuitâ Dei Gratiâ* stamus, contra omnia *Merita* præter ea Christi, sed non exclusis omnibus *restricibus Rationibus* in applicandis *Gratiæ gratuita* Effectis. Illi concedunt, *Fidem* in Christum *requiri*, ut servemur: Nos verò magis disertè dicimus, hoc fieri per *Auctoritatem rectoralem*. Illi concedunt, hoc sic esse per *Legem operum*: Nos dicimus, ita esse per positivam *Legem Evangelicam*, quanquam concedamus quòd hâc *positivâ Lege* hoc requirente, nos etiam ad Obedientiam obligari per *Naturæ Legem* generalem; non tamen per *Legem operum*, quatenus in *Adami Fœdere* continetur, cui scilicet non convenit Fides in Christo per essentialem ejus Fœderis naturam. *Frates nostri* pervigilantes sunt, ne admittatur aliqua *inhærens hominis Justitia*

Justitia ut cum *Justitiâ Christi* misceatur : Nos non solum hoc fugimus, sed et solliciti sumus ne homines a Salute obtinendâ per *Justitiam Christi* excident, propter neglectum ejus quod ab eo requiritur in iis omnibus qui per eam servabuntur ; at omnibus tamen rebus renunciamus, præter *Christi Justitiam*, ne ulla sint omninò impetratoria, satisfactoria, expiatoria, meritoria, vel compensatoria *Justitia* ; et quum in hoc officio *Fides* nullum locum vel sortem habeat, ita *Justitia Christi*, quamvis sit sola *Causa Meritoria*, non tamen id est quod Deus per Evangelium a Peccatoribus requirit, ut per *Justitiam Christi* serventur ; at *Fides* quidem illud est præceptum Requisitum, et nihil amplius ; hucusque tantum locus ejus pertingit ; adedque nulla datur hæc Commixtio *Justitiæ nostræ* cum *Justitiâ Christi*, quum utriusque locus, usus, et officia tantoperè distincta sunt.

Illi *Papismum* et *Arminianismum* fugere maximè solliciti videntur ; adedque huic Sensui adhærent de *Justificatione per Fidem solam*, nempe quòd justificemur tantum per *Christum creditum*, vel quòd Objectum *Fidei solum* nobis imputatur in *Justitiam*. Nos etiam reverà fugimus *Papismum* et *Arminianismum*, sed non ista solummodo, sed et *Antinomianismum* ; adedque studiosè colimus duas magnas *Veritates* unâ illâ Sententiâ inclusas, quòd *Fide justificamur* ; quâ Declaratione indicatur,

I. Quòd a Reatu absolutus sit *Fidelis*, in *Dei Gratiâ* receptus, et ad æternam *Vitam* jure præditus, in et propter *Christi Justitiam* ; et quòd nec *Fides*, nec ulla *Gratia* sive *Actus* noster, vel minimam *Compensationem* Deo faciat, vel quoquo modo fiat *Pretium* aut *Meritum* Remissionis sive *Vitæ*, vel sit ullatenus Argumentum quo impellatur *Divina Justitia*, ad *Promissionem* nobis dandam, vel in illius *Gratiâ* nos recipiendum, vel tanquam homines justos nos tractandum. Hoc sanè nos ex animo agnoscimus ; et scimus, hoc id esse quod sani *Protestantes* de hæc assertione contra *Papistas* sentiant. Quum tamen Deus *Christo promiserit* in *Fœdere Redemptionis*, omnes *Fideles* esse absolvendos, &c. ita in *Optione Evangelicâ* *Gratiæ* suæ *Peccatoribus* factâ, hominibus promisit, Se in et propter *Christi Justitiam* eos absoluturum esse, accepturum, et tractaturum tanquam justos, et æternam *Vitam* donaturum (jam a *Christo* acquisitam,) unicuique vero *Fideli* ; præcipiens *Peccatoribus* ut credant, et comminans si non credant, eos in *Damnatione* remansuros esse,

Cap. 7. esse, imò acerbioribus suppliciis fore subjectos; atque se eos judicaturum esse per hanc *Judicii Normam Evangelicam*. Hinc etiam pari ratione huic *secundæ Veritati* instamus; scilicet,

2. Quòd Deus *Fidem* accipiat, et reputet esse *Conditionem præstitam* Pœderis hujus Evangelici, et Peccatorem inde absolvat a *Criminatione* damnantis Infidelitatis; et *Fidelem*, quâ talem, oppositè ad Infideles, adjudicet, in *Christi jure*, et per ejus *Promissionem Evangelicam*, Jus habere ad *præsentem personalem Participationem* prædictæ Absolutionis, Acceptationis, et Doni æternæ Vitæ; at verò tanquam per *Justitiam Christi solam acquisitam*, et ejus gratiâ applicatam.

Ut nihil amplius addam, *Fratres nostri* in Doctrinâ *Justificationis* ferè restringunt curas suas ad *Satisfactionem Christi*, in quâ cum Irâ Dei incitatâ Christus egit: *Nos*, præter hoc, consideramus *Deum in Christo* propitiatione placatum, hominibus *applicantem* Effecta Redemptionis suæ per modum *Gratiæ reſtrictis*, sine ullâ tamen Discrepantiâ reali in Doctrinâ *Satisfactionis*; et simul candidè agnoscimus *Conditionem perfici* viribus Christi *gratuiâ* collatis. In summâ demùm, *Illi* cautum volunt, ne homines carnaliter securi sint: *Nos* autem ne carnaliter glorientur: Et quemadmodum ab illis longè abest, ut Christi Gloriam occultare velint, quâ *Rex* est, et *Legislator*, et *Judex*; ita quoque a nobis longè abest, ut ejus Gloriam, quâ *Sacerdos* est, minuere velimus. Quàm absurdum igitur et inauspicatum esset, *Contentiones in perpetuum ducere*, quando prætenſæ Causæ tam parvi sint momenti?

Itaque sanè de his egi, in quibus maxima videtur Discrepantia esse sita, in Doctrinâ *Satisfactionis* atque *Justificationis*. Hominibus quibusdam tamen qui infirmi sunt ingenii, magna videri potest Controversia, ubi Ego quidem nihil notatu dignum video. Dicent hi, Aliquos putare, nos *justificari uno Actu Fidei*, nempe, *Recumbentiâ*: At verò, inquit hi, *Fides justificans* est *Receptio Christi*, &c. pariter ac *Recumbentiâ*. Ita sanè; sed *Oculo suo tantum homo videt*, quamvis sint alia quæ ad hominis essentiam conferunt: At ego quidem aio, neminem *videre* absque eo quod ad essentiam *Oculi sui* confert.—Iterum, putant aliqui, *Fidem justificantem*, quâ talem, *recipere Christum* tantum quâ *Sacerdos* est; dum scilicet

scilicet alii aiunt, Fidem hanc etiam eum recipere quā Rex Cap. 7.
est et Propheta: At posteriores tamen aiunt, convictum Peccatorem specialem habere respectum ad Christi munus Sacerdotale, ut quod presenti conditioni suæ maxime congruat; atque priores dicent, illam reverà tantum esse Fidem hypocriticam, quæ non recipit Christum tanquam Prophetam ac Regem, pariter ac Sacerdotem: Nec sanè ille qui recipitur est verus Christus, sive unctus Messias, nisi recipiatur quā Propheta, Rex, et Sacerdos, scilicet tanquam Christus Jesus Dominus. — Imò, sed aiunt quidam, Resipiscentiā esse Effectum Justificationis: Sed pauci sunt ex Fratribus nostris Congregationalibus qui hoc sentiunt; et illos ego reor intelligere, Opera Resipiscentiæ congrua, non autem Mutationem tantum quoad Animi propositum.

At verò dicunt aliqui, Fidem solam esse Instrumentum Justificationis; dum alii volunt Resipiscentiā esse Conditionem Remissionis. Quid autem refert? quum a priori concedatur, nullam esse Fidem justificantem absque Resipiscentiā; et posteriores itidem concedunt, Fidei aptitudinem ad recipiendum et agnoscendum Christum (quod sanè reor eos intelligere per vocem Instrumentum,) multo majorem esse quàm quæ in Resipiscentiā fit. Quum tamen ab utrisque Fides consideretur tanquam Conditiō instituta pariter ac Instrumentum, vix disputabunt, quin Resipiscentiā sit Conditiō Remissionis pariter ac Fides; nisi consentire velint hæc utraque conjungere, et appellare Fidem resipiscentem Fidem, vel Resipiscentiā credentem Resipiscentiā; adeò ut insimul connotarent, propositum Peccatoris revertendi ad Deum per Christum Mediatorem, et certum ejus consilium conjungendi se ad Christum Mediatorem, ut scilicet per eum ad Deum revertatur: Quamquam meā quidem Sententiā, Finis propositus imprimis concluditur, antequàm Ratio vel Medium ad istum Finem determinatur vel in usum venit.

Obj. At certè magna Discrepantia est, inter eos qui putant nos Fide solà justificari, et eos qui putant nos Operibus justificari pariter ac Fide. — Respondeo autem,

(1.) Non adeò magna Discrepantia est; quando intelligunt utrique, nos justificari nec Fide nec Operibus, quemadmodum vox justificari vulgò usurpatur: Nam utrique consentiunt, nos absolutos esse, tanquam justos existimari, et ad æternam Vitam jus obtinere, solummodo propter Christum

Cap. 7. Christi Mortem et Obedientiam, tanquam solam meritoriam, satisfactoriam, et expiatoriam Justitiam.

(2.) Illi qui dicunt, nos per *Fidem solam* Justitiam hanc *applicare*, concedunt etiam, *Fidem non esse solam* in personâ cui *Deus applicat* Justitiam Christi; et quando eam sibi applicant, tum *Resipiscencia, Amor, &c.* comites sunt *Fidei*. — Atque qui opinantur, nos *Operibus justificari*, sicuti putant *Dei applicationem* Justitiæ Christi nobis, non autem *applicationem nostram* hujus Justitiæ nobismetipsis, præcipuum esse *justificantem Actum*; ita concedunt quoque, Deum nos *justificare quamprimum* resipiscamus et corde credamus, et Statum *justificatum non suspendere*, donec *Opera Resipiscentiæ congruentia* vel *Effecta Fidei* edantur; imò, si tum temporis homo moreretur, eum certò servatum iri.

(3.) Illi qui dicunt, nos *Fide solâ justificari*, agnoscunt etiam *Fidem justificantem* certissimè *bona Opera* edituram esse; et nisi bona Opera et perseverans Sanctitas sequantur, eam fuisse *Fidem mortuam*; et propterea, nunquam fuisse *Fidem justificantem*, utcunque homines sibi ipsis sint blanditi; Et sanè *Fidem* hominum, etiamsi non se ipsos, per *Opera sua* justificari. Imò, eorum sagacissimi agnoscunt, si *Peccatum* in Fidelibus regnaverit, et ipsi *Apostasiam* fecerint, eos *damnandos fore*, (quamvis id impossibile *Promissio Perseverantiæ* reddat;) adeoque perseverantem Sanctitatem et bona Opera eousque *Justificationem suam continuare*, quatenus ista faciant ne ea accendant quæ illos in *Damnationem* essent allatura; adeoque *Fidem esse Conditionem* continuandi *Justificationem*. [Videatur Dr. Owen, de *Justificatione*, pag. 207, 208, 306.]

— Ex alterâ autem parte, illi qui dicunt, nos *Operibus justificari*, nihil aliud *Opera* esse existimant, nisi *executionem* fœderalis consentientis Actûs Fidei; adeoque esse *Fidem* diversis modis et temporibus se exerentem: Et quum Fidelibus, non tantum ut remittant Inimicis suis, sed ut perseverent in Fide et Sanctitate, *Conditiones* manifestæ sunt quæ illis latæ sunt in multis *Promissionibus* huc pertinentibus; et Deus Fidelibus pronunciet, *animum suum non probare* hominem qui retrocesserit, et *eum moriturum esse* si *Peccatum* in eo regnaverit; (*Mat. vi. 14, 15, Heb. x. 38. Rom. viii. 13.*) sentiunt illi, quod per *Perseverantiam* in Fide et verâ Sanctitate servantur, ne *rei fiant* finalis et totalis *Apostasiæ*, et ne *obnoxii* malis *is sint* quæ denunciantur ex Evangelio contra *Apostatas quâ tales,*

tales, et judicantur esse sub virtute et munimento *Pro-* Cap. 7.
missionum illarum quæ *Fidelibus* quæ *perseverantibus* sunt. Nihilominus ab hac cogitatione, quod *Perse-*
verantia in Fide et Sanctitate, vel ullum *bonum Opus*,
 aliqua sit *Justitia meritoria*, vel minima *Compensatio pro*
Peccato, vel *Pretium* ullum quod ad minimum Benefici-
 um possit Jus conferre: Neque excludunt illi *Necessita-*
tem multiplicatæ et continuatæ *Remissionis*, vel faciunt
 aliquod Beneficium *ex Debito* esse; sed omnino confidunt
 in Meritis Christi ad hæc obtinenda, tanquam *solam Cau-*
sam procuratoriam; quanquam afficiantur et regantur lo-
 cis his ex Dei Verbo, qui ad Fideles adhibentur, tan-
 quam pars illius *Normæ Judicii*; probè scientes, quod
 quæcunque demum Sententia a dicto Verbo in hac Vitâ
 feratur, a Deo jam in parte executâ est, et in articulo
 Mortis adhuc ampliùs; sed in Die magno *solemniter* pro-
 nunciata, & *perfectè* consummata erit.

Itaque jam si ritè perpendantur hæc utrinque concessa,
 ex una parte illi qui dicunt, *nos Fide solâ justificari*, tuti
 sunt a periculo *Licentiam* promovendi; et ex alterâ parte
 illi qui dicunt, *nos Operibus* quoque *justificari*, immunes
 sunt a detrahendo aliquid ab honore *Justitiæ Christi*, quæ
 scilicet retineat *solam* meritoriam et expiatoriam virtutem
 et efficaciam in *Justificatione*; nec tantum concedunt
Perseverantiam dari, sed putant has *conditionales* Promis-
 siones, et Comminationes, apta et *instituta* ejus *Media*
 esse, in Subjectis moralis Imperii capacibus, quorum Mi-
 litia nondum est completa.

Quicquid de talibus *Sententiis diversis* alii opinentur,
 Ego tam parvi eas habeo, ut non putâssem operæ pretium
 esse vel unam Schedulam contra quemvis scripsisse, qui
 agnosceret *necessitatem Fidei salvificæ* (sicut in Evangelio
 delineatur) ad *Justificationem*, (Resipiscentiâ scilicet et
 Charitate semper comitante Fidem illam, in Personâ illâ
 in quam justificans Dei Actus terminatur,) et *inutilitatem*
Fidei ad servandum quemvis qui *bona Opera* omitteret,
 nec perseveraret in Fide et Sanctitate. Contra homines
 hujusmodi, si modò hæc concedant, Ego nequaquam ca-
 lamum strinxissem, eò quod Religio iis esset agnoscere
conditionalem horum respectum ad *Legem Evangelicam*.
 Sed Opiniones Doctoris *Crispini* Ego periculosas esse sen-
 tiebam; et cum tantoperè istæ proveherentur, putabant
Fratres mei meam earum Confutationem tunc temporis
necessariam fuisse; nec sanè in proposito habebam, quum

Cap. 7. in Doctoris *Crispii* Errores scripsi, cæteros hos Articulos attingere: At verò quidam *Fratres Congregationales*, in oppugnatione suâ Libri mei, propter pauculas in eo obiter usurpatas *Phrases*, nos infimulabant *Socinianismi*, *Arminianismi*, et *Papismi*; atque ut esset unde huic Criminationi ansam præberent, in Articulos hos levioris momenti Controverfiam diverterunt; quare *neceffe erat mihi* (quamvis invito,) his instare, nisi Censuræ huic rigidæ mallet succumbere, non tantum in præjudicium *Ministerii* mei proprii, sed etiam in convicium plurimorum ex *Fatribus* meis.

C A P. VIII.

Ratio adhibita accommodandi Discrepantiam, inter eos qui dicunt, Christi Justitiam imputari tantum quoad Effecta, non autem in se; atque illos ex nobis qui putant, eam imputari in se.

Cap. 8. **P**RÆvisâ *Objectione*, quæ ansam datura est ne præbeatur *Tolerantia pacifica* versùs quosdam, quantumvis paucos; & quòd hic *Rigor* eousque extendatur, quò *Objectionibus* placuerit; hîc illam definire ex re erit.

Obj. Si concedatur, quòd Articuli prædicti ad causam *Dissensionis* non sufficiant, accommodari tamen nequit *Discrepantia* illa, quæ inter illos est qui dicunt, Justitiam Christi imputari in se ad Justificationem, et eos qui dicunt, non imputari Justitiam hanc in se, sed tantum quoad Effecta.

Resp. Hanc *Discrepantiam* Ego quidem reor accommodari posse; hucusque saltem, ne hujus *Discrepantiæ* gratiâ nos alter alterum pro *hæreticis* habeamus, et *Dissensionem* alter ab altero faciamus. Quapropter has diversas Opiniones singulatim considerabo, et deinde ad *Discrepantiam* reducendam veniam.

Imprimis, Inter eos qui dicunt, Christi Justitiam imputari in se, duæ sunt Opiniones maxime notabiles; ad quas etiam cæteræ omnes reduci possunt. De his utriusque tantum jampridem dixi, ut pauca jam sufficiant.

[1.] Quidam

[1.] *Quidam* sunt qui putant, Electos judicialiter ex- Cap. 8.
 istimari, secundum *Legem operum*, fecisse et perpeffos esse
 in Christo omnia quæ Lex præcepit, et ad Pœnam Pec-
 cati, et ad Meritum æternæ Vitæ. Oportet verò quòd
 hi teneant, Christi Mortem & Obedientiam esse *forma-*
lem Justitiam Electorum, et *formalem Causam* Justificati-
 onis, idque a primo momento personalis eorum Subsist-
 entia; imò, et sine ullo *Dono* ejus Justitiæ, (excepto
 quòd Christus in vicem eorum substitutus sit,) cum im-
 putetur non ex Gratiâ, sed ex *legali Justitiâ*, quemad-
 modum imputaretur *Adami* Obedientia si finaliter Obe-
 dientiam præstitisset, & ejus Delictum jam imputatur
 quando Reus factus est. — Alii autem sunt, qui stant
 pro hac judiciali æstimatione, Peccatores obedientiam
 præstitisse et perpeffos fuisse in Christo; qui tamen tenent,
 eos non adjudicari hoc fecisse, priusquam *Fideles* fiant;
 et tum demum, *legaliter just* sunt coram Deo, adeoque
 Jus ad æternam Vitam consequuntur. Hi sanè tutius
 loquuntur, sed minus constanter; cum scilicet restringunt
 Tempus, benè scientes, totum Scopum Evangelii con-
 trairi, nisi *Infideles* maneant damnati, et *Fideles* soli justi-
 ficientur. Durum autem videtur animo concipere, Deum
 per *Legem operum* existimare *Personam hominis Fidelis*
passam esse in Christo, ideòque absolvi; quam tamen
 non existimavit pati in Christo dum *Infidelis* esset, ideò-
 que eam condemnavit, idque per hanc eandem Legem
 per quam nunc absolvitur. — Scio, ut hæc consent,
 quòd ab aliquibus dicatur, Electos non esse *Semen Christi*
 donec *Fideles* fiant: Sed hoc rem non attingit; inde
 enim sequetur, Christum in morte suâ proprie *Vicarium*
 fuisse, qui Personam Fidelis repræsentabat, quâ *Fidelis*
 est, quod malas post se trahet Consequentias: Nec por-
 rò verum est, Personas Fidelium *seminallyter in Christo*
 fuisse cum ille moreretur, quemadmodum nos omnes
 fuimus in *Adamo* cum ille peccaret; adeoque nullum
 Argumentum ex hoc Exemplo duci potest. Quamvis
 etiam concedo, et *Meritum*, et *Virtutem* illam efficacem
 quâ nos in tempore Fidem consequimur, fuisse in Christo
 antequam nos nati essemus; hoc tamen non facit, ut
 Christus eo tempore *Radix* sit *Personarum* nostrarum, sed
Virtutis ejus *regenerantis* per quam nos *Fideles* evadimus:
 Atque igitur, quanquam quod attinet ad hanc mutatio-
 nem *Qualificationis* nostræ nos appellari possumus *Semen*
Christi quando credamus, non tamen tale Semen est, ut

Cap. 8. de nobis dici possit, nos in eo passos esse, quemadmodum peccaverimus in Adamo, qui naturalis Radix fuit Personarum nostrarum, adeoque talis Vicarius in quo Posterius ejus peccaverint. — Quicquid de adoptivo Christi Merito dici potest, nullum hinc locum habebit; nam hi Auctores Adoptionem ponunt tanquam Effectum Justificationis, adeoque liquet Imputationem esse priorem.

[2.] Alii sunt, qui pro imputatâ Justitiâ in se stant, sed calculo suo non approbare possunt priorem illum Imputationis modum; inter quos aliqua est diversitas in vocibus quibus utuntur ad sensus animi sui exprimendos, sed ad idem recidunt; nempe, quod Fidelem Deus adjudicet esse talem, cujus Absolutio, Adoptio, et Gloria Christo promissa erant in mercedem Mortis atque Obedientiæ ejus per Fœdus Redemptionis; (quæ itidem Fideli ipsi promittuntur in Fœdere Evangelico;) atque ut actualis in his Pars et eorum Fructio Fideli contingat, et tanquam justus accipiat et tractetur contra omnes Criminationes, Deus judicialiter illi imputat quicquid fecerit et passus sit Christus, ut Sponsionem a Fideli jure vindicandam: Hoc sanè Nos putamus Imputationem esse.

Secundo, Quod ad eos qui dicunt, Christi Justitiâ non imputari in se, sed quoad Effecta tantum; hi quidem locutionibus de hac re toti prædictæ Rationi repugnant, negantes primum illud Capitulum esse verum, & secundum ullam esse Imputationem Justitiæ Christi in se: Nihilominus concedunt, Christi Justitiâ esse Causam meritoriam Justificationis nostræ per Fidem, et Efficaciæ ejus ad hunc finem instare plurimum videntur; utpotè Christi Satisfactio fundamentum esset in quo Deus Fœdus Evangelicum instituerit, quo scilicet Fides nostra, quamvis imperfecta, pro Justitiâ habeatur. De hac Opinione pauca sunt hoc loco observanda.

[1.] Opinionem hanc nemo restringat, quasi Auctores ejus sentiant, Remissionem et æternam Vitam non esse per Justitiâ Christi merita; affirmant enim, hæc & alia Beneficia Evangelica esse a Christo merita, pariter ac Fœdus Evangelicum. Ne, inquam, aliquis hoc dicat; non tantum enim Fœdus ipsum, sed ipsa illa Beneficia quæ ab illo Fœdere derivantur, sunt merita Effecta Mortis et Obedientiæ Christi; et Præmia ejus merita fuerunt, quæ in nos Fide derivantur. Hoc interpono, ut notioni anteveniam nimis occupatæ a quibusdam, (tam stupidis, vel

vel quod hoc pejus est, ut hanc Distinctionem admittere nolint,) qui exclamant adhuc contra eos quibus hæc Opinio cordi est, quasi restringerent Influxum Justitiæ Christi ad *procurandum Legem* quâ homines acquisituri erant Remissionem et Vitam per suam ipsorum Fidem : Quum ab iis sanè tam procul abest ut hoc sentiant, ut *Beneficia hæc* affirmant pro *acquisitis* jam haberi, et Auctoritatem Christo collatam quâ ea dispensaret, prorsusquam talem Legem ferre possit.

[2.] *Justitiam Christi* non est in animo his excludere, ne omnino imputetur ; nam dicunt eam imputari quoad *Effectum* ; ideoque non sunt arguendi quasi pernegent omnem omnino *Imputationem*, vel repræsentandi quali dicerent, nos remissos iri & servatos propter propria nostra Opera, absque ullâ prorsus *Imputatione* in hunc finem Mortis et Obedientiæ Christi.

[3.] In omnibus quæ affirmant de *Justificatione*, constanter supponunt perfectam Christi Satisfactionem, adeoque sunt *bucusque sani* : Nec potest aliquis eos criminari, quasi ab *Orthodoxis* discrepent, quoad expiatorium Christi Sacrificium, vel Impetrationem Vitæ æternæ.

[4.] Optarem sanè Virum quendam eximie virtutis, qui huic Opinioni favet, revisurum esse suam de *Justificatione* rationem ; ubi ait, "Eam esse illum Actum, quo Deus imputat cuivis vero Fideli Fidem suam ad *Justitiam*, propter Christi Satisfactionem et Merita ; et *Remissionem et Vitam* condonat, tanquam ejus *Beneficia*," scilicet, *Justificationis* ; quod porro hoc modo explicat, "Per Christi Sacrificium defectus hujus Fidei, quæ est *Justitia nostra*, remittuntur ; et propter ejus Merita Officium illud imperfectum nobis habetur vel imputatur ad *Justitiam*, quod scilicet in se nequaquam est *Justitia*." Si hunc Articulum hoc modo Ego constituissem, quærerem sanè a meipso, Annon *Remissionem* pono nimis longè a Sacrificio Christi, ut meritoria ejus Causa ? Et quomodo *Remissio* potest *Effectum* esse imputandi Fidem ad *Justitiam*, (quæ quidem *Justificatio* est,) nec Deus tamen imputare possit Fidem ad *Justitiam* nisi prius defectus ejus remiserit propter Sacrificium Christi ? Sed ratio, quare hæc commemorem, jam sequitur.

[5.] Affirmant illi id quod æquipollet *veræ Imputationi* *Justitiæ Christi in se* ; vel saltem id quod *Imputationem hanc* supponit, et infert eam esse necessariam. Quomodo enim per Merita Christi *Justitia in se imperfecta* a

Cap. 8. iusto Deo imputari potest pro nostrâ *perfectâ* *Justitiâ* ; et tamen illa Merita, quapropter ita imputatur, *non omnino imputari ad Justitiam* nobis qui illam Fidem possidemus ? An Fides nulla *Justitia* foret, nisi Divina Mens ad *Fidem* applicuerit Merita Christi ut ea sic *Justitia fiat*, in quâ per Fidem hanc Ego *justus* existimor ; nec tamen mihi applicuerit Divina Mens *illam Christi Justitiam*, sine quâ Fides mea adhuc me *injustum* reliquerit ? quum, absque controversiâ, quatenus *Justitia Christi necessaria* est ad reddendum personalem meam Fidem *Justitiam meam* in existimatione Dei, ea ipsa *Justitia necessaria* quoque sit ad reddendum *Personam meam justam* coram Deo. — Porro, agnoscunt illi, Deum *promississe Christo*, in mercedem meritoriarum ejus Perfectionum et Obedientiæ, omnes Fideles absolvendos fore et glorificandos : An verò possunt illi ad hanc Absolutionem et Gloriam *judicialiter destinari*, sine *judiciali agnitione* eos absolvi et glorificari *in illo Jure Christi* quod ab illâ Promissione illi factâ derivatum est ? Et an hoc potest fieri, absque *Imputatione* illarum Perfectionum et Obedientiæ Christi, quæ mercedem habent *in illo Jure Christi*, adeoque *in illis Beneficiis* in quibus hæc judicialis certa Pars Fidelibus contingit ? — Abhorrent illi quoque ab hac cogitatione, quod *Fides nostra* possit coram Deo sisti tanquam *Justitia quædam in Satisfactionem* *Justitiæ*, in *Expiationem* Peccati nostri, vel in *Pretium* meritorium Salutis nostræ : Simul etiam concedunt, quod oporteat esse talem *Justitiam* ; atque hanc fuisse *Christi Justitiam*, per quam cum *Satisfactio* pro Peccatis nostris fiat, nos *Expiationem* recipimus, reconciliamur, et *Salutem* ita acquisitam obtinemus. Jam verò an possibile est, res ita constitui, nec tamen *Christi Justitiam* nobis *imputari* ? Potestne justus noster Judex denunciare sibi satisfactum esse, se expiari, et reconciliari nobis Peccatoribus *propter Justitiam Christi*, nec tamen *imputare* nobis illam *Justitiam in se*, tanquam id quod ille habet pro nostrâ Allegatione coram eo ? Et an nos possumus *meritis Effectis* Mortis Christi frui, nec tamen Mortem illam *imputari*, tanquam id quod nobis hæc Effecta certa facit, contra Exceptiones quibus *Merita* ejus ex Institutione Dei respondere designata erant ? — Denique, Annon hi Theologi sæpe *incumbunt Christi Meritis*, et ea coram Deo *allegant*, magis immediate et directè quàm admitteret negatio *Imputationis* ? Et quum *Justitia Christi* hi

Incumbunt, et eam *allegant* ad Remissionem apud Deum, Cap. 8. (quanquam verum quidem est, nos non posse Remissionem *propter* eam sperare, nisi Remissio nobis promissa esset ejus gratiâ;) opinor sanè, animos eorum magis directè et plenius versùs *Justitiam Christi* agere, quam ut eorum Sensum redderet hujusmodi locutio; nempe, “In Christi Meritis confido ut Remissionem consequar, quatenùs illa Remissio Effectum est ejus Justificationis, in quâ Fides nostra per Christi Satisfactionem Justitia quædam habetur secundùm Fœdus Evangelicum; quod Fœdus acquisitum fuit per Merita Mortis Christi.”

Concedo, quòd revera aliquis usus esse possit progressu hujus Rationis accedendi ad Christi Mortem in sustentationem nostræ Fidei, quatenùs nos restringimus respectum ejus ad Fœdus Evangelicum, et inde partem nostram in beneficiis ejus perscrutamur ut per Judicii Normam. Humiliter autem opinor, quòd quando nos agamus apud Deum pro Remissione *propter Christi Merita*, magis directè oculos intendimus in Fœdus Redemptionis, in quo promissa fuit Christo Remissio pro Fidelibus in præmium Mortis suæ; quod etiam in Evangelio hoc modo dilucidè denunciatur, nempe, Quòd Remissio concedatur *propter Christi Mortem*, tanquam id quòd eam acquisiverit in se, pariter ac promeruit Fœdus Evangelicum, quod est Instrumentum donationis ejus. Adedòque dum in Fœdus Redemptionis oculos intendimus, Christi Jus allegamus tanquam id quòd magis immediate est imputabile; et dum insimul animum intendimus in Connectionem evangelicam inter Remissionem et Mortem Christi tanquam acquisitorium ejus Meritum, pro nobis allegamus ipsas Christi Actiones mediatè imputatas, nempe, tanquam Sponsionem nostram jure vindicandam, quæ certò obtineamus et tutò fruamur prædictâ Remissione.

[6.] Causæ quapropter hi venerandi Homines tam studiosè averfentur Imputationem Justitiæ Christi in se, hæ sunt. (1.) Quòd opinentur nullam hujusmodi Imputationem dari, nisi a Deo nos existimemur id fecisse et perpeffos esse quòd Christus; quâ ratione nequeat vitari inductio Schematis Antinomiani, ut quòd sibi maximè constare videretur. Hoc autem Ego nego solum esse hujus Phrasedis sensum; quum enim illa ipsa Justitia imputatur relative ad specialia ejus Effecta, tum reverà imputatur in se. Et quum ex alterâ contrariâ parte dicunt, quòd ut hæc Sponsio sit pro Remissione nostrâ jure

vin-

Cap. 8. *w* *vindicanda*, tantum ejus *Effectum* est; Ego respondeo, quod ut hæc *Justitia ipsa* Sponsio illa sit, hoc quidem est Effectum Pacti inter Patrem ac Filium; non tamen *hoc Effectum* id est quod imputatur, sed *ipsa Justitia*, quæ talis. Et eodem modo, quo possunt illi negare eam imputari *in se*, quia imputatur tanquam *Sponsio jure vindicanda*, dicere possunt melius, quod ex eo quod imputetur ad Justificationem, et ad Expiationem, &c. igitur ejus *nulla Imputatio fit in se*; hæc enim tantum sunt *Effecta*, idque per hoc idem Pactum. (2.) Justitiæ Christi *Imputationem in se* negant, ex studio Evangelicæ Justitiæ *Fidei*: Hæc verò admodum constat cum imputatâ *Justitiâ Christi*; et quamvis utraque conveniat in Justificatione nostrâ, hoc tamen ob diversas rationes fit, de quibus postea dicendum.

Nec sanè possum quin mundo rursus notum facere, quod Extrema hæc utrinque oriantur ex nimio *neglectu* unius vel alterius eorum *Fæderum*, in quibus Salus Peccatoris constituitur. Obliti enim *Fæderis Redemptionis* cui Fœdus Evangelicum subordinatur, Fratres hi parum admodum loquuntur de *Justitiâ Christi*: Alteri verò Fratres non respicientes *Fœdus Evangelicum*, obscurant Evangelicam *Justitiam Fidei*: Quum scilicet distinctus Respectus ex unâ parte ad Regulam *Satisfactionis* et *Impetrationis*, et ex alterâ parte ad Regulam *Applicationis* Beneficiorum impetratorum, finem præcipuis utrinque Disceptationibus impositurus esset.

Ex hac Repræsentatione Opinionum diversarum *Fratrum* quibuscum res est in hoc Articulo, *mutua Tolerantia* inter eos, quos inter maxima est *Lis*, minimè injusta videtur; et inter cæteros vix ulla alicujus momenti *Discrepantia* manet. Namque,

(1.) Illi qui putant *Imputationem* Justitiæ Christi *in se*, Dei existimationem esse nos fecisse et perpeffos esse ident quod *Christus*, merentur ut amica eorum Ratio habeatur ab iis, qui dicunt eam imputari tantum *quoad Effecta*; nam *Antinomianas* ejus Consequentias averfantur, et abhorrent ab omni ejus *Abusu* ad carnales *Gloriationes* et profanum *Libertinismum*, de quo antea dictum est. Quam iniquum igitur foret, si Disceptationes in perpetuum de hoc Articulo alantur ex *malis* ejus *Consequentis*, quando istæ Consequentia negantur? — Ex alterâ verò parte nimis durum videtur, & charitate destitutum,

tutum, ut ab iis *damnarentur* tanquam homines minimè tolerandi, illi qui dicunt Christi Justitiam imputari *tantum quoad Effecta*: Quicquid enim verba eorum sonant, nihil tamen ascribunt *Fidei* vel *Operibus* quod pertinet ad Justitiam Christi; nec sanè de honore detrahunt *Justitiæ Christi* quicquam quod huic Fratres hi ascribunt, et orthodoxi sunt in Doctrinà *Satisfactionis* adversus *Socinianismum* et *Papismum*. Quum dicitur ab illis, *Fidem esse Justitiam acceptatam*, anne intelligunt eam esse *Satisfactionem*, vel ad expiandum pro Peccato, vel ad Vitam promerendam? Minimè; ab hoc enim abhorrent, et quoad utrumque restringitur omninò apud eos ad Christi Justitiam. Obijciatur verò, quòd *non dicunt, Christi Justitiam imputari*: Hoc autem non est verum; nam disertè dicunt, eam imputari: Imò, *sed non in se*: At verò si hoc ita sit, annon Antichristianum Spiritum saperet, si implacabiles in eos ulli essent, quòd *tali non utantur locutione*, quam Spiritus Dei non usurpat, qui certè melius novit Veritatem enunciare, quàm homines quibus falli est obnoxium? Imò, *sed Scripturæ loquuntur id quod huic Phrasi æquipollet*: Atque hoc quoque faciunt illi, dum agnoscunt *Christi Justitiam* solam esse Expiationem, et meritoriam Causam Remissionis et Vitæ, et Acceptationis nostræ apud Deum quasi justii essemus. Annon verò illi opinantur, *nos coram Deo stare tantum in hac Justitiâ Fidei, non autem in Justitiâ Christi*? Minimè; confirmant enim nobis, quæcunque tandem Justitia *Fides* sit, quòd ea talis sit per Christi Sacrificium et Merita; et tantum est Justitia, tanquam *præstita Conditio* Evangelii, designans eos qui illam Salutem obtinent, quæ est *Effectum* Justitiæ Christi; et cujus Satisfactio adhucdum interponit inter Justitiam Dei et credentem Peccatorem: Nec ullo modo averfantur *Gratiæ efficaci* illam ascribere Virtutem, quâ nos impellimur et suademur ad Fidem. Quomocunque igitur post has Concessionem homines alii alios in *servidis rixis* traducant, ille qui maximè Fervorem suum exprefferit, maximè Antichristianum Spiritum prodit, si non infirmiore etiam Causam, et infirmius Judicium.

(2.) Quòd ad eos qui agnoscunt *Christi Justitiam* in secundo sensu *imputari in se*, et illos qui dicunt *eam non imputari in se, sed quoad Effecta*; si contentio inter eos oriatur, oportet quòd ex una parte *priores* cum posterioribus rixentur, quòd verbis negent id quod substantialiter concedant;

Cap. 8. concedant ; et ex alterâ parte oportet quòd *posteriores* incallescant in priores, quòd nolint cum iis conjungere, dum debilioribus Offensionem præbent, et Veritatem in periculum adducunt, rejiciendo *Phrasin* illam, quæ, si benè explicaretur, propriè exprimit id quod utrisque est in proposito.

C A P. IX.

Epitome eorum quæ mihi auxilio fuere, ut evitarem Confusionem aliquam de Justificatione ; cum ratione quâdam de Justificatione nostrâ ad Creatoris et Redemptoris Tribunal.

Cap. 9. QUAMVIS ullius Controversiæ ventilationem fugiam in his Schedis, quæ ad Pacem promovendam designatæ sunt ; opinor tamen, quòd ad consilium hoc pacificum conferre possit, si Epitomen dederò quarundam Meditationum quibus Ego persuasus sum in Doctrinâ *Justificationis*.

§. I. Cùm *Justificatio* Actus sit *forensis*, non est vagandum nobis ultra id quod ad eam necessarium est, quâ *judicialis* est *Sententia*; nec verò quicquid negligendum est, quod ad hoc attinet. Primariæ hîc ponuntur Considerationes hæ ; nimirum, *Judex*, *Norma* *Judicii*, *Causa* et *Persona* per hanc Normam judicandæ, et *Sententia* à *Judice* ferenda in eum cujus *Causa* hoc modo judicatur; quæ quidem alia non esse debet, quàm qualem illa *Norma* judicandi, propriè applicata, continet. Hâc ratione id quod a quibusdam appellatur *Justificatio constitutiva*, propriè nihil aliud est, quàm *Conformitas* *Personæ* ad *Normam* *Judicii*, per quam scilicet remissibilis est, vel præmio aptus, vel in utrumque ritè comparatus; Et quod vocatur *Justificatio passiva*, nihil aliud est, quàm Effectum *judicialis* *Sententiæ* ; vel consideratio *Statûs* *Personæ*, ut qui sit absolutus, vel præmio donatus, vel utriusque *Jure* præditus, per hujusmodi *Sententiam* jam nunc judicialiter in eum latam ; et supponit quidem *Sententiam*, et per eam mensuratur,

§. 2. Sententia *justificans* in quemvis hominem *justi-* Cap. 9.
ficatum fertur, et adhucdum in eum ferri *permanet* per
Promissiones Evangelicas, ab omnipræsente, omnia vi-
 dente, infallibili, fideli, omnipotenti Deo, illi applicatas.
 (Rom. v. 1, 2.) Optio evangelica est *Judicii Norma*;
 Evangelium in singulis ejus *Promissionibus* observatum,
 Dei est *justificans Sententia*; atque ea conclusiva est et
 efficax, quamvis a nobis non tam dilucidè perspicitur, ac
 si solenni modo denunciaretur. Hic igitur,

(1.) *Eximie Virtutes Dei* mentes nostras attollere
 supra omnes *humanas Curias* debent. Illi non opus est
Probatione, quia omnia novit; non opus est *Citatione*
 ut coram eo *sistamur*, nam ille semper est nobiscum; non
 potest ille in *Judicio falli*, nam semper est immutabiliter
 justus, et *Judicii Normam* ille perfectè novit quousque se
 extendat, et cum omnibus ejus concessionibus.

(2.) Nescimus quàm *solenniter* Sententià hæc de nobis
 pronunciari potest, nobis quidem minimè audientibus.
 Nescimus quænam *Solennitas* usurpetur in *Cælis*, ubi
 Gaudium fit propter Conversionem Peccatorum; vel
 quænam *apud Thronum*, ubi Christus est Advocatus noster
 intercedens, &c. Quanquam aliquando Deus eousque
 se demittat, ut a *Conscientiis nostris* audiatur, per Testi-
 monium Spiritûs sui quod a nobis recipitur.

(3.) Sententià hæc *ex parte completur* in unoquoque
 Fideli quoad id quod in *præsenti* est promissum, pariter
 ac *Jus ejus determinatur* quoad id quod in *futurum* recon-
 ditur. Spiritus in nobis habitans, Auxilia Christi Mem-
 bris peculiariora, Responsa ad Preces, Consolationes Spiri-
 tûs Sancti, et quæcunque singulares Providentiæ Actio-
 nes ad solos pertinent adoptatos Dei Filios, *Completio*
 sunt *Sententiæ justificantis*; et quòd Sententià talis lata
 est supponunt, pariter ac quòd ex Gratiâ fit.

(4.) Sententiam justificantem Deus adhuc pronunciat,
 secundum *varietatem* Promissionum ejus Evangelicarum,
 quanquam primaria illa una per quam *Status noster mu-*
tatur, lata est cum primùm crederentur. Quemadmo-
 dum ille nos adjudicat ad beneficia Remissionis et Adop-
 tionis, cum primùm Gratiâ ejus accipiamus; sic quoque
 nos adjudicat non excidisse ab his beneficiis, dum in
 Christo maneamus, vel *perseveranter* Gratiâ ejus *reti-*
neamus, sicut in variis Evangelii Promissionibus *Hære-*
des ejus designantur.

Cap. 9. §. 3. Sententia eadem justificans, quam Deus tulerat per Promissiones suas in hac Vitâ a se applicatas, magis solenniter et ad plenissimam convictionem pronuntiabitur in Die Judicii, quando completa et perfecta Sententiæ Executio locum est habitura. Quoad hanc enim,

(1.) Nos tam certò judicabimur in illo Die, ac si Sententia pridem minime lata esset, sive omnino executâ, vel in hac Vitâ, vel in Morte. Sapiens enim Deus, qui hujus vim auxiliatricem novit ad practicam Religionem promovendam, sæpè et disertissimè hoc tradit, et in verbis talibus quasi nos omnes inter eos futuri essemus qui vivi inventientur quando Tuba sonabit. Nos enim omnes manifestos fieri oportet coram Tribunali Christi, ut unusquisque reportet &c. (a). Unusquisque igitur nostrum de seipso rationem reddet Deo (b). Et quorum rationem reddiduri sumus? Verbarum scilicet nostrorum (c), Secretorum cordium nostrorum (d), Usus Talentorum (e), Operum nostrorum (f), &c. id est, eorum omnium quæ Evidentiam conferre possunt de Conditione hominum, prout determinabilis est per Normam Judicii, quæ quidem huc præcipuè redit, Anne sincerè acceperunt Salutem a Redemptore propositam?

(2.) In illa Die Norma Judicii, et Sententia, eadem cum illâ erit, per quam Fidelis unusquisque justificatur ante Mortem suam. Non est nova vel alia Sententia, sed eadem magis solenniter denunciata; nisi vos potius diceretis, eam includere totam Extensionem Normæ pro tempore Probationis, pariter atque eam per quam mutatus est Status noster.

(3.) Magnum Propositum Actionis illius solennis, et publicæ Sententiæ, hoc est; ut vindicetur Deus in Christo, ut scilicet apud quem non est acceptio Personarum (g), in figendo Statu (immane quantum diverso) Damnatorum et Servatorum, et in hac Vitâ, et in æternâ, præsertim eorum qui sub Optionibus Salutis vixerunt; simul etiam, ut vindicentur ipsius mysticæ Rationes erga Justificatos, in præteritâ eorum Vitâ; et simul quoque, ut a Calumniis injustis hi vindicentur (h). Exemplo autem illud primum sufficiat: Demonstrabit ille Angelis et Hominiбус manifestis

(a) 2 Cor. v. 10. (b) Rom. xiv. 12. 1 Pet. iv. 5. (c) Mat. xii. 36. (d) Rom. ii. 16. (e) Mat. xxv. 19, & seq. (f) Apoc. ix. 12, 13. (g) Rom. ii. 11. (h) 2 Thess. i. 6, 7. Dan. xii. 3, 3. Mat. xxii. 12, 13. xxv. 34, & seq.

festis exemplis, quòd illi quos ipse justificaverat, et jam *Cap. 9.* servat, *justificabiles* fuerunt per illam *Normam Judicii* per quam alii damnantur; et quòd illa *Sententia* quam in singulos pronunciat et exequitur, sit ipsa illa *Sententia* quam *Norma* ista vero eorum Statui fideliter applicata denunciaverat.

§. 4. Hujus *Normæ Judicii* in naturâ atque scopo ejus præcipuè Ratio est habenda, ad rectam Opinionem formandam de *Sententiâ justificante*. Hæc etenim constituit, quænam *justificans Justitia* sit, quæ verò non: Hæc declarat naturam *Juris adjudicati*, an sit *ex Gratiâ* vel *ex Debitò*, vel an dependens sit vel independens. Hinc etiam liquet, quid sit illud ad quod nos judicati sumus, et utrùm *Sententia* feratur in plures complexas Conditiones, vel in unam singulam: Absolutos enim esse nos oportet ab omnibus quæ damnabilia esse *Norma Judicii* denunciat, nec tamen inveniri absque iis omnibus ad quæ restringuntur promissa ejus Absolutio sive Beneficia; quum scilicet Dominus *Judex noster* *Sententiam* in nos ferat, eo modo quo ab hac *revelatâ Normâ* teneamur.

§. 5. Nihil omninò magis mihi liquet, quàm ex unâ parte, quòd *justificemur per Christi Obedientiam* (i); quòd *accipiamur in Dilecto* (k), et a *Peccatis nostris abluiamur Sanguine suo* (l); et quòd *per eum recipiamus Expiationem* (m): Et ex alterâ parte, quòd *Fides imputetur ad Justitiam* (n), et ex *Fide justificemur* (o), et ex *Verbis nostris* (p), et ex *Operibus nostris* (q), et homines dominantur *justi*, respectu habito ad eorum *Gratias* et *Actiones* perfectionis inopes; quòd *Christi judiciales Actiones* in *animum et mores* hominum ferantur (r), et *Remissionis* atque *Vitæ Promissiones* perpetuò factæ sint ad *Pœnitentiam*, *Fidem*, et *Perseverantiam*; et quòd *Evangelium* denunciet *Mortem* contra *impœnitentes* (s), *infideles* (t), *inobedientes* (u), *steriles* (x), *Apostatas* (y), et *Operatores injustitiæ* (z). Neque hoc omittendum est, quòd non intenditur *Perfectio* in eo ad quod facta est

(i) Rom. v. 19. 2 Cor. v. 21. (k) Eph. i. 6. (l) Apoc. i. 5.
(m) Rom. v. 11. (n) Rom. iv. 9, 11, 22, 24. (o) Rom. iii. 30.
v. 1. (p) Mat. xii. 37. (q) Jac. ii. 24. (r) Mat. x. 32.
xxii. 13. xxv. 30. (s) Luc. xiii. 3. (t) Joan. iii. 36. (u)
Rom. ii. 8. (x) Heb. vi. 8. (y) Heb. x. 38. (z) Luc. xiii. 27.

Cap. 9. est *Promissio Evangelica*; nec quidem Damnationis *Comminatio Evangelica* dirigitur adversus quasvis Offensiones quæ cum *Sinceritate* consistunt. Adeoque inde concludo, quòd cum Deus *justificet Peccatorem*, illa per quam iudicium agit *Norma* iudiciale postulet respectum ad Fidem inhærentem, &c.

§. 6. Per unam *Judicii Normam* non potuit eadem *justificans Sententia*, omni respectu, pronunciari in *Justitiam Christi*, et in *illam credentis Peccatoris*: Nisi quidem, [1.] Illa una *Norma* originaliter Vitam promitteret *perfectæ* legali Obedientiæ, atque etiam illi quæ non *perfecta* erat ad Legem Obedientia. Si autem hoc supponam, oportet quòd concedam, Legem non *denunciâsse Mortem* ob minimum Peccatum: Nam damnare ad Mortem ob *minimum Peccatum*, et promittere Vitam *imperfectæ* Obedientiæ, nequaquam constare possunt. Imò, tum respiciendus esset Deus, quasi illam *Judicii Normam* statuisset, ut in *primâ ejus relatione* ad Hominem peccati immunem, nempe tanquam *Creator*; imperium agens per absolutum ejus Jus in Hominem, tanquam Creaturam ejus: Si verò Deus tantum in hac relatione consideretur, cum ejus *Perfectionibus* non constabat ut *Judicii Normam* statueret, quæ rei cuius Vitam promitteret absque *perfectâ Obedientiâ* Legi quam ille promulgaverat, et cui originaliter Homo Obedientiam præstare potuit. Et porro nos invenimus in illâ *Judicii Normâ* per quam nunc homines justificat, directum ad res plurimas respectum quibuscum minimè constabat illa prima Lex; cujusmodi sunt, Mors Redemptoris pro Peccato nostro, Fides in hoc Redemptore, Remissio Peccati, et Absolutio a Maledictione quæ tanquam Peccatores nos damnavit, &c. Vel nisi, [2.] Illa una *Judicii Norma* hæc esset Redemptoris *Promissio evangelica*, scilicet, *Ille qui credit servabitur*. Hæc ratione quidem *justificans Sententia* in hominem quâ *Fidelem* immediatè diceretur, et adjudicaret eum Jus habere in iis singulis quæ *Fidelibus quâ talibus* promiserit Evangelium. Et quum hoc sit præcipuum Evangelii propositum ut adducantur lapsi Peccatores ad *Fidem*, ex suppositione illâ, et certitudine factâ, quòd *Satisfactio* jam a Redemptore nostro facta sit, et quidem nunc non facienda est vel constituenda; multis inde in animum venit, ut cogitationes suas de *Justificatione* restringant ad hoc ipsum, quasi esset *sola Judicii Norma*;

et Ratio ultimi Judicii hoc modo generaliter id constituit: *Cap. 9.*
Nec sanè negare possum, quin Ratio hæc quadantenus
et tuta sit et facilis.

Non possum autem assensu meo probare, quòd per hanc Normam *justificans Sententia* tam abstractè intellecta sit: Nam quidem, (1.) Hoc nimium restringeret Vim Meritorum Christi ad *meram procuracionem* Promissionis Evangelicæ; quum tamen invenimus, quòd ea *magis immediate et perfectè* cum Remissione et omnibus aliis Beneficiis salutaribus connexa sit. (2.) Oportet nos per Christi Obedientiam *justificari* aliquà ratione, quæ non sit *tam remota* quàm hæc est. (3.) Hoc modo *Satisfactio Christi* non sufficienter *agnoscitur* vel *applicatur* in *Justificatione nostrâ*. Multæ aliæ Rationes adduci possunt, unde sit mihi certum, quòd cum credentem Peccatorem Deus justificet, *Sententia* eum respicit sub ulteriori aliquâ judiciali Ratione quàm tantum ut *credentem*; et consequenter, *Norma Judicii* extensivè sumpta, aliquid amplius postulavit ad constituendum eum justificabilem Personam.

§. 7. Opinor igitur *Judicii Normam* esse *Legem Evangelicam*, in subordinatâ connectione cum *Lege Mediationis*; in quâ Creatoris nostri honori consulitur, regentis nos per *Legem Operum*, et Fines ejus Legis adimplentur: Adeoque *Sententia* respiciet *Justitiam Christi* imputatam, atque etiam *Justitiam Fidei*; nempe *priorem*, quasi satisfactoriam et meritoriam apud creatorem nostrum *Legislatorem*; et *posteriolem*, quasi *præstitam Conditionem* sub quâ *Redemptor* donat Effecta benedicta Satisfactionis et Meritorum Christi; unde etiam *is qui credit* discernitur ab *iis qui Optionem Salutis rejecerunt*. Respectu habito ad *priorem*, *Justitiæ* satisficit quòd *rebellis homo* absolvatur et glorificetur; et secundum *posteriolem*, *Norma* illa per *retricem Gratiam* constituta a *Fideli* observatur; adeò ut *Judex* non sit omninò *Personarum Acceptor*, dum *applicat* hæc Beneficia tanquam *Redemptor*, magis quàm negligens *Justitiæ retricis* fuit, quòd ad *Conditionem* sub quâ a *Servatore nostro acquisita* erant.

§. 8. Oportet itaque hanc esse *Judicii Normam*: Quòd scilicet *Fidelis*, quamvis Peccator,—cujus Absolutio, Remissio, Acceptatio ac si justus esset, et Salus, *Christo* promissa sunt a regente *Creatore* in mercedem Obedien-

Cap. 9.

tizæ et Perpeſſionum ejus, et ſibi ipſi promiſſa propter Chriſtum in *Evangelio* quum illâ Fide credat quæ illic præcipitur, — eſt abſolvendus, remittendus, accipien-
 dus tanquam juſtus, ac ſervandus.

Ex hâc *Judicii Normâ* facilè inferenda eſt illa *juſtifi-
 cans Sententia*, quâ Status noſter mutatur; nempè, “Tu
 “es ille *verus Fidelis*, cujus Abſolutio, Remiſſio, Ac-
 “ceptatio ac ſi juſtus eſſes, et Salus, *Chriſto* promiſſa ſunt
 “in *Fœdere Redemptionis*, et tibi ipſi perſonaliter in
 “*Evangelio* meo; ideòque tu *adjudicatus es* ad Abſolu-
 “tionem, Remiſſionem, Acceptationem, et Hæredita-
 “tem Gloriæ, per illud Promiſſum *Chriſto* factum, et
 “*Evangelicum* Promiſſum tibi ipſi factum; atque Jus
 “habes allegandi perfectam Chriſti Obedientiam et Per-
 “peſſiones ut beneficiis iis certò fruaris, quæ etiam per-
 “petuò a Chriſto *Advocato* tuo allegabuntur.”

Similiter videmus, quòd *Juſtificatio Conſtitutiva* eſt,
 quum ſcilicet ſiamus *tales Fideles*, per efficaciam Spiri-
 tûs Chriſti, ad quos refert Promiſſum illud prædictum
Chriſto factum in *Fœdere Redemptionis*, et *Evangelici-
 cum* Promiſſum nobiſmetipſis factum; atque ita *conformes*
 facti ſumus *Normæ Judicii*, at conſideramur tamen quaſi
 non *judicialiter ſub Sententiâ* ſecundùm eam latâ. Ite-
 rum, *Juſtificatio Paſſiva* nihil aliud eſt, quàm quòd
 Perſonæ noſtræ et Status conſiderentur quaſi iſthâc *Sen-
 tentiâ* affecti ut jam in nos latâ; nempè, quaſi jam ab-
 ſoluti, remiſſi, accepti tanquàm juſti, et Jure præditi ad
 Gloriam. Denique, *Juſtificatio Executiva* nihil aliud
 eſt, quàm quòd a Deo nos tractemur tanquàm homines
 ita abſoluti, remiſſi, accepti, et ad Gloriam Jure donati;
 et quicquid in *Sententiâ juſtificante* includatur, ab illo
perficiatur, eo tamen modo, tempore, ratione, et limi-
 tibus, quæ in *Evangelio* declarantur.

§. 9. Conſideratio *Normæ Judicii* prout antè explica-
 tur, adduxit me ut affirmarem, quòd *Juſtificatio creden-
 tis* Peccatoris *æquipollet duplici Juſtificationi*, uni ad *Cre-
 ator*is noſtri, et alteri ad *Redemptoris Tribunal*; priori
 ſcilicet, per *Juſtitiam Chriſti* imputatam; et alteri, per
Juſtitiam Fidei; cui rei Ego immoratus ſum in *Post-
 ſcripto ad Veritatem Evangelicam*, pag. 496, & ſeq.
 Et cùm in hoc Articulo *Errores* cupiam antevertere,
 (quâ ratione Diſceptationes iracundæ de Doctrinâ *Juſti-
 ficationis* anticipari poſſe videntur,) pauca jam ſugge-
 ram

ram Specimina ulteriorum Meditationum hâc de re ; hâc Cap. 9.
tantum præmonito, quod sperâssem neminem esse opi-
naturum, me dixisse, quod *duplex esset Justificatio*, dum
statuo *Sententiam* tantum *unam* esse, quanquam ea inclu-
dat id quod *æquipollet* duplici Justificationi ; nec etiam
me negâsse, quod *Christus*, ut *unius cum Patre Essentia*,
esset *Creator*, vel dixisse, quod *duo* essent *actualiter existen-*
tia Tribunalia. Hæc verò multis verbis non egent.

[1.] Deum considero in primâ Formatione nostrâ tan-
quam *Creatorem* nostrum, regentem homines per *Legem*
quandam rationali, infanti, et perfectæ eorum Naturæ
accommodatam ; per quam *Legem Vitæ* promisit Obe-
dientiæ *peccato immuni*, et *Mortem* comminatus est prop-
ter *omnem omnino Inobedientiam*. Si verò Deus hâc re-
latione consideretur, non datur supponendi locus, illum
constituisset *Legem Evangelicam*, cum Remissionis et Vitæ
Promissione factâ *imperfectæ*, quantumlibet *sincera*, Pec-
catorum Fidei.

[2.] Creatorem hunc considero *offensum esse* per Viola-
tionem sanctæ Legis suæ ab homine factam. Atque hâc ra-
tione, (1.) Peccatorem damnat nisi *Satisfactio* fiat, et a Vitâ
eum excludit nisi a quodam *acquiratur* qui potest eam
commereri. Et (2.) Rejiceret ille Fidem, et quodvis
Opus Peccatoris, ut quod non potuit esse *satisfactorium*,
sive *meritorium* ; cum Reus hic pro *minimo Delicto* non
posset *satisfacere*, nec *minimum Beneficium* *commereri*.

[3.] Considero *Mediatorem nostrum* Pactionem ineun-
tem cum *offenso Creatore Legislatore* nostro in *Fœdere*
Redemptionis ; in quo, (1.) Regens *Creator* noster a
Christo postulat, siquidem Peccatores servare velit, ut in
eorum Naturâ violatæ Legi Obedientiam præstet, et
Mortem perferat, et quicquid intentatæ Legis *Pœnæ*
æquipolleat, in eorum loco. (2.) Denunciat, hanc Obe-
dientiam, et has Perpeffiones *Mediatoris* hujus, *Digni-*
tate Personæ ejus consideratâ, *acceptas* fore in *Satisfactio-*
nem pro Peccato, et in *Meritum* æternæ Vitæ, et cujus-
cunque quod necessarium esset ut Peccatores eam obtine-
rent. (3.) Promittit *Christo*, in *Mercedem* Obedientiæ
et Perpeffionum ejus, quod quicumque ex hominibus lap-
sis in eum *crediderint*, hi forent absolvendi, remittendi,
accipiendi tanquam justî, et æternum glorificandi, propter
id quod ille facturus et perpeffurus erat ; et quod certus
hominum numerus in eum *crediturus esset*, atque ita so-
ret absolvendus, &c. ad ejus *Gloriam*, atque ei commit-

Cap. 9. tenda esset omnis Potestas, Auctoritas, et Judicium.

(4.) Christus Mediator noster *paciscitur* id facere et pati quod in hoc Pacto erat propositum, et prædictas Mercedēs accipit. (5.) In tempore constituto Christus Susceptum ejus *perficiens*, Jus ad prædictas Mercedēs consequitur, et Jure hoc induitur; quā scilicet ratione, *ille* dicitur *justificari*. (6.) Conceditur hoc Susceptum ejus *Effectum habere* ac si jam perfectum esset, saltem ab *Adami lapsu*; atque hinc Regnum ejus, et Effecta salutaria Obedientiæ ejus *antecedunt* Obedientiam suam et Mortem. (7.) Quicquid respexerit Salutem Peccatoris, *fundandum* erat in *satisfactoriâ* et *meritoriâ* Morte et Obedientiâ Christi Mediatoris nostri. Atque ita, (8.) Homo considerandus venit, ut in *primo* Article, tanquam Subditus culpâ immunis in statu Probationis, secundum *Legem operum*; et in *secundo* Article tanquam Peccator *maledictioni* Legis obnoxius, sui ipsius Merito haudquaquam opis capax; attamen, tanquam in hoc *tertio* Article, secundum *Fædus Redemptionis*, per Christi Satisfactionem *salvabilis*, non obstante Legis maledictione.

[4.] Tanquam Effectum Pactionis hujus, considero non tantum *Christum Mediatorem nostrum* quasi *Redemptorem*, (quemadmodum omnes eum esse, idque *excellenti* quodam modo, concedent, quum ille solus Redemptionis pretium *persolverit*;) sed et considero *Creatorem* quoque esse *Redemptorem*, ut qui tradiderit Filium suum ut *Servator* esset, Satisfactionem ab eo factam acceperit, prædictas Mercedēs illi promiserit, et eouſque eas præstiterit ut Officio suo *accepti et auctoritate prædicti Mediatoris* eum induerit, concedens ut Regnum ejus initium sumat, (pariter ac Mors ejus Effecta sua salutaria consequatur,) antequam actu moreretur, &c. His et similibus de causis, concipio quidem Deum benedictum, *essentialiter* consideratum, (quanquam *Pater* eminenter titulum ferat *Creatoris*, et Dignitatem Divinæ Essentiæ et Imperii sustineat in *proponendo* Terminos, et *accipiendo* Satisfactionem,) quoad nos obtinere relationem *Redemptoris*, qui Satisfactionem accepit, nobiscum agens in et per *Mediatorem nostrum*, in quo illi *complacitum est*. — Sic igitur considerato *Creatore nostro*, quā *Deus in Christo* est, qui Satisfactionem accepit quoad Violationes Legis suæ, adeo ut Imperii sui honor vindicatus sit, et Fines ejus salvi præstentur, quamvis Remissio et Vita Peccatoribus concedantur; inde sequetur, quod potest ille, ratione

tione congruâ *Iustitiæ rectorali*, eousque suspendere *Maledictionem* Legis adversus hominem delinquentem, et *Misericordiam* suam ita exerere, (1.) Ut *libens* ad Pacem et Gratiam aditum det, omnibus quos Christus coram eo sistat. (2.) Ut *promptus* sit ad remittendas nobis Offensiones nostras. (3.) Ut *Optiones* Pacis, Remissionis, et Salutis, *perditis Peccatoribus* præbeat, orans eos ut *concilientur*, &c. (4.) Ut restituat expulsum ejus et amissum *Spiritum*, ad certandum cum *mortuis Peccatoribus*, et in iis *operandum* ut oblatam hanc accipiant Salutem. Et, (5.) Ut *iræ lentus* sit, et *expectet* dum *Gratiam conferat*, in usû idonearum Rationum et Mediorum ut Renitentia eorum vincatur. Hæc, et similia, immediate consequuntur *Christi Satisfactionem*: Et siquidem nihil aliud homines intelligunt nisi *Exempla* hujusmodi, quando dicunt, Deum *reconciliari nobis* per mortem Christi *ante Conversionem*, nos sanè hoc concederemus; orantes tamen eos ut *advertant*, quòd *Suspensio* Maledictionis hæc, et *Remotio* Maledictionis per actualem participationem Beneficiorum salutarium, valdè distincta sunt, quemadmodum sunt *Remissio apud Deum*, et *Remissio in nos* collata: Attamen vereor, ne multi detrahant de hoc Beneficio, *nempè*, quòd sit *Remissio apud Deum* pro reis *Peccatoribus*, et *Salus* pro perditis *Apostatis*; quod *in se* quidem aliquid majus est, quàm quòd hic vel ille homo hujus sit *Particeps*, quanquam in hoc posteriore Commodum nostrum personale consistat.

[5.] Deum in Christo tanquam *Redemptorem* considerare, *Peccatoribus* præbentem *Salutis Optiones* suas, et *Conditiones* statuentem quibus meritam Remissionem et Vitam donaturus est personaliter iis ipsis; *præcipientem* ut hæc accipiant, cum *Promissione* applicationis Satisfactionis Christi in iis Effectis quando ipsi consenserint; et *denunciantem* eos mansuros esse in reatu et ærumnâ, cum *acerbioribus Suppliciis*, si finaliter hæc recusaverint. Hoc quidem fit per *Evangelium*; ad cujus explicationem advertatur, (1.) Quòd Consensus hic præcipitur ex *Auctoritate rectorici*, quamvis etiam cum manifestatione *Gratiæ*; et supponendo Christi *Oblationem Sacerdotalem* jam esse factam, Instrumentum est *Imperii*, quod ortum habet ex Dominio ab illo acquisito quâ *Redemptor* est; adeoque rectè appellari potest *Lex*, imò, et illa est per quam nos *judicabit*. (2.) Historica narratio *Christi* Officiorum, plenitudinis, amoris, et mortis ejus, et *Homini* miseriæ;

Cap. 9. manifestationes *Beneficiorum fœderalium*, præsentium atque æternorum; revelationes divinarum Veritatum et Mysteriorum, institutiones evangelicæ, et monitiones unde sit Gratia derivanda, &c. omnia hæc designata sunt ad *inserviendum* Acceptationi nostræ Optionis hujus. (3.) Si Christus Peccatoribus non *proclamasset* Remissionem atque Vitam, nobis haudquaquam esset cognitum, quod *ab aliquo* ex nobis hæc obtineri possent. Si ille non denunciasset, Remissionem atque Vitam se concessisse *iis qui Fidem habent*, et alii nemini, nos minime essemus certi, utrum Fidelis sit vel Infidelis qui Remissionem consecuturus erat: Si nobis non dixisset, se dare Fidem et *deinde* Remissionem, non esset aliquis *certus Ordo* hæc donandi. Nisi Deus Remissionem per *Evangelium* suum *obtulisset* omnibus *si eam accipere velint*, præcipiens *iis* Acceptationem ejus ad hunc ipsum finem, *promittens* ut donaret eam dummodò accipiant, et statuens ita *judicare* homines quatenus eam acciperent vel recusarent; tum sanè tantum *Ordo* esset in donandâ Fide et deinde Remissione, sed Acceptatio nostra *nulla Conditio* nec *Justitia* fuisset, nec ullus per eam *justificabilis* esset, vel *damnabilis* ad defectum Remissionis propter ejus Rejectionem. (4.) Acceptatio oblatae Salutis, quamvis *Justitia* quædam sit, supponit *meritoriam* Christi *Justitiam*; nec potest major esse *Justitia*, quàm *præstita Conditio Legis Gratia*, per quam Beneficia jam impetrata donantur: Quæ quidem *Lex* non aliud est quàm *Instrumentum* donatorium, nisi quod Donator *Auctoritatem rectoralem* in ratione applicandi Beneficia hæc enunciat, et statuit *judicare eos* ad quos illa Optio pertinet, per Acceptationem suam vel Non-acceptationem. (5.) Adjudicatum nostrum *Jus* in Acceptatione nostrâ, *Jus Gratia* est et Misericordiæ; et quamvis sit certissimum, nullas inferre potest Vindicias *ex Debito*. (6.) Acceptatio hæc in *Evangelio describitur*; et nihil esse potest *Acceptatio*, quâ nos oblata Beneficia *accepturi* sumus, nisi sit in principio, naturâ, extensione, operatione, et duratione ejus, *Acceptatio talis* cui *Evangelium* salutaria sua Beneficia promittit. (7.) Quamvis hæc *Acceptatio* nihil promereatur, cum tamen constituatur *Christi Justitia* ad promerendam Salutem *iis qui eam accipiant*, et cum hæc *Acceptatio* sit *Conditio* ab *Evangelio* constituta nostræ personalis partis in Salute illâ promeritâ, non possumus *servari* absque utroque horum. (8.) Ad præveniendos de hæc

hâc re Errores, adjicio, *Electos* certò adducendos esse ut *Cap. 9.*
salutariter Salutem hanc accipiant.

[6.] Deum confidero, *applicantem* Remissionem, Pacem, Adoptionem, &c. hominibus qui hanc Salutem *acceperunt*, secundùm Optionem Evangelicam. Atque in hâc re, (1.) Consideratur ut qui agit tanquam *Judex*. (2.) *Relationes* in quibus se sistit, sunt *Creatoris*, et *Redemptoris*; ex quibus *prior* illa minimè cessat, quam *posterior* superjiciatur. (3.) *Causa* adjudicatur per *Judicii* *Normam* suprâ descriptam, §. 8. Et *Causa* hæc *ex parte* refert, ad id quod satisfaciebat *offenso Creatori* pro hujus Peccatoris *Delicto*, et Salutem promerebatur huic Perduelli qui *multâ* damnaretur: Hic itaque *Justitia Christi* est sola *justificans Justitia*; et nullum locum *Fides* habet in Existimatione Dei, qui tanquam *Creator* in hâc re *judicium* agit. *Ex parte* etiam *Causa* hæc est, " Num hic *reverà* *Acceptor* est Salutis, in *cujus* *beneficium* Remissio, Pax, et Gloria *Christo* promissa sunt in " *Fœdere Redemptionis*, in mercedem ejus satisfactoriæ " et meritoriæ Mortis et Obedientiæ, et cui in *Evangelio* hæc promissa sunt?" Atque hic *Acceptatio* est *Justitia* quædam, in *cujus* vicem non est constituta *Christi Justitia* ut defectum ejus suppleat; et Adjudicationem hominis quòd sit *Fidelis*, qui Jus ad Remissionem, Pacem, et Gloriam habeat in *Satisfactione* Christi, hanc Ego appello *Justificationem activam*, vel *Judicis Sententiam* justificantem.

[7.] *Justificatio* considerari potest, ut quæ sit *ad Tribunal Creatoris*, et *Redemptoris*. — Sic eam appello *ad Tribunal Creatoris*, quousque referat *Sententia* ad id quod violatæ Legis Dei honorem *vindicavit*, reatricem ejus Auctoritatem tanquam *Creatoris* nostri *salvâ* præstitit, et Beneficia illa *promeruit*, quæ nisi præstita fuissent, nulla esset Remissio, Pax, vel Gloria Peccatori concedenda, quamvis *Fidelis* sit; nulla ei præbenda, nulla per ejus *Acceptationem* obtinenda. Nec sine causâ est, quòd *justificans Sententia* disertè id respiciat ad quod *relationem* habet, nempe, *Justitiam Christi*: Nam quum hæc esset *sola Conditio* Christi *Impetrationis* Remissionis, Pacis, et Vitæ Peccatoribus, ita quum Peccatori hæc adjudicanda sunt, sapienter est provisum *Honori* Creatoris, violatæ Legis, et Satisfactionis Christi, per disertam agnitionem *Justitiæ illius*, et respectum qui ad illam habetur. — *Justificationem* quoque eam appello *ad Tri-*

Cap. 9. *bun*al Redemptoris, quousque referat Sententia ad *Acceptationem* nostram, vel *Fidem*, quatenus est *Iustitia* quædam; *Creator* enim cui nulla *Satisfactio* facta fuit, ut qui per *Legem* operum regit et iudicat, non potuit ullas *Optiones* Remissionis et Gloriæ Peccatoribus præbere, siquidem eas accipere vellent, nec agnoscere *Fidem* tanquam *Iustitiam*; si tamen consideretur tanquam *Redemptor*, (qualis quidem Deus fuit, quum *Satisfactionem* recepisset,) non potuit iterum exigere satisfactoriam et meritoriam *Iustitiam*, per quam Fidelis jam absolvendus esset; nec quidem postulare *Fidem*, (nisi quæ *Redemptor* est,) tanquam *Conditionem* propriè dictam Remissionis, &c. quoniam in *Fœdere* Redemptionis promissa fuit *Christo* in gratiam Peccatorum utpote *Fide* solâ designatorum. Sed Deus in *Christo*, quæ *Redemptor* est, potuit *Optionem* evangelicam Remissionis præbere sub *conditione* *Acceptationis*, præcipiens hanc *Acceptationem*, et promittens huic Remissionem a *Christo* impetratam; atque ita *Acceptationis* *bujus* Ratio habetur in *Sententiâ* justificante Dei in *Christo* quatenus *Redemptoris*, ut scilicet quâ discernitur is qui Remissionem obtinet secundum Promissionem evangelicam, ab altero qui judicialiter a Beneficio hoc excluditur. Denique,

[8.] Opinor eos, qui omninò *Fidem* esse volunt *solam* *Iustitiam* quæ imputata est in Justificatione, *Sententiam* justificantem nimis restringere, dum excludunt *Respectum* illum singularem qui haberi debet ad *Satisfactionem* et meritoriam Obedientiam *Christi*, unde est quòd Deus possit, tanquam *regens* *Creator* *noster*, Absolutioni Peccatoris locum dare. Atque ex aliâ parte illos arbitror, qui *Iustitiam* *Christi* omninò esse volunt id quod unicè imputetur in Justificatione, *Sententiam* justificantem nimis etiam restringere, dum excludunt *Iustitiam* *Fidei* evangelicam, quam *Redemptor* respicit, et per quam judicialiter discriminat, inter eos quibus Salus est oblata, illum qui eam obtinebit, ab iis qui eam minimè obtinebunt. — Faxit Deus, ut *Stricturæ* hæc inter hos bonos Homines *Consensu* viam struant, vel minimum faciant ut omnes ad *Christianam* *Tolerantiam* propendeant; atque tanti Ego quidem omnes Labores meos et Perpeffiones æstimabo. Utinam Deus *Pacis*, æquis saltem conditionibus, *Pacem* nobis largiatur!

OFFICIUM MINISTERIALE:

CUJUS CONSIDERANTUR

Momentum, Difficultas, Natura,
et Neceffitas:

I N

DUABUS CONCIONIBUS;

QUARUM PRIMA

In ORDINATIONE habita est
Domini BEN. GROSVENOR;

ALTERA

In ORDINATIONE
Domini SAM. WRIGHT.

Ex *Anglicano* in *Latinum* convertit J. B.

Anglicè primùm edit. Anno 1708.

OFFICIUM MINISTRIALIS

of the Department of the Interior, Bureau of Land Management, Washington, D.C. 20240

DEBILITAS CONCOMITANS

INFORMATION

ORDINATE

Experiments in German conducted by A. B.

Fratribus meis venerandis

Domino Grosvenor et Domino Wright.

VERITATES has quas in Ordinatione vestrà cupido animo percepistis, spero vos semper in Sedulitate et Fidelitate conservaturas esse, in Opere illo cui dicati estis. Priorem ex his Concionem edere diu distuli, eò quòd in animo haberem in ampliorem Tractatum eam inferre : Posterior Monitiones tantum quasdam continet, de rebus quæ in unâ Concione non sunt in longum deducendæ : Deum precor, ut utræque jam simul editæ alicui bono Fini inserviant.

Vos tales esse nullus dubito, qui non mediocre Emolumentum Seculo vestro adhibitori estis, si modò seduli et modesti manseritis. Nos qui de Scenâ jam decedimus, Divinam adoramus Providentiam, quòd multos tales in hac depresso Statu nostro excitaverit ; et uberiores Spiritûs effusionem petimus, ut vos præ nobis animi dotibus et operâ felici adeò emineatis, ut Religionis vim et Jura Domini nostri Jesu, quâ Legislator est, in latiora spatia diffundi videatis.

Quamquam verò in vobis, quatenus Ætas vestra fert, Ingenii vires jamjam emineant, per Experientiam tamen plurimum Annorum sapientiores vos evadere concedendum est : Res enim perspicietis in eventibus suis, homines et subiecta intuemini in variis aspectibus, et Confidentiam cernetis Erroribus compertis ita profligatam, ut cani facti, Elationis animi in plurimis Adolescentibus se prodentis misereamini.

In Tempus Libertatis incidit Sors vestra : Et quum Tempestas hæc est ad promovendum id quod bonum sit, hanc diligenter calite, ut scilicet quæ perdi potest ; cautè, ut homines qui Censuræ multum obnoxii estis ; fideliter quoad Cooperarios, ut qui tentationibus subiecti estis ad subruendum alter alterum, in mutua damna ; et prudenter, ut qui Eventus

tus momentosos sciatis hinc pendere. Neminem igitur ultro provocate, nec in servile ministerium vosmet alicui præbe-
te; sed Bono publico studentes, agite quod vestrum est; Veritatem propugnate, sicut est in Jesu; et vosmet appro-
bate partibus Christi esse deditos, atque hæc ratione judicate
vobismet ipsis optimè provisum esse.

In Gregeſ magnæ & illustris notæ Paſtores conſtituti
eſtis: Nemo Adoleſcentiam veſtram ſpernat, propter
negligentem, temerariam, inanem, vel arrogantem Morum
rationem: Pauci ſunt, qui Annis veſtris indulgentiam præ-
bituri ſunt; at potiùs idcirco ea aſpernabuntur, quæ vos
valetis, et auctoritate muniti eſtis, dicere et facere. Nihil
igitur ſuſcipite quod ad vos non pertineat: Nihil ſine Ar-
gumentis idoneis affirmate: Tolerantiam omnibus in rebus
ſervate, quibus medebitur Tempus: Præjudicia illico amo-
vete, quouſque veſtræ Abnegatio, ſine noxâ, huc fa-
ciat. Quàm minimùm inſeratis vos in ſæcularia Populi,
quibus Miniſtri eſtis, negotia; et ſi fieri poteſt, ne de veſ-
tris negotiis cum illis diſceptetis; in iis tamen rebus, quæ
ad Chriſtum manifeſto pertinent, conſtanti animo inſtate.
Contentiones a principio reprimite, et niſi Neceſſitas poſtulet, in
cauſis maxime momentofiſ, Diſceptationes veſtras, vel Mo-
leſtiſ perſonales, nunquam in Reſtrum perſeratis. Fac-
tionibus obſiſtite; et homines minimè malos, et infirmi ani-
mi, diſcernite ab iis qui ex improbo vel ambitioſo propoſito,
vel ex odio Pacis et Modeſtiæ, Diſſenſiones fovent. Cen-
ſuras nullas Eccleſiaſticas attentate, ſi Culpa nec tam mag-
na ſit, nec tam manifeſta, ut Reus facile convincatur, et
Populus conſenſum ſuum præbiturus ſit.

Officii veſtri pars præcipua eſt Evangelii Prædicatio.
Auxilium orate, in præviis ad opus veſtrum Præparationi-
bus; tempus idoneum ſumite, et, quantum poteſtis, para-
ti eſtote; ut Materia et Verba ita aptentur, ut maxime
Auditoribus veſtris proſint, non autem ad captandum plau-
ſum inanem, vel ad ſerviendum turpi lucro veſtro vel alieno.
Veritates omnes convertite ad practicos et ſanctos Uſus qui-
bus deſtinantur; inſtantes Argumentis, quæ idonea ſint ad
impellendum Voluntatem, tanquam rationalem Appetitum.
Credite conſtanter, et videte ut iis rebus quas prædicaturi
eſtis animi veſtri permoveantur: Cum verò prædicetis, cu-
rate præcipue, ut Exercitium veſtrum ſit id quod deceat, id
quod ad rem faciat, id quod aptum ſit ad perſuadendum
aliis; nec recuſate quod occurrat vobis in animo, tanquam
Addita-

Additamentum Materiae illi quam parâstis, si modo per Scientiam Theologicam a periculo subitarum Cogitationum tuti esse potestis. Quando a publico abscedatis, meditemini, et super vestris Concionibus preces fundite, utpotè studiosi ut per easdem Veritates vos proficiatis, et certò scientes per idem Verbum quod aliis prædicâstis, vos ipsos tandem judicandos fore.

Diligens Indagatio Veritatis exercitia vestra præcedere debet; et Senectutis vestrae hoc quoque opus erit, nisi Superbia et Inertia profectum vestrum in Scientiâ impediverint. In omnibus Studiis vestris mementote, vos Ministros Verbi esse; et in omni ergò Scientiæ acquisitione majorem apitudinem ad opus vestrum ante vos habete. Est Sanctus Codex Norma vestra, et Aurifodinarum maxima; ille vos ducat, et finaliter omnes Opiniones vestras figat de Divinis Veritatibus; et ad Errores præcavendos, examina et collationes accuratè facite, antequàm pro certo quidquam habeatis; obscura loca per apertiora explicate, et ea quæ raro vel obiter in mentionem veniunt, per ea quæ sæpè et ex professu inculcantur. Locutiones omnes metaphoricæ, et Parabolarum Scopum, adamussim excutite: Indubitatas aliquas Veritates ponite tanquam Metas, ad quas redigendæ sunt Indagationes vestrae in id quod magis est perplexum, et disputationibus obnoxium: Et in iis rebus quæ tantùm cognoscendæ sunt per inspiratam Revelationem, reprimite ex sanctâ Reverentiâ audacem Inquisitionem, et in Verbis Sancti Spiritûs omninò hærete.

Ex profundis Indagationibus in Veritatem non mirum est si incidatis in Opiniones diversas ab Opinionibus plurimorum aliorum, quæ tamen non tractandæ sunt cum impetu vel pertinaciâ, vel cum fastidio sive odio: Hæc scilicet ut fugiatis, Meritum aliorum, quorum ab Opinionibus dissentiat, ne celetis; Consequentias quas recusant, illis ne imputetis; caveatis, ne quod Præjudicium contra homines præpedimentum lumini oblato sit; Christianam Charitatem ne minuatis, ubi sit Error tolerabilis; Opiniones hominum ne traducatis, ut partibus gratiam faciatis, quod sanè facinus est turpissimum. Lætanter agnoscite, si Consensio vestra cum Adversariis major quàm suspicati estis inveniatur; si verò idem sentiat, ne sint Dissensionum causa Lites de Vocibus; et sedulo curate ut clarè res percipiatis, ne faciant Logomachia, ut Pax, et Veritas, et proborum hominum commune Bonum, in Discrimen incurrant.

Haud

Haud abs re erit, uti spero, si paucas quasdam Distinctiones vobis commendavero. Distinguite,

(1.) *Inter Decretum Dei de Beneficiis condonandis; et Promissa ejus applicata, quæ ad hæc Beneficia Jus, et horum Possessionem nobis conferunt.*

(2.) *Inter Fædus Innocentiæ, cum humano genere factum in Adamo, tanquam Radice suâ; et Fædus Redemptionis, cum Christo initum, tanquam Mediatore; et Fædus Evangelicum, omnibus offerendum ut ei consentiant, et cum Fidelibus pactum.*

(3.) *Inter hoc, quodd Christus medians Sponsor sit per Fædus Redemptionis, in quo Honos Legi habitus unus erat Articulus; et quodd sit ille Pars una cum Hominibus conjuncta in Fædere Operum, quod sanè nullum omninò Mediatorem eum faceret.*

(4.) *Inter Redemptionem per Mortem Christi, quæ, non obstante Maledictione Legis, Homines omnes reddit Optionum Salutis capaces sub conditionibus Evangelicis; et talem Redemptionem, quæ Consensionem Electorum his conditionibus, et futuram eorum Salutem, eventu quidem certam facit.*

(5.) *Inter impetrans Meritum Beneficiorum omnium salutarium, in Fædere Redemptionis constitutum, et a Christo solo peractum; et Conditiones in Evangelio requisitas, in iis omnibus qui Beneficiis his per Christi Merita sunt fruituri.*

(6.) *Inter Legem naturalem, Officia cum Promissis præcipientem, æquo jure inter Deum et Homines constituta; et Legem Gratiæ positivam, Officia præcipientem lapsis Hominibus, cum Promissionibus Salutis Fidelibus a Christo acquisitis, et Parte in iis oblatâ omnibus qui credant; quæ Pars a nobis nunc in Examen revocandâ est, et posthac a Christo jure addicetur secundum illam Optionem, tanquam Judicii Normam.*

(7.) *Inter Assensum Fidei generalem; et integram ejus Formam, respectu habito ad Mediatorem, cum fiat Condicio Justificationis.*

(8.) *Inter Evangelicam Respicentiam ad Vitam, ut quæ sit Medium necessarium reversionis Apostatæ ad illam Sanctitatem unde exciderat; et quodd sit illa Pars Sanctitatis ejus unde exciderat, et ad quam revertitur.*

(9.) *Inter Justitiæ Christi Imputationem, quæ nos fecisse et perpeffos esse implicat id quod ipse fecit et perpeffus est; et Imputationem Justitiæ Christi, quatenus ea est fidelis*
Homini

Hominis efficax Allegatio ad fruendum Beneficiis, a Christo Fidelibus acquisitis, et in Evangelio promissis.

(10.) *Inter Justitiam meritoriam Beneficiorum Evangelicorum; et Justitiam quæ est Obsequentia Evangelicis Conditionibus præstita, in quibus Salus per Christum Peccatoribus porrigitur.*

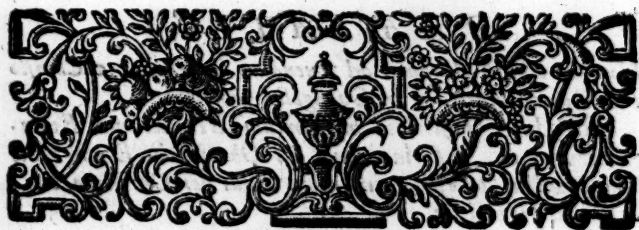
In bonam partem vos accepturos esse spero, id quod vestri Boni Studium, et aliorum Beneficium, mihi persuasit ut in his Monitis ante vos ponerem. Ut Deus, qui vos misit ad operandum in Vineâ suâ, vos fideles præstet, et faciat ut omnia præsentis Seculi illecebrosa Commoda, et fastidiosa Damna et Opprobria, ex certo Vitæ futuræ prospectu nihili habeatis, ex animo precatur

Frater amantissimus

et Servus vester,

DANIEL WILLIAMS.

Mag-

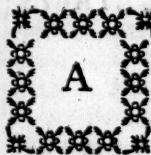
Magnum Momentum et Difficultas
Officii Ministerialis.

2 COR. ii. 16.

— *Sed ad hæc quis idoneus ?*

Conc. I.

POSTOLUM in Exclamatione hæc ad opus Ministerii Evangelici referre, ex Contextu manifestum est. Denunciat enim,

Ver. 12.

Occasionem sibi esse datam prædicandi Evangelium : *Quum venissem Troadem ad prædicandum Evangelium Christi, ostium per Dominum mihi apertum erat.* Profectum ejus in hoc opere perficiendo, cum gratiis ad Deum Auctorem ejus declarat :

Ver. 14.

Deo habetor autem Gratia, qui facit ut in Christo nos semper triumphemus, et odorem Cognitionis Sui quovis in loco per nos manifestum facit. Adjicit, Labores suos Deo acceptos esse, nec esse frustrâ, etiam apud eos qui ex illis non prodesse ; at in iis quidem eventum suum, quam-

Ver. 15, 16.

vis tristissimum, sortiti sunt : *Nam Christi bona fragrantia sumus Deo, in iis qui servantur, et in iis qui pereunt ; his quidem odor mortis ad mortem, illis verò odor vitæ ad vitam.*

Inde

Inde S. Paulus in subitanam hanc erumpit Exclamationem, *Sed ad hæc quis idoneus?* Mens ejus religione Conc. I.
 tacta Operis illius Magnitudine percellitur, unde tam verenda Effecta penderent: Nec aliter quisquam animo affici potest, qui (sicut ille) novit et credit hæc omnia fore. Dolendum autem est, multos suscipere *Officium Ministeriale* animo tam levi et carnali, ut Munerum illius tanta inde prodatur inscitia, et tantus Effectorum ejus contemptus, ac si neutri Fides esset habita. Cum verò noverim Laborum nostrorum aptitudinem ad beneficium Animarum impeditam iri, quousque hic Animi Affectus apud eos prævaleat qui ad *Officium Ministeriale* separati sunt, sublimiores Sensus de hoc *Officio sancto* in vobis excitare conabor; quod Argumentum erit ad Diligentiam in vestris ad hoc Opus Præparationibus, et prælucebit vobis ad fidelem in hoc Officio operam præstandam in Salutem Animarum.

Quis idoneus est, τὴς ἡμῶν; Vox hæc interdum connotat *Dignitatem*; sicut quando dicitur, *Cujus calceamenta non sum dignus qui portem*: Interdum verò *Convenientiam* sive *Aptitudinem*: Hoc sensu Interpretes nostri eam sumunt; quasi diceretur, “Quis convenientibus est præditus peritiâ et viribus? Cuinam inest Mens, “et Animi indoles, tam arduo et difficili Operi apta? “Estne aliquis *par negotio?*” Apostolus hæc Exclamatione igitur designat,

(1.) Humilem sensum *ineptos* esse homines ad tantam *Dignitatem*, quæ Ministeriali competit Officio, saltem ut ne Successu careat: Quasi diceret, “Quàm mirabile est, quenquam ex peccaminoso Hominum genere “tanto honore indui, ut tam propè sint a Deo, et in ser- “vandis Animabus *Cooperarii cum Eo* sint? Negotium “hoc tam arduum est et honorificum, ut altissimo “Angelo conveniat: Quàm insperata igitur est Gratia, “ut hoc impertiatur Limo sordido? Potestne Caro “digna esse, quæ Deum repræsentet, et in Ejus nomine cum Mundo agat de rebus tam spiritualibus et “divinis, tantique momenti et Christo et generi humano?” Sui ipsius de seipso Sensem super hæc re S. Paulus indicat; quum dicit, *Mihi qui minimo omnium Sanctorum minor sum, Gratia hæc collata est, ut inscrutabiles Christi opes prædicem*. Existimavit hoc immeritam esse Gratiam: Et si nos etiam non tam humiliter de
Eph. iii. 8.

Conc. I. nobismet ipsis cogitemus, non est ut rectè auxilium Dei oremus, vel fundamento bono nitentes Benedictionem ejus speremus. Apostolus etiam designat,

(2.) Profundum animi conceptum de magnâ *Difficultate* et *Momento* Operis Ministerialis, utpotè ejus ad quod pauci sunt idonei: Quasi diceret, "Quis sufficit, et or-
" *natus est*, ad id quod tam sanctum est, tam difficile,
" tam grave, et a quo pendet plus quàm Mundus?"

Hæc autem duo *Capita* in unum contrahi possunt; quoniam probata ad hoc Opus *Convenientia*, Officio hoc est dignum esse secundum Evangelium. Summa igitur hæc est, "Quisnam est cui non humiliter confitendum est, Se hæc
" carere *Convenientiâ*, quâ fiat hoc Officio secundum Evangelium dignus?" Ut ordine progrediar,

I. In tribus Propositionibus hoc Subjectum explicare conabor. Et deinde,

II. Exclamationis hujus justa ostendam Fundamenta.

I. Ad explicandum hoc Subjectum has offeram Propositiones. [1.] Verba sunt applicanda ad *Officium Ministeriale* in manibus *Presbyterorum*. [2.] Textus minimè significat, nullos *Ministros* esse quovis probato modo idoneos ad hoc Opus, et eousque dignos in Acceptatione Dei. [3.] *Convictio* religiosa et pathetica de *Dignitate* et *Difficultate* Operis Ministerialis magni usus est Ministris, et bonum est Indicium ubi in animo prævaleat.

Prop. 1. Verba hæc applicanda sunt ad *Officium Ministeriale* in manibus *Presbyterorum*. — Apostolus enim loquitur, non de eo quod proprium fuit *Apostolico Officio*, sed de eo quod commune erat iis et ordinariis *Presbyteris*. Id quod designat est, *Prædicatio Evangelii* cum Effectis atque Adjunctis ejus. Jam verò *Prædicatio Evangelii* pertinet ad *Presbyterum*, tanquam pars Operis et Commis-
1 Tim. v. 17. missi sui: Ille in *Verbo* et *Doctrinâ* laborare debet; illi
1 Pet. v. 2. commissum est *Gregem pascere*, et illius inspectioni atten-
Heb. xiii. 17. dere; et *Labores sui*, de quibus rationem redditurus est, ad Auditorum ejus gaudium vel damnum cedent.

Prop. 2. Textus non implicat, nullos *Ministros* esse in probato quodam gradu idoneos ad hoc Opus, atque hucusque dignos acceptatione Divinâ. — Multi tanquam prorsus inidonei notantur, sed non omnes. Mirum est sanè, aliquos

aliquos inveniri qui tolerabiliter idonei sunt, sed non impossibile : Verum est tamen, eos qui sunt consummatissimi, causam habere ut agnoscant se multum deficere, et in Scientia, et in Praxi. Talia quidem, ab extensivo illo verborum Apostoli aspectu, reverà inferri possunt : Non est autem in animo ejus, ut quemque Ministrum damnet tanquam prorsus inidoneum. — Hoc Argumentum explicabo, ut Errores antevertam.

(1.) *Aptitudo* ad hoc Opus respicit et *essentiales Facultates* illas, quas Christus quasi necessarias constituit ; et *fidelem Usus* Facultatum harum in Officio hoc exequendo. *Fidis hominibus hæc committe, qui sint idonei ad alios docendos.* — Peritia et Fidelitas ad hoc Opus postulantur. Prius illud sæpè in mentionem venit ; sicut, *Tit. i. 9, 10. et 1 Tim. iii. 2, — 7.* Ex Naturâ etiam Operis eorum, et Titulis in Ministros collatis, inferri possint quænam *Facultates* necessario requirantur ; non enim potest esse vera Operis Executio, si omninò *Facultates* absint. Ex alterâ verò parte, potest Homo *Facultatum* esse compos, at *inidoneus* tamen esse, quòd *Facultates* has non exerat secundum Officium suum. Spiritus Sanctus Regulas exposuit Officii nostri et Morum, pariter ac *Facultatum* ; quæ in Sententiis occurrunt modò citatis, et in multis aliis Scripturæ locis ; nempe *Act. xx. 28, 31.* Hæc porrò inferenda sunt ex Reprehensionibus et Minis promulgatis in vitiosos *Sacerdotes* et *Prophetas*, atque etiam in *Angelos* Ecclesiarum, in *Diotrephen*, et alios. Probabile etiam est magnum aliquod hujusmodi Delictum *Archippo* objectum fuisse, quam ob causam Cautio ista exhibita est, *Dicite Archippo, Vide ut Ministerium impleas, quod in Domino accepisti.* Sed, 2 Tim. ii. 2,
Apoc. ii. et
iii.
Col. iv. 17

(2.) Concedenda est *Discrepantia* quædam, inter *Deffectum* talem quoad *Facultates*, quo homines reddantur hujus Officii *incapaces*, et talem qui tantum minus idoneos reddat, si cum hominibus majoris eminentiæ conferantur. — *Donorum* generis ejusdem dantur *discrepantes Gradus*, inter homines qui jure merito ad Ministerium cooptati sunt ; et haud facile dictu est, quisnam sit *gradus infimus* quo capax aliquis hujus Officii redditur, præsertim in temporibus et causis *extraordinariis*. In hac re statuendâ, magnâ Cautione opus est ; periculosum enim esset, *infirmiorum hominum* Ministeria nihili habere, in locis et temporibus in quibus Ignorantia valet ; nec sanè tutum esset, ampliâre Limites in temporibus et locis

Conc. I. ubi major Lux valet, et ubi Homines aptiori indole præditi satis numerosi inveniantur. Hoc tamen tutò affirmari arbitror, neminem esse *pro Ministro* accipiendum, nec talem a Christo reputari, qui non sit *iis Donis* præditus, quibus *idoneus* sit ad omnia munera obeunda quæ necessaria sint ad spiritualem eorum *Ædificationem* inter quos ministrat; adeò ut nec Populum ad *damnantes Errores* obnoxium per Imperitiam suam reddat, nec Officium ipsum exponat *Ludibrio* eorum apud quos usitatè Labores suos impendit.

(3.) Abusus tales et Incuriæ in *Exercitio Officii* dari possunt, quæ reddant homines, alioquin *idoneos quoad Facultates*, adeò omninò Deo *odiosos*, ut *prorsus aversus* ab iis fiat.—Hoc sanè fit, quum per Errores sive probrosa Crimina eorum, Auditoribus suis *magis obsunt* quàm profunt: Atque etiam, quum Labores eorum maximà ex parte *finem oppositum* respiciant ad rem Christi et beneficium Animarum, vel sine aliquo respectu ad hos fines *impendantur*. Crassæ et frequentes in hac re *Incuriæ* valde etiam Deum irritant; et tales inde appellantur

Esa. lvi. 10, *muti Canes*, atque etiam *avidii Canes*; quæ utraque hominibus iisdem communiter conveniunt. Taliū *Facultates* sibi sunt in *Laqueum*, et Damnatio eorum inde gravior fiet: Deus hoc modo hos alloquitur, *Quoniam Scientiam tu sprevisisti, Ego etiam spernam te, ne Sacerdotia fungaris mihi: Peccatum populi mei deglutiant, et ad Iniquitatem eorum quisque attollit animum suum: Quapropter erit, ut Populus, ita Sacerdos; et animadvertens in eum vias ejus, actiones ejus retribuam ei.* Multum ploranda est tali sub Ministro Populi conditio; vix enim manet ulla profectus Spes, magnumque veniunt in periculum Corruptionis, Offensionis, et ut à malo in pejus evadant: Divinà namque Ope in suis Præparationibus talis Minister destitutus est, et tantum abest ut Benedictionem in Opera sua attrahat, ut denunciaverit Deus se facturum, ut tales aspernandi et inutiles habeantur.—Utcunque tamen fatales hujusmodi Ministri sint in Ecclesià, nihilominus omnibus in Seculis *nimis sæpè* occurrunt: Multi enim *hoc modo inidonei* sunt, et quoad Facultates, simul ac quoad Abusum, et crassam Incuriam. Nec potest hoc facile præverti, ubi ad hoc Officium levibus probationibus homines admittantur; vel ubi rationibus reddendis *Ministri* nullis sint obnoxii, vel apud tales tantum, quibus vel minimè cordi est quo tandem modo Officium præstetur,

præstetur, vel qui ad judicandum super his rebus non sint idonei. Nihilominus, Conc. I.

(4.) Verba Apostoli non implicant, eos omnes qui in hoc Officio versantur, esse *prorsus incapaces*, quoad *Facultates* ad id requisitas, et *Fidem* in eo subeundo necessariam. — Quanquam enim verò significetur, *Aptitudinem* quoad hæc utraque esse *difficilem*, et sæpè tam *raram*, ut pauci inter eos qui hoc Officium sibi sumant, *idonei* sint qui tolerabili saltem modo Opus hoc perficiant; imò, et optimis quibusque opus sit Auxilio divino, et Remissione ob multa delicta; certi tamen esse possumus, *omnes Ministros* non esse *necessariò ineptos*. Nam si hæc hujus *Textus* esset Sententia, hoc sanè vel in *Sapientiam*, vel in *Bonitatem*, vel in *Potentiam* Christi esset injurium. — In *Sapientiam* ejus, inquam; si enim homines Ille constituerit in Officium solenne, cui *nemo aptus* esse possit, oportet Finem suum semper frustratum esse propter electionem suam *ineptorum Mediorum*. — Vel *Bonitati* ejus fieret Injuria; qui homines vocaverit ad Opus, quod ad Salutem aliarum Animarum tanti esset momenti, itidemque denunciaret tantum periculum vel commodum sibi metipsis esse, nec tamen *unus* esset qui Officio huic par inveniri posset. — Si verò *Sapientia* et *Benevolentia* ejus vindicari possint, Injuria denique fieret *Potentia* ejus; quasi *non potis esset* necessarias illas Dotes in quenquam conferre, et ad fidelem Usus etiam Dotum illarum eos excitare. — Sed Nomen ejus benedictum sit, Ille perfectè *sapiens est*, et *bonus*, et *potens*; adeoque oportet aliquos ad ista *idoneos* inveniri. Ille hæc ita curat, ut *Exempla* hujus rei in Ecclesiâ a Seculo in Seculum inveniantur. Multi fuere quibus erat ut dicerent, *Nos ικανοι, 2 Cor. iii. 5,* vel *idoneos Ministros fecit Novi Fœderis*. Christus eos ^{6.} *idoneos et dignos* fecit; ita ut huic Interrogationi in Textu, *Quis est idoneus?* respondere possint, *Nos idonei sumus*, quamvis hoc *ex Deo* sit, et *non ex nobis ipsis*. Sic *Tychicus Eph. vi. 21.* nimirum fuit *fidelis Minister in Domino*: et tales quidem multis in locis Ecclesiæ profuerunt, *homines* scilicet *Deo accepti*, quemadmodum ex Successu eorum et Divinâ pro iis Curâ testificatum est. Ne desperetis igitur; sed accingite vos, et sedulo studeate, ut *Vasa honoris, idonea ad 2 Tim. ii. 21.* *Magistri vestri usum*, evadatis.

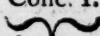
Prop. 3. Religiosa et pathetica Convictio de Dignitate et Difficultate Operis Ministerialis, magni usus est Mi-

Conc. I. ministris, et ubi invenitur *bonum est Indicium*. — Non hic intelligo *Sensum opprimentem*, qui eos qui idonei sunt ab hoc Officio deterreat, vel qui animum auferat, vel torqueat *Fideles* in exercitio ejus : Nulla hujusmodi Causa datur. Id autem quod sentio hoc est ; ut retineatur *talis Sensus*, qui vanam, pigram, securam, et superbam Mentem reprimat, et omnes Facultates Animi in omnibus rebus quæ ad sacrum hoc Officium pertinent, cum perpetuâ in Christum Dependentiâ, occupet et exerceat. Et quoad hoc,

(1.) Ministris sanè *magni usus est*, ut Cogitationes suæ hoc modo exercentur. — Si enim ritè sentiat de *Magnitudine* Officii hujus, hoc excitabit vos ut *accingatis vosmetipsos* ad hoc Opus, et ulteriorem Profectum faciatis in omnibus Donis et Gratiis, quæ necessaria sunt ad justum ejus exercitium. Officium hoc est nimis sacrum, quàm ut nugatoriè agatur ; et nequaquam satis esse censebitis *id quod nihili vobis constiterit*. Hæ justæ Cogitationes vos impellent, ut *studeatis vosmetipsos Deo probatos sistere, Operarios qui non erubescatis*. Necesse autem est ut *erubescatis*, si Officium maximè solenne *negligenter* geratur, et si in eo quod existimatis maximi esse momenti, Animæ vestræ leves sint, otiosæ, et inattentæ. Deus et Confidentia vestræ *ruborem vobis incutient*, quando hoc Officium in memoriam vobis venerit, si illud, sine sanctâ curâ ut *ejus plenam fidem faciatis*, exequamini.

Ducent vos Cogitationes justæ ad *Preces vehementes* ut Auxilium obtineatis Divinum, in re quæ adeò vires vestras exuperet. Ad Thronum Gratiæ sæpe impellemini, ad obtinendum sapientiam, zelum, et fidelitatem, ut *Sanguis Animarum* vobis non imputetur, nec aliquis per vestram culpam Salute deficiat. Imò videbitis *Preces aliorum* vobis quoque necessarias esse ; quas pro se igitur a *Fratribus* quæsitavit Apostolus.

Ex isthoc etiam *Sensu pathetico* ducemini ad figendum profundâ animi demissione *integram Dependentiâ* vestram in Christum, ut ille vobis documentum, opem, et profectum impertiatur. In eum Spei vestræ vis incumbet ; et quemadmodum *nulla erit Confidentia in vobismetipsis*, ita omnem Honorem rectè factorum Illi ascribetis, et omnium bonorum ex iis Effectorum. *Amplius quàm illi omnes laboravi*, dicit Apostolus ; *non ego tamen, sed Gratia Dei quæ mecum est*. Quàm sedulæ *Recognitiones et Inquisitiones* indè provenient, quoad profectum, labores, atque mores vestros ?

vestros? Sæpè quæretis, “ An mihi tantus suppetit Appa- Conc. I.
 “ ratus, quantus suppetere potuisset si diligens essem?
 “ Annon potuisset magis ad profectum Verbum prædi-
 “ care, quàm feci? Annon potui meliùs tempus cap-
 “ tāsse quoddam opportunum in recuperandâ, vel aux-
 “ ilium ferendâ huic vel illi Animæ? ”

Hoc quoque magnam pariet *Solicitudinem* de *Successu*
 Ministerii nostri. “ Ex eo quod jam ago, pendet Æter-
 “ nitas: Quomodò ego Opus meum accommodabo, ut
 “ optimè inserviat Saluti pereuntium Animarum? Quic-
 “ quid profeci, ob id gratias ago, lætorque in quovis ho-
 “ mine converso, tanquam *Gloriâ meâ et Gaudio*: Sed 1 Thess. ii.
 “ doleo de quovis homine poenitentia experte, tanquam 20.
 “ homine misero. O anima mea, nihilne habes quod
 “ de te conquerare? Fuitne aliquid in meis moribus
 “ vel gestu, quòd corda horum induraverit, vel profec-
 “ tum eorum impediverit? Estne aliquid quod ego a-
 “ movere possim? vel aliquid quod ego porro facere
 “ possim, in beneficium harum Animarum posthàc? ”

Hoc etiam *securos* vos præstabit contra *Recreationes*
 quibus non est opus, et contra Temporis jacturam.
 “ Nihilne mihi restat *faciendum*, quum Tempus mihi
 “ tam breve suppetat, Negotium meum tanti momenti
 “ sit, et Vita mea tam incerta pariter ac brevis; quum
 “ tot hominibus Auxilio meo opus sit, et Ratio a me
 “ reddenda tam severa sit? ”

Utile porro fiet hoc ad *conservandum a Peccato*, quod
 scilicet per reatum ejus objiciat jacturæ *Influxuum Spiritus*
Sancti, ex quibus pendet *Aptitudo vestra*, et aptissimo-
 rum Laborum *Successus*. Si enim per Peccata volunta-
 ria *contristetis et extinguatis Spiritum Sanctum*, non est pro-
 babile Studium vestrum atque Opus a vobis impen-
 sum inserviturâ esse propositis Officii vestri Finibus: Imò,
 quàm insuscatos atque coarctatos, quàm debiles, lan-
 guidos, et emortuos, invenietis animos vestros fieri, in
 maximè solennibus Officiis.

Non potest Animus Officii hujus *Magnitudine* per-
 motus, quin cogitationes et proposita hujusmodi in se
 excitet; quæ quidem omnia faciunt ad *Ministri Benefi-*
cium, quatenus eum excitent ad fugiendum Impedimenta,
 et enitendum talem acquirere animi affectionem, et talem
 sui ipsius et laborum suorum curare administrationem,
 quæ aptè conducatur, et plerumque benedictionem Dei at-
 trahit, ad *salutares fines* hujus Institutionis.

Conc. I. Ex hoc *alie Sensu*, qui in *Textu* significatur, *Dignitatis* et *Magnitudinis* Officii Ministerialis, nost. r. *Apostolus* tam industrius et indefatigabilis, tam zelo accensus, tam pertinax et fidelis, in Ministerio evasit. Atque si nos tam clarè et patheticè sentiremus de Deo, Christo, et Æternitate, et de pretio Animarum, sicut ille sensit, nos quoque magis afficeremur; adeoque ejus magis similes redderemur, in applicando nosmetipsos ad singula Officii hujus munera.

Adicere poteram, Operis hujus *æquum Sensum* redditurum esse *Ordinatores* cautiore, et minùs partibus faventes in *admittendis aliis* ad hoc Officium. Apostoli Cautio nimis *æpè* Oblivioni datur: *Nilil faciens in alteram partem inclinando, Manus citò ne cui imposito.* Ordinationes subitanæ et incuriosæ nimis viles Ministerii cogitationes arguunt.

1 Tim. v.
21, 22.

(2.) Sensum habere gravem et patheticum de *Magnitudine* hujus Operis, *bonum est Indicium.*—Indicium est, nos retinere *sublimes de Deo cogitationes*, qui hoc Officium instituit: Namque hoc modo eum respicimus, dum quod ei interfit in pretio habemus, ejus Auctoritati paremus, ejus Promissionibus confidimus, et ejus Tribunal veremur.

Inde etiam arguitur *firma Persuasio* de iis rebus, quæ plurimùm ad nos attinent. Si de *Veritate rerum invisibilium* dubitarem, in contemptum abiret Officium illud quod in iis versaretur. Quando autem quæ ad Officium nostrum spectant, consideramus ut quæ maximi in se momenti sunt, tum ostendemus *plenam Persuasionem* nos habere de Veritate Evangelii quod prædicamus: *Credimus, adeoque loquimur* sincero cum affectu de rebus Salutis. Necessè est enim verò, quòd Deus. Christus, Animæ Immortalitas, Resurrectio mortuorum, Dies Judicii, Cælum et Gehenna, *indubitata Veritates* habeantur ei, qui valde est sollicitus, ut Ministrum se fidelem probet, hoc diligenter curans ut imperitiæ et debilitatis suæ conscius. *Scientes* etenim (ut Apostolus dicit,) *terrorem Domini*, ad fidem *homines suademus.*

2 Cor. iv. 13.

2 Cor. v. 11.

Arguit hoc quoque *Mentem humilem et religione tactam*; vel saltem Mentem, ejus *Superbiæ* et *Levitatis* immunem, quæ usitata sunt Impedimenta hominum profectûs; et quæ non possunt non eò tendere, non tantùm quatenus nos ineptos faciunt qui Divinum Auxilium accipiamus, sed quatenus impediunt diligentiam eam quâ proficiamus; atque hoc modo Officia nostra deprimunt, et
apud

apud homines vilia, et minùs apta ad utilitatem eorum Conc. I.
inter quos ministramus, Opera nostra reddunt.

Porro, *Indicium* hoc est, *secularia Commoda* nonesse nobis præcipuè sub oculis, nec esse Causas cur hoc Officium suscipiamus, et hos Labores aggrediamur; tam vilia enim parùm incitare possunt animum, in Sanctitatem Ministerii seriò intentum.

Hoc etiam *bonum Omen* est *profectus* Laboris nostri, et quòd in Opere hoc benedicto Deus ad Gloriam suam nobis uti velit: Prodit enim paratam animi Aptitudinem ad debitam administrationem Laborum nostrorum, et Spem dat quòd Deus eos efficaces reddat. Hoc clarum fiet, modò consideremus, — Cor hoc modo affectum pro certo esse *valdè tenerum Cor*, et non sub potestate esse ejus Torporis, qui per impietatem et segnitiam efficitur: Imò, nos liquet *in Secreto Dei stare*, et multùm cum Eo, et cum nobismetipsis colloqui.

Arguitur hinc quoque *Promptitudo*, ubi animus ita afficitur, ad agnoscendum Imbecillitates et Defectus nostros, ad promovendum omni diligentia Auxilia nostra, ad servidum in Precibus animum excitandum ut influxus Spiritus participes fiamus, ad vigilandum contra Impedimenta, et ad reddendum Deo Gloriam totius Profectus facti; imò, et totius debitæ Præparationis, et Munerum rectè gestorum. — Vir sanè hujus Indolis ad utilem Operam exequendam est *paratus*: In tali enim Indole fundamentum Deus jacet præclarorum eorum Laborum et Successus, qui communiter inde procedunt.

Denique, Hoc tam insigne est *Indicium* harum rerum omnium, adeòque quàm tale tantum desiderandum, ut nisi ex Officio vestro *hoc modo affecti* estis, *Laqueus* illud fiet, (sicut postea probabo,) et clarum est Indicium contrariorum iis quorum mentionem feci; quæ singula attentam quamque Mentem perterrefacere possint.

Devenio jam ad Secundum Caput generale, viz.

II. Ut *Exclamationis* hujus justa ostendam *Fundamenta*. — His ego tanquam *Incitamentis* utar, quibus afficiantur Animi nostri humili et pio Sensu *Dignitatis* ac *Difficultatis* hujus Officii, quàm *Ministri* sumus. Quando *Apostolum* audimus tam egregium, hoc modo se efferentem, multò magis Animi nostri impleri debent *humili Timore* et *Solicitudine*, quia *nos* tot gradibus *infra eum* sumus, et quoad *Facultates*, et quoad *Fidelitatem*,

Fateor,

Conc. I. Fateor, quòd quousque *Pauli* Vocatio extraordinaria ad Ministerium, cum Miraculis id testificantibus, et miro ejus Successu in eo exercendo, Animam ejus in Admirationem adduxerit, nobis eandem Causam non suppetere; quia Vocatio nostra ordinaria est, et nobis Ministerii nostri pauciora Sigilla præbentur. Attamen quando exclamat, *Quis est ad hæc idoneus?* nos quibusdam de causis hoc idem magis decet, scilicet, quatenus nostræ Indignitatis, pariter ac Ineptitudinis, hoc modo Sensus enunciatur. Conscientiæ enim nostræ nos certiores possunt facere de talibus Offensionibus, quæ nos in Admirationem adducere possint, quòd Deus præbuerit et protraxerit Dona illa et Facultates quas jam possidemus. Causam sanè habemus humiliter nos gerendi, quòd Ille qui Neglectus nostros prævideret, nos non rejiceret quando hoc Officium suscepimus. Quàm mirum est, quòd ullis Animabus tam viles Labores ex Benedictione Dei prodesse; nobisque tam diu in hoc Officio manere ad Beneficium quorumvis datum esset! Major mirandi Causa nobis subest ob minorem nostrum Successum, quam Paulo fuit ob majorem ejus; quum scilicet consideretur, quanto minùs noster Animus in Opere nostro sit, quàm illius in suo fuit; quanto minùs seduli et laboriosi nos sumus quàm ille; quanto minor Zelus erga Deum, et Amor erga Animas, nos quàm illum inflammaverit; quanto minùs illustrès in moribus, et in tentationibus stabiles, nos sumus, quàm fuit hic Apostolus: Tales ob Causas nos longè minùs digni hujusmodi Officio agnoscendi sumus.

Præcipuè autem mihi est in animo, tractare de Magnitudine et Difficultate Officii Ministerialis, tanquam per quod afficiamur Sensu Ineptitudinis Præconum plurimorum, imò cujusvis, nisi adsint Diligentia et Auxilium Divinum. Hæc sanè Causa est præcipua, quare Apostolus exclamet, *Quis est idoneus?* Et æquum hoc videbitur et appositum, si consideretur,

- (1.) Qualis sit Deus ille, cujus in Personâ loquimur, et ad quem tam propè accedimus. — Nos quidem Ora sumus, quibus ille homines alloquitur; et quis est idoneus, qui loquatur tanquam ejus Oracula? Hoc tamen est
- 1 Pet. iv. 11. Mandatum Dei: Si quis loquitur, loquatur ut eloquia Dei. Quænam Simplicitas et Auctoritas, quænam Veritas ac Gravitas, eos decet, qui sunt Legati ejus, et qui mandata sua tradunt, tanquam ejus Personam gerentes?
- 2 Cor. v. 20. Homines tamen Deus per nos rogat; et nos oramus, Christi

Christi nomine, reconciliamini Deo. Qualis nos occupare **Conc. I.** debet Tremor, ne in ejus Nomine dicamus, *id* quod Eo indignum est, vel *tali modo* qui minimè decet illustrem Dominum nostrum, qui nunc *ex Caelis loquitur* per Ministros suos, quando illi reverà Voluntatem ejus denunciant? Et quidem est *per nos* quòd fœderales Benedictiones suas *Deus signat*, et Beneficia sua applicat. — Nos quoque apud Deum sumus *Populi Os*: Nos publicas eorum Preces et Laudes Ei offerimus; et nostrum est Officium pro iis intercedere, et tanquam *Domini Ministri* eorum causà *stare inter Vestibulum et Altare*, et dicere, *Parce Domine populo tuo.* **Joel. ii. 17.**

Annon igitur clamare nos debemus, “ Quisnam est
“ satis pius, sapiens, fervidus, purus corde, et stabilis
“ fide, qui *Deum* apprehendat, et pro hominibus cum
“ eo transigat? *Deum*, qui *inspicit corda nostra*, scopum
“ nostrum, distractiones nostras, et desideriorum nostrorum
“ fervorem; *Deum* sanctum, qui non potest
“ non odisse omnem hypocrisin, impuritatem, superbiam,
“ levitatem, et carnalitatem; *Deum* qui tantà
“ antecellit Glorià, Sapientià, Auctoritate, et Potentià?”
Certè non possunt nostræ de Deo Cogitationes aliæ quàm
valdè humiles et inhonestæ esse, vel hoc profundè nos
afficiet, quòd nobis sit cum eo negotium.

(2.) *Fines* a nobis in Officio Ministeriali *respicendi*, sublimes sunt et divini. — Hoc manifestum erit, si considerentur *Fines*, propter quos hoc Officium institutum est, Potestas delegata, et Regulæ traditæ quoad munus nostrum in his finibus consequendis. Ea quæ nobis studiose persequi incumbit, hæc sunt; ut aboleatur *Regnum Satanæ*, quod multis modis sustentatur; ut ædificetur *Regnum Redemptoris nostri*, quod quamvis aded spirituale est, tamen multùm ei resistitur; ut reducantur alieni in **Mat. xxviii.** *discipulos Domini nostri*, docendo eos omnia quæ ab illo **19.** *man-*
data sunt, lucem ferendo cæco Mundo, et Animas in **1 Cor. iv 15.** *Christa per Evangelium generando*; ut perficiantur *Sancti*, **Eph. iv. 12.** *et ædificetur corpus Christi* per Doctrinam et Disciplinam; ut *Christo digni* in hac vitâ ambulent, et idonei fiant ad cœlestem Gloriam. Sed de his plura posthac.

Jam ideo *quisnam est idoneus, qui magnis his Propositis* interserviat? *Propositis*, infinità illà Sapientià dignis quæ illa constituit, et in quibus tantum Honori ejus interest? Quodnam cum Deo commercium, quæ mentis Intentio, quæ Peritia, quæ Fortitudo requiruntur? *Quis est idoneus,*

Conc. I. *neus*, qui *Deo Cooperarius* sit in tam illustribus Propositis efficiendis?

2 Cor. vi. 1.

(3.) *Natura Operis nostri* ostendit etiam *magnum* id esse et *difficile*. — Officium est, quod spirituale est, difficile, et varium. Diversos *Titulos* habemus, qui nobis tribuuntur quatenus Ministris, et singuli suas habent Qualificationes peculiare. Tanquam *Pastores*, opus est nobis multâ mansuetudine, et curâ: Tanquam *Doctores*, opus est nobis scientiâ, patientiâ, et integritate: Tanquam *Milites*, opus est nobis magnanimitate, viribus, virtute, et constantiâ: Tanquam *Vigiles*, opus est nobis vigilantîâ, et fidelitate: Tanquam *Rectores*, opus est nobis prudentiâ, æquitate, diligentîâ, exemplo vitæ imitatione digno, et fortitudine: Tanquam *Dispensatores*, oportet ut mandata Domini nostri servemus, et probitate et cautione utamur. — Plurima pars Operis nobis concediti, circa *Deum* et *Animas* versatur; circa res mysticas et supernaturales, latè et variè extenditur. Explicandæ sunt Doctrinæ Christi, quarum multæ sublimes sunt, et difficultatibus involutæ. Prodenda est Spiritualitas et Ex-

Act. xx. 27.

Tit. ii. 15.

tensio Præceptorum Dei, et *totum est enuncians Dei Consilium*. Hæc nos oportet *eloqui et hortari, et increpare cum omni Auctoritate*; et de his exorandum est, et agendum, cum maximâ aptitudine ad suadendum. Incumbit nobis Veritatem ad convictionem repugnantium defendere, *contendere pro Fide*, eos retrahere qui peccant, reterege Spes falsas, vagantes reducere, retrogrados recuperare, securos excitare, mœrentes consolari; infirmos sustentare, et Sanctos ædificare in fide, sanctitate, et gaudio. — A nobis porro Deus requirit, ut *Sacramenta administremus* ad ædificationem, cum discrepantiâ inter

Ier. xv. 19.

Ezek. xlv.

23.

pretiosos et viles, inter idoneos et eos qui arceri debent; docentes populum discrimen inter sanctum et profanum, et inter mundum et immundum: Fidei nostræ etiam demandatur *Disciplinam exercere*, et curam adhibere ut *Successio Ministrorum fiat; ea quæ nos recepimus committendo fidei hominibus, qui ad docendos alios sint idonei*. Latè quoque extendit Opus nostrum, ad satisfactionem Dubitationum, ad resolutionem casuum Conscientiæ, ad dirigendum hominum Mores, et præmopendum eos de Judiciis imminetibus.

Quàm difficile est igitur, ad ullam partem hujus Operis ut idonei simus? Et quantò difficilius, ut toti Operi pares fiamus, et in eo diligentes simus? Quàm dives apparatus

paratus necessarius est, quanta peritia, qualis zelus, quod Conc. I. studium, quæ mentis intentio? Si multa nobis superessent Corpora, et Animæ magis ampliata, satis tamen negotii remaneret.

(4.) *Maximæ res pendent ex bono vel malo Successu Ministerii nostri.*—Res æstimantur ex eo quod ab iis pendet; et *maximum* est hoc respectu *Officium Ministeriale*: Non enim viles sunt et momentaneæ res, sed momentosæ et æternæ, in quibus hoc Officium disertè terminatur. Ex unâ parte enim,

1. Si *Labores nostri succedunt*, maxima inde oriuntur *Beneficia*.—*Deus verus agnoscitur*, Revelationibus ejus fides habetur, Leges ejus servantur, Nomen ejus spiritualiter colitur, Proposita ejus salutaria perficiuntur, Anima ejus delectatur, omnis Gloria et Laus ei tribuitur, et Gratia ejus in admirationem venit. — *Dominus Jesus* per Successum nostrum, quatenus Mediator, *gloriam obtinet* ex hominum Fide, Amore, et Obedientiâ. *Regnum* ejus, et *Corpus*, per ruinas Regni *Satanæ* amplificatur; Institutiones ejus servantur; Susceptum ejus benedictum prosperatur in *perdendis Diaboli operibus*, in restaurandâ Dei Imagine, et reducendo lapsum Hominem ad Deum.

— Quatenus quoque efficaces sunt Conatus nostri, *de-* ^{2Cor. iv. 6.} *generes homines fiunt sapientes et sancti*; redduntur alii ^{1Cor. vi. 11.} aliis utilitate benedicti; Pax et boni Mores inter eos conservantur; vera Harmonia in Creatione restituitur, et Creationis eorum Finis in debito suarum virium naturalium apparatu et usu obtinetur: Perducuntur etiam ad quietem in vero eorum Centro; summum Bonum super omnia amantes; Creatori suo, Domino, et Proprietario obtemperantes; viventes ei qui supremus noster Finis est; et Felicitatem suam à Deo derivantes, qui omnis veræ Beatitudinis solus est Fons. *Reverà benedicti jam nunc fiunt*, per Unionem cum Christo, Adoptionem, inhabitationem Spiritûs, et partem in omnibus illis Promissionibus; quæ jam nunc eos faciunt jure participes Justificationis, Pacis ac Communionis cum Deo, et confirmant eis Gratia subsidia, Precum responsiones, sanctificatum Usus rerum omnium, et Consolationes Spiritûs Sancti. Insuper, *fiunt in æternum perfecti beati*, non tantum per liberationem ab *Irâ venturâ*, et omnibus præsentibus Doloribus; sed etiam perfecti in *omni Sanctitate*, et felices usque ad plenam Facultatum suarum ampliatarum mensuram: Namque erunt *semper cum Domino*;

CONC. I. *mino; eum videbunt, et similes ejus fient, in gloriosis eorum corporibus, et mentibus optimè instructis; et pariter beati fient in delectatione, complacentiâ, honore, et potentiâ, quantum animo concipi potest ex iis quæ dicta sunt de Fluviiis voluptatis, Coronis Gloriæ, Similitudine Angelorum, Gaudio Domini, Dominio in impios, Imperio in Civitates, Cohæreditate Christi, et Confessu cum illo in Throno suo; quæ quidem omnia iis promissa sunt: Imò, felices erunt, longè ultrâ id quod jam corde humano concipi potest. —* Conspectus hicce brevis fructus et beneficii Successus vestri, annon impellat vos ad exclamandum, “*Quis est idoneus, qui tale Opus rectè administret, quod tantas habet benedictas Consequentias?*” Ex alterâ parte verò,

2. Si *Labores nostri Successu careant*, omnia in contrarium, et pejus quidem, ibunt. — *Deus omnipotens vilipenditur*, dum Homines *Diabolum et Ventres suos* magis pro *Diis* habeant; et aded *terrestria curant*, ut vanum Mundum pro *Dote meliore* æstiment, quàm in cœlestibus quæ proponit Deus obtinenda sit. Illi tamen qui *Evangelio* quod nos prædicamus *inobedientes* sunt, perdurant in *justificando* Apostasiam suam a Deo, et malignum adversus eum animum suum; dum malunt Iræ ejus bellum indicere, quàm ad Deum reverti et pacem cum eo colere.
- Phil. iii. 19. — *Redemptoris Sanguinem sub pedibus suis conculcant*, tanquam vulgatem, imò tanquam profanam rem; et malunt *damnari*, quàm *per merita ejus servari*. Quum Dominum suum *Christus* in eos vindicat, illi respondent,
- Heb. x. 29. — *Nolumus hunc regnare super nos*; et omnes ejus respuunt *Benedictiones*, quasi minus essent necessariae, quàm quæ rejiciendo eum obtinere possunt. Imò, libenter causam *Diaboli* suscipient et sequentur, et ex ejus parte pugnant, potiùs quàm regno *Christi* subditi fient. — Si quæ
- Luc. xix. 14. — *que Homines non possumus suadere, pergent resistere Spiritui Sancto*; cupiditatibus suis morem gerentes, alios corrumpentes, et sese dehonestantes et perdentes: *Peccatum in iis regnat, et Ira Dei super eos manet*. Flagitiosa hæc et misera multorum Conditio, qui de Laboribus nostris participant, valde quidem mœrenda est: Aliud verò restat Argumentum quo animi afficiantur nostri, ut
- Aët. vii. 51. — *importuni simus ad rapiendum eos ex Igne*; nempe, quod Ministerium nostrum sæpè sit *Occasio*, cujus abusu magis viles fiunt, et magis miseri. Remedium enim in Vene-
- Joan. iii. 36. — *num iis vertitur; aded ut in pejus ruunt*, contra voca-
- Jud. ver. 23. — *tionem*
- 2 Tim. iii. 13. —

tionem Dei magis indurati, et sub reatu suo *cauterio inusti*; imò, ipsum Lumen naturale ad eos restringendos minùs valet, dum obstinati manent contra Evangelium. Hinc fit, quòd inter eos qui *Christianam aspernantur Doctrinam*, multi jam sunt ex justo Dei judicio, qui in sententiâ suâ magis *Athei* sunt, quàm unquam apud *Ethnicas* Nationes noti fuerunt: Dominus enim, Servator noster, iis fit *Lapis ad quem impingitur, et Petra offendiculi*; iis scilicet, qui *impingunt ad sermonem Evangelii*; et quemadmodùm abundat Iniquitas eorum, obnoxii fiunt *Pœnis acerbioribus* in Evangelio intentis; imò sunt *Maledictioni proximi, et exitus eorum ad exustionem tendit*. Per *contumaciam eorum* in lucem Evangelii et potentiam illud comitantem, *conditio Sodomæ tolerabilior fit* quàm conditio eorùm; et talibus *Caligo tenebrarum in æternum reservata est*: Ira Divina, et ipsorum Cogitationes in Spes et Auxilia Salutis quibus pertinaciter abusi sunt, æumnas eorum adaugebunt.

Conc. I.

1 Pet. ii. 8.

Heb. vi. 8.

Mat. x. 15.

Jud. ver. 13.

Quis est qui tangitur amore et commiseratione congruente, versùs Peccatores in tali periculo constitutos? Quis satis inter nos *cognoscit Domini Terrorem*, adeò ut solenni modo *homines persuadeat* ut tantam Iram effugiant? Quis ex nobis *idoneus est*, qui dicat, faciat, et sit, id quod optimè tendat ad præcavendum tam æumnosis Consequentis Ministerii nostri apud *steriles*, et promovendum apud eos qui *proficiunt* per Labores nostros Beneficiorum prædictorum acquisitionem? Hæc quidem illa Cogitatio est, quâ immediatè magis afficitur *Apostolus*, et voces hæ in *Textu* positæ extorquentur: Quum prius enim dixisset, *His quidem Odor Mortis ad Mortem*; illis verò *Odor Vitæ ad Vitam sumus*; hoc est, "Quidam sub Ministerio nostro *servantur*, at alii sub eo *pereunt*, quatenùs vel proficiunt, vel proficere non student: Hi scilicet qui *proficiunt*, ab uno gradu spiritualis Vitæ ad alterum procedunt, atque ita demum ad æternam Vitam; imò, ad altiores in eâ gradus, quemadmodùm spiritualis Vita incrementa facit: Illi verò qui ex nostris Laboribus *non proficiunt*, magis *alienati a Vitâ Dei* evadunt, magisque in potestate mortiferarum Cupiditatum; adeòque æterna eorum Miseria *certior fit et atrocior*:" Quàm meritò hicce rerum conspectus inducit eum ut adjiciat, *Quis est ad hæc idoneus?* "Quis est *idoneus*, qui cum hominibus de rebus agat tam gravis, imò æterni momenti, ac sunt ista? Quis, qui

"gloriam

Conc. I. “ gloriam Cœli et terrores Gehennæ non aspexit, idoneo modo *paratus esse* potest, ad agendum cum Peccatoribus de viâ Salutis ? ” Hoc tamen est Negotium nostrum, quodocunque Evangelium prædicemus.

(5.) Præsens *Conditio hominum* quibuscum nobis res est, qui Animos habent immortales, diversas *indole et dotibus*, Opus hoc nostrum reddere oportet *difficile* ad exequendum, pariter ac *momentosum* — Ex unâ parte, Si *non conversi* sunt, in Ministerio nostro inclamamus *mortuos*, et laboramus apud *cæcos* Satanæ mancipatos, qui ejus potestati et præstigiis subjecti sunt: *Agimus* cum *obstinatis et præjudicio occupatis*, quorum Cupiditates et Commoda carnalia contra nos faciunt. Ad ea *compellamus* illos, quæ maximè *aversantur*, et summo odio prosequuntur. Ab iis illos *debortamur*, ad quæ ex Constitutione naturali et Delectatione carnali *vehementer propendent*, et quibus Consuetudine obstricti sunt: Imò, res illæ a quibus eos *debortamur*, talia sunt quibus favent *res visibiles*, ad quos *multi* eos sollicitant, et quæ ab hominum *parte maximâ* approbantur. *Instamus* etiam apud eos proponendo *Beneficia*, quibus *non habent fidem*, quia invisibilia sunt; quæ *non sapiunt*, quia spiritalia sunt et cœlestia; et quibus *minùs afficiuntur*, quia futura sunt et remota; imò, ea *spernunt*, tanquam vilia et nullius usus. Quale est igitur *Miraculum*, alicujus *Converso*? Quàm desperandus est, per *Insufficienciam nostram*, aliquis Successus, nisi Potentia major præstò esset? — Ex alterâ parte verò, Si populus noster sit *conversus*, concedo quidem meliorem nobis prospectum dari: Hi tamen *adèò imperfecti sunt*, ut Operi nostro *Difficultas* adhuc ministretur. Quot sunt eorum ignorantes, infirmi, sui amantes, morosi, leves, plus æquo sibi tribuentes, citò irritati, et facile præjudicio occupati? *Difficile* hinc esse invenimus, non in errores duci per eorum cavillantes animos, non in diversa trahi per eorum ineptias, non angere per eorum perturbationes, non dolore affici per eorum scandala, non inquietari per eorum rixas: Nec facile a sapientissimo Ministro, eorum *Auribus prurientibus*, et *Erroribus* quibus expositi sunt, occurratur.

Annon hoc potest aliquid adjicere, quo nos cogamur dicere, *Quis est ad hæc idoneus*? “ Cui inest *Prudentia*, “ ut se accommodet, et Labores suos intendat in *Perfonas*, quarum Conditiones tam contrariæ sunt, quarum *Dotes et Indoles* tam diversæ sunt? Cui *Rati-*

“ ones

“ ones competunt, quibus insinuet se in corda tam di-
 “ verso modo affecta? Cui *Fortitudo* competit *Man-* Conc. I.
 “ *suetudine* ita temperata, ut neutrum deficiat quando
 “ Usus postulat; et *Auctoritas* minimè prostituenda,
 “ ubi neq̃ Superbia nec Impatientia valeant? Cui sup-
 “ petit *Facultas*, ut Christo et Conscientiæ suæ *fidelis* 1 Cor. ix.
 “ esse potest, et nihilominus *omnibus omnia fieri?* ” 22.

(6.) Varii generis *Oppositiones*, et *Infractiones animi*,
 quibus occurrendum est in *fideli exercitio* Officii nostri,
 multum adjuvare oportet ad *Difficultatem* Operis nostri.

Per Tentationes suas *Satanas* omni studio agit, ut
 nos divertat et deterreat. Apud nos sæpè illud suggerit,
 quod mentes nostras *corrumpere* possit, et nos in opere
 nostro seorsum ducat: Apud alios sedulus est, ad exci-
 tandum Præjudicia, Calumnias, et Persecutionem: In-
 veniemus eum omni tempore *Occasiones* operandi
impedientem, et quod in se est *satagentem* ad Conatus 1 Thess. ii
 nostros irritos reddendos. — Pro certo quoque *Impii* 13.

contra nos ibunt, quandocunque aliquid audeamus pro
 Domino nostro, et quantum possunt nitentur ut nos im-
 potes reddant. Si modò Blanditiæ, Terrores, vel Op-
 probria valere possint, proculdubio tentabimur: *Officium*
 ipsum enim, et *Ministri* ejus gratiâ, *Meta* sunt in quam
Satanas per Instrumenta sua Sagittas suas acutissimas di-
 rigit, cum benè noverit fortissima Tormenta contra
 Regnum ejus hîc reponi; atque idcirco fidelissimorum
 Ministrorum fors est, ut certè maximis Tentationibus
 objiuntur. — Quàm sæpè etiam *animo frangimur* per
 illos *bonos homines*, qui ex Officio suo nobis auxilium
 ferre ducerentur? imò, quam sæpè per *Cooperarios* hoc
 effectum est, quasi ad eundem Scopum non attenderent,
 vel quasi ipsi gratiam suam retinere possint, cum venerit
Officium in opprobrium? Invidia, clanculariæ conjura-
 tiones, susurri, et æmulationes horum, utilitati homi-
 num sæpè obstant. Nec sanè est inusitatum, ut qui pro 2 Tim. iv.
Christo patitur, a Fratribus suis *deseratur*. 16.

Annon idèò dicamus, “ Quis potest *Principatibus* et
 “ *Potestatibus* resistere? Quid possunt homines infirmi
 “ facere, contra hujusmodi torrentem? Cui suppetunt
 “ Vires et Patientia, quis satis stabilis et durus est, qui
 “ contra tam immensam *Difficultatum* molem se attol-
 “ lat, et cum iis certet quæ nobis imponentur per im-
 “ periosas *hominum malorum* Cupiditates, et reliquias
 “ Peccati in bonis? ” Si vel Calumniæ, vel Carceres,

N n

terrori

Conc. I. *terrori sunt* ; si Contemptus vel Paupertas, si Asperitas vel Desertio ab iis qui olim *per labores vestros profuerunt*, et Oculos suos *effossos pro vobis erant daturi*, si factiosa Oppositio et Schismatici Conatus seductorum, in quibus fortè tanquam hominibus conversis quondam gloriati estis, *animum minuere possunt* ; multa hujusmodi turbantia Certamina a vobis subeunda sunt. Nonne igitur dicendum est, “ Cui satis Patientiæ contingit ? Cui satis est Fortitudinis animi, ad certamen ineundum cum his Difficultatibus ; vel Humeri satis lati, qui hæc onera sustineant, nec fatiscantur ? Cui satis contingit Peritiæ, ad subruendum tam dolosas *Satanæ* machinas, et Tentationum tam periculosarum effecta mala antevertendum ? ”

(7.) Malæ in nobismetipsis *animi Affectiones* Opus nostrum *difficilius reddunt*. — *Homines tantum sumus*, et iisdem quibus alii *Affectionibus obnoxii*, nec ab ejusmodi Cupiditatibus et Infirmatibus immunes ; et nobis sanè occurrunt *maiores Occasiones* Infirmates nostras animique Vitia excitandi et prodendi ad Ministerii nostri damnum. — *Pigritia* diligentiam nostram minuit : *Superbia* autem pronos reddit ad ostentandos Labores nostros, dum ad fastidia ducit in ministrando Pauperibus, vel in demittendo nos ad Infirmos. *Superbia* etiam incitat, ut Officia et Negotia ambiamus, quæ nostris viribus non sunt æqua ; hæc nobis suggerit, ut prosequamur Partium studium propter carnales fines ; hæc quoque nos pellit, ut inquieti sumus quamvis non malè habiti ; imò, hinc magnitudo et amaritudo Tentationibus accrescit nostris, potissimum quando Contemptus et Opprobrium accedit. — *Avaritia* ora nostra obturat, quando Divites reprehensione egent ; vel si offensionem pariat fidelis opera nostra, nos pronos reddit ad fucum rebus obtendendum : In rebus omnibus nostros detorquet et corrumpit Fines, adeò ut provocatur Spiritus Sanctus ad denegandum Benedictionem suam Laboribus nostris ; et Populus rarò prodest per eos, qui suas ipsorum res querunt. — *Iracundia* nostrum obæcat iudicium ; et impedimento est Mansuetudini illi et Patientiæ, quæ necessariae sunt ad attingendos fines nostros ; aciem quoque indit Provocationibus, et profectum ex Reprehensionibus, Argumentis, et Monitionibus nostris minuit. — *Pusillanimitas* pondus addit cuivis levi Molestiæ ; ab Officiis maximè necessariis nos deterret, si Periculum accedat ;

cedat ; et sæpè obferat Dotes excellentes, et per animi Conc. I.
demissionem inutiles reddit. — *Cupido* etiam quæque
verum spiritualementem Zelum minuit, Corda nostra dirimit,
Labores nostros enervat, Divinum Auxilium impedit, et
in periculum ducit incidendi in Peccata talia probrosa,
quæ præjudicium pariunt hominibus adversus conatus
nostros ad benefaciendum iis.

His adjici potest, quòd *corporeæ Infirmities* frequen-
ter nobis sunt impedimento : *Tesaurum hunc* enimverò 2Cor. iv. 7i
habemus in testaceis vasculis. Per corporeas nostras De-
bilitates sæpè a *Studiis nostris*, atque etiam ab *Officiis*
publicis divellimur : Sæpius nos utrinque *inidoneos* red-
dunt, utpotè quidem caput obnubilant, mentem depri-
munt, et reddunt nos inertes, inaffectos vel malè affec-
tos, et actioni ineptos. Quædam ex his morosos nos et
stomachosos reddunt, quod aliquoties *Opiniones hominum*
severè inficit et rigidâ Tincturâ ; dum hilari et placido
ingenio homines ad alterum Extremum vergere possunt ;
quod sanè debet *vigiles* nos facere in *corpoream tempera-*
tionem quoad operationes mentis, et *gratos* reddere si
Corpora usui *Mentis apta* nobis contigerint, præsertim in
rebus *Imaginationi* subjectis. — Insuper, *Curæ famili-*
ares cogitationes hominum distrahunt. Multorum men-
tes deprimit *Pauperies*, quæ solitudine animi comitata
reddit eos Officio suo minùs aptos, et minùs ei attentos :
Ne dicam, quòd *Pauperies*, *Morbi*, *Opprobria*, et *De-*
formitates quorundam, deterreant eos, quòd opinentur
se *contemptos esse* apud Populum suum, eoque minùs uti-
litati aptos. Tales in carne *Spinæ* quibus Operi aptus 2Cor. xii. 7.
Paulus est redditus, quòd inde fieret *humilior* post exta-
ticas Revelationes, Ministros ordinarios nimis sæpè *infra*
aptitudinem pro Officio suo *deprimunt*.

Homines certè sic formati, impressionibus tam ob-
noxii, idque in tali Mundo ; Homines, in quorum op-
timis tales Peccati sint Reliquiæ, quibus excitandis tan-
tus patet *Satanæ* locus ; rectè exclamare possunt, “ Quis
“ est ad hæc idoneus ? Quem probabile est, tolerabiliter
“ se gesturum esse in hoc Opere ? Quem verisimile est,
“ se non futurum esse huic Officio in *Opprobrium*, et fi-
“ nibus ejus excidere propensum ? quum sanè nobis om-
“ nibus incumbat *Cupiditates suas* expugnare, et semper
“ invigilare animi sui vitiosis motibus in omnibus sanctis
“ susceptis ? Si puri *Angeli* essemus, *Naturâ* pariter
“ ac Officio, periculum nostrum minueretur : Sed Ho-

Conc. I. “*mines sumus, Apostasia nostræ cicatrice notati : Quis igitur inter hos idoneus est ?*”

(8.) *Statio in quâ consistimus, in plurimos Influxum habet ad Bonum vel ad Malum. — Ipsum Officium nostrum reddit Virtutes sive Vitia nostra magis notitiæ et imitationi obnoxia. Pauci ad Crimina attendunt vulgaris Personæ, nec inde homines ad Imitationem tam validè propendent : Sed multi Vitia Ministrorum notant ; et non pauci vel Officium ipsum propter eorum Scandala contemnent, vel propter ejus Venerationem magis proni erunt ad sequendum eorum malum Exemplum. Multi opinantur Culpas eorum non posse alias quàm parvas esse, siquidem ullæ omninò sint ; et certè non periculosas esse, quicquid ipse Præco, propter fines politicos, vel ex consuetudine, contra eas denunciaverit : Aiunt enim, “ Si quidem ille eas tam perniciosas esse existimasset, nunquam eas commisisset ; vel si periculosæ culpæ sint, non possunt nobis tam fatales esse quàm illi, propter Officium suum.” Hinc incusat Deus Sacerdotes,*

Mal. ii. 8.
Jer. xxiii.
15.

Ver. 32.

Vos ab illa viâ recessistis, et fecistis ut multi in Legem impingerent : Et a Prophetis Hierosolymæ in totam terram prodiit Contaminatio. Si in Opinione nos labamur, multi de viâ recedent : Sic enim dicitur, Faciunt ut labatur Populus meus, per falsitates suas, et per levitatem suam. Ex alterâ parte verò, Ministrorum Exemplum bonum Doctrinam suam credibiliorem reddit, et multos allicit ad eam recipiendam ; et si in Fide sani illi sint, alii confirmabuntur. — Nullus Minister, vel ad Caelos, vel ad Gehennam, solus abit : Alios aliquos secum vehit, vel ad æternum Gaudium suum, vel ad Opprobrium. Fidelium hæc est Laus, Lex Veritatis fuit in ore ejus, et Iniquitas in labiis ejus non est reperta ; in Pace et Æquitate mecum ambulavit, et multos ab Iniquitate convertit. Sed in Infidos hæc est Comminatio Dei, ut non omninò profint Populo suo ; imò, aliquando faciunt Discipulos eorum filios Gehennæ duplo magis quàm ipsi sint.

Jer. xxiii.
32.
Mat. xxiii.
15.

Animorum nostrorum *Habitus* in Populum nostrum *impressionem* faciet. Illi plerumque sunt pacifici vel turbulenti, fervidi vel frigidi, vividi vel flaccidi, teneri vel obdurati, seduli vel negligentes, (pariter atque judicii limati vel infirmi,) quemadmodum est Minister suus. In Epistolis ad septem Asiæ Ecclesias, Angeli et Ecclesiæ ob pares Virtutes commendantur, vel ob pares Culpas reprehenduntur ; eadem scilicet utrisque erant communia,

et

et ab *Angelis* initium sumpserunt, tanquam in quibus Exemplum maximè valuit. — Imò, Status et Conditi-
Ministerii in quâlibet Ecclesiâ sive Natione, commune est *Præsagium* Conditionis popularis: Accessus enim et Recessus Dei initium sumunt a *Ministris*, atque ita ad *Populum* descendunt. Si in Ministros igitur Spiritus ejus effundatur, Operationes ejus non diu a cordibus *Populi* detinebuntur: *Hierosolyma* statim appellanda est *Thronus Domini*, postquàm daturus esset iis *Pastores* ex sententiâ animi sui. Si verò Deus judicialiter tradiderit *Ministros Cæcitati* et *Cupiditatibus*, non est ei in animo ad istum *Populum* secundis velis ferri. Quando *Angelus Sardinum* deditus erat morti, dicitur deinde, quasi res inusitata esset, *Pauca Nomina habes etiam in Sardibus, quæ non inquinârunt vestimenta sua*: Hæ quidem voces, *Pauca* tantum, atque etiam in *Sardibus*, mirum id esse implicant, quòd aliqua omninò essent, ubi tam mortuum esset Ministerium.

Jer. iii. 15,
17.

Apoc. iii. 4.

Non parum igitur interest Nationi Christianæ, quoniam *Spiritus* sit et *Habitus* Ministrorum ejus: Præterquam enim quòd hoc tendat ad inclinandum *Populi* mentes et mores ad similes Actiones, sit etiam hoc *Indicium ominosum* ejus quod tali accidet *Populo*, idque quoad interiorem et exteriorem *Hominem*. Historia *Israelis*, per multa Secula, allegari possit ad hoc confirmandum; atque etiam Historia *Ecclesiæ Christianæ* omnibus in locis, nominatim in *Britanniâ*. Conditi-
Animarum quoad vim Religionis, et Status *Nationis* quoad res prosperas externas, ex indole et moribus *Sacerdotum* sæpè prædicta fuit. Nec dubitandum est, quin si hominibus hoc persuasum esset, quòd *Ministerio fideli non obstarent*, nec operam suam conferre vellent, ut *aliusmodi* redderetur; quod sanè multis imputandum est. Quantumvis verò *Populus* commodis suis non respiciat, satis est quidem ad nos excitandos, quòd probabile sit tot inter eos in rebus maximi momenti per nos affectos fore: Et annon horum multitudo, qui sic affecti sunt, nos cogeret ut exclamemus, *Quis est ad hæc idoneus?*

(9.) Ratio quam reddituri sumus est *severa*, et *Eventus* Ministerii nostri, quoad nos ipsos, maximi sunt momenti.

— Audietis enim *Christum*, vi quæ animum quatiat dicentem, *Reddite rationem Dispensationis vestræ*. Anne fideliter administrata? anne rectè peracta fuit? Ille cujus tanti interest, cujus *Oculus* in vos fixus est in omnibus intentionibus, præparationibus, et actionibus vestris,

LUC. xiv. 2.

Conc. I. tris, *Judex* vester erit. Ille rationem requirit *Animarum* vobis concreditarum, et *Fidei* in vobis repositæ: “ *Anne vigilastis in Gregem, et pavistis eum, tanquam Pastores diligentes? An Verbum rectè distribuistis, cuique portionem tribuentes sicut causa tulerit? An aliqui perierunt, vel retrogressi sunt, an aliqui profectu destituti, vel de viâ abducti, vel solatio privati sunt, per Omissionem vestram, vel malum apud vos Exemplum? An consecrati estis justitiam, pietatem, fidem, charitatem, tolerantiam, lenitatem? An decertastis Fidei præclarum illud certamen, et observastis Præceptionem, incontaminati et irreprehensi, secundum solenne meum mandatum?* ” Talia in *Judicium* venient, in *Adventu* Domini Jesu; nec *Conscientia* tum temporis excæcabitur, vel falsum dare testimonium corrumpetur, vel amplius indurata erit. — *Premia* vel *Pænæ* hinc denunciata, vulgaris generis non erunt. Si vos *fideles* denunciati eritis, eò *maiores Gloriæ gradus* accipietis: Imò, quamvis non vobis contigit prosperè rem gerere, *Præmium* vestrum certum est; et si causa suppetat ut queramini, *In cassum laboravi, et vires meas in nihilum insumpsi*, non tamen hoc impedit quin dicatis, *Veruntamen Judicium meum est apud Dominum, et Præmium meum est cum Deo meo*. At si fuistis *infideles*, tum certè invenietis, quòd *Sanguis aliorum a vobis requireretur*, et eorum *Miseria* vestræ accumulanda erit. Tanti *Depositi* proditio, et tam sacri *Officii* abusus, pari mensurâ vindicabuntur. *Chrysostomus* opinatur, *paucos Ministros in Cælum esse ingressuros*; quod equidem si verum sit, certum est mihi, in *Caliginem Tenebrarum* eos esse detruendos; nam peccata eorum præ aliis gravia sunt, *Sacrificium Sacerdotis pro seipso* offerendum, par esse debuit *Sacrificio* quod pro toto populo requisitum fuit. Peccata *multorum*, pariter ac *nostra*, nobis sunt imputanda; et *Animarum multorum*, pariter ac *nostrarum*, Ratio a nobis est reddenda.

1 Tim. vi.
11, 12, 14.

Dan. xii. 3.

Ezai. xlii. 4.

Ezek. iii.
18, 20.

Lev. iv. 3,
14.

Tam gravis est hæc Cogitatio, ut inertissimi Ministri animus non possit quin percelli, adeò ut consentiat huic Apostoli Exclamationi, *Quis est ad hæc idoneus?* “ *Quis est idoneus ad hoc Officium peragendum, ita ut bonam ejus rationem in hac severâ Inquisitione reddat? Quis ita id perficiat, quemadmodum consideratio postulat ingentis Felicitatis, vel gravissimæ Miseriæ, quæ ex modo suo illud peragendi consequetur?* ”

Quum

Quum respiciantur novem hæc Capitula, quæ Exclā-
mationis hujus quædam sunt Fundamenta, audeo Consci-
entias vestras appellare,

[1.] Annon maxima sublit Causa, quare animi vestri
eatenus *afficiantur* Operis vestri *Magnitudine*, ut inde
exclametis, *Quis est ad hoc idoneus?* — Si vos immoti
adhuc maneatis, agite quæso apud vos, eorum seriā ap-
plicatione de quibus jam submoniti fuistis: “Poteſtne
“ eſſe parva res vel facilis, ut rectè hoc Officio fungar,
“ quum cogito Virtutes Dei illius, cujus Personam in
“ Ministerio meo gero, et ad quem tam propè ac-
“ cedo; magna et honorifica Propoſita, quibus hoc O-
“ pere inſervio; Spiritualitatem, Difficultatem, et Va-
“ rietatem Operis ipſius; maximas illas res, quæ ex
“ bono vel malo Eventu Ministerii hujus pendent; Ob-
“ ſtacula proſectui meo, quæ ex eorum apud quos ago
“ conditione oriuntur; Oppoſitiones et Moleſtias, quæ
“ fidelem Officii mei præſtationem comitantur; mag-
“ nam animi Ineptiam, quam ſentio ad fidelem hujus
“ Operis executionem; ingentem eorum Numerum,
“ qui ad bonum vel malum inducentur per meam hujus
“ Operis adminiſtrationem; et Rationem illam ſeve-
“ ram, quæ Muneris hujus mihi concrediti reddenda eſt,
“ et honorifica Præmia vel atroces Poenas, quæ pro modo
“ illud adminiſtrandi mihi pendenda ſunt?” Certè, ni
obdurerint Corda noſtra, hiſce ducendi ſumus Cogita-
tionibus ut dicamus, “Cui competit lux, amor, toler-
“ antia, fortitudo, conſtantia, fides, zelus, virtus, pru-
“ dentia, manſuetudo, ſpiritualitas, ſanctitas, et boni
“ publici cura, ad tale Officium idonea?” Quis a carne
“ et terrâ ſatis purgatus eſt? Quis ſatis mortificatus,
“ elevatus, purificatus, et corde amplificatus eſt? Quis
“ idoneè cautus, et exemplo morum illuſtris eſt? Quis
“ ſatis propè Deum accedit, et congruenter ad hoc O-
“ pus Ministerii Spiritu Sancto præditus ac plenus eſt? Et
“ conſequenter, *Quis eſt ad hoc idoneus?*” Iterum,
vos appello,

[2.] Annon animus *inſenſatus*, et *Magnitudine* et *Dis-*
ſicultate Officii Ministerialis *inaffectus*, vos in *inſidias*
ducat ut hoc Officio exitialiter abutamini, et vos denun-
ciet ad illud periculofè *inidoneos* eſſe? — Oportet fanè
animum huiusmodi *inſenſatum*, ortum habere ex infide-
litate, ex mentis impietate, ex contemptu Dei et rerum

Conc. I. divinarum, ex incuriâ quoad Christi in hoc mundo res, ex levibus de Judicio ejus et de Æternitate cogitationibus, et ex crassissimâ negligentâ vestrâ et aliarum animarum Salutis. Hæc quidem omnia conducunt, ut vos *indifferentes* reddant; et hæ sunt hujus *Securitatis* causæ.

— Quum verò hæc in mentibus prævaleant vestris, quomodo aliud sperandum est, quàm ut *Officium vestrum* vobis sit in *Laqueum*? Vos enim illud profanabitis; Incitamenti et Donis vestris ad carnales abutemini *Fines*; et omnia detorquebitis ad ea quæ sunt *contra* Institutionis hujus *Proposita*. Actiones vestræ ministeriales *Ambitioni* vestræ et *Avaritiæ* desecratæ fient, atque ut iis maximè inserviant peragentur. Anne mirandum est, si ex talibus animi morbis *Excusationes* pariantur, in omnibus *Officii* vestri partibus, ubi nulla *Carni* gratia fiat? et quoad singula quæ faciatis, quòd desultorio, mortuo, et fraudulento modo fiant?

Quæcunque tandem *Dona vestra* sint, ad hoc *Officium inidonei* estis, dum *Corda* vestra *Sensu Magnitudinis* et *Difficultatis* ejus affici non possunt. Si enim *Mala* ista regnent, quæ hoc modo *Corda* dura reddunt, destituti estis illâ *Fide*, *Timore*, et *Amore* erga Deum et Animas, quæ *Ministerii fidelis Principia* sunt. *Fines* vestri et *Proposita* carnalia erunt, ut quæ reverà sunt, non tantum *infra*, sed et *contra* honorem Christi, et salutem Animarum, quibus ut inserviret institutum fuit *Opus vestrum*. Nullam potentiam in *Promissionibus* Dei sentire potestis, ad excitandum atque animandum vos in *Opere* vestro; nec in *Comminationibus* ejus, ad muniendum vos contra *Infidelitatem* vel *Apostasiam*. *Auxilium Spiritus Sancti* nullus est sperandi vobis locus; imò, ob pravam vestram *Indolem* et *Actiones* provocatur Ille, ut *Maledictione* suâ omnes labores vestros afflet. Quàm *induratus* igitur et *sui amans* oportet ille sit, qui *Ministerio aptum se existimat*, cui nec *Principium*, *Finis*, *Incitamentum*, vel *Auxilium* adest, quod huic *proprium* est *Officio*? cui nec *Cura* nec *Spes* est, in illo proficiendi? et qui de *Opere* suo non potest aliquid *sapere*, vel ullâ ejus parte *affici*, ultra quàm *Cupiditatibus* suis gratia fiat? In mentes vestras hæc sanè *aliè penetrare* debent, et excitare vos, ut oretis, et sincero animo conemini, ut *æquiori Sensu Oneris* *Officii Ministerialis* tacti sitis. Ad summam attigistis *Impietatem*, pro deridiculo habere si potestis, quòd hoc *Officium* vobis sit *exitiosus Laqueus*,

et

et quòd vos *per ineptiam vestram* in conspectu Christi **Conc. I.**
Usurpatores existimamini. Si hoc utrumque antevertere
 velitis, solliciti estote ut Corda vestra altè afficiantur :
 Gratia enim efficaciter hùc tendentes, hominem *donis*
instructum ad hoc Officium reddunt *idoneum*, et procli-
 vè eum faciunt ad illud ita exequendum, ut Ope Di-
 vinà *sibi et aliis salutiferum* fiat. **1 Tim. iv. 16.**

Quasdam res jam commemorabo, quæ ex antè dictis
 rectè inferri possunt.

(1.) Annon mirandum est, quemcunque *hominem in-*
firmum jam pronum esse ad existimandum *se idoneum esse*
 ad Officium Ministeriale ? — Quòd tam eximius *Apos-*
tolus existimàrit hoc Officium esse *difficile*, hominum *in-*
eptorum certè debet Confidentiam minuere, quibus nec
acquisita Dona sunt, nec omninò videntur *per inspiratio-*
nem Spiritùs ulla ejusmodi habere. Hi sanè Ministerium
 in Contemptum adducunt, et sæpè afferunt multorum
 Animas in Periculum, ex eo quòd sunt Terminorum
 Salutis inscientes, et Opinionibus erroneis obnoxii de
 Veritatibus fundamentalibus. — *Scientia Doctrinarum*
Christianarum impeditur, dum eos, quibus ea placent
 quæ afficiunt Sensus, intolerantes reddunt audiendi ali-
 quid solidam, et quod prodesse potest. Mirum sanè est,
 quòd *clamosa Vociferatio* simplicium aliquot Veritatum
 tot homines adduceret ad sequendos istos : Hæc verò una
 hujus Causa est, quòd *nihil* proferant, nisi quod antea
æquè cognoverant Sequaces eorum, et nullo alio modo
 verba faciant, quàm ut ipsi quidem sperare possent *se*
quoque Præcones posse fieri pariter ac isti. — Domini
 nostri *Jesu* Admonitio est, quòd *si cæcus cæcum per viam* **Mat. xv. 14.**
duxerit, ambo in foveam eadent : Sed quantò cæciores
 sunt qui nimium sibi placent, tantò minus capaces sunt
 Convictionis : Aliàs enim videre possent, quòd nullos ad
 hoc Officium *Christus vocaverit*, qui Educatione non
 sunt instituti ; et nullos faciat *per Miraculum* idoneos,
 ita ut *per Dona extraordinaria* iis subministret ea, quæ
mediis acquirere consuetis non curârunt. *Notitia medio-*
cris Magnitudinis hujus Suscepti, eos qui *non instructi* ad
 hoc Opus sunt, penitus deterreret ab Officio, quod inva-
 dunt ex Audaciâ quæ ex Ignorantiâ suâ ortum habet.

(2.) Illos non satis perspexisse manifestum est Officii
 hujus *Gravitatem*, qui *Opificia alia quotidiana* cum
 hoc conjungunt. — In casibus Necessitatis, ad evitan-
 dum

Conc. I. dum Scandalum, et ad Successum Ministerii magis promovendum, ipse *Apostolus* esse potest *Tentiorum opifex* :
 Act. xviii. 3. Hoc verò aliis in Exemplum sufficere non potest, qui non tantum Revelationibus Sancti Pauli destituti sunt, sed etiam præter Opus Ministeriale *se implicat in alienis hujus vitæ Negotiis*, propter Pompam, Potentiam, vel Divitias minimè necessarias : Tales enim denunciatur *Apostolus noster*, minimè *Deo placitos esse* qui ad Ministerium eos vocaverit. *Timotheo* quoque mandat, ut *penitus se hisce rebus dedat* quæ ad Officium suum pertinent, et *in his se contineat*. Ii fanè qui *fideles* esse conantur, nec cor invenient nec otium pluribus negotiis, sed se putabunt nimium defecisse quando pro viribus sunt nisi. Duodecim *Apostoli*, non putarunt *æquum esse*, ut *Verbum* desererent ad ministrandum *Mensis* ; adeoque *Diaconos* huic usui præfecerunt cum hac denunciatione, *Sed nos in Precibus et administratione Verbi perdurabimus*. Quum alii easdem habent altas cogitationes de *Officio suo*, nec altius sentiunt de *Mundo*, derelinquent certè *mundana Impedimenta* ; probè scientes, quòd totus Homo, cum toto Tempore suo, vix sufficiat *Operi Evangelico*.

(3.) Præ omnibus hominibus, *Minister* debet totum peragere Opus suum, *humiliter confidens in Ope et Benedictione Christi*. — Ab omnibus in Suscepto unoquoque *Spei Destitutio* expectanda est, nisi in illo *Deum agnoscant* : Natura autem *nostri Operis*, et *Difficultas* ejus, talis est, quæ maximè incogitantes excitare debet ut *desperant*, quousque *non in Christo sit Spes* sua. Si enim *Opem suam* ille detineat, nulla pars *Operis nostri* rectè perfici potest ; si *Benedictionem suam* ille denegarit, frustra sunt optimè peracti *Labores*. Quando *Apostolus* se ipsum commendasset ex narratione fructuosorum suorum *Laborum*, ne se jactare videretur, deinde adjicit,
 2 Cor. iii. 4, 5. *Fiduciam autem hujusmodi habemus, per Christum, apud Deum* ; non quòd per nosmetipsos idonei sumus ad cogitandum quidquam, velut ex nobisipsis ; sed quòd idonei sumus, id ex Deo est ; qui etiam fecit ut idonei essemus *Ministri*, &c. quasi dixisset, “ Ex Eo est, quòd Cogitationem aliquam concipimus, quæ sit idonea ad profectum Animarum : Ex Eo est, quòd utile id fiat ad hominis alicujus Conversionem. Unusquisque “ Sanctus est *Epistola Christi* per nos ministrata, qui “ etiam ab Eo potentes facti sumus qui ita ministremus : “ Per ejus *Unctionem* nos parata Instrumenta sumus ; “ per

“ per ejus efficacem Potentiam nostræ Præparationes ef- Conc. I.
ficaces sunt.” — Ille qui in seipso confidit, Opus suum
inveniet ineptum, et Labores suos frustraneos. Talium
Conatus produnt Ignorantiam suam hominum quibuscum
agunt, et rerum de quibus agitur, pariter ac sui Inscien-
tiam. Mortuos appellamus, ut Spiritualem Vitam vi-
vant: Et quoniam sumus Nos? et ubinam est ea Vis aut
Potentia in nobis vel in illis, unde resurgere possint? Si non
Divina Virtus sit cui confidamus, Preces, et Gratia Deo
reddita propter Successum, indebita sunt et nullius usus;
his enim arguuntur efficaces quædam ab illo Communi-
cationes, quæ Creaturarum superant Potentiam. —
Quis verò est qui non ex Ineptitudine sua sentiat, quòd
hunc Theaurum in testaceis vasculis habeamus, ut hæc
Potentia hujus Supereminetia sit Dei, et non ex nobis? 2 Cor. iv. 7.
Nullam igitur Officii vestri partem suscipite, nec Præpa-
rationes ullas huc facientes, absque ad Deum Precibus
pro auxilio suo, idque ex Animo qui omnem Sui-confiden-
tiam renunciet.

(4.) Minister optimè instructus adhuc proficiendi locum
invenire potest. — Post omnem Experientiam nostram,
et omnia quæ assecuti sumus, remanet adhuc nobis Causa
dicendi, Quis est ad hæc idoneus? Imò, quò magis nos
instructi sumus, eò vividius Ineptitudinem nostram sen-
timus, quod sanè Argumentum est quare Profectum sem-
per faceremus; quum ille quidem qui se putat perfectè
idoneum, omninò maxime inidoneus sit, et ita se mansu-
rum verisimile est. Timothei privilegium fuit, quòd sa- 2 Tim. iii.
cras Literas a pueritiâ novit, per bonam Institutionem; 15.
magnis auxiliis fruebatur per Conversationem Sancti
Pauli; in Ministerium ab eo ordinatus est per Impositio-
nem manuum suarum, simul et Presbyterii; et tanquam
majus Eminentia ejus Exemplum, multum ei concre-
ditum erat ut Evangelistæ: Nihilominus debebat inten-
tus esse lectioni, exhortationi, doctrinæ; hæc meditari, et 1 Tim. iv.
in his esse; ut manifestus sit Profectus ejus inter omnes, 13, 15.
vel in omnibus. Locus hîc erit Exercitio summarum
Lucis atquæ Gratia Excellentiarum, et summorum in
his Graduum, sine exsuperando hujus Officii Merita.

(5.) Maxima fubeft Causa, cur Populus Ministros suos
sustinet, nec Oneri eorum aliquid adjiciat. — Dominus
noster benedictus Fabricationem nostram consideravit, et
eâ ratione nobis Subsidium assignavit, quâ Populo præ-
scripsit Officium suum; quo scilicet si ritè fungerentur,
non

Conc. I. non tantum ex Difficultatibus nostris plurimum præverteretur, sed et in Opere nostro Solatium acciperemus. Hâc de re Vos monitos velim, qui elegistis eum, ut *Pastor* vester fiat, qui jam est ordinandus. *Precamini pro eo*; ne in culpâ sitis, si Labores ejus ad Profectum vestrum non sint idonei. *Providete illi* res ad victum necessarias; ne participes sitis in onerando eum Curis istis, quæ ad Opus suum eum *inidoneum* reddant; et Injustitiæ etiam rei sitis, dum detinetis id quod *Debitum vestrum* est, non Donum. *Proficite per eum*; ne animo dejectus sit, non obstantibus omnibus vestris Incitamentis: Nisi eum *revereamini*, Copatus ejus magis erunt contemptui, quam ut vos per eos profitis: Nisi *obediatis ei*, in iis quæ Christi nomine imperat, contra disertum Præceptum rebellatis, quod vobis ipsis non erit utile, sed exitiosum. *Famæ ejus consulite*, quam certè oppugnabit *Satanas*; quamvis parum vident homines, quomodo Adversarii istius res agitur, et Opus Christi impeditur, pariter atque Verbi Vis ad ædificationem tendens obstruitur, per *Calumnias in Ministros jactatas*; quibus omnibus vos repugnatis, dum Famam ejus vindicatis.

1 Theff. v.
25.
1 Cor. ix.
7, 11.
Heb. xiii.
37.

Phil. cv. 15.

2 Tim. i.
16, 18.

Si probè vos nossetis Onus, Tentationes, sollicita et dolentia *Ministrorum* Corda, Commiseratio erga eos, et Respectus ad emolumentum vestrarum Animarum, vos sanè promptiores redderet ad *Officium vestrum erga eos*, quam ad notandas eorum Infirmitates, et Molestias eorum augendas. Deus mandavit pessimis hominibus, *ne aliquid Incommodi Prophetis suis faciant*: Si verò *Misericordiam consequi in Die Domini* velitis, *recreandi sunt* a vobis, *nec Catena eorum erubescenda*, quando ab impiis Persecutionem patiuntur.

Cum Voce paræneticâ ad Te qui jam ad Opus Ministeriale ordinatus es, Conclusionem faciam.

Hoc sacrum Officium Tu suscepisti: *Dotes tuæ idoneæ* judicantur, (ex Probatione, et amplissimis Testimoniis,) per eos *Presbyteros* qui Te hoc Officio induunt, tanquam Transactionis hujus *Instrumenta*. Atque hæc *Ecclesia* Te vocavit ad magis usitatum hujus Officii Exercitium apud Se, tanquam *Pastorem suum* peculiari modo, *Ministram* tamen *Catholicæ Ecclesiæ*. Id quod jam Tibi dicam in particulari, ad hunc finem tendet,

1. Ut *Conscientiæ tuæ* imprimatur id, quod *excitare Te possit* omni tempore, et in omnibus rebus, ut Officio tuo

tuo digno modo fungare. — Totus hic Sermo huic Propo-Conc. I.
 sito tam aptus est, ut non possis omninò hoc ipsum negligere, si modò eum ad Teipsum fideliter applicaveris: Et
 mando Tibi coram Deo qui vivificat omnia, et Jesu Christo qui testatam fecit coram Pontio Pilato præclaram illam
 Professionem; ut observes hanc Præceptionem, incontami- 1 Tim. vi.
 natus et irreprehensus, usque ad adventum Domini nostri 13, 14.
 Jesu Christi. Ne obliviscare, ne negligas, id quod au-
 divisti. Memento, Te Ministrum esse Christi spe-
 ciali Dedicatione, et per ejus Auctoritatem. Quicquid
 facias, fideliter facito tanquam Christo, et tanquam is
 qui brevi rationem redditurus est. Nihil audeas dicere
 in nomine Christi, nisi quod credas esse ex Sententiâ ipsius;
 et id ipsum non alio modo prædices, quàm ex vero Zelo
 promovendi ejus Gloriam, et ita ut quàm maximè faciat
 ad Salutem Auditorum tuorum; amarum enim foret in
 extremis tuis, animo revolvere Te nugas egisse in Opere
 maximi momenti. Sentias, et vivas, quæ prædicas; et
 in omni Conversatione tuâ ea congeras quæ recognita
 Solatium præbeant in die Mortis et Judicii; fugiens quod-
 cunque impedire posset, vel quod diminuat Gloriationem
 tuam in testimonio Conscientiæ tuæ, quòd cum simplicitate 2 Cor. i. 12.
 et sinceritate Dei, non cum sapientiâ carnali, sed cum gratiâ
 Dei, versatus sis in Mundo. Memineris, in hunc finem,
 quàm grave sit et arduum quod acceperis Officiu; me-
 mineris, quantum ex eo pendeat, et quoad Teipsum, et
 quoad multos alios; et quòd ardescens et zelotypus Dei
 Oculis in tuum Animum, Consilia, et Actiones inten-
 datur. Solennitatis hujus Diei ne obliviscaris, et Agita-
 tionis mentis tuæ per eum. Sæpè ad animum tuum re-
 vocato, qualia sint Dei Vota quæ in Te incumbant.
 Omni Tempore momentoso quære a Teipso, "An hoc
 " Professionem illam decet, quam professus sum? An
 " Sponsionibus respondet, quibus animam meam obligavi?
 " An Precibus convenit, quæ pro me sunt effusæ; et
 " solenni Mandato, quod à Christo per Ministrum suum
 " mihi est commissum?" His pauca adjiciam,

2. Ut confirmetur et exstimuletur Animus tuus, in justo
 Officii tui Exercitio. — Concedo sanè, Te vocari ad
 arduum et solenne Opus, quod etiam fortassè tibi magni
 constet. Sed Christus quidem satis tibi prospexit, ne ani-
 mum despondeas; et a Te postulo in ejus Nomine, ut in
 hoc Opere, et in Provisione quam paravit contra moles-
 tias quæ occurrunt, benè contentus et fiduciæ plenus sis.

Jam

Conc. I. Jam audivisti quænam sint, quæ *Populo tuo* Ille mandavit ad Sufſentationem tuam. Invenies etiam, multis aliis in rebus, Illum *satis Opum* pro te comparâſſe.

Si quando igitur Mundo ſis *Contemptui habitus*, conſideretur, quodd ſit Officium tuum *honorificum*, præ aliis omnibus quæ in *Hominem collocari poſſunt*: Tu enim per Officium *Angelus* es, et unctus tanquam *Inſtrumentum colonos inferendi in Cælos*, et *Domino noſtro* in magnis ſuis *Propoſitis inſerviendi in Terris*. — Quando *Periculo* obiectus es, ad *Mentem tuam ſedandam ſatis eſt*, quodd *Chriſtus Stellas* (hoc eſt, Miniſtros ſuos,) in *dextrâ ſuâ tenet*; nec poteſt aliquis eos inde avellere; et ſi quis eos lædere voluerit, oportet *ibi* eos impetat: Non poteſt igitur quidquam pati, quin Ille propter bonos *Fines* hoc permittat; et ab *exitioſis Malis* omninò tutus es; ſed *Adverſarii tui*, quantumvis ſint potentes, *Conatuum ſuorum graves poenas luent*. — Quando potentibus vel *multis Adverſariis* occurras, memineris quod *Propheta dictum eſt*: *Accinge lumbos tuos, et eloquere apud eos omnia quæ Ego tibi mando*; ne conterearis propter *Faciem eorum*: *Ecce enim Ego hodiè pono te velut Urbem munitam, et Columnam ferream, et Muros abeneos contra totam Terram, contra Reges, Principes, Sacerdotes, et Populum Terræ*. Deus interdum per hunc *Textum* mihi animos dedit, ut omnes contemnerem *Oppugnatores*. — Quando Tu metu *Inutilitatis* es afflictuſ, memento, quodd res *Omnipotentis eſt* quam agis. Ille eſt *Spirituum omnis carnis Deus*: Ille *Populum volentem reddet in die Potentiæ ſuæ*. Ejus *Verbum non revertetur vacuum*; ſed faciet id quo *delectatur*, et *proſperabitur in illâ re propter quam miſſum eſt*: Et quicquid in *Eventu* fiat, Tu es *Deo bonus Odor Chriſti*. — Quando *difficilis Labor* tuus, *Moleſtia operis, Sui-Abnegatio, et Tentationes maximè tædio ſunt*, cogita, quodd *Merceſ tua* erit his omnibus *æqualis*. Si Te deſiciat igitur præſentium *Aspectus*, proſpice ad illas *res inviſibiles, quæ ſunt æternæ*, ad illud *excellenter excellens Pondus Gloriæ æternum*; atque inde ſub *Onere graviffimo non fatiſces*, ſed *etiãſi homo tuus externus corrumpatur, interius tamen renovabitur indies*.

Non poſſum omnia hîc *Exempla proferre*, ſed omnibus proviſum eſſe repeties in illâ *unâ Promiſſione benediçtâ, Ecco, Ego vobiscum ſum omnibus diebus, uſque ad conſummationem Seculi*. Miniſtris ſuis in quibuſque *Seculis Promiſſionis hujus Beneficium competit*, pariter ac illis qui primo

Apo. ii. 1.

Jer. i. 17.
18.

Pſal. cx. 3.

Eſai. lv. 11.

2 Cor. ii. 15.

2 Cor. iv.

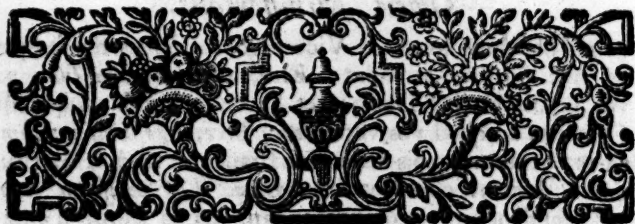
16, 17, 18.

Mat. xxviii.
20.

primo Seculo vixerunt. Vide ergo, ut Mens tua semper Conc. I.
ad hoc fideliter attendat: *Ecce, Ego vobiscum sum*, ad
vos suppeditandos Dotibus et Successu, quodcumque sit
Officium ad quod vos vocavero: *Ecce, Ego vobiscum sum*,
ad præbendum vobis Solatium Præsentia meâ et Spiritu,
quum doleant corda vestra: *Ecce, Ego vobiscum sum*,
ad defendendum et corroborandum vos in omni Tenta-
tione, quamvis *Omnes vos derelinquant*; et dum *Ille vobis* ^{2 Tim. iv.}
adstat, non potest esse iusta Causa, vel Timoris, vel Re- ^{16, 17, 18.}
missionis animi: Nullo alio Hortamento opus est; et
quum sit vobis certum, ut nunquam hoc orbi eritis, si
fideles maneatis, ita hinc vobis concludendum erit, *Do-*
minus me eripiet ab omni Opere malo, et me custodiet ad
Regnum suum cœleste.

Natura

Natura et Necessitas
Ministerii Evangelici.

COL. iv. 17.

Dicite Archippo, Vide ut Ministerium impleas, quod in Domino accepisti.

Conc. II.

Apoc. iii.
6, 13.

QUANDO particulatim uni Ecclesiæ Christus locutus est, adjicit hoc, *Qui habet aurem, audiat quid Spiritus dicat Ecclesiis.* Sic etiam mihi licet Monitum hoc in Textu applicare ad vos omnes qui Ministerii compotes estis; et quod mandatum fuit uni, Ego vobis singulis dico, *Videte ut Ministerium impleatis, quod in Domino accepistis*: Non minus enim vobis interest, quam illi qui hic admonetur, et in communem Usus scripto mandatur.

Quis fuerit Archippus, præter Ministrum, et Sancti Pauli Commilitonem, haud legimus. Utrum ejus Negligentia tacite reprehenditur, non tam liquet, quam quod Ministris singulis hæc Cautio necessaria est. Nec tantum refert, quis ille fuit qui ad Archippum verba hæc delaturus erat,

erat, quàm quòd *Spiritus Dei* nuncium hunc per Apof- Conc. II.
tolum illi miferit, et eundem *ad nos* dirigat qui in eodem
sumus Officio. ~~~~~

Verba jam confideranda *Mandatum* sunt *Ministris im-*
peratum; ubi notanda sunt,

(1.) Præcipua Mandati materia, *Ut Ministerium im-*
pleas, quod in Domino accepisti. Et,

(2.) Munus necessarium quod huic inserviat, *Vide*, ut
Ministerium impleas: *Βλέπε, Vide*, et attende ad hoc Of-
ficium, et modum quo peragitur ejus Exercitium; atque
etiam, *Sensum vividum* retineto Necessitatis illud implendi.

OBSERV. Ministris Evangelii a Domino *mandatum*
est, eos ita *videre*, et cautè animum intendere, ut *Ministe-*
rium impleant, quod in Eo acceperunt.

Quatuor hîc tractabo *Quæstiones*, quæ Observationis
hujus Scopum comprehendent.

I. Quid sit hoc *Ministerium*, cui videndum est, ut illud
impleatur?

II. Quibus de causis homines dicantur *Ministerium* hoc
in Domino accipere?

III. Quid est, *implere Ministerium*, quod sic in Domino
acceptum est?

IV. Quid est, *Videre*, ut hoc fiat? Atque deinde, cum
Applicatione brevi finem faciam.

Qu. I. Quid est hoc *Ministerium*, cui videndum est, ut
illud impleatur? — Respondeo,

(1.) Non intelligitur quodcunque *temporarium Offici-*
um; quanquam hoc interdum per hanc vocem intelli-
gatur. — Hoc modo dicitur, *Barnabam et Saulum ab* Act. xii. 25.
Hierosolymis reverbos esse, quum Ministerium suum imple-
vissent; hoc est, quum tradidissent *Eleemosynas, quas Dis-* xi. 29, 30.
capuli per eos miserunt ad Seniores, pro Fratribus qui in Ju-
dæa erant. — Nec sanè *Ministerium* hîc commemoratum,
Mandatum est illud *Magistratibus* commissum; qui tamen
appellantur *Dei Ministri*, quemadmodum illi per *Coërci-* Rom. xiii.
tionem, in civili munere, communi Bono inserviunt. — 4.
Angeli etiam Ministerii munere funguntur propter Hæredes Heb. i. 14.
salutis; et dum Consilia divina exequuntur, sive *Judicii*
modo sive *Misericordiæ*, appellantur illi *Dei Ministri*, Psal. ciii. 21.
utpotè connotantes obedientialem eorum Observationem
Voluntatis ejus; At quanquam *Spiritus* hi beati sæpius no-
bis

Conc. II. bis profunt, et pluribus in exemplis, quàm sub notitiam nostram Observatio cadat, hoc tamen *Ministerium nostrum* in Textu nominatum alterius est generis.

(2.) Vox *Ministerium* terminus est quo sæpe significatur eorum proprium Officium, qui *Munus sustinent* ex mandato Dei, *sacrarum rerum causâ* in Ecclesiâ. — In *Vetere Testamento* Vox hæc applicatur ad *Sacerdotes et Levitas*, et idem sonat quod Vox *λεῖτουργία*. In *Novo Testamento* usurpatur *Sensu communi* de omnibus qui *Munus obeunt* in Ecclesiâ: *Dedit alios quidem, Apostolos; alios verò, Prophetas; alios autem, Evangelistas; alios autem, Pastores et Doctores; ad compactionem Sanctorum, ad opus Ministerii, ad ædificationem Corporis Christi.*

Num iv.
12, 47.

Heb. ix. 21.

Eph. iv. 11,
12.

Nominatur itaque *Ministerium* tanquam *Munus commune omnibus Ecclesiæ Præsidibus*, quod ad Auctorem, Finem, Commodum, et gradum quendam Facultatum et Officii. — Hicce Character applicatur *Præsidibus extraordinariis*, nempe *Apostolis*; ut ubi dicitur, *Annumerabatur nobiscum, et sortitus erat partem Ministerii hujus*. Atque sic Sanctus Paulus gratias agit *Jesu Christo, qui corroboravit eum, et constituit eum in Ministerio*; hoc est, in Officio *Apostoli*, ut talis constitutus Spiritu affaretur, munere illo fungeretur, et in exercitio ejus opem obtineret. — Applicatur etiam *Ministerii munus Evangelistis*, qui *Præsides extraordinarii* itidem fuere. Ita *Timotheo* Sanctus Paulus mandat, ut *opus perageret Evangelistæ, et Ministerii sui plenam fidem faceret*; hoc est, “Pro viribus tuis auxilium ferto nobis *Apostolis per Dotes tuas extraordinarias*, in prædicando Evangelium, et Ecclesias ubique fundando, sine ullâ stabili ad quamcunque Relatione Pastorali.” Sed prætereà, — *Ministerium* quoque ascribitur *Præsidibus ordinariis*, nempe, *Presbyteris*. Ad hos peculiari modo Textus refert; nulla enim apparet causa, quamobrem *Archippus* plus quàm *Presbyter* in Ministerio suo existimetur, et haud quisquam eum minorem esse *Presbytero* opinatur.

Act. i. 17.

1 Tim. i.
12.

2 Tim. iv. 5.

Quod ad *Diaconos*, illis Officium competit in *Pauperes* terminatum, tanquam propria ejus Objecta; quum sit eorum Munus, ut hisce opes suppeditent: Idcirco enim hoc Officium institutum fuit, *ad ministrandum Mensis*, et non *ad prædicandum Verbum*; ideoque *Diaconi illi* qui *Præcones* agebant, non id fecerunt per Officium illud, sed tanquam homines qui modo *extraordinario* ad hoc vocati erant. Quinetiam hoc ulterius manifestum est, ex

Act. vi. 2,
4.

eo quòd *Officii hujus Facultates* diversæ sint ab iis quæ in *Conc. II.* his requiruntur qui in *verbo et doctrinâ* laborant : Et sicut est diversum *Opus eorum*, sic quoque omne id quod requisitum est ut quis idoneus fiat ad *Officium Diaconi*, minus est eo quod unicuique necessarium est, qui ordinandus sit ad *prædicationem Evangelii*. Nec contrarium probari potest, ex eo quòd *Vox Diaconos* usurpatur de quibusdam qui Evangelii *Ministri* erant; exempli gratiâ, de *Tychico*, qui appellatur *ᾠσος Διακονος*, *fidus Minister, ac Conservus* in Domino, et rursus, *fidus Minister in Domino* : *Vox* enim eadem *Διακονος* Domino nostro *Jesus Christo* attribuitur, qui dicitur fuisse *Διακονον ᾠπιστοῦ*, *Ministrum Circumcisionis*; atque etiam *Paulus* et *Apollos* appellantur *Διακονοι*, sive *Ministri per quos credidistis*; imò, *Fœminis* quoque *Vox* hæc ascribitur, ut *Phæbe* dicitur *Διακονος*, sive *ministra Ecclesiæ Cenchreenensis*.

1 Tim. iii.
8, 9.

Col. iv. 7.
Eph. vi. 21.

Rom. xv. 8.
1 Cor. iii. 5.

Rom. xvi. 1.

(3.) Hoc *Ministerium* quod à nobis observandum et implendum est, illud est, cui *Officium Presbyterorum* jus nobis dat, et ad quod exequendum nos ab eo obligantur. — Id quod *peculiare* erat *Apostolis* vel *Evangelistis*, supra nos est; id verò quod *Diaconis* tantum proprium est, ad *Munus nostrum* non extendit, nec sanè nos debemus in illud nosmet immittere, nisi quâ majus *Officium* minus in se continere potest. *Officium* quodque in *Ecclesiâ Christi*, ab illo *Institutionem* ejus derivare debet; allàs enim nullum *Opus speciale*, nulla *Auctoritas*, vel *Obligatio*, eos comitantur qui *Officio* isthoc induuntur, quatenus sunt *Ministri Christi*.

Ut meliùs hæc concipiamus, agam de iis in sequentibus Capitulis.

[1.] Dominus *Jesus Christus* instituit in *Ecclesiâ suâ* *Officium Presbyterorum*. — Tanquam *Caput Ecclesiæ*, *Auctoritas* illi inerat instituendi, et *Plenitudo* ad instruendos homines ad hoc *Officium*. Ejus *Apostoli* fuere inspirata ejus *Instrumenta*, ut tanquam oculati *Testes* de *Resurrectione* ejus testarentur, atque ut *Voluntatem* ejus infallibiliter significarent; adeòque id quod illi, sub *affatu Spiritûs sui*, in ejus *Nomine* instituerunt, hoc ipsum *Dominus noster Jesus* instituit. *Paulus* et *Barnabas* in *Itinere suo*, per singulas *Ecclesias*, *Presbyteros* ordinaverunt; et tales quidem *Deus in Ecclesiâ collocavit*, primò *Apostolos*, deinde *Prophetas*, tum *Doctores* : Et *Spiritus Sanctus* dicitur hos *Presbyteros* constituisse *Gregis Inspectores*.

Act. xiv. 23.
1 Cor. xii.
28.

Act. xx. 28.

Conc. II. vel Episcopos, *ad pascendam Ecclesiam Dei, quam suo proprio Sanguine Ille acquisivit: Ille, nimirum Christus Jesus, qui Deus est pariter ac Homo: Atque etiam, Is dedit alios quidem, Apostolos; alios verò, Prophetas; alios autem, Evangelistas; alios autem, Pastores et Doctores.*
 Eph. iv. 11. Quicquid igitur objicitur contra Officii hujus per Christum Institutionem, oportet ut evertat Novum Testamentum, atque ita totam Doctrinam Christianam: Et si quis finem huic Officio imponere voluerit, nisi ostenderit quo in loco Christus illud aboleverit, vel si quis ullum alium constituerit sacrum Præsidentem sine Mandato ejus, de talibus manifestum est, quod rei sunt usurpatae Christi Auctoritatis, et peculiari suo Jure eum exuunt.

[2.] Christi Sapientia, et benigna ejus pro hoc mundo Sollicitudo, in Institutione hujus Officii clarè indicantur, ut in Ecclesiâ Christianâ permansurum Institutum fiat. — Cessabant quidem Præsides extraordinarii, quando finitus erat Canon Scripturæ, et satis publicatum erat Evangelium et confirmatum Donis miraculosis atque Operationibus, et tot plantatae fuerant Ecclesiæ quæ sufficerent propagationi Doctrinæ Christianæ inter Judæos et Gentiles. Quemadmodum verò necessarium fuit, ut hæc Officia permanerent donec hæ res efficerentur; ita quum visum est Domino nostro non amplius uti his Præsidibus extraordinariis, placuit Illi apud Homines agere per Media magis ordinaria; et in hoc casu, Usus et Beneficium videbat permanentis Ministerii Evangelici, quod Ille igitur mansurum instituit. — Nec sanè animadvertunt isti Humani generis Conditionem, qui non percipiunt quod necesse sit ut quidam homines solenni modo Officio induantur, quo scilicet, in eo prosequendo tanquam proprio eorum Negotio, Auctoritas et Obligatio in eos deriventur. Condicio enim hujus Mundi serè desperata esset, nisi quidam essent Officio constituti ad enitendum hominum Conversionem: Et Ecclesia sanè in periculo constituta esset, si absque ullis præsidentibus Ministris relinqueretur, qui Beneficia foederalia signarent, et eos qui conversi sint ulterius per Doctrinam ædificarent; atque etiam Disciplinam Ecclesiasticam erga eos exercerent, quorum Scandala vel Restitutio exercitationem ejus necessariam redderent.

Pauci tam difficile et opprobriis objectum Opus suscepissent, si ad hoc nemo obligaretur; nec publicæ ullorum Administrationes multum observarentur, si omnes destituti

destituti essent *Auctoritate* ex Divino Mandato, *agendi* Conc. II. *tanquam Ministri Christi*; cum sanè Ministrorum cum hominibus *Transactiones*, dum *ex officio agunt* in Nomine Christi secundum ejus Voluntatem, eorum Conscientias *magis afficerent*, et ex Officio suo plus *Fiduciæ sibi ipsis* accresceret, per specialem ejus *Præsentiam* et *Auxilium* quæ illud comitantur. — Spiritus Sanctus ait, *Quomodo* Rom. x. 15. *prædicabunt, nisi missi fuerint?* Quomodo sanè *Opus hoc* aggredientur, magno alicui *Usui?* Quomodo hoc *ex animo suscipient?* Quomodo hoc *audebunt*, et sperabunt id impunè futurum?

Obj. Scio, quosdam opinari, “Quòd Hominum *Paupertas*, et *Commoda* et *Honores* quæ ex munere suo *Ministris* accedunt, *eos adducunt* ad hoc Opus suscipiendum, *sine Obligatione Officii.*”

Sol. In Responsum non dicam, quòd *Paupertas* et *Contemptus* sæpius in hoc Casu homines deterreant. Sed his suppositis, quòd *Commoda* et *Honores* ad hoc Incitamenta sint, omninò considerandum est, ista ab hâc *existimatione* provenire, quòd per Officium *Ministri Christi* sint. Si enim omnes cogitarent, hos *Præcones* non esse *ab illo missos*, nec eos reputarent *Sacramenta administrare in Nomine Christi* magis quàm alios qui *Officium* nullum sibi vendicant, *Commoda* hæc invidiosa et *Honores* illicò nimis vilia forent, quàm ut hinc *sine Obligatione* homines ad Ministerium *allicerentur*, vel satis esse duxerint *eos excitare* ad incumbendum *Studiis præparatoriis*: Imò, tam contemnenda et despiciatui habenda esse ducerentur, ut qui non *missi sunt* exinde *deterrentur*, qui nunc in Ministerium se intrudunt ex odiosa *Superbiâ*; quia scilicet *Officium hoc* adhuc apud homines *Honorem aliquem* retinere vident. — Quicquid sit igitur quod præ se ferant, certum est quòd isti qui *Officium Ministeriale* nihili faciunt, reverà vellent *Evangelium non omninò prædicari*, nec quicquam hoc conferre ad *Christianam Religionem* propagandam. Contendunt enim ut qui non *vocati sunt* Opus hoc suscipiant, (quos ii quibus *Dotes desunt* citò sequentur.) et *excluderent Ministros* ut qui non sint *Præfides* habendi a *Christo instituti*; quanquam omnibus æquis *Judiciis* constet, quòd *Christi Institutio* de *Dotibus* essentialibus, et peculiaribus *Muneribus*, et duplici quò digni sunt *Honore*, eorum qui continuò in *Verbo laborant*, significet, quòd iis sit in *Opere suo ex Officio agendum*. Sed in animo est profanis Hominibus, ut Of-

Conc. II. *ficium hoc ita in Contemptum adducant, ut pudeat omnes illud suscipere, et nullus sit qui non sit præjudicio affectus quo minus Commodum spirituale ex Ministerio Evangelico percipiat.*

Ut huic occurratur malo Consilio, considerandum est, quòd si Ecclesiam suam Christus reliquisset *sine continuis Præsidibus*, tum similis esset Gregibus *sine Pastoribus*, magnis Familiis *sine Dispensatoribus*, Civitatibus *sine Vigilibus*, Scholis *sine Doctõribus*, et Societatibus, ab illo institutis optimo consilio ut in Secula permanerent, *sine Rectõribus*; quamvis Societates nullæ adeò sunt Discordiis obnoxix, nec Discordiis quidem adeò scandalosis, et rei Christianæ perniciosis. — Si verò sit *Divinæ Revelationi* fides habenda, *provisum est* a Domino nostro, ut sint *Præsides* qui sub illo agent his omnibus in Respectibus; et diversimodè *Presbyteri* denominantur, tanquam ad Ecclesias *ex Officio relati*, per varias istas *Appellationes*. Sunt etenim *Pastores* Gregis, sub illo *magno Pastore*; *Familiæ ejus Dispensatores* sunt; *Vigiles* sunt, *Doctores*, et *Rectores*. Illis incumbunt *Munera*, his Nominibus respondentia; et Christus *Populo* præcepit, ut eos *suspicerent*, tanquam in *huiusmodi Relationibus* apud eos agentes. Quicumque rationem habet Beneficiorum spiritualium, is grato animo agnoscet, quòd *quando Christus in sublime ascendisset, Apostoli, Prophetæ, et Evangelistæ, hominibus magna Dona erant*; et quando hi sunt amoti, quòd *Pastores et Doctores* hominibus fiebant *magna Dona*, qui postquam *Fundamentum* à prioribus jactum fuit, Ecclesiam ampliaturi sunt et ædificaturi a Seculo in Seculum. — *Officium hoc*, sic institutum, *Diabolo* maximè livori est, ideòque pro viribus homines *undequaque* excitat ad illud extirpandum. *Profani, Enthusiastæ, et Politici*, in hoc Opere concurrere, quamvis *contrariis consiliis*, et cum *Diabolo* unire possunt. Nec quidem ille cessat *Ministros tentare*, ut *Officium hoc* per *Scandala traducant, vel eo abutantur*, Potestatem eam sibi arrogantes quæ non ad eos attinet. Hoc sanè est dolendum, ut quod *Inimicis* maximè inserviat; attamen ut hoc *ita abutantur*, id quidem *extra omnem rationem* est. Nam an *Officium* est in *culpâ*, quòd ejus Sanctitas *Ministrorum crimina* atrociora reddat, et *tenues culpas* ab iis commissas immania videri faciat flagitia? Vel quamobrem *Officium hoc*, magis quàm aliud ullum, *aboleri debet*, quòd aliqui *eo abutantur*? Annon *Officium Magistratûs*, (imò, illius omne genus,) ab hominibus

Eph. iv. 8,
11, 12.

minibus *abusum* fuit? Atque si illud *Institutum* sit, quod Conc. II. propter *Abusum non aboleri debet*; nec quidem hoc est *abolendum*, quod saltem est humano generi *pariter commo-*
dum, et propter fines Religionis *magis necessarium*; et tutò etiam *custeditur* contra *Abusum per sanctas ejus Re-*
gulas, si modò observentur.

Consideretur porrò, quòd Dominus Jesus *minùs pro-*
vidisset Ecclesiæ Christianæ quàm *Judaicæ*, nisi *Minis-*
terium instituisset in perpetuum duraturum. Ecclesiæ
enim *Judaicæ* contigerunt *Sacerdotes*, ad explicandum
Legem, ad benedicendum Populo, ad administrandum
Censuras Ecclesiasticas, et ad præsidendum in Cultu Di-
vino; hæc scilicet ad *Officium eorum* pertinebant, pariter
ac *Oblatio Sacrificiorum*. Jam verò *pariter Ecclesiæ Chris-*
tianæ similibus *Adminiculis* in omnibus *Seculis opus est*;
humana enim *Natura iisdem Tentationibus* est obnoxia, at-
que *easdem* pravas *Affectiones* et *Infirmittates* retinet, ac
in *Seculis prioribus*; et *talìa Adminicula* nunc quoque
pariter apta sunt ad hæc corrigenda. Imò, Ecclesiæ
Christianæ, post cessionem *Donorum extraordinariorum*,
his *Adminiculis magis opus est*; extenditur enim ad *di-*
versas Nationes, nec jam *Urim et Thummim* ei contingunt
ad ducendum, nec *Revelationes extraordinariæ* per Ange-
los et Prophetas ei præbentur ad docendum, corrigen-
dum, et reformandum homines, quemadmodum Ec-
clesiæ *Judaicæ* a Deo præbebantur. Porrò, Ecclesia
Christiana admonetur de *majoribus Periculis* ei imminen-
tibus à diversis *Hæreticis*, et à diuturno *Dominio* et *Fu-*
rore Antichristi. Ex his videmus, quòd *magis opus est*
perpetuo *Ministerio* in Ecclesiâ *Christianâ* quàm in *Ju-*
daicâ.—Nec fanè est putandum, quòd Dominus noster,
qui voluit Ecclesiam *Christianam* esse *magis gloriosam* Lu-
ce, Puritate, Amplitudine, Ordine, et Decore, passurus
esset ut ea *minùs instrueretur Adminiculis* ad hæc effi-
cenda necessariis. Ille *fidelis fuit*, tanquam ille *cujus* Heb. iii. 2,
Domus est Ecclesia; ideoque eam sine necessariis *Legibus* 6.
et *Ministris* non erat relicturus.

Obj. Si quis arguerit, “ Quòd *Perfectio Evangelii*,
“ quoad *Doctrinas* et *Articulos Fidei*, *Officium hoc per-*
“ *petuum reddat supervacaneum* : ”

Sol. Respondeo, Quòd *Sacerdotium ordinarium* sub *Lege*
ex Officio debuit explicare et tueri multas *Divinæ Verita-*
tis Revelationes, quæ *pariter clarè* tunc temporis traditæ
fuerunt, ac plerique nunc *dierum Articuli Doctrinarum*

Conc. II. *Evangelicarum*; et insuper, quòd in Ecclesiâ Evangelicâ institui oportebant *Cultus Divinus* in Nomine Christi, *Disciplina sancta*, et *Conversatio pia*, pariter atque *Fidei Articuli*. Quum igitur eadem *Necessitas* postulat, ut *Regulæ quædam* de his rebus divinitus tradantur, in Ecclesiâ Christianâ pariter ac Judaicâ: Ita quoque *Perfectio* harum *revelatarum Regularum* non potest magis *Argumento* esse, quòd jam non opus sit *Ministris Evangelicis*, quàm tunc erat quòd non opus fuit *Sacerdotibus*, quoad partem banc *Officii* eorum; descripta enim apud eos fuit *clarissima Revelatio*, quoad res minutissimas de *Cultu*, et quoad præcipuas *Disciplinæ* et *Conversationis* partes. Dictum est itaque a *Malachiâ*, postremo scilicet *Conscriptore* sacro *Veteris Testamenti*, quòd *Labia Sacerdotis Scientiam conservarent*, et ex *Ore ipsius Lex* requireretur, nam ille *Nuncius est Jehovah exercituum*: Quod sanè dictum est, non tantum post mortem *Mosis*, sed post omnes *Revelationes* à cæteris *Spiritu afflatis Prophetis* in *Vetere Testamento* factas: *Lex* tamen requirenda erat ex *Ore Sacerdotis*, et *Populo* proficiendum erat in *Scientiâ* ex illius *Doctrinâ*, cui quidem ille per *Officium* aptus esse debebat, et in eâ exercitatus. — *Judæis* etiam data erat *Lex Naturæ*, imò, et hæc *Revelatione* explicata; et datæ etiam iis erant *positivæ Leges*, cum alijs *Veritatibus* clarè revelatis: Nihilominus benignior fuit iis *Deus*, dum concederet iis hoc *Auxilium* ex *Ministerio Sacerdotum*, quàm profanè arrogantes jam existimabunt illum esse *Ecclesiæ Christianæ*, in *Necessitate* pari, imò, majori. Et sanè id quod *Deus* minitatus est, quasi *gravissimum Judicium*, hi contendunt esse *Privilegium*; nempe, quòd amoturus sit ex loco suo *Ecclesiæ Candelabrum*, tollendo *Doctores* ejus qui *Lucem* ministrant, nec amplius retenturus sit *Stellas in Dextrâ suâ* ad utilitatem *Populi*.

Apoc. ii. 5. Porro, probari potest *Ministerium* hoc *perpetuum* institutum esse in Ecclesiâ, per *Prophetias* *Veteris Testamenti*, et *Apocalypsin* *Sancti Johannis*, quoad *postrema tempora* *Ecclesiæ Christianæ*. Ostendere etiam possem, quòd quemadmodum *Paulus Apostolus Presbyteros ordinavit*; ita quum vaticinatus est, quòd post mortem suam

A. A. xx. 28. ingressuri essent *Lupi* ad devorandum *Gregem*, *Presbyteris* *Ecclesiæ* dicit, *Spiritum Sanctum constituisse eos Episcopos*, ad invigilandum *Gregi*, ne ab his erroneis *Lupis* devorentur. Nec tantum hoc *Timotheo* mandat, ut ne partibus
29. studeat in ordinandis *Presbyteris*, ne quis sit tunc admissus
1 Tim. v. qui
21, 22.

qui *Dotibus requisitis* deficeretur ; sed et oculum intendit **Conc. II.**
 ultra illam *Ætatem* ; præcipit enim, quando jam mori-
 turus erat, ut qui tum temporis *ordinati* fuissent, Offi-
 cium hoc *perpetuum reddere* curarent, *ordines conferendo*
in eos qui *Successores* sui futuri erant ; quos scilicet judi-
 carent *idoneos esse ad alios quoque docendos*, quibus etiam : Tim. ii. 2.
ea committerent quæ ipsis commissa essent, ut qui sunt *Fi-*
dei commissores. Sanctus *Johannes* etiam in extremâ Se-
 nectute suâ, post aliorum Apostolorum mortem, nuncium
 suum dirigit ad *Presbyteros* (qui *Angeli* appellantur) *sep-*
tem Ecclesiarum, ut qui fuerunt *instituti Præsides* istarum
 Ecclesiarum, et *tales* probabiliter futuri erant *post* ipsius
 Discessum ; imò, *tales* futuri in omnibus Ecclesiæ visibilis
Periodis diversis usque ad *finem Seculi* ; secundum Sen-
 sum, quem Dr. *More* et alii Epistolis assignant istis.

[3.] *Opus* ad Ministerium hoc pertinens *varii generis*
 est. — *Officium* quodvis, *Munus* et *Negotium* implicat ;
 atque hoc quidem peculiari modo. *Si quis Episcopi Offi-* : Tim. iii. 1.
cium expetit, bonum Opus desiderat. Quale enimverò sit
 hoc *Opus*, colligi potest, ex *Titulis* qui ascripti sunt Mi-
 nistris, ex *Muneribus* quæ iis quæ talibus incumbunt, ex
Incitamentis et *Laudibus* ea comitantibus quæ facta sunt
 ab illis quæ Officio præditis, et ex *Reprehensionibus* et
Minis quibus subiecti sunt propter Neglectus et Omissi-
 ones. — Oportet eos *Gregem pascere*, *Inspectioni ejus li-* : 1 Pet. v. 1.
benter attendentes : Quod sanè plurimorum in Opinione,
 cum prædicatione *Verbi*, et administratione *Sacramento-*
rum, simul includit, quòd in Coetibus Ecclesiasticis præ-
 sideant tanquam *Duces*, quòd in administratione Censu-
 rarum Ecclesiasticarum præeant tanquam *Rectores*, et
 quòd in publico denuncient *Judicia* et *Pericula* immi-
 nentia tanquam *Vigiles*. Hæc, et multò plura, ad ordi-
 narios *Pastores* pertinent, ad *edificationem Corpòris*, et
multiplicando Membra ejus per Conversiones, et *augendo*
in iis Lucem, Sanctitatem, et Solatium ; ita ut in *Veri-*
tate stabiliantur, per Conversationem suam Christum
 honorent, et ad Statum cœlestem fiant idonei, — At-
 que etiam in conjunctione cum aliis *Presbyteris*, iis in-
 incumbit, ut in homines qui ad hoc idem *Officium* sunt ido-
 nei *ordines conferant*. Nam sicut antea dictum est, *per-*
petuandum erat hoc *Officium* ; et quum a Spiritu Christi
 eorum *Dotes* qui ad hoc admittantur designatæ sunt, oportet
 ut sint aliqui qui *judicent*, num ille qui *se ordinandum*
 offert,

Conc. II. offert, *Dotibus his instructus sit, et qui illum in Nomin^e Christi Officio Ministeriali induant; nisi concessum esset, quòd prompta sui Fiducia optima sit Norma de Ministro iudicium ferendi.*

Quando cessabant *Præsides extraordinarii*, illi qui maximè *Judicii compotes* fuerunt, et quibus potissimum *interfuit* ut idoneorum et dignorum servaretur *Ministro- rum Successio*, ii fuerunt *Præsides ordinarii* qui *Vigiles* et *Rectores* in Ecclesiâ constituti erant, quos sanè ex *Scripturâ Sacrà* non alios fuisse quàm *Presbyteros* manifestum est. Hi quoque sunt *Presbyteri*, qui Apostolicis temporibus *Timotheum ordinârunt*; aliàs his verbis, [cum *Impositione manuum Presbyterii*,] nullus affingi potest *Sensus tolerabilis*. Nullibi enim legimus, *Spiritum Sanctum* unquam fuisse datum *per manus aliquorum* quibus non compete-
 1 Tim. iv. 14. *bat Missio extraordinaria*; nec quisquam *Presbyter* cum *Apostolo* conjunctus est, in conferendo *Spiritum*; quanquam invenimus eum collatum esse *per manus Pauli* sine alterius manu, et *per manus conjunctas* Apostolorum *Petri et Johannis*.—Nec quidem est *Timotheus* sola *Persona* memorata, in quem *Presbyteri* manus imposuerunt: Nam ex his erant illi *Doctores* qui manus suas imponebant in *Paulum* et *Barnabam*, quum ad *Opus illud separati erant* ad quod vocâisset eos *Spiritus Sanctus*. Concedo equidem hoc non fuisse, ut *Paulus* constitueretur in *Apostolum*; id enim non oportuit fieri
 Aët. xix. 6. Aët. viii. 17. *instrumentaliter ab hominibus*, et Deus antea eum constituit *Apostolum*: Sed quòd ab illis perficerentur omnes solennes *Ordinationis Actus* externi quum *Paulus* ad *Gentiles* iret, *Necessitatem* ostendit *Ordinationis aliorum* quum *Ministeriale Opus* primùm suscipiant; et quòd pertineat ad *Doctores* et *Presbyteros* *Actus* illos solennes perficere, per quos ad *Opus hoc* sunt *ordinandi*. — Si enim illum decebat qui *Apostolus* fuit, ut *separatus esset* ad hoc *Opus speciale pro re natâ*, oportet sanè quòd sit valdè indecorum, ut quisquam qui nullum habet *Officium*, sibi assumat *statum hoc Opus et Officium*, absque solenni ullâ ad hoc *Separatione*. Nec dubitare possumus, quin si *Paulus* ac *Barnabas* non antea *Officium* accepissent, hi *solennes Actus* ab his *Doctoribus* peracti, reputandi fuissent *Ordinatio eorum ad suum ipsorum saltem Officium*; si non hoc instituto etiam fierent, (quemadmodum opinatur Dr. *Lightsfoot*,) ut in his *Exemplar* daretur *ordinandi Ministros* in
 Gal. i. 1, 15. *Ecclesiam Gentium*.—Legimus etiam, *Barnabam* cum
 Aët. xiv. 23. *Paulo*

Paulo per singulas Ecclesias Presbyteros ordinasse. Quod Conc. II. tamen Barnabas non fuit Apostolus, certum habemus; Prophetam verò vel Doctorem eum fuisse antequam ad Gentes mitteretur, constat; et quod Prophetæ Dona fuerint diversa ab Apostolis et Evangelistis, atque etiam Doctores Dona ab iis singulis diversa, hoc disertè dicitur. Ideò qui eum putant unum fuisse de Septuaginta illis, et quod Presbyteri his successerint, agnoscere debent Presbyterorum Jus inhærens ad ordinandum Presbyteros: Et qui eum putant fuisse Evangelistam per prædictam Separationem, si (cum quibusdam aliis) Presbyteros judicaverint iis successisse, quemadmodum Episcopi successerint Apostolis, oportet ut agnoscant hi, Presbyteros habere Potestatem Ordinationis, quum Barnabas, Timotheus, et Titus Potestatem hanc possederint.

Aët. xiii. 1.

1 Cor. xii.

28. et Eph.

iv. 11.

Si negetur *Validitas Ordinationum per Presbyteros*, via struitur ad abolendam *Necessitatem omnium Ordinationum* per quosvis homines, ex quo tempore cessarunt *Præsides extraordinarii*; (huc quidem detorquetur hoc, et adhuc detorquebitur, ab Inimicis Ministerii Evangelici;) nam in Scripturis memorantur *nulli Præsides ordinarii* in Ecclesiæ Christianæ usum designati, *suprà. Presbyteros*. His quidem *Tituli diversi* adscribuntur; sed designatur *idem Officium* per hos varios *Titulos Presbyterorum, Pastorum, Doctorem, Rectorem, Ministrorum, Episcoporum, &c.* Quoad hos omnes, *Nomen, Dotes, Opus, Potestas, Præmium, Honos, et Commissum, eadem sunt.*

Hæc ita clarè describuntur, quoad *Identitatem* Scripturarii *Episcopi* et *Presbyteri*, ac si per Prophetiam propositum esset *Cautioni esse adversus Mala futura*, quæ ex eorum *Separatione* in *Officia diversa* oritura erant. Itaque *Petrus* et *Joannes* sese appellant *Presbyteros*, non autem *Episcopos*.—Cum etiam *Paulus* advocasset *Presbyteros Ecclesiæ Ephesinæ* ad *Miletum*, mandat iis, inquit, *Attendite ad totum Gregem, in quo vos Spiritus Sanctus constituit Episcopos, ad pascendam Ecclesiam Dei: Ubi Opus et Nomen communia sunt. Idem Apostolus Titus ait, Dereliqui te in Cretâ, ut in omni Civitate ordinares Presbyteros: Si quis est inculpatus, &c. Oportet enim Episcopum inculpatum esse, &c.* Hic Nomina sunt synonyma, et *Dotes* requiritæ eædem: Imò, *Causa allata*, quare oportebat *Presbyterum esse inculpatum, &c.* hæc est, quod oporteat *Episcopum esse inculpatum, tanquam Dei Dispen-*

1 Pet. v. 1.

3 Joan. v. 1.

1.

Aët. ix. 17,

28.

Tit. i. 5, 6,

7.

Conc. II. Dispensatorem. Sanè si dictum esset, *Oportet Episcopum esse inculpatum*, quoniam oportet *Presbyterum esse inculpatum*; hoc quidem, propriè argumentando, constare potuit cum *Superioritate Episcopi* in Officio, tanquam qui inde esset *magis obligatus*: Quemadmodum verò in hoc loco Voces disponuntur, *Identitas Episcopi* cum *Presbyteris* summum est quod in causâ *Episcopi* dici potest. —

1 Pet. v. 1, 2. Apostolus *Petrus* quoque *Presbyteros* hortatur, ut *pascant Dei Gregem*, &c. et *partes Episcopi* erga eum agant. Et quamvis *Paulus* alibi constituit, *quales* debeant esse *Dotes*

1 Tim. iii. *eorum*, quos *Timotheus* erat *ordinaturus* in *Episcopos* et *Diaconos*, et nihil ibi verbis expressis dicit de *Dotibus Presbyteri*; hoc tamen non ex eo factum est, quasi *Presbyteri* competeret nullum *Officium*, nominat enim

1 Tim. iv. 14. eorum *Confessum a quibus ordinatus est*, et eum prohibet ne increpet *Presbyterum*; imò præcipit, ut *Presbyteri qui benè præsumt*, *duplici honore digni habeantur*: Neque hoc factum est, quasi *res nihili* esset, *qualescunque* tandem

— v. 1, 17. *Dotes Presbyteri* essent; ille enim *magis faciebat* ad *Fructum* vel *Damnum Ecclesiæ*, quàm *Diaconi*; atque *illius Dotes* constituuntur in *Epistolâ* ejus ad *Titum*: *Vera autem Causa* hæc fuit, quòd *Episcopi* et *Presbyteri* idem sit *Officium*, ideòque illis *Dotes eadem* requiruntur. Atque hoc *magis* inde liquet, quòd *Dotes Episcopi* hic nominatæ *non superant* omninò *Dotes Presbyteri* in *Epistolâ* ad *Titum* nominatas; et in iis rebus quibus discrepant, *Dotes minores* ab eo requiruntur quando *Episcopus* appellatur. Sed ne quod ab Apostolo suggestum est de *regendo*, ubi eos *qui benè præsumt* commendat, *Imparitatem* arguere possit, id quidem occupatur commodè pro *Presby-*

1 Tim. v. 17. *tero*, dum ait, *Presbyteri qui benè præsumt, duplici honore digni habeantur*; *maximè, qui laborant in Verbo et Doctrinâ*: Et postea subnectit, *Adversus Presbyterum accusationem ne recipito, nisi sub duobus aut tribus Testibus*.

Ver. 19. Hic itaque *Presbyterum* videmus, *regentis partes* in *Ecclesiâ* esse acturum, et *maximè dignum esse duplici honore*, si laboret in *Verbo et Doctrinâ*: Et quoniam *regendo* et *prædicando* multi ab illo irritati essent, et *Diabolus* graviter laceffitus, *nulla Accusatio* debet *adversus illum* recipi *nisi sub duobus aut tribus Testibus*. Similiter *Philippis* etiam, ubi *Presbyteri* proculdubiò fuerunt, *nulli Officiarii* salutantur nisi *Episcopi* et *Diaconi*.

Phil. i. 1.

Multo plura proferri possunt; hæc autem satis superque sunt ad convincendum nos, quòd si *Spiritus Sanctus* tantum

tantum institisset *Superioritati Episcoporum*, ut extra Ec-Conc. II. *clesiæ septa* tot Greges Christianos abjudicaverit, et *silentio damnaverit* tot Homines dotatos, hâc solâ ratione quia non ordinati sunt ab iis qui *Episcopi* appellantur; *Spiritus ille Sanctus* nimis erat bonus ac sapiens, quàm ut tot *vocibus* usus esset in Scripturis, ad significandum *Paritatem* inter *Episcopum* et *Presbyterum*, dum nihil dixerit, quod *maiores*, vel *parem*, vel sanè ullam præbuerit *Evidentiam Imparitatis* inter eos.

Quicquid in prætextum *Mutationis* afferatur, *postquam* perfectus est *Scripturæ Canon*, nihil apud eos valet, qui credunt *sufficiantiam Normæ Scripturariæ* ad *Hominem Dei perficiendum*, et negant *validum esse* quodvis *sacrum Officium*, absque clarâ *Auctoritate Divinæ Revelationis* institutum. — Nec sanè (si *Quæstionem* hanc discutendam unius *Concionis* limites admitterent,) difficile esset probare, quòd per *Centurias* aliquot, *Episcopi tum temporis memorati* non sibi arrogabant *Episcopatum postea* assumptum, nempe, *Pastoralem Superioritatem* in multos *Greges*, et in eorum *Presbyteros*, qui *statis temporibus* administrant iis *Cœnam Domini*. Hi *posteriores Præsules* equidem, retinent *idem Nomen* cum illis *Episcopis* quibus primitus proprium fuit; sed in *omnibus rebus essentialibus* illi *Episcopi* retinebant *verum Officium Presbyterorum*, nec quidquam præter id agebant; quanquam alii *eiusdem Officii*, cum iis conjuncti, interdum in *paucis* rebus *minutioribus* *Exercitium* ejus minuebant, quemadmodum *Episcopi nostri* faciunt quando *Disciplina* per *Cancellarium Laicum* exercetur.

Nec minùs facile foret rationem reddere, *quomodo* fieri potuit ut *hæc Mutatio* introduceretur, et ab *ineuntibus Seculis*, et sine *Observatione magnâ*; consideratis *Ministrorum* et *Ecclesiarum* primorum *Seculorum Circumstantiis*, et *Mutationis* hujus *Accessibus gradatim* factis, et *Affectibus* humanæ *Naturæ* ad *Ambitionem*, *Avaritiam*, *Dominationem*, et *Segnitiam* pronis; atque etiam *Permissione Dei* suppositâ, qui hæc sinebat fieri, ut quæ sint *Media Originis Antichristi*, (cujus in *Imperio* et *Occasû* tantam *Partem* rerum ad *Ecclesiam Christianam* pertinentium pendere *prædictum* est;) cui sanè impossibile fuisset locum inveniri, dum *Ministrorum Paritas* in *Ecclesiâ* remansit.

Conc. II. Brevis aliqua Narratio hujus Rei sufficere potest ; et ab iis orsus quæ in *Scripturis* asseruntur, progrediar ad id quod sequutum est.

Durante Statu Ecclesiæ Christianæ secundum ejus in *Scripturis* descriptionem, in Ecclesiis plures quàm unum

Aët. xv. 6. *Presbyterum* invenimus. Ita fiebat in *Hierosolymis* ; et

Aët. xx. 17. similiter *Ephesi* : Sanctus *Paulus* enim misit *Ephefum*, et accersivit *Seniores Ecclesiæ* : (Unde videtur manifestum

Apoc. ii. 1. esse, quòd *Angelus Ecclesiæ Ephesinæ*, &c. collectivè est sumendus, unus pro diversis unitis, ejusdem Potestatis et

Jac. v. 14. Fiduciæ :) Ab Apostolo *Jacobo* supponitur, quòd *Presbyteri diversi* in singulis Ecclesiis erant ; et ha videtur

Aët. xiv. 23. instituta *Regula* fuisse, ubi potuit fieri : Nam *Paulus* et *Barnabas* ordinârunt *Presbyteros* in quâque Ecclesiâ ; et

Tit. i. 5. *Paulus* ad *Titum* ait, *Dereliqui te in Cretâ, ut in omni Civitate ordinares Presbyteros, quemadmodum Ego tibi præcepi.* — Liqueat quòd in Ecclesiâ *Hierosolymitanâ*, quidam ex *Apostolis*, et alii *Præsides extraordinarii*, frequenter commorati sunt. Legimus quoque, quòd *Apostoli, Petrus, Paulus, et Johannes*, sæpè visitârunt alias Ecclesias : Et quamvis sanè ex Officio *Presbyteris* incumberebat docere et præesse in Ecclesiis suis, iis tamen subiecti sunt dum præsentis fuerunt, et ab iis in rebus disceptatis dirigebantur dum absentes fuerunt ; et ab *Evangelistis* etiam, qui eorum *Delegati* fuerunt. — In majoribus Ecclesiis sæpè occurrunt *Evangelistæ, Prophetæ*, et alii *Donis extraordinariis* præditi, (ut *Romæ, Antiochiæ, et Corinthi*,) pariter ac magis *stati Doctores*, quorum sub nomine Officium *Presbyteri* significatur. Quanquam verò multa acciderent *Discidia*, ex falsis *Doctoribus* conantibus *Judaismum* vel alios *Errores* introducere, atque ex *Populi Infirmitatibus, &c.* non tamen quidquam legimus de *Discidiis* inter *Presbyteros*, vel *Officiarios ordinarios*, de *Superioritate* vel *Imparitate* inter eos in Officio

Rom. xvi. sive Potestate, nisi per *Diotrephen*, qui ab Apostolo arguitur, quòd *Præminentia cupidus Primatum ambiebat.*

Aët. xiii. 1. — Hoc in Statu *sacer Canon* depingit, et relinquit

1 Cor. xiv. Ecclesias.

3 Joan. ver.
9.

Exinde, cum *Apostoli* et alii *Præsides extraordinarii* ordinâssent *Presbyteros-Pastores*, (imò, diversos, in majoribus saltem Ecclesiis ;) idque cum tantâ Evidentiâ *Identitatis Officii* et *Potestatis*, quam res postulabat ; et cum nullum scriptum Verbum *superius aliquod Officium* instituerit,

instituerit, inter illos Officiarios ordinarios qui in Ecclesiâ Conc. II. mansuri erant; in hos igitur Presbyteros (quorum Officium erat permanens Institutio,) Cura et Gubernatio Ecclesiæ incumbere debebat, quando cessarunt Præsides extraordinarii; atque deinde hi acturi erant tanquam Præsides, in quantum extendebat Muneris eorum Institutio, quæ quidem designaverat et cohibuerat Officium suum quoad Opus et Potestatem ejus. — Quum verò hoc Officium quemvis singulum Presbyterum ad res diversas adigeret, sic etiam plurimæ incidèrunt res difficiles et communis momenti, quæ non erant tutò committendæ Personæ singulæ fallibili, qualis quisque Presbyter fuit. Talibus in Casibus Presbyterium (ex unitis Pastoribus conflatum,) oportebat rei interesse; quod equidem factum erat, non tantum ex directione luminis Naturæ, sed etiam ex probato temporis Apostolici exemplo, quemadmodum videmus in Ordinatione Timothei, per Impositionem manuum Tim. iv. 14

Presbyterii; nec quidem aliter fieri potuit, in aliquâ Ecclesiâ quæ plures Presbyteros haberet. Si homines Presbyterium hoc in posterum servassent, multa Confusio, et Dissensiones ambitiosæ, simul ac Abusus Potestatis Ecclesiasticæ, et Papismus cum omnibus ejus atrocibus maleficiis, præventa fuissent.

Quamvis Mutatio hinc ad Imparitatem illam quæ sequuta est, necesse fuit quòd gradatim fieret, nec enim clarâ luce potuit admitti: Hi tamen lenti Gradus, si considerentur Circumstantiæ primorum Seculorum, non sufficiunt ut probent, Imparitatem hanc fuisse ab Initio; nequaquam fanè; quamvis Origo ejus non tam sit manifesta, quàm iis videtur necessaria, qui volunt nos imperitè supponere Imparitatem Officii probari, ubicunque aliquem inveniunt primis in Seculis Episcopum nuncupatum. Pariter dicere possunt, Episcopo Romano Jus competere ad id quod nunc usurpat, quia Clemens fuit Episcopus; qui tamen in Ecclesiâ tantum duo Officiâ per Divinam Institutionem manere concessit.

Quòd hæc Imparitas non fuerit ab Initio, Sacræ Scripturæ testantur: Quoad Possibilitatem verò Originis et Progressionis ejus sine multâ Observatione, sequentem Narrationem contexam.

Quando cessarunt Præsides extraordinarii, (qui in Civitatibus Ecclesias cum diversis Presbyteris instituerant;) hi Presbyteri res illas quæ difficiles et communis momenti fuerunt, junctis consiliis tanquam unum Corpus, transigebant:

Ex

Conc. II. Ex iis verò unum aliquem oportebat *Moderatorem* esse in cōsiliis suis, et *Ducem* agere in iis exequendis. Huic rei *eminentissimus* *Ætate* et *Donis* facile præficiebatur, et in eā manebat, præsertim si aliàs quoque emineret, (quippe si *senior Pastor* esset, *Donis* et *Famâ* longè cæteros antecellens ;) atque inde facile obtinuit maximè insignem ex *Presbyterorum Titulis*, qui videtur fuisse *Nomen Episcopi*.

At quum per eorum *Labores* *Christiani* in vicinis locis multiplicati sunt, pluribus *Presbyteris* opus erat ad visitandum et docendum in illis *succedaneis Ecclesiis*, quæ in remotis Pagis et Oppidulis sunt erectæ, (primùm alternis vicibus, deinde magis statim temporibus ;) sed et Illi et *Populus* aliquandiu (nimis diu sanè) ad *primariam Ecclesiam* convenêrunt, de rebus ad *Disciplinam* pertinentibus, et ad communicandum in *Cænâ Domini* ; sicut illis quidem *Consuetudo* fuit, qui intra magnas *Urbes* loca minora frequentabant, quando prima *Ecclesia* non poterat omnes *Auditores* continere. — Recentiores hi *Presbyteri* cum *Juniores* essent, *Donis* minoribus instructi, et ab illis prioribus fortè *conversi* pariter atque *ordinati*, naturaliter propensi essent ad *Seniorum* illorum nutum agere, et *Cultum* singularem ei reddere, qui in *Ecclesiâ primariâ* ex communi *Voto* et *Consuetudine* rebus illius præerat ; præsertim quum in *Distributione opum* quæ collectæ erant in *Ecclesiæ* usum, ei tandem *primas* tenero contigit, *Diaconis* in aliis *Operibus* occupatis : Attamen verò, quum ille adhuc junctim cum *Sociis* ejus *Presbyteris* ageret, et *Idem* *Officii* in quæstionem non venerit, atque in omnibus concurrerent, cæteris *satisfiebat*, quamvis eorum *Honor* equidem aliquatenus obscuratus fuit, dum non alternatim agerent.

Deinde, quum remotiores illæ *succedaneæ Ecclesiæ* cum *Presbyterorum* numero adhuc multiplicarentur, et accrescentes *Hæreses* in vulgus spargerentur ; *Infirmities* *Ministrorum* et *Populi* difficiliorem reddiderunt *Pacis* et *Ordinis* conservationem ; præsertim quum *Presbyterorum Consistorii* rari *Conventus* fieri poterant, propter *Persecutionem*, et frequentia *Ministrorum* *Officia* in remotis locis inter dispersum *Gregem*. Hinc *Præfectura moderata* *primi Presbyteri* ad *Orthodoxiam*, *Pacem*, et *Ordinem*, tantum conferre videbatur, ut Eo mortuo, *Presbyteris* et *Ecclesiæ* visum est, unum ex suo *Numero* in ejus *Locum* et *Munia* subrogare : Non quòd ita *novum Officium* in illum conferrent, vel *ullam ipsorum Officii partem*

partem abdicarent; nec enim utrumvis horum in humanâ Conc. II: Potestate erat: Sed Venerationis suæ Indicia illi præbebant, dum *suspensum tenebant* Jus suum ad *Honorem aliquem*, cujus æquas partes *per Officium suum* sibi vindicare poterant; atque ita Titulus *Episcopi*, et plerumque Præsentia ejus in omnibus *Ordinationibus*, primo *Presbytero* jam cœperunt *ferè propria* haberi.

Progressu dehinc Temporis, quidam *Diotrephis* similes, quum in illas *primarias Ecclesias* succederent, hæc vendicabant tanquam *sibi debita*, quæ primò ex Decentiâ et voluntario Cultu fluebant, atque ex *falsâ notione* de eo quod ad publicam conducere Utilitatem. Hi porrò ulteriorem sibi assumebant *Præminentiam*, et Exemplam fiebant aliis Ecclesiis in paribus Circumstantiis, et magnis Civitatibus recenter ad Christianam Fidem adductis; rem eo modo repræsentantes, quasi conduceret ad Dignitatem et Emolumentum Ecclesiæ, pariter ac ad ejus Pacem et Ordinem, si hoc *Canonibus Conciliorum* confirmaretur, in quibus sanè maxima Potestas sibi ipsis competeat; *Presbyteris* tamen aliis adhuc *delinitis* Specie quâdam Cultûs, dum admitterentur ad Conjunctionem cum illis in plurimis Actibus, et in quibusdam etiam Emolumentis.

In *primis Actibus* præparatoriis, et in *minoribus Gradibus* hujus Mutationis, vix erat expectandum quòd *Oppositio fieret* in mediis Persecutionibus. Quando autem increverit hæc Usurpatio, ex *Historiâ* discimus; quanquam est sæpè suspicandi locus, Auctores Ecclesiasticos verba facere *de rebus præteritis*, secundum morem loquendi *in suis ipsorum Seculis*, et tali modo ut rem suam agerent, qui scilicet de Messè hoc participabant. At quænam *Oppositio* tandem illis apertius invadentibus fieri potuit a pauperulo *Presbytero*, qui domi apud *Episcopum* victitabat, vel ex *Eleemosynis* ab illo dispensatis? (qui etiam ad eandem Præfecturam aspirare poterit, si modò Usurpationi huic promovendæ faveret?) Quid facere potuit talis *Homuncio*, adversus *Consuetudinem* et *Canones*? adversus *opulentas* et *magnas Ecclesias*, quæ etiam magni æstimabant *Episcopi sui* Dignitatem, et suam ipsorum amplam Extensionem? *Infirmior* quoque fieret *Oppositio*, quando *Imperatores Christiani* Potestatem et Opes *Episcoporum* augerent, et plurium *magnarum Civitatum* Conversio eorum numerum adauxerit.

Conc. II.

Quum verò primùm multiplicati erant *ambitiosi Episcopi*, nimis infirma fuit propter eorum æmulationem hæc *humana Ratio*, quàm ut inde Unitas, Pax, et Ordo confirmarentur: Tum sanè rationibus iisdem, ob quas necesse habebatur ut factus sit *Episcopus superior Presbyteris*, progressi sunt ad efferendum *Archiepiscopos* et *Metropolitanos* supra *Episcopos*, et *Patriarchas* supra *hos*, et *Papam* denique tanquam Principium Unitatis, supra *Omnes*; qui nullam aliam *Rationem Unionis servandæ* invenit, nisi Cæde eorum quos occæcare non potest; nec unquam *Spem sanandi vulnera sua* ille depositurus est, dum hæc *illius Radix* (nempe *Imparitas Presbyterorum* in *Officio*) vires suas retineat. Atque ita, dum *Pastores fixi* in singulis Christianis Cœtibus non fuerunt constituti, quamprimùm Cœtus isti *stati* fiebant; et dum instituti *Presbyteri* in *Associationibus* impares erant habiti, ad servandum Pacem et Veritatem; *ambitiosi Homines* facile esse invenerunt *gradatim* usurpare *Dominium*, quod per se perdere tendebat *Disciplinam Ecclesiasticam*, simul ac Veritatem, Libertatem, et Pacem, quæ verè *Christianæ* sunt.

Haud sanè mihi est omninò volupe in his rebus immorari, quamvis hoc *necessarium* redditur, propter instantes *Hominum* conatus ut *nostrum Ministerium* nullum faciant. Pauci, ante hos dies, pejus loquuti sunt de *Ordinationibus Presbyterianis*, quàm quòd *irregulares* essent, quia oportebat ut *Episcopus* in iis conferendis, (si absque *Terminis* qui *Peccatum* arguunt adhiberi poterat,) per *Canonicas Leges* cum *Presbyteris* conjungeretur. Tales agnoscunt quidem *intrinsicam* in Ministris ordinandis *Presbyterorum Potestatem*, quoniam ad eos pertinet cum *Episcopo manus imponere*; et oportet illos ab *Irregularitatis* crimine nos absolvere, quousque nostris rationibus accedant contra *legitimam præscriptionem Impositionum* istarum, quibus *Episcopi* instabant tanquam *Conjunctionis* suæ *Terminis*. Homines tam *ingenui* non possunt non discernere, quid agatur, et quibusnam *Ratio* hæc conducat; et quando ita se res habeat, non hæsitabunt, utrùm *Romanæ* vel *Reformatæ Ecclesiæ* quæstui futurum sit ab iis, qui ut *aboleant Ordinationem Presbyterianam*, non tantum certant pro gradu aliquo *Præeminentiæ* per *Leges humanas* *Episcopis* assignato, *Ordinis gratiâ*, sed nec de minimâ *re non necessariâ* decedent, *eorum gratiâ*, quibus *Religio* est non apud se statuere, quòd *Elatio Episcopi*,
tanquam

tanquam *Ministri Christi* divino jure constituti, suprà Conc. II. *Officium Presbyteriale*, sit nominis *Christi* Impositio in *Creaturam* ab *Homine* factam; quanquam hi etiam opinentur, illum cum aliis *Ordinationem* valide conferre per *Potestatem* à *Christo* derivatam, tanquam *Presbyterum* tamen, non obstante eo quod ab humanis Constitutionibus adjectitium est. Deinde,

[4.] *Ministri tenentur, et Jus habent, ad perficiendum illud Opus quod ad Officium suum pertineat.*

1. *Tenentur*, inquam: Nam si non tenerentur, Omisio sua nulla Culpa esset, nec Officium eorum connotaret aliquod *Commissum* cum Obligatione illud exequendi.— Si verò *Christo* competat *Jus* aliquod præcipiendi; si aliqua in nobis Illi competat *Proprietas*, ut de nostris agat Personis et Dotibus quicquid sit Illi libitum, per *Dedicationem* nostram quâ *Christiani* sumus ac *Ministri*, atque etiam per Illius nostrum Creationem, Auxilia perpetua nobis ministrata, et Redemptionem ab Illo operatam; vel si nos obliget *Ordinationis Votum*, vel inde Jus in nos *Ecclesia* vendicet; nos sanè ad implendum Ministerium nostrum fortissimè tenemur. Hæc enim omnia concurrunt, in confirmandis Vinculis nostris; et tam perspicua est eorum *Obligatio*, ut nullis aliis Argumentis opus sit præter *Scripturas* antea citatas.— Ministerium itaque est *Officium*, quod negligi non debet; et *Munus* est, quod a nobis exequendum est quâ *Servi* sumus; quod sanè confitemur, dum Nomen *Ministorum Christi* gerimus, ut scilicet qui *Ejus-Servi* simus *speciali modo*, et propter *Opus singulare*. Liquet idcirco, quod nec *Timor*, nec *Pudor*, nec *Munera*, nec *Segnities*, nec *Superbia*, nec *Negotia mundana* vos excusare possunt, si *Opus* ad *Officium* vestrum pertinens deferatis, quando Deus ad illum perficiendum *Opportunitatem* vobis præstet. *Humanæ Prohibitiones* Dimissionem, vel *Difficultates* Excusationem, ab *Opere* vestro minimè præbebunt: Sola allegari possit *Incapacitas involuntaria*, nam Deus ipse vos per eam *Dimissione donat*, quàm sanè *Sapientia* vestra erit intelligere et sequi; multi enim *Officium Ministeriale dedecoraverunt* conatibus suis post *perditas Vires*, sicut et alii *Incapacitatem* præ se tulerunt absque necessariis Causis. Tantum verò abest ut *negetur Obligatio vestra* ad hoc *Opus*, ut plurimi requisituri sunt plus quàm *Officii* vestri est; atque etiam ii qui *Of-*

Conc. II. *ficiam vestrum nulli faciunt*, ad vos culpandos proni sunt, quasi negligentes sitis.

2. *Jus habent* etiam qui *Ministri* sunt, ad perficiendum quicquid ad Officium hoc pertineat, et fruendum Emolumentis inde provenientius. — Non sentio tantum, quod *liberi sunt* ut hoc perficiant, quoad ipsorum Conscientiam; nam in priore Capitulo ostenditur, quod ad hoc *obligati sunt*. Præcipue autem mihi est in animo affirmare, ex eo quod *Jus habeant*, quod illi apud quos in Sacris ministrant, teneantur, (1.) Ut *sinant* eos absque impedimento Officium suum peragere. (2.) Ut *obsequantur* iis (cum debitâ Reverentiâ erga Personas eorum,) quousque ex Mandato Christi agant. Et, (3.) Ut *expectent*, quod Christus ratum habiturus sit id quod hoc modo a Ministris suis peragatur.

In primo et secundo inter hos *Articulo* supponendum esse scio, quod *Christus* qui ad aliquid exequendum *Jus confert in Officiarios suos*, in tales etiam quoad hoc *Dominium habet*, inter quos *Potestatem* iis dederit in *Nomine suo ministrandi*: Quousque enim *Populus* nullam Obedientiam *Ipsi* debeant, in iis quidem *Servis suis* qui in *ejus Potestate* agunt, *Auctoritatis suæ* Detrectatio expectanda est. Et in tertio quoque supponitur, quod *Christo* competit *Potestas ratum faciendi* quicquid *Ministri sui in ejus Nomine* promittunt, comminantur, vel consignant: Aliter enim *Ministerii sui* magnum Propositum, et quod utilitati ejus inserviret, et maxime ad illud confirmandum faceret, frustrata essent et effectu destituerentur.

Eph. i. 22. — Dominus noster autem *Caput est super omnia Ecclesiæ suæ*: Illi commissâ est *Potestas omnis in Cælis et in Terrâ*; atque Ille *Dominus est et mortuorum et viventium*: Adeoque isti qui *detrectant* quod Ille *mandat* per Ministros suos, aut quoad Ipsum aut quoad Servos suos, vel qui *Optiones Ejus* per eos factas *respuunt*, in justum suum Dominum sunt *Rebelles*. Est quoque *Jesus Christus*, qui Apoc. i. 18. *Claves habet Mortis et Inferorum*: Ille est *Dominus alterius Mundi*: Ille est *Judex omnium*, et habet *omnem Plenitudinem Gratiae*, et Meriti, et Potentiæ, ad collocandum in quos vult omnia promissa sua *Beneficia*: Illi etiam competit *Jus et Potentia*, ad infligendas omnes *Pænas* in Evangelio denunciatas, quod a Ministris suis prædicandum est et applicandum. Hæc sufficere possunt ad probandum, quod omnes Homines Instituti ejus *obedientes esse debent*; nec Ministeria Servorum ejus *frustrantur*.

erunt, vel effectu destituta in hominibus, per aliquem Conc. II.
Defectum ex parte Christi.

Hâc Suppositione sic elucidatâ, sequitur, quòd in Opere et Observantiâ quæ per Institutionem Christi Officio Ministeriali assignantur, Populi partes sunt, ut se submittant huic Juri à Ministris sibi vendicato, et Eventum expectent secundum id quod illi prædicant et applicant prout mandatum illis fuit. Hoc certè significatur in ipsâ notione cujusvis Officii, quod Nomine superioris Rectoris exercetur: Ita scilicet res se habet in Officiis Civilibus et Militaribus, etiam in Irenarchâ, Vigile, Dispensatore, Duce, &c. Obedientia iis est præstanda, dum Officium suum faciunt; et superioris Rectoris est, cujus in Nomine agunt, Officiarios hos tueri, et ratum facere quicquid illi ex Officii sui jure denuncient vel concedant.

Incumbit igitur et Ministris et Populo, ut Mandata Domini nostri diligenter perpendant, ut nihil arrogetur, vendicetur, vel imperetur, prætextu hujus Officii, quod non est illi proprium; neve quid negligatur, quod ad illud reverà pertineat. Quicquid Pastor requirat præter id quod ei mandatum est, pernegandum est illi, quoniam hucusque pessimi generis Usurpator est; sed si obtemperare illi recusetur in iis quæ ex Officio jure requirant, hoc est Auctoritati Christi repugnare, cujus Officiarius ille est.

In tribus his Articulis prædictis ea complexi sumus, in quibus Populus incumbit erga Ministros agere.

(1.) Homines debent eos sinere Officium suum liberè exercere.—Si enim Ministracionibus eorum recusent aures commodare, vel si eos coerceant quò minus Officium suum peragant, hoc est violare Jura Domini nostri benedicti, qui Auctoritatem iis dedit prædicandi Evangelium suum, administrandi Sacramenta sua, et quicquid faciendi quod præterea iis mandaverit. Et Væ illis tanquam pugnantibus cum Deo, qui eos in exequendis Officiis et Mandatis suis Persecutionibus vexant.

Aët. v. 39

(2.) Hominibus obsequendum est Ministris suis (cum debitâ Reverentiâ erga Personas eorum,) in iis omnibus quæ per Mandatum Christi agunt.—Hoc etenim Officii Natura planè significat, et Spiritus Dei disertè requirit: Obedite Duëtoribus vestris, et obsecundate; excubant enim ipsi pro Animabus vestris. Quicquid per Christi Mandatum Officii eorum est in ejus Nomine vobis præcipere, vestri Officii est observare Christi gratiâ, qui in

Heb. xiii.
17.

Conc. II. *Scripturis* Voluntatem suam enunciavit, et *bis* *Ius* dedit ut vobis personaliter eam applicent; atque igitur si *Ministris* ejus repugnatis, *rebellatis in Eum*, ut qui contemnitis *Scriptum ejus Verbum*, simul ac despiciatui habetis *Officium ab Eo institutum* ad promovendum *Revelationum ejus* Propositum ad Hominum utilitatem. *Officiariis suis jure agentibus* Inobedientia, dum *Officium vestrum* a vobis requirunt, eorum aggravat *Delicta* à quibus hoc *Officium* negligitur. *Pulvis pedum eorum* contra eos testatur, qui Inobedientes sunt; et *cognoscent Prophetam inter eos fuisse*; quanquam id quod *Propheta* requirebat, idem fuit quod antea a *Mose* erat præscriptum. *Parenthesis* hic inserta [*cum debitâ Reverentiâ erga Personas eorum,*] non est res nullius momenti; est enim ipsius Dei Præceptum, quòd *Ministri sui qui bene præsunt, et in Verbo laborant, duplici Honore digni habeantur*. Reverentia et Alimentum iis sunt debita, et *supra modum cari sunt ducendi propter Opus ipsorum*. Christi Signum iis impressum *tanquam Ministris suis* eos commendat, pariter ac *beneficus et salvificus Laborum eorum Scopus*.

(3.) Hominibus *expectandum est*, quòd Christus *ratum habiturus sit* quicquid *Ministri ejus* faciant ex *Mandato suo*, et Homines oportet *ita esse animatos* quasi id sentiant. — Quoad hoc sanè non est dubitandi locus, nisi *Ejus Potentia et Veritas* in dubium veniant; nam dum in eos Ille *Ius confert*, ut homines in ejus *Nomine* de rebus quæ ab iis prædicantur *certos reddant*, Ille fit *Sponsor* hæc certò futura esse; et *Illi Fides non habetur* ab iis qui hæc in dubium vocant. *Promissiones Evangelicas et Comminationes* applicant *Ministri* ad eos qui in *Verbo* describuntur; *Sacramenta* etiam iis ministrant ad quos per *Regulam Evangelicam* pertinent; et homines culpæ reos suspendunt vel excommunicant, et penitentes absolvunt, sicut *eadem Regula* præcipit. Prout idèd res se habet, ita *Timore* vel *Spe*, *Dolore* vel *Gaudio* affici debent homines, quemadmodum *ritè per Ministrum* Res ad eos applicantur: Christus enim denunciavit, *Si quorum remiseritis Peccata, remittuntur eis; si quorum retinueritis, retenta sunt*: Et *Amen dico vobis, Quæcunque ligaveritis in Terrâ, ligata erunt in Cælo; et quæcunque solveritis in Terrâ, soluta erunt in Cælo*. — Pastoribus non licet quidem hæc *applicare secundum suam ipsorum Voluntatem*; si fortè enim incidant per *Errorum suum in Objectum non idoneum*, Homo iste (in *Judicio Christi*) neq. melior

Mat. x. 14.

Ezek. ii. 5.

1 Tim. v.

17.

1 Theff. v.

33.

Joan. xx. 23.

Mat. xviii.

18.

melior nec pejor evadit. Quemadmodum verò *Christi* Conc. II. *Ministri*, in Eo recumbentes, verisimilius præ aliis Auxilium obtinebunt *in judicando* de Conditionibus hominum eorum, quibus ista Fœderis Sigilla, et Aëtus Disciplinæ, et Promissiones vel Comminationes *applicant* : Ita quandocunque hæc *Applicatio* a Ministro fit ad idonea *Objecta*, secundum Regulam Evangelicam, his sanè *reputandum est*, Christum confirmaturum esse, et exequuturum, quicquid *Minister suus* in Illius Nomine pronunciaverit. — Exempli gratiâ, Verus ac resipiscens *Homo fidelis*, cùm *Pastor ei tradat* Sacramentale Corpus et Sanguinem Christi, persuasum habere debet, *Peccata sua condonari*, et se acceptum esse Deo ad æternam Salutem ; ideòque Spes sua et Gaudium abundare debent.

Obj. Si dicat aliquis, “ Ita quoque fieret propter *Verbum Promissionis*, si sciret se esse reverà *Fidelem*, utut *Minister* sit qui dederit ei Sacramentum, sive non.”

Sol. Pariter dici possit, “ Utut accipiat Sacramentum, sive non.” Quemadmodum enim *Cœna Domini* instituitur ad *confirmandum* Spem et Gaudium *Fidelis*, ita quoque *auctoritate præditus Minister* ad hoc institutus est ; *utrumque* scilicet, per Institutionem Christi. *Verbum Promissionis* non reddit *Sacramentum* inutile ; nec *Verbum* reddit *Ministrum* supervacuum, qui illud applicaverit : Christus enim non deest *Institutionum suarum* honori providere, dum *hâc ratione* Finem suum assequitur ; at faciet equidem et dabit id *per Media* quæ Ipse instituit, quod *ordinariè* non vult *sine istis* facere vel dare. Ideòque *Fideli* expectandum est, quòd *Christus cum Ministro suo concurret* ad confirmandum illius *Fiduciam*, se esse *Fidelem Remissionis participem* ; atque exindè Spem suam stabilitam reddet, et Gaudium suum excitabit. — Imò, *Fideli* de bono Statu suo *major Fiducia* concipienda est, ex eo quòd *Minister Christi* ille sit, *auctoritate suâ munitus*, qui in ejus Nomine *Sacramentale Sigillum* ei ministrat. Quemadmodum enim *Ministro* incumbit per Officium suum, quòd *Testimonio suo spondeat pro Christo*, Eum exequuturum esse quicquid *Sacramentum* idoneo *Participi consignaverit* ; ita quoque, quòd *Christus Fus ei conferat* tanquam *Ministro suo ad applicandum Sigillum*, hoc sanè Factum est quòd *Fidem dat*, Christum posse, ac velle, ac fideliter statuisse, *id perficere* quod *Minister ejus* per Institutionem suam *consignavit*. Hoc Exemplum *Sigillorum* pariter applicari potest ad *Disciplinam*, &c.

Conc. II. Hic etiam ostendere possem, quòd *quicquid egerit* aliquis, quod *proprium est* Officio Ministeriali, *sine Inauguratione* in hoc Officio, hoc factum esse *contra Jus*. Si enim nullum Opus sit Officio huic *peculiare*, et peragendum cum Auctoritate et Benedictione *singulari*, Divina ejus Institutio, quatenus *Officium* est, in Christi *Sapientiam* impingeret, quasi rem *minimè necessariam* instituisset. Demeret hoc de *Honore*, Institutionibus suis debito; *Ecclesiam* Incertitudini, Confusioni, et Periculo objiceret; et *Ministros* ejus iis *Incitamentis* et *Honore* privaret, quorum sub Promisso hoc Opus suscepissent, etiam si tantis difficultatibus et molestiis comitatum. Hominibus vel *abolendum est hoc Officium*, (quod tamen fieri non potest, quum antea probaverim illud esse Christi *perpetuam Institutionem*,) vel concedendum est, *assumptionem Operis* huic Officio proprii *usurpatricem Invasionem* esse, *amaris Frustribus* comitatam et sibi ipsis et aliis.

Jam pergo ad id quod proximè est considerandum.

Qu. II. Quibus de causis Homines dicantur Ministerium hoc *in Domino accipere*?—Respondeo,

Accipitur Ministerium hoc *in Domino*, quum Homines illius fiant Participes, *secundum Domini Institutum*, et *eo modo qui Illum deceat*. Præpositio *in* conjuncta cum
 Col. iii. 18. *Domino*, variè usurpatur; ut ubi dicitur, *Sicut idoneum est in Domino*; id est, sicut ejus Nomini convenit, atque vestræ ad eum Relationi: *Accipite eum in Domino*; id est, quemadmodum Ille monstrat ac præcipit: *Minister fidus in Domino*; id est, in Opere Ministerii se fideliter exercet, *sicut præcipit Dominus*, et ita faciens a *Domino probatur*. Alia loca adduci possunt; sed *Phrasis* in Textu *has quinque res* includit.

[I.] Quòd quisquis Ministerium accipit, *verè dotatus* sit ad hoc Officium.—Suprà probatum fuit, *Christum* hoc Officium *instituisse*. Jam verò, quemadmodum fuisset *periculosum*, Homines fallibiles *his Dotibus assignandis* præficere; sic quidem nemini Potestas tanta competit, ut *de iis Dotibus demat*, quas in Ministris Dominus requirit, nec ut iis *plures adjiciat*. Illæ autem *Dotes* quæ a *Domino requiruntur*, reperiri possunt in Epistolis Sancti Pauli ad *Timotheum* et *Titum*, et alibi. Ministerium oportet *Christianum* esse, sed non *Novitium*: Oportet, quòd in *Fide sanus* sit, et *aptus ad docendum*; quòd
 1 Tim. iii. 6. *potens sit Doctrinâ sanâ*, et *exhortari*, et *convincere contradicentes*;

tradcentes ; quòd *Verbum Veritatis* ritè dividendi sit pe- Ccnc. II.
 ritus, et possit alios quoque docere, ut idonei sint ad idem
 Officium ; imò, quòd talis sit, qui domui suæ benè præ- 2 Tim. ii. 2,
 fit, et bonum habeat Testimonium ab extraneis quoad mores 15.
 suos : Ordinatoribus suis etiam talis videri debet, qui 1 Tim. iii. 4,
Gratiæ Dei in Veritate sit particeps ; et in seipsum illi
 inspiciendum est, ut videat quòd sic reverà se res habet :
 In Summâ, oportet eum et *capacem* et *fidelem* esse. Ex
 his quæ suprà requiruntur *Dotibus*, atque ex Naturâ O-
 peris sui, manifestum est, quòd oporteat *Ministrum* non
 tantum esse *bonum hominem*, sed et magno *Scientiæ* et
Peritiæ gradu instructum ; nec enim aliter Fines Officii
 ejus obtineri possunt, nec vitandus est Contemptus.—
 Innuitur etiam,

[2.] Quòd sit ad hoc Officium ritè vocatus et missus :
 Nam quomodo prædicabunt, nisi missi fuerint ? — Mi-
 nister omnis Opus hoc suscipiens, ut *Vocatio ejus* appa-
 reat, *Dotibus* iis instruendus est, de quibus antè dictum
 est. Cor suum *sanctis Cogitationibus* ad hoc Officium
 moverendum est et excitandum, non autem *carnalibus* :
 Atque hoc quidem id est, quod *internam Vocationem* ap-
 pellamus. Necessitas etiam et Opportunitas Ministerii sui
 exercendi adesse debent ; atque deinde *per Presbyteros* *sepa-*
randus est, cum *Jejunio* et *Precibus*, et *manuum Imposi-*
tionem, postquàm debito modo *satisfiat* iis illum esse *ido-*
neum ad hoc Opus ; *nemini* enim citò *manus imponere* de-
 bent. *Populo* tamen æquum non competit Judicium,
 an Homo sit *idoneus* ad Officium Ministeriale ; quamvis
 discernere illi valeant, an *Munera* sua eum aptum red-
 dant ut sit *eorum Pastor* : Nec quidem Christus Jus in
 eos contulit *inaugurandi aliquem* in hoc Officio, quamvis
 concedat iis ut more usitato *eligan* quem *velint* esse *Pas-*
torem suum, modò *hominem idoneum* eligant.

Rom. x. 15.

1 Tim. v.
22.

Imò *Diaconi*, quamvis inferioris essent Ordinis, a *Po-*
pulo ad Officium suum non erant *separandi* ; nec ad li-
 bitum suum *Electio* quorumvis iis dabatur ; nulli enim
 erant eligendi, nisi qui ad hoc Officium *apti* essent.
 Duodecim *Apostoli* dicebant, *Deligite ex vobis, Fratres,*
Viros septem, testimonio ornatos, plenos Spiritu Sancto et
Sapientiâ, quos huic Usui præficiamus ; [οὗς καὶ ἀσκήσωμεν,]
 quos scilicet Nos *præficiamus*, non Vos ; Viros *testimonio*
ornatos, non probrosos.

Act. vi. 3.

In *Ministrorum Ordinatione* porrò, non est contem-
 nenda *Impositio manuum* ; quum liquet, quòd in *Veteri*

et

Conc. II. et Novo Testamento, in Designatione et Inauguratione ad Officia sancta, et in pronunciandis Benedictionibus, *Ritus hic* usurpetur : Imò, tam communis erat in temporibus Apostolicis ejus Usus, ut *Impositio manuum in Hominem* (absque aliis verbis quibuscvis) *Ordinationem Ministri* significaverit ; nec tamen quivis Minister a Timotheo cum *Impositione manuum* ordinatus, *Spiritum Sanctum accipiebat*. Oportet etiam seriò in Considerationem venire, quòd *bujus Neglectus*, ex Diminutione Solennitatis *Ordinationis*, Usurpatoribus *indotatis* ansam præbeat, et *Scrupulos* ingenerat adversùs eos qui magis dotati sunt. Ut *his utrisque occurratur*, licitis modò rationibus, id nobis incumbit ; et si *Impositio manuum* sit tantùm *res adiphora*, Præcones equidem dotati *culpabiles* per Omissionem ejus sunt, quod *Nomini suo honori esset* apud hos qui nunc eos contemnunt ; unde etiam *satisficeret* multis quibus *Scrupulus* hæret de Ministracionibus eorum, et futura quædam *occuparentur* Utilitatis eorum *Obstacula*. — Rursùs innuitur de *Ministro quovis*,

[3.] Quòd in hoc Opere suscipiendo, *cordatè se devoteat et obliget seipsum* Christo, et Propositis ejus in hac Institutione. — Quisque sincerus Christianus reverà Christo dicatur ; sed Minister *adhuc magis dicatur*, idque ad eos *Fines* propter quos institutum est Officiū Ministeriale, atque ad ea *Munerà* quæ per illud significantur. Hoc quidem profitemini ; sed videte, ut *animis consentiatis* ; aliter enim *mendaces estis Domino Jesu*, et minimè probabile est quòd Opus institutum fideliter exequuturi estis. Ministri sunt peculiari modo *Servi Domini*, suprà cæteros Christianos ; et vinculis arctissimis in *Ordinatione suâ* obligant seipsos, quòd *tanquam tales* Munus administrabunt suum. Voces hæ [in Christo] interdum sunt *ad eum Appellatio*, quasi per Juramentum ; ita enim dicit Apostolus, *Dico Veritatem in Christo*. In Voto vestro, mihi perspectum est, quòd Vos *ad eum appellatis*, et eum in Partes vocatis ; ut Illum scilicet, cujus Gloriæ et Commodo vosmet addicitis tanquam *rectrici vestro Fini*, in exequendo Officio vestro ita ut huic maximè inserviat. — *Ministro* quoque requisitum est,

[4.] Quòd hoc Officiū accipiat per *Concessionem Christi*, et per *eius Auctoritatem*. — Ille est, qui Dotibus vos instruxit ; quapropter gratias et laudes vestras Illi debetis. Ille Officiū hoc instituit, et decrevit quodnam esset Opus vestrum, quanam Potestas, et Spes vestra.

¹ Tim. v. 22.

² Tim. ii.

^{24.}

Rom. ix. 1.

vestra. Et *Ille* est, qui Officium hoc per Ordinatores in Conc. II. vos confert. Quanquam *non immediate* illud a Christo accipiatis, sicut Apostoli, *mediate* tamen ab Illo accipitis: *Ille* enim vobis *Mandatum suum* tradit per Ordinatos vestros. *Spiritus Sanctus* fuit, qui *Presbyteros* constituit *Inspectores Gregis*, etsi non immediate: Et *Pastores à Seculo ad Seculum à Deo in Ecclesià suà constituti sunt*, tam certò quàm in primo Seculo. Vos igitur in *ipsius Nomine*, et per *ejus Auctoritatem*, prædicatis, et res sacras administratis; et tam certò Ille a vobis repræsentatur, etsi non omninò tam infallibiliter, quàm ab *Apostolis*. Et dum Illius Voluntatem vos denunciatis, et Mandatum Illius servatis, Populo jure dicere potestis, *Denunciamus vobis in Nomine Domini Jesu*, et *Deus per nos orat vos*: Vos enim *Legati Illius* estis, si Mandatum suum (quamvis *secundas partes* agentes) prædicetis, pariter ac *Sacerdotes* tempore *Malachiæ*, (tam remoti ab *Aarone*,) ritè explicantes atque applicantes Legem scriptam, *Nuncii vel Legati Domini exercituum fuerunt*. Proinde qui vos aspernatur, *non aspernatur Homines, sed Deum*: Et quod Christus Discipulis suis dixit, *Qui vos audit, me audit*, certum est quoque vobis, modò Præceptis ejus obtemperetis; ita enim *nunc de Cælis loquitur*. — Incumbit denique *Ministro*,

[5.] Quòd *Ministerium accipiat*, tanquam id quod perficiendum est *secundùm Regulas Domini*, et in *ejus Viribus*. — Ille est *Dominus vester*, et ab Illo *Præcepta* accipere debetis. In omni Prædicatione et Administratione vestrà, *sub ejus Ductu* esse debetis, et non *secundùm vestrum Arbitratum* et *Opinionem* agere; quibuscunque enim in rebus ab his ducamini, nec *grata Opera*, nec *utilis* est speranda. Videte igitur, ut *Verbum ejus* in Vindicias vestras semper præstò sit; et deinde, nullam timeate Oppositionem, nam *Ille est vobiscum*. Studete diligenter *Mentem ejus* exprimere, et Illi *suavis Odor* eritis, in iis qui per *Gratiam ejus servantur*, et in iis qui *pereunt* per suam ipsorum Inobedientiam voluntariam.

— Et quemadmodùm *Ministro* cautè agendum est *secundùm ejus Regulas*, ita humiliter et fideliter omnia in *ejus Viribus* suscipienda sunt: *Corroboramini* itaque in *Domino*, et in *robore Virium ipsius*. Difficultas Operis Ministerialis quemvis consultum hominem *deterreret*, si quidem esset *ipsi soli agendum*, et in Viribus suis propriis fidendum; Sed *Sufficientia nostra est ex Deo*. Et quam-

Gal. i. 12.

Act. xx. 28.

1 Cor. xii. 28.

2 Thess. iii. 6.

2 Cor. v. 20.

Mal. ii. 7.

1 Thess. iv. 8.

Luc. x. 16.

Heb. xii. 25.

2 Cor. ii. 25.

Eph. vi. 10.

2 Cor. iii. 5.

vis

Conc. II. vis nobis uti *tamquam Instrumentis* Illi placeat, non tamen *nostris Dotibus* natis vel acquisitis *Eventum* committit: At *Ministratio Spiritus* est, cui nos subservimus; ^{2 Cor. x. 4.} et *Arma nostra* sunt *per Deum potentia*. Quando Ap^otolus de *Succesſu suo* loquitur, *eidem Potentiæ* illum ascribit, unde *Auxilium vobis* est petendum: *In Christo* ^{1 Cor. iv. 15.} *Jesu enim ego vos per Evangelium genui*. Accingite vos igitur *Operi vestro*, *Gratiâ ejus nitentes*, sperantes *Dominum vobis adfuturum esse*, et vos *corroboraturum*: Et *humili animo Succesſum omnem* accipite; imò, jam nunc decernite, et semper prompti estote ad *agnoscendum*, quod ^{Rom. xv. 18.} in his *Christus per vos singula effecit*. Insuper tandem,

Qu. III. Quid est, *implere Ministerium*, quod sic in *Domino* acceptum est?—Respondeo, Quod denotat,

(1.) *Officia singula* perficere, ad illud pertinentia, *contra Impedimenta omnia*.—Nullam igitur omitte Partem ejus, ex Timore, Ignaviâ, vel Pudore. Ne consentias ad *renunciandum* ulli ejus Parti, ut *Usurpationibus humanis* morem geras: Hisce *Invasionibus* repugnato, *tamquam pessimis Dilepidationibus*: Dominus enim improbat *Consensum tuum ad Mutationem ullam* hujus *Officii*. Iterum, *Annuntiato omne Dei Consilium*, et *plene prædicato Dei Sermonem*. ^{Act. xx. 27.} ^{Col. i. 25.} *Sacramenta* administ^rato, delinquentes redarguito, pertinaces reprehendito, vigilato in *Animas*, mœrentibus solatia præbeto, infirmos confirmato, errantes reducito, securos excitato, ignorantem instruito, ut alii vobis succedant in *Ministerio* prospicito, et promptus esto ad hortandum et separandum eos ad hoc Opus qui *dotati fuerint*. In his te exerceas, (et aliis quibuscunque ad *Officium tuum* pertinentibus,) quemadmodum res postulat. Quicquid *volens negligas*, hucusque *in implendo Ministerio tuo* aliquid deest.—Denotat etiam *Ministerium implere*,

(2.) Omnes perficere *Actiones ministeriales*, ita ut *maximè conducant ad Officii hujus Fines*.—Certum est, quod nemo *Ministerium suum implet*, qui non *pro viribus conatur*, ut per *Laborem ejus ista omnia obtineantur*, quibus efficiendis Christus eum constituit *Ministram*. Nec quidem aliquis ex vobis nescius esse potest, quod *Fines* hoc *Officio designati*, sunt *Conversio Peccatorum*, et *Ædificatio Sanctorum* in *Scientiâ*, *Fide*, *Sanctitate*, et *Consolatione*; unde promoveatur *Regnum Christi*, ad *Dei Gloriam*, *Hominum Salutem*, et *Regni Satanæ Abolitionem*.

bolitionem. Dominus Jesus *mittit te* ad *inerviendum* Conc. II. *hujusmodi Propositis*; et quemadmodum oportet, *Fines* illos semper esse *in conspectu tuo*, tanquam Scopum Laborum tuorum, ita quoque in omnibus Exercitiis tuis *Ducis et Normæ loco* esse debent; et hucusque *in implendo Ministerio tuo* deficis, quousque Exercitia tua *his accommodare* neglexeris. Omnia sacra Exercitia tua profanè *desecrantur*, quæ ab *inferioribus Finibus* ducuntur; et hypocriticè et ineptè quidem ad *bonos Fines* diriguntur, quum tibi suggerat Conscientia tua, *Media hæc* ad *Fines* illos obtinendos *non esse aptissima*.

Scriptum est de *Paulo et Barnabâ*, illos ita locutos Act. xiv. 1. *esse, ut magna crederet Multitudo*; et ita faciendo dicuntur *implevisse Opus* propter quod Gratiae Dei commendati fuerant. *Ita locuti sunt*, id est, eâ Veritate, Simplicate, et Fervore, eâ Æquitate, Gravitate, et Auctoritate, eâ Importunitate, et animi Affectione, quæ *apta* erant, Dei Benedictione, ad ducendum homines ad Fidem, et *probabilia* quæ Benedictionem ejus consequerentur. — Hoc itidem sit Studium tuum, et *enixè petas* ut *Sapientiam* fortiaris, ad discernendum quænam singularis Veritas, quænam Argumenta, quænam Methodus, quæ Verba, et qui modus Locutionis, *maximè apta sint* eorum Beneficio spiritali apud quos quancunque Præconem agas; ut *quemque docens omni Sapientiâ, quemque hominem in Christo perfectum sis*tas. Ne audeas verò ex Superbiâ, Arrogantiâ, vel Hominum Studio, *aliter prædicare*; nam Deus ille qui te cernit *contra Convictionem mentis tuæ* agentem, arguet te tanquam *malâ Fide* agentem, in re quæ tam propè Gloriam ejus attingat, et Salutem eorum qui te audiunt. Fidelitate simili conare et perface *quancunque aliam* Ministerii tui *Partem*; nec enim aliàs *illud implere* potes. — Hoc quoque denotat,

(3.) *Seipsum dedicare* Ministeriali Operi, quasi *propria ipsius Negotio*. — Opus hoc quidem, et ad illud Præparatio, Tempus tuum insumere, Vires tuas exercere, et Cogitationes tuas occupare debent. *Hæc meditare*, et *in his totus esto*. Ne inutiliter ad alia *divertare*, et *Implicationes rerum secularium* fugito. *Te totum Ministerio* devovisti, et ad te totum exercendum *sufficit*: Non potest enim *totum hoc Opus* recto modo perfici, nisi *te totum* ei tradideris. Decerne igitur cum Apostolis, *Nos in Precibus et Ministracione Verbi perdurabimus*. Occasiones omnes diligenter observato; et ita iis utare, *pro viribus*

Ver. 26.

Col. i. 28.

1 Tim. iv.

2 Tim. ii. 4.

Act. vi. 4.

Conc. II. *ribus* acquisitarum Dotum tuarum, et Auxiliorum ad-
 jectorum, ut dicere cum Paulo possis, *Ad hoc etiam*
 Col. i. 29. *enitor, decertans secundum vim illam ipsius efficacem, a-*
gentem in me potenter. At nunquam ille quidem *Minis-*
terium suum implebit, qui tantum illud curat *tanquam*
obiter agendum, vel aliud ullum Negotium pariter *pro*
suo reputat. — Iterum denotat *Ministerium implere,*

(4.) Curare ut in pretio sit Officium Ministeriale, et
 nomen apud alios obtineat. — Mandatum est Apostoli
 1 Tim. iv. 5. *Timotheo, Ministerii tui plenam Fidem facito; ἀντιπο-*
νησον, quod jure reddi potest, sicut in Margine *Versionis*
nostræ Anglicanæ, per vocem [Fulfill,] hoc est, *Impleto;*
 et in hunc Sensem ex Contextu ducimur, quasi dictum
 esset, “ *Auditores erunt quibus sunt Aures purientes, et*
 “ *Doctores quos sibi coacervant, a Veritate eos averten-*
 “ *tes, sanum et fidele Ministerium insectabuntur et tra-*
 “ *ducent: Sed Tu in omnibus vigilato, ad Veritatem ejus*
 “ *probandum, et Honorem ejus tuendum in Conscientiis*
 “ *hominum: Hinc etenim eorum Molitiones citò frus-*
 “ *traneæ fient, et Sanitas Doctrinæ prævalebit.*” Se-
 dulò igitur caveamus, ut claris Argumentis defendamus,
 et bonis Moribus et Conversatione, (cum Decentiâ in
 sanctis nostris Exercitiis, et stabili et patienti Animo in
 Afflictionibus,) *Ministerium nostrum commendemus,* tan-
 quam rem veram, perfectam, ac divinam. — Jam verò
 consideranda restat,

Qu. IV. Quid est, *Videre,* ut *Ministerium hoc* in Do-
 mino acceptum impleatur? — Respondeo, Quòd vox
 βλέπε, quæ in *Versione Anglicanâ* hîc redditur [Take
 heed,] hoc est, *VIDE,* quatuor res significat, quas
 cum quibusdam Argumentis ad diligentem in his rebus
 Curam incitantibus, peculiari modo ad Te applicabo,
 tanquam *Mandatum Christi Tibi commissum,* qui jam ad
 hoc Officium ritè ordinatus es. Locum, obsecro, ha-
 beant in Conscientiâ tuâ, ibique maneant ad Conatus
 tuos omnes inspirandos!

(1.) Rectè intellige, et gravi animo perpende, quid sit
 in hoc Officio comprehensum. — Ita vox usurpatur,
 Mat. vii. 3. Christus Te vocat ad inspiciendum quænam
 sint Munera, Difficultates, Tentationes, Auxilia et In-
 citamenta, ad Ministerium pertinentia. Scio Te in his
 non imperitum esse; sed magno Usui esse invenies, has
 res clariùs perspicere, et sæpè eas recognoscere. Si non
 rectè

rectè intelliguntur, vel si in considerationem rarò veniunt, Conc. II.
non potes Ministerium implere tuum: Plurima enim in
Officio tuo prætermittentur, et nulla ejus Pars tam bene
tractabitur. Officium tuum igitur assiduè in conspectu
tuo sit: Sæpè animo cogita Auctorem, Naturam, Mu-
nera, et magnas Consequentias ejus. Hoc etenim inve-
nies perquam utile esse, ad excitandum, sustinendum, et
ducendum Te in Opere tuo.

(2.) Conscientia tua Reverentiâ percellatur, et gravem
Curam ei imprimito, ut impleas Ministerium tuum. —
In hoc Sensu vox usurpatur, 1 Cor. viii. 9. Ne vanus
vel incautus sis, quasi nullum esset in hac re Pondus,
nullum Periculum deficiendi, nec ullus Vindictæ Metus
si defeceris. Ne Levitati Animi in ullâ Suscepti tui parte
mos geratur; sed omnia tractes cum solenni Reverentiâ,
et Cautione; ne per Neglectum Deum irrites, teipsum
inferas in Periculum, Offendiculo sis aliis, et Officium
in Contemptum inducas. Sæpè hoc in Corde tuo revol-
ve, Quis est ad hæc idoneus?

2Cor.ii.16.

(3.) Diligens esto in Usu omnium Auxiliorum instituto-
rum, et pro viribus nitere ut Ministerium tuum implea-
tur. — Hoc age, et vide ut ita sit. Precare, et stu-
deto, ut idoneus sis; precare, ut Benedictionem conse-
quaris; et quod ad Te attinet, vide ut omnia fiant, quæ
ad id conducant propter quod missus es. Ne Moras
nectito, nec Excusationes ullas admitte; sed vide, ut
hoc impleatur. Quod est apud Te depositum, fideliter
custodi: Hoc enim est Officium tuum, quod nullo sub
prætextu omitti debet. Nec Difficultas nec Periculum,
nec Inertia nec Segnitie, nec Voluptates nec Curæ
mundanæ, nec Minæ nec Blanditiæ hominum, nec So-
cordia aliorum Ministrorum, nec diuturna Auditorum
tuorum Sterilitas, nec Labores tui antehac transacti, nec
Multitudo bonorum Præconum et Librorum, omnino Te
excusabunt. Oportet Ministerium ex tuâ parte impleri,
quandoquidem Tu illud suscepisti.

1Tim.vi.20.

(4.) Omnes Defectus, et Impedimenta, summâ Sedu-
litate caveas. — Ita vox usurpatur, Col. ii. 8. Videte ne
quis sit qui vos deprædetur, &c. Ne sis contentus, quòd
quodammodo idoneus sis; sed Profectus tuus manifestus sit
inter omnes. Si Tempus, Auxilia, et Exercitium, non
conferant ad subveniendum Defectibus tuis præsentibus,
contra Te testimonium ferent tanquam ultro idoneum.
Insuper, cave omnia Impedimenta, utrum Obstructiones
quoad

1Tim.iv.15.

Conc. II. quoad *Opus tuum*, vel *Profectum* sint; utrùm *ab intra*, vel *ab extra* sint. Quæ prævidere potes, pro viribus prævenias; quæ obviâ occurrunt, de Viâ quantum potes deficias: Fortiter et sapienter agas, in occupando eorum mala *Effecta*, quando non potes ea amovere. Præcipuè, *Teipsum inspicere*, ut *Cupiditates tuæ* mortificentur, et omnia *animi tui Vitiâ* corrigantur. Cave id quod *Officio tuo Te ineptum reddat*, id quod *Exercitia tua corrumpat*, id quod *Spiritus Auxilium et Benedicti- nem excludat*; sive *Pigritia* sit, vel *Arrogantia*, vel *In- credulitas*, vel *Puſillanimitas*, vel aliud quodvis *Pecca- tum*.—*Sancto cum Timore* sæpè apud Te quæras, “Quâ in re defum? Quid omitto? Quid *perfuncto- riè* facio? Quid *Aptitudini-Laborum* meorum *max- imè* obest, et quid *Profectui* eorum *obſtat*?”—*Cave*, ne obsequaris ullis *Impedimentis*; pertimesce, ne ista con- firmes, vel plura excites. Ut *proſit Ministerium tuum*, ex Deo quidem pendet: Sed in his *quatuor rebus* ut *illud impleas* tibi cavendum est. *Vide*, obsecro, ne hoc negligas.

Quibusdam *Argumentis* ad diligentem in his rebus *Cu- ram incitantibus* Mandatum hoc urgebo.

2 Cor. ii. 16.

[1.] Impletio Ministerii tui recta et fidelis, *Opus est difficile*.—Apostoli præstantis Dictum est, *Quis est ad hoc idoneus?* Studio opus est, et *Industria*, et *Fortitu- dine*, et *Curâ*. Ministri graves ita *Pondus ejus* sentiunt, ut sæpè interrumpatur *Somnus suus*; et desperandum esset iis, absque Spe Divini Auxilii. Difficile est cum *Luce* atque *Gravitate loqui*, tanquam *Dei Oraculum*; difficile est *fidelis esse*, tanquam *Dei OEconomus*. Non facile est, tanquam *Pastor*, *Ædificationi* hominum tam diversæ *Indolis Teipsum accommodare*; non facile, *Ani- mum tuum conservare* ita compositum, quemadmodum requirit *Opus tuum*, et ita ut res pſcit, ejus studiosum.

[2.] Quoad *Opus tuum perficiendum*, in *magno es Periculo*, ne deficias.—*VIDE*, vox est *Cautionis*, et supponit *Periculum*, si non et *priores Neglectus*. An de hoc dubitare potes, quando *Satanas*, *Mundus*, malum Exemplum Ministrorum infidorum, *Opprobrium*, mun- danæ *Curæ*, morosi *Auditores*, &c. tam sint *Impedi- mento*, ne *Ministerium tuum impleas*? *Domus peregrinus* sis oportet, si nullum *Periculum* videas ex *Defectibus* tuis, et vitiosæ *Indolis* reliquiis. *Vide*, inquam, nam *Securus* in

in maximo Periculo versatur. *Intentus esto Tibi ipsi, et* Cenc. II.
Ministerio quod accepisti. Rursus,

[3.] Ministerium hoc est *Domini Jesu Christi*, et ab ^{1 Tim. iv. 16.}
 Eo est quòd illud accepisti. — Et an securus vel indif-
 ferens esse potes, quando cogitas *Quis ille sit?* Ille est
 enim *Dominus Gloriæ*; *Deus in carne manifestatus*; qui ^{1 Cor. ii. 8.}
te dilexit, et semetipsum pro te tradidit; imò, qui jam ^{1 Tim. iii. 16.}
 est *Advocatus tuus apud Patrem* per Naturam suam *Hu-*
manam, sicut cum *Divinâ* unitur, unde Merita ejus
 Pretium suum derivant: Annon hoc satis est ad Te *ani-*
mandum, si *Amor* quidem locum ullum in Corde tuo ha-
 buerit? — Illi competit *omnis Auctoritas et Potentia*,
 nec potest Servos suos Auxilio vel Præmio destitutos re-
 linquere: Annon hoc satis est ad Te *confirmandum*? —
 Ille est *sanctus ille et justus*, et veniet ad *judicandum Om-* Act. iii. 14.
nes sine respectu Personarum: Annon hoc *Metum Sui*
 tibi injiciet, si modò *sancti Metus* capax es? — Illius
Proposita per Ministerium tuum *gloriosa* sunt, nempe,
 ut homines *Templa viventis Dei* reddat; ut Ille inter eos
habitaret, et in iis *glorificetur*; atque ut illi *idonei fiant* qui ^{2 Cor. vi. 16.}
 in perpetuum cum Eo vivant: Quænam Cura, quæ Di-
 ligentia, his congruentia sunt Propositis? — Ille Te ^{1 Tim. i. 12.}
fidum duxit, in Ministerio te constituens; et an *insidus esse*
 audes, cum supponatur summa Fidelitas? Ille effecta
 Mortis et Ascensionis suæ *Tibi confidit*; et an *hujusmodi*
Dispositum prodere Tu potes? Illi *Teipsum dedicasti*; et
 an *sacrilegus esse vis*? Illi *vovisti*, Te Ministerium tuum
 impleturum; *cave*, ne *pejssimi perjurii reus* tenearis.

[4.] Si *Ministerium tuum non impleas* sincerè, et Te et
 alios in Periculum æternæ Perditionis conjicies. — Hoc-
 sanè Tibi fiet, quoniam *OEconomus insidus es*; et illi,
 quia *fideli Ministerio destituti sunt, in Peccatis suis mo-* Ezek. xxxiii.
rientur, sed *Sanguinem eorum è manu tuâ Deus requiret*. 8.
 His itaque si occurras in Gehennâ, graviores fient Cru-
 ciatus tui. Si quidem seriò hoc in considerationem veni-
 ret, rationalis *Sui Amor* Medium esset, quo utrorumque
 Ærumna præcaveretur: Hoc igitur in animo tuo fixum
 sit, *Va mihi, si non Evangelium prædicavero!*

[5.] Dum *vides ut Ministerium impleas*, Tibi præben- ^{1 Cor. ix. 16.}
 tur maxima *Incitamenta*. — Invenies *Vires* Difficultati-
 bus Operis tui *pares*; cum Illo enim *Cooperarius es*, cu- ^{2 Cor. vi. 1.}
 jus Consilia per omnes Gehennæ Potestates nequaquam
 irrita fient. Spem habes *honorificam*, quòd Instrumen-
 tum sis *gignendi Animas Christo*, et *servandi eos qui in*

Conc. II. Cœlis erunt *Corona tua gloriationis*; nec quidem ipse excides æternâ Gloriâ, quamvis Auditores tui per Culpam suam pereant. *Christi Præsentia specialis tecum est*, quæ est certissima Defensio, et amplissimus Lucis, Virium, et Consolationis Thesaurus, quibus vel tibi opus sit, vel quæ desideres. Hæc cogita, cum in Opere tuo *fatiscentem* vel remissum esse Te percipias; et hæc per Fidem tibi repræsentata, atque his utere, dum *Ministerium tuum* in maximè arduis et sui abnegantibus impleas Articulis. Hoc modo maximè confirmantem, pacantem, et extimulantem senties in his Potentiam.

Breviter *Populum hortatus* finem faciam.

Vos *elegistis Fratrem hunc*, ut *præsit vobis in Domino*. Vobis continget Beneficii ex ejus Opere et Officio permanantis Sors singularis. *Mandatum ejus*, sicuti audivistis, est severum: An *Vobis* verò nullum incumbit erga eum *ex vestrà Parte* Officium? Incumbit sanè; et maximè vobis interest, ut *videatis* ut vos *illud impleatis*. Idcirco,

(1.) Videte, ut *corrobores eum* quantum potestis, ad *fungendum Ministerio suo*.—In hunc finem, *orate* pro eo: Sufficientem ei *suppeditate Viæ*, quod sane *Debitum* est à vobis, et non *vestrum Donum*. Clàm eum admonete, quando in Culpam incidat: Aperite ei Statum Animarum vestrarum, in quantum necessarium sit, ut Ministerium suum ad Beneficium vestrum applicetur: Quando Calumniis impetitur, eum defendite, &c. Familias vestras Eruditionibus domesticis ad Institutiones publicas ornate. Hoc sanè *vobis Lucro* erit, quò hinc *paratior* futurus est ad serviendum Christo inter vos.

(2.) Concedite, ut *Opus suum universum* optimè et *apertissimo modo* peragat.—Ne contendaris adversùs *Veritates* eas, quas ille ut vos audiat maximè necessarias esse videt: Concedite, ut Securos admoneat, et Sui-deceptores exploret, pariter ac Integros consoletur. In Periculum incidetis, si requiratis eum *blanda loqui*. Monstrate *Gratiæ vestræ Veritatem*, probando *Conciones istas* quæ ad *convertendos Peccatores* faciant, pariter ac eas quibus in Scientiâ *Sancti* *adiscuntur*. Ne locum detis *Licentiæ*, dum iniquo animo fertis quòd *Officia prædicentur* et Moribus a Præcone studeatur, ne Jus vestrum ad *Privilegia Evangelii* dubium fiat: *Urisque* locus esse debet; *priori* quidem, ut Jus vestrum ad *posterius* liquidum fiat, dum

dum sicut huic convenit vosmet geratis ; et *posteriori*, ut Conc. II. animum ad *prius* adhibeatis, adeo ut Conversatio vestra *lata* sit, pariter ac *sancta*. Ne abducatis eum in Tentationem, ut fiat *plurimis inutilis*, dum animo fastidioso *res solidas* improbatis, gravi sed *simplici* Stylo tractatas. Accipite *privatas ejus Admonitiones* animo placido ; nec in Officium ejus incurratis, sed *ei cedite* tanquam qui vobis *Auctoritate Christi* præsist.

(3.) Solliciti estote, ut *Fines* Ministerii sui fidelis *Effectum* suum inter vos *sortiantur*.—Videte, ne quis inter vos *Conversionis expertus* maneat, dum à Christo vocamini per ejus Ministerium ; et ne quis *sine Fructu* sit, sub Conatibus ejus ad Scientiam, Fidem, Sanctitatem, et Lætitiam promovendam. Videte, ut de vobis *ille cum Gaudio rationem reddat, non autem suspirans* ; hoc enim vobis esset *inutile* ; magis equidem *vobis*, quàm *illi*, si enim ipse sit fidelis, ille erit *bonus Odor Deo*, etiam in iis qui *pereunt* ; et *Præmium ejus est cum Domino*, etiamsi quoad vos *frustra sit Labor ejus*. Maximè quidem vobis interest, ut *caveatis* ne infructuosi sitis post fideles *Labores nuperi vestri Pastoris eximii*, [Domini Sylvester,] et similia coram vobis *Auspicia quoad hunc*, qui jam Officium illud et Relationem illam apud vos inivit. *Profectus vestri* animum ejus confirmabunt et dilatabunt, incolumes vos reddent a Dissensionibus, Vicinis in exemplum vos constituent, et *Retrospectus lætos* præbebunt, quandocunque Divortium in hoc Seculo acciderit, et Occursus in illo altero sempiterno fiet.

Heb. xiii.
17.

2 Cor. ii. 15.
Esaï. xlix. 4.

